

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

İÇ ANADOLU'DA YÖRÜK TEŞEKKÜLLERİ: ULUYÖRÜK (1455-1845)

DOKTORA TEZİ

AYŞE KAVAK

İSTANBUL 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

İÇ ANADOLU'DA YÖRÜK TEŞEKKÜLLERİ: ULUYÖRÜK (1455-1845)

DOKTORA TEZİ

AYŞE KAVAK

TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. ERHAN AFYONCU

İSTANBUL 2023

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
ÖZET	VII
ABSTRACT.....	VIII
KISALTMALAR	IX
TABLOLAR.....	XI
GİRİŞ	1
1-) Kaynaklara Dâir.....	1
2-) Osmanlı Devrinde Konar-Göçer Topluluklar	2
I. BÖLÜM.....	7
ULUYÖRÜK'ÜN YAPISI VE NÜFUSU.....	7
1.1. Uluyörük'ün İdarî Yapısı	7
1.1.1. Kadı.....	7
1.1.2. Kethüda	9
1.1.3. Voyvoda, Emin ve Âmiller	13
1.2. Uluyörük'ün Üç Kazaya Ayrılması	15
1.2.1. Şarkîpâre Kazası	16
1.2.2. Ortapâre Kazası	18
1.2.3. Yüzdepâre Kazası.....	21
1.3. Uluyörük'ün Sosyal Yapısı	24
1.3.1. Dînî ve İlmî Görevliler	25
1.3.2. Askerî Görevliler	26
1.3 ULUYÖRÜK'ÜN NÜFUSU	27
1.4.1. Rum Eyaleti'nde Perakende Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları	28
1.4.1.1. Uluyörük Etrâki'nin Nüfusu	28
1.4.1.2. Tutaş Etrâki'nin Nüfusu	32
1.4.2. Rum Eyaleti'nde Bölükler Halinde Teşkilatlandırılan Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları.....	33
1.4.2.1. Âdillü/Âdilli (Tâbi-i Akkuzlu) Bölüğünün Nüfusu.....	36
1.4.2.2. Ağca/Akcakoyunlu Bölüğünün Nüfusu	37
1.4.2.3. Akkuzulu Bölüğünün Nüfusu	42
1.4.2.4. Aksalurlu/Aksalur Bölüğünün Nüfusu.....	46
1.4.2.5. Alibeylü Bölüğünün Nüfusu	49
1.4.2.6. Ballı/Ballu Bölüğünün Nüfusu.....	52
1.4.2.7. Çakıralilü/Çakıralili Bölüğünün Nüfusu.....	57
1.4.2.8. Çapanlu/Çapanlı Bölüğünün Nüfusu	60
1.4.2.9. Çavurcu Bölüğünün Nüfusu	62
1.4.2.10. Çepni Bölüğünün Nüfusu.....	65

1.4.2.11. Çomaklu/Çomaklı Bölüğünün Nüfusu	74
1.4.2.12. Çungar Bölüğünün Nüfusu.....	77
1.4.2.13. Aşağı Çungar Bölüğünün Nüfusu	79
1.4.2.14. Yukarı Çungar Bölüğünün Nüfusu	80
1.4.2.15. Dodurga/Todurga Bölüğünün Nüfusu (Turhal Yörükleri)	88
1.4.2.16. Ekizli/İkizli Bölüğünün Nüfusu.....	93
1.4.2.17. Gökceli Bölüğünün Nüfusu.....	95
1.4.2.18. İlbeyli/İlbeğli Bölüğünün Nüfusu	97
1.4.2.19. İzzeddinlü ve İdrislü Bölüğünün Nüfusu	110
1.4.2.20. Kabasakallu Bölüğünün Nüfusu	112
1.4.2.21. Karafakılı/Karafakihlü Bölüğünün Nüfusu.....	114
1.4.2.22. Karakeçilü Bölüğünün Nüfusu.....	117
1.4.2.23. Kırıklı Bölüğünün Nüfusu	124
1.4.2.24. Kiranpa Bölüğünün Nüfusu	128
1.4.2.25. Koyunculu Bölüğünün Nüfusu	131
1.4.2.26. Kulağuzlu Bölüğünün Nüfusu	134
1.4.2.27. Kurugöllü/Karagöllü Bölüğünün Nüfusu	137
1.4.2.28. Özlü Bölüğünün Nüfusu.....	143
1.4.2.29. Pirevlekli/Pirevlek Bölüğünün Nüfusu	147
1.4.2.30. Sırachı Bölüğünün Nüfusu.....	149
1.4.2.31. Şerefeddinlü/Şerefeddinli Bölüğünün Nüfusu	152
1.4.2.32. Tatlı/Tatlu/Tat Bölüğünün Nüfusu	154
1.4.2.33. Turgudlu Bölüğünün Nüfusu	159
1.4.2.34. Ulukamanlı Bölüğünün Nüfusu	162
1.4.2.35. Ustacalu/Ustaclu Bölüğünün Nüfusu.....	168
1.4.2.36. Ütüklü Bölüğünün Nüfusu.....	169
1.4.2.37. İnallu/İnalı Etrâki'nin Nüfusu	171
1.2.3. Ankara Yörükleri İçindeki Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları.....	177
1.2.4. Teke Livası Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları.....	185
II. BÖLÜM	202
ULUYÖRÜK'TE EKONOMİK HAYAT.....	202
2.1. Uluyörük'ten Tahsil Edilen Vergiler.....	202
2.1.1. Uluyörük'te Vergiden Muaf Nüfus.....	208
2.1.1. Rum Eyaleti'nde Perakende Uluyörük Cemaatlerinden Tahsil Edilen Vergiler.....	209
2.1.1.1. Uluyörük Etrâki'nden Tahsil Edilen Vergiler.....	209

2.1.1.2. Tutaş Etrâki'nden Tahsil Edilen Vergiler	221
2.1.2. Rum Eyaleti'nde Bölükler Halinde Teşkilatlandırılan Uluyörük'ten Tahsil Edilen Vergiler	222
2.1.2.1 Âdilli Bölüğünden (Tâbi-i Akkuzulu) Tahsil Edilen Vergiler	222
2.1.2.2. Ağca/Akcakoyunlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	223
2.1.2.3. Akkuzulu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	225
2.1.2.4. Aksalur/Aksalurlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	227
2.1.2.5. Alibeyli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	229
2.1.2.6. Balı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	230
2.1.2.7. Çakıralılı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	232
2.1.2.8. Çapanlı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	235
2.1.2.9. Çavurcu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	236
2.1.2.10. Çepni Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	237
2.1.2.11. Çomaklı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	241
2.1.2.12. Aşağı Çungar Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	242
2.1.2.13. Yukarı Çungar Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	244
2.1.2.14. Dodurga/Todurga Bölüğünden (Turhal Yörükleri) Tahsil Edilen Vergiler	247
2.1.2.15. Ekizli/İkizli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	251
2.1.2.16. Gökcelü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	252
2.1.2.17. İlbeyli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	254
2.1.2.18. İzzeddinlü ve İdrislü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	260
2.1.2.19. Kabasakallı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	261
2.1.2.20. Karafakihli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	262
2.1.2.21. Karakeçilü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	264
2.1.2.22. Kırıklı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	267
2.1.2.23. Kiranpa Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	269
2.1.2.25. Kulağuzlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	272
2.1.2.26. Kurugöllü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	273
2.1.2.27. Özlü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	277
2.1.2.28. Pirevlekli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	278
2.1.2.30. Şerefeddinlü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	281
2.1.2.31. Tath/Tatlu/Tat Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	283
2.1.2.32. Turgudlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	285
2.1.2.33. Ulukamanlı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	286
2.1.2.34. Ustaclu/Ustacalı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler	290

2.1.2.35. Ütöklü Bölöğü'nden Tahsil Edilen Vergiler	291
2.1.2.36. İnallu/İnalı Etrâkinden Tahsil Edilen Vergiler	291
2.1.3. Ankara Yörükleri İçindeki Uluyörük Cemaatlerinden Tahsil Edilen Vergiler.....	309
2.1.4. Teke Lıvası Uluyörük Cemaatlerinden Tahsil Edilen Vergiler	316
2.2. ULUYÖRÜK'TE HAYVANCILIK	322
2.3.ULUYÖRÜK'TE TARIM ALANLARI VE TARIM.....	328
III. BÖLÜM.....	346
ULUYÖRÜK'TE MÜSLÜMAN ERKEK ŞAHIS ADLARI	346
3.1. Uluyörük Bölüklerinde XV ve XVI. Yüzyıllarda En Çok Kullanılan Müslüman Erkek Şahıs Adları	350
SONUÇ	387
BİBLİYOGRAFYA	390

ÖNSÖZ

Osmanlı toplum yapısının önemli unsurlarından biri de konar-göçerlerdir. Bu nedenle uzun yıllardır konar-göçerlerin Osmanlı dünyasındaki yerini anlamaya yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Mevzubahis çalışmalarda, diğer pek çok konuda olduğu gibi, iki temel eğilim gözlenmektedir. Bunlardan bir kısmı kapsamı geniş ve genel çıktıları hedefleyen araştırmalardan oluşurken diğer kısmı daha sınırlı ancak derinlemesine incelemelerden mürekkeptir. Daha sınırlı ancak derinlemesine yapılan incelemelerin çoğunluğu konar-göçerlerin en fazla yüz yıllık durumlarına odaklanmaktadır. Bu da özellikle konar-göçerlik sonrasındaki durumlarının takibi zorlaştırmaktadır. Uzun dönemi merkeze alan ve belli bir konar-göçer grubuna derinlemesine odaklanan çalışmalar şüphesiz yoğun mesai ve zaman gerektirir. Ancak bu tarz çalışmalar daha fazla tahlil imkanları sunduğu gibi genel çerçeveye dair değerlendirmeleri kolaylaştırır. Bu tezde Osmanlı devrinde Anadolu'nun en büyük iki konar-göçer topluluğundan biri olan Uluşörük'lere odaklanılmıştır. İncelemenin tarihi çerçevesi geniş tutulmak suretiyle konar-göçerlerin hayatındaki değişim dönemsel değişimler paralelinde de izlenmeye çalışılmıştır. Tezin çıktıları nüfus, nüfus yapısı, yerleşme, iktisadî hayat ve kullanılan şahıs adları gibi pek çok inceleme alanına dair yoğun veriler içermektedir. Verilerin metin haricinde tablolar halinde de verilmesi, değerlendirmelerin işlevselliği arttırmayı hedeflemektedir.

Uluşörük adlı konar-göçer topluluklarının 1495-1845 döneminin incelendiği bu tez giriş ve üç bölümünden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde konuyla ilgili kaynaklara kısaca değinilerek Osmanlı toplumundaki konar-göçerler hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Birinci bölümde 1455-1845 döneminde Uluşörük adını taşıyan cemaatlerin idarî ve sosyal yapılarıyla bu yapıda yer alanlar, cemaatlerin nüfusları, bulundukları kışlak, mezra ve köyleri ele alınmıştır.

İkinci bölümde Uluşörük konar-göçerlerinin 1455-1845 döneminde tâbi oldukları vergi yükümlülükleri, vergiden muaf olanlar, tarım ve hayvancılığa dayalı ekonomik faaliyetleri incelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise Rum Vilayeti'nde bölükler halinde teşkilatlanmış olan Uluşörük cemaatlerinin üç tahrir döneminde kullandıkları erkek şahıs adları tespit edilerek değerlendirilmiştir. Kullanılan tahrirlerden ilkinde baba ve oğul nesilleri,

diğerlerinde oğul nesilleri üzerinden alınan isimlerin çeşitlilikleri ve tercihlerdeki değişimler incelenmiştir. Bu bölümde yalnızca bölükler halinde teşkilatlandırılmış olan Uluşörük cemaatleri incelenmesinin sebebi ele alınan dönemdeki verilerin diğer dönemlere nispeten daha düzenli olmasıdır.

Bu tezin hazırlanması esnasında şüphesiz birçok kişinin yardımı oldu. Hepsini zikretmek mümkün değildir. Ancak bazılarını anmadan geçemeyeceğim. En başta tez danışmanım Prof. Dr. Erhan Afyoncu'ya tezin her aşamasında beni yönlendirdiği, bana her türlü desteği verdiği için müteşekkirim. Prof. Dr. Uğur Demir'e ufuk açıcı tavsiyeleri ve düzeltmeleri için teşekkür borçluyum. Prof. Dr. Cemalettin Şahin, Prof. Dr. Ömer İşbilir ve Doç. Dr. Levent Kuru'ya tezle ilgili tavsiyelerinden dolayı teşekkür ederim. Kendisine her müracaatımda sorularımı üşenmeden cevaplandığı için Doç. Dr. Recep Ahışhalı'ya minnettarım. Tez yazımı sırasında yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Coşkun Ünsal'a, Dr. Öğr. Üyesi Serkan Osmanlıoğlu'na, Ar. Gör. Dr. Engin Çetin'e müteşekkirim. Keza tez sürecinde müracaat ettiğim hususlarda yardımlarını gördüğüm Dr. Nida Nebahat Nalçacı Baş'a, Selahaddin Uygur'a, Tuba Erdoğan Akekmekçi'ye şükranlarımı sunarım.

Tez döneminde dört yıl süreyle burs desteği sağlayan Türk Tarih Kurumu'na teşekkür ederim. Yine burs ve çeşitli imkânlarla tez döneminde destek sağlayan Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'na müteşekkirim. Tezin araştırma sürecinde sıkça kullandığım Araştırma salonunun yardımsever çalışanları Salih Kahriman ve Nalan Afacan'ın şahsında Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nin kıymetli personeline minnettarım. Yine tez yazımı esnasında sıkça kullandığım İsam Kütüphanesi çalışanlarına teşekkür ederim. Tez süresince gerekli kolaylıkları temin eden Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü personeline de şükranlarımı sunarım.

Tezimin her aşamasında yanımda oldukları ve her türlü destekleriyle katkıda bulundukları için başta annem ve babam başta olmak üzere ailemin tüm üyelerine teşekkür ederim.

Ayşe KAVAK

Üşkudar 2023

ÖZET

Bu tezde, Osmanlı toplumunun unsurlarından konar-göçerlere mensup Uluyörük'ün 1455-1845 dönemlerini kapsayan idarî, sosyal, iktisadî yapılarıyla XV ve XVI. yüzyıllarda kullandıkları şahıs adları incelenmiştir. Bu çerçevede Uluyörük topluluklarının nüfusları, idarî ve sosyal yapıları, bulundukları yerler, ödedikleri vergiler, vergiden muaf olanlar, ekonomik faaliyetleri ve kullandıkları Müslüman erkek şahıs adları ele alınmıştır. Tez giriş ve üç bölümden müteşekkildir. Giriş bölümünde tezin kaynakları hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra Osmanlı devri konar-göçerleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde 1455-1845 dönemi Uluyörük cemaatlerinin idarî ve sosyal yapıları, nüfusları, bulundukları kışlak ve mezralarla konar-göçerlik sonrasında yerleştikleri köyler, ikinci bölümde Uluyörük cemaatlerinin 1455-1845 döneminde ödedikleri vergiler, vergiden muaf olanlar ve ekonomik faaliyetleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise Rum Eyaleti'ndeki Uluyörük cemaatlerinin üç tahrir döneminde kullandıkları Müslüman erkek adları ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı, Uluyörük, konar-göçer, nüfus, ekonomi, vergi, vergiden muafiyet, hayvancılık, tarım, onomastik, yaylak, kışlak.

ABSTRACT

This thesis study examines the administrative, economic, and social structures of the Uluyörük nomadic communities from the 1455 to 1845. The study includes an analysis of the Uluyörük populations, their places of residence, taxes paid, economic activities, and the Muslim male names they used. The review is presented in an introduction and three chapters. In the introduction examines the literature related to the Uluyörük, the types of sources used in the thesis and a general structures of the nomadic during the Ottoman period. The first chapter discusses the administrative structures and administrators, population, winter quarters, hamlets, and villages of the communities, as well as their transition from nomadic to settled life between 1455 and 1845 (hijri calendar 855-1261). The second chapter examines the taxes paid by the Uluyörük communities and their economic activities between 1455 and 1845. The third chapter determines and evaluates the male names used by Uluyörük communities, which were organized in divisions in the Rum Vilayeti during three census periods.

Key words: Ottoman, Uluyörük, nomadic, census, economy, tax, tax exemption, animal husbandry, agriculture, onomastics, winter quarters.

KISALTMALAR

AÜDTCF: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi

A.DFE.d: Bâb-1 Âsafî Defterhâne-i Âmire Defterileri

AK: Atatürk Kitaplığı

D.BŞM: Bâb-1 Defterî Baş Muhasebe Kalemi

bk.: Bakınız

Ca: Cemaziyelevvel

C: Cemaziyelahir

Cl. : Cilt

BOA: Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Osmanlı Arşivi

Çev: Çeviren

Haz.: Hazırlayan

hk.: Hüküm

İBB: İstanbul Büyükşehir Belediyesi

İA: Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi

İÜİFM: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası

KK: Kamil Kepeci

KMÜEFAD: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi

MC.Yz: Muallim Cevdet Yazmaları

MD: Dîvân-ı Hümâyûn Sicillâtı Mühimme Defterleri

MAD: Maliyeden Müdevver Defter

nr.: Numara

OTAM: Osmanlı Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

N: Ramazan

A.MKT.UM: Sadaret Mektûmi Kalemi Umum Vilâyât

S: Safer

s. : Sayfa

TKG.: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü

TD: Tapu Tahir Defteri

TSMA: Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi

TSMK: Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi

TDK: Türk Dil Kurumu

TTK: Türk Tarih Kurumu

DİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

vr. : Varak

Z: Zilhicce

Za: Zilkaade

TABLOLAR

Tablo 1.1. Bazı Dönemlerdeki Uluyörük Kadıları Tablosu	8
Tablo 1.2. Bazı Dönemlerdeki Uluyörük Kethüdaları Tablosu	11
Tablo. 1.3. Şarkîpâre Kazasına Tâbi Kışlak ve Kabilelerin 1053 (1643-44) Tarihli Tablosu ...	16
Tablo.1.4. Şarkîpare Kazasına Tâbi Kışlak ve Kabilelerin 1104 (1692-93) Tarihli Tablosu	17
Tablo.1.5. Ortapare Kazasına Tâbi Kabile ve Köylerin 1106 (1694-95) Tarihli Tablosu	18
Tablo.1.6. Ortapâre Kazasına Tâbi Köy ve Kabilelerin 1260 (1844-45) Tarihli Tablosu	19
Tablo.1.7. Yüzdepâre Kazasına Tâbi Köy ve Kabilelerin 1106 (1694-95) Tarihli Tablosu	21
Tablo 1.8. Uluyörük Etrâki 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu	29
Tablo 1.9. Uluyörük Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	30
Tablo 1.10. Uluyörük Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	31
Tablo 1.11. Uluyörük Etrâki 982 (1574-75) Tarihli Nüfus Tablosu	32
Tablo 1.12. Uluyörük Etrâki'nin Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	32
Tablo 1.13. Tutaş Etrâki Tahrir Dönemleri Nüfus Tablosu	33
Tablo 1.14. Uluyörük Bölüklerinin Tahrir Dönemlerine Göre Kaydedilen Adları Tablosu	35
Tablo 1.15. Âdilli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	37
Tablo 1.16. Ağcakoyunlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	38
Tablo 1.17. Ağcakoyunlu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	39
Tablo 1.18. Ağcakoyunlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	40
Tablo 1.19. Ağcakoyunlu Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	41
Tablo 1.20. Ağcakoyunlu Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfus Tablosu	42
Tablo 1.21. Akkuzulu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	42
Tablo 1.22. Akkuzulu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	43
Tablo 1.23. Akkuzulu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	44
Tablo 1.24. Şarkîpâre Kazası Akkuzulu Cemaati 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu	44
Tablo 1.25. Akkuzulu Kabilesi 1694-95 Tarihli Nüfus Tablosu	44
Tablo 1.26. Zile Yörükân Kazası Akkuzulu Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu ...	45
Tablo 1.27. Akkuzulu Kabilesi Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	45
Tablo 1.28. Aksalurlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	47
Tablo 1.29. Aksalur Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	47
Tablo 1.30. Aksalur Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	48
Tablo 1.31. Aksalur Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	48
Tablo 1.32. Aksalur Kabilesi 1259 (1843-44) Nüfus Tablosu	49
Tablo 1.33. Aksalur Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	49
Tablo 1.34. Alibeyli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	50
Tablo 1.35. Alibeyli Bölüğü Nüfus 926 (1519-20) Tablosu	51
Tablo 1.36. Alibeyli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	52
Tablo 1.37. Alibeyli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	52
Tablo 1.38. Ballı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	53
Tablo 1.39. Ballı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	54
Tablo 1.40. Ballı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	55
Tablo 1.41. Nallu-Ballu Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	55
Tablo 1.42. Ballı Kabilesi 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu	56
Tablo 1.43. Ballı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	56
Tablo 1.44. Çakıralili Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	57
Tablo 1.45. Çakıralili Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	57
Tablo 1.46. Çakıralili Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	58
Tablo 1.47. Çakıralili Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu	58
Tablo 1.48. Çakıralili Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu	59

Tablo 1.49. Çakıralılı Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu.....	59
Tablo 1.50. Çakıralılı Bölüğü'nün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	60
Tablo 1.51. Çapanlı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	61
Tablo 1.52. Çapanlı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	62
Tablo 1.53. Çapanlı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	62
Tablo 1.54. Çavurcu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	63
Tablo 1.55. Çavurcu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	65
Tablo 1.56. Çavurcu Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	65
Tablo 1.57. Çepni cemaati 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu	66
Tablo 1.58. Çepni Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	67
Tablo 1.59. Çepni Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	68
Tablo 1.60. Çepni Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	69
Tablo 1.61. Hoca Hâsları Çepni kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu	70
Tablo 1.62. Çepni Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu.....	71
Tablo 1.63. Tokat Voyvodalığı Çepni Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu	71
Tablo 1.64. Ortapâre Kazası Çepni Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	72
Tablo 1.65. Ortapâre Kazası Çepni Kabilesi 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu	73
Tablo 1.66. Bozok Sancağı Çepni Cemaati 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu	73
Tablo 1.67. Çepni Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	74
Tablo 1.68. Çomaklı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	75
Tablo 1.69. Çomaklı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	76
Tablo 1.70. Çomaklı Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	77
Tablo 1.71. Çomaklı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	77
Tablo 1.72. Çungar Bölüğü Nüfus 890 (1485-86) Tablosu	78
Tablo 1.73. Aşağı Çungar Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	79
Tablo 1.74. Aşağı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	80
Tablo 1.75. Tahrir Dönemlerine Göre Aşağı Çungar Bölüğü Toplam Nüfusları Tablosu.....	80
Tablo 1.76. Yukarı Çungar Bölüğü 926 / (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	81
Tablo 1.77. Yukarı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	83
Tablo 1.78. Tahrir Dönemlerine Göre Yukarı Çungar Bölüğü Toplam Nüfusları Tablosu.....	84
Tablo 1.79. Şarkîpâre Kazası Çungar Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu.....	84
Tablo 1.80. Çungar Kazası 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu.....	85
Tablo 1.81. Çungar Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu.....	86
Tablo 1.82. Çungar Kazası Çungar Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu	86
Tablo 1.83. Bozok Sancağı Çungar Cemaati 1261 (1845) Tarihli Nüfus Tablosu	87
Tablo 1.84. Turhal Yörükleri 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu.....	89
Tablo 1.85. Turhal Yörükleri 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	90
Tablo 1.86. Turhal Yörükleri 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	90
Tablo 1.87. Dodurga Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	91
Tablo 1.88. Dodurga Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu.....	92
Tablo 1.89. Dodurga Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu	92
Tablo 1.90. Dodurga Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu.....	92
Tablo 1.91. Turhal Yörükleri/Dodurga Cemaati Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	93
Tablo 1.92. Ekizli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	93
Tablo 1.93. Ekizli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	94
Tablo 1.94. Ekizli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	94
Tablo 1.95. Ekizli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	95
Tablo 1.96. Gökceli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	95
Tablo 1.97. Gökceli Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	96
Tablo 1.98. Gökceli Kabilesi 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu	97

Tablo 1.99. Tahir Dönemlerine Göre Gökceli Kabilesi Tarihli Nüfus Tablosu.....	97
Tablo 1.100. İlbeyli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	98
Tablo 1.101. İlbeyli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	99
Tablo 1.102. İlbeyli Bölüğü 983 (1574-1575) Tarihli Nüfus Tablosu.....	101
Tablo 1.103. Hoca Hâsları Mukataası İlbeyli Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu.....	103
Tablo 1.104. İlbeyli Kazası 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu	104
Tablo 1.105. Hoca Hâsları Mukataası İlbeyli Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu.....	105
Tablo 1.106. Zile Voyvodalığı'na Bağlı İlbeyli Kabilesi 1106 (1695-96) Tarihli Nüfus Tablosu	107
Tablo 1.107. İlbeyli Kazası 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu.....	108
Tablo 1.108. Zile Muhassıllığı'na Bağlı İlbeyli Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu	109
Tablo 1.109. İlbeyli Kabilesi Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	109
Tablo 1.110. İzzeddinli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	110
Tablo 1.111. İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	111
Tablo 1.112. İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	111
Tablo 1.113. İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	112
Tablo 1.114. Kabasakallı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	112
Tablo 1.115. Kabasakallı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	113
Tablo 1.116. Kabasakallı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	113
Tablo 1.117. Karafakılı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	114
Tablo 1.118. Karafakihli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	115
Tablo 1.119. Karafakihli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	115
Tablo 1.120. Karafakılı Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu.....	116
Tablo 1.121. Karafakihli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	116
Tablo 1.122. Karakeçili Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	118
Tablo 1.123. Karakeçili Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	119
Tablo 1.124. Karakeçili Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	122
Tablo 1.125. Karakeçili Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	123
Tablo 1.126. Karakeçili Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu	123
Tablo 1.127. Tahrir Dönemlerine Göre Karakeçili Cemaatleri Toplam Nüfusları Tablosu	124
Tablo 1.128. Kırıklı Bölüğü Nüfus 890 / (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	125
Tablo 1.129. Kırıklı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	125
Tablo 1.130. Kırıklı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	126
Tablo 1.131. Kırıklı Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	127
Tablo 1.132. Kırıklı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	128
Tablo 1.133. Kiranpa Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	129
Tablo 1.134. Kiranpa Bölüğü 926 (1519-1520) Tarihli Nüfus Tablosu	129
Tablo 1.135. Kiranpa Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	130
Tablo 1.136. Kiranpa Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	131
Tablo 1.137. Koyunculu Bölüğü 890 / (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	132
Tablo 1.138. Koyunculu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	133
Tablo 1.139. Koyunculu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	133
Tablo 1.140. Koyunculu Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	133
Tablo 1.141. Kulağuzlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	134
Tablo 1.142. Kulağuzlu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	135
Tablo 1.143. Kulağuzlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	136
Tablo 1.144. Kulağuzlu Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	137
Tablo 1.145. Kurugöllü Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	138
Tablo 1.146. Kurugöllü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	139

Tablo 1.147. Kurugöllü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	141
Tablo 1.148. Kurugöllü Kabilesi 1106 (1694-95) Nüfus ve Koyun Sayıları Tablosu	142
Tablo 1.149. Kurugöllü Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	142
Tablo 1.150. Özlü Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	143
Tablo 1.151. Özlü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	144
Tablo 1.152. Özlü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	145
Tablo 1.153. Özlü Kabilesi 1106 (1695-95) Nüfus ve Koyun Sayıları Tablosu.....	146
Tablo 1.154. Özlü Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Kışlak/Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu.....	147
Tablo 1.155. Pirevlekli Bölüğü 890 / (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	147
Tablo 1.156. Pirevlek Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	148
Tablo 1.157. Pirevlek Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	148
Tablo 1.158. Pirevlekli Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	148
Tablo 1.159. Sıracılı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	149
Tablo 1.160. Sıracılı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	150
Tablo 1.161. Sıracılı Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	150
Tablo 1.162. Sıracılı Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu	151
Tablo 1.163. Sıracılı Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu.....	151
Tablo 1.164. Sıracılı Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu	151
Tablo 1.165. Sıracılı Cemaati Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	152
Tablo 1.166. Şerefeddinli Cemaati 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	153
Tablo 1.167. Şerefeddinli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	154
Tablo 1.168. Şerefeddinli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	154
Tablo 1.169. Tatlı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	155
Tablo 1.170. Tatlı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	156
Tablo 1.171. Tatlı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	157
Tablo 1.172. Tat-ı Karahisar Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu	158
Tablo 1.173. Karahisar Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu	159
Tablo 1.174. Tatlı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	159
Tablo 1.175. Turgudlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu	160
Tablo 1.176. Turgudlu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	160
Tablo 1.177. Turgudlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	161
Tablo 1.178. Turgudlu Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	161
Tablo 1.179. Ulukamanlı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	163
Tablo 1.180. Ulukamanlı Bölüğü 926 / (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	164
Tablo 1.181. Ulukamanlı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	166
Tablo 1.182. Ulukamanlı Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu.....	168
Tablo 1.183. Ulukamanlı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	168
Tablo 1.184. Ustacalı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu	169
Tablo 1.185. Ütüklü cemaati 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	169
Tablo 1.186. Ütüklü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu	170
Tablo 1.187. Ütüklü cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	170
Tablo 1.188. Ütüklü Bölüğün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu	170
Tablo 1.189. İnallı Etrâki 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu.....	172
Tablo 1.190. İnallı Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu.....	173
Tablo 1.191. İnallı Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu.....	174
Tablo 1.192. İnallı Etrâki 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu.....	175
Tablo 1.193. İnallı Kazası 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu.....	176
Tablo 1.194. İnallı Kazası 1254 (1838-39) Tarihli Nüfus Tablosu.....	176
Tablo 1.195. İnallı Etrâki'nin Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	177
Tablo 1.196. Ankara Uluyörük Cemaatleri 929 (1522-23) Tarihli Nüfus Tablosu	179

Tablo 1.197. Ankara Uluyörük Cemaatleri 979 (1571-72) Tarihli Nüfus Tablosu	182
Tablo 1.198. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri 1111 (1700) Tarihli Nüfus Tablosu	184
Tablo 1.199. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri 1252 (1836) Tarihli Nüfus Tablosu	185
Tablo 1.200. II. Bayezid Devri Sonrası Teke Livası Uluyörükleri Nüfus Tablosu.....	186
Tablo 1.201. Teke Sancağı Uluyörük Cemaatleri 937 (1530-31) Tarihli Nüfus Tablosu.....	187
Tablo 1.202. Teke Livası Uluyörük Cemaatleri 1568 Tarihli Nüfus Tablosu	189
Tablo 1.203. Uluyörük Bölüklerinin 890 (1485-86) Tarihli Kışlak/Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu.....	196
Tablo 1.204. Uluyörük Bölüklerinin 926 (1519-20) Tarihli Kışlak/Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu.....	197
Tablo 1.205. Uluyörük Bölüklerinin 983 (1575-76) Tarihli Kışlak-Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu.....	198
Tablo 1.206. Uluyörük Bölükleri Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu.....	199
Tablo 1.207. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri Toplam Nüfusları Tablosu	201
Tablo 1.208. Teke Livası'nda Bulunan Uluyörük Cemaatlerinin Toplam Nüfusları Tablosu..	201
Tablo 2.1. Uluyörük Etrâki 859 (1454-55) Tarihli Vergi Tablosu.....	213
Tablo 2.2. Uluyörük Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Vergi Tablosu.....	216
Tablo 2.3. Uluyörük Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	218
Tablo 2.4. Uluyörük Etrâki 982 (1574-75) Tarihli Vergi Tablosu.....	219
Tablo 2.5. Uluyörük Etrâki Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Vergileri Tablosu	221
Tablo 2.6. Tutaş Etrâki Tahrir Dönemlerine Göre Tarihli Vergi Tablosu	222
Tablo 2.7. Âdilli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	223
Tablo 2.8. Ağcakoyunlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	224
Tablo 2.9. Akkuzulu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	226
Tablo 2.10. Akkuzulu Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	227
Tablo 2.11. Aksalur Bölüğü 983 (1575-76) (1574-75) Tarihli Vergi Tablosu	228
Tablo 2.12. Aksalur kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	228
Tablo 2.13. Alibeyli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	229
Tablo 2.14. Alibeyli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	230
Tablo 2.15. Ballı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	231
Tablo 2.16. Ballı Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	232
Tablo 2.17. Çakıralili Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	233
Tablo 2.18. Çakıralili Kabilesi Dönemlere Göre Toplam Vergiler Tablosu.....	234
Tablo 2.19. Çapanlı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	235
Tablo 2.20. Çavurcu Bölüğü 926 (1519-20) ve 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	237
Tablo 2.21. Çepni Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	238
Tablo 2.22. Çepni kabilesi Dönemlere Göre Toplam Tarihli Vergi Tablosu.....	240
Tablo 2.23. Çomaklı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	241
Tablo 2.24. Çomaklı Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	242
Tablo 2.25. Aşağı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	243
Tablo 2.26. Yukarı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu ..	245
Tablo 2.27. Çungar Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	247
Tablo 2.28. Turhal Yörükleri/Dodurga Cemaati 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	248
Tablo 2.29. Dodurga/Todurga Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	249
Tablo 2.30. Dönemlere Göre Dodurga Kabilesi Toplam Vergiler Tablosu	250
Tablo 2.31. Ekizli/İkizli Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	252
Tablo 2.32. Gökceli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	253
Tablo 2.33. Gökceli Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	253
Tablo 2.34. İlbeyli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	254
Tablo 2.35. İlbeyli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	256
Tablo 2.36. İlbeyli Kazası 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu.....	259

Tablo 2.37. Zile Yörükleri'ne Tâbi İlbeyli kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	260
Tablo 2.38. İzzeddinlü ve İdrislü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	261
Tablo 2.39. Kabasakallı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	262
Tablo 2.40. Karafakihli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	263
Tablo 2.41. Karakeçili Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	265
Tablo 2.42. Karakeçili Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu	266
Tablo 2.43. Kırıklı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	268
Tablo 2.44. Kiranpa Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu ve 926 (1519-20)	269
Tablo 2.45. Koyunculu Bölüğü (Akkuzulu'ya Bağlı) 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu ...	271
Tablo 2.46. Kulağuzlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu	273
Tablo 2.47. Kurugöllü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	274
Tablo 2.48. Kurugöllü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	275
Tablo 2.49. Özlü Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	278
Tablo 2.50. Pirevekleli Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	279
Tablo 2.51. Sıraclu Cemaati 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	280
Tablo 2.52. Şerefeddinlü Cemaati 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	281
Tablo 2.53. Şerefeddinlü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	282
Tablo 2.54. Tatlı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	284
Tablo 2.55. Turgutlu Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	286
Tablo 2.56. Ulukamanlı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu	287
Tablo 2.57. Ustaclu/Ustacalu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	290
Tablo 2.58. 926 (1519-20) ve 983 (1575-76) Ütüklü Bölüğü Tarihli Vergi Tablosu	291
Tablo 2.59. İnallı Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Vergi Tablosu.....	292
Tablo 2.60. İnallı Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu.....	292
Tablo 2.61. İnallı Etrâki 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu.....	294
Tablo 2.62. İnallı Kazası 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu.....	297
Tablo 2.63. Ankara Bölgesi Uluyörük Cemaatleri 929 (1522-23) Tarihli Vergi Tablosu.....	310
Tablo 2.64. Ankara Bölgesi Uluyörük Cemaatleri 979 (1571-72) Tarihli Vergi Tablosu.....	313
Tablo 2.65. Ankara Yörükleri'ne Tâbi Uluyörük Cemaatleri 1256 (1840-41) ve 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu.....	315
Tablo 2.66. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Vergileri Tablosu.....	316
Tablo 2.67. Uluyörük Bölüklerine XVI. Yüzyılda Takdir Edilen Toplam Koyun Vergileri Tablosu.....	319
Tablo 2.68. Uluyörük Bölüklerine XV ve XVI. Yüzyıllarda Takdir Edilen Bâd-ı Hevâ ve Arûsiyye Vergileri Tablosu.....	320
Tablo 2.69. Uluyörük Bölüklerine Takdir Edilen Resm-i Dud, Resm-i Kara ve Resm-i Cev Tablosu.....	321
Tablo 2.70. Rum Eyaleti'nde Bulunan Uluyörük Bölüklerinin Toplam Vergileri Tablosu.....	322
Tablo 2.71. Uluyörük Bölüklerinin 926 (1519-20) Koyun Sayısı ve Vergisi Tablosu	324
Tablo 2.72. Uluyörük Bölükleri 983 (1575-76) Koyun Sayıları ve Vergileri Tablosu.....	326
Tablo 2.73. Uluyörük'ün XVI. Yüzyılda Sahip Olduğu Koyun Miktarları	327
Tablo 2.74. Ballı Bölüğü 926 (1519-20) Ekinlik Olarak Kullandığı Mezralar Tablosu	330
Tablo 2.75. Ballı Bölüğüne Bağlı Mezralar Tablosu 937 (1530-31)	331
Tablo 2.76. Ballı Bölüğünün Kullandığı Mezralar Tablosu 984 (1576-77).....	332
926'da (1519-20) tarımla uğraşan Uluyörük bölüklerinden bir başkası Ulukamanlı bölüğü cemaatleriydi. Cemaatlerin ürün miktarları belli değildi ancak kullandıkları mezralar belirtilmmişti.	332
Tablo 2.77. Ulukamanlı Bölüğü 926'da (1519-20) Mezralar Tablosu.....	332
Tablo 2.78. Karakeçili Bölüğünün 926 (1519-20) Tarihinde Kullandığı Mezralar Tablosu	333

Tablo 2.79. Uluyörük Cemaatleri 967 (1559-60) Tarihli Tarımsal Faaliyetleri Ürün ve Vergi Tablosu.....	336
Tablo 2.80. Uluyörük Bölükleri 982 (1574-75) Tarihli Tarımsal Faaliyetleri Ürün ve Vergi Tablosu.....	340
Tablo.2.81. Uluyörük Cemaatlerinin 967 (1559-60) ve 982 (1574-75) Tarihli Tarımsal Alan Tablosu.....	341
Tablo 2.82. Karakeçili Bölüğünün 983'te (1575-76) Kullandığı Mezralar Tablosu.....	343
Tablo 2.83. XV ve XVI. Yüzyılda Hububatın Vergi Miktarları Tablosu	344
Tablo 3.1. Uluyörük Bölüklerinde 890'da (1485-86) Baba Neslinde En Çok Kullanılan 20 Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu	350
Tablo 3.2. Uluyörük Bölüklerinde 890'da (1485-86) Oğul Neslinde En Çok Kullanılan 20 Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu	352
Tablo 3.3. Uluyörük Bölüklerinde 926'da (1519-20) Oğul Neslinde En Çok Kullanılan Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu	354
Tablo 3.4. Uluyörük Bölüklerinde 983'te (1575-76) Oğul Neslinde En Çok Kullanılan Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu	356
Tablo 3.5. Uluyörük Bölüklerinde XV ve XVI. Yüzyıllarda En Sık Kullanılan 20 İsim Tablosu	359
Tablo 3.6. Uluyörük Bölüklerinde XV ve XVI. Yüzyıllarda Kullanılan Erkek Şahıs Adları Tablosu.....	364

GİRİŞ

1-) Kaynaklara Dâir

Uluyörük adlı konar-göçerleri müstakil tarzda ele alan ilk çalışma Erhan Afyoncu tarafından kaleme alınan bir tebliğdi.¹ Mevzubahis bildiride Uluyörük cemaatlerinin 1485-1574 dönemleri muhtasar şekilde incelenmiştir.

Uluyörük'ü müstakil olarak ele alan çalışmalardan bir diğeri Davut Şahbaz tarafından kaleme alınan *XVI. Yüzyılda Uluyörük Teşekkülleri (Etrâk-ı Büzürg)*² adlı kitaptır. Doktora tezinden üretilen bu çalışmada Uluyörük cemaatlerinin menşeleri, sosyal ve idari yapıları, XVI. yüzyılda Uluyörük cemaatlerini meydana getiren oymaklar, oymakların yerleşim yerleri, nüfusları, idarî yapıları ve iktisadî faaliyetleri incelenmişti. Elinizdeki teze başladığımızda bu çalışmadan maalesef haberdar değildik. Haberdar olduğumuzda biz tezimizin arşiv kaynaklarını transcribe etmiş ve yazma aşamasına geçmiştik. Yeni bir tez çalışmasına ayrılacak vaktin olmaması sebebiyle tezin ihtiva ettiği zaman dilimini genişleterek devam etmeyi uygun bulduk. Her iki çalışmayı da ilgilendiren ortak konular/kaynaklar sebebiyle benzer konu başlıkları meydana geldi. Ancak elinizdeki tezde konular daha teferruatlı ele alındı. Her iki çalışmada kullanılan ortak kaynaklardaki okuyuş farklılıkları dikkate alınmadı. Ancak hesaplamalardan kaynaklanan birtakım farklılar ve bazı farklı düşünceler dipnotlarda belirtildi.

Uluyörük hakkında bilgilere ulaşabileceğimiz bir diğerkaynak Yusuf Halaçoğlu tarafından hazırlanan *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650)* adlı eserdir.³ Uluyörük cemaatlerini de kapsayan konar-göçerlerin bulundukları yerlerle hane ve mücerred nüfuslarının ve bağlı bulundukları boyların listeler halinde verildiği bu eser, tahrir defterlerinden faydalanılarak hazırlanmıştı.

Uluyörük'ün 1455-1845 dönemlerini konu edinen elinizdeki tezin temel kaynaklarını Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan belgeler teşkil etmişti. Uluyörük cemaatlerinin XV ve XVI. yüzyıllardaki nüfus ve yerleşim yerlerine ait bilgileri, ekonomik hayatları, tâbi oldukları vergi yükümlülükleri, kullandıkları şahıs adları zikredilen arşivlerdeki ilgili Tapu Tahrir defterlerinden elde edilmiştir.

¹ Erhan Afyoncu, "Ulu Yörük (1485-1574)," *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri*, Tarsus 2000, s. 4-7.

² Davut Şahbaz, *16. Yüzyılda Uluyörük Teşekkülleri (Etrâk-ı Büzürg)*, Ankara 2020.

³ Yusuf Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650)*, Ankara 2009.

Ulu         XVII. y  zyıllarına ait kaynaklar ise Osmanlı Arşivi'ndeki Mukataa Defterleri, Evkaf Defterleri ve Tahrir-i Cedid Defteri olarak nitelendirilen defterlerdir. Ulu         adının artık kullanılmadığı bu dönemde Ulu        teki bölük adları kabile adlarına d n        . Zikredilen defterlerde Ulu         meydana getiren toplulukların mal  statüleri, vergi y         olan/olmayan nüfusları hakkında bilgiler bulunmaktadır. Ancak bu defterlerde tüm Ulu         cemaatleri hakkında bilgiler mevcut değildir.

Ulu         hakkında en az kaynak maalesef XVIII. yüzyıla aitti. Neredeyse yok denecek kadar az miktarda kaynağın olması bu devre ait nüfus ve ekonomi, şahıs adları gibi tezin ana başlıkları hakkında yorumda bulunmamızı engellemiştir. Döneme ait Osmanlı Arşivi'ndeki Av arız Defterleri koleksiyonları ise yalnızca av arızhane sayısını verdiği için tezde kullanılabilecek yeterli bilgiden yoksundur. Bu nedenle Ulu          n bu dönemi tezde çok az i lenebilmi tir.

Ulu         XIX. yüzyıldaki durumu hakkındaki temel kaynaklarımız ise yine Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'ndeki Nüfus Defterleri ve Temettuat Defterleri koleksiyonlarıdır. Nüfus defterlerinde Ulu         bulundukları yerlerle, nüfusları hakkında bilgiler bulunmaktadır. Ancak bu bilgiler çoğunlukla erkek nüfusun tespiti amacıyla yapıldığından vergiye tabi olan veya olmayan nüfus, sosyal ve idari yapıdaki görevliler vs. hakkında bilgiler mevcut değildir. Temettuat Defterleri'nde ise Ulu         cemaatlerinin yine bulundukları yerlerle vergiye tâbi hane nüfusu, ekonomik faaliyetleri neticesinde takdir edilen vergi miktarları bulunmaktadır.

Zikredilen kaynaklar dışında Ulu         cemaatleri hakkında malumat elde edebileceğimiz başka arşiv kaynakları da mevcuttur. Bunlar Mühimme, Sivas Ahkam, K mil Kepeci, gibi Osmanlı Arşivi'ndeki başka defter serileriyle bazı evrak tasnifleridir. Ancak bu defterlerdeki bilgiler daha az miktardadır. Tezde bu defterlerden de mümkün olduğunca yararlanma yoluna gidilmiştir.

Tezdeki hicri tarihleri miladi tarihlere çevirmede Türk Tarih Kurumu'nun internet sitesinde bulunan Tarih  evirme Kılavuzu kullanılmıştır.

2-) Osmanlı Devrinde Konar-Göçer Topluluklar

Osmanlı'dan önce, Anadolu'daki Türk toplum hayatı  ehir ve kırsal alan olmak üzere birbirini tamamlayan iki unsur halindeydi. Bunlar içerisinde vilayet, il, el de denilen kırsal alanlar, şehirlerden daha geniş alanları kapsamaktaydılar. Kırsal alan hayatı mevsimlere göre farklı yerlerde yaşama esasına dayandığından, beraberinde evini

göçürmeyi gerektirmekteydi. Bu nedenle kırsal alandaki hayat tarzı, *göçebelikten* ziyade *göçer-evlilik* denilebilecek özelliklere sahipti.⁴

Anadolu'nun göçer-evlilik tarzında hayat süren ahalileri, Türkiye Selçuklu Devleti'nin sosyal hayatında oldukça mühim bir yere sahipti. XIII ve XIV. yüzyıllarda Anadolu nüfusunun yaklaşık %90'ını teşkil eden göçer-evliler, kendi içlerinde boy/kabile esasına göre teşkilatlanmışlardı. Kırsal alanlardaki hayatlarını, uç karakolları/derbentler⁵, tekkeler sayesinde güven içinde idame ettiren göçer evliler, şehirlilerle bütünlük meydana getirmişlerdi.⁶

Göçer evli tâbir edilen nüfus, Selçuklular zamanında toplumun temel ihtiyaçlarını karşıladıkları nispette devletin içinde yer almaktaydılar. Karşıladıkları temel ihtiyaçların başında ise et gelmekteydi. Şehirlerin yakınlarında tarımla uğraşanlarla şehirlilerin et ihtiyacı, göçer-evliler vasıtasıyla sağlanmaktaydı. Bununla birlikte göçer-evliler şehir ve kasaba halkının her türlü ağaç, kereste, kömür ihtiyacını teminde ve gerektiğinde madenlerin çıkarılması gibi ağır işleri de yürütmektedirler. İlave olarak askerlik de yapan göçer evliler, daha çok uç bölgelerinde bulunmaktaydılar. Bu sayede de Türkiye Selçukluları ordusunun önemli bir kısmını göçer evliler teşkil etmekteydi.⁷

Osmanlı döneminde toplum XVII. yüzyıla kadar yerleşim tarzlarına göre şehirliler, köylüler ve konar-göçerlerden meydana gelmekteydi. XVI. yüzyılda nüfusun çoğunluğu yine kırsalda yaşamaktaydı. Kırsalda yaşayan nüfus, köylüler ve konar-göçerlerdi. Bunlar içerisinde konar-göçerlerin bütün nüfusa oranı %16 civarındaydı. Yüzyılın başında Anadolu Beylerbeyiliğinin nüfusunun %15'ini konar-göçerler meydana getirmektedir. Konar-göçer kökenli yaya ve müselleme gibi askerî gruplar dahil edildiğinde bu oran %27'ye ulaşıyordu.⁸ Yüzyılın sonuna doğru yine Anadolu nüfusunun %16,2'sini Müslüman konar-göçer reaya meydana getirmektedir.⁹ Bu reaya, kendilerine

⁴ Tuncer Baykara, *Türkiye'nin Sosyal ve İktisadi Tarihi (XI-XIV. Yüzyıllar)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2000, s. 77.

⁵ Kelime manası engel, geçit, boğaz, set gibi anlamlara sahip olan derbent kelimesinin bir başka manası istihkâmdır. Terim manası ise Osmanlı Devleti'nde bir teşkilatın adıdır. Derbentler, mühim geçiş noktalarında ve etrafı kontrol edilecek şekilde, daha ziyade iskânın az olduğu yerlerde tesis edilmekteydiler. Müstahkem derbentler, dört tarafı duvar ile çevrili küçük bir kale şeklinde ve yanında han, cami, mektep ve dükkânlar yer alacak şekilde ve içinde yaşayanların her türlü ihtiyaçlarını temin edecek biçimde tasarlanmaktaydılar. Bir yerin derbent olabilmesi için oranın yolların kavşak noktasında ve merkezi bir durumda bulunması, tehlikeli ve yol kesenlerin, haramilerin bulunduğu yerler olması gerekmektedir (Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbent Teşkilatı*, İstanbul 1990, s. 9-11).

⁶ Tuncer Baykara, *Türkiye'nin Sosyal ve İktisadi Tarihi*, s. 77-82.

⁷ Tuncer Baykara, *Sosyal ve İktisadi Tarih*, s. 77-82.

⁸ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi I*, Eren Yayınları, İstanbul 2000, s. 71.

⁹ Yunus Koç, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Nüfus Yapısı (1300-1900)", *Yeni Türkiye*, 2000/32, (701 Osmanlı Özel Sayısı II: Ekonomi ve Toplum), s. 606.

tahsis edilen yaylak ve kışlaklarında mevsimlere göre değişen yarı yerleşik denilebilecek bir hayat tarzı sürdürmekte ve bulundukları yerlerin birtakım özelliklerine göre Yörük veya Türkmen olarak anılmaktaydı.¹⁰

Konar-göçerler ictimâî yapı olarak il veya ulus adıyla gruplandırılmaktaydılar. Bu gruplar sırasıyla boy (aşiret), oymak (cemaat), oba (mahalle) gibi bölümlere ayrılmaktaydı. Aşiretler ya bir boydan ibaret olup tek başına müstakil bir teşekkül halinde, ya bir boydan ayrılmış ve zamanla çoğalarak sayıları dörtten on altıya ya da daha fazla sayıya ulaşmış oymaklar grubu halinde ya da ana gövdeden ayrılmış muhtelif oymakların birleşmesiyle meydana gelmiş federasyon özelliği gösteren topluluklar hâlinde olabilmekteydiler.¹¹

Konar-göçerlerin başında idareci statüsünde boybeyi, kethüda, mîr-i aşiret gibi kimseler bulunmaktaydı. Bu kişiler bulundukları grupların idaresinden sorumluydular. Boybeyleri, bulundukları boyun içinden doğruluğu, cesareti, mâlî kudreti ile tanınmış kişiler arasından seçim yoluyla iş başına getirmekte, merkezi hükümetin de tasdiki ve beylik beratı göndermesiyle görevlerine başlamaktaydılar. Kethüdalar ise eğer konar-göçer grubun başında boybeyi varsa boybeyi tarafından yoksa boybeyi gibi seçimle ve merkezin onayıyla iş başına getirilirlerdi.¹²

Konar-göçerlerin devlete ve topluma birçok faydaları vardı ve bu nedenle de vazgeçilmez unsurlar arasındaydılar. Bunların iktisadî faaliyetlerinin temelini hayvancılık meydana getidiğinden faydalarının mühim kısmı da hayvansal kaynakların temini teşkil etmekteydi. Koyun, keçi, deve, at ve katır başlıca besledikleri hayvanlardı. Besledikleri bu hayvanlar sayesinde özellikle İstanbul'un et ihtiyacının bir kısmı konar-göçerlerden temin edilmekteydi. Konar-göçerlerin beslediği at, deve, kati gibi hayvanlar sayesinde Osmanlı topraklarının kara nakliyatı işleri yapılmaktaydı. Ordunun seferlerde ihtiyaç duyduğu bütün cephane, mühimmat ve sefer malzemelerinin nakil işleri, konar-göçerlerden temin edilen hayvanlar sayesinde yürütülmekteydi. Hem binek hayvanı hem de damızlık olarak at temini yine konar-göçerlerden sağlanmaktaydı. Konar-göçerler, hayvanları sayesinde, yoğurt, peynir, yağ, yapağı gibi hayvansal ürünlerin fazlasını da pazarlarda satmak suretiyle yerleşik ahalinin ihtiyacına destek olmaktaydılar. Bunun

¹⁰ Her iki kelime de aşiret hayatı yaşayan Türkler için kullanılmaktadır ve iki kelimenin ifade ettiği farklı etnik gruplar söz konusu değildir (Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, İstanbul 2010, s. 757). Uluyörük cemaatleri için *Etrâkiyye-i Uluyörük*, *Etrâk-i Yörükân-ı Büzürg* (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Osmanlı Arşivi (BOA), Tapu Defteri (TD), nr. 79, s. 278, 387) tabirlerindeki gibi *Yörük* kelimesi kullanıldığı gibi, *Türkmen* kelimesi de kullanılmıştır [BOA, Sivas Ahkam, nr. 8, s. 7, hk: 3, (Evâhir-i R. 1173/20 Aralık 1759)].

¹¹ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, s. 14.

¹² Yusuf Halaçoğlu, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 2020, s. 22, 23.

yanında avcılık, dokumacılık, dericilik yaparak ekonomiye katkıda da bulunmaktaydılar. Bazı oymaklar, ihtiyaç halinde harp mühimmatı imalinde mahirdiler ve ordunun bazı ihtiyacını temin etmekteydiler.¹³ Tüm bunlara ilave olarak konar-göçer reaya, muhtelif maden işlerinde,¹⁴ ordunun nakliyatında, ayaklanmaların bastılmasında, seferlerde, derbent ve geçitlerin muhafazasında¹⁵ su yolu, köprü ve kale tamiri, kasaplık, donanma hizmeti gibi işlerde de kullanılmaktaydılar.¹⁶ Ayrıca bazen kendi ihtiyaçları için zaman zaman da ticaret maksadıyla buğday, pamuk, pirinç de ekerek bu sayede tarımsal üretime destek de olmaktaydılar.¹⁷

Konar-göçerler, yerleşiklere göre daha disiplinli ve savaşçı oldukları için Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde yeni fethedilen yerlerin Türkleştirilmesinde kullanılmışlardı. Özellikle Rumeli'deki önemli miktarda yerleşik Türk nüfusu, konar-göçerlerin bu bölgedeki iskânları neticesinde meydana gelmişti.¹⁸

Mâlî olarak tımar ve has reayası olan konar-göçerlerin çoğunluğu muhtelif adlar altında Anadolu'nun birçok yerine bulunmaktaydılar. Anadolu'da bulunan en büyük iki konar-göçer topluluğu Uluyörük ve Dulkadirli Türkmenleri'ydi. Uluyörük Tokat, Sivas, Çorum, Kırşehir, Ankara, Eskişehir ve Yozgat'ta; Dulkadirli Türkmenleri ise Maraş, Kırşehir, Yozgat Adana, Urfa, Adıyaman ve Kayseride yaşamaktaydılar.¹⁹

Anadolu'nun diğer konar-göçerleri Üsküdar Türkmeni diye de adlandırılan ve Dulkadirli ve Halep Türkmenlerinden meydana gelen Divriği, Şarkışla, Kangal, Gürün ve civarında Yeni İl Türkmenleri; Konya bozkırında Atçekenler; Trabzon, Giresun, Gümüşhane ve Balıkesir'de Çepniler, Ankara ile Bursa arasında Karakeçililer; Diyarbakır, Urfa, Mardin, Erzurum ve Kars taraflarında Bozulus Türkmenleri (Akkoyunlu aşiretleri); Manisa'da Ellici ve Mukataa Yörükleri; İç Ege'de (Kütahya, Uşak, Denizli) Bozguş, Kılcan ve Akkeçili Yörükleri; Denizli'de Kayı ve Çoban Yörükleri; Aydın'da Çuga ve Çulluyan Yörükleriyle Karacakoyunlular Yörükleri; Muğla ve civarında Kayı, Kızılkeçili, Kızılcaakoyunlu, Divani Ali, Balıkcı ve Horzum aşiretleri; Mersin ve civarında İçel Yörükleri; Kütahya'da Kütahya Yörükleri; Antalya'da Teke Türkmenleri, Bolu'da Bolu Yörükleri; Hatay ve çevresinde Özeroğulları (Üzeyir Türkmenleri); Adana'da Ramazanlı Uslu; Tarsus'ta Varsaklar, Kastamonu'da

¹³ Orhonlu, *Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, s. 19-22.

¹⁴ Uluyörük'e mensup olan İlbeyle ve Tat cemaatleri de bir dönem madenlerle ilgili işlerde görev yapmışlardı [Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi (TSMA) Evrak kısmı, nr. 1307/30 (28 Zilkaade1244/1 Haziran 1829)].

¹⁵ Orhonlu, *Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, s. 25-26.

¹⁶ Ahmet Refik, *Anadolu'da Türk Aşiretleri (966-1200)*, İstanbul 1930, s. 9, 12, 16, 18, 51.

¹⁷ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi (1300-1600)*, İstanbul 2000, s. 75-77.

¹⁸ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Ankara 2014, s. 114.

¹⁹ Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, İstanbul 2010, s. 760.

Kastamonu Yörükleri; Kayseri, Isparta, Afyon, Aydın, Balıkesir, Kütahya, Niğde, Aksaray, Nevşehir ve Kırşehir’de Danişmenliler;²⁰ Kürt aşiretlerin meydana getidiği Diyarbakır Voyvodalığı’na tâbi Karaulus; Trablusşam ve Irak’ta bazı küçük gruplar; Konya ve çevresini yurt tutan Atçeken ulusu; Kilis ve civarında bulunan İzzeddin tâîfeleri; Çorum Sancağı’nda Lekvanik cemaatleriydi.²¹

Anadolu’nun dışında bulunan konar-göçerler ise Rumeli, Suriye ve Irak bölgesindeydiler. Bunlar Rumeli Yörükleri diye adlandırılan Naldöken, Selanik, Kocacık, Tanrıdağı (Karagöz), Selanik, Ofçabolı, Vize Yörükleri; Türklerin Anadolu’ya gelişlerinden önce Suriye ve Irak’a yerleşen Türkmenlerle Halep’teki Halep Türkmenliri, Hama’da Selluriye (Salur) Türkmenleri, Hama Bayadı; Humus, Trablusşam ve Lazkiye’de Salur, Avşar ve Bayındır boylarına mensup Türkmenlerle Irak ve Kerkük bölgesindeki Türkmen gruplarıydı.²²

UluYörük adını taşıyan konar-göçerler yukarıda da belirtildiği üzere Osmanlı devrinde Anadolu’daki en büyük konar-göçer iki topluluktan biriydi. Bu tezde UluYörük adlı konar-göçerlerin 1455-1845 dönemlerinde bulundukları coğrafyaları, yaylak, kışlak, mezraları, yerleşikliğe geçişleri, yerleşik hayatta meydana getidikleri köy ve kazalar, nüfus miktarları, nüfus yapıları, iktisadî faaliyetleri ve kullandıkları Müslüman şahıs adlarının ortaya konulması hedeflenmektedir. Bu sayede Osmanlı toplumunu meydana getien gruplardan birinin uzun dönemini kapsayan tarihi ortaya çıkarılarak Osmanlı tarihinin demografi, ekonomi, sosyal tarih, onomastik alanlarına katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

²⁰ Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s. 760.

²¹ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskân Teşebbüsü (1691-1696)*, İstanbul 1963, s. 15-17; Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s. 760.

²² Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s. 760, 761.

I. BÖLÜM

ULUYÖRÜK'ÜN YAPISI VE NÜFUSU

1.1. Uluyörük'ün İdarî Yapısı

Konar-göçerler, sınırları tayin edilmiş bir coğrafyada yaylak-kışlak hayatı yaşamaktaydılar. Bu tarzdaki hayatları beraberinde mevsimden mevsime yaylak ve kışlak arasında sürekli hareket halinde olmayı gerektirmekteydi. Bu şekilde sınırları belirli bölgelerde yaylak-kışlak hayatı yaşayan konar-göçerler, başı boş bırakılmamış bir nizamata tâbi tutulmuşlardı.²³ Gittikleri yerin idarî yapısına, nüfuslarına veya iktisadî durumlarına göre sancak ya da kaza statüsü verilmiş, verilen bu statüye göre de idareci tayin edilmişti. Böylelikle hem bir nizam altına alınmışlar hem de vergi tahsilinde kolaylık sağlanmıştı. Belli bir konar-göçer grubun içinde bulunan bir aşiret nereye giderse gitsin bağlı bulunduğu konar-göçer grubundaki statüsünü deðiştirme hakkına sahip değildi. Bu nedenle başka yerlere giden cemaat mensupları ya geri döndürülerek eski gruplarına iade edilmişler ya da kendilerine takdir edilmiş olan vergiyi gittikleri kaza yöneticilerine ödemek zorunda bırakılmışlardı.²⁴

Konar-göçer reayanın başında idareci statüsünde, konar-göçelerin bulundukları yerin durumuna göre sancakbeyleri, kadılar, voyvodalar, boybeyleri, kethüdalar ve alaybeyiler vardı.²⁵ Çalışmamıza konu olan Uluyörük'te ise idareci statüsünde kadılar, kethüdalar, voyvodalar, emin ve âmiller görev yapmışlardı.

1.1.1. Kadı

Uluyörük'e tâbi Rum Vilayeti'ndeki bölükler halinde teşkilatlanmış olan cemaatler kendilerine ayrılmış olan yaylak ve kışlaklarında mevsimlik göçe dayalı hayat yaşamaktaydılar. Temel iktisadî faaliyetleri hayvancılık olan Uluyörük bölüklerinin gelirleri, Şehzâde Hâsları'na dâhildi. Buradaki Uluyörük cemaatlerine XVI. yüzyılın başlarından itibaren idarî olarak kaza statüsü verilmişti. Başlangıçta tek olup daha sonradan artan Uluyörük kazalarının başında kadı/kadılar bulunmaktaydı.

Kadılar, konar-göçer grupların kazaî bazı ihtiyaçları için tayin edilmekteydiler. Konar-göçer gruplara tayin edilen kadıların bulundukları belli bir kaza merkezi yoktu. Bunlar sorumlu oldukları cemaatlerle birlikte dolaşmaktaydılar.²⁶ Konar-göçerlerden

²³ Cengiz Orhonlu, *Aşiretleri İskan Teşebbüsü*, s. 11, 12.

²⁴ Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri "Bozulus Türkmenleri 1540-1640,"* İstanbul 2019, s. 66.

²⁵ İlhan Şahin, *XVI. Yüzyılda Osmanlı Anadolu'su Göçebeleri*, s. 36-52.

²⁶ Cengiz Orhonlu, *Aşiretleri İskan Teşebbüsü*, s. 20.

sorumlu kadıların başlıca görevleri gelirleri noksan gelen aşiretlerin teftişini yapmak, fakir hâle gelmiş olan aşiretlerin vergilerini yapılandırmak; iskâna tâbi tutulmuş olan aşiretlerin hukukî ve malî haklarının muhafaza edilmesi hususunda merkezî hükümete arzda bulunmak; aşiretlerin devletle münasebetlerini düzenlemek; voyvoda ve kethüdalık makamına tayin edilen kişilere verilen emirleri sicil defterine kaydetmek; eşkıyalık ya da türlü sebeplerle aşiret düzenini bozan voyvoda, kethüda veya aşiret mensuplarını hükümete bildirmek ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktı.²⁷ Uluyörük'ün bu tarz işlerini ise önceleri bulunduğu yerdeki Yörük kadıları yürütmüştü. Amasya'nın R'um Eyaleti'nin merkezi olduğu dönemlerden olan Aralık 1513'te Amasya'nın Yörük kadısı Yayıcızâde Hasan'dı.²⁸ Bilahare Uluyörük'e müstakil kaza statüsü verildikten sonra Uluyörük cemaatinden sorumlu Uluyörük kadısı tayin edilmişti. Şubat 1528'de Uluyörük kadısı Hüsrev adlı kadıydı.²⁹ Müstakil Uluyörük kadısı, Eylül-Ekim 1547'de mevcuttu.³⁰ Uluyörük'ün idarî bakımdan Şarkîpâre, Yüzdepâre, Ortapâre adlarını alarak 3 idarî kazaya ayrılması ve bazı nüfusça kalabalık bölüklerin kendi adlarıyla kazaların teşekkül etmesiyle her kaza ayrı ayrı kadılar tarafından idare edilmişti. Bu kazalardan Ortapâre'ye tayin edilen kadı, Ramazan 961'de (Ağustos 1554) Hasan Kalesi'nde ikamet etmekteydi.³¹ Tablo 1.1'de bazı Uluyörük kadıları ve kadılıkta bulundukları zaman gösterilmiştir.

Tablo 1.1. Bazı Dönemlerdeki Uluyörük Kadıları Tablosu

Cemaat/Kaza	Kadı
Yörük kadısı	Yayıcızâde Hasan (Aralık 1513)
Uluyörük kazası	Kadı Hüsrev 934 (1528)
İnallı-Ballı kazası	Kadı Süleyman (10.Ra.1088/13 Mayıs 1677)
Ortapâre kadısı	Kadı Halil (20.C.1080/15 Kasım 1669)
Ortapâre kadısı	Kadı Mustafa (1103-1691-92)
Ortapâre kadısı	Kadı Yusuf (1.10.1125/21 Ekim 1713)
Ortapâre kadısı	Kadı Mehmet (11.02.1161/11 Şubat 1748)
Ortapâre kadısı	Mehmet Said Efendi 07.L.1174/12 Mayıs 1761
Yüzdepâre kadısı	Kadı Bayezid (25.N.985/6 Aralık 1577)
Yüzdepâre kadısı	Kadı Mahmud (1.Ca.1118/11 Ağustos 1706)
Yüzdepâre kadısı	Kadı Mustafa (Evahir-i N 1157/27 Ekim-6 Kasım 1744)
Şarkîpâre kazası	El-Hac Hamza (16.B.1102/15 Nisan 1691)
İlbeyli kazası	Kadı Mustafa (1122/1710-11)
İnallı-Ballı kazası	Mevlana Şeyh Mehmed (1077.L.10/5.04.1667)

Kaynak: Turan Gökçe, “Anadolu Vilâyeti’ne Dâir 919 (1513) Tarihli Bir Kadı Defteri”, *Tarih İncelemeleri Dergisi IX*, s. 251; Turan Gökçe, “934 (1528) Târihli Bir Deftere Göre Anadolu Vilâyeti Kadılıkları”, 3

²⁷ Tufan Gündüz, *Anadolu’da Türkmen Aşiretleri*, s. 67, 68.

²⁸ Turan Gökçe, “Anadolu Vilâyeti’ne Dâir 919 (1513) Tarihli Bir Kadı Defteri”, *Tarih İncelemeleri Dergisi IX*, s. 251.

²⁹ Turan Gökçe, “934 (1528) Târihli Bir Deftere Göre Anadolu Vilâyeti Kadılıkları”, 3 *Mayıs 1944 50. Yıl Türklük Armağanı*, İzmir 1994, s. 86.

³⁰ BOA, Ali Emîri-I. Süleyman, nr. 3/151 (Evâil-i Şaban 953).

³¹ BOA, Mühimme defteri (MD), nr. 1, s. 209, hk: 1195.

Mayıs 1944 50. Yıl Türklük Armağanı, İzmir 1994, s. 86; BOA, Ali Emîri III. Mustafa, 26/1793; BOA, Ali Emîri-III. Ahmed, 108/10682; BOA, BOA, İbnülemin-Maliye, 35/3459; İbnülemin-Evkaf, nr. 21/2540; TSMA.Evrak Kısmı, 959/14; BOA, MD, nr. 33, s. 126, hk. 254; BOA, Sivah Ahkâm, nr. 2, s. 25, hk. 3; BOA, İbnülemin-Dahiliye, 9/857; 4/404; BOA, İbnülemin-Maliye, 114/10798; İbnülemin-Şükr ü Şikayet, 7/627; BOA, A.DVN, 49/23.

1.1.2. Kethüda

Konar-göçerlerin başında bulunan idarecilerden bir diğeri kethüdalar/mîr-i aşiretlerdi.³² Kethüdalar, başında bulundukları oymak/oymakların idaresinden, cemaat mensuplarının vermekle mükellef oldukları vergilerin toplanıp ilgililere teslim edilmesinden, cemaatin idarî düzeninin sağlanmasından sorumluydular.³³ Bunun yanında tahrir yapılacağı zaman eminlere yardımcı olmak, bazı durumlarda sipahi olarak savaşa katılmak da sorumluluklarındandı.³⁴ Uluyörük'te ise hem bölük hem de cemaat kethüdaları görev yapmaktaydılar.

Kethüdalar, sorumlu oldukları aşiretin içinden seçilmekteydiler. Bir kişinin kethüda olabilmesi, aşiret içinde ihtiyarların istemesi üzerine boybeyi ve voyvodanın konuyu hükümete arz etmesi, akabinde hükümetin onayı ve berat göndermesiyle gerçekleşmekteydi.³⁵ Uluyörük'te kethüda seçimi ise cemaatin içinden uygun görülen aday(lar)ı, cemaatin mensup olduğu kaza kadısının bazen emininin merkeze bildirmesi ve merkezin uygun gördüğü kişiyi tayin ederek berat göndermesiyle yapılmaktaydı.³⁶ Ortapâre kazasındaki Tat cemaatine kethüda kethüdalık yapmak için Ulaş, Süleyman ve Kubad adlı kişilerin, Ortapâre kadısı tarafından mektupla merkeze bildirilmesi ve akabinde merkezin bu talebi uygun görerek zikredilen kişilere berat verilmesini kararlaştırması³⁷ bu duruma örnek teşkil etmekteydi. Tablo 1.2'de Uluyörük'ün muhtelif dönemlerinde kethüdalık vazifesi yapmış bazı kişilerin listesi verilmişti.

Kethüda tayinleri bazen görev başındaki kethüdanını vazifesini suiistimal etmesi sebebiyle görevden azledilmeleri, kethüdanın yetersizliği sebebiyle bizzat kendisinin görevi bırakması gibi durumlarda da yapılabilmekteydi.³⁸ Ekim 1554'te Yüzdepâre

³² Uluyörük cemaatlerinin başında bulunan kethüdalar bazen mir-i aşiret sıfatıyla da anılmaktaydılar. Sivas bölgesine ait bir ahkam kaydında Tokat Voyvodalığı'na bağlı İlbeyli aşiretinin kethüdası Halil hakkında Mart-Nisan 1780 döneminde 1 aylık zaman dilimi içerisinde yapılan yapılan iki farklı şikâyetle bu kişi hem *İlbeyli aşireti kethüdası* hem de *İlbeyli mir-i aşireti* olarak vasıflandırılmıştı (BOA, Sivas Ahkâm, nr.14, s. 176, hk. 1; s. 186, hk. 1).

³³ İlhan Şahin, *XVI. Yüzyılda Osmanlı Anadolu'su Göçebeleri*, İstanbul 1997, s. 12.

³⁴ Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, s. 74.

³⁵ Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, s. 73, 74.

³⁶ Ortapâre kazasındaki Tat cemaatine kethüdalık yapmak için Ulaş, Süleyman ve Kubad adlı kişilerin tayinleri Ortapâre kadısının [BOA, MD, nr. 1, s. 211, hk. 1214, (6 Zilhicce961/2 Kasım 1554)]; Uluyörük'ün Karakeçili kabilesine ait üç kışlağa kethüda tayini ise Yüzdepâre emininin mektubuyla yapılmıştı [BOA, MD, nr. 1, s. 210, hk. 1207 (25 Zilkade 961/22.Ekim 1554)].

³⁷ BOA, MD, nr. 1, s. 211, hk. 1214, (6 Zilhicce 961/2 Kasım 1554).

³⁸ Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, s. 73.

kazasındaki Uluyörük Karakeçili kabilesine ait 3 kışlağın kethüdası Dîvâne Pîri'nin adam öldürmesi sebebiyle kethüdalıktan azledilip yerine Abdürrezzak adlı kişinin tayini,³⁹ Yüzdepâre cemaati kethüdası Pir Ahmet Durak'ın vergi tahsilinde görülen ihmali sebebiyle azledilerek yerine Kubad b. Hüseyin'in tayin edilmesi⁴⁰ görevi kötüye kullanımdan dolayı yapılan tayinlerdendi.

Kethüdalık babadan oğula veya kardeşe geçebilmekteydi. Ancak bu durumda kişinin güvenilir, vazifeye layık ve vergi toplayabilecek kabiliyette olması gerekmektedir.⁴¹ Uluyörük'te de kethüdalığın babadan oğula geçtiği ve bu durumun gelenek haline geldiği durumlar görülmekteydi. Ortapâre kazasındaki Ballı cemaatine kethüda olan Pir Mahmud'un ölümüyle yerine âdet üzere oğulları Kara ve Piri'nin kethüda olmaları için kaza kadısının mektubuna merkezden gelen gelen 22 Ramazan 961 (21 Ağustos 1554) tarihli kararlar önce hem Kara hem Piri; daha sonra sadece Kara'nın kethüda olması,⁴² Kasım 1669'da ölen Ortapâre kazâsı İlbeli kabilesi kethüdası Velid'in yerine oğlu Ali'nin *ebe-an-ced kethüdalık hizmetinde mâhir olduğu için* tayin edilmesi⁴³ bu durumun gelenek olduğuna örnek teşkil etmekteydi.⁴⁴

Konar-göçerlerde kethüdalık vazifesini bazen bir kişi tek başına, bazen birkaç kişi birlikte üstlenmekteydiler. 983'te (1575-76) Uluyörük'e bağlı Aşağı Çungar bölüğünün kethüdalık vazifesini Ahmet ve Osman adlı 2 kişi yürütmekteydi.⁴⁵ Aynı dönemde nüfusça Uluyörük'ün kalabalık bölüklerinden biri olan İlbeli bölüğün kethüdalığını ise İskender Kethüda tek başına yapmaktaydı.⁴⁶

Konar-göçerlerde bir kethüdanın birden fazla cemaate kethüdalık yaptığı durumlar da olurdu. 17 Safer 962'de (11 Ocak 1555) Ortapâre kazasına tâbi Gökceli, Kayalı ve İlmenli cemaatlerinin kethüdalığına Şahkulu adlı kişi tayin edilmişti. Bu tarihten önce aynı vazifeyi Şahkulu'nun babası Mehmed yürütmüştü.⁴⁷

³⁹ BOA, MD, nr. 1, s. 210, hk. 1207 (25 Zilkaade 961/22 Ekim 1554).

⁴⁰ BOA, MD, nr. 1, s. 211, hk. 1220 (23 Zilhicce 961/19 Kasım 1554)

⁴¹ Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, s. 74.

⁴² BOA, MD, nr. 1, s. 209, hk. 1195, 1196, (22 Ramazan 961/21 Ağustos 1554).

⁴³ BOA, İbnülemin-Dâhiliye, nr. 4/404.

⁴⁴ Kethüdalığın babaran oğula geçtiği durumlara daha fazla örnek için bkz. BOA, MD, nr. 1, hk: 1201, hk: 1203 (8 Şevval 961/6 Eylül 1554), hk: 1209; hk: 1211 (25 Zilkade 961/22 Ekim 1554); nr. 37, hk: 1409 (8 Safer 967/9 Kasım 1559); nr. 41, hk: 462 (10 Şevval 987/30 Kasım 1579); hk: 468 (10 Şaban 987/2 Ekim 1579); BOA, İbnülemin-Dâhiliye, nr. 4/404 (Evâsıt-ı Cemaziyelahir 1080/5-14 Kasım 1669).

⁴⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 80b.

⁴⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 2b.

⁴⁷ BOA, MD, nr. 1, s. 290, hk. 1632, (17 Safer 962/11 Ocak 1555). Tablo 1.2'de Uluyörük'te görev yapmış bazı kethüdaların adları ve görevdeyken bulundukları yüzyıllar verilmişti. Kethüdalar hakkında nüfuslarının anlatıldığı yerlerde de bahsedilmişti. Bu nedenle burada kısaca değinilmişti.

Tablo 1.2. Bazı Dönemlerdeki Uluyörük Kethüdaları Tablosu

Cemaat/Bölük Adı	XV. Yüzyıl	XVI. Yüzyıl'ın İlk Yarısı	XVI. Yüzyıl İkinci Yarısı	XVII. Yüzyıl
Uluyörük Etraki/Kulavuzlu Karyesi	Durmuş Kethüda			
Adilli Bölüğü	-	-	İbrahim Kethüda	
Akçakoyunlu Bölüğü	-	Ahmet veled-i İsmet/İlaldı b. Bürecik kethüdalar	Azat veled-i İsmet Kethüda	
Akkuzulu Bölüğü	Mahmut Kethüda/Musa Kethüda / Mihmat Kethüda			Akkuzulu Kabilesi/ Hacı Hızır Kethüda
Aksalur Bölüğü	Mehmet, Ali ve Turgut kethüdalar	Ümmet Kethüda	Mürüvvet Kethüda veled-i Şehsüvar	
Alibeyli Bölüğü	İbrahim Kethüda	İsmail veled-i Bektaş Kethüda	Ataullah veled-i Himmet, Veli ve Mustafa kethüdalar	
Ballı Bölüğü	İsfendiyar Kethüda / Seyyid Ahmed Kethüda	Pir Ömer veled-i İsfendiyar Kethüda	Kara ve Piri Kethüdalar	
Çakıralili Bölüğü	Mehmet veled-i Ali Kethüda			
Çapanlı Bölüğü	-	Mahmud, Ahi ve Himmet kethüdalar		
Çavurcu Bölüğü	Ali ve Musa Kethüda	-	Beytimur ve Erkan kethüdalar	
Çepni Bölüğü	Cavit Kethüda veled-i Bayram Hacı	-	-	
Çomaklı Bölüğü	Hamza Fakih veled-i Süleyman	İlyas Fakih Kethüda / Yusuf veled-i Hacı Ali Kethüda	-	
Aşağı Çungar Bölüğü	-	Mehmet veled-i Ali Fakih kethüda ve Musa veled-i Osman Kethüda	Ahmet Kethüda ve Osman Kethüda	
Yukarı Çungar Bölüğü	-	Bünyad ve Elvan kethüdalar		
Dodurga Bölüğü	Ahmet ve Cüneyt Kethüdalar / Ali Kethüda	-	Pirihan Kethüda ve Ahmet Kethüda	Musa Piri Kethüda
İkizli/Ekizli Bölüğü	Musa Kethüda	Hamza veled-i Musa Kethüda	Ferhat Kethüda	
Gökçeli Bölüğü	-	-	-	
İlbeyli Bölüğü	Emirze Kethüda	Emirze veled-i Hamza	İskender Bey	İlbeyli kabilesi (Hoca Hasları'na tâbi) / Üveys Yunus İlbeyli kabilesi Tokat Voyvodalığı'na tabi İlbeyli

				kabilesi Kethüda Halil
İzzettinli ve İdrisli Bölüğü	Ümmet Kethüda ve Kemal Kethüda	Çoban veled-i Budak Kethüda / Demir Kethüda/Pir Ali ve Hamza Kethüdalar	Demir Kethüda / Cem ve Ulaş Kethüdalar / Selim veled-i Pir Aziz	-
Kabasakallı Bölüğü	-	Yörükeri veled-i Tekiş Kethüda	Yörükeri veled-i Tekiş Kethüda	
Karafakihli Bölüğü	Emir Ahmet Kethüda	Himmet veled-i Ali Çelebi	Saruhan Kethüda	Karafakihli kabilesi/ Ahmed veled-i Mehmet Kethüda
Karakeçili Bölüğü	Murat Kethüda	Seydi Kethüda	Osman, Selim, Murat, Ürküd, Recep, Satılmış, Ali, Mürsel, Budak, Halil, Piri, Selimşah, Haydar. Hızır Kethüdalar	Yüzdepâre Kazası Karakeçili Kabilesi / İbrahim veled-i Bektaş Kethüda
Kırıklı Bölüğü	Kırık Kethüda ve Ali Kethüda	Pir Kalem veled-i Ali, İsa veled-i Kırık, Kıyad veled-i Pir Mehmed kethüdalar	Arap veled-i Hasan Kethüda ve Alkas Kethüda	Kırıklı Kabilesi / Ali Kethüda
Kiranpa Bölüğü	Hamza, Musa, Mürsel Fakih, Mehmet, Halil, İsrail, Hasan Halife, Çırak, Kayalı ve Mehmet kethüdalar	Turali/Durali Kethüda	Nazar Kethüda/ sonra oğlu Hızır Kethüda	
Koyunculu Bölüğü	Hacı Hamza Kethüda ve Hasan Kethüda	-	-	
Kulağuzlu Bölüğü	-	-	Pir Bende Kethüda	
Kurugöllü Bölüğü	Hamza, Mustafa, İbrahim kethüdalar	Mustafa Kethüda	Dede veled-i Mustafa Kethüda ve Ferhat, Orhan ve Hasan kethüdalar	Kurugöllü Kabilesi /Hüseyin veled-i Hacı Hüsnü Kethüda
Özlü Bölüğü	Toprak veled-i Mesut	Pir Ahmet veled-i Toprak	Mehmet veled-i Pir Ahmet, Gülabi veled-i Çırak, İskender Kethüdalar	Özlü Kabilesi /Mehmet Kethüda
Pirevelekli Bölüğü	Göçeri Kethüda	Hasan Kethüda	Pir Ahmet veled-i Nasuh	
Sıraçlı Bölüğü	-	Dede Kethüda ve İsmail Kethüda	-	Şarkîpâre Kazası Sıraçlı Kabilesi / Muslı Hacı Ali Kethüda
Şerefettinli Bölüğü	Hayrettin Kethüda	Bayram, Süleyman ve Selman kethüdalar	Aydın Kethüda	

Tatlı Bölüğü	İsa Kethüda	Hüseyin, Ali ve Kubat kethüdalar	Ulaş ve Süleyman ve Kubat Kethüdalar	
Turgutlu Bölüğü	Ali Kethüda		Kılıç Kethüda	
Ulukamanlı Bölüğü				
Ustacalu Bölüğü	-	-	Ahmet Kethüda	
Ütüklü Bölüğü	-	Ömerbey veled-i İlbeyli Kethüda		
İnallı Etraki		Çelebi, Alihan, Emir kethüdalar	Ali Çelebi	
Teke Yörükleri Uluyörük Cemaatleri	II. Bayezid sonrası / Seferşah veled-i Habil, Seydi Ali veled-i Yusuf, Yusuf veled-i Şeyh, Seferşah veled-i Hüseyin			

Kaynak: BOA, TD, nr. 2; nr. 19, s. 347-405, nr. 79, s. 387-505; TKG.TD, nr. 180, vr.2b-146b, 161b-173b; BOA, MD, nr. 121, s. 255, hk. 1016; nr. 1, s. 209, hk. 1195; nr. 37, s. 120, hk. 1409; BOA, Dîvân-ı Hümâyûn Kalemi (A.DVN), nr. 4/16; BOA, MD, nr. 1, s. 211, hk. 1214; BOA, MAD, 5120; nr. 253, s. 57-65; Sivas Şeriye Sicili, nr. 1, s. 160.

1.1.3. Voyvoda, Emin ve Âmiller

Osmanlı Devleti'nde konar-göçerler, bulundukları toprağın mâlî statüsüne göre tımar, zeamet ve has reayası olarak adlandırılmaktaydılar. Yörükler genellikle tımar ve has; Türkmenler ise hâs reayasıydılar. Mâlî olarak has şeklinde ya da bulundukları sancağın vergi dairesine dâhil olan konar-göçerlerin mukataaya verilerek idare edildikleri de olmuştu. Mukataaya verilen konar-göçer grubun başına hükümet tarafından voyvoda tayin edilmekteydi. Voyvoda tayin edilen kişi, oymakların bağlı olduğu sancak beyinin dairesindeki gediklilerden ya da mahallî hanedanlardan ahalinin rızası da alınarak tayin edilmekteydiler. Tayin edilen bu kişiyi merkezi hükümetin de onaylaması gerekirdi.⁴⁸ Rum Eyaleti'nde bölük adıyla teşkilatlandırılan Uluyörük'ün gelirleri ilk zamanlarda Şehzâde Hâsları arasındayken sonra mukataa sistemine dâhildi.⁴⁹ Gelirlerin toplanmasında yardımcı olmak maksadıyla voyvodaların yanında emin ve âmil adlı görevliler de bulunmaktaydı.

Voyvodaların en mühim görevi boy beylerinin veya kethüdaların topladıkları vergilerin hazineye ulaştırılmasıdır. Buna ilaveten başka yerlerden gelerek aşiretler arasına karışan cemaatlerin himaye edilmeden geri eski yerlerine gönderilmeleri; eşkıyalık yapıp aşiretler arasına gizlenenlerin hükümete bildirilmesi; aşiretlerden tahsil edilecek verginin adaletli bir şekilde dağıtılması amacıyla tahrirlerin yenilenmesini sağlamak; maddi

⁴⁸ Cengiz Orhonlu, *Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, s. 15-18

⁴⁹ BOA, MD, nr. 41, s. 192, hk. 436, (10 Şevval 987/30 Kasım 1579).

gücünü kaybetmiş ya da o seneki vergilerini tamamen ödeyememiş aşiretlere vergi indirimi yapılmasını ve durumlarının yeniden tespitini merkezi hükümete bildirmek; iskân edilmiş aşiretlerin voyvodalıkla bağları devam ediyorsa haklarını muhafaza etmek de voyvodaların görevlerindendir.⁵⁰

Voyvodalar, aşiretlerin bulunduğu bölgeye en yakın merkezde otururlar ve toplanan vergilerden %25 oranında “Ağalık” veya “Voyvodalık” adıyla hisse alırlardı.⁵¹

Uluyörük’e tabi cemaatlerin bir kısmının gelirleri XVII. yüzyılda Tokat Voyvodalığı’na bağlı olan Hoca Hâsları arasında bulunmaktaydı.⁵² Bu cemaatler arasında İlbeyli, Çakıralılı, Dodurga, Çepni, Çungar ve Sıraçlı cemaatleri bulunmaktaydı. Yine aynı devirde bazı Uluyörük cemaatleri ise Zile Voyvodalığı’na bağlanmıştı. Aksalur, Gökceli, Akkuzulu, bazı Çepni ve İlbeyli cemaatleri Zile Voyvodalığı cemaatlerindendi.⁵³ Şubat 1700’de Uluyörük cemaatlerinin de bulunduğu Yüzdepâre ve Ortapâre ve Zile’nin Valide Sultan Hâsları’na ait gelirlerinin voyvodası Lütfi Ağa’ydı.⁵⁴

Rum Eyaleti’nde bölük sisteminde bulunan Uluyörük cemaatlerinde voyvodaların yanında emin⁵⁵ ve âmiller⁵⁶ de görev yapmaktaydılar. Uluyörük’te görev yapan âmiller için zaman zaman *ayak âmili* de denilmekteydi. Uluyörük’e tâbi Şarkîpâre cemaatlerine âmil olan Dutmaz ve Bünyad adlı kişiler için bu tabir kullanılmıştı.⁵⁷

Emin ve âmillerin görevlerini zaman zaman suistimal ettikleri de olmaktaydı. Ekim 1579’da Ortapâre kazasına tâbi olan İlbeyli cemaati/oymağında görevli âmillerinin kanundan fazla vergi almaları ve ahaliden hayvanları için bedava yem ve yiyecek talep etmeleri sebebiyle ahalinin şikâyetinde bulunması,⁵⁸ Kasım 1579’da Ortapâre kazasına tâbi olan Tat cemaatinin, kendilerinden kanun dışı fazla vergi toplayan âmil ve kabzımallarından şikâyetçi olmaları⁵⁹ bu husustaki suistimallerdendi.

⁵⁰ Tufan Gündüz, *Anadolu’da Türkmen Aşiretleri*, s. 69, 70.

⁵¹ Tufan Gündüz, *Anadolu’da Türkmen Aşiretleri*, s. 70.

⁵² Erol Özvar, XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş, İstanbul 1998, s. 98-113.

⁵³ BOA, MAD, nr. 6112, s. 15-31.

⁵⁴ TSMA-Evrak kısmı, nr. 997/59.

⁵⁵ Belli bir görevi yerine getimesi istenen ve bunun karşılığında para alan kimse (Halil Sahillioğlu, “Emin”, *DİA*, XI, (1995), s. 91.

⁵⁶ Mâlî işlerle ilgili memur (Mehmet Erkal, “Âmil”, *DİA*, III, (1991), s. 59).

⁵⁷ BOA, MD, nr. 41, s. 370, hk. 793, (8 Zilkade 987/27 Aralık 1579).

⁵⁸ BOA, MD, nr. 41, s. 84, hk. 194 (1 Ramazan 987/22 Ekim 1579).

⁵⁹ BOA, MD, nr. 41, s. 148, hk. 331 (18 Ramazan 987/8 Kasım 1579).

1.2. Uluyörük'ün Üç Kazaya Ayrılması

Osmanlı devrinde Anadolu'da bulunan büyük göçebe gruplarına XVI. yüzyılda yeni bir idarî ve mâlî düzenleme getirilmişti.⁶⁰ Bu düzenlemeden sonra Rum Vilayeti'nde bulunan ve nüfus olarak oldukça fazlalaşan Uluyörük, idarî bakımdan üç ayrı kazaya dönüşmüştü. İdarî olarak kazaya dönüştürülen üç ayrı kol mâlî bakımdan da mukataa⁶¹ sistemine dâhildi.⁶² Dönüştürülen kazaların adları Şarkîpâre, Yüzdepâre ve Ortapâre'ydî.⁶³ İdarî ayrımın tarihi konusunda elimizde kesin bilgiler mevcut değildi. 890 (1485-86) ve 926 (1519-20)'da yapılan tahrirlerde ve 937 (1530-31) tarihli vilayet muhasebe defterinde böyle bir taksimat mevcut değildi. Taradığımız kaynaklar içinde en erken 959 (1551-1552) yılları arasındaki padişah hâslarına ait birtakım hesapları ihtiva eden bir muhasebe defterinde bu ayrıma rastlamaktayız. Bu defterde Yörük-i Büzürg'e tâbi Şarkîpâre, Yüzdepâre ve Ortapâre kazalarından ve bu kazaların kadılarından bahsedilmekteydi.⁶⁴ Şubat 1547 tarihli başka bir arşiv belgesinde ise Uluyörük kadısına bir hüküm yazılmıştı.⁶⁵ Zikredilen defterler ve arşiv belgesindeki tarihler dikkate alındığında Uluyörük'ün üç kazaya Şubat 1547 ile 1551 arasında bir dönemde yapılmış olması kuvvetle muhtemeldir. Sivas'ın güneyinde Yeni İl Türkmenleri'nin biraraya getirilmesiyle teşekkül ettirilen Yeni İl kazasının 1548'de kurulduğundan yola çıkarak⁶⁶ üç kazanın da bu tarihte kurulmuş olma ihtimalinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Sivas vilayetine tâbi olan Şarkîpâre, Ortapâre ve Yüzdepâre kazalarına⁶⁷ ilk kuruldukları zamanlarda hangi Uluyörük bölüklerinin dâhil edildiği hakkında elimizde kesin bilgi yoktur. Fakat XVI. yüzyılda Yüzdepâre kazasına Karakeçili, Özlü, Kırıklı, Kurugöllü, Turgudlu, Ağcakoyunlu, Karafakihli, İzzeddinli ve İdrislü bölükleri; Ortapâre Kazası'na Pirevlek, Ekizli/İkizli, Çapanlı, Ballı, İlbeyli, Akkuzulu, Tatlı, Aşağı Çungar, Çepni, Ustacalu, Kiranpa, bölükleri; Şarkîpâre kazasına Todurga/Dodurga, Yukarı Çungar, Ulukamanlı, Çakıralili⁶⁸ bölükleri bağlı bulunmaktaydı. Ancak bu durum sabit

⁶⁰ İlhan Şahin, *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler*, s. 193.

⁶¹ Başlangıçta "Devlete ait bir kısım vergi ve resimlerin belirli bir meblağ karşılığında iltizama" verilmesi anlamını haiz olan Mukataa, 15. yüzyılın ortalarından XIX. yüzyılın ortalarına kadar "Hazineye ait birtakım vergilerde oluşturulmuş birer mâlî birim" anlamında kullanılmıştı (Mehmet Genç, "Mukâtaa," *DİA*, XXXI, (2006), s. 129).

⁶² BOA, MD, nr. 41, s. 192, hk. 437 (10 Şevval 987/30 Kasım 1579).

⁶³ Faruk Sümer, *Oğuzlar*, s.192; Erhan Afyoncu, "Ulu Yörük," s. 3. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *XVI. Yüzyılda Uluyörük Teşekkülleri (Etrak-ı Büzürg)*, Ankara 2020, s. 38-40.

⁶⁴ BOA, MAD, nr. 160, vr.11b, 12a, 13b, 16b, 17b, 18b, 19a, 20a, 23a, 24b, 46a, 103b, 104a.

⁶⁵ BOA, Ali Emîri-I. Süleyman, nr. 3/151 Evâil-i Şaban 953).

⁶⁶ İlhan Şahin, *Yeni-İl Kazası ve Yeni-İl Türkmenleri (1548-1653)*, (Doktora Tezi) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü, İstanbul 1980, s. 10.

⁶⁷ BOA, MAD, nr. 457, s. 118-130.

⁶⁸ Afyoncu, "Ulu Yörük", s. 3; TKA.TTd.180, vr. 84b, 89b, 92a, 94b, 96-b, 100a, 112b, 114b, 116b, 122a, 129b, 131a, 142b, 146a; Sıtkı Çelik, *21 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1997, s. 317; MD, nr. 1, s. 294, hk 1195 (22 Ramazan 961/21 Ağustos 1554); nr. 1, s.

kalmamış birtakım değişikliğe uğramıştı. Ulukamanlı kabilesi ile birlikte Şarkîpâre'ye bağlı olan Akkuzulu cemaatinin daha sonra Ortapâre kazasına bağlanması⁶⁹ değişikliklerdendi. Çungar ve Çepni cemaatleri birleşerek Tokat Voyvodalığı'na bağlı Çepni-yi Çungar adıyla; İnallı ve Ballı cemaatleri birleşerek İnallı-Ballı adıyla; İlbeyli ve Karakeçili cemaatleri de kendi adlarıyla Sivas vilayetine tâbi müstakil birer kaza haline gelmişlerdi.⁷⁰

1.2.1. Şarkîpâre Kazası

XVI. yüzyılda Todurga/Dodurga, Yukarı Çungar, Ulukamanlı, Çakıralili bölüklerinin bağlı bulunduğu Şarkîpâre kazasına XVII. yüzyılın ilk yarısında Şarkîpâre Dodurga, Sıracı, Çepni, Çungar, Çakıralili kabilelerine bağlı toplam 72 kışlak kayıtlı durumdaydı.⁷¹ Kışlaklardaki kabilelerin tamamı XVI. yüzyılda Uluyörük'e tabiydiler.

Tablo. 1.3. Şarkîpâre Kazasına Tâbi Kışlak ve Kabilelerin 1053 (1643-44) Tarihli Tablosu

Kışlak	Kabile	Kışlak	Kabile
Hacılı	Dodurga	Çıbık	Dodurga
Gökdere	Dodurga	Ortaoba	Dodurga
Alagöz	Dodurga	Kuşadı/Kuşarı	Dodurga
Sırac	Sıracı	Dedehasanlı	Sıracı
Gökce	Sıracı	Çökelek	Sıracı
Keçilü	Sıracı	-	-
Karadirlilik	Çakıralili	Osmanağılı	Çakıralili
Aşudçay	Çakıralili	Asarcık	Çakıralili
Kavati	Çakıralili	Samagat	Çakıralili
Esküzan	Çakıralili	Katani	Çakıralili
Bayezidli	Çepni	Tolan/Dolan	Çepni
Tüti	Çepni	Palancı	Çepni
Alioğlu	Çepni	Derbendlü	Çepni
Paşabeyli	Çepni	Yanıklı	Çepni
Kulalı	Çepni	Hacıhamza	Çepni
Turustopaç	Çepni	Urançalı	Çepni
Turusbâgir?	Çepni	Akkoyunlu	Çepni
Paşalı	Çepni	Uzunlu/Örenli	Çepni
Çulhalı	Çepni	Yanıktori/Yanokdoru	Çepni
Çepnioğlu	Çepni	Ömerseyhlü	Çepni
Topalak	Çepni	Kürdli	Çepni
Pisiklü	Çepni	Çukursaray	Çepni
Ocağlu	Çungar	Delühacılı	Çungar
Menşili	Çungar	Maksudlu	Çungar

120, hk.1409 (25 Muharrem 962/20 Aralık 1554); nr. 41, s. 84, hk.194 (1 Ramazan 987/22 Ekim 1579); nr. 121, s. 255, Hk. 1016 (Evâhir-i Şevval 1125/30 Ekim-9 Kasım 1713); nr. 1, s. 212, hk: 1214 (6 Zilhicce 961/2 Kasım 1554); nr. 1, s. 212, hk. 1215 (7 Zilhicce 961/3 Kasım 1554); nr. 53, s. 245, hk.708 (25 Muharrem 993/27 Ocak 1585); Ali Emîri-III. Osman, nr. 41/2883, (1 Cemaziyelahir 1175/28 Aralık 1761).

⁶⁹ BOA, İbnülemin-Dâhiliye, nr. 9/857 (16 Receb 1102/15 Nisan 1691); MD, nr. 121, s. 255, hk.1016 (Evâhir-i Şevval 1125/30 Ekim-9 Kasım 1713).

⁷⁰ MD, nr. 112, s.139, hk. 457 (Evâil-i Ramazan 1113/30 Ocak-8 Şubat 1702); MAD, nr. 457, s. 118-130.

⁷¹ BOA, MAD, nr. 5120, s. 4-18.

Buruk	Çungar	Keçilü	Çungar
Dedik	Çungar	Sarubayır	Çungar
Ayvansaray	Çungar	Ömerli	Çungar
Aşayır	Çungar	Alifakılı	Çungar
Budan	Çungar	Alicik	Çungar
İbrahimfakihlü	Çungar	Kavşud	Çungar
Kethüdalı	Çungar	Âzimeli	Çungar
Halidlü	Çungar	Ömersahlı	Çungar
Saatli	Çungar	Güdecilü	Çungar
İbrahimhacı	Çungar	Güzellü	Çungar
Hacılu	Çungar	Selimlü	Çungar
Akcalı	Çungar	Derzilü	Çungar

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 4-18.

XVII. yüzyılın ikinci yarısında ise Şarkîpâre kazasına Dodurga, Çakıralı, Ulukamanlı, Akkuzulu kabilelerinin yer aldığı toplam 36 kışlak bağlıydı.⁷²

Tablo.1.4. Şarkîpare Kazasına Tâbi Kışlak ve Kabilelerin 1104 (1692-93) Tarihli Tablosu

Kışlak	Kabile	Karye	Kabile
Gökdere	Dodurga	Ortaoba	Dodurga
Hacılar	Dodurga	Çubuk	Dodurga
Alagöz	Dodurga	Kuşarı	Dodurga
Karadirlık	Çakıralı	Samagar	Çakıralı
Koğalı	Çakıralı	Hisarcık	Çakıralı
İsküzen	Çakıralı	kaduni	Çakıralı
Çartızı	Çakıralı	-	-
Nefs-i Sıracı	Sıracı	Çökelek	Sıracı
Ütüklü-i Kebir	Ulukamanlı	Kızılkaya	Ulukamanlı
Çime	Ulukamanlı	Güngörmez	Ulukamanlı
Çıkırık	Ulukamanlı	Avşarlı	Ulukamanlı
Ütüklü-i Küçük	Ulukamanlı	Yapıla ve Kızılüzüm	Ulukamanlı
Toma	Ulukamanlı	Ağcakışla	Ulukamanlı
Çamlıca	Ulukamanlı	Kızılkışla	Ulukamanlı
Gülbulaş	Ulukamanlı	-	-
Göynük	Akkuzulu	Uzunöz	Akkuzulu
Onur	Akkuzulu	İnciközü	Akkuzulu
Aköz	Akkuzulu	-	-

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 17-21, 101-103.

Şarkîpâre kazası, XIX. yüzyılda Tokat'a bağlanmıştı ve kendisine tabi toplam 5 köy bulunmaktaydı. Bu köylerin adları Çaylı, Çime, Çıkırık, Dedeali ve Çökelek'ti.⁷³

Şarkîpâre kazası mâlî bakımdan XVI. yüzyılın ikinci yarısında Yeni İl kazasına tâbi hâslar arasındaydı ve kazanın gelirleri Mihrimah Sultan'a aitti. Mihrimah Sultan'ın

⁷² BOA, MAD, nr. 9481, s.17-21, 101-103.

⁷³ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2445, s. 2-16.

vefatından sonra Aralık 1578’de kazanın gelirleri Valide Sultan Hâsları’na bağlanarak vakfedilmişti.⁷⁴ XVII. yüzyılda ise vakıftan çıkarılarak Tokat Voyvodalığı’na dâhildi.⁷⁵

1.2.2. Ortapâre Kazası

XVI. yüzyılda Pirevlek, Ekizli/İkizli, Çapanlı, Ballı, İlbeyli, Akkuzulu, Tatlı, Aşağı Çungar, Çepni, Ustacalu, Kiranpa, bölüklerinin bağlı bulunduğu Ortapâre kazasına XVII. yüzyılda Emirsaidlü, Aksalur, Gökçeli, Çepni, Cibani, İlbeyli, Akkuzulu, Tat-ı Karahisar Hüseyinâbâd gibi kabilelerin bulunduğu 118 köy bağlı durumdaydı.⁷⁶ Zikredilen kabilelerden Hüseyinâbâd, Emirsaidli ve Cibani dışındakiler Uluyörük kabileleriydi. Mâlî bakımdan Zile Voyvodalığı’na bağlı bu kabile ve kışlaklar Tablo 1.5’te de gösterilmişti.

Tablo.1.5. Ortapare Kazasına Tâbi Kabile ve Köylerin 1106 (1694-95) Tarihli Tablosu

Köy	Kabile	Köy	Kabile
Said	Emirsaidlü	Akcakeçilü	Emirsaidlü
Kiranpa	Emirsaidlü	Keçilü	Emirsaidlü
Kulca	Emirsaidlü	-	-
Avcılı	Aksalur	Akören	Aksalur
Şehsüvar	Aksalur	Kürdler	Aksalur
Adatepe	Aksalur	Çavuşköy	Aksalur
Cacrum	Aksalur	-	-
Karayakub	Gökceli	Emirzekışlası	Gökceli
Eskikışla	Gökceli	Bozbeyi	Gökceli
Çorankaracaviran	Gökceli	Yassıkışla	Gökceli
Çoran	Gökceli	Koyunculu	Gökceli
Göynücük	Gökceli	Harbendeli	Gökceli
Kavakalanı	Gökceli	Kalafatlı	Gökceli
Köseyyüblü	Gökceli	Bayanlı	Gökceli
Gökcelü	Gökceli	-	-
Candar	Çepni	Toraman	Çepni
Ağılcaklı	Çepni	Bazlamaç	Çepni
Hacıilyas	Çepni	Kuyucak	Çepni
Kızılcağışla	Çepni	Örmelik	Çepni
Oyaca	Cibani	Çavuşlu	Cibani
Yoğurdukurudan	Cibani	Yanıkçıban	Cibani
Koçibeyli	Cibani	Kuyucuk	Cibani
İkizli	Cibani	Kurddal	Cibani
Yörüklü	Cibani	Kurtlu	Cibani
Karasofulu	İlbeyli	Karacahan	İlbeyli
Ağcakışla	İlbeyli	Gökdere	İlbeyli
Terhane	İlbeyli	Killik	İlbeyli
Yanlı	İlbeyli	Yazıkışla	İlbeyli
Gümüşdigin	İlbeyli	Kızıllı	İlbeyli
Alacalu	İlbeyli	Kemallü	İlbeyli
Kayalu	İlbeyli	Kızılöz	İlbeyli

⁷⁴ BOA, MD, nr. 35, s. 396, hk. 1014.

⁷⁵ Erol Özvar, *XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş*, (Doktora Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Tarihi Bilim Dalı, İstanbul 1998, s. 69, 70.

⁷⁶ BOA, MAD, nr. 6112, s. 15-33.

Çiftlik	İlbeyli	Virancık	İlbeyli
Uzunturalı	İlbeyli	Halacılı	İlbeyli
Yakacı	İlbeyli	Ballıkaya	İlbeyli
Sarıkaya	Akkuzulu	Hacıköy	Akkuzulu
Hamzalı	Akkuzulu	Akkeçili	Akkuzulu
Koyunculu	Akkuzulu	İshaklı	Akkuzulu
İlmenli	Akkuzulu	Kurdoğullu	Akkuzulu
Küblüce	Akkuzulu	-	-
Karakışla	Tat-ı Karahisar	Avcılı	Tat-ı Karahisar
Endişeli	Tat-ı Karahisar	Karacalı	Tat-ı Karahisar
Yarkızulu	Tat-ı Karahisar	Caferli	Tat-ı Karahisar
Melikli	Tat-ı Karahisar	Mihmanlı	Tat-ı Karahisar
Merdanlı	Tat-ı Karahisar	Kızılcatoklu	Tat-ı Karahisar
Lûmî	Tat-ı Karahisar	Okçılar	Tat-ı Karahisar
Karabıyık	Tat-ı Karahisar	İnikara	Tat-ı Karahisar
Akpınar	Tat-ı Karahisar	Saruhamzalı	Tat-ı Karahisar
Musıcak	Tat-ı Karahisar	Kibrice/Kebrice	Tat-ı Karahisar
Özürlü	Tat-ı Karahisar	Mükremimli	Tat-ı Karahisar
Şenlik	Tat-ı Karahisar	Danışmendli	Tat-ı Karahisar
İsafakılı	Tat-ı Karahisar	Kodallı	Tat-ı Karahisar
Kavak	Tat-ı Karahisar	Peniryemez	Tat-ı Karahisar
Konacı	Tat-ı Karahisar	Emirhanlı	Tat-ı Karahisar
Şölen	Tat-ı Karahisar	Kargalı	Tat-ı Karahisar
Kebelli	Tat-ı Karahisar	Çalılı	Tat-ı Karahisar
Kılılı	Tat-ı Karahisar	Esenli	Tat-ı Karahisar
Turhan	Tat-ı Karahisar	Denizviran	Tat-ı Karahisar
Çardak	Tat-ı Karahisar	Kuşkayası	Tat-ı Karahisar
Taklı	Tat-ı Karahisar	Kılıçlı	Tat-ı Karahisar
Karadikmen	Tat-ı Karahisar	Hacılı	Tat-ı Karahisar
Kürekli	Tat-ı Karahisar	Tekederesi	Tat-ı Karahisar
Hacıfakılı	Tat-ı Karahisar	Kollu/Kullu	Tat-ı Karahisar
Canlıca	Tat-ı Karahisar	Karhacılı	Tat-ı Karahisar
Akcaasma	Tat-ı Karahisar		
Akpınar	Hüseyinâbâd	Ömercik	Hüseyinâbâd
İsahacılı	Hüseyinâbâd	Bozdatagan	Hüseyinâbâd

Kaynak: BOA, MAD, 6112, s. 15-33.

XIX. yüzyılda Ortapâre'ye muhtelif kabilelerin meydana getirdiği 120 köy kayıtlı durumdaydı.⁷⁷

Tablo.1.6. Ortapâre Kazasına Tâbi Köy ve Kabilelerin 1260 (1844-45) Tarihli Tablosu

Köy	Kabile	Köy	Kabile
Koyuncu	Koyunculu	Tiflik-i Sagır	Karakeçili (Bozok'ta)
Sarıkaya		Alahacılı	Karakeçili
Kurtağılı	Akkuzulu	Kızılcalı	Karakeçili (Bozok'ta)
Fakıdağı	Akkuzulu	Tepecik	Karakeçili (Bozok)
İlmeyn ve Sarıköy	Akkuzulu	Sakalı	Karakeçili (Bozok müfredatında mukayyed)
Küblüce	-	Çepni	Karakeçili (Bozok'ta)
Ağcakeçili	-	Hebük	Karakeçili
Türkmenhacı	-	Yerköy	Karakeçili
İshaklı	-	Kabaklı	Yüzdepare (Bozok'da)

⁷⁷ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2540, s. 9-12.

Kethüda	Akkuzulu	İncirli	Kırıklı (Yüzdepare)
Epeçime?	-	Mikail	-
Eski	-	Boztebe	Yüzdepare
Bayır-ı kebir	-	Kurugöl	Yüzdepare
Kızılcağışla	-	Eflak	-
Bazlambac	-	Aklak	Kurugöl
Hacıilker	-	Karahacılı	Bağrgan
Çandır	Ortapare kabilesi	Peniryemez	Bağrgan
Etcilik	-	Kebirce	Bağrgan
Aksalur	-	Sarihamzalı	Bağrgan
Kürt	-	Mükremin	Bağrgan
Kayrak	-	Tanışman	Bağrgan
Beke	Aksalur	Tatlı	Bağrgan
Çavuşlu	-	Caferli	Bağrgan
Köseyyüb	-	Karacalar	Bağrgan
Akviran	-	İsafakılı	Bağrgan
Karacaviran	-	Macidli	Bağrgan
Yassıkışla	-	Tatlı	
Göynüçük	-	Karacaviran	Karahisar
Sığırçayırı	-	Kırlar	Karahisar
Gökce	-	Konacı	Karahisar
Karayakub	-	Kürk	Karahisar
Çörek	-	Hacıfakılı	Karahisar
İsmailü	-	Gerişkavağı	Karahisar
Kadılı	Aykar	Karadikme ve Yeni	-
Ayağıbüyük	Aykar	Melikli	Karahisar
Tatlu	Aykar	Çırak	Karahisar
Zanki/Zanegi	Aykar	İrmişli?	Karahisar
Arslanhacı	Aykar	Gönili	Karahisar
Börklü	Cayat'a tabi	Kızıllı	Karahisar
Nefs-i Çapan	Çapan (Ortapare)	Kabakışla	Karahisar
Arpaçam	Çapan (Ortapare)	Kılıç	Karahisar
Tuyur	Çapan (Ortapare)	Kemalli	-
Karavdar	Çapan (Ortapare)	Yakacık	İlbeyli
Tuzlibirun	Çapan (Ortapare)	Üçağaç	İlbeyli
İzzeddin	Çungar (Ortapare)	Yoncalık	İlbeyli
Nefs-i Çungar	(Ortapare)	Gümüşdigin	İlbeyli
Buraklı(Karlangarc)	Çungar	Kayalı	-
Herekli	Çungar	Ağalı	-
Baraklı(Vefadâr)	Çungar	Ballıkaya	İlbeyli
Celekli	Ortapare	Virancık	İlbeyli
Çatılı	Çungar	yankukışla	İlbeyli
Halidlü	Çungar	Uzamiş	İlbeyli
Tagaözi	Çungar	Emirsaid	-
Duhatlı	Karafakılı	Hırka-i Kebir	-
Nefs-i fakılı	Karafakılı	Canpaşa	-
Göçbeyli	Karafakılı	Baltasarı	-
Yatankavak	Karafakılı	Kiranpa	-
Karagavga (İrkilü)	-	Karayün	-
Halidlü	Ağcakoyunlu (Yüzdepare kazası)	Savcı	-
Paracık	Ağcakoyunlu	Sirac	-
Tiflik-i Kebir	Karakeçilü (Yüzdepare kazası) Bozok'ta	Zağferanlı	-

Kaynak: BOA, Nüfus Defteri, nr. 2540, s. 9-12.

1.2.3. Yüzdepâre Kazası

XVI. yüzyılda Karakeçili, Özlü, Kırıklı, Kurugöllü, Turgudlu, Ağcakoyunlu, Karafakihli, İzzeddinli ve İdrislü bölüklerinin tâbi olduğu Yüzdepâre kazasına XVII. yüzyılda Kurugöl, Özlü, Kırıklı, Ağcakoyunlu, Karakeçili, Karafakılı, Tercanaykar, Nalluballu, Çungar adlı kabilelerin bulunduğu toplam 131 köy bağlı bulunmaktaydı. Zikredilen kabilelerden Tercanaykar dışındakiler Uluyörük'e bağlıydı.⁷⁸

Tablo.1.7. Yüzdepâre Kazasına Tâbi Köy ve Kabilelerin 1106 (1694-95) Tarihli Tablosu

Köy	Kabile	Köy	Kabile
Cüce	Kurugöl	Halakcılı	Kurugöl
Budaklu	Kurugöl	Mısırlu	Kurugöl
Yazıkınık	Kurugöl	Küçükmısırlu	Kurugöl
Kurugöl	Kurugöl	Hüseyinfakılı	Kurugöl
Kurdbaşmermerli	Kurugöl	Benellü	Kurugöl
Osmanfakılı	Kurugöl	Deliyürekli	Kurugöl
Kayçalı	Kurugöl	Karaova	Kurugöl
Kurdbaşbeştas	Kurugöl	Aklaklı	Kurugöl
Aydoğmuş	Kurugöl	Avciharamipınarı	Kurugöl
Başköy	Kurugöl	Karahacılı	Kurugöl
Seyfelü	Kurugöl	-	-
Şabanlı	Özlü	Köpeklü	Özlü
Kulaksız	Özlü	Başözlü	Özlü
Köçeklü	Özlü	Hoşkadem	Özlü
Curla	Özlü	Kuzdeş	Özlü
Cezmen	Özlü	Karaeyünlü?	Özlü
Arablu	Özlü	Kızılağıl	Özlü
Gediklü	Özlü	Bozlaba	Özlü
Bağdadlı	Özlü	Karacaviran	Özlü
Tatarlı	Kırıklı	Başı kırıklı	Kırıklı
Bedirlü	Kırıklı	Gözikızıllı	Kırıklı
Karacalı	Kırıklı	Dendenlü	Kırıklı
Hüseyinlü	Kırıklı	Musaoğlu	Kırıklı
Öksüzlü	Kırıklı	Bebelli	Kırıklı
Yörüklü	Kırıklı	Tamâyi/Çamak	Kırıklı
Halidlü	Ağcakoyunlu	Yüreciklü	Ağcakoyunlu
Bozcalı	Ağcakoyunlu	Depecik	Ağcakoyunlu
Uzunlu	Ağcakoyunlu	Boğazkesen	Ağcakoyunlu
Yenicelü	Ağcakoyunlu	Emrelü	Ağcakoyunlu
Kazılı	Ağcakoyunlu	Ulaşlı	Ağcakoyunlu
Söğüdcük	Ağcakoyunlu	İnkışla	Ağcakoyunlu
Kayserlü	Ağcakoyunlu	-	-
Çepni	Karakeçili	Hasanbeyli	Karakeçili
Kızılcalı	Karakeçili	Menteşeli	Karakeçili
Depeciklü	Karakeçili	Demircilü	Karakeçili
Sakalı	Karakeçili	Badıllı	Karakeçili
Alahacılı	Karakeçili	Tatarlı	Karakeçili
Tiflik-i Zîr	Karakeçili	Kabaklı	Karakeçili
Tiflik-i Bâlâ	Karakeçili	İliklü	Karakeçili
Günkuş	Karakeçili	Avcılı	Karakeçili
Sarıcalı	Karakeçili	Musafakılı	Karakeçili
Aydoğmuş	Karafakılı	Turhanlı	Karafakılı

⁷⁸ BOA, MAD, nr. 6112, s. 33-48.

Çakırlu	Karafakılı	Başkarafakih	Karafakılı
Göçbeyli	Karafakılı	Kethüdalı	Karafakılı
Sarular	Karafakılı	Hüseyinlü	Karafakılı
Sanıklı	Tercanaykar	Davudlu	Tercanaykar
Halaklu	Tercanaykar	Mihmanlu	Tercanaykar
Bozyar	Tercanaykar	Emrelü	Tercanaykar
Tahirlü	Tercanaykar	Tatlu	Tercanaykar
Çadırardıc	Tercanaykar	Hereklü/Arslanhacılı	Tercanaykar
İmad	Tercanaykar	Kadılı	Tercanaykar
Müştak	Tercanaykar	Karakeçilü	Tercanaykar
Kethüdalı	Nallu-Ballu	Adillü	Nallu-Ballu
Saraycık	Nallu-Ballu	Bostanlu	Nallu-Ballu
Kemallü	Nallu-Ballu	Kulaklu/Kavlaklu	Nallu-Ballu
Çalachı	Nallu-Ballu	Tımarlu	Nallu-Ballu
Koricılı	Nallu-Ballu	Asakhacılı	Nallu-Ballu
Karaalilü	Nallu-Ballu	Hacılı	Nallu-Ballu
Hüseyinlü	Nallu-Ballu	Kuşadlu/Kavşadlu	Nallu-Ballu
Cereklü	Çungar	Müstecablu	Çungar
Kargalu	Çungar	Tagayüzi	Çungar
Baraklu	Çungar	Hisan	Çungar
Zenillü	Çungar	Tatacılı	Çungar
Hereklü	Çungar	Ağcaagıllu	Çungar
Ezenilü	Çungar	Divanyünlü	Çungar
Budaklu	Çungar	Kuşcılar	Çungar
Çatallu	Çungar		

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 33-48.

Yüzdepâre kazasının XVIII ve XIX. yüzyıllardaki durumlarına dâir elimizde yeterli kaynak mevcut değildi. Topkapı Sarayı Arşivi'ne ait 09 Recep 1111/28 Şubat 1700 tarihli bir belgede Zile, Ortapâre ve Yüzdepâre ahalisinin toplam on bin hanesinin olduğu ve gelirlerinin Valide Sultan Hâsları arasında bulunduğu belirtilmiş görevlendirilen kethüdaların görevlerini suiistimal etmeleri sebebiyle ahalinin ahalinin sağa sola dağıldığı belirtilmişti.⁷⁹

Ortapâre ve Yüzdepâre kazalarının gelirleri, XVII. yüzyılın sonlarında -bu esnada Beylerbeyi Hâsları arasında olan- Zile'nin hâslarıyla birleştirilerek valide sultana verilen hâslar arasına dâhildi. Bu devirde zikredilen hâslardan sorumlu voyvodanın oturması ve gelirleri toplayıp muhafaza etmesi maksadıyla da Zile kalesi uygun görülmüştü. Gurre-i Za 1105'te (24 Haziran 1694) Valide Safiye Sultan'a tevcih edilen gelirlerin, bağışlama, vakfetme, satma gibi tüm tasarruf hakları da valide sultanın elindeydi.⁸⁰ 1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) Ortapâre kazasının gelirleri Çorum mukataası arasındaydı.⁸¹

Şarkîpâre ve Ortapâre kazalarının adlarının coğrafi olarak bulundukları konumlarına göre; Yüzdepâre kazasının adının ise o bölgede daha önceden mevcut olan

⁷⁹ TSMA-Evrak Kısmı, nr. 997/59.

⁸⁰ Feridun Ahmed Bey, *Münşeâtü's-Selâtin*, s. 292, 293.

⁸¹ BOA, MAD, nr. 9513, s. 36.

ve *Yüzdeci*⁸² diye tâbir edilen cemaatlerin bulunduğu yerlerden olması hasebiyle verilmiş olduğu tahmin edilmektedir. Buna dair tahrir kayıtlarında yüzdeci cemaatlerinden bahsedilmektedir. 890 (1485-86) tarihli bir kayıtta Çavurcu cemaatine ait olup ortalıkta görünmeyen bir grup için “Gâibât” başlığı altında “*Halîfe Hızır Bey hazretleri bunları esmâ ile getirüp yüz koyunda bir koyun vereler deyu ellerine mektub vermiş imiş*”⁸³ 920 (1519-20) tarihli başka bir kayıtta Çomaklu bölüğüne bağlı Kırmelik cemaati için “*ol yüzdecilermiş şimdi iki koyuna bir akçe vereler deyu buyruldu*”; İzzeddinlü ve İdrislü bölüğüne tâbi bir cemaat için “*Cemâ’at-i yüzdeciyân ki bozulup iki koyuna bir akçe vereler deyu emr olundu*”; yine aynı bölüğe bağlı başka bir cemaat için “*Cemâ’at-i Yüzdeciyân şimdi iki koyuna bir akçe verildi*”; Çavurcu Bölüğü için: “*Yüzdecilermiş şimdi iki koyuna bir akçe verirler*” Karagöllü bölüğü için “*Yüzdecilermiş şimdi iki koyuna bir akçe verilmek emrolundu*” gibi ifadeler yer almıştı.⁸⁴ Zikredilen cemaatler Kırşehir civarındaydılar.

Uluyörükle münasebeti olan Şarkîpâre ve Ortapâre ve Yüzdepâre adları sadece kaza olarak değil bazen de Uluyörük’e tâbi cemaat adı olarak da kullanılmıştır. Sorkun’a bağlı Karakısıık kışlağında bulunan bazı ekinli cemaati ve yine Sorkun’a tâbi Sarıkaya diğeri adıyla Sarıkalaycı adlı köyde bulunan ekinli cemaatinin bir kısmı, Uluyörük’e bağlı Ortapâre cemaati olarak kayıtlıydı. Benzer şekilde Sorkun’a bağlı Sarular karyesi ile Doğucain ve Tavşanavlağı adlı köylerle Bozok’a tâbi Gökceler adlı köyde de Uluyörük’e tâbi Şarkîpâre adını taşıyan cemaatler kayıtlıydı.⁸⁵ Aynı şekilde Yüzdepâre adı cemaat adı olarak da kullanılmıştır.⁸⁶

Bölüklerin bulunduğu yerlere göre Şarkîpâre kazası, Sivas merkez vilayeti ile Tokat ve Sorkun civarını; Ortapâre kazası Amasya ve Çorum bölgelerini,⁸⁷ Yüzdepâre kazası ise Kırşehir’in merkezi ile Bozok civarını kapsamaktadır. XVI. yüzyılının sonlarına doğru Kırşehir merkez kazası, Hacıbektaş, Süleymanlı, Keskin, daha yoğun olarak da Çiçekdağı nahiyesinde Yüzdepâre cemaatleri kayıtlıydı. 1584’te Çiçekdağı’nda bulunan 101 köyün 58’ini Yüzdepâre taifesi meydana getmişti. Toplam nüfusları 1.641 olan bu köylerin ahalilerinin yaklaşık yarısı konar-göçer gruplardan meydana gelmişti.

⁸² Anadolu’nun muhtelif yerlerinde dağınık halde yaşayan ve ekonomik bakımdan fakir olan konar-göçer gruplar her yüz koyun için bir koyun ağınam vergisi verdiklerinden bu adla anılıyorlardı (İlhan Şahin, *XVI. Yüzyıl Osmanlı Osmanlı Anadolusu Göçebeleri*, İstanbul 1997, s. 36).

⁸³ BOA.TTd, nr. 19, s. 401.

⁸⁴ BOA.TD, nr. 79, s. 435, 463, 464, 474, 481.

⁸⁵ BOA, TD, nr. 322, s. 136, 137, 142, 192, 208, 227; TKA.TD, nr. 179, vr. 155a, 158a, 209b.

⁸⁶ BOA, MD, nr. 1, s. 211, hk. 1220 (23 Zilhicce 961/19 Kasım 1554).

⁸⁷ BOA, MAD, nr. 4577, s. 6.

Bu cemaatlere Uluyörük'e tâbi olan cemaatlerin yanında başka cemaatler de dâhildi. 983 (1575-76)'te Uluyörük'e tâbi olan Özlü ve Kurugöllü adlı cemaatler de bu dönemde Yüzdepâre cemaatleri arasında yer almışlardır.⁸⁸

XVI. yüzyılın ortalarına doğru kurulduğunu tahmin ettiğimiz Şarkîpâre, Yüzdepâre ve Ortapâre kazalarından Şarkîpare dışında kalan Ortapâre ve Yüzdepâre kazaları hakkında 15 Receb 1269'da (24 Nisan 1853) lağvedilme kararı alınmıştı. Lağv kararının alınma sebebi ise bu kazaların vergilerinin toplanması hususundaki birtakım kayıtsızlıklar ve ahaliye zulmedilmesi gösterilmişti. Bu kararın alındığı zamanda bahse konu iki kazaya toplam 24 yörük kabilesi bağlıydı.⁸⁹ Öyle görülüyorki bu karar fiiliyata geçirilmemişti. Zira 18 Muharrem 1280 (5 Temmuz 1863) tarihli bir belgede, önceden Sivas'a bağlı olup daha sonra Ankara Eyaleti'ne bağlanmış olan Yüzdepâre ve Ortapâre kazalarının eskiden olduğu gibi tekrar Sivas sancağına bağlanması hususunda karar verilmişti.⁹⁰ Her iki kaza da varlığını XIX. yüzyıla kadar sürdürmüş olmalıdır. Şarkîpâre kazası ise XIX. yüzyılda da mevcuttu.⁹¹

XVII. ve XVIII. yüzyıllarda kendi adlarıyla kaza statüsü verilen Uluyörük cemaatleri dışında Rum Eyaleti'nde bulunan Uluyörük kabileleri Şarkîpâre, Yüzdepâre ve Ortapâre kazalarında da varlıklarını devam ettirmişlerdi. Ayrıca XIX. yüzyılda Zile Yörükân kazası adıyla bir de kaza meydana getirilmişti.⁹² Zikredilen Zile Yörükân adlı kazada da bazı Uluyörük mensubu cemaatler bulunmaktaydı. Aynı yüzyılın sonlarına doğru Yüzdepâre ve Ortapâre kazaları lağvedilmişti.

1.3. Uluyörük'ün Sosyal Yapısı

Kendilerine ayrılmış yaylak ve kışlaklarında konar-göçer hayat tarzı yaşayan Uluyörük cemaatleri ağırlıklı olarak hayvancılıkla uğraşmaktaydılar. Hayvancılığın yanında zaman zaman kendi ihtiyaçları nispetinde zaman zaman daha fazla miktarlarda tarımsal faaliyetlerle de meşgul olmaktaydılar. Tarım ve hayvancılık yapan Uluyörük mensupları dışında birtakım başka işlerle ilgilenen Uluyörük mensupları da bulunmaktaydı. Yaptıkları işler mukabilinde vergiden muaf olan bu kişiler daha çok dînî, ilmî, askerî birtakım işleri yürütmekteydiler.

⁸⁸ Rafet Metin, *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme (Bozok, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Keskin Örneği)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2007, s. 138-146.

⁸⁹ BOA, A.MKT.UM, Dosya/Gömlek: 132/87.

⁹⁰ BOA, Meclis-i Vâlâ, nr. 650/68.

⁹¹ Tuncer Baykara, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I Anadolu'nun İdari Taksimatı*, Ankara 1988, s. 248.

⁹² BOA, Nüfus Defteri, nr. 2525, s. 1-104.

1.3.1. Dînî ve İlmî Görevliler

Uluyörük cemaatlerinde bir takım dînî ve ilmî işleri yapan görevliler bulunmaktaydı. Bu görevlilerin başlıcaları imamlar, fakihler, sûfiler, seyyidler, bazı vakıf görevlileri, duacılar, hocalar, müderrisler, muallimlerdi. Zikredilen görevliler vazifeleri karşılığında bazı vergilerden muaftılar.

XV. yüzyılın ortalarında Rum Vilâyeti'ndeki Uluyörük Etrâki adlı perakende cemaatlerde 13 fakih, 5 sûfî ve 2 fakih-imam, aynı yüzyılın ikinci yarısında 7 fakih, 1 imam, 3 fakih-imam, 10 vakıf görevlisi, XVI. yüzyılın ilk yarısında 2 fakih, 1 imam bulunmaktaydı.⁹³

Rum Vilayeti'ndeki Uluyörük bölüklerinde XV. yüzyılın ikinci yarısında 229 fakih, 34 fakih-imam, 4 imam, 44 seyyid, 31 sûfî, 1 seyyid-sûfî, 6 şeyh, 3 derviş,⁹⁴ XVI. yüzyılın ilk yarısında 346 fakih, 213 fakih-imam, 48 imam, 63 seyyid, 21 sûfî, 1 imam-naib, 1 fakih-imam-muallim, 1 fakih-naib,⁹⁵ aynı yüzyılın ikinci yarısında 7 imam, 47 fakih, 2 hoca, 1 hatip, 4 duagû, 4 sûfî, 1 seyyid bulunmaktaydı.⁹⁶

XVII. yüzyılda⁹⁷ ise Uluyörük'e tabi Akkuzulu, Aksalur, Çakıralili, Çepni, Çungar, Dodurga, İlbeyli, Karafakihli, Karakeçili, Özlü, Sıraçlı, Ulukamanlı kabilelerinde 21 imam, 32 hatip, 11 müezzin, 3 imam-müzzin yer almaktaydı.⁹⁸

Ankara yöresindeki Uluyörük cemaatlerinde ise XVI. yüzyılın ilk yarısında 94 fakih, 5 imam, 8 fakih-imam, 1 sûfî,⁹⁹ aynı yüzyılın ikinci yarısında 44 fakih, 1 fakih-imam, 1 sûfî 2 müderris, 7 vakıf görevlisi, 3 muhassıl bulunmaktaydı.¹⁰⁰ Sonraki döneme ait kaynaklarda ise dînî, ilmî işlerde vazifeliler hakkında malumat kaydedilmemişti.

Teke Livası'ndaki Uluyörük cemaatlerinde II. Bayezid sonrasında 5 fakih, 4 fakih-imam, 1 fakih-imam-müderris, 1 kişi peygamber sülalesinden, 1 kişi câbî, 1 kişi mütevellî,¹⁰¹ 937'de (1530-31) 4 imam, 3 fakih, 3 fakih-imam, 1 fakih-zaviye şeyhi, 1

⁹³ BOA, TD, nr. 2, s. 242, 245-248, 250, 252, 350; TD, nr. 19, s. 124, 183, 205, 216, 217, 246; TD, nr. 79, s. 279, 347, 348. Sonraki dönemlerde bu cemaatlere ait bilgilere rastlanılmamıştı. Perakende hâlde olan bu cemaatler kuvvetle muhtemel başka büyük gruplara dahil edilmişlerdi.

⁹⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

⁹⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 387-505

⁹⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b. Bu zamanda yazılan dînî ve ilmî görevlilerin sayılarının oldukça az olması -yoğun nüfus artışına rağmen- tahrir esnasında dikkate alınmamış olmalarından kaynaklanmış olabilir.

⁹⁷ Bu yüzyıldan itibaren bölük sistemi terkedildiği için Uluyörük adı kaynaklarda kullanılmamaktadır.

⁹⁸ BOA, MAD, nr. 9481, s. 3-17, 18-21, 101, 102, 103; nr. 6112, s. 20-28, 35, 36, 38-41, 45-48; nr. 911, s. 3-5, 44-62.

⁹⁹ BOA, TD, nr. 117, s. 461-522.

¹⁰⁰ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

¹⁰¹ BOA, MAD, nr. 253, s. 57-65.

zaviye görevlisi, 1 muhassıl,¹⁰² 1568'de 12 fakih, 5 sûfî, 3 peygamber sülalesi mensubu¹⁰³ bulunmaktaydı.

Bu görevliler dışında Uluyörük cemaatlerinde az da olsa doğancı/kuşçu gibi görevliler de bulunmaktaydı. XVI. yüzyılda Ankara Yörükleri içindeki Uluyörük cemaatlerinde 4 kişi kuşçu/doğancıydı.¹⁰⁴

Uluyörük cemaatlerinde ahiler ve meremmetçiler de bulunmaktaydı. Teke Sancağı Uluyörük cemaatlerindeki 3 meremmetçiden 1'i Sarıkemer köprüsünün meremmetçisiydi. Bir kişi âhi bir kişi ise âhi-i kadîmdi.¹⁰⁵

Uluyörük cemaatlerinde bulunan bir diğer grup mu'tak tabir edilen azatlı kölelerdi. Özellikle Ankara ve Teke bölgesi Uluyörük cemaatlerinde mu'tak kişilere rastlanmaktaydı. Ankara Yörükleri içindeki Uluyörük cemaatlerinde XVI. yüzyılın başında 47,¹⁰⁶ aynı yüzyılın sonunda 42 kişi mu'taktı.¹⁰⁷ Teke bölgesindeki Uluyörük cemaatlerinde ise XVI. yüzyılın ilk yarısında ve ikinci yarısında 2'şer kişi, mu'taktı.¹⁰⁸

1.3.2. Askerî Görevliler

Uluyörük cemaatlerinde bulunan ve vazifeleri karşılığında vergiden muaf olan bir başka zümre askerî işlerde vazifeli olanlardı. Bu vazifeliler sipahi, müselleme, yeniçeri, güherçileci, kürekçi, tımar sahibi gibi muhtelif görevlilerdi.

XVI. yüzyılın birinci yarısında Rum Vilayeti Uluyörük bölüklerinde yalnızca 14 kişi sipahi zümresine mensuptu.¹⁰⁹ Aynı yüzyılın ikinci yarısında 7 müselleme,¹¹⁰ 4 zeamet sahibi¹¹¹ ve 20 sipahi¹¹² bulunmaktaydı. Teke bölgesindeki Uluyörük cemaatlerinde ise 1 hisareri vardı.¹¹³

XVII. yüzyılda ise Rum Vilayeti Uluyörük cemaatlerinde 85 asker, 36 güherçileci¹¹⁴, 84 sipahi, 12 tımar ve zeamet sahibi, 53 yeniçeri, 6 kuloğlanı, 1 cebeci

¹⁰² BOA, TD, nr. 166, s. 578.

¹⁰³ TKA.TD, nr. 187, vr. 41b-53b.

¹⁰⁴ BOA, TD, nr. 117, s. 461-525.

¹⁰⁵ BOA, MAD, nr. 253, s. 60.

¹⁰⁶ BOA, TD, nr. 117, s. 461-522,

¹⁰⁷ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

¹⁰⁸ BOA, MAD, nr. 253, s. 23-30; TKA.TD, nr. 187, vr. 41b-53b.

¹⁰⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 444-449.

¹¹⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 76a.

¹¹¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 47b.

¹¹² TKA.TD, nr. 180, vr. 55b-60b, 122a-129b.

¹¹³ BOA, MAD, nr. 253, s. 65.

¹¹⁴ Uluyörük cemaatleri tarafında meydana getirilmiş olan Çungar ve İlbeyle adlı kazalarda XIX. yüzyılda baruthane için güherçile üretimi yapılmaktaydı (BOA, Cevdet-Askeriye, 1023/44861; 68/15243).

bulunmaktaydı.¹¹⁵ Sonraki dönemlere ait kayıtlarda ise bu gibi görevliler belirtilmemişti.¹¹⁶

1.3 ULUYÖRÜK'ÜN NÜFUSU

Anadolu'da XVI. yüzyılın ikinci yarısında oldukça yüksek oranda nüfus artışı meydana gelmişti. Bu artış hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bunlarda biri yüzyılın birinci yarısıyla ikinci yarısı arasındaki nüfus artışının ortalama %52 civarında olduğu ve bu büyüklükte bir artışın doğal olmayıp yoğun göç baskısı sebebiyle olabileceğiydi.¹¹⁷ Bir başka görüş Orta Anadolu'ya diğer bölgelerden bekâr ve caba nüfus göçünün olduğu ve Osmanlı-İran mücadelesi neticesinde meydana gelen başka bir göç olgusunun da sebep olabileceği yönündeydi.¹¹⁸ Diğer bir görüş ise bu durumun yüzyılın ilk yarısıyla ikinci yarısında yapılan tahrirlerdeki titizlikle ilgili olduğu ve yüzyılın başındaki tahrirlerde bekâr nüfus yazılırken gereken özenin gösterilmediğiydi.¹¹⁹

Uluyörük ve ona tâbi bütün cemaatlerin nüfuslarını incelediğimizde benzer nüfus artışının Uluyörük'te de meydana geldiği görülmektedir. Tahrirlerin düzenli yapıldığı dönemlerden olan XVI. yüzyıl verileri karşılaştırıldığında özellikle yüzyılın ilk yarısı ile ikinci yarısı arasında çok ciddi nüfus artışlarının meydana geldiği görülmektedir. Bu yüzyılı Uluyörük'ün en ihtişamlı dönemidir. Yüzyılın ilk yarısı ile ikinci yarısı arasında Uluyörük cemaatlerinin genel nüfusu %248 oranında, hane nüfusu %155 oranında, mücerred nüfusu ise %496 oranında artış göstermişti.¹²⁰ Bu artış normal nitelenebilecek bir artış gibi görünmemektedir. Yukarıda zikredilen görüşlerin etken olabileceği varsayımıyla birlikte Uluyörük cemaatlerine yeni katılan cemaatleri de hesaba katarsak bu durum kabul edilebilir gibidir. Uluyörük cemaatlerindeki mücerred nüfusun ciddi oranda artması, tahrirlerdeki özensizlik sebebiyle olabileceği ihtimal dâhilindedir. Zira Uluyörük cemaatlerin özellikle XV. yüzyıl ve XVI.yüzyılın ilk yarısındaki tahrirlerinde bazı cemaatlerde mücerred nüfus hiç kaydedilmemişti. Bu durum mücerred nüfusun olmadığından ziyade kaydedilmemiş olabileceği görüşünü desteklemektedir. Söz konusu

¹¹⁵ BOA, MAD, nr. 5120, s. 4, 5, 18-27; nr. 9481, s. 3-21, 102, 103; nr. 6112, s. 16-37, 38-48; BOA, MAD, nr. 911, s. 3, 5, 44-62.

¹¹⁶ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2283, s. 451.

¹¹⁷ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi I (1300-1600)*, Çev: Halil Berktaş, Eren Yay. İstanbul 2000, s. 72

¹¹⁸ Huricihan İslamoğlu-İnan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İstanbul 1991, s. 173, 174. Suraiya Faroqhi de göç olgusu üzerinde durmaktadır. Bkz. Suraiya Faroqhi, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*, Çev: Neyyir Kalaycıoğlu, İstanbul 1993, s. 327-329.

¹¹⁹ Mehmet Öz, "Bozok Sancağı'nda İskân ve Nüfus (1539-1642)", *XII. Türk Tarih Kongresi, 12-16 Eylül 1994*, Ankara 2000, s. 791.

¹²⁰ Bkz. Tablo.1.204; 1.205; 1.206.

dönemdeki nüfus artışı yalnızca Uluyörük cemaatlerine has değildi. Aynı dönemde Anadolu'nun birçok yerinde de ciddi oranlarda nüfus artışları olmuştu.¹²¹

XVII. yüzyılda ise Uluyörük cematlerinin nüfusları azalma eğilimindeydi. XVI. yüzyılın sonunda ortaya çıkıp XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde de devam eden Anadolu'daki iç karışıklıkların etkilerini uzun süre hissedilmişti.¹²² Bu durum hiç şüphesiz Uluyörük cemaatlerine de sirayet etmişti. İlbeyli bölüğünün XVI. yüzyılın ikinci yarısındaki nüfusu tahmini 12.000'in üzerindeyken XVII. yüzyıldaki nüfusları yarısından fazla miktarda azalmıştı. Kışlaklarının bir kısmı ise boş ve harap durumdaydı.¹²³ Benzer bir azalma Karakeçili cemaatlerinde de meydana gelmişti. XVI. yüzyılın ikinci yarısında yaklaşık 12.000 nüfuslu cemaat, XVII. yüzyılda 1.600 nüfuslu hale gelmişti.¹²⁴

XVIII. yüzyıllardaki nüfusları hakkında elimizde sağlam kaynakların bulunmadığı Uluyörük cemaatlerinin nüfusları XIX. yüzyılın başlarında da az sayıdaydı. Yüzyılın ortalarına doğru ise toparlanma eğilimindeydi. Ballı bölüğünün XVI. yüzyılın ikinci yarısındaki tahmini nüfusu 4.355'ti. Bölüğün nüfusu XVII. yüzyılda 1.245, XIX. yüzyılın ortalarından önce 836, XIX. yüzyılın ortalarında 1985'ti.¹²⁵

1.4.1. Rum Eyaleti'nde Perakende Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları

1.4.1.1. Uluyörük Etrâki'nin Nüfusu

Rum Eyaleti'ndeki Uluyörük cemaatlerinin küçük bir bölümü perakende halde küçük gruplar şeklinde hayatlarını sürdürmekteydiler. Bu cemaatler *Uluyörük Etrâki* ve *Tutaş Etrâki* adlarıyla anılmaktaydılar. Uluyörük'ün ana gövdesini teşkil eden ve bölük sisteminde teşkilatlandırılan cemaatlerinden daha eski tarihe sahip olan perakende Uluyörük Etrâki adlı cemaatler, Zile, Hüseyinova/Hüseyinâbâd, Turhal ve Mecidözü'ne tâbi muhtelif köylerde bulunmaktaydılar.

859'da (1454-55) Uluyörük Etrâki adlı cemaatlerin bulunduğu yerlerden biri Tokat'ın Erkilet nahiyesi'ne bağlı Ulaş adlı köyüydü. Ulaş'ta Uluyörük Etrâki cemaatine mensup toplam 25 kişi bulunmaktaydı.¹²⁶

¹²¹ Benzer bir artış aynı dönemde Bozok, Kırşehir, Niğde sancaklarında da kendini göstermişti. Bkz. Rafet Metin, *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme (Bozok, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Keskin Örneği)*, (Doktora Tezi) gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Ankara 2007, s. 115; Benzer şekilde ciddi nüfus artışı XVI. yüzyılda Çorum bölgesinde de yaşanmıştı bkz. Huricihan İslamoğlu-İnan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İstanbul 1991, s. 172.

¹²² Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celali İsyanları*, Ankara 1999, s. 501.

¹²³ Bkz. Tablo.1.109.

¹²⁴ Bkz. Tablo.1.127.

¹²⁵ Bkz. Tablo.1.43.

¹²⁶ BOA, TD, nr. 2, s. 232, 233.

Uluyörük Etrâki adlı cemaatin bulunduğu yerlerden bir başkası Sivas’a tâbi Hüseyinova’ya bağlı çeşitli karye ve mezralardı. Hüseyinova’ya tâbi Alaca köyünde 859’da (1454-55) Uluyörük Etrâki mensubu toplam 16 hane nüfusu,¹²⁷ Geçit adlı köyde 2’si fakih toplam 12 kişi,¹²⁸ Akpınar adlı köyle 1’i fakih-imam, 4’ü fakih toplam 30 nüfus,¹²⁹ Kızıllar’da 4’ü çift, 1’i caba toplam 5 kişi,¹³⁰ Kulavuzlu’da 1’i kethüda (Kethüda Durmuş), 2’si fakih 20 nüfus.¹³¹ Bağlu adlı köyde 1’i fakih, 1’i sûfi olmak üzere 31 kişi,¹³² Kabaklu adlı köyde 5 kişi,¹³³ Gökviran adlı mezrada 2 kişi,¹³⁴ Sapmaz mezrasında 1’i fakih 5 kişi,¹³⁵ Güdökkaya adlı mezrada 1’i fakih 7 kişi,¹³⁶ Muradsufi adlı mezrada 2’si fakih, 2’si sûfi toplam 8 kişi¹³⁷ bulunmaktaydı.

Uluyörük Etrâki cemaatinin 859’da (1454-55) bulundukları yerlerden bir diğeri Sivas’a tâbi Zile nahiyesinin Savcıköy, Karaöyük, Belciş ve Sirac adlı yerleriydi. Bu zamanda Savcıköy mezrasında 11 kişi,¹³⁸ Karaöyük adlı köyde 3’ü mücerred, 1’i fakih-imam, 2’si sûfi toplam 17 kişi,¹³⁹ Belciş adlı köyde 3’ü mücerred toplam 12 kişi,¹⁴⁰ Sirac adlı köyde ise 8’i hane, 1’i mücerred toplam 9 kişi Uluyörük Etrâki’ne mensuptu.¹⁴¹

Tablo 1.8. Uluyörük Etrâki 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu

Yer adı	Bağlı olduğu yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Ulaşmış karyesi	Erkilet	25	-	25
Alaca karyesi	Hüseyinova	16	-	26
Geçit karyesi	Hüseyinova	12	-	12
Akpınar karyesi	Hüseyinova	30	-	30
Kızıllar karyesi	Hüseyinova	5	-	5
Kulavuzlu Karyesi	Hüseyinova	20	-	20
Bağlu karyesi	Hüseyinova	31	-	31
Gökviran mezarası	Hüseyinova	2	-	2
Sapmaz mezarası	Hüseyinova	5	-	5
Güdökkaya mezarası	Hüseyinova	7	-	7
Kabaklu karyesi	Hüseyinova	8	-	8
Muradsufi mezarası	Hüseyinova	11	-	11
Savcıköy mezarası	Zile	11	-	11
Karaöyük karyesi	Zile	14	3	17

¹²⁷ BOA, TD, nr. 2, s. 241.

¹²⁸ BOA, TD, nr. 2, s. 242.

¹²⁹ BOA, TD, nr. 2, s. 245, 246.

¹³⁰ BOA, TD, nr. 2, s. 246.

¹³¹ BOA, TD, nr. 2, s. 247.

¹³² BOA, TD, nr. 2, s. 248.

¹³³ BOA, TD, nr. 2, s. 250.

¹³⁴ BOA, TD, nr. 2, s. 249.

¹³⁵ BOA, TD, nr. 2, s. 250.

¹³⁶ BOA, TD, nr. 2, s. 250.

¹³⁷ BOA, TD, nr. 2, s. 252.

¹³⁸ Kaydedilen 11 kişi bir önceki tahrirde kaydedilen kişilerdi. Tahrir esnasında cemaat hazır bulunmadığından kâtip böyle bir yöntemi tercih etmişti (BOA, TD, nr. 2, s. 343).

¹³⁹ BOA, TD, nr. 2, s. 350.

¹⁴⁰ BOA, TD, nr. 2, s. 351.

¹⁴¹ BOA, TD, nr. 2, s. 352.

Belciş karyesi	Zile	9	3	12
Sarac karyesi	Zile	8	1	9
Toplam:	-	197	7	215

Kaynak: BOA, TD, nr. 2, s. 241, 242, 245-252, 343, 350-352.

890'da (1485-86) ise Uluyörük cemaatlerinin perakendeleri Zile, Hüseyinâbâd, Tokat ve Mecidözü'ne tâbi toplam 9 köyde kayıtlı durumdaydılar. Zile'ye tâbi Belciş adlı köyde 18'i hane 10'u mücerred, 3'ü vakıf görevlisi toplam 28 kişi,¹⁴² Sirac karyesinde 1'i mücerred 12'si hane toplam 13 kişi,¹⁴³ Karaöyük adlı köyde Uluyörük Etrâkine 3'ü mücerred, 25'i hane toplam 28 kişi bulunmaktaydı. Kayıtlı hane nüfusunun 1'i fakih-imam, 2'si sûfiydi.¹⁴⁴

890'da (1485-86) Uluyörük perakendelerinin bulunduğu yerlerden bir başkası Turhal'a tâbi Ulaş'ı. Önceki tahrirde Erkilet'e bağlı olan köyde 4'ü mücerred, 21'i hane toplam 24 nüfus kayıtlıydı. Kayıtlı nüfusun 1'i fakih-imam, 1'i fakihti.¹⁴⁵

Hüseyinâbâd'ın Koçhisar adlı köyünde 890'da (1485-86) 3'ü hane, 2'si mücerred, 1'i fakih-imam, 1'i vakıf görevlisi toplam 5,¹⁴⁶ Alacalar'da 22'si hane, 11'i mücerred toplam 33 nüfus bulunmaktaydı. Hane nüfusundan 1'i fakihti.¹⁴⁷

890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki cemaatinin bulunduğu nahiyelerden birisi de Mecitözü nahiyesi bağlı bazı köylerdi. Bu köylerden Sarusülemiş'te 3'ü mücerred, 26'sı hane, hanelerden 5'i vakıf hizmetlisi, 1'i dîvâne toplam 29 nüfus,¹⁴⁸ Mühreler'de 5'i mücerred 16'sı hane, hanelerden 1'i fakih-imam, 1'i fakih toplam 21 nüfus,¹⁴⁹ Şahyörükleri'nde (Karye-i Yörükân-ı Şah) 3'ü mücerred 16'sı hane nüfusu toplam 19 nüfus Uluyörük cemaati bulunmaktaydı. Şahyörükleri köyündeki cemaatin içinden 1 kişi fakih, 4 kişi mevkuf/vakıf görevlisiydi.¹⁵⁰

Tablo 1.9. Uluyörük Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Yer adı	Bağlı olduğu yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Belciş karyesi	Zile	19	9	28
Sarac karyesi	Zile	12	1	13
Karaöyük karyesi	Zile	25	3	28
Ulaş karyesi	Turhal	20	4	24
Koçhisar karyesi	Hüseyinâbâd	3	2	5

¹⁴² BOA, TD, nr.19, s. 123.

¹⁴³ BOA, TD, nr.19, s. 123.

¹⁴⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 124.

¹⁴⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 183

¹⁴⁶ BOA, TD, nr.19, s. 205.

¹⁴⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 216, 217.

¹⁴⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 231.

¹⁴⁹ Bu köydeki nüfusun 1'i köyünü terketmişti (BOA, TD, nr. 19, s. 232).

¹⁵⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 246.

Alacalar karyesi	Hüseyinâbâd	22	11	33
Sarusülemiş karyesi	Mecidözü	26	3	29
Mühreler karyesi	Mecidözü	16	5	21
Şahyörükleri karyesi	Mecidözü	16	3	19
Toplam:		159	41	200

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 123, 124, 183, 205, 216, 217, 231, 232, 246.

Uluyörük Etrâki cemaatleri, 926’da (1519-20) Uluyörük, Uluyörük Etrâki, Yörük-i Büzürg adlarıyla Hüseyinâbâd ve Mecidözü’ne tâbi toplam 5 köyde bulunuyorlardı. Bu köylerden Hüseyinâbâd’daki Koçhisar’da 3 hane nüfusu,¹⁵¹ Geçit adlı köyde 8 hane nüfusu,¹⁵² Akpınar’da 13’ü mücerred, 42’si hane toplam 55 nüfus bulunmaktaydı. Akpınar’daki nüfusun 2’si ise fakihti.¹⁵³

Mecidözü’ne tâbi Cat/Çat adlı köyde 1’i imam, 1’i dîvâne olmak üzere 3 mücerred ve 12 hane toplam 15 nüfus,¹⁵⁴ Karahüccet adlı köyde 21 hane nüfusu bulunmaktaydı.¹⁵⁵

Tablo 1.10. Uluyörük Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Yer adı	Bağlı olduğu yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Koçhisar karyesi	Hüseyinâbâd	3	-	3
Geçit karyesi	Hüseyinâbâd	8	-	8
Akpınar karyesi	Hüseyinâbâd	40	15	55
Çat karyesi	Mecidözü	12	3	15
Karahüccet karyesi	Mecidözü	21	-	21
Toplam:		84	18	102

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 279, 347, 348, 354, 355.

Önceki tahrir dönemlerinde Uluyörük Etrâki’nin kaydedildiği yerlerden olan Belciş, Sirac, Karaöyük, Alifakih, Güdükaya, Muradsufi, Ulaşmış, Bağlu, Mühreler, Şahyörükleri adlı yerlerde bu tahrir döneminde sadece “Etrâkiyye” adıyla birtakım cemaatler kayıtlıydı.¹⁵⁶ Bu zamanda buralardaki perakende cemaatler ya Uluyörük’ten çıkarılmış ya da bölük sistemine dahil edilmiş olmalıdır.

982’de (1574-75) Uluyörük Etrâki adlı perakende cemaatler, Mecidözü ve Hüseyinâbâd’a tâbi toplam dört köyde kayıtlıydılar. Köyler Mecidözü’ne tâbi Çat ile

¹⁵¹ BOA, TD, nr. 79, s. 277. (BOA, Bâb-ı Âsafî Defterhâne-i Âmire Defterleri (A.DFE.d) tasnifinde bulunan 24 numaralı ve 29 Cemaziyelahir 948/20 Ekim 1541) tarihli defterin 4 ve 5. sayfalarında Sergiz, Koçhisar, Geçit ve Akpınar adlı köylerde Tutaş Etrâki ve Uluyörük Etrâki mensuplarına dair kayıtlar mevcuttur. Zile’ye tâbi Hüseyinâbâd’a ait 16 sayfalık bu defter parçasında kaydedilen Uluyörük Etrâki ve Uluyörük’e tâbi Tutaş Etrâki mensuplarının isimleri BOA, Tapu Tahrir Defteri 19 numara ve 926 (1519-20) tarihli defterde 278-280. sayfalarda kayıtlı olan ve aynı adı taşıyan köylerdeki Uluyörük Etrâki ve Tutaş Etrâki mensuplarıyla aynı kişiler olduğu tespit edilmişti. Bu sebeple bu defterdeki kayıtlar dikkate alınmamıştır.)

¹⁵² BOA, TD, nr. 79, s. 279.

¹⁵³ BOA, TD, nr. 79, s. 279

¹⁵⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 347, 348.

¹⁵⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 354, 355.

¹⁵⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 211, 212, 280, 303, 313, 314, 342, 355, 356.

Hüseyinâbâd’a tâbi Koçhisar, Geçid ve Akpınar’dı. Çat’ta 3 hane nüfusu,¹⁵⁷ Koçhisar’da 7’si hane 12’si mücerred toplam 19 nüfus,¹⁵⁸ Geçid’de 27’si mücerred 34’ü hane 61 nüfus,¹⁵⁹ Akpınar’da 64’ü mücerred 62’si hane toplam 126 nüfus bulunmaktaydı.¹⁶⁰

Tablo 1.11. Uluyörük Etrâki 982 (1574-75) Tarihli Nüfus Tablosu

Yer adı	Bağlı olduğu yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Çat karyesi	Mecidözü	3	-	3
Koçhisar karyesi	Hüseyinâbâd	12	7	19
Geçid karyesi	Hüseyinâbâd	34	27	61
Akpınar karyesi	Hüseyinâbâd	62	64	126
Toplam		111	98	209

Kaynak: TKG.TD, nr. 178, vr. 113b, 114a, 195b, 196a-b.

Tablo 1.12. Uluyörük Etrâki’nin Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tahrir Dönemi	Bulundukları Köy/Mezra Sayısı	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
859 (1454-55)	16	197	7	215	992
890 (1485-86)	9	159	41	200	836
926 (1519-20)	5	84	18	102	438
982 (1574-75)	4	111	98	209	653

1.4.1.2. Tutaş Etrâki’nin Nüfusu

Rum Eyaleti’nde bölükler haricinde perakende Uluyörük’e tâbi konar-göçer topluluklardan bir başkası Tutaş Etrâki’ydi.¹⁶¹ Tutaş Etrâki’nin yurdu Hüseyinâbâd’a bağlı Serkez diğer adıyla Gelin adlı köydü. İlk defa 890’da (1485-86) Uluyörük’e kaydedilen Tutaş Etrâki, bu tarihte kendisine tâbi toplam 8 nüfustan meydana gelmişti. İki baştan¹⁶² tımar karyesi olan Serkez’deki Tutaş Etrâki’ne kayıtlı 8 nüfusun tamamı hane nüfusuydu.¹⁶³

Tutaş Etrâki’ne 926’da (1519-20) kaydedilen nüfus toplam 18’di. Bu nüfusun 3’ü mücerred; 14’ü hane nüfusuydu.¹⁶⁴

¹⁵⁷ TKA.TD, nr. 178, vr. 113b, 114a.

¹⁵⁸ TKA.TD, nr. 178, vr. 194b, 195a.

¹⁵⁹ TKA.TD, nr. 178, vr. 195b, 196a.

¹⁶⁰ TKA.TD, nr. 178, vr. 196a-b.

¹⁶¹ Çorum’a tâbi Osmançık’ta bulunan Alpoğuz adlı köyde de “Tutuş” adıyla bir cemaat kayıtlıydı. Buradaki Tutaş Etrâki’yle karıştırılmamalıdır (BOA, TD, nr. 444, s. 94).

¹⁶² Osmanlı belgelerinde “iki başlı” yahut “iki baştan” ve “tasarruf” olarak anılan mâlikâne-dîvânî sistemi içinde yer alan mâlî birimlerde vergi gelirleri iki farklı bölüme ayrılmıştı. Bir bölümü mâlikâne hissesi adıyla özel şahıs veya vakıflara, diğer bölümü dîvânî hissesi olarak devlete aitti (Mehmet Genç, “Mâlikâne-Divânî”, *DİA*, XXVII, (2003), s. 518).

¹⁶³ BOA, TD, nr. 19, s. 206.

¹⁶⁴ BOA, TD, nr.79, s. 278.

937’de (1530-31) ise Tutaş Etrâki’ne kayıtlı nüfusun sayısı ayrıca yazılmamıştı. Sergiz karyesinde kayıtlı başka nüfusla birlikte köyde toplam 35 nüfus kayıtlıydı. Bu nüfusun 5’i mücerred; 30’u haneydi.¹⁶⁵

982’de (1574-75) ise Tutaş Etrâki’nin nüfusu 49’dur. Nüfusun 24’ü hane; 25’i mücerreddi.¹⁶⁶

Tablo 1.13. Tutaş Etrâki Tahrir Dönemleri Nüfus Tablosu¹⁶⁷

Tahrir Dönemi	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	8	-	8	40
926 (1519-20)	14	3	17	73
982 (1574-75)	24	25	49	145

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 206; nr. 79, s. 278; nr. 387, s. 468; TKG.TD, nr. 178, vr. 195b.

Sonraki dönemlerdeki tahrirlerde Tutaş Etrâki’ne ait kayıtlara rastlanılmamıştı. Başka gruplara dahil edilmiş olabilirler.

1.4.2. Rum Eyaleti’nde Bölükler Halinde Teşkilatlandırılan Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları

Rum Vilayeti’nde bulunan ve Uluyörük’ün ana gövdesini meydana getiren konar-göçerler, *Etrâk-i Yörük-i Büzürg/Etrâkiyye-i Yörükân-ı Büzürg* gibi adlara sahip olan teşekküldü. Bu teşekkül 890 (1485-86)’da Uluyörük Etrâki adlı cemaatlerle Rum Eyaleti’ndeki bir takım yörük cemaatleriyle bazı Moğol bakiyesi cemaatlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş idarî ve malî bir teşekküldü. Bölük¹⁶⁸ esasına dayanan bu teşekkül¹⁶⁹ Uluyörük cemaatlerinin yanında Çorum’un Katar bölgesinde, Kırşehir’de, Batı Anadolu’da Hamid Sancağı ile Antalya’nın Teke yöresindeki bazı cemaatlerde de bulunmaktaydı.¹⁷⁰ Rum Eyaleti’ndeki Uluyörük cemaatleri ile Çorum bölgesindeki uygulamada konar-göçerlerin önce bölük adları daha sonra cemaat adları,¹⁷¹ Kırşehir

¹⁶⁵ BOA, TD, nr. 387, s. 468.

¹⁶⁶ TKA.TD, nr. 178, vr. 195b.

¹⁶⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 206; nr. 79, s. 278; nr. 387, s. 468; TKA.TD, nr. 178, vr. 195b.

¹⁶⁸ Bölük tabirinin kelime manası bir şeyin her bir parçası, kıta, kısım, cüz, büyük cemaatten ayrılmış cemaat, fırka, takım, taife; yüz neferden oluşan bir tabur piyade veya bir alay süvari askerinin kısımları (Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 2009, s. 322) demektir. Terim manası ise Osmanlı maliyesinde ve tahrir sisteminde konar-göçerler için kullanılan malî birimdir. Bu kelime kelime İran’da Moğol devrinden itibaren idarî ve malî yöre anlamında kullanılmıştır (Faruk Sümer, “Anadolu’da Moğollar”, *Selçuklu Araştırmaları Dergisi* I, Ankara 1969, s. 136, 137). Bölük sistemi hakkındaki farklı görüşler için bkz. Davut Şahbaz, *16. Yüzyılda Ulu Yörük Teşekkülleri (Etrak-ı Büzürg)*, Ankara 2020, s. 42, 43.

¹⁶⁹ Erhan Afyoncu, “Ulu Yörük (1485-1574)”, *Anadolu’da ve Rumeli’de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri*, Tarsus 2000, s. 4-7.

¹⁷⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 297-402; nr. 79, s. 387-497; Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyûd-ı Kadîme Arşivi (TKA), TD, nr. 180, vr.2b-146b; BOA, Maliyeden Müdevver Defterler (MAD), nr. 354, s. 78-116; Zeki Velidi Ankan, *XV-XVI. Yüzyıllarda Hamid Sancağı*, İzmir 1988, s. 83, 85.

¹⁷¹ BOA, MAD, nr. 354, s. 78-116.

yöresindeki uygulamada ise önce cemaat adları daha sonra bölüklerinin adlarının yazılması şeklinde uygulanmıştı.¹⁷²

Rum Vilayeti Uluyörük bölükleri muhtelif adlara sahipti. Alibeyli, Çakıralili, Karafakihli, Turgutlu, İnallı, İlbeyli, Ulukamanlı, Şerefettinli gibi bölükler cemaatlerin başındaki kethüda veya beylerinin adlarını; Karakeçili, Akkuzulu, Akçakoyunlu gibi bölükler beslediklerini hayvanların özelliklerini; Cepni, Aksalur, Dodurga gibi bölükler Oğuz boylarının adlarını; Çungar, Çavurc gibi bölükler ise Moğol devri bakiyesi cemaatlerin adlarını taşımaktaydı.¹⁷³

Uluyörük bölüklerin sayıları ve adları dönemlere, artan veya azalan nüfuslarına göre farklılıklar arz etmişti. Bazen çok kalabalık olan bir bölük, aşağı ve yukarı gibi adlar verilerek iki kısma ayrılmış –Çungar bölüğünde olduğu gibi- bazen nüfusu azalan bir bölük, bölük statüsünden çıkarılarak cemaat olarak başka bir bölüğün altına yazılmıştı.

Bölük sistemindeki Rum Vilayeti Uluyörükleri, 890’dan (1485-86) itibaren “Etrâk-i Yörük-i Büzürg/Etrâkiyye-i Yörükân-ı Büzürg” adıyla anılmıştı.¹⁷⁴ Bu dönemde kayıtlı bölüklerin tamamı malî sistem olarak Şehzâde Hâsları’na¹⁷⁵ tâbiydi. Ve toplam 26 bölük ve 93 kışlak/cemaatten müteşekkildiler.¹⁷⁶ Bölüklerin adları Ağcakoyunlu, Akkuzulu, Aksalur, Alibeyli, Ballu, Çakıralili, Cepni, Çomaklu, Çungar, Ekizli/İkizli, Kiranpa, İlbeyli, İzzeddinli, Karafakılı/Karafakihli, Karakeçili, Kurugöllü, Kırıklı, Koyunculu, Kulağuzlu, Özlü, Pirevleklü, Saraclu/Siraclu, Tatlu, Turgudlu ve Ulukamanlı bölükleri ve İnallı Etrâki’ydi.¹⁷⁷

926’da (1519-20) Çapanlı, Çavurcu, Kabasakallı ve Ütüklü adlı bölükler de Uluyörük’e yazılmıştı. Çungar Bölüğü, Aşağı Çungar ve Yukarı Çungar olmak üzere 2 bölük halindeydi. Böylece bölük sayısı 31’e, kışlak/cemaat sayısı 414’e yükselmişti. Bu devirde, İzzeddinli adlı bölük, İzzeddinli ve İdrisli adını almıştı.¹⁷⁸ Ağca/Akçakoyunlu

¹⁷² BOA, TD, nr. 19, s. 297-344.

¹⁷³ Faruk Sümer, *Oğuzlar Türkmenler Tarihleri Boy Teşkilatı Destanları*, İstanbul 2016, s. 193.

¹⁷⁴ Erhan Afyoncu, “Ulu Yörük,” s. 1-7.

¹⁷⁵ Osmanlı Devleti’nde padişah, Şehzâde, hanedan mensupları ile vezir, beylerbeyi, sancak beyi, defterdar gibi yüksek dereceli devlet memurlarına verilen ve yıllık geliri en az 100.000 akçe olan şahsî mülk, arazi ve dirliklere Has denilmektedir. Şehzâde Hâssı ise Şehzâdelere ait olan bu türden dirliklerdir (Cengiz Orhonlu-Nejat Göyünç, “Has”, *DLA*, XVI, (1997), s. 268).

¹⁷⁶ İnallı Etrâki “bölük” başlığı altında yazılmamasına rağmen, Uluyörük’e bağlı büyük bir teşekküldü. Bu sebeple İnallı Etrâki de bölükler arasında sayılmıştı.

¹⁷⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

¹⁷⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 387-505.

adlı bölüğün adı ise Akcakızanlı imlasıyla kayıtlıydı. Koyunculu ile Âdilli adlı bölükler, *tâbi-i Akkuzulu* diye kayıtlıydı.¹⁷⁹

983'te (1575-76) bölüklerin sayısı yine 31'di. Ancak bölüklere kayıtlı kışlak/cemaat sayıları 588'e yükselmişti. Bu devirde Çakıralilü, Çepni, Çomaklu, Ütüklü, Saraclu/Siraclu bölükleri, bölük statüsünden çıkarılarak cemaat adı altında Ulukamanlı adlı bölüğe dâhildi. Daha önceki dönemlerde olmayan Âdilli, Dodurga/Todurga ve Ustacalu adlı bölükler ise bu tarihte ilk defa kayıtlıydı.¹⁸⁰

Tablo 1.14. Uluyörük Bölüklerinin Tahrir Dönemlerine Göre Kaydedilen Adları Tablosu

890 (1485-86)	926 (1519-20)	983 (1575-76)
1-Ağcakoyunlu Bölüğü	Ağcakoyunlu Bölüğü	Âdillü Bölüğü tâbi-i Akkuzulu
2-Akkuzulu Bölüğü	Akkuzulu Bölüğü	Ağcakoyunlu Bölüğü (Yüzdepâre)
3-Aksalur Böldüğü	Aksalur Bölüğü	Akkuzulu Bölüğü (Önce Şarkîpâre daha sonra Ortapâre)
4-Alibeylü Bölüğü	Alibeylü Bölüğü	Aksalur Bölüğü (Ortapâre/ sonra Yüzdepâre)
5-Ballu Bölüğü	Ballu Bölüğü	Alibeylü Bölüğü
6-Çakıralilü Bölüğü	Çakıralilü Bölüğü	Ballu Bölüğü (Ortapâre) sonra İnallı ile birlikte Yüzdepâre)
7-Çepni Bölüğü	Çapanlu Bölüğü	Aşağı Çungar Bölüğü (Ortapâre sonra bir kısmı Yüzdepâre)
8-Çomaklu Bölüğü	Çavurcu Bölüğü	Yukarı Çungar Bölüğü (Şarkîpâre)
9-Çungar Bölüğü	Çepni Bölüğü	Çapanlu Bölüğü (Ortapâre)
10-Ekizlü Bölüğü	Çomaklu Bölüğü	Çavurcu Bölüğü
11-Kiranpa Bölüğü	Aşağı Çungar Bölüğü	Dodurga/Todurga Bölüğü (Şarkîpâre)
12-İlbeylü Bölüğü	Yukarı Çungar Bölüğü	Ekizlü/İkizlü Bölüğü (Ortapâre)
13-İzzeddinlü Bölüğü	Ekizlü Bölüğü	Kiranpa Bölüğü
14-Karafakihlü Bölüğü	Kiranpa Bölüğü	Gökcelü Bölüğü (Ortapâre)
15-Karakeçilü Bölüğü	İlbeylü Bölüğü	İlbeyli Bölüğü (Ortapâre ve bir kısmı Şarkîpâre)
16-Kurugöllü Bölüğü	İzzeddinlü ve İdrisilü Bölüğü	İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü (Yüzdepâre)
17-Kırıklı Bölüğü	Kabasakallu Bölüğü	Kabasakallı Bölüğü
18-Koyunculu Bölüğü	Karafakihlü Bölüğü	Karafakihli Bölüğü (Yüzdepâre)
19-Kulağuzlu Bölüğü	Karakeçilü Bölüğü	Karakeçili Bölüğü (Yüzdepâre)
20-Özlü Bölüğü	Kırıklı Bölüğü	Kırıklı Bölüğü (Yüzdepâre)
21-Pirevleklü Bölüğü	Koyunculu Bölüğü	Koyunculu Bölüğü tâbi-i Akkuzulu (Yüzdepâre)
22-Saraclu/Siraclu Bölüğü	Kulağuzlu Bölüğü	Kulağuzlu Bölüğü
23-Tatlu Bölüğü	Kurugöllü Bölüğü	Kurugöllü Bölüğü (Yüzdepâre)
24-Turgudlu Bölüğü	Özlü Bölüğü	Özlü Bölüğü (Yüzdepâre)
26-Ulukamanlu Bölüğü	Pirevlek Bölüğü	Pirevlek Bölüğü (Ortapâre)
26-İnallı Etrâki	Saraclu/Siraclu Bölüğü	Şerefeddinli Bölüğü
27-	Tatlu Bölüğü	Tatlu Bölüğü (Ortapâre)
28-	Turgudlu Bölüğü	Turgudlu Bölüğü (Yüzdepâre)
29-	Ulukamanlu Bölüğü	Ulukamanlu Bölüğü (Şarkîpâre)

¹⁷⁹ BOA, TD, nr. 387, s. 487-493.

¹⁸⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-146b.

30-	Ütüklü Bölüğü	Ustacalu Bölüğü (Ortapâre)
31-	İnallı Etrâki	İnallı Etrâki (Yüzdepâre)

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 347-403 ; BOA, TD, nr. 79, s. 387-497; TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Bölükler sistemindeki Uluyörük cemaatlerinin bulundukları yerler, Sivas, Sonisa, Turhal, Mecidözü, Zile, Hüseyinâbâd, Artukâbâd, Gelmişad, Kazâbâd, Geldiklanâbâd, Katar, Karahisar-ı Demirli, Bayatözü, Budaközü, Sorgun ve Kırşehir kazalarıyla bu kazalara tâbi çeşitli köy/kışlak ve mezralardı.¹⁸¹

Bölük sistemi XVI. yüzyılın sonlarına doğru ortadan kalkmış olmalıdır. Zira 1584-85 tarihinde Kırşehir bölgesinde yapılan bir tahrirde Uluyörük'e tâbi olan Kurugöllü ve Özlü adlı yörükler bölük sistemine göre değil, bağlı bulundukları kazaya göre yazılmışlardı.¹⁸²

1.4.2.1. Âdillü/Âdilli (Tâbi-i Akkuzlu) Bölüğünün Nüfusu

Âdilli bölüğü, adını muhtemelen bölüğün başında bulunan bir kişiden almıştı. Bu adı taşıyan aşiret ve cemaatler Ayntab, Kilis, Kars-ı Maraş, Edirne ve Sivas sancaklarında bulunmuşlardı.¹⁸³ Bunlar, Dulkadirli Türkmenleri, Maraş Yörükleri ve Uluyörük'e bağlı olarak çeşitli gruplar içinde muhtelif kollar halinde bulunmaktaydılar.¹⁸⁴ Bu kollardan biri Dulkadirli Türkmenlerinin büyük aşiretlerinden Orçanlı aşiretinin içinde; başka biri Balkanlı diye de bilinen gruptur ve Bozok'ta Süleymanlı boyu içerisindeydiler.¹⁸⁵

Uluyörük'te Âdillü/Âdilli adına ilk defa 926'da (1519-20) Ballu bölüğüne tâbi bir kışlağın adıydı. 23 nüfusun bulunduğu cemaat, Çorum'un Katar nahiyesine tâbi Âdilli mezrasını ekinlik olarak kullanmaktaydı.¹⁸⁶ Aynı cemaat, 983'te (1575-76) yine Ballı bölüğünün içinde *an-cemâat-i Âdillü* başlığı altında toplam 144 nüfustan müteşekkildi.¹⁸⁷ 984 (1576-77) tarihli başka bir defterde Âdilli mezrası Çorum'un Karahisar-ı Demirli kazasına tâbiydi.¹⁸⁸

¹⁸¹ BOA, TD, nr. 19, s. 347-403 ; nr. 79, s. 387-497; TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b. Bu kazalar hakkında teferruatlı bilgi için bkz. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 16-22.

¹⁸² TKA.TD, nr. 112, vr. 43b, 44a, 86b, 87a; Ayrıca bk. Rafet Metin, *XVI. Yüzyılda Orta Anadoluda Nüfus ve Yerleşme (Bozok, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Keskin Örneği)*, (Doktora Tezi) gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Ankara 2007, s. 138, 139.

¹⁸³ Cevdet Türkay, *Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, İstanbul 2005, s. 29, 50.

¹⁸⁴ Yusuf Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 16, 17.

¹⁸⁵ Arif Sarı, *XVI. Yüzyılda Dulkadirli Türkmenleri*, Ankara 2018, s. 436, 437.

¹⁸⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 480; nr. 444, s. 335.

¹⁸⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 88b.

¹⁸⁸ TKA.TD, nr. 54, vr. 5b.

Bölük adıyla Âdillü/Âdilli, Uluyörük'te 983'te (1575-76) kayıtlıydı. Akkuzulu cemaatine bağlı bir bölük olan Âdilli, kendisine başka cemaatlerin de katılmasıyla bölük statüsüne kavuşmuş olmalıdır. Âdillü bölüğü bu devirde Hamza, Akcakaya, Hacı, Uzunviran, Sarıkaya, Arpac ve Kurdağılı toplam 7 kışlak 1 mezradan meydana gelmişti. Hamza isimli bu mezra Açacı nahiyesine¹⁸⁹ bağlı Alan karyesine tâbiydir. Âdilli cemaatinin ekinliği olan Hamza mezrasının vergisi¹⁹⁰ Alan köyünün sipahisine aitti.¹⁹¹ Adilli'ye bağlı kışlaklardan Hamza, Akcakaya, Hacı, Sarıkaya, Arpac ve Kurdağılı kışlakları Akkuzulu cemaatine bağlıydı. Hacı kışlağı Açacı'ya bağlı bir köydü. Bölüğe 207'si mücerred, 187'si hane toplam 394 nüfus kayıtlıydı.¹⁹² Bu zamanda mücerred nüfus, hane nüfusundan fazlaydı. Nüfusu en fazla olan kışlak 76 hane nüfusu olan Hamza, en az olan kışlak 13 hane nüfusu bulunan Akcakaya'ydı. Mücerred nüfus en fazla 28'le Kurdağılı; en az 21'le Akcakaya kışlağında bulunmaktaydı. Hamza mezrasında ise nüfus kaydı bulunmuyordu. Akcakaya'da 1 kişi imam 4 kişi zeamet sahibi¹⁹³ Hacı kışlağında 1 kişi imamdı ve kışlağın kethüdası İbrahim Kethüda'ydı.¹⁹⁴

Tablo 1.15. Âdilli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hamza kışlağı	49	27	76
Hamza mezrası	-	-	-
Akcakaya kışlağı	13	21	34
Hacı kışlağı	35	37	72
Uzunviran kışlağı	15	27	42
Sarıkaya kışlağı	21	23	44
Arpac kışlağı	34	44	78
Kurdağılı kışlağı	20	28	48
Toplam:	187	207	394

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 46b-48a.

1.4.2.2. Ağca/Akcakoyunlu Bölüğünün Nüfusu

Osmanlı devrinde Maraş, Yeni İl, Zile, Yüzdepâre, Gönen, Zamantı, Adıncık, Kete, Pazarcık, Dimetoka, Güğercinlik, Gemlik, Manyas, Nevşehir kazaları gibi Anadolu

¹⁸⁹ O dönemde Zile'ye bağlı olan Açacı nahiyesi, günümüzde Bayındırhöyük köyü ve çevresidir. *H.982 (M.1574/75) tarihli ve TKA.TD, nr. 178 Numaralı Defter-i Mufassal-ı Liva-i Sivas Tıpkıbasım I*, Ankara 2014, s. 15.

¹⁹⁰ Pay, hisse (Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 2009, s. 327).

¹⁹¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 47a.

¹⁹² Nüfus verilerine ait rakamlar verilirken kendi saydığımız rakamlar esas alınmıştır.

¹⁹³ Sarıkaya kışlağındaki zeamet sahibi dört kişi yazılırken tamamının yanına zeamet sahibi diye yazılmamış zeamet sahibi birinci kişi yazılıp diğer 3 kişi için “bu şekilde, aynı şekilde” anlamlarına gelen Arapça “Kezâlik” kelimesiyle kısaltma yapılarak ifade edilmişti (TKA.TD, nr. 180, vr. 47b). Ancak bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu kelime “Gedik” olarak okunmuş ve 3 kişinin “Gedik” sahibi olduğu belirtilmişti (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 59). Bu okuyuş zannımızca hatalıdır.

¹⁹⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 46b-48a. Bu hususta daha önce yapılmış bir çalışmada Adilli bölüğünün nüfus sayısı 393, hane sayısı 186, mücerred nüfus sayısı 297 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 59).

ve Rumeli'nin çeşitli bölgelerinde¹⁹⁵ bulunan Ağca/Akçakoyunlu konar-göçerleri, adlarını büyük ihtimalle besledikleri hayvanlarından almışlardı. Tahrir defterlerinde, Maraş Yörükleri, Yeni İl Türkmenleri, Atçeken Yörükleri, Dulkadirli Türkmenleri ve Uluyörük taifesi içinde ve Havâss-ı Konstantiniyye'de kaydedilmiş olan Ağca/Akçakoyunlu konar-göçerlerinden¹⁹⁶ Rumeli'de bulunanlar XVI. yüzyıl başlarında Vize Sancağı'nda Sultan Murad Vakfı'na bağlı Aşağı Kurtulmuş, Yukarı Kurtulmuş, Mezidli ve Göktepeler adlı köyde yerleşik halde bulunmaktadırlar. Bozok sancağını yurt tutmuş olan bazı Ağcakoyunlu oymakları ise Zünnûnoğlu Ayaklanması'na iştiaak ederek isyan sonrasında Kaçar obalarıyla İran'a giderek Safevîlere katılmışlardı.¹⁹⁷

Uluyörük'ün içinde yer alan Ağcakoyunlu cemaatleri, Kırşehir'e tâbi Kılıçözü ve Çiçekdağı ile Çorum ve Budaközü'ne tâbi çeşitli yaylak, kışlak ve mezralarda yaşamaktaydılar.¹⁹⁸ Bölük statüsüne ilk defa 890'da (1485-86) dâhil edilen Akçakoyunlu cemaatleri, Bürecik Ahmed adlı yalnızca tek cemaatten müteşekkildiler. Toplam 115 hane nüfusunun kayıtlı olduğu cemaate adını veren Bürecik Ahmed adlı kişi de bu dönemde cemaate kayıtlıydı. Ayrıca cemaatte 12 fakih, 1 sufi, 1 de dîvâne kayıtlıydı.¹⁹⁹

Tablo 1.16. Ağcakoyunlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bürecikahmed cemaati	115	-	115
Toplam:	115	-	115

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 354, 355.

926'da (1519-20) Ağcakoyunlu bölüğüne 15 kışlak ve 1 de cemaat kayıtlıydı. Bölüğün başında Arab Ahmed veled-i İsmet ile İlaldı b. Bürecik, tımar sahibi ve kethüda sıfatında bulunuyorlardı. Bölük, Bürecik, Ulaşlı, Depe, Söğüdcük, Kayserli, Dışiağcalı, Boğazkesen, Emrelü-yi Küçük, Menûhuş, Kızılca, Emrülü-yi Büzürg, Uzunlu/Özenlü, Halidlü, Bozcalı ve Kurucan kışlakları ile Bozok cemaatinden meydana gelmekteydi. Zikredilen kışlakların tamamı Kılıçözü'ne bağlıydı. Bölüğe 354'ü hane, 225'i mücerred toplam 579 nüfus kayıtlıydı.²⁰⁰ Bir önceki tahrirle kıyaslandığında bölüğün toplam nüfusunda %403 oranında bir artış meydana gelmişti. 890'da (1485-86) bölükte hiç mücerred nüfus kaydı yokken bu zamanda 225 mücerred nüfus vardı. Uzunlu kışlağı 36

¹⁹⁵ Cevdet Türkay, *Oymak, Aşiret*, s. 163.

¹⁹⁶ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 22, 24, 52, 65, 68, 69.

¹⁹⁷ Faruk Sümer, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, Ankara 1999, s. 77, 186.

¹⁹⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 354; nr. 79, s. 444-449; nr. 387, s. 424,425; nr. 305, s. 14; nr. 444, s. 334; TKA.TD, nr. 180, vr. 116b-119a.

¹⁹⁹ BOA, TD, nr. 19, s. 354, 355.

²⁰⁰ Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane nüfusu 355, mücerred nüfus 224 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 65).

hane nüfusuyla bölüğün en fazla hanesine, Kızılca ise 5 hane ile en az hanesine sahip kışlaklardı. İlaldı veled-i Ahmed Bürecik'in kethüdalığını yaptığı Uzunlu/Özenlü kışlağı, 57 mücerred nüfusuyla bölüğün en fazla mücerred nüfusuna sahipti. Menuhuş ve Dişiağcalı kışlaklarında mücerred nüfus kaydedilmemişti. Bozok cemaatinde 1 kişi, Kurucan kışlağında ise 2 kişi mücerreddi. Bürecik kışlağında 14 sipahi; 1 naibüşşer ve imam; 3 fakih; Ulaşlu kışlağında 2 imam, 2 fakih; Depe, Söğüdcük, Kayserlü, Dişiağcalı, Boğazkesen, Emrelü-yi Küçük, Menuhuş, Emrelü-yi Büzürg, Halidlü, Bozcalı ve Kurucan kışlaklarında 1'er imamdır; Emrülü-yi Küçük kışlağında 4 fakih bulunmaktaydı.²⁰¹

Tablo 1.17. Ağcakoyunlu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bürecik kışlağı	32	33	65
Sipahiyan	8	6	14
Ulaşlu kışlağı	36	33	69
Depe kışlağı	17	14	31
Bozok cemaati	7	1	8
Söğüdcük kışlağı	23	25	48
Kayserlü kışlağı	20	11	31
Dişiağcalı kışlağı	14	-	14
Boğazkesen kışlağı	12	9	21
Emrelü-yi Küçük kışlağı	31	19	50
Menuhuş kışlağı	15	6	21
Kızılca kışlağı	5	0	5
Emrelü-yi Büzürg kışlağı	36	25	61
Uzunlu/Özenlü kışlağı	57	15	72
Halidlü kışlağı	22	14	36
Bozcalı kışlağı	14	12	26
Kurucan kışlağı	5	2	7
Toplam:	354	225	579

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 444-449.

937'de (1530-31) bölüğün adı Akcakızanlı olarak kayıtlıydı. Bölüğün toplam nüfusu 339'u hane, 230'u mücerred toplam 569'du. Bölüğe kayıtlı kışlak sayısı 17 kışlağın her birinde 1'er kişi imamdı.²⁰²

983'te (1575-76) Ağcakoyunlu Bölüğü Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna kayıtlıydı ve bölüğün kethüdası Azad veled-i İsmet'ti. Toplam 15 kışlağın yazıldığı bölüğe önceki dönemde yer alan Bozok cemaati kayıtlı değildi. Bu zamanda bölükte 8 nefer sipahi kayıtlıydı. Bürecik kışlağı "*Kışlak-ı Ağcakoyunlu-yı Bürecik*" adıyla, Söğüdcük kışlağı ise Söğüdüzi adıyla yazılıydı. Önceki dönemde var olan Dişiağcalı, Bozcalı, Kurucan ve Uzunlu adlı kışlaklar 983'te (1575-76) kayıtlı değildi. Uzunlu/Özenlü kışlağı bu tahrirde

²⁰¹ BOA, TD, nr. 79, s. 444-449.

²⁰² BOA, TD, nr. 387, s. 490.

noktasız olarak ve Uranlu/Ozanlı şeklinde okunabilir bir imlayla yazılıydı. Şeyhhasanlı, Bekirlü ve Obruk kışlaklarının kethüdası Erkulu Kethüdaydı ve zikredilen kışlaklar yeni yazılanlar arasındaydı. Menahuş kışlağının kethüdası Piri veled-i Mustafa, Uranlu/Ozanlu kışlağının kethüdalrı ise Erkulu, Mustafa ve Ali adlı kethüdalardı. Bölüğün 355'i hane 370'i mücerred toplam 685 nüfusu vardı. Bir önceki tahrire kıyasen toplam nüfus %18 civarında artmıştı. Hane nüfusunda mühim bir artış olmazken mücerred nüfus 225'ten 314'e yükselmişti. En fazla hane nüfusu 89'la Uranlu/Ozanlu'da, en az hane nüfusu 10'ar hane ile Şeyhhasanlı ve Boğazkesen kışlaklarındaydı. Mücerred nüfusun en fazla olduğu kışlak 34'le Söğüdüzi, en az 3'le Şeyhhasanlı kışlağındaydı. Şeyhhasanlı kışlağı aynı zamanda 13'le en az nüfusun olduğu kışlaktı. Boğazkesen ve Bekirli kışlaklarında 1'er kişi fakih, Emrelü-yi Küçük ve Bekirli kışlaklarında 1'er kişi hocaydı.²⁰³ Bir önceki dönem tahririne kıyasen bölüğe kayıtlı kışlak sayısı 17'den 15'e düşmüştü. Bölüğün toplam nüfusu %18; hane nüfusu %4; mücerred nüfusu %39 oranında artmıştı.

Tablo 1.18. Ağcakoyunlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ağcakoyunlu Bürecik kışlağı	43	25	68
Ulaşlu kışlağı	25	28	53
Depe kışlağı	19	21	40
Söğüdüzi kışlağı	32	34	66
Kayserlü kışlağı	26	16	42
Şeyhhasanlı kışlağı	10	3	13
Boğazkesen kışlağı	10	12	22
Emrelü-yi Küçük kışlağı	17	24	41
Bekirlü kışlağı	16	12	28
Manâhûş ²⁰⁴ kışlağı	32	30	62
Kızılca kışlağı	23	22	45
Emre-i Büzürg kışlağı	31	33	64
Obruk kışlağı	13	16	29
Uranlu/Ozanlu kışlağı	58	31	89
Halidlü kışlağı	16	7	23
Toplam:	371	314	685

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 116b-119a.

XVII. yüzyılın sonlarında yine Sivas'ın Yüzdepâre kazasına bağlı olan Ağcakoyunlu cemaati Halidlü, Bozcalu, Uzunlu, Yenichelü, Kazılı, Söğüdcük, Kayserlü, Yüreciklü, Depecik, Boğazkesen, Emrelü, Ulaşlu, İnkışla adlı köylerde kayıtlıydılar.

²⁰³ TKA.TD, nr. 180, vr. 116b-119a. Bu bölüğün nüfusunda ve kışlak adlarında bu hususta yapılan başka bir çalışmada bazı farklılıklar bulunmaktaydı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 64. 65.)

²⁰⁴ Bu kışlağın adı BOA, TD, nr. 79'un 447. sayfasında "Menûhûş" olarak noktalı şekilde; TKA.TD, nr. 180 numaralı defterin 118a varağında ise "Menâhûş", "Mayahûş" gibi farklı imlâlarla okunmaya müsait şekilde yazılmıştı. 79 numaralı defterdeki noktalı şekline en yakın olan "Menâhûş" şeklini tercih ettik.

1106'da (1694-95) cemaatin başında kethüda sıfatıyla Ali Kethüda bulunuyordu ve cemaate kayıtlı nüfus 116'ydı. Nüfusun 1'i güherçileci, 1'i askerdi.²⁰⁵

Tablo 1.19. Ağcakoyunlu Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Mücerred	Nüfus
Halidlü karyesi	10	-	50
Bozcalu karyesi	10	-	50
Uzunlu	14	-	70
Yenicelü	2	-	10
Kazılı	10	-	50
Söğüdcük	8	-	40
Kayserlü	15	-	75
Yüreciklü	9	-	45
Depecik	4	-	20
Boğazkesen	12	-	60
Emrelü	7	-	35
Ulaşlu	3	-	15
İnkışla	12	-	60
Toplam	116	-	580

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 37, 38.

XVII. yüzyılın ortalarına doğru Bozok'a bağlı Budaközü'ne kayıtlı Ağcakoyunlu adlı köyde toplam 62 nüfus kayıtlıydı. Kayıtlı nüfusun 1'i hatip, 1'i müezzin, 2'si sipahi emeklisiydi.²⁰⁶

Budaközü Akcakoyunlu köyü cemaati, XVIII. yüzyılda mâlî olarak Tokat Voyvodası kaleminden olan Budaközü Mukataasına kayıtlıydı. Cemaat, 1743-63 seneleri arasında Türkmen eşkıyasının taarruzlarından dolayı sağa sola dağılıp perakende hale düşerek vergilerini ödeyemez durumdaydılar.²⁰⁷

Evâsıt-ı Recep 1171'de (Mart 1758) bir grup Akcakoyunlu cemaatinin gelirleri Yeni İl Hâsları arasındaydı.²⁰⁸

1246'da (1830-31) Zile Yörükleri'ne tâbi bir grup Ağcakoyunlu aşireti mensubu Ağçaşar adlı köyde kayıtlı durumdaydılar. Aşirete kayıtlı 12 hane, 5 mücerred, 14 de erkek çocuk nüfusu bulunmaktaydı.²⁰⁹ 1259'da (1843-44) Ağcakoyunlu kabilesinin köylerinden olan Halidli'de 15'i hane toplam 37 nüfus, Bürecik'te 9'u hane toplam 26 nüfus Zile Yörükleri arasındaydı.²¹⁰

²⁰⁵ BOA, MAD, nr. 6112, s. 37, 38.

²⁰⁶ BOA, MAD, nr. 9481, s.117-118.

²⁰⁷ BOA, Bab-ı Defteri Başmuhasebe Kalemi Dosyaları (D.BŞM), nr. 4742/146-1.

²⁰⁸ BOA, Sivas Ahkam Defteri, nr. 7, s. 62, hk. 2.

²⁰⁹ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2283, s. 451.

²¹⁰ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 51-55.

1247’de (1831-32) ise Budaközü’ne tâbi Akcakoyunlu adlı köyde kayıtlı 98 nüfus vardı.²¹¹

Tablo 1.20. Ağcakoyunlu Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfus Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat /Köy Sayısı	Hane Nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	115	-	115	575
926 (1519-20)	17	354	225	579	1995
983 (1575-76)	15	371	314	685	2169
1106 (1694-95)	13	116	-	116	580
XIX. yüzyıl	3	36	-	94	180

1.4.2.3. Akkuzulu Bölüğünün Nüfusu

Akkuzu/Akkuzulu adlı cemaatler Osmanlı döneminde Ankara Sancağı, Keskin, Zile, Ortapâre, Yeni-İl kazaları, Malatya Sancağı, Kalecik Keskini, Kaş, Alacahan, Halep, Sivas ve Kangal’da bulunmaktaydılar.²¹² Bu yerlerden Zile’de bulunan Akkuzulu cemaati Uluyörük’e bağlıydı. Uluyörük üç kazaya/kola ayrılmasından sonra Akkuzulu cemaati, önce Ortapâre,²¹³ daha sonra Şarkîpâre’ye²¹⁴ dâhildi. Akkuzulu cemaatinin bir kısmı, XVIII. yüzyılda, Kangal-Hasan Çelebi arasında bulunan Alacahan derbendinde iskâna tâbi tutulmuştu.²¹⁵

Akkuzulu cemaati ilk defa 890’da (1485-86) bölük adıyla kayıtlı bulunuyordu. Koyunculu, Musa Kethüda ve Mihmad Kethüda cemaatleri adıyla 3 cemaatten müteşekkil Akkuzulu’ya 181’i hane, 9’u mücerred toplam 190 nüfus kayıtlıydı.²¹⁶ Koyunculu cemaatinde 22’si hane, 8’i mücerred 30; Musa Kethüda cemaatinde 55’i hane 1’i mücerred 56; Musa Kethüda cemaatinde 104 hane nüfusu yazılıydı. Koyunculu cemaatinde 1 kethüda, 1 fakih-imam, Musa Kethüda cemaatinde 1 kethüda, 3 kişi fakih-imam, 5 kişi fakih, Mihmad Kethüda cemaatinde 1 kişi kethüda, 1 fakih-imam yazılıydı.²¹⁷

Tablo 1.21. Akkuzulu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Koyunculu cemaati	22	8	30
Musa Kethüda cemaati	104	-	104

²¹¹ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2069, vr. 5a-7b.

²¹² Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, s. 29, 165.

²¹³ BOA, Ali Emîri-III. Ahmed, nr. 108/10682, (1 Şevval 1125/21 Ekim 1713).

²¹⁴ BOA, Divan-ı Hümayun Divan Kalemî Mühimme Defterleri Tasnifi (MD), nr. 121, s. 255, hk. 1016, (Evahir-i Şevval 1125/9-18 Kasım 1713).

²¹⁵ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Derbend Teşkilatı*, İst. 1990, s. 111, 131.

²¹⁶ Bu hususta yapılan başka bir çalışmada nüfus 190, hane 182, mücerred 8 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 54).

²¹⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 359-361.

Mihmad Kethüda cemaati	55	1	56
Toplam:	181	9	190

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 359-361.

926'da (1519-20) Akkuzulu bölüğüne Aköz, İncüközi, Öküzağzı, Ağcakaya, Uzunöz, Göynük ve Alaneğdir adlı 7 kışlak kayıtlıydı. Kışlakların tamamında 87'si hane, 5'i mücerred toplam 92'si nüfus kayıtlıydı.²¹⁸ En kalabalık kışlak 23 nüfusla Öküzağzı; nüfusu en az olan kışlak 6 nüfusla Ağcakaya'ydı. Alaneğdir kışlağında ise kayıtlı nüfus yoktu. En fazla hane nüfusu 22'yle Öküzağzı'ndaydı. Uzunöz ve Aköz kışlaklarında mücerred nüfus kaydedilmemişti. İnciközü, Öküzağzı, Ağcakaya kışlaklarında 1'er, Göynük kışlağında 2 mücerred nüfus vardı. Aköz ve İnciközü'nde 2'şer fakih, Öküzağzı'nda 1 imam, 1 kethüda, 1 fakih, Uzunöz'de 1 imam, Göynük'te 2 kişi fakih 1 dîvâne bulunmaktaydı.²¹⁹ Bir önceki tahrire kıyasen hem hane nüfusu hem de bölüğe kayıtlı toplam nüfus %51 oranında azalmıştı. Mücerred nüfus sayısı da 9'dan 5'e gerilemişti. 929'da (1522-23) ise bölüğe bağlı 7 kışlakta 7 imam kayıtlıydı.²²⁰

Tablo 1.22. Akkuzulu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Aköz kışlağı	18	-	18
İncüközi kışlağı	18	1	19
Öküzağzı kışlağı	22	1	23
Ağcakaya kışlağı	5	1	6
Uzunöz kışlağı	9	-	9
Göynük kışlağı	15	2	17
Alaneğdir kışlağı	-	-	-
Toplam:	87	5	92

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 408, 409.

983'te (1575-76) Akkuzulu bölümünün kışlak sayısı 1 azalarak 7'den 6'ya gerilemişti. 926'da (1519-20) nüfus kaydı bulunmayan Alaneğdir kışlağı yazılmamıştı. Aköz, İnciközi, Öküzağzı, Akkaya, Uzunöz ve Göynük bölüğe bağlı kışlaklardı. 926'da (1519-20) Ağcakaya adıyla kaydedilen kışlak²²¹ 983'te (1575-76) Akkaya olarak kayıtlıydı.²²² Bölüğün toplam nüfusu 230'u hane 111'i mücerred olmak üzere 341'di.²²³ Bölüğün en fazla nüfusu olan kışlağı 53'ü hane, 38'i toplam 91 nüfusun olduğu İnciközi, en az nüfusun olduğu kışlağı ise 16'sı hane 8'i mücerred toplam 24 nüfusun bulunduğu Akkaya'ydı. Mücerred nüfus en fazla 53'le İnciközü'nde en az 2 ile Öküzağzı'ndaydı.

²¹⁸ Bu hususta yapılan başka bir çalışmada nüfus 93, hane 87, mücerred 6 yazılmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s 54).

²¹⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 408-409.

²²⁰ BOA, TD, nr. 387, s. 488.

²²¹ BOA, TD, nr. 79, s. 409.

²²² TKA.TD, nr. 180, vr. 45b.

²²³ TKA.TD, nr. 180, vr. 44b-46a; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 54.

Öküzağzı ve Uzunöz'de 1'er birer kişi fakihti.²²⁴ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün toplam nüfusu %270; hane nüfusu %164 oranında artmıştı. Bu devirde mücerred nüfus 5'ten 111'e yükselmişti.

Tablo 1.23. Akkuzulu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Aküz kışlağı	30	26	56
İncüközi kışlağı	53	38	91
Öküzağzı kışlağı	49	2	51
Akkaya kışlağı	16	8	24
Uzunöz kışlağı	35	17	52
Göynük kışlağı	47	29	67
Toplam:	230	111	341

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 44b-46a.

XVII. yüzyılda Akkuzulu cemaatlerinin bir kısmı Şarkîpâre kazasına dâhildiler. Mâlî açıdan Tokat Voyvodalığı'na tâbi olan Şarkîpâre Akkuzulu cemaati, 1104'te (1692-93) Göynük, Öküz, Aköz, Uzunöz ve İnciközü toplam 5 kışlakta kayıtlıydılar. Ancak Uzunöz kışlağı bu zamanda boştu. Kalan kışlaklarda toplam 55 nüfusun 42'si vergi mükellefiydi. Vergiden muaf olan nüfus arasında hatip, sipahi, sipahi emeklisi, sipahizade ve sipahiçaliklar bulunuyordu.²²⁵ Akkuzulu cemaatinin tahmini nüfusu 275'ti.

Tablo 1.24. Şarkîpâre Kazası Akkuzulu Cemaati 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak Adı	Hane	Mücerred	Tahmini Nüfus
Göynük kışlağı	21	-	105
Öküz kışlağı	16	-	80
Aküz kışlağı	11	-	55
Uzunöz kışlağı	Hâlî	-	-
İnciközü kışlağı	7	-	35
Toplam	55	-	275

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 102, 103.

XVII. yüzyılda Akkuzulu cemaatlerinin bir kısmı da idârî bakımdan Sivas'ın Ortapâre kazasında bulunuyorlardı. Mâlî açıdan Zile Voyvodalığı'na tâbi olan Ortapâre Akkuzuluları 1106'da (1694-95) Sarıkaya, Hamzalı, Koyunculu, İlmenlü, Küplüce, Hacıköy, Akkeçilü, İshaklı, Kurdoğullu adlı köylerde bulunmaktaydılar. Zikredilen köylere toplam 129 nüfus kayıtlıydı. İçlerinden 3'ü asker, 1'i hatipti.²²⁶

Tablo 1.25. Akkuzulu Kabilesi 1694-95 Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Mücerred	Tahmini Nüfus
Sarıkaya	18	-	90
Hamzalı nam-ı diğer Kethüdalı karyesi	11	-	55

²²⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 44b-46a.

²²⁵ BOA, MAD, nr. 9481, s. 102, 103.

²²⁶ BOA, MAD, nr. 6112, s. 27, 28.

Koyunculu karyesi	18	-	90
İlmenlü karyesi	15	-	75
Küblüce karyesi	18	-	90
Hacıköy karyesi	23	-	115
Akkeçilü karyesi	20	-	100
İshaklu karyesi	4	-	20
Kurdoğullu karyesi	2	-	10
Toplam	129	-	645

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 27, 28.

1259'da (1843-44) Akkuzulu kabilesinin bir kısmı Sivas'a bağlı Yörükân-ı Zile adlı kazadaydılar. Hacı, Uluköy diğer adıyla İshaklı, Kethüdalı, İlmeyn, Fakıdağı, Kurtağılı, Sarıkaya, Arpac, Koyunculu, Küplüce Yörükânı ve Ağcakeçili Yörükânı adlı toplam 11 köyde bulunan Akkuzuluların toplam nüfusları 835'ti. Nüfusun 289'u 10 ve daha aşağı yaş aralığındaydı.²²⁷ 10 yaş ve altı erkek nüfus dışında hane nüfusunun 5 ile çarpımı neticesi hepaslanan tahmini nüfusları ise 2.730'du.

Tablo 1.26. Zile Yörükân Kazası Akkuzulu Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	10 ve aşağı yaşta olanlar	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Hacı karyesi	112	41	153	560
Uluköy diğer adı İshaklı karyesi	46	32	78	230
Kethüdalı karyesi	13	7	20	65
İlmeyn karyesi	112	57	169	560
Fakıdağı karyesi	31	22	53	155
Kurtağılı karyesi	26	15	41	130
Sarıkaya karyesi	14	9	23	70
Arpac karyesi	39	18	57	195
Koyunculu karyesi	52	24	76	260
Küplüce Yörükân karyesi	59	30	89	295
Ağcakeçili Yörükân karyesi	42	34	76	210
Toplam	546	289	835	2.730

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2525, s. 2-31.

Tablo 1.27. Akkuzulu Kabilesi Tahir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat/ Köy Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfus	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	3	181	9	190	914
926 (1519-20)	7	87	5	92	440
983 (1575-76)	6	230	111	341	1.261
1104 (1692-93) Şarkipâre kazası	5	55	-	55	275
1106 (1694-95) Ortapâre kazası	9 köy	129	-	129	645
1259 (1843-44) Zile Yörükân Kazası	11 köy	546	289 (10 ve daha az yaş grubu)	835	2.730

²²⁷ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2525, s. 2-31.

1.4.2.4. Aksalurlu/Aksalur Bölüğünün Nüfusu

Adı köken itibariyle Oğuzlara dayanan Salurlar Oğuz boylarının Sol koluna mensup Üçoklar'dan Dağhan'ın soyundan gelmekteydiler. Dağhan'ın birinci oğlunun adı Salur'dur. Yazıcızade Ali'ye göre “*Salur yani sal urduğunu kandaki irsasın kılıç ve çomaktan revan olsun*” demeti ve kuşları Üçkuş'tu.²²⁸ Ebulgazi Bahadır Han'a göre ise Salur'un manası *kılıçlı* demekti kuşları ise Kartal'dı.²²⁹

Osmanlı döneminde Salur adlı cemaatler, Anadolu'nun muhtelif yerlerinde bulunmaktaydılar. Amasya, Adana, Tarsus, Gelibolu, Bozok ve Maraş sancakları, Karaisalı, İstanos, Manavgat, İncesu, Ürgüp, Burdur ve Yalvaç ve Zile Salur cemaatlerinin bulundukları yerlerdendi.²³⁰ Bunlar arasında Zile ve Amasya'nın güneyinde bulunanlar Uluyörük'ün Ortapâre koluna bağlı ve Aksalur olarak tesmiye edilmekteydiler.²³¹

Uluyörük'e bağlı Aksalurlu bölüğünün adı, 890'da (1485-86) “*Bölük-i Aksalurlu*”²³²; 926 (1519-20)²³³ ve 983'te (1575-76)²³⁴ “*Bölük-i Aksalur*” adıyla kayıtlıydı. Bölük, 890'da (1485-86) Mehmed Kethüda, Ali Kethüda, Mehmed Kethüda veled-i Murad, Ahmed Kethüda veled-i Mehmed, Alabedirlü Ali Kethüda veled-i İldigin/İltigin ve İleminli adlı toplam 6 cemaatten müsetekkildi. Cemaatlerde 198'i hane, 42'si mücerred toplam 240 nüfus kayıtlıydı.²³⁵ Mehmed Kethüda adlı cemaat, 57 hane, 14 mücerred toplam 71'le bölüğün en fazla nüfusuna sahipti. İleminli cemaati ise 17 hane nüfusuyla bölüğün en az nüfusuna sahipti. Mücerred nüfus en fazla 14'le Mehmed Kethüda cemaatindeydi. İleminlü cemaatinde mücerred nüfus yoktu. Alabedirlü Ali Kethüda veled-i İldigin cemaatinde ise yalnızca 1 mücerred nüfus vardı. Mehmed Kethüda cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 2 kişi seyyid, Ahmed Kethüda veled-i Mehmed cemaatinde 1 kişi fakih, 2 kişi seyyid, Alabedirlü Ali Kethüda veled-i İldigin cemaatinde 1 kişi fakih-imam 1 kişi fakihti. İleminli cemaatinin kethüdası Turgud Kethüda'ydı. Mehmed Kethüda cemaatinin kethüdası belirtilmemiş, diğer cemaatlerin başında ise cemaate adını veren kişiler kethüdaydılar.²³⁶

²²⁸ Yazıcızade Ali, *Tevarih-i Âl-i Selçuk [Selçuklu Tarihi]*, haz. Abdullah Bakır, İstanbul 2009, s. 26

²²⁹ Ebulgazi Bahadır Han, *Şecere-i Terakime*, Haz. Zuhul Ölmez, Ankara 2020, s. 150.

²³⁰ Cevdet Türkay, *Oymak, Aşiret*, s. 166, 549.

²³¹ Faruk Sümer, *Oğuzlar Türkmenler Tarihleri Boy Teşkilatı Destanları*, İstanbul 2016, s. 329, 330

²³² BOA, TD, nr. 19, s. 350.

²³³ BOA, TD, nr. 79, s. 410.

²³⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 48a.

²³⁵ Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane nüfusu 196, mücerred nüfus 44 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 61).

²³⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 350-352.

Tablo 1.28. Aksalurlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Mehmed Kethüda cemaati	57	14	71
Ali Kethüda cemaati	31	8	39
Mehmed Kethüda veled-i Murad cemaati	28	6	34
Ahmed Kethüda veled-i Mehmed cemaati	36	13	49
Alabedirlü Ali Kethüda veled-i İldigin cemaati	29	1	30
İleminlü cemaati	17	-	17
Toplam:	198	42	240

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 350-352.

926'da (1519-20) Aksalur bölüğüne bağlı cemaat sayısı yine 6'ydı. Fakat bu tahrirde bazı cemaatlerin adları değişmişti. Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda, Hacı Kaya, Mehmed veled-i Murad Kethüda diğer adıyla Akıncılar, Ümmet Kethüda, Alabedirli ve İlmenli bölüğün cemaatleriydi. 890'da (1485-86) Mehmed Kethüda olan cemaatin adı 926'da (1519-20) Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda'ydı. Ali Kethüda cemaatinin yerini Hacıkaya cemaati, Ahmed Kethüda veled-i Mehmed cemaatinin yerini Ümmet Kethüda cemaati almıştı. İleminli cemaati bu tahrirde "İlmenlü" imlasıyla yazılıydı. 191'i hane, 37'si mücerred olmak üzere bölüğün toplam nüfusu 228'di.²³⁷ Nüfusun en fazla olduğu cemaat 65'i hane, 26'sı mücerred toplam 91'le Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaatiydi. Nüfusun en az olduğu cemaat ise İlmenli'ydi. Hiç mücerred nüfus kaydı bulunmayan İlmenli'de hane nüfusu 10'du. Mehmed veled-i Murad Kethüda (Akıncılı), Ümmet Kethüda ve Alabedirlü cemaatlerinde de mücerred nüfus kaydı bulunmamaktaydı. Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaatinde cemaate adını veren Şehsüvar veled-i Mehmed, cemaatin kethüdasıydı. Cemaatte 1 kişi de fakihti. Mehmed veled-i Murad Kethüda (Akıncılı)'da 1 fakih, 1 imam ve 1 seyyid bulunmaktaydı. Ümmet Kethüda cemaatinin kethüdası, cemaate adını veren Ümmet Kethüda adlı kişiydi. Cemaatte 3 kişi de fakihti. Alabedirli veled-i İldigin cemaatinde 6, İlmenli cemaatinde 1 kişi fakihti.²³⁸ Önceki tahrirde kıyasen bölüğün nüfusunda düşük bir oranda azalma meydana gelmişti. Hane nüfusu 98'den 91'e; mücerred nüfus 42'den 37'ye; genel nüfus 240'dan 228'e gerilemişti.

Tablo 1.29. Aksalur Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaati	65	26	91
Hacı Kaya cemaati	26	11	37
Mehmed veled-i Murad Kethüda (Akıncılı) cemaati	32	-	32
Ümmet Kethüda cemaati	25	-	25
Alabedirlü Ali Kethüda veled-i İldigin cemaati	33	--	33

²³⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 410-412; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 61.

²³⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 410-412.

İlmenlü cemaati	10		10
Toplam:	191	37	228

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 410-412.

983'te (1575-76) Aksalur bölüğüne Şehsüvar veled-i Mehmed, Hacı Halifelü, Hacı Kaya, Himmet Kethüda, Alabedirlü cemaatlerle Akıncılı adlı kışlak kayıtlıydı. Önceki tahrirde Akıncılı diğer adıyla Mehmed veled-i Murad Kethüda adlı cemaat, Akıncılı kışlağı adıyla kayıtlıydı. Cemaatlerden Şehsüvar veled-i Mehmed cemaatinin Kethüdası, Mürüvvet Kethüda veled-i Şehsüvar'dı. Cemaatin kışlak mahalli ise Çayderesi'ydi. Bölüğün toplam nüfusu 364'ü hane, 439'u mücerred olmak üzere 803'tü.²³⁹ 107'si hane ve 104'ü mücerred toplam 211 nüfuslu Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaati bölüğün en fazla nüfusunu barındırmaktaydı. Bölüğün en az nüfusu ise 26 hane 33 mücerred toplam 59'la Hacı Halifeli'deydi. En fazla mücerred ise nüfus 104'erle Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda ve Hacı Kaya cemaatlerindeydi. Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi imamdı. Himmet Kethüda cemaatinde 1 kişi; Alabedirlü cemaatinde ise 3 kişi fakihti.²⁴⁰ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün nüfusunda %252 oranında artmıştı. Dönemin hane nüfusundaki artışı ise %90'dı. Mücerred nüfustaki artış ise %1086'ydı.

Tablo 1.30. Aksalur Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaati	107	104	211
Hacı Halifelü cemaati	26	33	59
Hacı Kaya cemaati	58	104	162
Himmet Kethüda cemaati	71	89	160
Akıncılı kışlağı	35	41	76
Ala Bedirlü cemaati	67	68	135
Toplam:	364	439	803

Kaynak: TKG.TD, nr. 80, vr. 48a-51a.

XVII. yüzyılın sonlarına doğru Sivas'ın Ortapâre kazasında bulunan Aksalur oymakları, Avcılı, Şehsüvar, Adatepe, Cacrum/Cacerim, Akören/evren, Kürdler, Çavuşköy, Yeni, Karacaviran adlı köylerde yerleşik durumdaydılar. 1694-95'de zikredilen köylere 193 reaya, 2 askerî, 1 güherçileci toplam 196 nüfus kayıtlıydı. Reayanın içinde 3 de imam vardı.²⁴¹

Tablo 1.31. Aksalur Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Avcılı karyesi	59	-	295

²³⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 48a-51b; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane nüfusu 363, mücerred nüfus 440 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 61).

²⁴⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 48a-51a.

²⁴¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 16-18.

Şehsüvar karyesi	54	-	270
Adatepe karyesi	14	-	70
Cacrum/Cacerim karyesi	14	-	70
Akören/evren karyesi	18	-	90
Kürdler karyesi	17	-	85
Çavuşköy karyesi	15	-	75
Yeni karye	3	-	15
Karaviran karyesi	2	-	10
Toplam	196	-	980

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 16-18.

Aksalur kabilesinin gelirleri XIX. yüzyılda Zile Muhassıllığı'na dâhildi. 1259'da (1843-44) Amasya kazasında yedi köyde kayıtlı olan Aksalur kabilesi, 184'ü hane, 350'si hane dışı toplam 534 nüfusa sahipti.²⁴²

Tablo 1.32. Aksalur Kabilesi 1259 (1843-44) Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Hane dışı	Toplam	Tahmini nüfus
Aksalur (Sarmuta) karyesi	31	48	79	203
Gayrak/Gıyrak karyesi	19	29	48	124
Kürdler karyesi	8	12	20	52
Cazır karyesi	28	55	83	195
Beğedir karyesi	24	45	69	165
Akviran karyesi	46	90	136	320
Karacaviran karyesi	28	71	99	211
Toplam	184	350	534	1.270

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2527, s. 2-21.

Tablo 1.33. Aksalur Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	6	198	42	240	1.032
926 (1519-20)	6	191	37	228	992
983 (1575-76)	6	364	439	803	2.259
1106 (1694-95)	9 köy	196	-	196	980
1259 (1843-44)	7 köy	184	350 (hane dışı)	534	1.270

1.4.2.5. Alibeyli Bölüğünün Nüfusu

Osmanlı devrinde Alibey/Alibeyli/Alibeylü adlı cemaatler Adana, Sivas, Maraş, Rakka, Bozok, Kastamonu, Ordu, Manisa, Karahisar-ı Şarkî, Canik Sancağı, Biga Sancağı, Kars, Ankara, Kengiri ve Kayseriye sancakların bulunmaktaydılar. Alibeyli cemaatinin bir bölümü Mamulu adlı aşirete bağlıydılar ve Bozok'a tâbi Taşpınar adlı köyde iskân edilmişlerdi.²⁴³

²⁴² BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 2-21.

²⁴³ Türkay, *Oymak, Aşiret*, s. 171.

Uluyörük’e Alibeyli bölüğü cemaatlerinin bulundukları yerler Çorum’a tâbi Budaközü,²⁴⁴ Amasya ve Zile’ydi. Bölüğe bağlı Köseyyüb kışlağı, Amasya’nın Geldiklan nahiyesindeydi.²⁴⁵ Ortaköy, karye adıyla Amasya’da hem Geldiklanâbâd’da hem Aştagul nahiyesinde, Sivas’ın Mecidözü kazasında idi. Derzi, köy adıyla Geldiklanâbâd’da; Çakırlı, mezra adıyla Arguma’nın Akviran karyesindeydi.²⁴⁶ Ilısu, Kızılkünbed’e bağlı bir köydü.²⁴⁷ Ayrıca başka bir Ilısu, Amasya merkeze bağlı bir nahiye idi. Bir diğer Ilısu ise Bozok’ta nahiye idi.²⁴⁸

Alibeyli bölüğü 890’da (1485-86) Pirahmed Kethüda veled-i Hasan Kethüda, ve Ayutbükücü adlı 2 cemaatten teşekkül etmişti. Cemaatlerin 124’ü hane, 2’si mücerred toplam 126 nüfusu bulunmaktaydı.²⁴⁹ Pirahmed cemaatinde 85 hane nüfusu, Ayutbükücü cemaatinde 39 hane 2 mücerred nüfus bulunmaktaydı. Pirahmed Kethüda veled-i Hasan Kethüda cemaatinde 13 kişi fakih, 2 kişi seyyid, 1 kişi seyyid-sûfî, Ayutbükücü cemaatinde 1 kişi kethüda, 1 kişi fakih, 1 kişi sûfiydi.²⁵⁰

Tablo 1.34. Alibeyli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Pirahmed Kethüda veled-i Hasan Kethüda cemaati	85	-	85
Ayutbükücü cemaati	39	2	41
Toplam:	124	2	126

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 355-356.

926’da (1519-20) Alibeyli bölüğü İsmail veled-i Bektaş Kethüda’nın idaresinde bulunuyordu. Bölüğe kayıtlı 14 kışlak vardı.²⁵¹ İsmailkethüda, Çakırlı diğer adıyla Hamidhacılı, Şarklı, Kalaycılı, Pekmezcili, Tat, Derzitoruhan/doruhan,²⁵² Ilısu diğer adıyla Alacalu, Bilâlli, Köseyyüb, Mikâilli²⁵³ diğer adıyla Ortaköy, Küçükşarklı, Bozkırlı ve Serabdarlı kışlakların adlarıydı. Kışlaklara 268’i hane 109’u mücerred 377 nüfus kayıtlıydı.²⁵⁴ En fazla nüfus 50’yle Pekmezcili’de en az nüfus 10 ile Serabdarlı’da

²⁴⁴ H.984 (M.1576/1577) Tarihli ve TKA.TD, nr. 54 Numaralı Defter-i Mufasssal-ı Liva-i Çorum, Ankara 2014, s. 24.

²⁴⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 457.

²⁴⁶ TKA.TD, nr. 15, vr. 106b, 107a, 166b, 125a, 4b, 168a, 32b, 168a; TKA.TD, nr. 178, vr. 3b.

²⁴⁷ TKA.TD, nr. 178, vr. 5a.

²⁴⁸ Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü, İstanbul 2020, s. 216.

²⁴⁹ BOA, TD, nr. 19, s. 355-356; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 68.

²⁵⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 355-356.

²⁵¹ Bilâlli Kışlağı, eksiklerini tamamlamak üzere “Tetimme-i Bilâlli” başlığıyla bir kere daha yazılmıştır. Bu nedenle her ikisi tek kışlak olarak kabul edilmiştir.

²⁵² Bu kışlağın adı bu tahrirde “Derzilü Kuruhan” imlasiyle, BOA, TD, nr. 79, s.457; 983 tahririndeki tahrirde “Derzili Torhan” imlasiyle yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 121a). “Derzili Torhan” imlasını bu tahrirde de tercih ettik.

²⁵³ Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu kışlağın adı “Pınar Belli” okunmuştur (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 68).

²⁵⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 455-459; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane 267, mücerred 110 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 68).

bulunmaktaydı. En fazla hane nüfusu 36'şar hane ile Pekmezcili ve Köseyyüp'te, en az hane nüfusu 5'le Serabdarlı'daydı. Serabdarlı kışlağı, Ağcakoyunlu bölüğü kışlaklarından Menuhuş'a bağlıydı. En fazla Mücerred nüfus 15'le Şarklı'da, en az mücerred nüfus 3'er nüfusları olan Çakırlı, Tat, Derzilitorihan ve Bozkırlı'daydı. İsmailkethüda kışlağında 1 fakih, 1 fakih-imam, Çakırlı'da 1 fakih-imam, Şarklı'da 1 fakih-imam, 1 seyyid, 1 sûfi, Kalaycılı'da 1 fakih-imam, 1 fakih, Pekmezcili'de 1 imam, 4 fakih, 2 sûfi; Tat kışlağında 1 imam, 1 seyyid, Derzilitorihan/doruhan'da kışlağında 1 imam 1 işi seyyid, Ilısu'da 1 imam, 2 fakih, Bilâlli'de 1 imam, 1 seyyid, Mikâilli'de 1 fakih-imam, 3 fakih; Küçükşarklı'da 1 şeyh, Bozkırlı'da 2 fakih, Serabdarlı'da 1 sûfi bulunmaktaydı. Köseyyüb kışlağının kethüdası Mustafa veled-i Ayas'tı.²⁵⁵ 890 (1485-86) tahririne kıyasen genel nüfusta %199, hane nüfusunda %86 oranında artış meydana gelmişti. Mücerred nüfus ise 2'den 109'a yükselmişti.

Tablo 1.35. Alibeyli Bölüğü Nüfus 926 (1519-20) Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
İsmail Kethüda kışlağı	23	13	36
Çakırlı (Hamid Hacılu) kışlağı	9	3	12
Şarklı kışlağı	21	15	36
Kalaycılı kışlağı	20	14	34
Pekmezcili kışlağı	36	14	50
Tat kışlağı	27	3	30
Derzilütoruhan/doruhan kışlağı	10	3	13
Ilısu (Alacalu) kışlağı	23	8	31
Bilâlli kışlağı	7	2	9
Köseyyüb kışlağı ²⁵⁶	36	4	40
Bilallü kışlağı (Tetimme)	15	4	19
Mikâilli (Ortaköy) kışlağı	18	14	32
Küçükşarklı kışlağı	9	4	13
Bozkırlı kışlağı	9	3	12
Serabdarlı kışlağı	5	5	10
Toplam:	268	109	377

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 455-459.

983'te (1575-76) Alibeyli bölüğünün kethüdaları Ataullah veled-i Himmet ve Veli ve Mustafa'ydı. Köseyyüb kışlağı dışında önceki dönemde var olan kışlaklar mevcuttu ve toplam 13 kışlak kayıtlıydı.²⁵⁷ Bölüğün 301'i hane, 271'i mücerred toplam 572 nüfusu bulunuyordu.²⁵⁸ Pekmezcili, 37 hane 47 mücerred toplam 84'le bölüğün en fazla nüfusuna, Bozkırlar ise 10'la bölüğün en az nüfusun barındırmaktaydı. Bölükte en fazla hane nüfusu 41'le Bilâlli'de, en az hane nüfusu 7'şer hane ile Bozkırlar ve Derzilitorihan

²⁵⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 455-459.

²⁵⁶ Bu kışlak Geldiklan nahiyesindeydi (BOA, TD, nr. 79, s. 457).

²⁵⁷ Köseyyüb kışlağı bu tahrirde Uluyörük'ün Ortapâre koluna tâbi olan Kabil adlı cemaate bağlanmıştı (TKA.TD, nr. 180, vr. 96a).

²⁵⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 119b-122a; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 68.

kışlaklarındaydı. Mücerred nüfus en fazla 47'yle Pekmezcili'de, en az 3'le Bozkırlar'daydı. İsmail Kethüda kışlağının kethüdası, Ataullah ve Mustafa adlı kethüdalar. Kışlakta 1 müezzin, 1 fakih-imam, 4 de sipahi bulunmaktaydı. Çakırlı'da 2 fakih, Bilâlli'de 1 sûfi, 1 kethüda ve 2 sipahizâde vardı.²⁵⁹ Bir önceki tahrir dönemiyle kıyaslandığında bölüğün genel nüfusu %51, hane nüfusu %12, mücerred ise %148 oranında artmıştı.

Tablo 1.36. Alibeyli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
İsmailkethüda kışlağı	33	29	62
Çakırlı (Hamid Hacı) kışlağı	23	17	40
Şarklı kışlağı	28	24	52
Kalaycılı kışlağı	28	17	45
Pekmezcili kışlağı	37	47	84
Tat kışlağı	16	15	31
Derzili Torıhan kışlağı	7	5	12
İhsu (Alacalı) kışlağı	20	23	43
Bilâlli kışlağı	41	35	76
Mikâilli (Ortaköy) kışlağı	29	28	57
Küçük Şarklı kışlağı	12	10	22
Bozkırlar kışlağı	7	3	10
Serabdarlı kışlağı	20	18	38
Toplam:	301	271	572

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 119b-122a.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında, Sivas'a tâbi Yüzdepâre kazasında Alibey Yörükleri'nden bahsedilmektedir. Zikredilen Alibey Yörükleri'nin Uluyörük'e tâbi Alibeyli bölüğüne bağlı cemaatler olup olmadığı bizce meçhuldür.²⁶⁰

Tablo 1.37. Alibeyli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	2	124	2	126	622
926 (1519-20)	14	268	109	377	1.449
983 (1575-76)	13	301	271	572	1.775

1.4.2.6. Ballı/Ballu Bölüğünün Nüfusu

Ballı/Ballu adlı cemaatler Kengiri, Zile, Sivas, Çorum, Turhal, Mecidözü, Arabgir Sancağı ve Keban Madeni Kazası ve Aksaray adlı sancaktaydılar.²⁶¹ Zile, Sivas ve Çorum'da bulunanlar Uluyörük'e tâbiydi.

²⁵⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 119b-122a.

²⁶⁰ BOA, Meclis-i Vâlâ, nr. 713/92.

²⁶¹ Türkay, *Oymak, Aşiret*, s. 56, 194.

Ulu  r  k'  n Ballı bölüğü,   orum'a tâbi Karahisar-ı Demirli ve Katar'ı kışlak ve mezra alanı olarak kullanmıştı. Bölük, 890'da (1485-86)   sfendiyar Kethüda veled-i Hacı   brahim,²⁶² Hacılar, Tımarlı, Hüseyin Hacılı; Kavlaklı, Kozculu, Kemalli, Saraycık, Halacılı, Apardı, Karaali ve   shakhacı adlı toplam 12 cemaatten teşekkül etmişti. Cemaatlerin tamamında toplam 205 hane nüfusu kayıtlıydı.²⁶³ Hacılar cemaati, 34 hane nüfusuyla bölüğün en fazla nüfusuna, Apardı ise 10 hane nüfusuyla bölüğün en az nüfusuna sahip cemaatleriydi.   sfendiyar Kethüda veled-i Hacı   brahim cemaatinde, cemaate adını veren   sfendiyar adlı kişi kethüdaydı. Hacılar cemaatinde 4 fakih, 1 imam, 1 dîvâne; Tımarlı'da 4 fakih, 1 imam, Hüseyin Hacılı'da 3 fakih, 1 fakih-imam, Kavlaklı ve Apardı cemaatlerinde 1'er fakih-imam, Saraycık'ta 1 fakih-imam, Halacılı'da 1 fakih-imam, 1 p  r bulunmaktaydı. Apardı cemaatinin kethüdası Seyyid Ahmet'ti. Karaali'de 1 fakih-imam vardı.   shak Hacı adlı cemaate adını veren   shak Hacı aynı cemaatteydi ve cemaatte 1 kişi imam, 1 kişi de s  fıydı.²⁶⁴

Tablo 1.38. Ballı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
��sfendiyar Kethüda veled-i Hacı ��brahim cemaati	16	-	16
Hacılar cemaati	34	-	34
Tımarlı cemaati	30	-	30
Hüseyin Hacılu cemaati	15	-	15
Kavlaklı cemaati	18	-	18
Kozculu cemaati	14	-	14
Kemall�� cemaati	11	-	11
Saraycık cemaati	12	-	12
Halacılı cemaati	12	-	12
Apardı cemaati	10	-	10
Karaali cemaati	15	-	15
��shak Hacı cemaati	18	-	18
Toplam:	205	-	205

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 361-364.

926'da (1519-20) Ballı bölüğüne kayıtlı cemaatler yerine kışlaklar kayıtlıydı. Kışlaklar ise önceki tahrirde mevcut olan cemaatlerin çoğunun adlarını almışlardı. Bölük 13 kışlaktan meydana geliyordu.   nceki tahrirde bulunan   sfendiyar Kethüda veled-i Hacı   brahim ve Hacılar adlı cemaatler bu tahrirde kaydedilmemişlerdi.   nceki tahrirde olmayan Ballıoğlu,   dilli ve Karaağaç adlı kışlaklar ise yeni kaydedilmişlerdi. Ballıoğlu, Tımarlı, Karaağaç, Kavlaklı/Kulaklı, Kozculu, Kemalli, Saraycık, Halacılar, Apardı,

²⁶² Bu kışlağın adı bu hususta yapılan başka bir çalışmada "Ballıoğlu" yazılmıştır (Davut   ahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 70).

²⁶³ BOA, TD, nr. 19, s. 361-364; Ayrıca bk. Davut   ahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 70.

²⁶⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 361-364.

Karaali, İshakhacı, Âdilli ve Hüseyinhacılı bölüğe kayıtlı kışlakların adlarıydı. Bölük 250'si hane 221'i mücerred toplam 471 nüfusa sahipti.²⁶⁵ Bölüğün en kalabalık nüfusu 38 hane ve 46 mücerred nüfusuyla Tımarlı'daydı. Kışlak aynı zamanda bölüğün en fazla hane ve mücerred nüfusunu da barındırıyordu. En az nüfus ise 13 nüfus bulunan Apardı'daydı. Bölükte en az hane nüfusu 5 ile Saraycık'ta, en az mücerred nüfus 3'le Apardı'daydı. Ballıoğlu kışlağının kethüdası Pirömer veled-i İsfendiyyar'dı. Kışlakta 1 de fakih-imam vardı. Tımarlı'da 1 fakih-imam, 10 fakih, 1 seyyid, Karaağaç'ta 1 imam, 1 seyyid, Kavlaklı'da 1 fakih-imam, 1 fakih, Kozculu'da 1 fakih-imam, Kemallü'de 1 imam, Saraycık'ta 1 fakih, İshakhacı'da 1 imam, 2 fakih, Hüseyinhacılı'da kışlağında 1 fakih-imam, 4 fakih kayıtlıydı.²⁶⁶ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün genel nüfusu %129, hane nüfusu %21 artmıştı. Mücerred nüfus bir önceki tahrirde mevcut değilken bu tahrir döneminde 221'di.

Tablo 1.39. Ballı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Balluoğlu kışlağı	27	20	47
Tımarlı kışlağı	38	46	84
Karaağaç kışlağı	25	21	46
Kavlaklı kışlağı	30	35	65
Kozculu kışlağı	17	13	30
Kemallü kışlağı	26	17	43
Saraycık kışlağı	5	10	15
Halaclar kışlağı	13	8	21
Apardı kışlağı	10	3	13
Karaali kışlağı	7	8	15
İshakhacı kışlağı	18	11	29
Âdillü kışlağı	16	7	23
Hüseyinhacılı kışlağı	18	22	40
Toplam:	250	221	471

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 476-481.

Ballı bölüğü, 983'te (1575-76) Uluyörük'ün Ortapâre bağlıydı ve Ballıoğlu, Karaali, Tımarlı, Karaağaç, Kavlaklı, Kozculu, Kemallü, Saraycık, Halaclar, Hüseyinhacılı, İshakhacı ve Yenice kışlaklarıyla Âdilli ve Avcılar cemaatlerinden meydana gelmekteydi. Önceki tahrirde mevcut olan Apardı kışlağı yoktu. Avcılar cemaati ve Yenice kışlağı ise bölüğe yeni kayıtlıydı. Bölüğün nüfusu 724 hane ve 735 mücerred toplam 1459'du.²⁶⁷ En fazla nüfus 171'le Tımarlı'da en az nüfus ise 32'yle Yenice'deydi. Hane nüfusu 83'le Tımarlı'da en az 17'yle Yenice'de, mücerred nüfus en fazla 92'yle Karaağaç'ta, en az 15'le Yenice'de bulunmaktaydı. Ballıoğlu kışlağında 8 nüfus

²⁶⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 476-481; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 71.

²⁶⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 476-481

²⁶⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 84b-89b; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 71.

sipahizâdeydi. Ayrıca Tımarlı'da 1 hatip, Halaclar'da 1 muhassıl, Hüseyinhacılı'da 1 kişi sipahizâdeydi. Kışlakta 2 kişi ise İnallı cemaati mensubuydu.²⁶⁸ Bir önceki tahrirle kıyasla bölüğün genel nüfusu %209, hane nüfusu %189; mücerred nüfusu %232 oranında artmıştı.

Tablo 1.40. Ballı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Balluoğlu kışlağı	62	73	135
Karaali kışlağı	22	38	60
Tımarlı kışlağı	83	88	171
Karağac kışlağı	64	92	156
Kavlaklu kışlağı	69	70	139
Kozculu kışlağı	48	22	70
Kemallü kışlağı	59	81	140
Saraycık kışlağı	53	34	87
Halaclar kışlağı	29	22	51
Hüseyin Hacılı kışlağı	56	56	112
Âdillü cemaati	80	64	144
İshak Hacılı kışlağı	53	55	108
Avcılar cemaati ²⁶⁹	29	25	54
Yenice kışlağı	17	15	32
Toplam:	724	735	1459

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 84b-89b.

XVI. yüzyılın ikinci yarısında Ballı bölüğü Sivas'a bağlı müstakil bir kazaydı. Müstakil kazaya dönüşüm tarihi hakkında elimizde net bir bilgi yoktur. Ancak Ballı kadısına yazılan bir hükümden 1573 senesinde Ballı'nın müstakil kadılık olduğu anlaşılmaktadır.²⁷⁰

XVII. yüzyılın sonlarında Ballu cemaatlerinin bir kısmı "Nallu-Ballu Kabilesi" adıyla Sivas'ın Yüzdepâre kazasında bazı köylerde bulunmaktaydılar. Kethüdalı, Saraycık, Kemalli, Halacı, Koruculu, Karaalili, Hüseyinli, Âdilli, Bostanlı, Kavlaklu/Kulaklu, Tımarlı, İsakhacılı, Hacılı, Kavşadlı adlı köylerdeki cemaatin nüfusu 249'du. Nüfusun 8'i güherçileci, 4'ü hatip, 2'si müezzin, 7'si askerdi.²⁷¹

Tablo 1.41. Nallu-Ballu Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kethüdalı karyesi	32	-	160
Saraycık karyesi	6	-	30
Kemallü karyesi	29	-	145
Çalacı karyesi	11	-	55
Koruculu karyesi	17	-	85
Karaalilü karyesi	14	-	70

²⁶⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 84b-89b.

²⁶⁹ Bu cemaat Kemalli tayfasındandır. (TKA.TD, nr. 180, vr. 89a).

²⁷⁰ BOA, MD, nr. 22, s. 35, Hk. 75, (16 Muharrem 981/18 Mayıs 1573).

²⁷¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 43-45.

Hüseyinlü karyesi	18	-	90
Adillü karyesi	24	-	120
Bostanlu karyesi	9	-	45
Kulaklı/Kavlaklı karyesi	18	-	90
Timarlu karyesi	11	-	55
İsakhacılı karyesi	14	-	70
Hacılı karyesi	13	-	65
Kavşadlu karyesi	33	-	165
Toplam	249	-	1.245

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 43-45.

XIX. yüzyılın ilk yarısında Ballı kabilesi, yine İnallı kabilesi ile birlikte kaza statüsündeydi. İnallı ile birlikte yazılmalarının sebebi ise her iki kazanın tek bir kadılığa tâbi olmasıydı. vergileri ise Zile Hâsları arasındaydı. 1246'da (1830-31) Ballı kabilesi 13 köydeydi. Tablo 1.42.'de nüfusları gösterilen Ballı kabilesinin toplam nüfusu 405'ti. Nüfusun 124'ü hane, 216'sı mücerred, 65'i ise erkek çocuktü.²⁷²

Tablo 1.42. Ballı Kabilesi 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Karye	Hane	Mücerred/Çocuk	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Hüseyinli karyesi	11	21/8	40	76
Keçili karyesi	12	14/4	30	74
Tomarlı karyesi	3	6/4	13	21
Saraycık karyesi	4	3/-	7	23
Kemalli karyesi	22	33/13	68	143
İshakhacılı karyesi	7	17/3	27	52
Kulaklı/Kavlaklı karyesi	14	35/8	57	105
Aydınlı karyesi	2	1/-	3	11
Karaelli karyesi	7	15/4	26	50
Kethüdalı karyesi	15	19/3	37	94
Halacılı karyesi	6	17/4	27	47
Bostanlı karyesi	7	17/1	25	52
Hacılar karyesi	14	18/13	45	88
Toplam	124	216/65	405	836

Kaynak: BOA, NFS. d, nr. 2267, s. 573-581.

1261'de (1845) Saraycık, Tımarlı, Hüseyinli, Kemalli, Hacılar, Karalı, Kırılı, Kethüdalı, İshaklı, Bostanlı, Koçulu, Abdallı, Kavşid ve Halacılı adlı köyler Ballı kazasının köyleriydi. Kazaya tâbi toplam 15 köyde toplam 397 vergi hanesi nüfus bulunmaktaydı.²⁷³

Tablo 1.43. Ballı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat/Köy Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	12	205	-	205	1.025
926 (1519-20)	13	250	221	471	1.471
983 (1575-76)	14	724	735	1459	4.355
1106 (1694-95)	14	249	-	249	1.245

²⁷² BOA, Nüfus Defteri, nr. 2267, s. 573-581.

²⁷³ BOA, Temettuât Defteri, nr. 13096, s. 1-166.

1246 (1830-31)	13	124	216/65 (erkek çocuk)	405	836
1261 (1845)	15	397	-	-	1.985

1.4.2.7. Çakıralilü/Çakıralili Bölüğünün Nüfusu

Uluyörük'ün Şarkîpâre kazasına bağlı olan Çakıralili cemaati Sivas ile Tokat'ta bulunmaktaydı.²⁷⁴ 890'da (1485-86) müstakil bir bölük olan Çakıralili'ye Kethüda Mehmed veled-i Ali ve Avcılı adlı iki cemaat bağlıydı. Bölüğe 116'sı hane 40'ı mücerred toplam 156 nüfus kayıtlıydı.²⁷⁵ Kethüda Mehmed veled-i Ali cemaati, 89 hane 34 mücerred, Avcılı cemaati ise 27 hane 6 mücerred nüfustan teşekkül etmekteydi. Kethüda Mehmed veled-i Ali cemaatinin kethüdası, cemaate adını veren Mehmed veled-i Ali'ydi. Cemaatte 3 fakih-imam, 2 fakih, 1 de seyyid bulunuyordu. Avcılı cemaatinde ise 1 fakih-imam kayıtlıydı.²⁷⁶

Tablo 1.44. Çakıralili Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kethüda Mehmed veled-i Ali cemaati	89	34	123
Avcılı cemaati	27	6	33
Toplam:	116	40	156

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 394-396.

926'da (1519-20) Çakıralili'ye Avcılı Cemaati kışlağı ile adı verilmeyen 1 cemaat bağlıydı. Bölüğün 36'sı hane, 15'i mücerred toplam 51 nüfusu vardı. Avcılı Cemaati kışlağında 27 hane, 12 mücerred toplam 39 nüfus,²⁷⁷ ismi belirtilmeyen cemaatte ise 9'u hane 3'ü mücerred toplam 12 nüfus bulunmaktaydı. Önceki döneme kıyasen bölüğün toplam nüfusu 156'dan 51'e hane nüfusu 116'dan 36'ya gerilemişti. Bu da bölüğün hane nüfusunda %222 oranında bir azalmaydı. Avcılı Cemaati kışlağında 2 kişi, adı belirtilmeyen cemaatte ise 1 kişi fakihti.²⁷⁸

Tablo 1.45. Çakıralili Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Avcılı cemaati kışlağı	27	12	39
Cemaat	9	3	12
Toplam:	36	15	51

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 398.

²⁷⁴ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 245.

²⁷⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 394-396; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane 115, mücerred 41 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 74).

²⁷⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 394-396.

²⁷⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 398. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane 34, mücerred 17 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 74).

²⁷⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 398.

983'te (1575-76) Çakıralili, bölük statüsünden çıkarılarak cemaat adıyla Ulukamanlı bölüğüne dâhildi. Cemaate Hisarcık, Kuzulu, Karamanağılı, Osmanağılı, Eskirözün, Avcılı, Kızılüzüm, Karadirlik adlarında 8 kışlak bağlıydı. Cemaat, 269'u hane, 331'i mücerred toplam 600 nüfusa sahipti.²⁷⁹ Avcılı kışlağı 61'i hane, 43'ü mücerred toplam 104 nüfusla en kalabalık kışlaktı. Cemaatin en az nüfusu ise 18'i hane, 18'i mücerred toplam 36 nüfusu olan Karadirlik kışlağında bulunmaktadı. Kuzulu, Karamanağılı ve Osmanağılı kışlaklarında 1'er kişi fakihti.²⁸⁰ Önceki tahrire kıyasla Çakıralili cemaatinin genel nüfusu %1076, hane nüfusu %647, mücerred nüfusu % 1206 oranında artmıştı.

Tablo 1.46. Çakıralili Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hisarcık kışlağı	40	60	100
Kuzulu kışlağı	30	47	77
Karamanağıl kışlağı	35	58	93
Osmanağılı kışlağı	40	37	77
Eskirözün kışlağı	25	33	58
Avcılı cemaati kışlağı	61	43	104
Kızılüzüm kışlağı	20	35	55
Karadirlik kışlağı	18	18	36
Toplam:	269	331	600

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a.

Çakıralili cemaati, XVII. yüzyılda mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na bağlı Hoca Hâsları Mukataası'na dâhildi. İdarî bakımdan Sivas'ın Şarkîpâre kazasına bağlı Çakıralili cemaati 1053'te (1643-44) Karadirlik ve Kızılüzüm, Eşidçay, Kavakî, Esküzan, Osmanağılı, Asarcık, Samagat ve Katani adlı kışlaklarda bulunmaktaydılar.²⁸¹ Cemaatin vergileri kısa bir süre Sultan Ahmed Vakfı'na bağlanmıştı. cemaatin kışlaklarında toplam 190 nüfus kayıtlıydı.²⁸²

Tablo 1.47. Çakıralili Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Karadirlik ve Kızılüzüm kışlakları	53	-	53	265
Eşidçay kışlağı	33	-	33	165
Kavakî kışlağı	14	-	14	70
Esküzan kışlağı	17	-	17	85
Osmanağılı kışlağı	5	-	5	25
Asarcık kışlağı	31	-	31	155

²⁷⁹TKA.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane 268, mücerred 332 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 74).

²⁸⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a.

²⁸¹ Bu kışlakların adlarından bazıları tahrir dönemlerinde farklı imlalarla yazılıydı. Muhtemelen katip hatalarından kaynaklanan bu durumu tablo yaparken dikkate aldık ve hangi dönemde hangi imla ile yazılmışsa onu belirttik.

²⁸² BOA, MAD, nr. 5120, s. 8, 9.

Samagar kışlağı	16	-	16	80
Katani kışlağı	21	-	21	105
Toplam	190	-	190	950

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 8, 9.

Çakıralili kabilesinin gelirleri 1093'te (1682) yine Hoca Hâsları'na tahsis edilmiş durumdaydı. Karadirlik, Aşutçayı, Üsküzen, Osmanağalı, Samagar, Asarcık, Koğalı ve Kodulu, bağlı kışlaklardı. Zikredilen kışlaklarda toplam 114 hane nüfusu kayıtlıydı.²⁸³

Tablo 1.48. Çakıralili Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Karadirlik karyesi kışlağı	23	-	23	115
Aşutçayı karyesi kışlağı	26	-	26	130
Üsküzen karyesi kışlağı	4	-	4	20
Osmanağalı karyesi kışlağı	4	-	4	20
Samagar karyesi kışlağı	12	-	12	60
Asarcık karyesi kışlağı	22	-	22	110
Koğalı karyesi kışlağı	12	-	12	60
Kodulu karyesi kışlağı	11	-	11	55
Toplam	114	-	114	570

Kaynak: BOA, MAD, nr. 911, s. 40-42, 63.

Çakıralili kabilesi 1104'te (1692-93) de toplam 8 kışlakta kayıtlıydı. Kışlakların adları Karadirlik, Eşitçayı, Koğalı, İsküzen, Çarıksız, Samagar, Hisarcık ve Kadûni'ydi. Kışlakların nüfusu 207'ydi. Nüfusun 197'si vergi mükellefi, 44'ü başka yerde sakin, 5'i sipahi emeklisi, 2'si yeniçeri emeklisi, 1'i tımar sahibi, 14'ü seferli yeniçeri, 3'ü seyyid, 1'i imamdı.²⁸⁴

Tablo 1.49. Çakıralili Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Karadirlik kışlağı	41	-	41	205
Eşitçayı kışlağı	45	-	45	225
Koğalı kışlağı	19	-	19	95
İsküzen kışlağı	13	-	13	65
Çarıksız kışlağı	8	-	8	40
Samagar kışlağı	22	-	22	110
Hisarcık kışlağı	32	-	32	160
Kadûni kışlağı	27	-	27	135
Toplam:	207	-	207	1.035

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 18, 19.

26 Ramazan 1114'te (13 Şubat 1703) Çakıralili kabilesinin -bu tarihe kadar 65 yıldan beri kullandığı- yaylaklarına haksız müdahale edilmesi üzerine müdahale

²⁸³ BOA, MAD, nr. 911, s. 40-42, 63.

²⁸⁴ BOA, MAD, nr. 9481, s. 18, 19.

edilmemesine dair çıkan emirle birlikte Çakıralili kabilesinin kullandığı yaylak yerleri de zikredilmişti. Buna göre Çakıralili kabilesi Sivas Livası'na bağlı Kazâbâd ve Artukâbâd kazalarındaki bazı yerleri yaylak mahalleriydi. Kabilenin yaylakları İştib kışlağı sakinlerinin kullandığı Kazabad'a tâbi Ovacık-ı sağır, Ovacık-ı kebîr, Ayabayır, Çayırılı, Emrudlu; Karadirlik kışlağında bulunanların kullandığı Artukabad'a tâbi Deveci, Kuzukulağı ve Kazabad'a tâbi Kızılcağışla, Kürdviranı, Çayak yaylaları; Hisarcık kışlağındaki Çakıralili cemaatinin kullandığı Artukabad'a bağlı (kesilmiş), Ayvalı, Dereni, Basak; Çarıksız kışlağı sakinlerinin kullandığı Kazabad'a tâbi Kemer, Kilise, Kabaklu, Alçakbayır, Arpaçukuru; Samagar kışlağında bulunan Çakıralili kabilesinin kullandığı Artukabad'a bağlı Akdağ, Pınarbaşı, Kızılpınar, Gelinyüzü, İriceçalı, İnler; İsküzen kışlağındaki cemaatin kullandığı Kazabad'a tâbi Hızançukuru, Mirgenmeydanı, Çeküağılı, Kurdludepe, Karabayır, Gölgeli, Turaçalı/Duraçalı; Koğalı kışlağındaki Çakıralili kabilesinin kullandığı Kazabad'a tâbi Akkayaderesi, Gerdek, Penbelik; Katûnî kışlağındaki cemaatin kullandığı Cemal, Üçdepe, Fındıklı, Kiçideresi, Hacıköyü?, Arabgölü, İlcikler, Boğazkaya'ydı. Kabilenin vergi nüfusu yine 197'ydi.²⁸⁵

Tablo 1.50. Çakıralili Bölüğü'nün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat sayısı	Hane nüfusu	Mücerred nüfus	Toplam Nüfus	Tahmini nüfus
890 (1485-86)	2	116	40	156	620
926 (1519-20)	2	36	15	51	195
983 (1575-76)	8	269	331	600	1.676
1053 (1643-44)	4	190	-	190	950
1104 (1692-93)	8	207	-	207	1.035

1.4.2.8. Çapanlı/Çapanlı Bölüğünün Nüfusu

Bozulus aşiretine bağlı olan Çapan/Çapanlı Konya, Gelibolu, Vize, Aksaray, Niğde Paşa ve Aydın sancakları ile İçel, Menteşe ve Adana ile Sivas'ın Budaközü, Zile ve Ortapâre kazalarında bulunmaktaydılar.²⁸⁶ Uluyörük'e bağlı olan Çapanlı cemaatinin bulundukları yerler ise Çorum'un Karahisar-ı Demirli kazasına bağlı Yoğurdukurudan, Koçubey, Karakoyunlu Çakırtagan mezraları ile Gülsuret ve Alınpınarı yaylalarıydı.²⁸⁷

926'da (1519-20) ilk defa bölük statüsünde karşılaştığımız Çapanlı bölüğüne 7 kışlak ve 1 cemaat kayıtlıydı. Kışlaklar Eskitekye, Karakoyunlu, İmad, Tonuzöldüren ve Zekeriyaviranı, Yandık, Kızılkaya, Ağcağıl, cemaat ise Ahi Kethüda cemaatiydi.

²⁸⁵ BOA, MAD, nr. 9481, s. 130. Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 108.

²⁸⁶ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 249.

²⁸⁷ TKATD, nr. 54, vr. 252a.

Karakoyunlu kışlağı, Velid Kethüda'nın idaresindeydi. Ağcaağıl kışlağı, Tanrıvermiş veled-i Hacı cemaatine aitti. Bölüğün nüfusu 265 hane, 47 mücerred toplam 312'iydi.²⁸⁸ Eskitekye 77'si hane ve 38'i mücerred toplamda 115 nüfusuyla bölüğün en kalabalık kışlağıydı. Kethüdası ise Mahmud Kethüda'ydır. Kızılkaya ve Ağcaağıl kışlakları ise 16'şar hane ile bölükte en az haneye sahip kışlaklardı. Eskitekye ve Ali Kethüda cemaati dışındaki kışlaklarda mücerred nüfus kaydı yoktu. Eskitekye kışlağında 3 kişi fakih, 1 kişi seyyid, 1 kişi dîvâneydi. Ahi Kethüda cemaatinin kethüdası, cemaate adını veren Ahi Kethüda'ydı. Cemaatte 2 kişi fakihti. Karakoyunlu kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakihti. Himmet Kethüda, Ağcaağıl kışlağının kethüdasıydı, kışlakta 1 kişi imam, 2 kişi fakih, 2 kişi de seyyiddi.²⁸⁹

Tablo 1.51. Çapanlı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Eskitekye kışlağı	77	38	115
Ahi Kethüda cemaati	23	9	32
Karakoyunlu kışlağı	30	-	30
İmad kışlağı	24	-	24
Tonuzöldüren ve Zekeriya viranı kışlağı	48	-	48
Yandık kışlağı	31	-	31
Kızılkaya kışlağı	16	-	16
Ağcaağıl kışlağı	16	-	16
Toplam:	265	47	312

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 449-452.

UluYörük'ün Ortapâre koluna dâhil olan Çapanlı bölüğüne, 983'te (1575-76) 7 kışlak ile 1 cemaat kayıtlıydı. Eskitekye diğer adıyla Eskiboz, Karakoyunlu, İmad diğer adıyla Koçibey, Yankıt, Kızılkaya diğer adıyla Kızılkır, Ağcaağıl, diğer adıyla Taşağıl ve Kuyucak kışlakların adlarıydı. Bölüğe kayıtlı tek cemaatin ise adı belirtilmemişti ancak cemaatin Sakısak karyesinde bulunduğu kayıtlıydı. Eskitekye, Yankıt, Kızılkaya, kışlaklarının kethüdası Kethüda Velid veled-i Bektaş'tı. Bölüğün nüfusu 414'ü hane 367'si mücerred toplam 780'di.²⁹⁰ İmad diğer adıyla Koçibey kışlağı 96 hane, 67 mücerred toplam 163 nüfusuyla bölüğün en kalabalık nüfusunu barındırmaktaydı. Sağısak karyesindeki cemaat ise 17 hane, 15 mücerred toplam 32'yle bölüğün en az nüfusuna sahipti. İmad ve Ağcaağıl kışlaklarında 1'er fakih, Yankıt ve Kızılkaya kışlaklarında 1'er kethüda mevcuttu.²⁹¹ Önceki tahrir kiyasen bölüğün toplam nüfusu %150, hane nüfusu %55, mücerred nüfusu ise %680 oranında artmıştı.

²⁸⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 449-452. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 77.

²⁸⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 449-452.

²⁹⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 89b-92a. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane 414, mücerred 365 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 77).

²⁹¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 89b-92a.

Tablo 1.52. Çapanlı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Eskitekye (Eskiboz) kışlağı	52	42	94
Cemaat (Sağısak Karyesi içinde)	17	15	32
Karakoyunlu (Kösetimur) kışlağı	29	27	56
İmad (Koçibey) kışlağı	96	67	163
Yankıt? kışlağı	71	58	129
Kızılkaya (Kızılkır) kışlağı	62	60	122
Ağcaağıl (Taşağıl) kışlağı	43	62	105
Kuyucak kışlağı	43	36	79
Toplam:	413	367	780

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 89b-92a.

Cemaziyelevvel 1169'da (Şubat 1756) Ortapâre kazasına bağlı Sarıkamış adlı köyde bazı Çapan kabilesi bulunmaktaydı.²⁹²

XIX. yüzyılın ortalarında Ortapâre kazasına tâbi Börklü, Nefs-i Çapan, Arpaçay, Karaviran, Tozlu/Tuzluviran adlı köylerde bazı Çapan kabilesi kayıtlıydı. 1844-45'te adı geçen köylerde 82'si hane toplam 260 nüfus bulunuyordu. Bahsi geçen köylerdeki Çapan kabilesi Çorum'a yerleşmişlerdi.²⁹³

Çapanlı aşireti 1246'da (1831-32) Zile'ye tâbi yörük cemaatleri arasındaydı. Bu zamanda cemaat 9'u mücerred, 26'sı hane, 46'sı çocuk toplam 81 nüfustan meydana gelmişti.²⁹⁴

Tablo 1.53. Çapanlı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
926 (1519-20)	8	265	47	312	1.637
983 (1575-76)	8	413	367	780	2.432
1246 (1830-31)	-	26	55 çocuk	81	139
1260 (1844-45)	5	82	-	260	410

1.4.2.9. Çavurcu Bölüğünün Nüfusu

Çavurcu adını taşıyan cemaatler kökenleri itibariyle Moğol-Tatar menşeliydiler. Cemaatlerin bir kısmı Mugal Samagarı cemaati mensubuydu.²⁹⁵ Bir grup Çavurcu cemaati Karaman ve Akşehir civarındaydı.²⁹⁶ Uluyörük'e bağlı olan Çavurcu cemaati ise Çorum'un Karahisar-ı Demirli kazası ile Budaközü nahiyesinde bulunmaktaydılar.²⁹⁷

Uluyörük'e bağlı Çavurcu cemaati ilk defa 890 (1485-86) tahririnde Çomaklı bölüğünün içinde kayıtlı bir cemaatti. Bu dönemde 51 hane nüfusu olan cemaatte 2

²⁹² BOA, Sivas Ahkam Defteri, nr. 6, s. 96, hk. 4.

²⁹³ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2540, s. 10.

²⁹⁴ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2283, s. 450, 451.

²⁹⁵ Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar," *Selçuklu Araştırmaları Dergisi* I, (1969), s. 138.

²⁹⁶ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 516, 517.

²⁹⁷ TKA.TD, nr. 54, vr. 249a; TKA.TD, nr. 180, vr. 93b-94b; BOA, TD, nr. 79, s. 474-476.

kethüda, 1 fakih-imam, 1 fakih bulunmaktaydı. Cemaat bu tarihte “Gâibât” yani kayıp olanlar başlığı altında deftere kayıtlıydı. Kaydın altına “*Halife Hızır Bey hazretleri bunları esmâ ile getirüp yüz koyunda bir koyun vereler deyü ellerine mektub vermiş imiş*”²⁹⁸ ibaresiyle de not düşülmüştü. Bu kayda nazaran Halife Hızır Bey, daha önce bir yere bağlı olmayan Çavurcu cemaatini, Çomaklu bölüğünü tahrir ederken bu bölüğe kaydetmiş ve cemaate yüzdeci²⁹⁹ statüsü vermişti.

Çavurcu cemaatine, 926’da (1519-20) bölük statüsü verilmişti. Bölük Seki diğer adıyla Kömetsazı, Gündoğmuş, Uzunivaz, Emrullah Baba veled-i Menteşe adlarını taşıyan 4 kışlaktan müteşekkildi. Kışlakların tamamı Budaközü’ne bağlıydı. Bölüğe 86’sı hane, 51’i mücerred toplam 137 nüfus kayıtlıydı.³⁰⁰ Kışlakların nüfusları 36-31 arasında değişmekteydi. Seki kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Gündoğmuş kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sûfi, 2 kişi fakih, 1 kişi kethüda, Uzunivaz kışlağında 1 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam, Emrullah Baba veled-i Menteşe kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakihti. Kışlaktaki fakih-imam olan şahıs Emrullah Baba Zaviyesi’nin imamı olan Kılıç veled-i Emrullah’tı. Kışlakta Emrullah Baba sülesine mensup 11 nüfus vardı.³⁰¹ Çavurcu, cemaat statüsünde iken 100 koyuna 1 koyun vergi verirken 926’da (1519-20) yüzdecilikten çıkıp bölük statüsünde 2 koyuna bir akçe verir hâle getirilmişlerdi.

Tablo 1.54. Çavurcu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Seki (Kömetsazı) kışlağı	22	14	36
Gündoğmuş kışlağı	23	8	31
Uzunivaz kışlağı	27	11	38
Emrullah Baba veled-i Menteşe kışlağı	14	18	32
Toplam:	86	51	137

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 474, 475.

983’te (1575-76) Çavurcu bölüğünün kethüdaları, Beytimur ve Erkan kethüdaları. Bölüğe bağlı Kabil cemaati, Uluyörük’ün Ortapâre kazasına tâbiydi. Dolayısıyla bölük de Ortapâre kazasına bağlı olmalıdır. Bu tarihte Çavurcu bölüğüne Seki diğer adıyla Kümbetsaray, Erkanlu, Börklü diğer adıyla Kümbed, Ahiözü, Çeltek, Karavdar, Böğürden ve Köseyyüb adlarını taşıyan 8 kışlak kayıtlıydı. kışlaklardan Karavdar, Ahiözü, Böğürden ve Saruakın, Karahisar-ı Demirli’de bulunan Çeltek’e,

²⁹⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 401.

²⁹⁹ Osmanlı devletinde 16. yüzyılda perakende ve ekonomik bakımdan daha zayıf konar-göçer cemaatlerden sahip oldukları her 100 koyundan 1 koyun vergi tahsil edilirdi. Bu cemaatler için *Yüzdeci* veya *Yüzdeciyân* tâbiri kullanılmaktaydı (İlhan Şahin, *Osmanlı Anadolu Göçebeleri*, s. 90).

³⁰⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 474, 475. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 79.

³⁰¹ BOA, TD, nr. 79, s. 474, 475.

Köseyyüb diğeri adıyla Huşi kışlağı ise Geldikalâbâd'a bağlıydı. Seki, Erkanlu ve Börklü'de Çavurcu cemaatleri, diğeri beş kışlakta ise Kabil cemaati bulunmaktaydı. Çavurcu bölüğüne bağlı kışlak sayısı az olduğu ve nüfus da fazla kalabalık olmadığı için aynı bölgede bulunan Kabil cemaati de bu bölüğe bağlanmış olmalıdır. Seki kışlağı Sarukamış karyesi yakınlarındaydı ve 73'ü hane, 129'u mücerred toplam nüfusu 202'ydı. Erkanlı'da 40'ı hane, 36'sı mücerred toplam 76, Börklü'de 15'i hane, 16'sı mücerred toplam 31 nüfus kayıtlıydı. Ahiözü, Çeltek, Karavdar ve Ahiözü, Böğürden, Saruakın ve Ahiözü, Köseyyüb kışlaklarında Kabil cemaati bulunmaktaydı. Kabil cemaatinin 251'i hane, 194'ü mücerred toplam 445 nüfusu bulunmaktaydı. Kabil cemaati ile birlikte bölüğe kayıtlı 379 hane, 375 mücerred toplam 754 nüfus vardı. Önceki dönemle kıyaslandığında Çavurcu bölüğünün toplam nüfusu %450, hane nüfusu %340, mücerred nüfus %635 oranında artmıştı.³⁰² Yalnızca Çavurcu cemaati önceki tahrirle kıyaslandığında toplam nüfusta %125, hane nüfusunda %48 ve mücerred nüfusta %254 artış meydana gelmişti.

Uluyörük'ün Ortapâre koluna bağlı olan Kabil cemaati,³⁰³ ilk defa 983'te (1575-76) karşımıza çıkmaktadır. Çavurcu bölüğünün altına yazılan cemaatin kethüdası Kethüda Hasan'dı. Cemaat'e Karahisar-ı Demirli ve Geldiklanâbâd'a tâbi 5 kışlak kayıtlıydı. Ahiözü, Çeltek, Karavdar, Böğürden ve Köseyyüb söz konusu kışlakların adlarıydı. Köseyyüb kışlağı Geldiklanâbâd'a tâbiydi ve kethüdası Bünyad b. Budak'tı. Diğeri 4 kışlak ise Karahisar-ı Demirli'ye bağlıydı ve Hasan Kethüda 4 kışlağın da kethüdasıydı. Ahiözü'nde 47'si hane, 48'i mücerred toplam 95, Çeltek'de 54'ü hane, 40'ı mücerred toplam 94, Karavdar ve Ahiözü'nde 42'si hane, 37'si mücerred toplam 79, Böğürden ve Saruakın ve Ahiözü'nde 28'i hane, 22'si mücerred toplam 50 nüfus, Köseyyüb diğeri adıyla Huşi'de 80'i hane, 47'si mücerred toplam 127 nüfus vardı. Cemaatin 251'i hane 194'ü mücerred toplam 445 nüfusu vardı.³⁰⁴

Çavurcu cemaati 984'te (1576-77) Karahisar-ı Demirli'nin Sarıkamış karyesine bağlı Kilit, Erkuşunlu, Emrullah ve Kırankışla mezralarını ekinlik olarak kullanmaktaydı.³⁰⁵

³⁰² TKA.TD, nr. 180, vr. 93b-96a.

³⁰³ Bu cemaatin nüfus ve vergi tabloları Çavurcu bölüğüne bağlı olarak yazıldığı için Çavurcu bölüğünün içinde gösterilmiş ayrıca cemaate ait tablolar yapılmamıştır.

³⁰⁴ BOA, TD, nr. 180, vr. 94b-96a.

³⁰⁵ TKA.TD, nr. 54, vr. 249a.

Tablo 1.55. Çavurcu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Seki (Kümetsaray) kışlağı	73	129	202
Erkanlu kışlağı	40	36	76
Börklü (Kümbed) kışlağı	15	16	31
Ahiözü kışlağı (Kabil cemaati)	47	48	95
Çelte kışlağı (Kabil cemaati)	54	40	94
Karavdar ve Ahiözü Kışlakları (Kabil cemaati)	42	37	79
Böğürden ve Saruakın ve Ahiözü Kışlakları (Kabil cemaati)	28	22	50
Köseyyüb kışlağı (Kabil cemaati)	80	47	127
Toplam:	379	375	754

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 93b-96a.

Tablo 1.56. Çavurcu Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	51	-	51	255
926 (1519-20)	4	86	51	137	481
983 (1575-76)	8	379	375	754	2.270

1.4.2.10. Çepni Bölüğünün Nüfusu

Çepniler, Oğuzların 24 boyundan sol kola bağlı Üçoklardan Gökhan neslindendirler. Gökhan'ın 4. oğlunun adı Çepni'ydi. Yazıcızâde Ali Çepnileri “Çepni, yani kandaki yağı göre derhal savaşur ve çapar” ifadesiyle tanımlamıştı. Çepnilerin ongunları, Yazıcızâde'ye göre Sunkur, Ebulgazi Bahadır Han'a göre Hümay kuşuydu ve Çepni'nin anlamı “bahadır” demektir.³⁰⁶ Çepnilerden bahseden ilk yazılı kaynak Kaşgarlı Mahmud'un 11. yüzyılda kaleme aldığı *Dîvânu Lüğâti't-Türk* adlı eseridir. Bundan sonra 14. yüzyılda Reşidüddin Fazlullah'ın *Câmiü't-Tevârih* adlı eserinde Çepnilerden bahsedilmektedir.³⁰⁷

Çepnilerin Anadolu'ya tam olarak ne zaman geldikleri bilinmemekle birlikte, 13. yüzyılın ikinci yarısının ortalarında Anadolu'da var oldukları bilinmektedir. Bu dönemde kalabalık bir Çepni grubu Sinop taraflarında bulunmaktaydılar. Çepniler 1277'de şehri almak isteyen Trabzon Rum imparatoruna karşı şehri başarıyla müdafaa etmişlerdi. Canik bölgesinin fethinde mühim rol oynamışlar ve Sinop-Batum arasındaki uzun şeride yerleşerek bölgenin Türkleşmesinde oldukça etkili olmuşlardı.³⁰⁸ Daha sonra Safevi

³⁰⁶ Yazıcızâde Ali, *Tevârih-i Âl-i Selçuk (Oğuzname-Selçuklu Tarihi)*, Haz. Abdullah Bakır, İstanbul 2009, s. 26; Ebulgazi Bahadır Han, *Şecere-i Terâkime*, Haz. Zuhâl Ölmez, Ankara 2020, s. 150.

³⁰⁷ Ali Çelik, “Çepnilerin Anadolu'nun Türkleşmesindeki Yeri ve Önemi”, *Türkler Ansiklopedisi*, VI, Ankara 2002, s. 512-533.

³⁰⁸ Faruk Sümer, *Oğuzlar*, s. 181.

Devleti'nin kuruluşunda da rol almışlardı. Ancak bunlar kalabalık olmadıkları için bu hususta ikinci derece rol oynayan oymaklardan addedilmektedirler.³⁰⁹

Osmanlı devrinde ise Anadolu'nun muhtelif yerlerinde ve muhtelif cemaatler içinde Çepniler bulunmaktaydılar. Atçeken Ulusu, Halep Türkmeni, Ramazanlı Ulusu, Dulkadirli Ulusu, İran Çepnileri, Sivas, Erzurum, Trabzon bölgeleri ile Kastamonu Çepnileri³¹⁰ Anadolu'daki Çepni nüfusunun bulunduğu yer ve cemaatlerdi.

Uluyörük'e bağlı Çepniler ise Sivas bölgesi Çepnileriydi. Bunlar Sivas'a bağlı Yeni İl, Zile ve Selindi sancaklarında bulunmaktaydılar.³¹¹ Zikredilen Çepnilerin yurtları için Akdağ Madeni'nin kuzeyi, Zile'nin güneyi ve Çamlıbel'in batısı³¹² tarif edilmekteydi.

Sivas Çepnileri hakkında taradığımız kaynaklarda ilk kayıtlar 859'da (1454-55) karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde Sivas nahiyesine kayıtlı olan Çepni cemaati, Yenice Çepni adlı köyde bulunmaktaydı ve 26'sı hane, 4'ü mücerred toplam 30 nüfusları vardı.³¹³ Aynı dönemde Sivas'a bağlı Çepni Viranı cemaati adı altında kayıtlı başka bir cemaat te bulunuyordu.³¹⁴ Yine Sivas'a bağlı Niksar'da da 6'sı mücerred, 16'sı hane toplam 22 nüfusla başka bir Çepni cemaati mevcuttu.³¹⁵ Zikredilen dönemde henüz Uluyörük'e bağlanmamış olan Sivas bölgesindeki Çepni cemaatleri 43'ü hane, 10'u mücerred toplam 53 nüfustu.

Tablo 1.57. Çepni cemaati 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Yenice Çepni Karyesi (Sivas)	26	4	30
Çepni Viranı cemaati (Kilmigad/Sivas)	1	-	1
Çepni cemaati (Niksar)	16	6	22
Toplam:	43	10	53

Kaynak: BOA, TD, nr. 2, s. 532, 574; İBB. AK.MC.YZ, nr. 92, s. 179, 180.

890'da (1485-86) Sivas bölgesindeki Çepniler, Uluyörük'e bağlanarak bölük statüsü kazanmışlardı. Çepni Bölüğü, Pervende Kethüda veled-i Çepni, Ütüklü ve Zekeriya Hacılu adlı 3 cemaatten müteşekkildi. Cemaatlerin 382'si hane, 51'i de

³⁰⁹ Sümer, *Oğuzlar*, s. 124, Aynı yazar: *Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, s. 50, 104.

³¹⁰ Faruk Sümer, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Yaşayan Bazı Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XI, (1949-1950), s. 441-453; aynı yazar, *Çepniler*, İstanbul 1992, s. 7, 12-23. Çepnilerin bulundukları sancak ve kazalar için bk. Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 253, 254.

³¹¹ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 254.

³¹² Faruk Sümer, *Çepniler*, s. 22.

³¹³ BOA, TD, nr. 2, s. 532.

³¹⁴ BOA, TD, nr. 2, s. 574.

³¹⁵ İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), Atatürk Kitaplığı (AK), Muallim Cevdet Yazmaları (MC.YZ), nr. 92, s. 179, 180.

mücerred toplam 433 nüfusu vardı.³¹⁶ Çepni cemaatini 859'daki (1454-55) nüfusla kıyaslandığında genel nüfusta %256, hane nüfusunda %265, mücerred nüfusta %220'lik bir artış meydana gelmişti.tan söz edebiliriz.³¹⁷ 890'da (1485-86) 157'si hane, 32'si mücerred toplam 189 nüfusun kayıtlı olduğu Pervende Kethüda veled-i Çepni cemaati, bölüğün en kalabalık cemaat idi. Ütüklü cemaati³¹⁸ 120'si hane 10'u mücerred toplam 130, Zekeriya Hacılı cemaati 105'i hane ve 9'u mücerred toplam 114 nüfusa sahipti. Mücerred nüfus en fazla 32'yle Pervende Kethüda veled-i Çepni cemaatinde, en az 9'la Zekeriya Hacılı cemaatindeydi. Pervende Kethüda veled-i Çepni cemaatinde 7 kişi fakih, 2 kişi sûfi, 1 kişi seyyid-fakih; 2 kişi seyyid, 1 kişi şeyh, Ütüklü cemaatinde 3 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Zekeriya Hacılı cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 5 kişi fakih, 1 kişi kethüdaydı.³¹⁹

Tablo 1.58. Çepni Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Pervende Kethüda veled-i Çepni cemaati	157	32	189
Ütüklü cemaati	120	10	130
Zekeriya Hacılı cemaati	105	9	114
Toplam:	382	51	433

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 390-394.

926'da (1519-20) Çepni bölüğüne 12 kışlak ve 5 cemaat kayıtlıydı. Kışlaklardan ikisinin, cemaatlerden de tamamının adları belirtilmemiş sadece "kışlak" ve "cemaat" adlarıyla yazılmıştı. Adları yazılan kışlaklar, Kâyidoğlu Murad Kethüda, Bozaş, Yeni, Kıllu, Hacı Hamzaoğlu, Toramanlu, Bazlamaç, Kızılca, Kuzca, Derbend kışlaklarıydı. Bu tarihte söz konusu kışlak ve cemaatlerin tamamında 432 nüfus kayıtlıydı. Bunlardan 310'u hane, 122'si mücerreddi.³²⁰ Toplam nüfusun en fazla olduğu kışlak, 47'yle Kâyidoğlu Murad Kethüda kışlağıydı. Bu nüfusun 34'ü hane, 13'ü mücerreddi. En az nüfusa sahip kışlak/cemaat 9 nüfusu bulunan ve adı belirtilmeyen cemaatlerden biriydi. Kâyidoğlu Murad Kethüda kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, adı belirtilmeyen cemaatlerde toplam 2 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi imam, 1 kişi şeyh, adı belirtilmeyen kışlaklarda 2 kişi fakih-imam, 1 kişi imam, Bozaş kışlağında 2 kişi fakih; Yenikışla'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Kıllu'da 2 kişi fakih, Hacıhamzaoğlu

³¹⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 390-394. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 84.

³¹⁷ Bu oranlara Ütüklü ve Zekeriya Hacılı cemaatleri dâhil değildir.

³¹⁸ 890 (1485-86) senesinde Çepni Bölüğü'ne dâhil olan bu cemaat, 926 (1519-20) tahririnde bölük statüsü kazanmış, 983'de tekrar Çepni ile birlikte Ulukamanlı bölüğüne dâhildi (BOA, TD, nr. 79, s. 404, 405; TKA.TD, nr. 180, vr. 39a-b).

³¹⁹ BOA, TD, nr. 19, s. 390-394.

³²⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 399-403. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada hane 305, mücerred 127 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 84).

kışlağında 1 kişi özürlü-hastalıklı, Toramanlu kışlağında 1 kişi fakih, 1 kişi sûfî, Bazlamaç kışlağında 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, Kızılca kışlağında 1 kişi seyyid, Derbend’de 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakihti.³²¹ Önceki döneme kıyasen bölüğün kışlak/cemaat sayısı %466 oranında artmasına rağmen bölüğün toplam nüfusu artmamıştı. Bölüğün hane nüfusu %18 oranında azalmış buna mukabil mücerred nüfus %139 oranında artmıştı.

Tablo 1.59. Çepni Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kâyidoğlu Murad Kethüda kışlağı	34	13	47
Cemaat	8	8	16
Cemaat	20	11	31
Cemaat	6	3	9
Cemaat	21	8	29
Cemaat	18	11	29
Kışlak	24	1	25
Kışlak	31	14	45
Bozaş kışlağı	18	7	25
Yenikışla	14	4	18
Kıllu kışlağı	21	7	28
Hacı Hamzaoğlu kışlağı	9	1	10
Toramanlu kışlağı	19	9	28
Bazlamaç kışlağı	30	8	38
Kızılca kışlağı	11	6	17
Kuzca kışlağı	10	10	20
Derbend kışlağı	16	1	17
Toplam:	310	122	432

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 399-403.

Çepni Bölüğü 983’te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılmış ve Ulukamanlı bölüğüne bağlı cemaat haline getirilmişti. Ütöklü cemaati de Çepni cemaatine dolayısıyla da Ulukamanlı bölüğüne dâhildi. Ütöklü cemaati ile birlikte Çepnilerin kışlak sayısı 43, Ütöklü cemaati hariç kışlak sayısı 39’du.³²² Bazlamaç, Ilıca, Sarıkaya, Alibağı, Kızılca, Candar, Kuyucak, Hacıilyas, Toramanlı, Örmelik kışlakları Selatinli diğer adıyla Gedikli, Paşalı, Timur Şeyh cemaatleri, Sökü, Kayacıkarkaç diğer adıyla Yoncalık, Kayakışlak, Budaş diğer adıyla Sırçapınar, Yeni, Kılılı, Hacıhamzaoğlu, Kuzca diğer adıyla Uzunlu, Karaca, Derbent, Yanıklı, Paşabeylü, Tomlu, Bayezidli diğer adıyla Kızdoğdu, Boyalık, Tolaklı, Çıkı, Uzakçay, Eymirhacı, Çartak, Alioğlu, Çınarlı ve Paşalı-yı Küçük kışlak ve cemaatlerin adlarıydı. Kışlaklardan Sülüngönce Silis’e tâbiydi. Kabiloğlu’daki cemaatin bir kısmı Bulhasan adlı mezrada sakindiler. Kayacıkarkaç diğer adıyla Yoncalık Sorkun’a bağlı Mürsellü yakınlarında, Kayakışla, Karacaöz köyünün sınırlarındaydı.

³²¹ BOA, TD, nr. 79, s. 399-403

³²² 983 senesi için Ütöklü cemaati hariç olarak kışlak ve vergi tabloları hazırlanmıştı.

Budaş diğer adıyla Sırçapınar'daki cemaatin bir kısmı Topaç adlı kışlakta mütemekkindiler. Karaca kışlağı ise Gelin adlı yere bağlıydı. Çepni cemaatine 1367'si hane, 1279'ü mücerred toplam 2646 nüfus kayıtlıydı. En fazla nüfus 135'i hane, 153'ü mücerred toplam 288'le Candar'da, en az nüfus ise 6'şar hane nüfuslu Kaya ve Çardak'taydı. Bazlamaç'ta 1 kişi fakih; Hacıilyas'ta 4 kişi fakih, 1 kişi sûfi, Toramanlı'da 1 kişi fakih; Kabil'de 1 kişi fakih; Timurşeyh'te 1 kişi fakih, Kılılı'da 1 kişi fakih, Beyli'de 1 kişi fakih; Tomlu'da 1 kişi şeyh, Bayezidli diğer adıyla Kıztoğdu'da 1 kişi fakih, Tolaklu'da 1 kişi fakih, Uzakçayır'da 1 kişi fakih, Eymirhacı'da 2 kişi fakihti.³²³ Zikredilen nüfusa Ütüklü cemaatinin nüfusu dâhil değildi. Önceki tahrire kıyasla kışlak/cemaat sayısı 17'den 39'a çıkarak %129 oranında artmıştı. Cemaatin toplam nüfusu 432'den 2446'ya yükselmışti. Bu da %466 oranında bir artışa tekabül etmekteydi. Cemaatin hane nüfusu 310'dan 1367'ye çıkarak %340 oranında, mücerred nüfusu ise 122'den 1279'a yükselerek %948 oranında artmıştı.

Tablo 1.60. Çepni Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bazlamaç kışlağı	75	88	163
Ilıca kışlağı	10	13	23
Sarukaya kışlağı	13	21	34
Alibağı kışlağı	22	26	48
Kızılca kışlağı	49	43	92
Sülüngönce kışlağı	18	15	33
Çandar kışlağı	135	153	288
Kuyucak kışlağı	44	59	103
Hacıilyas kışlağı	71	69	140
Toramanlı kışlağı	79	85	164
Örmelik kışlağı	50	44	94
Kabiloğlu kışlağı	57	49	106
Selatinlü (Gediklü) cemaati	22	15	37
Paşalı cemaati	39	47	86
Timurşeyh cemaati	39	35	74
Sökü kışlağı	29	18	47
Kayacıkarkaç kışlağı	9	3	12
Kayakışla kışlağı	6	-	6
Budaş kışlağı	42	28	70
Yeni kışlağı	26	22	48
Kıllu kışlağı	30	29	59
Hacı Hamzaoğlu kışlağı	24	21	45
Kuzca (Uzunlu) kışlağı	30	14	44
Karaca kışlağı	8	8	16
Derbend kışlağı	30	28	58
Yanıklı kışlağı	38	48	86
Paşa Beylü kışlağı	22	21	43
Beylü kışlağı	15	6	21
Tomlu kışlağı	67	63	130
Bayezidli (Kıztoğdu) kışlağı	63	30	93

³²³ TKA.TD, nr. 180, vr. 28a-38b.

Boyalık kışlağı	34	30	64
Tolaklu kışlağı	35	33	68
Çardak kışlağı	6	-	6
Uzak Çay kışlağı	37	38	75
Eymir Hacı kışlağı	21	21	42
Çartak kışlağı	30	23	53
Alioğlu kışlağı	16	17	33
Çınarlu kışlağı	14	10	24
Paşalu-yı Küçük kışlağı	12	6	18
Toplam:	1367	1279	2646

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 28a-38b.

1053'te (1643-44) Çepni kabilesinin Şarkîpare kazasına dâhil edilen kısmının vergileri, aynı kazaya tâbi olan İlbeyli, Sıracılı, Çakıralili, Dodurga ve Çungar kabileleriyle birlikte Sultan Ahmed Vakfı'na dâhildi. Bu zamanda vakfa kayıtlı olan Çepni kabilesinin 24 kışlağı vardı. kışlaklardaki vergi mükellefi hane nüfusu 619'du.³²⁴

Tablo 1.61. Hoca Hâsları Çepni kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Bayezidli kışlağı	48	-	48	240
Tütü kışlağı	48	-	48	240
Alioğlu kışlağı	5	-	5	25
Paşabeyli kışlağı	21	-	21	105
Kulak/Kavlak kışlağı	29	-	29	145
Turus-ı Topaç kışlağı	21	-	21	105
Turus-ı Bağar kışlağı	11	-	11	55
Paşalu kışlağı	53	-	53	265
Çulhalı kışlağı	26	-	26	130
Çepnioğlu kışlağı	22	-	22	110
Topalak kışlağı	25	-	25	125
Pisikli kışlağı	8	-	8	40
Dolan/Tolan kışlağı	21	-	21	105
Palancı kışlağı	11	-	11	55
Derbendlü kışlağı	15	-	15	75
Yanıklı kışlağı	27	-	27	135
Hacıhamza kışlağı	7	-	7	35
Urançay kışlağı	62	-	62	310
Akkoyunlu kışlağı	40	-	40	200
Uzunlu kışlağı	15	-	15	75
Yanıkdoğru kışlağı	20	-	20	100
Ömerşeyhli kışlağı	28	-	28	140
Kürdli kışlağı	41	-	41	205
Çukursaray kışlağı	15	-	15	75
Toplam	619	-	619	3.095

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 9-14.

Çepni kabilesi 1093'te (1682) mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na bağlı 23 kışlağa kayıtlıydı. bu zamandaki vergi nüfusu 253'tü. Çepni kabilesine dâhil olan

³²⁴ Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 319 hesaplanmıştı (Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 104).

Kanakturası ve Topaştırması adlı kışlakların gelirleri Akdağ Mukataası'na dâhildi bu sebeple Kanakturası ve Topaştırması kışlaklarının nüfusu ve vergileri toplama dâhil edilmemişti.³²⁵

Tablo 1.62. Çepni Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlakların bulunduğu köyler	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Yanıkurası karyesi kışlağı	16	-	16	80
Uzarçay? Karyesi kışlağı	23	-	23	115
Çepnioğlu karyesi kışlağı	8	-	8	40
Uzunlu karyesi kışlağı	8	-	9	45
Boyalık karyesi kışlağı	8	-	8	40
Yanıklı karyesi kışlağı	15	-	15	75
Derbendlü karyesi kışlağı	7	-	7	35
Hacıhamza karyesi kışlağı	3	-	3	15
Dolaklı karyesi kışlağı	15	-	15	75
Paşabeyli karyesi kışlağı	6	-	6	30
Çulhalı karyesi kışlağı	17	-	17	85
Çukursaray karyesi kışlağı	9	-	9	45
Paşalı karyesi kışlağı	16	-	16	80
Kıllılı karyesi kışlağı	9	-	9	45
Pisiklü karyesi kışlağı	2	-	2	10
Alioğlu karyesi kışlağı	2	-	2	10
Kürdecili karyesi kışlağı	14	-	14	70
Bayezidli karyesi kışlağı	23	-	23	115
Dolı/Toh karyesi kışlağı	17	-	17	85
Ağcakoyunlu karyesi kışlağı	22	-	22	110
Aylancılı karyesi kışlağı	7	-	7	35
Emirhacılı karyesi kışlağı	4	-	4	20
Demürşeyh karyesi kışlağı	2	-	2	10
Topaştırması karyesi kışlağı	15	-	15	75
Kanakturası karyesi kışlağı	6	-	6	30
Toplam	253	-	253	1.265

Kaynak: BOA, MAD, nr. 911, s. 16-25.

Çepni kabilesinin vergi gelirleri 1104'te (1692-93) yine Tokat Voyvodahğı'na aitti. Bu tarihte Çepni cemaatine kayıtlı 26 kışlak vardı. kışlakların 2'sinde nüfus yoktu. Kışlakların 1'inde 2, 4'ünde 1'er nüfus kayıtlıydı. Çepnilerin toplam nüfusu 259'du. Bu nüfusun 191'i vergi mükellefiydi. Vergi mükellefi olmayan 68 nüfus arasında imam, hatip, müezzin, seyyid, tımar ve zeamet sahipleri, sipahi, sipahizade, sipahi emekli, sefere iştiak eden yeniçeri, emekli yeniçeri, kuloğlu gibi muhtelif işler yapanlar bulunuyordu.³²⁶

Tablo 1.63. Tokat Voyvodahğı Çepni Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Cüllahali kışlağı	24	-	24	120
Boyalık kışlağı	10	-	10	50

³²⁵ BOA, MAD, nr. 911, s. 16-25.

³²⁶ BOA, MAD, nr. 9481, s. 10-13.

Dolaklı	12	-	12	60
Paşabeyli kışlağı	5	-	5	25
İlancılı kışlağı	4	-	4	20
Uzadçay kışlağı	18	-	18	90
Paşalı kışlağı	22	-	22	110
Derbend kışlağı	6	-	6	30
Uzunlu kışlağı	4	-	4	20
Ağcakoyunlu kışlağı	6	-	6	30
Kıllı kışlağı	3	-	3	15
Kanakturası ve Topaştırması kışlakları	17	-	17	85
Çepni kışlağı	14	-	14	70
Yanikturası kışlağı	13	-	13	65
Kabudlu kışlağı	35	-	35	175
Bayezidli kışlağı	28	-	28	140
Duğlı kışlağı	10	-	10	50
Yankılı kışlağı	17	-	17	85
İmirhacı kışlağı	5	-	5	25
Alioğlu kışlağı	2	-	2	10
Hacıhamza kışlağı	1	-	1	5
Aytılı/Etili kışlağı	1	-	1	5
Pisikli kışlağı	1	-	1	5
Timurşeyhli kışlağı	1	-	1	5
Çukursaray kışlağı	-	-	-	-
Kışlak	-	-	-	-
Toplam	259	-	259	1.295

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 10-13.

XVII. yüzyılda Tokat Voyvodalığı'na bağlı Hoca Hâsları'na dâhil edilen Çepni cemaatlerinin yanısıra bir grup Çepni cemaati de Zile'de Zile Voyvodası'nın mâlî idaresindeydi. Bu grup Sivas'ın Ortapâre kazasında 8 köyde yerleşik durumdaydılar.³²⁷ Candar, Ağıcaklı, Hacıilyas, Kızılcakışla, Toraman, Bazlamac, Kayucuk ve Örmelik köylerin adlarıydı. Köylerde 5'i imam-hatip toplam 257 nüfus bulunmaktaydı.³²⁸

Tablo 1.64. Ortapâre Kazası Çepni Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Candır karyesi	71	-	355
Ağıcaklı karyesi	14	-	70
Hacıilyas karyesi	21	-	105
Kızılcakışla karyesi	36	-	180
Toraman karyesi	52	-	260
Bazlamaç karyesi	37	-	185
Kuyucak karyesi	18	-	90
Örmelik karyesi	8	-	40
Toplam	257	-	1.285

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 20-22.

Zile Voyvodalığı'na bağlı olan Çepni cemaati XIX. yüzyılda Ortapâre kazasına tâbi ve toplam 7 köyde kaydedilmişlerdi. 1246'da (1830-31) Ortapâre kazasına kayıtlı Çepni cemaatlerinin bulunduğu köyler Kızılcakışla, Çandır, Hacıilyas, Ağıcaklı, İkiköy,

³²⁷ Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 106.

³²⁸ BOA, MAD, nr. 6112, s. 20-22.

Dörtçiftlik ve Baydigin'di. Adı geçen köylerde 186'sı hane toplam 301 nüfus kayıtlıydı.³²⁹

Tablo 1.65. Ortapâre Kazası Çepni Kabilesi 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/Köy adı	Hane	Hane dışı	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Kızılcakışla karyesi	38	31	69	221
Candır karyesi	58	30	88	320
Hacıilyas karyesi	17	7	24	92
Ağılcık karyesi	34	14	48	184
İkiköy karyesi	26	22	48	152
Dörtçiftlik karyesi	3	2	5	17
Baydigin karyesi	10	9	19	59
Toplam	186	115	301	1.045

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2283, s. 488-493.

Yine aynı yüzyılda bir grup Çepni kabilesi mensubu Bozok sancağına tâbi Çandır, Çandır-ı diğer, Hacıilyas, Ağılcık, Eski, Kızılcakışla adlı karyelerde kaydedilmişlerdi. Zikredilen karyelerde 1261'de (1845) Çepni kabilesi mensubu toplam 84 hane/vergi mükellefi nüfus vardı.³³⁰

XIX. yüzyılda Çepni kabilesinin bir kısım Bozok sancağında ağırlıklı olarak Karahisar-ı Behramşah ve Sorkun kazasında bulunuyordu. Mâlî bakımdan Çepni Mukataası'na bağlı Karahisar-ı Behramşah Çepnileri 1246'da (1830-31) Bozok'ta bağlı Okculu, Kabut, Uzatçay, Kılıpınar, Çepni, Bağçecik, Derbend, Sekikaşı, Boyalık, Altılı, Elmalık, Dolak, Akcakoyun köyleri ile Sorkun kazasına tâbi Sarılar Delibalta, Cihanpaşa ve Yazılıtaş adlı köylerdeydiler. Karahisar-ı Behramşah'a tâbi köylerde toplam 385, Sorgun kazasına tâbi köylerde ise 49 olmak üzere Çepni cemaatinin nüfusu toplam 434'tü.³³¹

Tablo 1.66. Bozok Sancağı Çepni Cemaati 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Mücerred/ Çocuk	Toplam	Tahmini Nüfus
Okculu karyesi (Karahisar-ı Behramşah kazası)	8	- / 3	11	40
Kabut karyesi (Karahisar-ı Behramşah kazası)	84	49 / 71	204	469
Uzatçay karyesi (Karahisar-ı Behramşah kazası)	26	14 / 19	59	144
Kılıpınar karyesi (Karahisar-ı Behramşah kazası)	8	6 / 4	18	46
Çepni karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	14	4 / 6	24	74
Bağçecik karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	13	12 / 17	42	77

³²⁹ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2283, s. 488-493.

³³⁰ BOA, Temettuât Defteri, nr. 16718, s. 1-38.

³³¹ Davut Şahbaz, "1831 Tarihli Nüfus Defterlerine Göre Bozok Sancağında Aşiretler", *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 11/3, 2020, s. 155, 157-159.

Derbend karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	9	5 / 6	20	50
Sekikaşı karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	5	3 / 3	11	18
Boyalık karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	7	7 / 4	18	42
Altılı karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	5	4 / 3	12	29
Dolak karyesi (Karahisar-ı Behramşah)	5	2 / 4	11	27
Ağcakoyun karyesi (Karahisar-ı Behramşah kazası)	5	2 / 3	10	27
Çardak karyesi (Karahisar-ı Behramşah kazası)	6	4 / 8	18	34
Sarılar Delibalta karyesi (Sorgun kazası)	-	-	-	-
Cihanpaşa karyesi (Sorgun kazası)	11	5 / 9	23	60
Yazılıtaş karyesi (Sorgun kazası)	3	- / 2	5	15
Toplam	209	117/162	512	1.162

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2052, s. 163-171, 203, 206, 207, 326-328, 329, 330, 391; Davut Şahbaz, “1831 Tarihli Nüfus Defterlerine Göre Bozok Sancağında Aşiretler”, *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, II/3, 2020, s. 155, 157-159.

Tablo 1.67. Çepni Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
859 (1454-55)	3	43	10	53	225
890 (1485-86)	3	382	51	433	1.961
926 (1519-20)	17	310	122	432	1.672
983 (1575-76)	39	1.367	1.279	2.646	8.114
1053 (1643-44) Şarkîpâre kazası, Tokat Voyvodalığı	24 kışlak	619	-	619	3.095
1093 (1682) Tokat Voyvodalığı	25 kışlak	253	-	253	1.265
1104 (1692-93) Tokat Voyvodalığı'na tâbi	27 kışlak	259	-	259	1.295
1106 (1694-95) (Zile Voyvodalığı'na tâbi)	8 köy	257	-	257	1.285
1246 (1830-31) (Ortapâre Kazası)	7 köy	186	115 (bekâr erkek çocuk vs.)	301	930
1246 (Karahisar-ı Behramşah ve Sorkun kazaları)	16	209	119	512	1.190

1.4.2.11. Çomaklı/Çomaklı Bölüğünün Nüfusu

Çomak, kelimesi sözlükte başı iri ve toparlak değnek, iri ve ağır başlı harp aleti ve topuz gibi anlamlara gelmektedir.³³² Bu kelimeyi 10. yüzyılda Uygurlar, Müslümanlar için de kullanmaktaydılar. Uygurlar Müslümanları “çomak ve “çomak eri” olarak vasıflandırmaktaydılar.³³³ Anadolu’da bulunan ve Çomaklı adını taşıyan cemaatlere bu

³³² Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 2009, s. 524.

³³³ Faruk Sümer, *Oğuzlar*, s. 45, 382.

adın verililişi hakkında kesin bir bilğimiz yoktur. Bu adı taşıyan cemaat mensuplarına, önceleri savaş aleti olarak gürz veya topuz kullanmış olmalarından dolayı böyle bir isim verilmiş de olabilir.

Osmanlı devrinde, Anadolu’da Çomak, Çomaklı/Çomaklu adını taşıyan cemaatler Haymana kazası (Ankara Sancağı), Aydın, Kayseriyye, Adana, Maraş, Ankara Sancağı, Karaisalı kazası (Adana Sancağı), Hamideli kazası (Vize Sancağı), Adilcevaz (Van Eyaleti), Söğüd kazası (Hüdavendiğar Sancağı), Karahisâr-ı Develi kazası (Niğde Sancağı)³³⁴ ve Sivas’taydılar.³³⁵

Uluyörük’e bağlı Çomaklı bölüğü, çoğunluğu Kırşehir bölgesi olmak üzere Sivas ve Kırşehir’de bulunuyordu. kışlakları ise Horos kalesiydi. Bölüğe tâbi Kırmelik cemaatinin ekinliği Kırşehir’e tâbi Selgilik mezrasıydı.³³⁶ Aynı cemaatin kışlak mahalli ise Kırşehir’in Beylik adlı köyüydü. Bölüğe bağlı başka bir cemaat olan Bağdadlı cemaatinin ekinliği Kırşehir’e tâbi Gökçeözbaş mezrasıydı.³³⁷ Bağdadlı cemaatinin 992’de (1584-85) yerleşik bulunduğu Danaağılı adlı köy de yine Kırşehir’e bağlıydı ve buradaki cemaat, Uluyörük’ün Yüzdepâre koluna tâbiydi. Çomaklı, 983’te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılarak beş kışlak halinde Uluyörük’ün Yüzdepâre kazasına tâbi Özlü bölüğüne bağlanmıştır.³³⁸

Çomaklı cemaati, 890’da (1485-86) bölük statüsündeydi ve Hamza Fakih veled-i Süleyman Kethüda, Bozlapa, İmrahorlu, Kırmelik ve Bağdadlı adlı 5 cemaatten müteşekkildi.³³⁹ Cemaatleri tamamında 46’sı hane, 1’i mücerred toplam 47 nüfus kayıtlıydı. 17 nüfuslu Bozlapa cemaati bölüğün en fazla, 5 nüfuslu Kırmelik cemaati bölüğün en az nüfusuna sahip cemaatleriydi. Bölükte mücerred nüfus sadece 1’le Kırmelik cemaatindeydi. Hamza Fakih veled-i Süleyman Kethüda cemaatinin kethüdası, cemaate adını veren Hamza Fakih veled-i Süleyman’dı. Cemaatte 1 kişi fakih-imam, 1 kişi de imamdı. Bağdadlı cemaatinde ise 2 kişi fakihti.³⁴⁰

Tablo 1.68. Çomaklı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hamza Fakih veled-i Süleyman Kethüda cemaati	10	-	10
Bağdadlı Bölüğü	9	-	9
Bozlapa cemaati	17	-	17
İmrahorlu cemaati	6	-	6

³³⁴ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 260.

³³⁵ Halaçoğlu, *Anadolu’da Aşiretler*, s. 560.

³³⁶ BOA,TD, nr. 79, s. 434, 435;

³³⁷ TKA.TD, nr. 112, vr. 45b-46a, 56b.

³³⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 101b, 105b, 106a.

³³⁹ Bağdadlı cemaati, bu tahrirde sehven “Bölük-i Bağdadlı” olarak yazılmış, bir sonraki tahrirde “Kışlak-ı Bağdadlı” olarak değiştirilmişti (BOA, TD, nr. 19, s. 400; nr. 79, s. 434).

³⁴⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 399-401.

Kırmelik cemaati	4	1	5
Toplam:	46	1	47

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 399-401.

926'da (1519-20) Çomaklı bölüğüne bağlı kışlak sayısı 6'ya yükselmişti. Bölüğün kışlağı yine Horos kalesiydi. Önceki tahrirde var olan İmrahorlu cemaati bu dönemde yoktu. Bozlapa cemaati, kışlak adıyla 2 ayrı kışlağa adını vermişti. Bir önceki tahrirde mevcut olmayan Gurebâ-yı Karamânî cemaati, bu dönemde bölüğe yeni kaydedilmişti. Bölüğün nüfusu 111'i hane, 27'si mücerred toplam 138'di. En fazla nüfus 49'u hane, 19'u mücerred toplam 68 nüfusu bulunan Kırmelik, en az nüfus 5'i hane, 2'si mücerred toplam 7'yle Gurebâ-yı Karamânî adlı cemaatindeydi. Diğer Bozlapa cemaatinin ekinlik alanı Alapınar mezrasıydı. Hamza Fakih veled-i Süleyman kışlağında cemaate adını veren Hamza Fakih veled-i Süleyman kayıtlıydı. cemaatin kethüdası ise İlyas Fakih'ti. İlyas Fakih önceki kethüda Hamza Fakih'in kardeşiydi. Cemaatte 2 fakih, 1 fakih-imam bulunuyordu. Bağdadlı kışlağında 3 kişi fakih, 1 kişi fakih-imamdı ve Halil Fakih ve kardeşi İsmail cemaatin kethüdalarıydı. Cemaatin ekinliği Gökçeözbaş mezrasıydı. Bozlapa cemaatinde 1 kişi fakih-imam, Diğer Bozlapa'da 1 kişi fakihti. Cemaatin ekinliği Alapınar mezrasıydı. Daha önceden "yüzdecî" statüsünde olan Kırmelik, bu devirde bu yüzdecilikten çıkarılmışlar ve kendilerinden 2 koyuna 1 akçe vergi alınmaya başlanmıştı. Bu tarihte cemaatin kethüdası Yusuf veled-i Hacı Ali'ydi. Cemaate 1 de fakih-imam vardı. cemaatin ekinliği ise Kırşehir'e tâbi Selgilik mezrasıydı.³⁴¹ Bir önceki döneme kıyasen bölüğün toplam nüfusu %193, hane nüfusu %141 oranında artmıştı. Mücerred nüfus bir önceki dönemde 1 iken bu dönemde 27'ydi.

Tablo 1.69. Çomaklı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hamza Fakih veled-i Süleyman kışlağı	14	1	15
Bağdadlı kışlağı	19	2	21
Bozlapa cemaati kışlağı	9	3	12
Diğer Bozlapa cemaati kışlağı	15	-	15
Kırmelik cemaati	49	19	68
Gurebâ-yı Karamânî cemaati	5	2	7
Toplam:	111	27	138

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 434-436.

Çomaklı bölüğü, 983'te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılmıştı. Bölüğe bağlı cemaat ve kışlaklar, Uluyörük'ün Yüzdepâre kazasına tâbi olan Özlü bölüğünün altına yazılmıştı. Özlü bölüğüne yazılan kışlaklar Bozlapa, Hamza Fakih veled-i Süleyman, Bağdadlı ve Ahmedli, Diğer Bozlapa ve Kırmelik'ti. Önceki tahrirlerde Bağdadlı adıyla

³⁴¹ BOA, TD, nr. 79, s. 434-436.

kaydedilen kışlak bu tahrirde Bağdadlı ve Ahmedli adını almıştı. Kışlaklarda 168'i hane, 106'sı mücerred toplam 275 nüfus vardı. En fazla nüfus 52'si hane, 35'i mücerred toplam 87'yle Bağdadlı ve Ahmedli, en az nüfus 15'i hane ve 6'sı mücerred toplam 21 nüfusla Diğer Bozlapa'da bulunmaktaydı.³⁴² Bir önceki tahrirde kıyasen Çomaklı'nın toplam nüfusu %99, hane nüfusu %51, mücerred nüfus %292 artmıştı.

Tablo 1.70. Çomaklı Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bozlapa kışlağı	35	28	63
Hamza Fakih veled-i Süleyman kışlağı	24	15	39
Bağdadlı ve Ahmedlü kışlağı	52	35	87
Diğer Bozlapa kışlağı	15	6	21
Kırmelik kışlağı	43	22	65
Toplam	168	106	275

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 101b, 105b, 106a.

Tablo 1.71. Çomaklı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred sayısı	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	5	46	1	47	231
926 (1519-20)	6	111	27	138	582
983 (1575-76)	5	168	106	275	946

1.4.2.12. Çungar Bölüğünün Nüfusu

Çungar/Cungar kelimesi köken itibariyle Moğolca'dır. Moğollar askeri teşkilatlarında bütün ordularını ve dolayısıyla Moğol halkını sağ ve sol olmak üzere 2 kısma ayırmaktaydılar. Sağ kısma (bara'un, baragun gar); sol kısma (je'ün, jegün gar, ca'ungar) denilmekteydi.³⁴³ Moğollar benzer şekilde otlak düzenlerini de sağ ve sol olmak üzere 2 kısma ayırıyorlardı. Anadolu'da bulundukları zamanda Anadolu, sol (Caungar/Cungar/Çungar) kola mensup otlakların bulunduğu alandı.³⁴⁴ Cemaat adı olarak Caungar ilk defa 14. yüzyılda kullanılmıştı.³⁴⁵ Cungar adı ayrıca Moğol Oyratları'nın Doğu Kazakistan topraklarında yaşayan grupları için de kullanılıyordu. Bu gruba mensup Cungarlar, XVII. yüzyılda Cungar Hanlığı adında bir hanlık da kurmuşlardı.³⁴⁶

Moğollar, Köseadağ savaşıdan sonra Anadolu'ya gelerek İlhanlı (Moğol) Devleti yıkılıncaya kadar burada kalmışlardı. Daha sonra Timur'un Anadolu'ya gelişiyle birlikte Anadolu tekrar Moğol istilasına uğramıştı. 1402 Ankara Savaşı'ndan sonra Timur Orta

³⁴² TKA.TD, nr. 180, vr. 101b, 105b, 106a.

³⁴³ Boris Y. Vladimirtsov, *Moğolların İctimai Teşkilatı Moğol Göçebe Feodalizmi*, Ankara 1944, s. 197.

³⁴⁴ Mustafa Uyar, *İlhanlı (İran Moğolları) Devleti'nin Askeri Teşkilatı, (Ortaçağ Moğol Ordularında Gelenek ve Dönüşüm)* Ankara 2020, s. 102.

³⁴⁵ Aziz b. Erdeşir-i Esterâbâdî, *Bezm u Rezm Eğlence ve Savaş*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara 2014, s. 272.

³⁴⁶ Ekrem Kalan, *Cungar Hanlığı'nın Siyasi Tarihi*, Ankara 2008, s. 6, 23.

Asya'ya dönerken yanında göçebe grupların büyük çoğunluğunu da götürmüştü. Ancak Timur'dan kaçan bazı Moğol grupları Anadolu'da kalmışlardı. Kalan bu gruplar Tatar veya Kara Tatar olarak adlandırılmaktaydılar. Grupların bir kısmı Amasya-Tokat ve Yozgat bölgelerindeydiler. Bunlar Moğollar'ın sol kol yani Ca'unğar oymaklarına mensuptular ve "Caungar cemaati" adını taşıyorlardı. Kadı Burhaneddin devrinde (1382-1399) sol kol oymaklarının başında Ulu, Selamet ve Gözler adlı beyler bulunuyorlardı. Anadolu'da kalan Moğolların bir kısmını Çelebi Mehmed Filibe bölgesine yerleşmişti.³⁴⁷ Zikredilen göç ve yerleştirmelerden sonra Anadolu'da hâlâ Tatar menşeli oymaklar bulunuyordu. Uluyörük'e tâbi Çungar adlı cemaatler bahsi geçen Moğol Ca'unğar topluluğunun kalıntısıydı.³⁴⁸

Osmanlı döneminde Çungar adını taşıyan cemaatler; Sivas, Kırşehir, Bozok sancakları ile ÇinÇungar ve Ortapâre kazalarında ve Uzunköprü (Edirne Sancağı), Kete kazasında (Hüdavendigâr Sancağı) bulunmaktaydılar.³⁴⁹

Uluyörük'e tâbi Çungarlar ise Sivas, Kırşehir ve Bozok'un muhtelif köy ve kışlaklarında bulunuyorlardı. Zikredilen yerlerdeki Çungar cemaati, "bölük" statüsünü ilk defa 890'da (1485-86) almıştı. 926'da (1519-20) Aşağı Çungar ve Yukarı Çungar³⁵⁰ olmak üzere Çungarlar 2 bölüğe ayrılmışlardı.³⁵¹

Uluyörük'ün Çungar bölümü, 890'da (1485-86) Nazar Kethüda ve Ali Kethüda cematı ile Ali Fakih veled-i Çungar adlı 2 cemaatten meydana gelmişti. Nazar Kethüda ve Ali Kethüda cemaatinin 324'ü hane, 28'i mücerred toplam 362, Ali Fakih veled-i Çungar cemaatinin ise 78'i hane, 1'i mücerred toplam 79 nüfusu bulunmaktaydı. Nazar Kethüda ve Ali Kethüda cemaatinde 14 kişi fakih, 3 kişi seyyid, Ali Fakih veled-i Çungar cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, 3 kişi şeyhti.³⁵²

Tablo 1.72. Çungar Bölüğü Nüfus 890 (1485-86) Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Nazar Kethüda ve Ali Kethüda cemaati	324	38	362
Ali Fakih veled-i Çungar cemaati	78	1	79
Toplam:	402	39	441

³⁴⁷ Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s.133.

³⁴⁸ Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 119.

³⁴⁹ Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 260.

³⁵⁰ Bu ayırım yapıldıktan sonra bazen "Aşağı Çungar" için "Çungar-ı Süflî"; "Yukarı Çungar" için de "Çungar-ı Ulvî" isimleri kullanılmıştı. Fakat bazı araştırmacılar tarafından "Ulvî" kelimesi aynı imlâ ile yazıldığı için "Alevî" kelimesi ile karıştırılarak "Çungar-ı Alevî" olarak okunup yorumlanmıştır. Bu kanaatimize göre yanlış bir okumadır. Bk. Sadullah Gülten, "Osmanlı Devleti'nde Alevi Sözcüğünün Kullanımına Dair Bazı Değerlendirmeler", *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, Cl.11, 2016, s. 27-44. Bu iki kelime "yukarı" ve "aşağı" manasında hem cemaatler için hem de yerleşim yerleri için kullanılmıştı. Bkz: "Kuzu-yı ulvî ve süflî cemaatleri", MD, nr. 41, s. 370, hk. 793, (8. Za. 987/27.12.1579); "Karye-i Akpınar-ı süflî", "Karye-i Akpınar-ı ulvî", BOA, TD, nr. 377, s. 424.

³⁵¹ BOA, TD, nr. 19, s. 367-371; TD, nr. 79, s. 459-462; TKA.TD, nr. 180, vr. 80b-84b.

³⁵² BOA, TD, nr. 19, s. 367-371.

1.4.2.13. Aşağı Çungar Bölüğünün Nüfusu

926'da (1519-20) Çungar bölüğü Aşağı Çungar ve Yukarı Çungar adlarıyla 2 kısma ayrılmıştı. Bu taksimden ortaya çıkan bölüklerden olan Aşağı Çungar Bölüğü, Uluyörük'ün Ortapâre kazasına/koluna bağlıydı.³⁵³ Bölüğün kethüdaları, Kethüda Mehmed veled-i Ali Fakih ve Musa veled-i Osman'dı. Bölük'te Çungaroğlu, Eminhacılı, Kuşcu, Issihacılı, Barakoğlu, Ekizce, Ulucak, Ağcabağaböri ve diğer Ağca adıyla toplam 9 kışlak vardı. Çungaroğlu, Çorum'un Bayatözi nahiyesine; Ekizce/İkizce ve Ulucak Çerekli'ye bağlıydı. Kışlaklarda 229'u hane, 95'i mücerred toplam 324 nüfus kayıtlıydı. Çungaroğlu kışlağı 66'sı hane, 32'si mücerred toplam 98 nüfusıyla bölüğün en fazla nüfusuna, Ağca ise 13'ü hane, 4'ü mücerred toplam 17 nüfusuyla bölüğün en az nüfusuna sahip kışlaklarıydı. Çungaroğlu kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, 4 kişi fakih, Eminhacılı'da 1 kişi imam-fakih, 1 kişi fakih, Kuşcu'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Issihacılı'da 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Barakoğlu'nda 1 kişi imam-fakih, 3 kişi şeyh, İkizce'de 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi şeyh, Ulucak'ta 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Ağcabağaböri'de 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyiddi.³⁵⁴

Tablo 1.73. Aşağı Çungar Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Çungaroğlu kışlağı	66	32	98
Eminhacılı kışlağı	13	15	28
Kuşcu kışlağı	23	10	33
Issihacılı kışlağı	21	6	27
Barakoğlu kışlağı	17	9	26
Ekizce (Çerekli) kışlağı	19	6	25
Ulucak (Çerekli) kışlağı	26	6	32
Ağcabağaböri kışlağı	33	5	38
Ağca (diğer) kışlağı	13	4	17
Toplam:	229	95	324

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 459-462.

983'te (1575-76) Aşağı Çungar bölüğünün kethüdaları Ahmed ve Osman kethüdalar idi. Bölüğe Kuşcu, Çungaroğlu, Eminhacılı, Ağcabağaböri, Ağca diğer adıyla Ağcağıl, Zeynelhacılı, Kargalı, Ulucak, Tayyibli, Şeyhli, Pirce diğer adıyla Çerekli ve Barakoğlu adıyla 12 kışlak kayıtlıydı. Tayyibli, Şeyhli ve Pirce kışlakları bölüğe yeni kaydedilen kışlaklardı. Issihacılı kışlağı bu tahrirde Zeynelhacılı adını almıştı. Kışlakların tamamında 542'si hane, 603'ü mücerred toplam 1145 nüfus kayıtlıydı. bu zamanda da Çungaroğlu kışlağı bölüğün en kalabalık nüfusunu barındırıyordu 134'ü hane 133'ü

³⁵³ BOA, MD, nr. 1, s. 296, hk. 1215.

³⁵⁴ BOA, TT.d. nr. 79, s. 459-462.

mücerred toplam 267 nüfusu bulunuyordu. bölüğün en az nüfusu ise 9'u hane 19'u mücerred toplam 28 nüfusu bulunan Kargalı kışlağındaydı. Kuşcu kışlağında 1 kişi fakih, 1 kişi sûfi, Çungaroğlu'nda 1 kişi kethüda, Şeyhlü'de ise 1 kişi fakihti.³⁵⁵ Önceki tahrir kıyasen bölüğün toplam nüfusu %253, hane nüfusunda %136, mücerred nüfusu ise %543 oranında artmıştı.

Tablo 1.74. Aşağı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kuşcu kışlağı	32	40	72
Çungaroğlu kışlağı	134	133	267
Emin Hacılu kışlağı	31	22	53
Ağcababağaböri kışlağı	91	128	219
Diğer Ağca (Ağcağıl) kışlağı	23	32	55
Zeynelhacılu kışlağı	71	89	160
Kargalı kışlağı	9	19	28
Ulucak kışlağı	29	36	65
Tayyiblü kışlağı	19	13	32
Şeyhlü kışlağı	28	35	63
Pirce (Cerekli) kışlağı	46	56	102
Barakoğlu kışlağı	29	-	29
Toplam:	542	603	1.145

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 80b-84b.

Tablo 1.75. Tahrir Dönemlerine Göre Aşağı Çungar Bölüğü Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
926 (1519-20)	9	229	95	324	1.240
983 (1575-76)	12	542	603	1145	3.313

1.4.2.14. Yukarı Çungar Bölüğünün Nüfusu

Çungar bölüğünün ikiye taksim edilmesinden meydana gelen bir diğer bölük Yukarı Çungar bölüğüydü. Uluyörük'ün Şarkîpâre³⁵⁶ koluna bağlanan bölük, 926'da (1519-20) Bucak, Yumrucaktaş, Kırcağıyık, Karacık, İshakfakih diğer adıyla Oğlakotağı, Güdül, Gelingölü, Ağcabucak, Sarılar, Ada, Kargalı, İmadoğlu, Çaloğlu, Çavnikiküçükgödem, Yararslan diğer adıyla Ömerşalu, Gökce, Kabak diğer adıyla Direkli, Güzelli, Satılmışfakihli, Çalıpalma, Asayışli, Güreşli, Yalnızagıl, Ömeroğlu, Alıncıklı, Ağcabük, Sarugünay ve Karacakaya, Budak diğer adıyla Karahacı, Çavuşeli, Ağirevran, Kavşud, Alifakih ve Ağcaören adlarını taşıyan 33 kışlaktan meydana geliyordu. Kışlakların haricinde bölüğe kayıtlı "ez-nesl-i re'ayâ" adıyla kaydedilen ilave 7 nüfus vardı. Kışlaklarda 454'ü hane, 125'i mücerred toplam 579 nüfus kayıtlıydı. Bölüğün en kalabalık kışlağı 49 nüfuslu Bucak, en az nüfuslu kışlağı ise 6 nüfuslu

³⁵⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 80b-84b.

³⁵⁶ BOA, MD, nr. 53, s. 245, hk. 708 (5 Muharrem 993/7 Ocak 1585).

Ağcabük'tü. "Ez-nesl-i reaya" adıyla kaydedilen grupta ise 7 nüfus vardı. Bucak kışlağında 2 kethüda, 1 sipahizâde, 1 divâne, Yumrucaktaş'ta 1 fakih, Karacık'ta 1 fakih-imam, İshakfakih'te 1 fakih-imam, 1 fakih, Güdül'de 1 fakih-imam, 1 fakih, Gelingöli'nde 1 fakih-imam, 1 fakih, Ağcabucak'ta 1 sûfi, Sarılar'da 1 fakih-imam, 2 fakih, Ada'da 1 fakih-imam, 1 pîr-i fânî, Kargalı'da kışlağında 1 imam, Çavnikiküçükgödemî'de kışlağında 1 fakih-imam, 2 fakih, 1 seyyid, Yararslan'da 1 fakih-imam, Gökce'de 1 fakih-imam, Güzelli'de 1 fakih-imam, 3 fakih, Satılmışfakihli'de kışlağında 1 fakih-imam Çalıpalma'da kışlağında 1 fakih-imam, 2 fakih, Asayışlı'de 1 fakih-imam, 1 fakih, Güreşli'de 1 fakih-imam, Ömeroğlu'nda 1 fakih-imam, Alıncıklı'da 1 fakih-imam, Sarugünay'da 1 fakih-imam, 1 fakih, Budak'ta 1 fakih-imam, 1 fakih, Çavuşeli'nde 1 fakih-imam, Alifakih'te 1 fakih-imam, 1 fakih de bulunmaktaydı.³⁵⁷

Tablo 1.76. Yukarı Çungar Bölüğü 926 / (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bucak kışlağı	37	12	49
Ez-nesl-i re'âyâ	5	2	7
Yumrucak Taş kışlağı	8	1	9
Karacakıyık kışlağı	14	3	17
Karacık kışlağı	18	11	29
İshakfakih (Oğlak Otağı) kışlağı	7	7	14
Güdül kışlağı	18	4	22
Gelingöli kışlağı	11	6	17
Ağcabucak kışlağı	4	9	13
Sarular kışlağı	18	1	19
Ada kışlağı	27	3	30
Kargalı kışlağı	4	4	8
İmadoğlu kışlağı	4	3	7
Çaloğlu kışlağı	10	4	14
Çavnikiküçükgödemî kışlağı	14	3	17
Yararslan (Ömer Şahlı) kışlağı	19	3	22
Gökce kışlağı	12	2	14
Kabak (Direklü) kışlağı	16	1	17
Güzelli kışlağı	14	-	14
Satılmışfakihli kışlağı	7	1	8
Çalubalma (Cüneydlü) kışlağı	16	10	26
Asayışlı kışlağı	22	3	25
Güreşli kışlağı	7	2	9
Yalnızagıl (Gülşehri) kışlağı	16	1	17
Ömeroğlu kışlağı	12	1	13
Alıncıklı kışlağı	8	-	8
Ağcabük kışlağı	3	3	6
Sarugünay ve Karacakaya kışlağı	41	3	44
Budak (Karahacı) kışlağı	11	7	18
Çavuşeli kışlağı	19	6	25
Ağirevran kışlağı	3	4	7
Kavşud kışlağı	10	-	10

³⁵⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 422-429.

Alifakih kışlağı	12	3	15
Ağcaören	7	2	9
Toplam:	454	125	579

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 422-429.

983'te (1575-76) Yukarı Çungar bölüğüne kayıtlı kışlak ve cemaatler Bucak (Yumrucak) kışlağı, Devesti karyesi (Belikli Viranı ve Yağmurözü mezralarıyla birlikte), Kargalı, İmadoğlu (Gökcebayır), Koyunluyusufözü, Çaloğlu, Kayak (Dedebeyle), Karakısıık (Kısıkkaya ve Karalarviranı kışlaklarıyla birlikte), Alifakih, Mahmudfakihli ve İdrisli, Sarılar, Asayışli, Gelingölü, Güdül, Sarugölü ve Karaca, Kavşud, Hızırşeli, Karasûfi, Büyükpınar (Eğribaşlı), Killik, Delümahmud, Çavuşemek, Küçükçavuş (Doruklu), Güzelli, Satılmışfakihli, Çalubalma (Cüneydli), Aliçoklu, Arabviranı, İnişli, Ada, Alifakihli, diğer Karakısıık, Yalnızagıl (Gülşehri), Poyrazlı, Ağacaviran, Selimli, Akmaslak, Budak (Karahacı), Ömeroğlu, Barakarslan, Alınpınar, Kaltırma, Karadeve (Kaynarca), İshakfakih, Avansaray (Kodallu), Güdül (tetimme), Kızılcaın, Piracılı, Gökceli, Aşçı, Güdecili kışlakları ile Çungar ve Kargalı (diğer) adlı cemaatler olmak üzere toplam 54'tü. Kargalı kışlağı, Devesti ve Belikliviran mezralarına bağı ve Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfı'na tâbiydi. İmadoğlu diğer adıyla Gökcebayır kışlağı, Topcu karyesi içinde ve keza Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfına bağılıydı. Koyunluyusufözü kışlağı, Çaloğlu, Karakısıık, Asayışli, Güdül, Avansarayı diğer adıyla Kodallu, Güdül (tetimme) kışlakları ile Çungar cemaati olarak kaydedilen cemaatin bulunduğı yerler de Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfı'na aitti. Dolayısıyla bu kışlaklar ve cemaatlerden elde edilen ürünlerden alınan vergiler ve diğer vergiler vakıf tarafından tahsil edilmekteydi. Asayışli bulunduğı yer itibaryle Cengizhan mezarındaydı. Gelingölü Budan'a bağılıydı. Güdül, aynı adı taşıyan Güdül mezarının içindeydi. Kızılcaın, Koyunluyusufözü'nün merkezinde, Piracılı Topcu karyesindeydi.³⁵⁸ Koyunluyusufözü, Güdül, Akcaköy, Tusi, Cengizhan, Şeyh, Halil, Avansaray ve Topçu adlı mezzalar ile Kargalı, İmadoğlu, Doğancılı ve Çaloğlu, Karakısıık ve Karakızıviranı, Alifakihli, Asayışli, Avansaray, Güdül, Kızılcaın, Piracılı, Devesti, Dilkiliviran, Yağmurözü, Gökceli kışlaklarındaki cemaatler ekinlerinin öşür vergisi Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfı'na aitti. Zikredilen vakfa ait köyün merkezi ise Hüseyinâbâd'daydır.³⁵⁹ Sarugönü ve Karaca kışlağı 115'i hane, 89'u mücerred toplam 204 nüfusuyla bölüğün en kalabalık kışlağıydı. Bölüğün en az nüfusu ise 13'er nüfuslu Devesti karyesi ile İnişli kışlağındaydı. Önceki döneme

³⁵⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 65b-80b.

³⁵⁹ TKA.TD, nr. 178, vr. 208b. Koyunluyusufözi, Tusi, Cengizhan, Şeyh, Halil, Avansaray ve Tulcı adlı kışlaklar 890'da (1485-86) Hüseyinâbâd'da bulunan Sultan Eymirci adlı köye tâbiydiler (BOA, TD, nr. 19, s. 218).

kıyasen bölüğün nüfusu toplam nüfusta %576, hane nüfusunda %375, mücerred nüfusta %1301 oranında artmıştı.

Tablo 1.77. Yukarı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bucak (Yumrucak) kışlağı	81	69	150
Devesti Karyesi (Belikli Viranı ve Yağmurözi mezralarıyla birlikte)	12	1	13
Kargalu kışlağı	58	54	112
İmadoğlu (Gökcebayır) kışlağı	62	37	99
Koyunluyusufözi kışlağı	29	33	62
Çaloğlu kışlağı	89	55	144
Kayak (Dedebeylü) kışlağı	113	62	175
Karakısıık, Kısıkkaya ve Karalarviranı Kışlaları	17	7	24
Alifakih kışlağı	16	10	26
Mahmudfakihlü ve İdrislü kışlağı	12	7	19
Sarular kışlağı	43	40	83
Aşayışlü kışlağı	52	28	80
Gelingöli kışlağı	65	53	118
Güldül kışlağı	50	44	94
Sarugöni ve Karaca kışlağı	115	89	204
Kavşud kışlağı	30	34	64
Hızırşelü kışlağı	51	34	85
Karasûfi kışlağı	65	39	104
Büyükpınar (Eğribaşlu) kışlağı	31	41	72
Killik kışlağı	19	6	25
Delümahmud kışlağı	24	20	44
Cuvuşemek kışlağı	104	72	176
Küçükçavuş (Doruklu) kışlağı	20	13	33
Güzellü kışlağı	27	43	70
Satılmışfakihlü kışlağı	22	33	55
Çalubalma (Cüneydlü) kışlağı	54	50	104
Aliçoklu kışlağı	24	28	52
Arabviranı kışlağı	28	18	46
İnişlü kışlağı	11	2	13
Ada kışlağı	90	68	158
Alifakihlü kışlağı	39	30	69
Diğer Karakısıık kışlağı	20	30	50
Yalnızagıl (Gül Şehri) kışlağı	53	45	98
Poyrazlu kışlağı	25	33	58
Ağcaviran kışlağı	16	9	25
Selimlü kışlağı	55 ³⁶⁰	47	102
Akmaslak kışlağı	15	14	29
Budak (Kara Hacı) kışlağı	44	6	50
Ömeroğlu kışlağı	47	63	110
Barakarslan (Ömerşahinlü) kışlağı	57	55	112
Alınpınar kışlağı	13	16	29
Kaltırma kışlağı	12	6	16
Karadeve (Kayranca) kışlağı	35	26	61
İshakfakih kışlağı	22	17	39
Avansarayı (Kodallu) kışlağı	12	7	19
Çungar cemaati	17	29	46
Güdlü kışlağı (tetimme)	19	23	42
Çungar cemaati	13	7	20

³⁶⁰Zikredilen 55 nüfusdan 7'si vergiden muaf müsellemandı (TKA.TD, nr. 180, vr. 76a).

Kızılcaın kışlağı	27	29	56
Pıraçılı kışlağı	12	5	17
Kargalu cemaati (diğer)	28	20	48
Gökcelü kışlağı	68	56	124
Aşcı kışlağı	32	23	55
Güdecilü kışlağı	66	68	134
Toplam:	2161	1752	3913

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 65b-80b.

Tablo 1.78. Tahrir Dönemlerine Göre Yukarı Çungar Bölüğü Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
926 (1519-20)	33	454	125	579	2395
983 (1575-76)	54	2161	1752	3919	12.557

XV ve XVI. yüzyıllarda Uluyörük'e bağlı olan Çungarlar, XVII. yüzyılda, Çepni cemaati ile birlikte Sivas'ın kazalarından birini meydana getirmişlerdi.³⁶¹ Yine aynı yüzyılda Tokat Voyvodalığı'na bağlı Hoca Hâsları'na tâbi olarak Şarkîpâre adlı kazada da bir takım Çungar cemaatleri bulunuyordu. Aynı yüzyılın sonlarında Çungarların bazı grupları Sivas'a bağlı Yüzdepâre kazasında idar olurlardı ve mâlî denetimleri Tokat Voyvodalığı'nın dışında, Zile Voyvodalığı Hâsları arasındaydı.³⁶²

Çungar kabilesinin bir kısmının vergileri XVII. yüzyılın ortalarında kısa bir müddet bazı cemaatlerle birlikte Sultan Ahmed Vakfı'na tahsis edilmişti. 1053'te (1643-44)- vakfa kayıtlı olduğu zaman- toplam 28 kışlakta Çungar kabilesine mensup 364 vergi nüfusu yazılmıştı.³⁶³

Tablo 1.79. Şarkîpâre Kazası Çungar Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Ocağlı kışlağı	10	-	10	50
Heminli? Kışlağı	8	-	8	40
Buruk kışlağı	6	-	6	30
Dedik kışlağı	28	-	28	140
Ayvansaray kışlağı	7	-	7	35
Asayir? Kışlağı	12	-	12	60
Budan kışlağı	13	-	13	65
İbrahimfakihli kışlağı	3	-	3	15
Kethüdalı kışlağı	21	-	21	105
Cüneydlü kışlağı	3	-	3	15
Saatli? kışlağı	27	-	27	135
İbrahimhacı kışlağı	8	-	-	-
Hacılu kışlağı	14	-	14	70
Akçalı kışlağı	12	-	12	60
Delühacılu kışlağı	4	-	4	20
Maksudlu kışlağı	7	-	7	35

³⁶¹ Faruk Sümer, *Oğuzlar*, s. 320.

³⁶² Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 111-113.

³⁶³ BOA, MAD, nr. 5120, s. 15-18. Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 112.

Keçilü kışlağı	16	-	16	80
Sarılar kışlağı	19	-	19	95
Ömerlü kışlağı	18	-	18	90
Alifakihlü kışlağı	13	-	13	65
Alicik kışlağı	14	-	14	70
Kavşud kışlağı	4	-	4	20
Artemlü? kışlağı	6	-	6	30
Ömerşahlu kışlağı	10	-	10	50
Güdecilü kışlağı	20	-	20	100
Güzellü kışlağı	36	-	36	180
Selimlü kışlağı	22	-	22	110
Derzilü kışlağı	3	-	3	15
Toplam	364	-	364	1.820

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 15-18.

Çungar kabilesi 1093'te (1682) mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na, idarî bakımdan Sivas'a tâbi Çungar adlı kazanın 25 köyündeydiler. Bahse konu 25 köyde Çungar mensubu toplam 230 nüfus vardı. nüfusun 227'si hane nüfusuydu.³⁶⁴

Tablo 1.80. Çungar Kazası 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlakların köyler	bulunduğu	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Sarular karyesi kışlağı		10	-	10	50
Saidlü karyesi kışlağı		13	-	13	65
İbrahimhacılı karyesi kışlağı		7		7	35
Hacılı karyesi kışlağı		9	-	9	45
Kebecilü karyesi kışlağı		14	-	14	70
Güzeller karyesi kışlağı		18	-	18	90
Asayışlü karyesi kışlağı		1	-	1	5
Alifakihlü karyesi kışlağı		11	-	11	55
Kavşud karyesi kışlağı		5	-	5	25
Ömerlü karyesi kışlağı		10	-	10	50
Ömerşah karyesi kışlağı		10	-	10	50
Musalı karyesi kışlağı		10	-	10	50
Alicik karyesi kışlağı		10	-	10	50
İbrahimfakihlü karyesi kışlağı		7	-	7	35
Kürdecilü karyesi kışlağı		18	-	18	90
Selim karyesi kışlağı		15	-	15	75
Derzilü karyesi kışlağı		9	-	9	45
Kethüdalı karyesi kışlağı		14	-	14	70
Buruk karyesi kışlağı		2	-	2	10
Ocaklu karyesi kışlağı		7	-	7	35
Yavan karyesi kışlağı		5	-	5	25
Ayvansaray karyesi kışlağı		3	-	3	15
Karga karyesi kışlağı		3	-	3	15
Dedik karyesi kışlağı		17	-	17	85
Delihacılı karesi kışlağı		2	-	2	10
Toplam		230	-	230	1.150

Kaynak: BOA, MAD, nr. 911, s. 6-15.

³⁶⁴ BOA, MAD, nr. 911, s. 6-15.

1106 (1694-95)'da Çerekli, Kargalı, Baraklı, Zenillü, Herekli, Ezenili, Budaklı, Çatallı, Müstecablı, Tağayüzü, Hasan, Tatacılı, Ağcaağıllı, Divanyünlü, Kuşçulu adlı toplam 15 köyde Çungar cemaati mensupları kayıtlıydı. Adları zikredilen köylerde toplam 460 hane reayası, 5 imam, 1 kethüda kayıtlıydı.³⁶⁵ Cemaziyelahir 1169'da (Mart 1756) Ortapâre kazasında da bir kısım Çungar kabilesi bulunmaktaydı.³⁶⁶

Tablo 1.81. Çungar Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Cerekli karyesi	60	-	300
Kargalı karyesi	10	-	50
Baraklı karyesi	21	-	105
Zenillü karyesi	32	-	160
Herekli karyesi	25	-	125
Ezenili karyesi	51	-	255
Budaklı karyesi	23	-	115
Çatallı karyesi	24	-	120
Müstecablı karyesi	132	-	660
Tagayüzi karyesi	53	-	265
Hisan karyesi	15	-	75
Tatacılı karyesi	7	-	35
Ağcaağıllı karyesi	2	-	10
Divanyünlü karyesi	6	-	30
Kuşçulu karyesi	5	-	25
Toplam	466	-	2.330

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 45-48.

XVII. yüzyılın sonlarında Çungar kabilesi kendi adını taşıyan kazada 29 kışlakta kaydedilmişlerdi. 1104'te (1692-93) toplam 191'di. Nüfusun 145'i vergi mükellefiydi. Vergiden muaf olanlar arasında imam, hatip, müezzin, seyyid, sipahi, sipahizade, emekli sipahi, tımar sahibi vs. kişiler bulunuyordu. kabilenin bazılarını kayıtlı oldukları yerler dışındaki yerlerde yerleşmişlerdi.³⁶⁷

Tablo 1.82. Çungar Kazası Çungar Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu³⁶⁸

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Dedikli kışlağı	30	-	30	150
Yudan kışlağı	10	-	10	50
Gökcekişla kışlağı	10	-	10	50
Ayvansaray kışlağı	6	-	6	30
Ocaklı kışlağı	7	-	7	35
Huleyli kışlağı	6	-	6	30
Alicikli kışlağı	6	-	6	30
Sarılı kışlağı	7	-	7	35
Sacılı kışlağı	7	-	7	35
Kebecili kışlağı	9	-	9	45

³⁶⁵ BOA, MAD, nr. 6112, s. 45-48.

³⁶⁶ BOA, Sivas Ahkak Defteri, nr. 6, s. 110, hk. 3.

³⁶⁷ BOA, MAD, nr. 9481, s. 14-16.

³⁶⁸ BOA, MAD, nr. 9481, s. 14-16.

Saidli kışlağı	8	-	8	40
İbrahimhacılı kışlağı	4	-	4	20
Güdecili kışlağı	10	-	10	50
Ömerşahlı kışlağı	11	-	11	55
Alifakihli (Keller) kışlağı	9	-	9	45
Ömerli kışlağı	6)	-	6	30
Derzili kışlağı	8	-	8	40
Selimli kışlağı	12	-	12	60
İbrahimfakihli kışlağı	7	-	7	35
Kethüdalı kışlağı	11	-	11	55
Tayfur kışlağı	4	-	4	20
Kavşıdli kışlağı	1	-	1	5
Derebudık kışlağı	2	-	2	10
Aşayış kışlağı	Hâlî	-	-	-
Güzelli kışlağı	Hâlî	-	-	-
Kargalı kışlağı	Hâlî	-	-	-
Delihacılı kışlağı	Hâlî	-	-	-
Maksudlı kışlağı	Hâlî	-	-	-
Cüneydli kışlağı	Hâlî	-	-	-
Toplam	191	-	191	955

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 14-16.

XIX. yüzyılda ise Çungar kabilesi mensupları Zile Yörükleri'ne tâbi olarak Ortapâre ve Yüzdepâre kazalarında bulunuyorlardı. 1261'de (1845) adı geçen kazalardaki Çungar kabilesi toplam 10 köyde kaydedilmişlerdi. Bu köylerin adları Alazerrin, Budaklı, Herekli, Halidli, Tagarözü, Çatallı, Zilli, Baraklı, Çerikli ve Nefs-i Çungar'dı. Köylerdeki toplam 222 hane nüfusu vardı.³⁶⁹

Yine 1261'de (1845) İlbeyli kazasına tâbi Çungar adlı köyde 32 vergi hanesi bulunuyordu.³⁷⁰

Tablo 1.83. Bozok Sancağı Çungar Cemaati 1261 (1845) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred/Çocuk	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
İstanbulluoğlu mahallesi (Bozok merkez)	1	-	1	5
Taşköprü mahallesi (Bozok merkez)	1	1 / 2	4	6
Tekye mahallesi (Bozok merkez)	1	1 / -	2	6
Öyükkişla karyesi (Kızılkocalı kazası)	-	1 / -	1	1
Sarılar karyesi (Kızılkocalı)	3	2 / 4	9	17
İbrahimhacılı karyesi (Kızılkocalı)	6	2 / 7	15 ³⁷¹	32
Battal karyesi (Kızılkocalı)	-	0 / 1	1	1
Dedik karyesi (Kızılkocalı)	6	2 / 2	9	32
Sungur karyesi (Kızılkocalı)	2	1 / 5	8	11
Selimli karyesi (Kızılkocalı)	11	14 / 24	49	69
Tayfur karyesi (Kızılkocalı)	4	4 / 5	13	24
Gevdek karyesi (Kızılkocalı)	3	-	3	15

³⁶⁹ BOA, Temettuât Defteri, nr. 14271, s. 1-106.

³⁷⁰ BOA, Temettuât Defteri, nr. 13745, s. 1-17.

³⁷¹ Bu sayı başka bir çalışmada 10 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, "Bozok Sancağında Aşiretler", s.148).

Gökcekişla karyesi (Kızılkocalı)	3	1 / 2	6 ³⁷²	16
Çalılı karyesi (Kızılkocalı)	16	11 / 21	48	101
Cihangirli karyesi (Kızılkocalı)	1	- / 2	3	5
Derzili karyesi (Akdağ kazası)	-	1 / -	1	1
Kavakalanı (Sorgun kazası)	1	-	1	5
Yazılıtaş karyesi (Sorgun)	1	-	1	5
Alcı karyesi (Sorgun)	-	- / 1	1 ³⁷³	1
Ocaklı karyesi (Sorgun)	17	11 / 22	50	96
Karaveli karyesi (Sorgun)	22	11 / 22	55	121
Penayiryemez karyesi (Sorgun)	1	3 / 2	6	8
Başköy karyesi (Süleymanlı kaz)	2	- / 1	3	10
Göğdecili karyesi (Süleymanlı)	5	4 / 3	12 ³⁷⁴	29
Güller karyesi (Süleymanlı)	1	2 / -	3	7
Etmezşeyhleri karyesi (Boğazlıyan)	3	2 / 2	7	17
Ömerli karyesi (Boğazlıyan)	5	4 / 6	15	29
Siyah karyesi (Boğazlıyan)	7	4 / 11	22	39
Kötüköy (Boğazlıyan)	9	1 / 7	17	46
Toplam	131	84/152	366	744

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2051, s. 24, 38, 70, 78-80, 93, 100, 102, 113, 114, 120, 121, 142, 147, 152, 166, 185, 199, 200, 202, 292, 391, 397, 402, 403, 407.

Ortopâre kazası Çungar kabilesi 1260'ta (1844-45) nefis-i Çungar, Buraklı diğer adıyla Karlankırıç, Herekli, Baraklı, Çelekli, Çatallı, Halidli, Tagaözü adlı köylerde bulunuyorlardı. Zikredilen köylerdeki Çungarların 190'ı hane, 677 nüfusu vardı.³⁷⁵

1.4.2.15. Dodurga/Todurga Bölüğünün Nüfusu (Turhal Yörükleri)

Dodurga/Todurga 24 Oğuz boyunun birinin adıdır. Oğuzlar'ın Bozok kolundan Ay Han'ın oğullarından birinin adı olan Dodurga'nın kelime manası "*mülk tutmak*" demektir. Oymağı temsil eden kuş, kartaldır.³⁷⁶ *Şecere-i Terakime*'ye göre Dodurga, "*Yurt almayı ve onu tutmayı bilen*" demektir. Oymağın kuşu ise kızıl kartaldır.³⁷⁷ 14. yüzyılın sonlarına ait Anadolu'daki mühim olayları içeren bir eser olan *Bezm u Rezm*'de Dodurga, vilayet olarak zikredilmektedir.³⁷⁸

Osmanlı döneminde ise Dodurga/Todurga cemaatleri, Adana, Aksaray, Ankara, Biga, Bey Sancağı, Birecik, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Halep İçel, Karaman, Kastamonu, Kocaeli, Kırşehir, Bozok, Maraş, Menteşe, Sivas, Tokat (Turhal), Tarsus, Teke, Trablusşam ve Urfa, Amasya'nın Osmancık Sancağı ile Ankara'nın Şorba

³⁷²Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 36 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, "Bozok Sancağında Aşiretler", s. 149).

³⁷³Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 6 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, "Bozok Sancağında Aşiretler", s. 160).

³⁷⁴Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu rakam 40 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, "Bozok Sancağında Aşiretler", s. 162). Ayrıca Çungar aşiretine ait olduğu yazılan Sorkun karyesindeki 2 kişi de Haremeyne tâbi Cönger aşiretindendir (Davut Şahbaz, "Bozok Sancağında Aşiretler", s. 158).

³⁷⁵BOA, Nüfus Defteri, nr. 2540, s. 10.

³⁷⁶Yazıcızade Ali, *Selçuk-name*, vr. 11b.

³⁷⁷Ebulgazi Bahadır Han, *Şecere-yi Terākime*, Haz. Zuhal Ölmez, Ankara 2020, s. 149.

³⁷⁸Aziz b. Erdeşir-i Esterâbâdi, *Bezm u Rezm*, s. 269.

kazasında,³⁷⁹ Bozulus'u meydana getiren Türkmen oymaklarından olan Diyarbekir Türkmenleri, Dulkadirli oymakları ile Uluyörük Türkleri arasında bulunuyorlardı.³⁸⁰ Adana bölgesinde bulunanlar Esenlü-yi Bozca Dodurga ve Esenlü-yi Eredna Bey adlarıyla 2 grup halinde kayıtlıydılar.³⁸¹ XVI. yüzyılın sonlarına doğru Dodurga adlı cemaatlerin bir kısmı Kırşehir bölgesinde köylerde yerleşik haldeydiler. Filöyük ve Yenice adlı köyler Dodurga cemaatlerinin bulunduğu köylerdendi.³⁸²

Uluyörük'e bağlı olan Dodurga adlı cemaatin kökeni Tuhal Yörükleri'ne dayanmaktaydı.³⁸³ Turhal Yörükleri hakkında ilk kayıtlar 859'da (1454-55) karşımıza çıkmaktadır. Henüz Uluyörük'e bağlanmamış olan Turhal Yörükleri, Ahmed veled-i Danişmend Bahşayış, Mümin, Gıyaseddin, Cüneyd Kethüda, Tursun-ı Zerd veled-i İnebey adını taşıyan 5 cemaatten meydana geliyordu. Cemaatlerde 119'u hane, 8 'i mücerred toplam 127 nüfus vardı. Cemaatlere adlarını veren Ahmed, Gıyaseddin, Cüneyd ve Tursun adlı kişiler, adlarını verdikleri cemaatlerde bulunuyorlardı. Bu kişilerden Ahmed ve Cüneyd adlı kişiler aynı zamanda cemaatlerinin kethüdalarıydılar. Ahmed veled-i Danişmend cemaatinde 2 kişi sûfî, 1 kişi dîvâne, Mümin cemaatinde 1 kişi sûfiydi. En kalabalık cemaat 59 nüfuslu Ahmed veled-i Danişmend Bahşayış cemaatiydi. En az nüfuslu cemaat ise 14 nüfuslu Cüneyd Kethüda cemaatiydi.³⁸⁴

Tablo 1.84. Turhal Yörükleri 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ahmed veled-i Danişmend Bahşayış cemaati	56	3	59
Mümin cemaati	19	1	20
Gıyaseddin cemaati	16	3	19
Cüneyd Kethüda cemaati	13	1	14
Tursun-ı Zerd veled-i İnebey cemaati	15	-	15
Yekün:	119	8	127

Kaynak: BOA, TD, nr. 2, s. 235-238.

890'da (1485-86) Turhal Yörükleri'ne kayıtlı cemaat sayısı 5'ten 7'ye yükselmmişti. Fakat cemaatlerin hiçbirinin adı bir önceki dönemde kaydedilen cemaat adları taşımıyordu. Ali Kethüda, Alagöz Kışlası, Issuçay Kışlası, Gökdere, Kayacık, Yengiçubuk ve Kuşeri zikredilen dönemdeki Turhal Yörükleri cemaatlerinin adlarıydı. Ali Kethüda adlı kişi adını verdiği cemaatin kethüdasıydı. Cemaatlerin toplam 302 hane nüfusu bulunmaktaydı. 70 nüfuslu Ali Kethüda cemaati en fazla nüfusu, 19 nüfuslu

³⁷⁹ Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 617.

³⁸⁰ Faruk Sümer, *Oğuzlar*, s. 191-193.

³⁸¹ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 47, 344.

³⁸² TKA.TD, nr. 112, vr. 21a, 23b.

³⁸³ BOA, TD, nr. 19, s. 198.

³⁸⁴ BOA, TD, nr. 2, s. 235-238.

Kayacık cemaati ise en az nüfusu bulunan cemaatlerdi. Önceki dönemle kıyaslandığında Turhal Yörükleri'nin genel nüfusu %137 oranında artmıştı.³⁸⁵

Tablo 1.85. Turhal Yörükleri 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ali Kethüda cemaati	70	-	70
Alagöz Kışlası cemaati	31	-	31
Issuçay Kışlası cemaati	62	-	62
Gökdere cemaati	60	-	60
Kayacık cemaati	19	-	19
Yengi Çubuk cemaati	21	-	21
Kuşeri cemaati	39	-	39
Yekün:	302	-	302

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 198-201.

926'da (1519-20) Turhal Yörükleri'ne Kuşeri, Alagöz kışlası, Hacılar, Ortaoba kışlağı, Yengiçubuk, Gökdere, Kayacık, Issuçay kışlası adıyla toplam 8 cemaat tâbiydi. Kışlaklarda 191'i hane, 168'i mücerred toplam 359 nüfus kayıtlıydı. Mücerred nüfus, bir önceki dönemde yokken bu dönemde 168'di. En fazla nüfus 66 nüfusu bulunan Gökdere cemaatinde, en az nüfus ise 32 nüfusu bulunan Yengiçubuk cemaatinde bulunuyordu. Kuşeri cemaatinde 4 kişi fakih; Alagöz Kışlası cemaatinde 2 kişi fakih; Hacılar cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam; Ortaoba kışlağı, Yengiçubuk, Gökdere, Kayacık, Issuçay cemaatlerinde 1'er kişi fakih-imamdı. Toplamda ise Turhal Yörükleri içerisinde 9 kişi fakih, 6 kişi fakih-imamdı.³⁸⁶ 890'da (1485-86) yapılan tahrirle karşılaştırıldığında genel nüfusta %18'lik artış, hane nüfusunda ise %36'lık bir azalma meydana gelmişti.

Tablo 1.86. Turhal Yörükleri 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kuşeri cemaati	36	3	39
Alagöz Kışlası cemaati	20	15	35
Hacılar cemaati	19	42	61
Ortaoba Kışlağı cemaati	23	10	33
Yengiçubuk cemaati	18	14	32
Gökdere cemaati	27	39	66
Kayacık cemaati	11	18	29
Issuçay Kışlası cemaati	37	27	64
Toplam:	191	168	359

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 326-329.

983'te (1575-76) Dodurga cemaati/Turhal Yörükleri bölük statüsü kazanarak Uluyörük'e bağlanmıştı. Uluyörük'ün Şarkîpâre kazasına dâhil olan Dodurga/Todurga bölüğünün kethüdaları Pirihan ve Ahmed kethüdalarđı. Bölüğe Kuşözi, Alagöz, Hacılar,

³⁸⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 198-201.

³⁸⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 326-329.

Dodurga cemaatleriyle Ortaoba, Yeniçubuk, Gökdere ve Kayacık adlı kışlaklar kayıtlıydı. Önceki tahrirlerde *Kuşeri* imlasıyla yazılan cemaat bu tahrirde “Kuşözi”, “Yengiçubuk” imlasıyla yazılan cemaat ise bu tahrirde “Yeniçubuk” imlasıyla yazılıydı. Önceki tahrirlerde olmayan “Dodurga cemaati” adlı bir cemaat bu dönemde ilk defa kayıtlıydı. Söz konusu Dodurga adlı cemaati, Amasya’nın Sarıkurşun adlı köyünde bulunuyorlardı. Daha önceki tahrirlerde mevcut olan Issuçay cemaati bu dönemde kaydedilmemişti. Hacılar cemaati mezrasının gelirleri, Ahi Yusuf Zaviyesi Vakfı’nın mâlikânesi arasındaydı. Dodurga bölüğünün bu zamandaki nüfusu 524’ü hane, 443’ü mücerred toplam 967’iydi.³⁸⁷ Önceki tahrirle karşılaştırıldığında bölüğün genel nüfusu %169, hane nüfusu %174, mücerred nüfusu ise %163 oranında artmıştı. Dodurga Bölüğü/Turhal Yörükleri’nin kışlak yerleri Zile’ye bağlı Danişmend Bahşayış Kalesi köyü³⁸⁸ ile Karadiğin/Karatekin mezrasıydı. Cemaatin kışlaklarında ziraî mahsullerinin gelirleri Zile’ye aitti. Cemaatin gelirlerinin mâlikanesi ise tamamen mülkiyet üzere Ahmet Kethüda evlatları, Şeyh Hasan evlatları, Hızır evlatları ile İsa Hacı Bahşayış ve Civan bint-i Asil Bey’e aitti.³⁸⁹

Tablo 1.87. Dodurga Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kuşözi cemaati	67	36	103
Alagöz kışlağı cemaati	66	61	127
Hacılar cemaati	112	108	220
Orta Oba kışlağı	52	62	114
Yeni Çubuk kışlağı	78	68	146
Gökdere kışlağı	98	83	181
Kayacık kışlağı	30	15	45
Dodurga/Todurga cemaati ³⁹⁰	21	10	31
Toplam:	524	443	967

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 96b-100a.

XVI. yüzyılın sonlarında Dodurga cemaatinin bir kısmı Kırşehir’e bağlı Filöyük ve Yenice karyelerinde hem kışlıyorlar hem de ziraatle de meşgul oluyorlardı. Bu devirde Filöyük köyünde Dodurga cemaatine 3’ü nîm çift, 2’si bennak ve 4’ü caba toplam 9 nüfus kayıtlıydı. Yenice karyesinde bulunan Dodurga cemaatinin nüfusu ise 8’i caba, 5’i bennak, 6’sı nîm çift ve 1 pîr-i fâni toplam 20’ydi.³⁹¹

³⁸⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 96b-100a.

³⁸⁸ Ahmed veled-i Danişmend Bahşayış adlı cemaat Turhal Yörükleri’nin 859’daki (1454-55) cematlerindendi. Daha sonra bu cemaatin adının köye verilerek Zile’ye bağlandığı anlaşılmaktadır.

³⁸⁹ TKA.TD, nr. 178, vr. 140a.

³⁹⁰ Bu cemaat Amasya’ya tâbi Sarıkurşun karyesinde sakindi (TKA.TD, nr. 180, vr. 100a).

³⁹¹ TKA.TD, nr. 112, vr. 21a, 23b.

XVII. yüzyılda Tokat Voyvodalığı'na tâbi Hoca Hâsları'na dâhil edilen Dodurga cemaati Şarkîpâre kazasına tâbi Hacılı, Gökdere, Alagöz, Çıbık, Ortaoba ve Kuşarı adlarını taşıyan toplam 6 kışlakta bulunuyorlardı. Kışlaklarda 1053'te (1643-44) 215 nüfus vardı. Musa Pîrî, bu devirde Dodurga cemaatinin kethüdasıydı. Cemaatin içinde 2 kişi güherçile işiyle meşguldü.³⁹²

Tablo 1.88. Dodurga Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Hacılı kışlağı	68	-	68	340
Gökdere kışlağı	73	-	73	365
Alagöz kışlağı	31	-	31	155
Çıbık kışlağı	8	-	8	40
Ortaoba kışlağı	23	-	23	115
Kuşarı kışlağı	12	-	12	60
Toplam:	215	-	215	1.075

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 4, 5.

Şarkîpâre kazasına bağlı Dodurga kabilesine tâbi 6 kışlağın 1095'teki (1693-84) nüfusu toplam 89'du.³⁹³

Tablo 1.89. Dodurga Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Hacılı kışlağı	31	-	31	155
Ortaoba kışlağı	10	-	10	50
Alagöz kışlağı	7	-	7	35
Kaşar kışlağı	4	-	4	20
Çubuk kışlağı	2	-	2	10
Gökdere kışlağı	35	-	35	175
Toplam	89	-	89	445

Kaynak: BOA, MAD, nr. 911, s. 64-66.

XVII. yüzyılın sonlarında mâlî açıdan Tokat Voyvodalığı'na tâbiyeti devam eden Dodurga kabilesinin 6 kışlağına 1104'te (1692-93) toplam 93 nüfus kayıtlıydı. nüfusun içinde 4 sipahi emeklisi, 4 sipahi, 2 sipahizade, 2 seferli yeniçeri, 1 de imam bulunmaktaydı. Nüfusun 8'i ise başka yerde ikamet ediyordu. Nüfusun 79'u vergi mükellefiydi.³⁹⁴

Tablo 1.90. Dodurga Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Gökdere kışlağı	28	-	28	140
Hacılar kışlağı	35	-	35	175

³⁹² BOA, MAD, nr. 5120, s. 4, 5.

³⁹³ BOA, MAD, nr. 911, s. 64-66.

³⁹⁴ BOA, MAD, nr. 9481, s. 17; Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 111.

Alagöz kışlağı	9	-	9	45
Ortaoba kışlağı	12	-	12	60
Çibuk kışlağı	3	-	3	15
Kuşarı kışlağı	6	-	6	30
Toplam	93	-	93	465

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 17.

Tablo 1.91. Turhal Yörükleri/Dodurga Cemaati Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları
Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Toplam Nüfus
859 (1454-55)	5	119	8	127	603
890 (1485-86)	7	302	-	302	1510
926 (1519-20)	8	191	168	359	1123
983 (1575-76)	8	524	443	967	3063
1053 (1643-44)	6	215	-	215	1075
1093 (1682)	6	89	-	89	445
1104 (1692-93)	6	93	-	93	465

1.4.2.16. Ekizli/İkizli Bölüğünün Nüfusu

Ekizli/Ekizcelü/Ekizler/İkizli adlı cemaatler, Adana, Halep, İçel, Çorum ve Sivas sancaklarının çeşitli kaza ve nahiyelerinde bulunuyorlardı.³⁹⁵ Çorum ve Sivas'a kayıtlı olan İkizli adlı cemaatler Uluyörük'e tâbiydiler. Bunlar Çorum'a bağlı Budaközü ile Karahisar-ı Demirli kazalarında ve Sivas'a bağlı bazı kışlaklardaydılar.³⁹⁶

Uluyörük'e tâbi İkizli cemaati sonra Ortapâre'ye dâhil edilmişti. İkizli, bölük adıyla ilk defa 890'da (1485-86) kayıtlıydı. Bu dönemde Musa Kethüda cemaati adıyla tek bir cemaatten müteşekkil olan İkizli'nin 96'sı hane, 1'i mücerred toplam 97 nüfusu vardı. Cemaate adını veren Musa kethüda aynı zamanda bölüğün de kethüdasıydı. Ayrıca cemaatte 1 kişi imam-fakih, 7 kişi fakih, 1 kişi seyyid, 1 kişi de sûfîdir.³⁹⁷

Tablo 1.92. Ekizlül Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Musa Kethüda cemaati	96	1	97
Toplam:	96	1	97

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 364, 365.

926'da (1519-20) İkizlül bölüğünün kethüdası, Hamza veled-i Musa Kethüda'ydı. Bölüğe Ekizoğlu, Obacı, Bataklı ve Şârbân adlı 4 kışlak tâbiydi. Kışlaklarda 57'si hane, 13'ü mücerred toplam 70 nüfus kayıtlıydı. Bölüğün en kalabalık kışlağı 22 nüfuslu

³⁹⁵ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 731, 732.

³⁹⁶ TKA.TD, nr. 54, vr. 249b.

³⁹⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 364, 365.

Bataklu, en az nüfusa sahip kışlağı ise 7 nüfuslu Şârbân'dı. İkizoğlu, Obacı, Bataklu cemaatleri aynı adlarla yeni yerleşime açılan mezraları ekip biçiyorlardı. zikredilen mezralar Budaközü'ne tâbiydi. Şârbân kışlağı ise Çorum'a bağlıydı ve buradaki cemaat de Şârbân mezrasını ekinlik olarak kullanıyordu. İkizoğlu, Obacı ve Bataklu kışlaklarında birer kişi fakih-imam; Obacı'da 1 kişi a'mâ, Şârbân kışlağında 1 kişi fakihti.³⁹⁸ Bir önceki tahrirle kıyaslandığında genel nüfus %27 oranında azalmıştı. Bölüğün hane nüfusundaki azalma ise %40 civarındaydı. Bir önceki tahrirde sadece 1 mücerred nüfus varken bu tahrirde 13 mücerred nüfus kaydedilmişti.

Tablo 1.93. Ekizlû Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ekizoğlu kışlağı	15	6	21
Obacı kışlağı	17	3	20
Bataklu kışlağı	18	4	22
Şârbân kışlağı	7	-	7
Toplam:	57	13	70

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 475-476.

983'te (1575-76) İkizli bölüğü, Uluyörük'ün Ortapâre koluna bağlıydı. Bölüğe Kızılburun, Yoğurdukurudan ve Zekeriyaviranı, Ekizoğlu ve Obaca adlı kışlaklar kayıtlıydı. Bölüğün 158'i hane, 150'ı mücerred toplam 318 nüfus bulunmaktaydı. Bölüğün en kalabalık kışlağı 57 hane, 53 mücerred toplam 110 nüfusu bulunan Ekizoğlu, en az nüfusu olan kışlağı ise 10'u hane, 14'ü mücerred 24 nüfuu bulunan Kızılburun'du. Yoğurdukurudan ve Zekeriyaviranı kışlağı, Çapanlu cemaatine tâbi ve Kethüda Ferhad'ın idaresindeydi.³⁹⁹ Bir önceki dönemle kıyaslandığında bölüğün genel nüfusu %354, hane nüfusu %177, mücerred nüfusu %1130 oranında artmıştı.

Tablo 1.94. Ekizlû Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ekizoğlu kışlağı	57	53	110
Kızılburun kışlağı	10	14	24
Obaca kışlağı	47	51	98
Yoğurdukurudan ve Zekeriyaviranı kışlası	44	42	86
Toplam:	158	160	318

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 92a-93b.

984'te (1576-77) İkizli bölüğüne bağlı bazı cemaatler Çorum'un Karahisar-ı Demirli kazasına bağlı Onaç, Kızılburun ve Çokluk adlı mezraları ekip biçmekteydiler ancak buralardaki cematın nüfusları belirtilmemişti.⁴⁰⁰

³⁹⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 475-476.

³⁹⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 92a-93b.

⁴⁰⁰ TKA.TD, nr. 54, vr. 249b.

XVII. yüzyılın sonlarına doğru Sivas'ın Ortapâre kazasında Çıban cemaatine bağlı İkizli adlı bir köy mevcuttu. 1694-95'te 14 hane nüfusunun kayıtlı olduğu köyün,⁴⁰¹ adı İkizli bölüğünden gelmiş olabilir.

Tablo 1.95. Ekizli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	96	1	97	481
926 (1519-20)	4	57	13	70	298
983 (1575-76)	4	158	160	318	950

1.4.2.17. Gökceli Bölüğünün Nüfusu

Ziraatle uğraşan ve Mamalu aşiretine bağlı bir Türkmen taifesi olarak tarif edilen Gökceli cemaati, Osmanlı Dönemi'nde Adana, Bozok, Sivas, Tarsus, Hamid, Kütahya, Hüdavendigâr, Karaman ve Aydın sancaklarının çeşitli kaza ve nahiyelerinde bulunuyordu.⁴⁰²

Uluyörük'ün Ortapâre koluna tâbi olan Gökceli bölüğü, Amasya'ya tâbi Geldiklanâbâd ve civarındaydılar. Bölük statüsünde 983'te (1575-76) karşımıza çıkan Gökceli,'ye bağlı bağlı 4 kışlak ve 1 cemaat bulunuyordu. **Diğer** Gökcelü cemaati ile Gökceli, Kayalı, Göynüçük ve Çorak adlı kışlaklardı. Gökceli kışlağı, **Diğer** Gökceli cemaati ve Kayalı kışlağı, Kara Yakub Etrâki adlı bir gruba tâbiydi.⁴⁰³ Göynüçük kışlağı, Çandar karyesi yakınında ve Geldiklanâbâd'a tâbi Çandar karyesi yakınlarında, Çorak kışlağı ise yine Geldiklanâbâd'a tâbi Kayalı kışlağı yakınındaydı. Bölüğe 167'si hane, 115'i mücerred toplam 282 nüfus kayıtlıydı. Nüfusu en fazla kışlak 62 hane, 32 mücerred toplam 94 nüfusu bulunan Gökceli, en az nüfusa sahip kışlağı 38 nüfusu bulunan Diğer Gökceli'ydi. Diğer Gökceli cemaatinde 1 kişi fakih, Göynüçük kışlağında 1 kişi sipahi emeklisiydi.⁴⁰⁴

Tablo 1.96. Gökceli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Gökcelü kışlağı	62	32	94
Diğer Gökcelü cemaati	25	13	38
Kayalı kışlağı	19	24	43
Göynüçük kışlağı	29	14	43
Çorak kışlağı	32	32	64
Toplam:	167	115	282

⁴⁰¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 23.

⁴⁰² Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 322, 323.

⁴⁰³ Karayakup Etrâki'nin bir kısmı Amasya'ya tâbi Mecidözü'nde bulunuyorlardı. Bunlar da o gruptan olmalılar (Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 418).

⁴⁰⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 60b-62a.

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 60b-62a.

Gökceli cemaati, XVII. yüzyılın sonlarına doğru Sivas'ın Ortapâre kazasına tâbi Karayakub, Eskikışla, Çorankaracaviran, Çoran, Göynüyük, Kavakalanı, Köseyyüplü, Gökceli, Emirzekişla, Bozbeyi, Yassıkışla, Koyunculu, Harbendelü, Kalkanlı ve Bayanlı adlı toplam 15 köyde kayıtlıydı. Zik edilen köylerde toplam 181 nüfus vardı. nüfusun 5'i asker, 5'i güherçileciydi.⁴⁰⁵

Tablo 1.97. Gökceli Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Karayakub karyesi	19	-	95
Eskikışla karyesi	8	-	40
Çorankaracaviran karyesi	10	-	50
Çoran karyesi	28	-	140
Göynüyük Karyesi	23	-	115
Kavakalanı karyesi	3	-	15
Köseyyüplü karyesi	19	-	95
Gökcelü karyesi	9	-	45
Emirzekişla karyesi	14	-	70
Bozbeyi karyesi	5	-	25
Yassıkışla karyesi	15	-	75
Koyunculu karyesi	10	-	50
Habendelü karyesi	6	-	30
Kalafatlu karyesi	4	-	20
Bayanlı karyesi	8	-	40
Toplam	181	-	905

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 18-20.

XVIII. yüzyılda Gökceli cemaatinin bir kısmı Amasya'nın Geldiklan nahiyesine bağlı Gökceli adlı bir köydeydiler.⁴⁰⁶ XIX. yüzyılın ilk yarısında Zile Yörükleri arasına kaydedilen Gökceli cemaati 1246'da (1830-31) Köseyyüb, Yenikışla, Gökcek, Sağırçay, Karayakub, Gökceli, Çorak adlı köylerde yerleşik durumdaydı. Bu köylerin bir kısmı Zile bir kısmı ise Amasya hudutlarındaydı.⁴⁰⁷ Yine aynı yüzyıla ait başka bir kaynakta Gökceli oymakları Sivas sancağına bağlı Gökceli, Budana, Karayakublu ve Göynücek adlı dört köyde yazılmışlardı.⁴⁰⁸

⁴⁰⁵ BOA, MAD, nr. 6112, s. 18-20.

⁴⁰⁶ BOA, Ali Emiri-III. Mustafa, nr. 278/22232, (15.S.1172/18 Ekim 1758).

⁴⁰⁷ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2283, s. 493-503.

⁴⁰⁸ BOA, Temettuât Defteri, nr. 14514, s. 26-61. Gökçeli yörüklerinin XIX. yüzyılın ilk yarısındaki yerleşim yerleri ve sosyo-ekonomik özellikleri için bk. Sabit Genç, "Amasya Sancağında İki Konargöçer Topluluk: XIX. yüzyılın İlk Yarısında Sosyo-Ekonomik Özellikleriyle Gökçeli ve Kavilli Yörükleri," *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜEFAD)*, IV/1, (2021), s. 106-121.

Tablo 1.98. Gökceli Kabilesi 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred/ Erkek Çocuk	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Köseeyyüb karyesi (Amasya)	80	32/48	160	432
Yassıkışla karyesi (Amasya)	20	8/15	43	108
Gökçek karyesi (Amasya)	38	32/28	98	222
Sağırçay karyesi (Amasaya)	19	11/7	37	106
Karayakub karyesi (Zile)	20	18/20	58	118
Gökceli karyesi (Zile)	10	6/12	28	56
Çorak karyesi	31	17/30	78	172
Toplam	218	124/160	502	1.214

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2283, s. 493-503.

Tablo 1.99. Tahir Dönemlerine Göre Gökceli Kabilesi Tarihli Nüfus Tablosu

Tarih	Kışlak/Cem aat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
983 (1575-76)	5 kışlak	167	115	282	1.002
1106 (1694-95)	15 köy	181	-	181	905
1246 (1830-31)	7 köy	218	124	342	1.214

1.4.2.18. İlbeyli/İlbeğli Bölüğünün Nüfusu

Türkmen taifesinden olan ve menşeleri hakkında farklı görüşler ileri sürülen İlbeğli/İlbeğlü/İlbeyli⁴⁰⁹ adlı cemaatler, Osmanlı döneminde Maraş, Ayıntab, Sivas, Rakka, Amasya Kazası, Kilis, Rumkal'a, Tokat, Zile, Yüzdepâre Kazası, Sis Sancağı, Menbüc Kazası, Trablusşam Eyaleti, Antakya ve Payas kazaları, Bozok Sancağı, Hama ve İzmir Sancağı'nda bulunuyorlardı.⁴¹⁰ Uluyörük'ün Ortapâre koluna bağlı olan İlbeyli cemaatinin bulundukları yerler çoğunlukla Sivas'ın güneybatısıydı. Cemaatin bazı obaları da Artukâbâd'daydı. XV ve XVI. yüzyılın son çeyreğine kadar bölük statüsünde Uluyörük'e bağlı olan Sivas bölgesi İlbeylileri, XVI. yüzyılın son çeyreğinde idarî bakımdan kaza statüsündeydiler.⁴¹¹ XVII. yüzyılda Kik Savat'la Kızılırmak arasında bulunan bütün yerler, İlbeyli taifesi ve ona bağlı cemaatlerin mahsus ve müstakil yaylak, kışlak ve mezralarıydı.⁴¹² XVIII. yüzyılda İlbeyli cemaati, Sivas'ın güneybatısında yerleşik hayata geçmişti. 1867'ye kadar kaza olarak kalan İlbeyli, bu tarihte Gelmuğad/Gilmigad, Emlak ve Tonus kaza müdürlükleriyle bir araya getirilerek Tonus

⁴⁰⁹ Farklı görüşler için bk. Kemalettin Kuzucu, "Osmanlı Döneminde Sivas İlbeylileri ve İlbeyli Kazası", OTAM: Ankara Üniversitesi Osmanlı Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, XV, Ankara 2004, s. 165-183.

⁴¹⁰ Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 87.

⁴¹¹ BOA, MD, nr. 35, s. 109, hk. 278, (29 Cemaziyelevvel 986/3 Ağustos 1578).

⁴¹² Ahmet Refik, *Anadolu'da Türk Aşiretleri*, İstanbul 1930, s. 71.

kazası meydana getirilmişti. 1870’de kendisine bağlı 33 köyle birlikte Tonus’un bir nahiyesi statüsünde olan İlbeyli, 1882’de Sivas merkezine bağlı bir nahiye idi.⁴¹³

Uluyörük’e tâbi İlbeyli cemaati, bölük adı altında ilk kez 890’da (1485-86) tahrirlerde kayıtlıydı. Bu dönemde bölüğün Kethüdası Emirze Kethüda’ydı ve bölüğe bağlı tek cemaatin adı da Emirze Kethüda cemaatiydi. Cemaatin 311 hane nüfusu vardı. cemaatteki nüfusun 5’i fakih, 2’si dîvâne, 2’si seyyiddi.⁴¹⁴

Tablo 1.100. İlbeyli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Emirze Kethüda cemaati	311	-	311
Toplam:	311	-	311

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 377-379.

926’da (1519-20) İlbeyli bölüğün kışlak sayısı 45’ti. Bölüğü meydana getien cemaatin adı “Emirze veled-i İlbeyli cemaati, bölüğün kethüdası da Emirze veled-i İlbeyi’ydi. Bölüğe, bu dönemde Ulu Kamanlu bölüğüne bağlı birkaç kışlak da yazılmıştı. Bu tarihte İlbeyli bölüğüne Demircilik, Ağcaagıl, Töre, Sarıfakih, Derecik, Bozlu, Gökdere, Melikoğlu diğer adıyla Karalar, Ağcainiş, Sekbanlı, Tamu, Banalak/Yanalak, Kazan-ı Alaca, İsrailoğulları, Göni, Ulu, Derzihacı/Terzihacı, **Diğer** Kışlak, Firuz-ı sagır, Kabaklı, Karaköy, Kilise, Kızılca, Gözmüş, Yoğunali, Boğazkesen, Gelin, Kuzuluk, Kelek/Killik, Çiftlik, Virancık, Künbedcik, Uzuntura/Uzundura, Dedeviranı, Şeyhkızık, Gülbulaş⁴¹⁵, İli, Çamluca, Çomaköy, Kızılca, Kızılarkaç, Güngörünmez, Hacıisa cemaati, Ulukaman Kethüda diğer adıyla Beşdepe ve Samagar adlı kışlak bağlıydı. Bölüğe 749’u hane, 167’si mücerred toplam 916 nüfus kayıtlıydı. Demircilik kışlağında cemaate adını veren Hamza veled-i Eymirze adlı kişi kayıtlıydı. Kışlakta 1 kişi fakih-imam, 1 kişi de fakihti. Ağcaagıl’da 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Töreçayırı’nda 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Sarıfakih ve Bozlu’da 1’er kişi fakih-imam, Gökdere’de 1 kişi fakih, Melikoğlu’nda 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 2 kişi sûfi, Ağcainiş’te 4 kişi fakih, 1 kişi sûfi, Sekbanlı’da 1 kişi imam; Tamu’da 1 kişi fakih, 1 kişi sûfi, Kazanılaca’da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi sipahizâde, Göni’de 1 kişi imam, Ulu ve Derzihacı kışlaklarında 1’er kişi fakih-imam, adı yalnızca Kışlak olan yerde 1 kişi seyyid, 1 kişi fakih-imam; Firuz-ı sagır’da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sûfi, Kilise kışlağında 3 kişi fakih, Kızılca’da 1 kişi imam, 3 kişi seyyid, Gözmüş’te 1 kişi imam, 1 kişi fakih, Yoğunali’de 1 kişi imam, Boğazkesen’de 1 kişi fakih, Gelin’de 1 kişi fakih-imam, Kuzuluk’ta 1 kişi

⁴¹³ Kemalettin Kuzucu, *XIX. Yüzyıl Ortalarında İlbeyli Kazasının Sosyal ve İktisadi Durumu*, (Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Erzurum 1996, s. 8, 9.

⁴¹⁴ BOA, TT. d, nr. 19, s. 377-379.

⁴¹⁵ Bu kışlak Artukâbâd’a tâbi kışlaklardandır (BOA, MAD, nr. 23365, s. 113).

fakih, Çiftlik'te 1 kişi fakih-hatip, 1 kişi fakih, 2 kişi sipahizâde; Uzuntura'da 1 kişi fakih, Şeyhkızık'ta 1 kişi fakih-imam, Gülbulaş'ta 1 kişi imam, 1 kişi sûfi, İli'de 1 kişi fakih-imam, Çamluca'da 1 kişi fakih, Çomaköy'de 1 kişi fakih-imam, Kızılarkaç'ta 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Hacıisa Cemaati'nde 1 kişi seyyid, 1 kişi fakih, Ulukaman Kethüda kışlağında 1 kişi imam, 1 kişi seyyid, Samagar kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi dîvâneydi. Bölüğün en fazla nüfusu 50 ile Kilise kışlağında, en az nüfusu ise 4'erle Derecik ve İsrailoğulları kışlaklarındaydı. Kilise, Gelin, Kuzuluk, Çiftlik, Virancık, Uzuntura kışlakları Artukâbâd'a tâbiydi. Kızılarkaç, Ulukaman Kethüda ve Samagar adlı kışlaklar ise Ulukaman cemaatine bağlıydı.⁴¹⁶ Bölüğün genel nüfusu önceki tahrirde kıyasen %194 oranında artmıştı. Bölüğün kışlak sayısı 1'den 45'e yükselmmişti. Mücerred nüfus ise bir önceki dönemde mevcut değilken bu dönemde 168'di.

Tablo 1.101. İlbeyli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Demircilik kışlağı	22	-	22
Ağcaağıl kışlağı	21	5	26
Töreçayırı kışlağı	22	6	28
Sarufakih kışlağı	8	3	11
Derecik kışlağı	4	-	4
Bozlu kışlağı	12	-	12
Gökdere kışlağı	6	9	15
Melikoğlu (Karalar) kışlağı	13	1	14
Ağcainiş kışlağı	27	10	37
Sekbanlu kışlağı	6	-	6
Tamu kışlağı	18	-	18
Banalak/Yanalak kışlağı	7	1	8
Kazan-ı alaca kışlağı	11	7	18
İsrailoğulları kışlağı	4	-	4
Göni kışlağı	42	3	45
Ulu Kışlak	26	3	29
Derzihacı kışlağı	13	9	22
Kışlak	34	13	47
Firuz-ı sagır kışlağı	8	-	8
Kabaklu kışlağı	18	7	25
Karaköy kışlağı	15	2	17
Kilise kışlağı	47	3	50
Kızılca kışlağı	16	4	20
Gözmüş kışlağı	13	11	24
Yoğunali kışlağı	15	7	22
Boğazkesen kışlağı	9	3	12
Gelin kışlağı	18	5	23
Kuzuluk kışlağı	10	-	10
Kelek/Killik kışlağı	21	2	23
Çiftlik kışlağı	10	1	11
Virancık kışlağı	42	9	51
Künbedcik kışlağı	16	8	24
Uzuntura kışlağı	34	11	45
Dedeviranı kışlağı	8	4	12

⁴¹⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 387-398.

Şeyhkızık kışlağı	19	-	19
Gülbulaş kışlağı	12	-	12
İni kışlağı	9	-	9
Çamluca kışlağı	8	-	8
Çomaköy kışlağı	19	-	19
Kızılca kışlağı	26	-	26
Kızılarkaç kışlağı	6	-	6
Güngörünmez kışlağı	5	3	8
Hacıisa cemaati kışlağı	16	3	19
Ulukaman Kethüda (Beşdepe) kışlağı	21	14	35
Samagar kışlağı	12	-	12
Toplam:	749	167	916

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 387-398.

İlbeyli bölüğü, 983'te (1575-76) Kethüda İskender Bey'in idaresindeydi. Bölüğe tâbi kışlak ve cemaatlerin sayısı bu dönemde 45'ten 76'ya yükselmişti. Kışlak ve cemaatlerden 24'ü önceki dönemde vardılar. Diğerleri bölüğe yeni kaydedilmişlerdi. Kışlaklardan bir kısmı Koyunculu, Akkuzulu ve Kurugöllü bölüklerine, 5 tanesi de bu dönemde bölük statüsünden çıkarılan Sıracı cemaatine aitti. Bölüğe yeni ilave edilen kışlak ve cemaatler Alideresi, Halifeli, Balabanlı, Karlamac, Hacılar, Yumrucaktaş, Çakırhacı, Yahyaoğlu, Karaağıl, Bayad, Alakilise, Yenice, Müminhanı, Kürmen, Abdurrahmanoğlu, Ahurcuk, Karagöz, Karasûfi, Barascık, Kızık, Danişmendli diğer adıyla İlyasoğlu, Koyunculu, Kalkan, Virancık, Atkavağı diğer adıyla Serasekü, Karacaçay, Tanku, Canik, Gümüşdigin/Gümüştekin, Karı, Tercan, Kızılöz, Kuyducak, Kadıderesi, Künbedcik, Bostancık, Haydarlı, Kapanlı, Hacıbeyli diğer adıyla Uzunluca, Deretam, Zirkaya, Ballıkaya, Halaçoğlu, Sarıkaya ve Beşdepe karyelerine ait 2 kışlak, Acısu, Kavak, Küfecioğlu, Çökelek, Tavşanbayır diğer adıyla Bahaeddin, Keçili ve Çorzal mezrası içinde bulunan kışlaktı. Alideresi, Halifeli, Karlamac, Hacılar, Alakilise, Yenice, Karasûfi, Barascık, Kızıl, Danişmendli diğer adıyla İlyasoğlu, Virancık, Kuzuluk, Çiftlik, Karacaçay, Canik, Karı, Gökdere, Kilise, Uzuntura, Tercan, Kızılöz, Kuyducak, Alaca kışlakları Artukâbâd'a bağlıydı. Küfecioğlu, Çökelek, Tavşanbayırı, Çorzal diğer adıyla Kerkecek mezrasında bulunan bir kışlak ile Keçili kışlakları Sıracı cemaatinin bulunduğu kışlaklardı. Koyunculu ve Kalkan kışlakları, Kuzulu cemaatinden ayrılıp İlbeyli bölüğüne bağlanmıştı. Karı, Gümüşdigin, Alaca, Karasûfi, Barascık, Kızık, Yahyaoğlu, Danişmendli, Hacılar, Kalkan, Yumrucaktaş kışlakları 926'da (1519-20) Kurugöllü bölüğüne bağlıydılar.⁴¹⁷ Bölüğün en fazla nüfusunu Sıracı cemaatinin bulunduğu Tavşanbayırı diğer adıyla Bahaeddin kışlağı barındırıyordu ve nüfus sayısı 202'ydi. Bölükte en az nüfusun bulunduğu kışlak ise Hasanhanı yakınlarında bulunan

⁴¹⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 482-485.

Kavak kışlağında kayıtlıydı ve nüfus miktarı yalnızca 3'tü. Yahyaoğlu kışlağında ise nüfus yoktu. Yahyaoğlu cemaati kışlak mahalli olarak Köseini'ni kullanmaktaydı. Kalkan kışlağındaki cemaat, Geldiklanâbâd'da Haydar adlı köy civarındaydı. Bu devirde bölüğün toplam nüfusu 2155'i hane, 1674'ü mücerred 3829'du.⁴¹⁸ Bir önceki tahrirde kıyasen genel nüfus %318, hane nüfusu %187, mücerred nüfus ise %902 oranında artmıştı.

Tablo 1.102. İlbeylû Bölüğü 983 (1574-1575) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Demircilik kışlağı (Kethüda İskender Bey)	48	16	64
Alideresi kışlağı	4	4	8
Halifelü cemaati	12	7	19
Ağcağıl kışlağı	43	29	72
Tamu kışlağı	47	31	78
Balabanlu kışlağı	19	17	36
İsrailoğulları kışlağı	16	5	21
Karlamac kışlağı	49	36	85
Hacılar kışlağı	34	21	55
Yumrucaktaş kışlağı	25	24	59
Çakırhacı kışlağı	34	24	58
Yahyaoğlu kışlağı	0	0	0
Karaağıl kışlağı	15	14	29
Bayad kışlağı	16	25	41
Alakilise kışlağı	26	13	39
Yenice kışlağı	17	12	29
Töreçayır ⁴¹⁹ kışlağı	66	26	92
Müminhanı kışlağı	52	29	81
Sarıfakih kışlağı	31	17	48
Derecik / Körhacı kışlağı	9	9	18
Kürmen kışlağı	39	24	63
Boğazkesen kışlağı	21	11	32
Abdurrahmanoğlu kışlağı	15	19	34
Ahuncuk kışlağı	7	6	13
Karagöz kışlağı	58	13	71
Banalak/Yanalak kışlağı	23	9	32
Bozlu kışlağı	27	26	53
Ağcaeniş kışlağı	101	72	173
Karasûfi kışlağı	45	44	89
Barascık kışlağı	15	17	32
Kızık kışlağı	29	22	51
Danişmendlü /İlyasoğlanı kışlağı	24	28	52
Koyunculu kışlağı	33	58	91
Kalkan kışlağı ⁴²⁰	65	83	148
Virancık kışlağı	32	8	40
Atkavağı /Serasekü kışlağı	14	3	17
Kuzuluk kışlağı	19	20	39
Çiftlik kışlağı	23	18	41
Karacaçay kışlağı	26	32	58
Tanku kışlağı	10	14	24

⁴¹⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-20b.

⁴¹⁹ Bu kışlağın adı imlâyâ göre "Töre, Bora, Boza" şeklinde okunabilmektedir. Biz "Töre" yi tercih ettik [TKA.TD, nr. No:180, vr. 5b(mükerrer)].

⁴²⁰ Bu kışlak Koyunculu kışlağına bağlıydı ayrıca bu kışlakta bulunanlar Geldiklanâbâd Seccâd'ında Haydar adlı köy yakınlarında sakindiler (TKA.TD, nr. 180, vr. 10a).

Canik kışlağı	16	20	36
Gümüşdigin kışlağı	50	26	76
Karı kışlağı	44	42	86
Gökdere kışlağı	16	20	36
Kenise kışlağı	37	53	90
Uzuntura kışlağı	33	43	76
Tercan kışlağı	14	11	25
Kızılöz kışlağı	22	41	63
Kuyducak kışlağı	4	3	7
Alaca kışlağı	25	24	49
Göni kışlağı ⁴²¹	53	32	85
Kadıderesi kışlağı	10	6	16
Ulu kışlağı	31	18	49
Derzihacılı kışlağı	20	9	29
Firuz-ı sâgir kışlağı	21	9	30
Kızılca kışlağı	20	18	48
Yoğunali kışlağı	11	9	20
Künbedcik kışlağı	16	6	22
Bostancık kışlağı	17	15	32
Haydarlu kışlağı	58	40	98
Kapanlu kışlağı	14	4	18
Melikoğlu (Kirkulı) kışlağı	8	2	10
Hacıbeylü (Uzunluca) kışlağı	17	6	23
Deretam kışlağı	7	3	10
Zirkaya ⁴²² kışlağı	18	5	23
Ballukaya kışlağı	17	15	32
Halaçoğlu kışlağı	8	5	13
Kışlak (Sarukaya Karyesi içinde)	13	11	24
Kışlak (Beşdepe Karyesi içinde)	7	9	16
Acısu kışlağı	12	4	16
Kavak kışlağı	3	0	3
Saraclu cemaati / Kômceoğlu kışlağı	77	63	140
Saraclu cemaati / Çökelek kışlağı	47	39	86
Saraclu cemaati / Tavşanbayır (Bahaeddin) kışlağı	113	89	202
Saraclu cemaati / Kışlak	43	45	88
Saraclu cemaati / Keçilü kışlağı	44	23	67
Toplam:	2.155	1674	3.829

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-20b.

İlbeyli cemaatinin bir bölümü mâlî olarak XVII. yüzyılda Rum Eyaleti'nde, Hazine Defterdarlığı kaldırılmadan önce Rum Hazinesi'ne, bu defterdarlık kaldırıldıktan sonra da Tokat Voyvodalığı'na tâbi Hoca Hâsları Mukataası'na dâhildi.⁴²³ Bu mukataaya dâhil olan İlbeyli cemaatinin bir bölümü, 1053'te (1643-44) İlbeyli Kazası'na tâbi olarak toplam 47 kışlakta bulunuyorlardı. Bu kışlaklar ve nüfusları Tablo 1.103'te gösterilmiştir. Bu zamanda Hoca Hâsları'na tâbi olan İlbeyli kabilesinin nüfusu 890'ı hane, 111'i mücerred toplam 1001'di. Hane nüfusunun içinde 6 nefer asker bulunuyordu. Askerlerden 1'i Hasbeydivanı, 1'i Koyunculu, 2'si Kethüdalı, 2'si Tatlı kışlağındaydı.

⁴²¹ Bu kışlak üzerinde Bozok sancağı beyi kendine ait olduğu iddiasıyla müdahalede bulunmuştur. Ancak sonra kışlağın Sivas'a bağlı olduğunun tekrar ortaya çıkması üzerine kışlak Sivas'a kayıtlıydı (TKA.TD, nr. 180, vr. 15a).

⁴²² Bu kışlağın diğer isimleri Çebnicik ve Karaulaş'ti (TKA.TD, nr. 180, vr. 17b).

⁴²³ Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 99-101.

Aylık kışlağında 1 kişi mecnûn/dîvâne; Kanacık'ta 1 kişi imam, Ağcainiş'te 1 kişi fakih-hatip, Alakilise'de 1 kişi müezzin, Tatlı'da 1 kişi fakih-imamdı ve askerlerle birlikte bu kişiler de vergiden muaftılar. Çanakçı kışlağındaki cemaat Emlak kazasında sakındı. Bu devirde Hoca Hâsları'na tâbi İlbeyli kabilesinin kethüdası, Kethüdalı kışlağında kayıtlı olan Üveys Yunus'tu. Bahsi geçen İlbeyli kazasındaki İlbeylilerin vergi gelirleri bu zamanda Sultan Ahmed Vakfı'na tahsis edilmişti.⁴²⁴

Tablo 1.103. Hoca Hâsları Mukataası İlbeyli Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Menşurlu kışlağı	14	9	23	79
Karalu kışlağı	22	2	24	112
Akkuzulu kışlağı	5	-	5	25
Yanalak kışlağı	13	4	17	69
Banalı/Yanalı kışlağı	10	0	10	50
Kızılca kışlağı	18	3	21	93
Bedirlü kışlağı	22	2	24	112
Kulak/Kavlak kışlağı	10	2	12	52
Diğer Kızılca kışlağı	15	2	17	77
Çallu kışlağı	101	1	102	506
Kartalca kışlağı	26	5	31	135
Közmüşlü kışlağı	25	10	35	135
Yaramış kışlağı	24	-	24	120
Acıpınar kışlağı	10	1	11	51
Hasbeydivanı kışlağı	15	3	18	78
Göni kışlağı	30	5	35	155
Karalar kışlağı	5	1	6	26
Koyunculu kışlağı	10	-	10	50
Kışlak-ı Ayulu kışlağı	13	2	15	67
Sorkuncuk kışlağı	7	-	7	35
Kayalu kışlağı	20	3	23	103
Boğazkesen kışlağı	12	2	14	62
Tatlıcak kışlağı	11	3	14	58
Kızılöz kışlağı	11	6	17	61
Çerekli kışlağı	24	3	27	123
Kanacık kışlağı	20	2	22	102
Ağcainiş kışlağı	49	10	59	255
Han kışlağı	104	-	104	520
Kırbeylü kışlağı	9	1	10	46
Alakilise kışlağı	12	-	12	60
Bozlu kışlağı (toprağı tımar)	7	-	7	35
Bostancık kışlağı	8	-	8	40
Kara Mehmedlü kışlağı	8	-	8	40
Kethüdalı kışlağı	24	4	28	124
Haydarlı kışlağı	26	6	32	136
Tatlu kışlağı	30	8	38	158
Turalı kışlağı	28	11	39	151
Ulukışla kışlağı	8	-	8	40
Sarukaya kışlağı	5	-	5	25
Çanakçı kışlağı	8	-	8	40
Saraclu/Sıracı kışlağı	7	-	7	35
Kademli kışlağı	8	-	8	40

⁴²⁴ BOA, MAD, nr. 5120, s. 18-27.

İlisu kışlağı (Gedik kazasında)	18	-	18	90
Boyacılu kışlağı (Çeti Yaylasında sakinleri)	12	-	12	60
Şabanoğlu kışlağı (Akşarabad'da sakinler)	13	-	13	65
Umran nam-ı diğer Ömerlü kışlağı	5	-	5	25
Ulaşlu kışlağı (Çeti yaylasında sakinler)	8	-	8	40
Toplam	890	111	1001	4.561

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 18-27.

1093'te (1682) İlbeyli kabilesinin bir bölümü yine İlbeyli kazasına tâbi olarak Tokat Voyvodalığı'na tâbiydi. Bu zamanda İlbeyli kazasının 41 köyünde 731'i hane, 28'i mücerred toplam 859 İlbeyli nüfusu vardı. Kazanın tahmini nüfusu ise 3.723'tü. Kabileye kayıtlı 5 kışlak boş ve harap durumdaydı. Kışlaklarda tarım ürünleri mukabilinde 845 kuruş da öşür vergisi tahsil edilmişti. Tahsil edilen öşür vergisi Hamamcıbaşı İbrahim Ağa'ya ait olan hâslar arasındaydı.⁴²⁵

Tablo 1.104. İlbeyli Kazası 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Hanlı karyesi kışlağı	103	7	110	522
Göni karyesi kışlağı	18	-	18	90
Kızılöz karyesi kışlağı	9	-	9	45
Kartalca karyesi kışlağı	15	-	15	75
Karacaviran karyesi kışlağı	8	-	8	40
Çanakçı karyesi kışlağı	7	-	7	35
Akcainiş karyesi kışlağı	36	9	45	189
Kayadibi karyesi kışlağı	19	1	20	96
Közmanlı karyesi kışlağı	21	-	21	105
Menşurlu karyesi kışlağı	7	1	8	36
Saidilü karyesi kışlağı	10	1	11	51
Bedirlü karyesi kışlağı	19	-	19	95
Demlü karyesi kışlağı	19	1	20	96
Karalu karyesi kışlağı	17	-	17	85
Yaramışlu karyesi kışlağı	18	-	18	90
Haydarlu karyesi kışlağı	35	-	35	175
Durdulu karyesi kışlağı	43	-	43	215
Kethüdalı karyesi kışlağı	36	-	36	180
Yabalu karyesi kışlağı	8	-	8	40
Koyunculu karyesi kışlağı	9	1	10	46
Ayulu karyesi kışlağı	3	-	3	15
Sorkuncuk karyesi kışlağı	8	-	8	40
Hereklü karyesi kışlağı	24	1	25	121
Kızılcaışla karyesi kışlağı	5	2	7	17
Kırbeyi karyesi kışlağı	6	-	6	30
Kabasakal karyesi kışlağı	24	1	25	121
Taşlucak karyesi kışlağı	9	-	9	45
Boğazkesen karyesi kışlağı	6	-	6	30
Mehmedlü karyesi kışlağı	8	-	8	50

⁴²⁵ BOA, MAD, nr. 911, s. 44-62, 3-5.

Yanalak/Banalak karyesi kışlağı	14	-	14	70
Gazibey karyesi kışlağı	3	-	3	15
Çallu karyesi kışlağı	127	3	130	638
Bozlu ve Borazid karyesi kışlağı	5	-	5	25
Sarıkaya karyesi kışlağı	1	-	1	5
Gökfatma karyesi kışlağı	1	-		5
Kulaklı/Kavlaklı karyesi kışlağı	6	-	6	30
Tavşancık karyesi kışlağı	6	-	6	30
Bozlu karyesi kışlağı (mükerrerdır)	5	-	5	25
Gökfatma karyesi kışlağı (mükerrerdır)	3	-	3	15
Karaulaşlı karyesi kışlağı	6	-	6	30
Karalu karyesi kışlağı	7	-	7	35
Hasanbey karyesi kışlağı	Hâlî ve harabe	-	-	
Ağcasu karyesi kışlağı	Hâlî ve harabe	-	-	
Ömerli karyesi kışlağı	Hâlî ve harabe	-	-	
Karauş karyesi kışlağı	Hâlî ve harabe	-	-	
Şaban karyesi kışlağı	Hâlî ve harabe	-	-	
Acıpınar karyesi kışlağı	Hâlî ve harebe	-	-	
Akkuzulu karyesi kışlağ	5	-	-	25
Toplam	739	28	759	3.723

Kaynak: BOA, MAD, nr. 911, s. 44-62, 3-5.

XVII. yüzyılın sonlarına doğru İlbeyli kabilesinin bir kısmı Tokat Voyvodalığı'na tâbi olan Hoca Hâsları Mukataası'na bir kısmı da Zile Voyvodalığı'na bağlı olarak Ortapâre'deydiler. Hoca Hâsları'na dâhil olan İlbeyli kabilesi 1104'te (1692-93) toplam 53 kışlakta bulunuyorlardı. Kışlaklardaki kayıtlı nüfus Tablo 1.99'da gösterilmiştir. Kışlaklardaki cemaatin, 613'tü vergi mükellefi, 87'si vergiden muaf toplam 700 nüfusu vardı. Vergiden muaf olan nüfus içinde imam, hatip, müezzin, sipahi, sipahi emeklisi, sipahizade yeniçeri, tımar sahibi gibi kişiler bulunuyordu. İlbeyli kabilesinin zikredilen devirdeki nüfusları tahmini 3.500'dü. 53 kışlaktan 14'ü boştu. Boş kışlaklardan olan Boyacılı'nın cemaati Erzurum'a tâbi Çit yaylasındaydılar. Kalan 13 boş kışlağın sakinlerinin nerede oldukları belli değildi.⁴²⁶

Tablo 1.105. Hoca Hâsları Mukataası İlbeyli Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane / vergi mükellefi nüfus	Vergiye tâbi olmayan nüfus	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Çallı kışlağı	66	10	76	380
Kethüdalı Kışlağı	21	13	34	170
Menşurlu Kışlağı	11	3	14	70
Bostancık kışlağı	3	1	4	20
Karamehmedli kışlağı	5	2	7	35
Turdılı/Durdılı kışlağı	33	6	39	195
Kayadibi kışlağı	22	-	22	110

⁴²⁶ BOA, MAD, nr. 9481, s. 3-10.

Tamulu/Damulu Kışlağı	21	1	22	110
Yanalak kışlağı	12	1	13	65
Bedirli kışlağı	27	-	27	135
Haydarlı kışlağı	26	1	27	135
Ağcainiş kışlağı	28	4	32	160
Kartalca Kışlağı	22	2	24	120
Közmenli/Gözmenli kışlağı	27	2	29	145
Kızılöz Kışlağı	15	1	16	80
Nimetikızılcası Kışlağı	13	-	13	65
Karalı Kışlağı	18	-	18	90
Yapalı kışlağı	5	-	5	25
Sorkuncuk kışlağı	6	3	9	45
Herekli kışlağı	18	4	22	110
Topalkızılcası kışlağı	5	-	5	25
Kabasakal Kışlağı	21	6	27	135
Koyuncılı kışlağı	8	5	13	65
Ayulı kışlağı	1	-	1	5
Tatlucak kışlağı	5	-	5	25
Boğazkesen kışlağı	4	-	4	20
Gazibey kışlağı	5	-	5	25
Söğütcük Kışlağı (Hankışla'ya tâbi)	15	4	19	95
Eskiköy kışlağı (Hankışla'ya bağlı)	8	3	11	55
Ağcaköy kışlağı (Hankışla'ya bağlı)	44	8	52	260
Kızılcakışla kışlağı (Hankışla'ya bağlı)	10	-	10	50
Karalar kışlağı (Hankışla'ya tâbi)	12	1	13	65
Keçili kışlağı (Hankışla'ya tâbi)	5	-	5	25
Güneyli kışlağı	26	-	26	130
Kavlak/Kulak kışlağı	4	-	4	20
Kayırbey kışlağı	4	1	5	25
Yaramışlı kışlağı	19	3	22	110
Akkuzulu kışlağı	5	2	7	35
Ulukışla kışlağı	10	-	10	50
Hasbey kışlağı (Herbey nahiyesine tâbi)	Hâlî	-	-	-
Ala/Elakilise kışlağı (Herbey nahiyesine tâbi)	Hâlî	-	-	-
Acıpınar kışlağı (Herbey nahiyesine tâbi)	Hâlî	-	-	-
Ömerli kışlağı (Gelmugad kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Sarıkaya kışlağı (Gelmugad kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Bozıkışlağı (Han-ı Cedid kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
İncesu kışlağı (Boğazlıyan kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Karacaviran (Gülbeniz) kışlağı (Emlak kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Çanakçı kışlağı (Emlak kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Karaulaşlı kışlağı (Emlak kazasına tâbi) (ahalisi	Hâlî	-	--	

Arzırurum'da Çit yaylasında sakinler)				
Bafadır kışlağı (Karahisar-ı Sabin'e? tâbi)	Hâlî	-	-	-
Samarcılı? Kışlağı (Gedik kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Gökfatma kışlağı (Gedik kazasına tâbi)	Hâlî	-	-	-
Boyacılı kışlağı (reayası Çit yaylasında sakinler)	Hâlî	-	-	-
Toplam	613	87	700	3.500

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 3-10.

XVII. yüzyılın sonlarında Hoca Hâsları Mukataası dışında kalan bazı İlbeyli cemaatleri idarî bakımdan Ortapâre'ye, mâlî bakımdan Zile Voyvodalığı'na bağlıydılar. Bu İlbeyliler, 1106'da (1695-96) Sivas'ın Ortapâre kazasına tâbi Karasofulu, Ağcakışla, Tarhane, Yanıklı, Gümüştigin, Alacalı, Kayalı, Çitlik, Uzunturalı, Yakacı, Karacahan, Gökdere, Killik, Yazıkışla, Kızıllu, Kemalli, Kızılöz, Virancık, Halacılı ve Ballıkaya köylerinde yerleştiler.⁴²⁷ Bahsi geçen köylerde 316 İlbeyli nüfusu vardı. Nüfusun 275'i vergi mükellefi, 41'i vergiden muaf. Vergiden muaf olan nüfus içinde 21 asker, 1 tımar sahibi, 1 imam, 1 hatip, 4 de seyyid bulunuyordu.⁴²⁸

Tablo 1.106. Zile Voyvodalığı'na Bağlı İlbeyli Kabilesi 1106 (1695-96) Tarihli Nüfus Tablosu

Karye/Kışla	Vergi Mükellefi	Vergiden Muaf	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Karasofulu karyesi	21	4	25	125
Ağcakışla karyesi	10	-	10	50
Terhane karyesi	8	2	10	50
Yankulu karyesi	38	8	46	230
Gümüştigin karyesi	21	7	28	140
Alacalı (Katıkışla) karyesi	16	-	16	80
Kayalı karyesi	30	4	34	170
Çitlik (Ağalı) karyesi	9	9	18	90
Uzunturalı karyesi	10	-	10	50
Yakacı karyesi	31	1	32	160
Karacahan karyesi	15	-	15	75
Gökdere karyesi	7	-	7	35
Killik karyesi	4	-	4	20
Yazıkışla karyesi	2	1	3	15
Kızıllu karyesi	4	4	8	40
Kemallü karyesi	7	-	7	35
Kızılöz karyesi	11	2	13	65
Virancık karyesi	16	-	16	80
Halacılı karyesi	5	-	5	25
Ballıkaya karyesi	9	-	9	45
Toplam	275	41	316	1.580

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 24-27.

⁴²⁷ Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 98-101.

⁴²⁸ BOA, MAD, nr. 6112, s. 24-27.

Tokat Voyvodalığı'na tâbi İlbeyli aşireti XVIII. yüzyılın sonlarına doğru bir ara kethüdalarının zûlmünden dolayı yerlerini terkedip sağa sola perakende hâlde dağılmışlardı. Bu husus 11.Cemaziyelevvel 1194 (15 Mayıs 1780) tarihli sicil kaydına yansımıştı. Sicilde Tokat Voyvodalığı'na tâbi İlbeyli aşireti mensuplarının Dersaadet'e gönderdikleri arzuhallerinde kethüdaları Halil ve kardeşi Mehmet ve bazı avanelerinin aşirete zulmederek bazılarını katlettikleri ve zulümler sebebiyle ahalinin sağa sola perakende halde dağıldıkları, bunun üzerine merkezden gönderilen bir emirle suçluların yakalanarak mahkeme edilmeleri ve adaletin temin edilmesinin emredildiği kayıtlıydı.⁴²⁹

İlbeyli kabilesinin bir kısmı yine XIX. yüzyılda kendi adını taşıyan kazada bulunuyordu. 1246'da (1830-31) İlbeyli kazasında toplam 34 köyde kayıtlı İlbeyli kabilesi vardı. Tablo 1.107'de adları ve nüfusları verilen 34 köyde toplam 1.097 nüfus kayıtlıydı. Nüfusun 511'i hane, 499'u mücerred, 87'si çocuktı.⁴³⁰

Tablo 1.107. İlbeyli Kazası 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Köyün adı	Hane	Mücerred /çocuk	Toplam	Tahmini Nüfus
Menşurlu karyesi	15	7/1	23	82
Kızılcağışla karyesi	8	11	19	51
Banalak karyesi	23	15/7	45	130
Tamılı/Damılı karyesi	10	10/2	22	60
Kartalca karyesi	33	22/14	69	187
Akkuzulu karyesi	8	9	17	49
Közmen karyesi	14	12/1	27	82
Haydarlı karyesi	28	14/1	43	154
Ağcainiş karyesi	7	14/2	23	49
Bedirli karyesi	14	21/5	40	91
Karalı karyesi	30	22/9	61	172
Yaramış karyesi	22	24/3	49	134
Kethüdalı karyesi	7	8	15	43
Tarılı/Darılı karyesi	29	21/4	54	166
Gazibey karyesi	13	19/1	33	84
Çunkar karyesi	28	15/1	44	155
Karalar karyesi	9	7/1	17	52
Göne karyesi	30	46/10	86	196
Kızılca karyesi	7	5/1	13	40
Kayadibi karyesi	7	15/1	23	50
Kızılöz karyesi	13	7/4	24	72
Hanlı karyesi	45	23/6	74	248
Sırıklı karyesi	6	2	8	32
Çalılı karyesi	21	57/4	82	162
Herekli karyesi	7	15/2	24	50
Bostancık karyesi	3	5	8	20
Sorkuncuk karyesi	6	9/1	16	39
Söğüdcük karyesi	12	10/2	24	70
Eskiköy karyesi	5	3	8	28
Koyuncu karyesi	13	14	27	79

⁴²⁹ Meşihat Arşivi Sivas Şeriye Sicili, nr. 1, s. 255.

⁴³⁰ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2257, s. 526-545. Bu defterin tarihlendirilmesi tahmini olarak yapılmıştır.

Keçili karyesi	7	3	10	38
Kabasakal karyesi	6	13	19	43
Kavlak karyesi	5	7	12	32
Ayulu karyesi	20	14/4	38	114
Toplam	511	499/87	1.097	3.054

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2257, s. 526-545.

İlbeyli kazasına 1844'te 32 köy yazılmıştı. Bu zamanda kazada toplam 983 vergi mükellefi nüfus kayıtlıydı. Kazanın tahmini nüfusu ise 4.915'ti.⁴³¹

XIX. yüzyılda da İlbeyli kabilesinin bir kısmı İlbeyli kazası haricinde ve mâlî bakımdan Zile Muhassıllığı'na tâbiydiler. 1259'da (1843-44) Ballıkaya, Yakacık, Yoncalık, Kemalli, Yabıncakhisar, Üçağaç, Virancık, Kayalı, Ağalı, Gümüşdigin ve Uzamış adlı köylerde kayıtlı İlbeyli kabilesinin nüfusu 120'si hane toplam 294'tü.⁴³²

Tablo 1.108. Zile Muhassıllığı'na Bağlı İlbeyli Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Ballukaya karyesi	14	26	70
Yakacık karyesi	7	19	35
Yoncalık karyesi	3	12	15
Kemalli karyesi	4	9	20
Yabıncakhisar karyesi	3	3	15
Üçağaç karyesi	2	7	10
Virancık karyesi	30	72	150
Kayalı karyesi	28	71	140
Ağalı karyesi	6	9	30
Gümüşdigin karyesi	21	62	105
Uzamış karyesi	2	4	10
Toplam	120	294	600

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2527, s. 80-95.

Tablo 1.109. İlbeyli Kabilesi Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat/ Köy Sayısı	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	311	-	311	1.555
926 (1519-20)	45	749	167	916	3.912
983 (1575-76)	76	2155	1674	3.829	12.449
1053 (1643-44) (Hoca Hâsları'na dâhil olan)	47	890	111	1001	4.561
1093 (1682) Hoca Hâsları'na dâhil olan	47	731	28	749	3.683
1104 (1692-93) Hoca Hâsları'na dâhil olan	53	697	-	697	3.485
1106 (1695-96) Zile Voyvodalığı'na dâhil olan	20	316	-	316	1.580
1246 Zile Kazası	34	511	499	1.010	3.054
1259 (1843-44) İlbeyli Kazası	32	983	-	983	4.915

⁴³¹ Kemalettin Kuzucu, *XIX. Yüzyıl Ortalarında İlbeyli*, s. 22.

⁴³² BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 80-95.

1259 (1843-44) Zile Muhassıllığı	11	120	-	294	600

1.4.2.19. İzzeddinlü ve İdrislü Bölüğünün Nüfusu

Konar-göçer Türkmen taifesine mensup olan İzzeddinli adlı cemaatler, Osmanlı döneminde Çatalca kazası, Karaman, Konya, Kütahya, Rakka, Maraş, Erzurum ve Kırşehir sancakları ile Bozulus, Rumeli, Isparta, Diyarbekir Eyaleti, Sivas sancağına tâbi Zile, Yeni İl ve Yüzdepâre kazalarında ve Eski İl kazası ile Ürgüp kazalarında bulunuyorlardı ve Bozulus tayfasına bağlıydılar. İdrisli adlı cemaatler ise Maraş, Tarsus, Karahisar-ı Şarkî, Kars-ı Maraş, Paşa ve Sivas sancaklarındaydılar.⁴³³ Sivas sancağında bulunanlar Uluyörük'e bağlıydılar. Başlangıçta sadece İzzeddinli adını taşıyan bölük daha sonra İdrisli cemaatinin de dâhil edilmesiyle İzzeddinli ve İdrisli adıyla adlandırılmışlardı.

Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna mensup olan İzzeddinli ve İdrislü bölüğü,⁴³⁴ bölük statüsünde ilk defa 890'da (1485-86) kayıtlıydı. İzzeddinli adıyla yazılan bölüğün Ümmet Kethüda ve Kemal Kethüda adlarında 2 cemaati bulunmaktaydı. Bölüğün toplam nüfusu 62'ydı. Nüfusun 33'ü Ümmet Kethüda, 29'u Kemal Kethüda cemaatindeydi. Cemaatlere adlarını veren Ümmet ve Kemal kethüdalar, adlarını verdikleri cemaatlerin kethüdalarıydılar. Ümmet Kethüda cemaatinde 1 kişi kethüda, 3 kişi fakih, 2 kişi divâne, 1 kişi seyyid, Kemal Kethüda cemaatinde 1 kişi kethüda, 1 kişi fakihti.⁴³⁵

Tablo 1.110. İzzeddinli Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ümmet Kethüda cemaati	33	-	33
Kemal Kethüda cemaati	29	-	29
Toplam:	62	-	62

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 365, 366.

926'da (1519-20) İzzeddinli bölüğüne İdrisli cemaatinin dâhil edilmesiyle bölüğün adı "*İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü*" olmuştu. Bölüğün kethüdası, Demir Kethüda'ydı. Bölüğe İzzeddinlü ve İdrislü diğer adıyla Demir Kethüda, Habilpınarı, Denizli, Delüyunuslu ve Çatalca kışlaklarıyla İdrisli ve 2 *yüzdecî*⁴³⁶ cemaati bağlıydı.

⁴³³ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 366, 378, 379.

⁴³⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 129b.

⁴³⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 365, 366.

⁴³⁶ Yüzdecî cemaatleri 100 koyuna bir koyun vergi verirlerken bu statüleri bozulup 2 koyuna bir akçe verir hale getirilmişlerdi.

Bölüğün 137 hane, 105 mücerred toplam 242 nüfus bulunuyordu. Bölüğün en çok nüfusu 61'le İdrisli cemaatinde, en az nüfusu ise 7'yle ikinci yüzdeci cemaatinde bulunuyordu. İzzeddinli ve İdrisli diğer adıyla Demirkethüda kışlağında 3 kişi kethüda, 1 kişi fakih-imam, Denizli kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi kethüda, 1 kişi fakih, Deliyunuslu kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid, birinci yüzdeci cemaatinde 1 kişi fakih, Çatalca kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakihti. İdrisli cemaatinin kethüdaları Pirali ve Hamza kethüdalarıydı. Kethüdaların yanında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi imam, 1 kişi fakih ve 1 kişi de seyyiddi. İkinci yüzdeci cemaatinde 1 kişi fakihti.⁴³⁷ Bir önceki tahrire kıyasen bölüğün genel nüfusu %290 oranında artış göstermişti. Bir önceki dönemde bölükte mücerred nüfus yokken bu dönemde 137 mücerred nüfus katlıydı.

Tablo 1.111. İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
İzzeddinli ve İdrislü (Demür Kethüda) kışlağı	27	20	47
Habil Pınarı kışlağı	9	7	16
Denizli kışlağı	10	12	22
Delüyunuslu kışlağı	22	24	46
Yüzdeciyan cemaati	5	6	11
Çatalca kışlağı	16	16	32
İdrislü cemaati	43	18	61
Yüzdeciyan cemaati	5	2	7
Toplam:	137	105	242

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 462-464.

983'te (1575-76) İzzeddinli ve İdrisli bölüğü, Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna kayıtlıydı. Demir Kethüda yine bölüğün kethüdasıydı. Bölüğe İzzeddinli ve İdrisli, Söylerpınar, Habilpınarı, Denizli, Delüyunuslu, Salih adlı kışlaklar İdrisli adlı cemaat tâbiydi. Bölüğün 192 hane, 206 mücerred toplam 398 nüfusu bulunuyordu. Bölüğün en fazla nüfusu 66 hane, 63 mücerred toplam 129'la İdrisli cemaatinde, en az nüfusu ise 15'i hane, 14'ü mücerred toplam 29'la Denizli kışlağındaydı. Bu dönemde, İzzeddinli ve İdrisli kışlağının kethüdası Demir Kethüda, Habilpınarı kışlağının kethüdası Selim veledi-i Piraziz, İdrisli cemaatinin kethüdaları ise Cem ve Ulaş kethüdalarıydı. İdrisli cemaatinde 1 kişi fakih-imamdı.⁴³⁸ Bölüğün nüfusu önceki döneme kıyasla genel nüfusu %64 oranında, mücerred nüfusu ise %96, hane nüfusu %40 oranında artmıştı.

Tablo 1.112. İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
İzzeddinli İdrislü kışlağı	17	23	40
Söylar Pınar kışlağı	19	29	48

⁴³⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 462-464.

⁴³⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 129b-131b.

Habil Pınarı kışlağı	25	24	49
Denizli kışlağı	15	14	29
Delü Yunuslu kışlağı	17	30	47
Salih kışlağı	33	23	56
İdrislü cemaati	66	63	129
Toplam:	192	206	398

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 129b-131b.

Tablo 1.113. İzzeddinli ve İdrisli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	2	62	-	62	310
926 (1519-20)	8	137	105	242	790
983 (1575-76)	7	192	206	398	1166

1.4.2.20. Kabasakallı Bölüğünün Nüfusu

Kabasakallı adını taşıyan cemaatler, Karahacılı aşiretine mensuptular. Adana, Tarsus, Sis, İçel, Paşa, Amid; Yence-i Karasu kazalarıyla⁴³⁹ Sivas sancağında ve Karaman kazasında bulunuyorlardı. Sivas sancağındakiler Uluyörük'e tâbiydiler.⁴⁴⁰ XVI. yüzyılın sonuna kadar Uluyörük'e dâhil olan Kabasakallı cemaati, XVII. yüzyılda İlbeyli taifesine ve dolayısıyla mâlî olarak da Tokat Voyvodalığı'na bağlı Hoca Hâsları Mukataası'na tâbiydiler. Cemaat kendi adını taşıyan kışlakta bulunmaktaydı.⁴⁴¹ XIX. yüzyılda yine İlbeyli kazası dâhilinde kendi adlarını taşıyan bir köyde yerleştiler.⁴⁴²

Bölük adıyla ilk defa 926'da (1519-20) kaydedilen bölüklerden biri de Kabasakallı'ydı. Bölük, Yörük Eri veled-i Tekiş Kethüda'nın kethüdalığında Kulak, Keçili, Sorkuncuk, Budak, Karagönlük adlı beş kışlaktan müteşekkildi. Bölüğün 54'ü hane, 13'ü mücerred toplam 67 nüfusu bulunuyordu. en fazla nüfus 25'le Kulak kışlağında, en az nüfus ise 7'yle Keçili kışlağındaydı. Hane nüfusu en fazla 20'yle yine Kulak'ta, en az 7'yle Sorkuncuk kışlağındaydı. Sorkuncuk, Budak kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, Karagönlük kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyiddi.⁴⁴³

Tablo 1.114. Kabasakallı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kulak kışlağı	20	5	25
Keçilü kışlağı	6	1	7

⁴³⁹ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 382.

⁴⁴⁰ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 1158, 1159.

⁴⁴¹ Erol Özvar, *Taşra Maliyesi*, s. 99.

⁴⁴² Kemalettin Kuzucu, *İlbeyli Kazasının Sosyal ve İktisadi Durumu*, s. 22.

⁴⁴³ BOA, TD, nr. 79, s. 403, 404.

Sorkuncuk kışlağı	7	5	12
Budak kışlağı	10	1	11
Karagöklük kışlağı	11	1	12
Toplam:	54	13	67

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 403, 404.

983'te (1575-76) Kabasakallı bölüğünün kethüdası yine Yörük Eri veled-i Tekiş'ti. Bölüğün kışlakları önceki dönemle aynıydı. 926'da (1519-20) Karagönlük imlasıyla yazılan kışlak, bu devirde Karakümeslik imlasıyla yazılmıştı. Bölüğün nüfusu 78'i hane, 44'ü mücerred toplam 122'ydi. Bölüğün en kalabalık kışlağı Kulak kışlağıydı ve kışlakta 19'u hane, 13'ü mücerred toplam 32 nüfus kayıtlıydı. bölüğün an az nüfusu 9'ar nüfuslu Keçili ve Karakümeslik kışlaklarındaydı. Kulak kışlağında 2 kişi, Barak kışlağında 1 kişi fakihti.⁴⁴⁴ Bir önceki tahrir kiyasen bölüğün genel nüfusu %82, hane nüfusu %44, mücerred nüfusu ise %238 oranında artmıştı.

Tablo 1.115. Kabasakallı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kulak kışlağı	19	13	32
Keçili kışlağı	4	5	9
Sorkuncuk kışlağı	13	8	21
Budak kışlağı	36	15	51
Karakümeslik kışlağı	6	3	9
Toplam:	78	44	122

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 39b-40b.

Kabasakallı kabilesi, XVII. yüzyılda diğer Uluyörük bölükleri gibi bölük statüsünden çıkarılmıştı. Ocak 1614 tarihli bir Mühimme kaydında, İlbeyli kadısına gönderilen bir hükümde, İlbeyli, Kabasakallı ve Demircili adlı yörüklerin birlikte zikredilmesi⁴⁴⁵ bu zamanda idari bakımdan İlbeyli kazası kadılığına dâhil edildikleri ihtimalini akla getirmektedir. Ancak 1053'te (1643-44) İlbeyli kazasında gösterilmeyip aynı yüzyılın sonlarında 1093'te (1682) İlbeyli kazasında Kabasakal kışlağı ve köyünün zikredilmesi, yüzyılın ikinci yarısında kesin olarak bağlandığını düşündürmektedir.⁴⁴⁶

İlbeyli kazasına tâbi Kabasakal karyesinin nüfusu 1093'te (1682) 121, 1104'te (1692-93) 135, 1246'da (1830-31) 43'tü.⁴⁴⁷

Tablo 1.116. Kabasakallı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
926 (1519-20)	5	54	13	67	283
983 (1575-76)	5	78	44	122	434

⁴⁴⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 39b-40b.

⁴⁴⁵ BOA, MD, nr. 80, s. 127, hk. 327 (14 Zilhicce 1020/25 Ocak 1614).

⁴⁴⁶ Bk. İlbeyli Kazası 1093 (1682) Nüfus Tablosu.

⁴⁴⁷ Bk. İlbeyli Kazası ilgili tablolar.

1.4.2.21. Karafakılı/Karafakihlü Bölüğünün Nüfusu

Karafakihlü/Karafakılı adlı cemaatler, Osmanlı devrinde Adana, Bozok, Maraş, İçel, Tarsus, Sis sancakları ile Bursa, İnegöl, Yenişehir ve Söğüt kazalarında ve Sivas sancağına tâbi Zile ve Yüzdepâre kazalarında bulunuyorlardı.⁴⁴⁸ Sivas sancağında olanlar Uluyörük'e tâbiydiler.⁴⁴⁹ Uluyörük'e dâhil olan Karafakılı/Karafakihli bölüğünün cemaatleri, Uluyörük' n 3 ana kola ayrılmasından sonra Yüzdepâre koluna/kazasına dâhildiler.⁴⁵⁰

Uluyörük'e tâbi Karafakılı/Karafakihlü cemaati 890'da (1485-86) yapılan tahrirde ilk defa bölük statüsündeydi. Bu tarihte bölüğün kethüdası Emir Ahmed'di ve bölük keth dayla aynı adı taşıyan tek cemaatten müteşekkildi. Kethüda Emir Ahmed adlı cemaatin 103'  hane, 25'i de mücerred toplam 128 nüfusu bulunuyordu. Cemaatte 1 kişi kethüda, 1 kişi fakih-imam, 6 kişi fakih, 5 kişi seyyid, 5 kişi sûfi, 1 kişi de dîvâneydi.⁴⁵¹

Tablo 1.117. Karafakılı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kethüda Emir Ahmed cemaati	103	25	128
Toplam:	103	25	128

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 352, 353.

Karafakihli bölüğüne 926'da (1519-20) Karafakihli, Hacih seyinli,  akırlı, Turahanlı, Göçbeyli,  rg bl , Hacıbayram diğ r adıyla Hüseyinli, Aydoğmuşlu ve Sarılar adlı 9 kışlak ve adı yazılmayan 2 cemaat tâbiydi. Himmet veled-i Ali  elebi bölüğün kethüdasıydı. Göçbeyli kışlağı  omar z 'ne; Ürgüblü kışlağı Tonuzöldüren'e; Hacıbayram kışlağı Hacıfakihli'ye tâbiydi. 8 nüfusun bulunduğ  cemaat "haric ez-defter" di. Büyük ihtimalle daha önceden *yüzdeci* idler ve zikredilen dönemde bu statüleri bıraktırmıştı. Bölüğü 167'si hane, 55 mücerred toplam 222 nüfus kayıtlıydı. Bölüğün en kalabalık nüfusu 30 nüfuslu Ürgüblü'de, en az nüfusu 8'er nüfuslu Hacıbayram kışlağı ile "cemaat" adıyla kayıtlı cemaatleydi. Karafakihli kışlağında 1 kişi fakih-imam, "an-cemaat-i mezkûre" içinde 1 kişi kethüda, 1 kişi fakih, Hacih seyinli kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, 1 kişi şeyh,  akırlı'da 1 kişi imam, Turahanlı'da 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 2 kişi seyyid, Göçbeyli'de 1 kişi fakih-imam, Ürgüblü'de 1 kişi fakih-imam, Aydoğmuşlu'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Sarılar'da 1 kişi fakih-imam, 1

⁴⁴⁸ Cevdet Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 402.

⁴⁴⁹ Hala oğ lu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 1198, 1199.

⁴⁵⁰ TKA, TD, nr. 180, vr. 112b.

⁴⁵¹ BOA, TD, nr. 19, s. 352, 353.

kişi seyyiddi..⁴⁵² 890 (1484-86) dönemi verileriyle kıyaslarsak bölüğün genel nüfusu %73, hane nüfusu %62, mücerred nüfusu %120 oranında artmıştı.

Tablo 1.118. Karafakihli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Karafakihli kışlağı	16	7	23
An-Cemaat-i mezkûre	17	-	17
Hacıhüseyinli kışlağı	10	6	16
Çakırlı kışlağı	16	8	24
Turahanlu kışlağı	15	11	26
Göçbeyli kışlağı	20	6	26
Ürgüblü kışlağı	22	8	30
Cemaat	6	2	8
Hacıbayram (Hüseyinli) kışlağı	7	1	8
Aydoğmuşlu kışlağı	22	1	23
Sarular kışlağı	16	5	21
Toplam:	167	55	222

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 452-455.

983'te (1575-76) Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna kayıtlı olan Karafakihli bölüğünün kethüdası Saruhan Kethüda'ydı. Bölüğe Karafakihli, Hacıhüseyinli, Diğer Ürgüblü, Çakırlı, Turahanlu, Ürgüblü, Eskikarafakihli, Hacıbayram diğer adıyla Hüseyinli, Aytoğumlu/Aydoğumlu ve Sarılar adlı 10 kışlak tâbiydi. Aytoğumlu kışlağı bir önceki tahrirde Aytoğmuşlu/Aydoğmuşlu olarak yazılmıştı. Göçbeyli kışlağı bir önceki tahrirde kayıtlıyken bu tahrirde kaydedilmemişti. Ürgüblü ve *Diğer* Ürgüblü adıyla 2 kışlak bulunuyordu. Karafakihli kışlağı Eskikarafakihli kışlağıyla birlikte 2 taneydi. Bir önceki tahrirde kayıtlı 2 cemaat bu tahrirde kayıtlı değildi. Bölüğün 265'i hane, 249'ü mücerred toplam 514 nüfusu vardı. en fazla nüfus 78'le Sarılar kışlağında, en az nüfus 18'le Hacıbayram kışlağındaydı. Karafakihli kışlağında 1 kişi fakih, Sarılar kışlağında da 1 kişi fakih-imamdı.⁴⁵³ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün genel nüfusu %131, hane nüfusu %58, mücerred nüfusu %352 oranında artış göstermişti.

Tablo 1.119. Karafakihli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Karafakihli kışlağı	25	27	52
Hacıhüseyinli kışlağı	18	19	37
Diğer Ürgüblü kışlağı	23	22	45
Çakırlı kışlağı	23	15	38
Turahanlu kışlağı	33	40	73
Ürgüblü kışlağı	28	26	54
Eskikarafakihli kışlağı	29	17	46
Hacıbayram (Hüseyinli) kışlağı	12	6	18
Aydoğumlu kışlağı	35	38	73

⁴⁵² BOA, TD, nr. 79, s. 452-455.

⁴⁵³ TKA.TD, nr. 180, vr. 112b-114b.

Sarular kışlağı	39	39	78
Toplam:	265	249	514

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 112b-114b.

XV ve XVI. yüzyıllarda Uluyörük'e bağlı bölük statüsünde olan Karafakihli cemaatiyle aynı adı taşıyan Bozok'a bağlı Karafakih adlı bir köy vardı.⁴⁵⁴ Karafakihli cemaatinin bir kısmı da XVII. yüzyılın sonlarında Sivas'ın Yüzdepâre kazasında iddîdılar. Bu dönemde Ağdoğmuş, Çakırlı, Göçbeyli, Sarılar, Turhanlı, Başkarafakih, Kethüdalı, Hacıhüseyinli adlı köylerde Karafakihli cemaati mensupları kayıtlıydılar. Zikredilen köylere kayıtlı toplam 98 hane nüfusu vardı. nüfusun 2'si seyyid, 2'si imam, 1'i kethüdaydı.⁴⁵⁵

Tablo 1.120. Karafakihli Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Tahmini Nüfus
Ağdoğmuş karyesi	15	-	75
Çakırlı karyesi	5	-	25
Göçbeyli karyesi	7	-	35
Sarular karyesi	16	-	80
Turhanlı karyesi	17	-	85
Başkarafakihli karyesi	13	-	65
Kethüdalı karyesi	21	-	105
Hacıhüseyinli karyesi	4	-	20
Toplam:	98	-	490

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 41.

Kırşehir'in Çiçekdağı adlı nahiyesinde XIX. yüzyılda Karafakihli yörükleri kayıtlıydı.⁴⁵⁶ Bu kayıtlara göre Karafakihli cemaatlerinin bir kısmı Sivas'ta bir kısmı Bozok'da yerleştirilmiş olmalıdır.

XIX. yüzyılda bir kısım Karafakihli kabilesi Zile Yörükleri arasında kayıtlıydı. 1259'da (1843-44) Göçbeyli karyesinde 16'sı hane toplam 52 nüfus Karafakihli cemaati mevcuttu.⁴⁵⁷ Yine aynı yüzyılın ikinci yarısında Kırşehir sancağında Yüzdepâre kazasında yeleşik Karafakihli Yörüklerinin perakendelerinden bahsedilmişti.⁴⁵⁸

Tablo 1.121. Karafakihli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	103	25	128	540
926 (1519-20)	11	167	55	222	890
983 (1575-76)	10	265	249	514	1574
1106 (1694-95)	8	98	-	98	490

⁴⁵⁴ BOA, Ali Emîri-III. Ahmed, nr. 83/8371 (6 Receb 1123/31 Ağustos 1710).

⁴⁵⁵ BOA, MAD, nr. 6112, s. 41.

⁴⁵⁶ BOA, Cevdet-Maliye, nr. 457/18544 (28 Zilkade 1215/12 Nisan 1801).

⁴⁵⁷ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 46, 47.

⁴⁵⁸ BOA, Meclis-i Vâlâ, nr. 713/92.

1.4.2.22. Karakeçilü Bölüğünün Nüfusu

Kendi içlerine 12 farklı boya ayrılmış olan Karakeçililer⁴⁵⁹, Osmanlı döneminde oldukça geniş bir coğrafyaya yayılmışlardı. Adana, Diyarbakir, Siverek, Eskişehir, Taşköprü kazaları, Siirt Sancağı, Birecik, Ankara, Kütahya, Ruha, Rakka, Saruhan, Aydın, Kırşehir sancakları, Balıkesir, Gördüs, Haymana kazaları, Trablusşam civarı, Mardin, Eşme, Kula Bursa kazaları, Adala Ovası, Sirke, Alaşehir kazalarıyla⁴⁶⁰ Sivas ve Çorum Karakeçili cemaatlerinin bulunduğu yerlerdendi. Zikredilen yerlerden Kırşehir’nde bulunanların bir kısmı ile Sivas ve Çorum Sancağı’nda bulunan Karakeçili cemaatleri Uluyörük’e bağlı ve Oğuzların Kayı boyuna mensupturlar.⁴⁶¹

Uluyörük’e tâbi Karakeçili cemaatleri, XV ve XVI. yüzyıllarda Sivas sancağına Bozok, Budaközü, Karahisar-ı Demirli ve Kırşehir bölgelerinde bulunan çeşitli kışlak ve mezralarındaydılar. Bunlar içinde Kırşehir bölgesi Karakeçililerinin önemli bir kısmı Eskişehir yöresine göçmüş ve orada yerleşmişlerdi. Bazı Karakeçililer de Balıkesir bölgesinde yerleşmişlerdir.⁴⁶² Ayrıca Ankara bölgesinde de bir kısım Karakeçili cemaatleri mevcuttu.⁴⁶³ XVI. yüzyılın sonlarına doğru Sivas vilayetine tâbi Karakeçili adlı bir de kaza teşekkül etmişti.⁴⁶⁴ XVII. yüzyılda Karakeçili cemaatlerinin bir kısmı Sivas’a bağlı Yüzdepâre kazasında yerleşmişlerdi.⁴⁶⁵

Sivas bölgesi Karakeçilileri, 890’da (1485-86) Uluyörük’e tâbi bölük statüsünde ve kendisine bağlı 14 cemaatten meydana gelmişti. Murad Kethüda, Hacı Ali, Menteşe Fakih, Koca Menteşeli, Kızıl Hacı, Depecikli, Musa Fakılı, Sakallı, Demircili, Saçlı Hamza, Sülenli, Resul Hacı, Kulağuzlu, Cemal Hacı adlı cemaatler bu dönemde Karakeçili bölüğünün cemaatleriydi. Bölüğün 378’i hane, 91’i mücerred toplam 469 nüfusu bulunuyordu. En fazla nüfus 111’le Cemal Hacı cemaatinde, en az nüfus ise 6’yla Saçlı Hamza cemaatindeydi. Murad Kethüda, hem adını verdiği cemaatin hem de bölüğün kethüdasıydı. Murad Kethüda cemaatinde 2 kişi de fakihti. Ali Hacı cemaatine adını veren kişi, adını verdiği cemaatte kayıtlıydı. Bununla birlikte cemaatte 1 kişi fakih, 1 kişi sûfiydi. Menteşefakih cemaatinde 1 fakih, 1 kişi sûfi, Kızıl Hacı ve Depecikli cemaatlerinde 1’er kişi, Musa Fakılı cemaatinde 2 kişi fakihti. Demircili cemaatinde 1

⁴⁵⁹ Muharrem Bayar, *Karakeçili Yörük Aşireti’nin Eskişehir’e İskanı*, İstanbul 2004, s. 57.

⁴⁶⁰ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 408.

⁴⁶¹ Karakeçililerin Kayı boyuna mensubiyetleri hakkında farklı görüşler için bk. Faruk Sümer, *Oğuzlar*, s. 234, 235.

⁴⁶² Faruk Sümer “Yörükler”, *DİA*, XLIII, (2013), s. 570. Eskişehir’de yerleştirildikleri yerler hakkında teferruati bilgi için bk. Muharrem Bayar, *Karakeçili Yörük Aşireti’nin Eskişehir’e İskanı*, s. 96-296.

⁴⁶³ Üçler Bulduk, “İdari ve Sosyal Açından Karakeçili Aşiretleri ve Yerleşmeleri”, *AÜDTCF, Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX/30, (1998), s. 37.

⁴⁶⁴ BOA, *MAD*, nr. 457, s. 122.

⁴⁶⁵ BOA, *MAD*, nr. 6112, s. 38-40.

kişi seyyiddi. Resul Hacı cemaatine adını veren kişi de adını verdiği cemaatte kayıtlıydı. Cemaatte 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid ve 1 kişi dîvâneysdir. Kulağuzlu cemaatinde 2 kişi sûfi, 2 kişi fakih, Cemal Hacı cemaatinde 4 kişi fakih, 2 kişi seyyid, 1 kişi sûfi, 2 kişi dîvâneysdi.⁴⁶⁶

Tablo 1.122. Karakeçili Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Murad Kethüda cemaati	45	10	55
Hacı Ali cemaati	18	3	21
Menteşe Fakih cemaati	12	-	12
Koca Mentesheli cemaati	29	2	31
Kızıl Hacı cemaati	18	5	23
Depecikli cemaati	22	3	25
Musa Fakılı cemaati	28	3	31
Sakallu Bölüğü cemaati	18	3	21
Demircili cemaati	13	-	13
Saçlu Hamza cemaati	6	-	6
Sülenli cemaati	26	14	40
Resul Hacı cemaati	23	10	33
Kulağuzlu cemaati	28	19	47
Cemal Hacı cemaati	92	19	111
Toplam:	378	91	469

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 371-376.

926'da (1519-20) Karakeçili bölüğüne cemaatler adları yerine kışlak adları yazılmıştı. Bu tarihte Karakeçili bölüğünün kethüdası Seydi Kethüda'ydı. Bölüğe Çavundur, Karacamenteşeli (Köseli ile birlikte), Tatarlu, Demircili, Karahızırlı, Saçlıhamza diğer adıyla Yazılı, Çatalkışla ma'a Kaşlı, Sarılar, Beylik, Günkuş, Çepni diğer adıyla Yonca, bir diğer Kışlak, Karahulki, Kızılca, Alahacı, Depecik, Sakallı, Kabaklı, Yassı, Poyrazlı, Tahirli, Gökdemirci, Çadırardıç, Yelan, Sûfiler, Beşkız diğer adıyla İlyashacı, Esençay, Merdanevrani, Dilkiçayı, Ümmethacı, Göçeriobası, Osmanhacı cemaati, Resullu diğer adıyla Sağırağzı, Timurşeyhayağında diğer adıyla Eskicisülüsufi ve Ekinli adlı toplam 35 kışlak tâbiydi. Karacamenteşeli kışlağı Köseli ile birlikte; Çatalkışla, Kaşlı kışlağıyla birlikte kayıtlıydı. Çavundur kışlağının kethüdası Veli veled-i Seydi'ydi. Çatalkışla, Sarılar, Sakalı, Günkuş, Çepni kışlaklarının kethüdası Ali veled-i Mentese Kethüda, Kızılcağışla'nın kethüdaları müşterek olarak Hamza ve Hacı Halil kethüdalar, Yassı kışlanın kethüdası Bektaş Kethüda, Poyrazlı kışlağının kethüdası Piri veled-i Mürüvvet Kethüda, Ümmethacı cemaati kışlağının kethüdaları müştereken Ümmet Hacı veled-i İbrahim Kethüda ve Hüseyin veled-i Ali Kethüda, Göçeriobası ve Resullu kışlaklarının kethüdası ise Seydi Kethüda'ydı. Acutaş Mezası, Yassıkışla cemaatinin ekinliğıydi. Sûfiler kışlağı cemaati, Budaközü'ne tâbi Sûfiler

⁴⁶⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 371-376.

mezrasını ekinlik olarak kullanmaktaydılar. Esençay, Merdanevrani, Dilkiçayı kışlaklarının cemaatleri aynı adları taşıyan mezraları ekip biçiyorlardı. Göçeriobası, Osmanhacı, Resullu, Timurşeyhayağında adlı kışlak cemaatlerinin de ekinlik mahalleri kendileriyle aynı adları taşıyan ve Budaközü'ne tâbi olan mezralardı. Bu mezraların behresi de sipahiye aitti. Ekinli cemaati, Kırşehir'in Çiçekdağı kazasına bağlıydı. Bu cemaatin ekinlik alanı aynı yere bağlı Ekinli adlı mezraydı. Karakeçili bölüğünün nüfusu 707'si hane, 182'si mücerred toplam 889'du. Nüfusun en fazla olduğu kışlak 68 nüfuslu Karacamenteşelü, en az olduğu kışlak ise 5 nüfuslu Merdanevrani'ydı. Çavundur kışlağında 2 kişi kethüda, 1 kişi fakih-imam, 1 kişi dîvâne, Karacamenteşeli'de 1 kişi imam, Tatarlı'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Demircili'de 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Karahızırlı'da 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Saçlıhamza kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Çatalkışla'da 2 kişi fakih-imam, 6 kişi fakih, Sarılar'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Beylik'te kışlağında 1 kişi fakih-imam, Güncuş'ta 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Çepni'de 1 kişi fakih-imam, 1 kişi kethüda, 1 kişi fakih, Diğer Kışlak'ta 1 kişi fakih-imam, Karahulki'de 1 kişi fakih, Kızılca da 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, Alahacı'da 2 kişi fakih, Depecik'te 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Sakalı'da 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, 1 kişi sûfi, Kabaklı'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi imam, Yassıkışlak'ta 2 kişi fakih, 1 kişi şeyh, Poyrazlı'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Çadırardıç'ta 1 kişi fakih-imam, Sûfiler'de 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi a'mâ, Beşkız'da 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, Esençay'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Dilkiçayı'nda 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Ümmethacı cemaati kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih-naibüşşer, 5 kişi fakih, Osmanhacı cemaati kışlağında 1 kişi fakih, Timurşeyhayağında kışlağında 1 kişi seyyid, Ekinli cemaati kışlağında 1 kişi fakihti.⁴⁶⁷ Bir önceki tahrirle kıyasen bölüğün genel nüfusu %89, hane nüfusu %87; mücerred nüfusu %100 oranında artmıştı.

Tablo 1.123. Karakeçili Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Çavundur kışlağı	21	7	28
Karacamenteşelü ma'a Köseli kışlağı	55	13	68
Tatarlu kışlağı	9	4	13
Demürcülü kışlağı	26	1	27
Karahızırlu kışlağı	10	3	13
Saçluhamza (Yazılı) kışlağı	17	14	31
Çatalkışla ma'a Kaşlu kışlağı	30	8	38
Sarular kışlağı	15	5	20
Beylik kışlağı	17	4	21
Güncuş kışlağı	31	6	37

⁴⁶⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 464-473.

Çepni (Yonca) kışlağı	11	2	13
Kışlak-ı diğer	10	2	12
Karahulki kışlağı	6	-	6
Kızılca kışlağı	35	6	41
Alahacı kışlağı	27	4	31
Depecik kışlağı	36	1	37
Sakalu kışlağı	34	-	34
Kabaklu kışlağı	56	-	56
Yassı kışlağı	42	3	45
Poyrazlı kışlağı	20	9	29
Tahirlü kışlağı	4	5	9
Gökdemürci kışlağı	5	1	6
Çadırardıç kışlağı	6	1	7
Yelan kışlağı	16	13	29
Sûfiler kışlağı	10	8	18
Beşkız (İlyashacı) kışlağı	20	18	38
Esençay kışlağı	16	7	23
Merdanevrani kışlağı	4	1	5
Dilküçay kışlağı	18	8	26
Ümmethacı cemaati kışlağı	44	10	54
Göçeriobası kışlağı	15	11	26
Osmanhacı cemaati kışlağı	5	3	8
Resullu (Sağırağzı) kışlağı	7	4	11
Timurşeyhayağında (Eskicisülüsûfi) kışlağı	6	-	6
Ekinli mezrası	23	-	23
Toplam:	707	182	889

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 464-473.

Karakeçili bölüğü, 983'te (1575-76) Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna kayıtlıydı. Bu tarihte bölüğün kethüdası Osman Kethüda'ydı. Bu zamanda bölüğün kışlak sayısı 43'e yükselmışti. Demircili, Kaliyeminhal? diğer adıyla Erkeçlü, Kayacılıhamza diğer adıyla Badıllı, Karapınar diğer adıyla Gelençay, Kabasakallı, Ekinli, Ümmetkadılı, Karahızırlı, Mervanvirani, Tahirli cemaati, Gedükdemirci, Çadırardıç, Göçeriobası, Kozlualan, Çavundur diğer adıyla Hasanbeyli, Melikkışla, Çepni diğer adıyla Okcu, Sakalı, Gülçay, Beylik, Karakaya, Sarılar, İmadlı, Günkuş, Avcılı, Çatalkışla, Alahacı, Kemalli, Ahmedfakihli diğer adıyla Çatalkışla, Balçıklı diğer adıyla Kızılcalı, Kavacık, Kızılca, Sülüsûfi, Depecik, Hocamenteşeli ve Köseli, Tatarlı, Resüllü diğer adıyla Sağırağzı, Kozkışla diğer adıyla Sıksakal, Beşkız diğer adıyla İlyashacı, Esençay, Dilküçay ve Payrazlı bölüğe bu devirde bağlı kışlakların adlarıdır. Bunlar haricinde sadece "kışlak" adlı yerler bölüğün kışlaklarını meydana getirmekteydi. Yalnızca "kışlak" adıyla kayıtlı olan yer Kurdludere karyesi sınırındaydı. Kayacılıhamza kışlağının kethüdası, Osman Kethüda, Kabaklı kışlağının kethüdaları Selim Kethüda ve Murad veled-i Mehmed, Ümmetkadılı kışlağının kethüdası Ürküd Kethüda'ydı. Ekinli kışlağı Çiçekdağı'na bağlıydı. Karahızırlı kışlağındaki cemaatin bir kısmı Okcu adlı mezraadaydılar. Mervanvirani kışlağındaki reaya, Eymirli adlı karyede sakindi. Çadırardıç kışlağının

kethüdası, Kethüda Recep, Göçeriobası kışlağının kethüdası Satılmış Kethüda'ydı. Göçeriobası kışlağı cemaati, Göçeriobası mezzasını ekip biçmekteydi. Çavundur diğer adıyla Hasanbeyli kışlağının kethüdası Satılmış veled-i Halil'di. Melik adlı kışlağın kethüdası Satılmış Kethüda'ydı. Kışlağın cemaati aynı adı taşıyan mezzayı ekip biçiyordu. Çepni, diğer adıyla Okcu, Sakalu ve Beylik, Sarılar, Gönkuş, Çatalkışla, Suluçay, Kaşlı adlı kışlakların kethüdası Ali Kethüda'ydı. Sakalı mezzası, Sakalu kışlağı cemaatinin ekinlik alanıydı. Karakaya kışlağı cemaatinin ekinliği ise Suluçay mezzasıydı. Alahacı kışlağının kethüdaları Mürsel ve Budak kethüdaları. Kemalli kışlağı, Esençay ile Tomlan civarındaydı. Ahmedfakihli diğer adıyla Çatalkışla'nın kethüdası, Halil'di. Sülüsûfi mezzası ve kışlağı Timurşeyh karyesi yakınındaydı. Sülüsûfi kışlağı cemaatine aitti ve cemaatin kethüdası Piri Kethüda'ydı. Depecik ve Kızılca kışlaklarının kethüdası Selim Şah'tı. Budaközü'ne tâbi Resullü mezzası, aynı adı taşıyan cemaate aitti. Kozkışla'da sakin olan cemaatin kethüdası Halil ve Haydar adlı kethüdaları. Bu cemaatin ekinliği, Budaközü'ne tâbi Sûfiler mezzasıydı. Beşkız kışlağının kethüdası Hızır kethüdaydı. Kışlaktaki cemmaat, Beşkız ve Tüllüce mezzalarını ekip biçiyordu. Esençay kışlağının kethüdaları Halil ve Haydar'dı. Kışlağın cemaati ise Esençay ile Çatalkışla'ya bağlı Kösalanı mezzalarını ekinlik olarak kullanıyordu. Budaközü'ne bağlı Dilkiçay mezzası ve Dakmaviranesi diğer adıyla Ulurhacı mezzası, Dilkiçay kışlağındaki cemaatin mezzalarıydı. Poyrazlı kışlağındaki cemaatin kethüdası, Kethüda Yunus'tu. Adı yalnızca “kışlak” olarak kaydedilen yer, Kurdludere adlı köye tâbiydi. Bölüğün bu zamandaki nüfusu 2063'ü hane, 1761'i mücerred toplam 3824'tü. Bölüğün en kalabalık kışlağı 279 nüfuslu Kabaklı kışlağıydı. Bölükte en az nüfus Gülçay kışlağındaydı ve 17'ydi.⁴⁶⁸ Ayrıca Karakeçili cemaatinden ve Poyrazlı karyesinde bulunanlardan bir grup cemaatin ekinlik alanı Kaşıkçı adlı mezzaydı. Buradaki cemaat 1'i hane, 51'i nîm çift toplam 52'ydi. Aynı tarihli 2 defter kaydında 2 farklı rakamın mevcudiyeti, Poyrazlı karyesinde bulunanların sadece tarımla meşgul olanlarının kaydedilmiş olması ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Çünkü bu gruba tayin edilen vergiler, sadece tarımsal faaliyetlerden elde edilen ürünlere ait vergilerdi.⁴⁶⁹ 926'da (1519-20) yapılan tahrir kıyasen bölüğün genel nüfusu %339, hane nüfusu %191, mücerred nüfusu ise %867 oranında artış göstermişti.

⁴⁶⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 131a-145b.

⁴⁶⁹ TKA.TD, nr. 44, vr. 85a.

Tablo 1.124. Karakeçili Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Demircilü kışlağı	86	97	183
Kaliyeminhal? (Erkeçlü) kışlağı	33	28	61
Kayacılıhamza (Badıllu) kışlağı	35	41	76
Karapınar (Gelençay) kışlağı	12	12	24
Kabaklu kışlağı	157	122	279
Ekinlü kışlağı	114	49	163
Ümmetkadılı kışlağı	74	93	167
Karahızırlu kışlağı	18	18	36
Mervanviran kışlağı	13	13	26
Tahirlü cemaati kışlağı	23	27	50
Gedükdemürci kışlağı	20	32	52
Çadurarduç kışlağı	19	16	35
Göçeriobası kışlağı	35	45	80
Kozlualan kışlağı	19	16	35
Çavundur (Hasanbeylü) kışlağı	48	42	90
Melikkışla kışlağı	58	75	133
Çepni (Okcı) kışlağı	11	17	28
Sakalu kışlağı	71	45	116
Gülçay kışlağı	10	7	17
Beylik kışlağı	61	37	98
Karakaya kışlağı	27	23	50
Sarular kışlağı	54	41	95
İmadlu kışlağı	35	20	55
Günkuş kışlağı	35	20	55
Avcılı kışlağı	17	12	29
Çatalkışla ve Kaşlu kışlağı	69	56	125
Alahacı kışlağı	86	55	141
Kemallü kışlağı ⁴⁷⁰	18	8	26
Ahmedfakihlü (Çatalkışla) kışlağı	14	11	25
Balçıklı (Kızılcalı) kışlağı	25	15	40
Kavacık kışlağı	25	23	48
Kızılca kışlağı	65	60	125
Sülisûfi kışlağı	33	11	44
Depecik kışlağı	73	54	127
Hocamenteşelü ve Köselü kışlağı	113	117	230
Tatarlu kışlağı	44	47	91
Resullu (Sağırağzı) kışlağı	100	96	196
Kozkışla (Sıksakal) kışlağı	47	34	81
Beşkız (İlyas Hacı) kışlağı	71	59	130
Esençay kışlağı	47	38	85
Dilküçay kışlağı	48	47	95
Poyrazlu kışlağı	75	66	141
Kışlak	25	16	41
Toplam:	2.063	1.761	3.824

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 131a-145b.

XVII. yüzyılda Karakeçili cemaatlerinin bir kısmı Sivas'ın Yüzdepâre kazasına bağlı bazı köylerde bulunuyorlardı. Bu dönemde mâlî bakımdan Zile Vodyodalığı'na tâbi olan Karakeçili cemaatlerinin 1106'da (1694-95) yerleştikleri köylerin adları Çepni, Kızılcalı, Depecikli, Sakalı, Alahacılı, Nalın, Nalın-ı Bâlâ, Günkuş, Sarıcalı, Hasanbeyli,

⁴⁷⁰ Bu kışlak Esençay ve Tomlan'dadır. (TKA.TD, nr. 180, vr. 139b).

Menteşeli, Demircili, Badıllı, Tatarlı, Kayıklı; İlikli, Avcılı ve Musafakılı'ydı. Söz konusu köylere kayıtlı 298 hane nüfusu kayıtlıydı. Nüfusun 5'i güherçileci, 1'i asker, 12'si imam ve hatipti.⁴⁷¹

Tablo 1.125. Karakeçili Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Tahmini Nüfus
Çepni karyesi	14	-	70
Kızılcalı karyesi	30	-	150
Depeciklü karyesi	14	-	70
Sakalu/Sakallı karyesi	20	-	100
Alahacılı karyesi	20	-	100
Tiflik-i Zîr karyesi	42	-	210
Tiflik-i Bâlâ karyesi	45	-	225
Günkuş karyesi	40	-	200
Sarıcalı karyesi	10	-	50
Hasanbeyli karyesi	7	-	35
Menteşeli karyesi	4	-	20
Demircili karyesi	3	-	15
Badıllı karyesi	8	-	40
Tatarlı karyesi	2	-	10
Kayıklı karyesi	39	-	195
İlikli karyesi	-	-	-
Avcılı karyesi	-	-	-
Musafakılı karyesi	-	-	-
Toplam:	298	-	1.490

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 38-40.

XIX. yüzyılın ortalarına doğru Karakeçililerin bir bölümü Zile Yörükleri arasındaydı. 1257'de (1841-42) Çepni, Büyüktiflik, Küçüktiflik, Alahacılı, Sakallı, Tepecik ve Kızılcalı adlı köylerde toplam 238 Karakeçili nüfusu kayıtlıydı. Kayıtlı nüfusun 117'si haneydi.⁴⁷²

1259'da (1843-44) idarî bakımdan Kırşehir'e tâbi olan Karakeçili cemaatleri, mâlî bakımdan Kırşehir'in Çiçek nahiyesine ait mukataaya dâhildiler. Bu zamanda toplam 7 köyde 88'i hane toplam 202 Karakeçili nüfusu bulunuyordu.⁴⁷³

Tablo 1.126. Karakeçili Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Çepni karyesi	10	35	50
Küçüktiflik karyesi	7	15	35
Büyüktiflik karyesi	31	60	155
Alahacılı karyesi	9	22	45
Sakallı karyesi	12	22	60
Tepecik karyesi	11	33	55
Kızılcalı karyesi	8	15	40
Toplam	88	202	440

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2527, s. 97-104.

⁴⁷¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 38-40.

⁴⁷² BOA, Nüfus Defteri, nr. 2526, vr. 81b-90b.

⁴⁷³ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 97-104.

Yine XIX. yüzyılda 1261 (1845)’de Zile Yörükleri’ne dâhil Tiflik-i Kebîr, Tiflik-i Sağır, Kızılcalı, Sakalı, Alahacılı, Tepecik, Çepni ve Yenice adlı toplam 8 köyde 112 Karakeçili vergi mükellefi kayıtlıydı.⁴⁷⁴

Tablo 1.127. Tahrir Dönemlerine Göre Karakeçili Cemaatleri Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	14	378	91	469	2.081
926 (1519-20)	35	707	182	889	3.717
983 (1575-76)	43	2.063	1.761	3.824	12.076
1106 (1694-95)	18 köy	326	-	326	1.630
1257 (1841-42)	7 köy	117	-	238	1.190
1259 (1843-44)	7 köy	88	-	202	440
1261 (1845)	8 köy	112	-	-	560

1.4.2.23. Kırıklı Bölüğünün Nüfusu

Kırıklı adını taşıyan cemaatler Kusun kazası (Tarsus Sancağı), Adana, Tarsus sancakları, Bayburd kazası (Karaman Eyaleti), Zile ve Yeni-İl kazaları (Sivas Sancağı), Bozok’a tâbi Emlak ve Akdağ nahiyelerinde, Danişmendli kazası (Karahisar-ı Sâhib Sancağı), Malkara kazası (Gelibolu Sancağı) ve Kızıuşan Kazası’nda (Erzurum Sancağı) bulunuyorlardı.⁴⁷⁵ Sivas Sancağı’na tâbi Zile ve Yeni İl kazalarında bulunanlar ile Bozok’a tâbi Emlak ve Akdağ nahiyelerindeki Kırıklı cemaatleri Uluyörük’e tâbiydi. XV ve XVI. yüzyıllarda bölük statüsünde Uluyörük’e bağlı olan Kırıklı cemaatleri, Sivas’ın Yüzdepâre kazasındaydılar. Daha sonra Zile Yörükleri arasında Kırıklı diğer adıyla İncirli adlı köyde yerleşmişlerdi.⁴⁷⁶

Uluyörük’e tâbi Kırıklı⁴⁷⁷ cemaati, 890’da (1485-86) bölük statüsündeydi. Bu tarihte bölükte Pirmehmed veled-i Kırık cemaati adıyla tek bir cemaat kayıtlıydı. bölüğün nüfusu 193’ü hane, 19’u mücerred toplam 212’ydi. Cemaatin kethüdaları Kırık Kethüda ve Ali Kethüda’ydi. Bölük adını büyük ihtimalle Kırık Kethüda’dan almıştı. Cemaatte 1 kişi fakih-imam, 7 kişi fakih, 2 kişi sûfî, 1 kişi öksüz, 1 kişi dîvâne, 2 kişi şeyh, 3 kişi ise Şeyh Nusretî dervişiydi. Bu dervişler avârız ve ve koyun vergilerinden muaftılar.⁴⁷⁸

⁴⁷⁴ BOA, Temettuât Defteri, nr. 14974, s. 1-41.

⁴⁷⁵ Cevdet Türkay, *Aşiret Oymak*, s. 445.

⁴⁷⁶ BOA, Temettuât Defteri, nr. 14975, s. 1-25.

⁴⁷⁷ Bu cemaatin adı bazı araştırmacılar tarafından “Kızıklı” bazıları tarafından da Kırıklı olarak okunmuştur. İmla olarak iki türlü de okunmaya müsaitti. 890’da (1485-86) yapılan tahrirde yazılırken “Kırıklı” imlasiyle yazılmıştı. Daha sonraki tahrirlerde ise harflere noktaları konmamıştı. Tahrirler dışındaki incelediğimiz kaynaklarda da “Kırıklı” ile “Kızıklı” cemaatlerinin farklı cemaatler olduğunu tespit ettik. Bu sebeple “Kırıklı” olarak okumayı uygun gördük. (Yusuf Halaçoğlu, *Anadolu’da Aşiretler*, s. 1447-49; Cevdet Türkay, *Aşiretler Oymaklar* s. 445, 447; Faruk Sümer, “Bozoklu Oğuz Boylarına Dair,” *DTCF Dergisi*, XI/1, (1953), s. 77).

⁴⁷⁸ BOA, TT. d, nr. 19, s. 356-358.

Tablo 1.128. Kırıklı Bölüğü Nüfus 890 / (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Pirmehmed veled-i Kırık cemaati	193	19	212
Toplam:	193	19	212

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 356-358.

926'da (1519-20) Kırıklı bölüğünün başında Pirkalem veled-i Ali, İsa veled-i Kırık ve Kıyad veled-i Pir Mehmed kethüdalar bulunuyordu. bölüğe tâbi kışlakların sayısı 18'e yükselmişti. İlâveten Hüseyinli kışlağına kayıtlı "reaya-yı kadîm" adlı bir grup daha vardı. Hüseyinli, Satılı, Dikilitaş diğer adıyla Kırıkoglu, Tatar, Torulu/Dorulu, Karahasan, Ezmanlı, Mahmudlu, Bediroğlu, Kıracı, Börklü, Öküzlü, Depenlioğlu, Tamluca/Damluca diğer adıyla Emrullahfakih, Didemli, Pirhacılı, Yamaki, Karaseydili bölüğe tâbi kışlakların adlarıydı. Bölüğün nüfusu 407 hane, 122 mücerred toplam 529'du. Bölükte en fazla nüfus "cemaat reâya-yı kadîm" adıyla kaydedilen Hüseyinli kışlağındaydı. Nüfus miktarı 59'du. Bölükte en az nüfus ise 14'er nüfuslu Börklü ve Karaseydili adlı kışlaklarda bulunuyordu. Hüseyinli kışlağında 4 kişi kethüda, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Reayâ-yı kadîm içerisinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Satılı kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Dikilitaş kışlağında 1 kişi fakih-imam, Tatar kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, 1 kişi pîr-i fânî, Torulu kışlağında 1 kişi imam, Ezmanlu kışlağında 1 kişi fakih-imam, 3 kişi seyyid, Mahmudlu kışlağında 1 kişi fakih-imam 1 kişi fakih, Bediroğlu kışlağında 1 kişi fakih-imam, Kıracı kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi muallak, Depenlioğlu kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Tamluca ve Didemli kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, 4'er kişi fakih, Pirhacılı kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sûfî, Yamaki kışlağında 1 kişi fakih-imam ve Karaseydili kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakihti.⁴⁷⁹ Bir önceki tahrîre kıyasen Kırıklı bölüğünün nüfusu %149 oranında; hane nüfusu %110 oranında ve mücerred nüfus ise %542 oranında artmıştı.

Tablo 1.129. Kırıklı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hüseyinlü kışlağı	35	9	44
Re'âyâ-yı kadîm (Hüseyinlü kışlağında)	40	19	59
Satılı kışlağı	28	7	35
Dikilütaş (Kırıkoglu) kışlağı	19	14	33
Tatar kışlağı	45	8	53
Torulu kışlağı	16	6	22
Karahasan kışlağı	13	6	19
Ezmanlu/Azmanlu kışlağı	16	7	23

⁴⁷⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 436-441

Mahmudlu kışlağı	14	1	15
Bediroğlu kışlağı	11	5	16
Kıraçlı kışlağı	27	12	39
Börklü kışlağı	13	1	14
Öküzlü kışlağı	21	8	29
Depenlioğlu kışlağı	20	8	28
Tamluca (Emrullah Fakih) kışlağı	12	4	16
Didemli kışlağı	27	3	30
Pirhacılı kışlağı	19	1	20
Yamaki kışlağı	18	2	20
Karaseydili kışlağı	13	1	14
Toplam:	407	122	529

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 436-441.

983'te (1575-76) Kırıklı bölüğünün kethüdaları Arab veled-i Hasan ile Alkas'tı. Bölüğün kışlak sayısı 21'e yükselmişti. Hüseyinli kışlağında bulunan Reaya-yı kadim ile Kıraçlı ve Yamaki kışlakları bu dönemde kaydedilmemişti. Azizli, Gözükızıllı, Karakulu, Ağalı ve Maksudlu kışlakları bu dönemde bölüğe yeni yazılmıştı. Didemli kışlağı bu dönemle Diriselü imlasıyla yazılıydı. Bu devirde bölüğe Hüseyinli, Satılı, Dikilitaş diğer adıyla Kırık, Tatar, Azizli, Torulu/Dorulu, Gözükızıllı, Karahasan, Azmanlı/Ezmanlı, Mahmudlu, Bediroğlu, Karakulu, Börklü, Öksüzlü, Depenlioğlu, Tamluca/Damluca diğer adıyla Emrullahfakih, Diriselü, Pirhacılı, Ağalı, Karaseydili ve Maksudlu adlı kışlaklar tâbiydi. Bölüğün nüfusu toplam 1743'tü. Nüfusun 976'sı hane, 767'si mücerredti. Hüseyinli kışlağı 144 hane ve 118 mücerred toplam 262 nüfusuyla bölüğün en fazla nüfusuna sahip kışlağıydı. Torulu kışlağı ise 19 nüfusa sahipti ve bölüğün en az nüfusunu barındırıyordu. Hüseyinli kışlağında 1 kişi imam, Tatar kışlağında 2 kişi sipahizâde, Öksüzlü ve Karaseydili kışlaklarında 1'er kişi fakih, Diriselü kışlağında 1 kişi imam, Ağalı kışlağında 1 kişi duâgû⁴⁸⁰ olarak kayıtlıydı.⁴⁸¹ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün genel nüfusu %229, hane nüfusu %139, mücerred nüfus %528 oranında artmıştı. Son iki tahrirde en fazla nüfus artışı mücerred nüfusta gerçekleşmişti.

Tablo 1.130. Kırıklı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hüseyinli kışlağı	144	118	262
Satılı kışlağı	77	65	142
Dikilütaş (Kızık) kışlağı	58	13	71
Tatar kışlağı	88	34	122
Azizli kışlağı	34	24	58
Torulu kışlağı	17	2	19
Gözükızıllı kışlağı	14	12	26
Karahasan kışlağı	16	14	30

⁴⁸⁰ Dua eden, duacı anlamındaki bu terim, Osmanlılarda saray, merkez ve esnaf teşkilatlarında dua ile ilgili görevleri yerine getirenler için kullanılan resmî bir ünvanıdır. Ayrıca tekke ve zâviyelerde zikrin veya âyin sonunda dua etme veya etime ile ilgili görevliler için de kullanılan bir tâbirdir. Bk. Mehmet İpşirli "Duâgû", *DİA*, IX, (1994), s. 541.

⁴⁸¹ TKA.TD, nr. 180, vr.106b-112b.

Ezmanlu/Azmanlu kışlağı	27	25	52
Mahmudlu kışlağı	40	40	80
Bediroğlu kışlağı	17	14	31
Karakulı kışlağı	49	27	76
Börklü kışlağı	27	34	61
Öksüzlü kışlağı	64	72	136
Depenlühöğlü kışlağı	53	32	85
Tamluca (Emrullah Fakih) kışlağı	22	18	40
Diriselü kışlağı	29	24	53
Pirhacılı kışlağı	39	66	105
Ağalı kışlağı	63	60	123
Karaseydilü kışlağı	59	51	110
Maksudlu kışlağı	39	22	61
Toplam:	976	767	1.743

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 106b-112b.

XVII. yüzyılın sonlarında yine Sivas'ın Yüzdepâre kazasına tâbi olan Kırıklı cemaati 1694-95'de, Tatarlı, Bedirli, Karacalı, Hüseyinli, Öksüzlü, Yüreklü, Başkırıklı, Gözükızıl, Dendenlü, Maksudoğlu, Bebelli, Tamayi diğer adıyla Çomak adlı köylerde bulunuyorlardı. Köylerin tamamındaki Kırıklı cemaatinin nüfusu 137'ydı. Nüfusun içinde 6 güherçileci, 4 asker ve 1 de kethüda bulunmaktaydı.⁴⁸²

Tablo 1.131. Kırıklı Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Tatarlı karyesi	38	-	190
Bedirlü karyesi	6	-	30
Karacalı karyesi	9	-	45
Hüseyinlü karyesi	20	-	100
Öksüzlü karyesi	6	-	30
Yüreklü karyesi	6	-	30
Başkırıklı karyesi	17	-	85
Gözükızıl karyesi	7	-	35
Dendenlü karyesi	4	-	20
Maksudoğlu karyesi	7	-	35
Bebelli karyesi	2	-	10
Tamâyî/ Çamak karyesi	15	-	75
Toplam	137	-	685

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 36, 37.

1259'da idarî bakımdan Bozok'a, mâlî bakımdan Zile Muhassıllığı'na tâbi İncirli adlı köyde Kırıklı cemaati mensubu 133 nüfus kayıtlıydı. Kayıtlı nüfusun 45'i haneydi.⁴⁸³

1260'ta (1844-45), İncirli karyesinin yanında Karakeçili kabilesine ait olan Kızılcalı karyesinde de bazı Kırıklı kabilesi perakendesini kayıtlıydı. Bu tarihteki Kırıklı perakendesini nüfusu toplam 24'tü. İncirli karyesinde ise 31'i hane toplam 111 nüfus kayıtlıydı.⁴⁸⁴

⁴⁸² BOA, MAD, nr. 6112, s. 36, 37.

⁴⁸³ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 112-115.

⁴⁸⁴ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2540, s. 10.

1261’de (1845) ise Yüzdepâre kazasına tâbi Zile Yörükleri’ne kayıtlı İncirli, diğer İncirli (Kızılkocalı kazasına bağlı), Yerköy, İncirli-yi Müsellem ve Heyuni? adlı köylerde 64 vergi mükellefi Kırıklı nüfusu kayıtlıydı.⁴⁸⁵

Tablo 1.132. Kırıklı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Toplam	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	193	19	212	984
926 (1519-20)	18	407	122	529	2.157
983 (1575-76)	21	976	767	1743	5.647
1106 (1694-95)	12 köy	137	-	137	685
1259 (1843-44)	1	45	-	133	313

1.4.2.24. Kiranpa Bölüğünün Nüfusu

Kiranpa⁴⁸⁶ adlı cemaatler, Osmanlı Dönemi’nde Amasya ve Sivas’ın muhtelif yerlerinde Uluyörük ve Amasya Yörükleri içinde bulunuyorlardı. Amasya Yörükleri içindeki Kiranpa cemaati Sivas sancağına tâbi Filinil nahiyesi ile Niksar kazasında, Uluyörük’e dâhil olanlar ise Amasya’ya tâbi Geldiklanâbâd ve Sivas sancağına bağlı Zile’deki çeşitli kışlaklarda kaydedilmişlerdi.⁴⁸⁷ Amasya’ya bağlı Akdağ nahiyesinde Kiranpa adlı bir köy vardı.⁴⁸⁸ Bu adı taşıyan oymaklardan biri İran tarafına giderek Safevi Devleti’ne katılmıştı. Bunlar arasında Şah Abbas devrinde bulunan dört Kiranpa beyinden söz edilmekteydi.⁴⁸⁹ XVII. yüzyılın sonlarına doğru Zile’ye tâbi Kiranpa adlı bir köyde kayıtlı toplam 6 nüfus vardı.⁴⁹⁰ Kiranpa cemaati, XIX. yüzyılda Sivas’ın Taşâbâd adlı kazasına bağlı Kiranpa adı verilen köyde yerleşik durumdaydılar.⁴⁹¹

Uluyörük’e bağlı Kiranpa cemaatleri ilk defa 890’da (1485-86) bölük statüsünde kayıtlıydı. Bölük sonraki zamanlarda Ortapâre’ye dâhil edilmişti.⁴⁹² Kiranpa bölüğü, zikredilen dönemde kendisine tâbi Hamza Kethüda, Musa Kethüda, Mürsel Fakih, Mehmed Kethüda, Halil Kethüda, İsrail, Hasan Halife, Çırak Kethüda ve Kayalı Mehmed Kethüda adlı 9 cemaatten müteşekkildi. Cemaatlere adlarını veren kişiler cemaatlerinin kethüdalarıydılar. Bölüğün nüfusu 27’si mücerred 222’si hane toplam 249’du. 54 nüfuslu Mürsel Fakih cemaati bölüğün en fazla nüfusuna, 6 nüfusla İsrail cemaati ise bölüğün en az nüfusuna sahipti. Hamza Kethüda cemaatinde 1 kişi kethüda, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid,

⁴⁸⁵ BOA, Temettuât Defteri, nr 14975, s. 4-25.

⁴⁸⁶ Bu bölüğün adı Giranpa, Kiranpa, Gerempa, Geranpa gibi farklı şekillerde okunmuştur. Biz “Kiranpa” şeklini tercih ettik.

⁴⁸⁷ Halaçoğlu, *Anadolu’da Aşiretler*, s. 884.

⁴⁸⁸ TKA.TD, nr. 15, vr. 147b-148a; BOA, TD, nr. 387, s. 363

⁴⁸⁹ Faruk Sümer, *Safevi Devleti’nin Kuruluşu*, s. 165, 166.

⁴⁹⁰ BOA, MAD, nr. 6112, s. 14.

⁴⁹¹ Temettuât Defteri, nr. 14628, s. 2-9.

⁴⁹² BOA, MD, nr. 37, s. 120, hk. 1409 [8 Safer 987/6 Nisan 1579].

Musa Kethüda cemaatinde 1 kişi seyyid, Mürsel Fakih cemaatinde 4 kişi fakih, 1 kişi sûfi, 1 kişi seyyid, 1 kişi sipahi, Mehmed Kethüda cemaatinde 2 kişi seyyid, İsrail cemaatinde, cemaata adını veren İsrail adlı kişi sûfi, Çırak Kethüda cemaatinde 2 kişi fakih, 2 kişi seyyid, Kayalı Mehmed cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, 1 kişi seyyiddi.⁴⁹³

Tablo 1.133. Kiranpa Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hamza Kethüda cemaati	20	7	27
Musa Kethüda cemaati	12	3	15
Mürsel Fakih cemaati	47	7	54
Mehmed Kethüda cemaati	20	5	25
Halil Kethüda cemaati	12	-	12
İsrail cemaati	6	-	6
Hasan Halife cemaati	19	1	20
Çırak Kethüda cemaati	39	3	42
Kayalı Mehmed Kethüda cemaati	47	1	48
Toplam:	222	27	249

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 347-349.

926'da (1519-20) Kiranpa bölüğü Ulukışla, Konalı, Ağcakaya, Kışlak, Çomak, Ziyaret, Kuz, Kürkevrani, Köpürce, Kuzca, Toluman ve Kızılca adlarında 12 kışlaktan meydana geliyordu. Kışlaklardan Ağcakaya, Çomak, Ziyaret, Kuz, Kürkevrani, Köpürce, Kuzca ve Toluman adlı kışlaklar, Tatlı bölüğüne tâbi olan Şehsüvar cemaatine bağlıydı. Bu kışlakları Kiranpa bölüğüne mensup cemaatler, Tatlı bölüğü mensubu cemaatlerle ortak olarak kullanmış olmalıydılar. Adı belirtilmeyen ve sadece "kışlak" adıyla kayıtlı olan yer, Çörti karyesi dâhilindeydi. Çörti karyesi ise Kızılkünbed'e bağlıydı. Kızılca adlı kışlak, Bağırğan ve İkizceağıl'a tâbiydi. Bölüğün nüfusu 137 hane, 54 mücerred toplam 191'di. En fazla nüfus 38'le Ulukışla'da, en az nüfus 6'yla Ziyaret kışlağındaydı. Ulukışla'nın kethüdası Turali Kethüda'ydı. Kışlakta 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi de seyyiddi. Konalı'da 1 kişi imam, Ağcakaya'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Çomak'ta 1 kişi imam, 1 kişi fakih, Ziyaret kışlağında 1 kişi fakih-imam, Kürkevrani kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Köpürce ve Kuzca kışlaklarında birer kişi fakih-imamdı.⁴⁹⁴ Bir önceki tahrirle kıyaslandığında bölüğün genel nüfusu %23, hane nüfusu %38 nisbetinde azalırken mücerred nüfus %100 oranında artmıştı.

Tablo 1.134. Kiranpa Bölüğü 926 (1519-1520) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ulukışla kışlağı	26	12	38
Konalı kışlağı	13	9	22
Ağcakaya kışlağı	12	2	14

⁴⁹³ BOA, TD, nr. 19, s. 347-349.

⁴⁹⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 416-418.

Kışlak (Çörti Karyesi dâhilinde)	13	-	13
Çomak kışlağı	17	3	20
Ziyaret kışlağı	6	3	9
Kuzkışlak kışlağı	5	1	6
Kürkevrani kışlağı	10	7	17
Köpürce kışlağı	11	3	14
Kuzca kışlağı	9	-	9
Toluman kışlağı	3	5	8
Kızılca kışlağı	12	9	21
Toplam	137	54	191

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 416-418.

983'te (1575-76) Kiranpa bölüğüne Ulukışla, Kubalı, Kışlak, Alifakih diğer adıyla Pirifakihli, Akcakaya, Kürkozanı, Köpürce, Kuzca, Kızılca, Kuzkışla, Ziyaret, Fazıllı, Beylik, Pürtalaz, Keçiağılı, Göni, Kızıllı, Kızılca, Kışlak, Azad, Evliyakesügin, Kılıc, Özer, Mükremin, İnıkara, Karaseydi, Mürüvetağa ve İlmenli adlarında 28 kışlak kayıtlıydı. Sadece “kışlak” adıyla kaydedilen ilk kışlak Kızılkünbed'deydi. Alifakih, Akcakaya diğer adıyla Pirifakihli, Kürkevrani, Köpürce, Kuzca, Kuzkışla, Ziyaret, Mükremin, İnıkara kışlakları Tatlı bölüğüne bağlı Şehsüvar cemaatine aitti. Kızılca kışlağı Bağırgan ve İkizceağıl'a tâbiydi. Beylik, Pürtalaz, Keçiağılı, Göni kışlakları Tatlı bölüğüne bağlıydı. Kızıllı ve Kızılca kışlakları Karacaöz karyesi toprağındaydı. Yalnızca “kışlak” adıyla kaydedilen ikinci yer Tat-ı ulvî cemaatine ait Akpınar mezrasındaydı. Karaseydi kışlağı Tatlı bölüğüne bağlıydı ve Sorkun nahiyesindeydi. Mürüvetağa kışlağı, Kabak'a tabiydi. İlmenli kışlağı ise Akkuzulu cemaatine bağlıydı. Bölüğün bu dönemdeki nüfus 621'i hane, 399'u mücerred toplam 1020'ydı. Alifakih kışlağı 57 mücerred, 44 hane toplamda 101 nüfusuyla bölüğün en fazla nüfusuna sahipti. Mürüvetağa kışlağı ise 4 hane, 1 mücerred toplam 5 nüfusuyla bölüğün en az nüfusunu barındırmaktaydı. Fazıllı kışlağında 2 sipahi, 2 sipahizâde, Kürkozanı -bir önceki tahrirde Kürkevrani- kışlağında ise 1 kişi fakiht kayıtlıydı.⁴⁹⁵ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün genel nüfusu %434, hane nüfusu %353, mücerred nüfusu ise %638 oranında artmıştı.

Tablo 1.135. Kiranpa Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ulukışla kışlağı	16	27	43
Konalı kışlağı	44	17	61
Kışlak der-karye-i Çörti der-karye-i Kızılkünbed	15	12	27
Alifakih kışlağı	57	44	101
Akcakaya (Pirifakihli)	22	21	43
Kürkozanı kışlağı	26	20	46
Köpürce kışlağı	16	18	34
Kuzca kışlağı	15	20	35

⁴⁹⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 55b-60b.

Kızılca kışlağı	19	18	37
Kuzkışla kışlağı	20	13	33
Ziyaret kışlağı	24	11	35
Fazıllu kışlağı	29	21	50
Beylik kışlağı	14	7	21
Pürtalaz kışlağı	17	6	23
Keçiağılı kışlağı	24	15	39
Göni kışlağı	23	25	48
Kızıllu kışlağı	24	16	40
Kızılca kışlağı	16	6	22
Kışlak der-mezraa-i Akpınar	16	2	18
Azad kışlağı	19	16	35
Evliyakesüğin? kışlağı	12	4	16
Kılıç kışlağı	37	11	48
Özer kışlağı	8	5	12
Mükremin kışlağı	31	12	43
İnikara kışlağı	22	6	28
Karaseydi kışlağı	6	2	8
Mürüvvetağa kışlağı	4	1	5
İlmenlü kışlağı	45	24	69
Toplam:	621	399	1.020

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 55b-60b.

984'te (1575-76) Amasya'ya tâbi Geldiklanâbâd'ın Bağlıdağı ve Çavuş adlı köylerinde bir takım Kiranpa cemaatleri bulunmaktaydılar. Bağlıdağı cemaati tahrir gelmediği için nüfusu yazılamamıştı. Çavuş karyesinde ise 35'i müzevvec (evli), 47'si mücerred toplam 82 nüfus Kiranpa Etrâki adıyla kayıtlıydı.⁴⁹⁶

1694-95'te Sivas'ın Ortapâre kazasına bağlı olan Kiranpa adlı köyde 1'i imam-hatip toplam 25 nüfus kayıtlıydı.⁴⁹⁷

Zile'ye tâbi Kuştaş nahiyesine kayıtlı Kiranpa adlı köyde 1254'te (1838-39) 21'i hane toplam 74 nüfus kayıtlıydı.⁴⁹⁸

Tablo 1.136. Kiranpa Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	9	222	27	249	1.137
926 (1519-20)	12	137	54	191	739
983 (1575-76)	28	621	399	1.020	3.054

1.4.2.25. Koyunculu Bölüğünün Nüfusu

Koyuncu/Koyunculu adlı cemaatler, Osmanlı devrinde Adana, Saruhan, Karaman, Kırşehir, Kayseriye, Halep, Maraş, Tarsus, Sis, Siverek, İçel sancakları ile Kars-ı Zülkadriye ve Haymana kazaları, Dünderlu nahiyesi (Ezine'de), Yüreğir, (Adana

⁴⁹⁶ TKA.TD, nr. 15, s. 134b, 147b-148a.

⁴⁹⁷ BOA, MAD, nr. 6112, s. 15, 16.

⁴⁹⁸ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2509, s. 53-55.

sancağı)⁴⁹⁹ ve Sivas'a tâbi Zile adlı kazada bulunuyorlardı.⁵⁰⁰ Zile'de bulunanlar Uluyörük'e tâbiydi.

Uluyörük'e tâbi olan Koyunculu adlı cemaatler, 890'da (1485-86) müstakil bölük iken sonraki devirlerde Akkuzulu bölüğüne bağlı bölük statüsündeydi.⁵⁰¹ Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna/kazasına dâhil edilmiş olan Koyunculu cemaatlerinin bir kısmı sonraları Zile Yörükleri'ne tâbi Akkuzulu cemaatine bağlı şekilde Koyunculu adlı köyde,⁵⁰² bir kısmı da Kırşehir'e tâbi Alama adlı köyde yerleşmişlerdi.⁵⁰³

Uluyörük'e tâbi Koyunculu bölüğü 890'da (1485-86) müstakil bölüktü. Bölük, Hacı Hamza Kethüda, Hasan Kethüda veled-i Kabasakal ve Piri Kethüda adlı 3 cemaatten teşekkül ediyordu. Bölüğün nüfusu 149'u hane, 26'sı mücerred toplam 175'ti. Hacı Hamza Kethüda cemaatine adını veren Hacı Hamza, bulunduğu cemaatin kethüdasıydı. Cemaatte 1 kişi de seyyiddi. Hasan Kethüda cemaatine adını veren Hasan Kethüda adlı kişi de adını verdiği cemaatin kethüdasıydı. Bu cemaatte ise kethüdanın yanında 1 kişi seyyiddi.⁵⁰⁴

Tablo 1.137. Koyunculu Bölüğü 890 / (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hacı Hamza Kethüda cemaati	78	21	99
Hasan Kethüda veled-i Kabasakal cemaati	30	5	35
Piri Kethüda cemaati	41	-	41
Toplam:	149	26	175

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 388-390.

926'da (1519-20) Koyunculu Bölüğü, Akkuzulu cemaatine bağlı bir bölüktü. Bölüğe Ebulkasım veled-i Kethüda Hacı Hamza cemaatiyle Geçek/Geçen, Kızılca, Kayadibi, Söğüdcük, Ortaca, Ayvazlu/İvazlu ve Bayalı kışlakları ve Haydarözü yakınlarında bulunan Halil mezarı tâbiydi. Bölüğün nüfusu 146'sı hane, 38'i mücerred toplam 146'ydı. Bölükte en fazla nüfus 39 nüfusun bulunduğu Kayadibi, en az nüfus ise 15 nüfusu olan Bayalı kışlağında bulunuyordu. Geçen/Geçek ve Kızılca kışlaklarında 2'ser kişi fakih, Kayadibi kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih; Söğüdcük'te 3 kişi fakih, Ortaca ve İvazlu/Ayvazlu'da 1'er kişi fakih-imam, Ayvazlu/İvazlu'da 1 kişi sûfi, Bayalı'da 1 kişi fakihti.⁵⁰⁵ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğünün nüfusu hemen hemen aynıydı.

⁴⁹⁹ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 458, 459.

⁵⁰⁰ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 1497-1499.

⁵⁰¹ BOA, TD, nr. 19, s. 388; BOA, TD, nr. 79, s. 487, TKA.TD, nr. 180, vr. 21a.

⁵⁰² BOA, Temettuât Defteri, nr. 15036, s. 4-12.

⁵⁰³ TKA.TD, nr. 112, vr. 43a.

⁵⁰⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 388-390.

⁵⁰⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 487-489.

Tablo 1.138. Koyunculu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Geçek / Geçen kışlağı	22	4	26
Kızılca kışlağı	24	11	35
Kayadibi kışlağı	30	9	39
Söğüdcük kışlağı	18	5	23
Ortaca kışlağı	11	3	14
İvazlu/Ayvazlu kışlağı	18	2	20
Bayalu kışlağı	11	4	15
Halil mezası	12	-	12
Toplam:	146	38	184

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 487-489.

983'te (1575-76) Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna kayıtlı olan Koyunculu bölüğüne, Geçen/Geçek, Kızılca, Kayadibi, Söğüdcük, Ayulu, Bayalı ve Ortaca adlı 7 kışlak bağlıydı. Önceki tahrirde İvazlu/Ayvazlu olarak kaydedilen kışlağın adı bu tahrirde Ayulu'ydu. Bölüğün nüfusu 277'ydi. Nüfusun 189'u hane, 88'i mücerreddi. Nüfusun en fazla olduğu kışlak 65 nüfuslu Kayadibi kışlağıydı. Bölüğün en az nüfusunun kaydedildiği kışlak ise 13 nüfuslu Ortaca'ydı. Geçek/Geçen, Kızılca, Söğüdcük kışlaklarında 1'er kişi fakih; Bayalı kışlağında ise 1 kişi seyyiddi. Ortaca kışlağında bulunan cemaat Haydarözü yakınlarındaki Halk/Çalık? mezasını ekip biçiyorlardı.⁵⁰⁶ Bir önceki tahrirde kıyasen Koyunculu'nun genel nüfusu %50, hane nüfusu %29, mücerred nüfus %131 oranında armıştı. Birçok bölükte olduğu gibi Koyunculu bölümünde de bu dönemde en fazla artış mücerred nüfusta meydana gelmişti.

Tablo 1.139. Koyunculu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Geçek / Geçen kışlağı	31	15	46
Kızılca kışlağı	30	19	49
Kayadibi kışlağı	45	20	65
Söğüdcük kışlağı	30	3	33
Ayulu kışlağı	31	24	55
Bayalu kışlağı	11	5	16
Ortaca kışlağı	11	2	13
Toplam:	189	88	277

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 21a-22b.

Tablo 1.140. Koyunculu Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	3	149	26	175	771
926 (1519-20)	8	146	38	184	768
983 (1575-76)	7	189	88	277	1.033

⁵⁰⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 21a-22b.

1.4.2.26. Kulağuzlu Bölüğünün Nüfusu

Kulağuzlu adlı cemaatler, Osmanlı devrinde oldukça geniş bir bölgede bulunuyorlardı. Köstendil, Silistre, Adana, Kars-ı Maraş, Karahisar-ı Şarkî, Aydın, Saruhan, Hüdavendiğar, Konya, Paşa sancakları bu yerlerdendir.⁵⁰⁷ Uluyörük'e tâbi olan Kulağuzlu cemaatleri ise Rum Eyaleti'nde Sivas sancağına tâbi Gelmuğad kazası, Bozok'a tâbi Emlak kazası, Akdağ kazasına tâbi Çubuk nahiyesi, Kayseri yakınlarında bulunan ve Sivas'a bağlı olan Ilıca kışlağında bulunuyorlardı.⁵⁰⁸ Söz konusu Kulağuzlu adlı cemaat daha sonraki dönemde Sivas sancağı merkezine bağlı Kulağuzlu adını taşıyana bir mahallenin var olması burada yerleştirilmiş olabileceklerini akla getirmektedir.⁵⁰⁹

Uluyörük'e tâbi Kulağuzlu, 890'da (1485-86) bölük statüsündeydi. Bu devirde Kulağuzlu Bölüğü kendisine tâbi İbrahim Kethüda adlı cemaatten teşekkül etmişti. Bahsi geçen tarihte İbrahim Kethüda cemaatine kayıtlı 135 hane nüfusu vardı. Söz konusu hane nüfusunun 6'sı fakih, 1'i seyyiddi.⁵¹⁰

Tablo 1.141. Kulağuzlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
İbrahim Kethüda cemaati	135	-	135
Toplam:	135	-	135

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 383.

926'da (1519-20) Kulağuzlu bölüğüne 13 cemaat ve 5 kışlak bağlıydı. Cemaatler Pervende veled-i Halil, bu cemaate bağlı sadece "cemaat" adıyla kaydedilen başka bir cemaat; Ahmed, Adaklı, Gündoğmuş, Gökfatma, Yaramışfakih, Çırakfakih, İdris, Dilkilioğlu Mehmedfakih, Şabanfakih, İnehoca veled-i Başlamış ve İbrahim'di. Kışlakların Ömerhacı, Musakethüda, Süleyman, Tursunhacı ve Köpekoğlu'ydu. Bu dönemde kaydedilen cemaat ve kışlaklardan bazılarının nerede oldukları da kayıtlıydı.⁵¹¹ Tablo 1.142'de kışlaklar ve bağlı bulundukları yerler gösterilmiştir. Bölüğün söz konusu dönemindeki nüfusu 280 hane, 18 mücerred toplam 298'di. Bölükte en fazla nüfus Gökfatma cemaatindeydi ve nüfusu 31'di. İdris cemaati ve Dilkilioğlu Mehmedfakih cemaatinde nüfus kayıtlı değildi. Tahrir sırasında bulunmamış olabilirler. Bölüğün en az nüfusuna 12'şer nüfusu olan Ilıca kışlağı cemaati, Adaklı cemaati ve Tursunhacı kışlağıydı. Pervende veled-i Halil cemaatinde, cemaate adını veren kişi bulunuyordu.

⁵⁰⁷ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 468, 469.

⁵⁰⁸ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 1532-1534.

⁵⁰⁹ BOA, Temettuât Defteri, nr. 14492, s. 1-11b

⁵¹⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 383.

⁵¹¹ Uluyörük cemaatlerinin tahrirlerinde kışlak ve mezraların bağlı oldukları yerler genellikle belirtililmiyordu.

Cemaatin içinde 1 kişi fakih, bu cemaate bağlı diğer cemaatin içinde 1 kişi imam, Ömer Hacı kışlağında 1 kişi fakih, 1 kişi imam, Adaklı cemaatinde 1 kişi fakih, Musa Kethüda kışlağında 2 kişi fakih, Süleyman kışlağında 1 kişi imam, Tursun kışlağında 1 kişi fakih-imam, Gökfatma cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Köpekoğlu kışlağında ve Yaramış cemaatinde 2’şer kişi fakih, Çırakfakih kışlağında 3 kişi fakih, İdris cemaatinde 1 kişi imam, İbrahim cemaatinde de 1 kişi kethüda, 1 kişi fakihti.⁵¹² Önceki döneme kıyasla Kulağuzlu bölüğünün genel nüfusu %120, hane nüfusu %107 oranında artış göstermişti. Bir önceki dönemde hiç mücerred nüfus yok iken bu dönemde 18 mücerred nüfus kayıtlıydı.

Tablo 1.142. Kulağuzlu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaat ve Kışlak Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Pervende veled-i Halil cemaati/ Ilıca kışlağı (Kayseri yakınlarında)	12	3	15
Cemaat tâbi-i Pervende veled-i Halil cemaati / Ilıca kışlağı	11	1	12
Ömer Hacı kışlağı / Delü Hüseyin kışlağındadır	19	1	20
Ahmed cemaati / Çardigin kışlağı tâbi-i Gelmugad	15	3	18
Adaklu cemaati	12	-	12
Musakethüda kışlağı / Gökaslan kışlağı içinde	22	2	24
Süleyman kışlağı / Seyf kışlağı içinde	22	1	23
Gündoğmuş cemaati / Ağca kışlağı içinde	24	1	25
Tursunhacı kışlağı / Ilıca kışlağı içinde	11	1	12
Gökfatma cemaati ⁵¹³ / Fatma kışlağında	31	-	31
Köpekoğlu kışlağı / Kuyacak kışlağı içinde	21	2	23
Yaramışfakih cemaati / Kuyacak kışlağında	17	-	17
Çırakfakih cemaati / Kuyacak kışlağında	16	-	16
İdris cemaati / Akvıran	30	-	30
Dilkişioğlu Mehmedfakih cemaati / Kayseriyye yakınlarında	-	-	-
Şabanfakih cemaati	-	-	-
İnehoca veledi Başlamış cemaati / Mamyar kışlağında	6	-	6
İbrahim cemaati / Kuyacak kışlağında	11	3	14
Toplam:	280	18	298

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 405-408.

983’te (1575-76) Kulağuzlu bölüğüne 9 kışlak ve 14 cemat bağlıydı. Cemaatler, Pervende veled-i Halil, Ahmed, Keçili, Gündoğmuş, İdris, İnehoca veled-i Başlamış, Çanakçı, Gökfatma ve 6 Kulağuzlu cemaati, kışlaklar ise Tursunhacı, Ilıca, Ömerhacı, Kavurga, Musakethüda, Süleyman, Yassı (Hocabey), Yaramışfakih, Çırakfakih’ti. Gelmugad’a bağlı Keçili cemaati adıyla kaydedilen cemaatin, *Atâi Bey defterinde tımara tasarruf olunarak yörük değil iken buraya mükerrer oldukları ve tımara yazıldıkları*

⁵¹² BOA, TD, nr. 79, s. 405-408.

⁵¹³ Kulağuzlu cemaatine mensup kışlaklardan olan Gökfatma ve Karacavıran adlarında Sorkun’a tâbi Çubuk nahiyesinde köyler vardı (Yunus Koç, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Ankara 1989, s. 115).

belirtilmişti.⁵¹⁴ Kaydedilen kışlak ve cemaatlerin yerleri ve nüfusun yaşadığı yerler bazı bilgiler 926 (1519-20) tahririnde olduğu gibi bu tahrirde de yazılıydı. Bu bilgiler tablo 1.143'te gösterilmiştir. Kulağuzlu bölüğünün nüfusu 983'te (1575-76) 518'i hane, 268'i mücerred toplam 786'ydı. Bölüğün en fazla nüfusu 77'yle Musa Kethüda kışlağında, en az nüfusu 5'le Keçili cemaatinde bulunuyordu. Pervende veled-i Halil ve Gündoğmuş, İdris ve Çanakçı cemaatlerinde 1'er kişi, Yaramışfakih kışlağında 1 kişi, Gökfatma cemaatinde 3 kişi olmak üzere toplamda bölükte 8 kişi fakihti.⁵¹⁵ Önceki döneme kıyasen bölüğün genel nüfusu %163, hane nüfusu %85, mücerred nüfusu ise %1388 oranında artmıştı. Bu tahrir döneminin karakteristik özelliğine uygun olarak yine en fazla artış mücerred nüfusta gerçekleşmişti.

Tablo 1.143. Kulağuzlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Pervende veled-i Halil cemaati ve Ilıca kışlağı/ Kayseri yakınında otururlar imiş.	19	15	34
Tursun Hacı kışlağı / Ilıca kışlağı içinde	32	15	47
Ilıca kışlağı tâbi-i cemaati-i mezbur (Pervende veled-i Halil cemaati)	49	26	75
Ömer Hacı kışlağı/ Delühüseyin kışlağındadır	23	1	24
Ahmed cemaati/Gelmugad'a tâbi Çartığın kışlağındadır	10	11	21
Kavurga kışlağı/Gelmugad'a tâbi Kulağuzlu taifesinden	10	17	27
Keçilü cemaati Gelmugad'a tâbi	3	2	5
Musa Kethüda kışlağı/Gökceaslan kışlağı dâhilinde halen Tonarslan derler	50	27	77
Süleyman kışlağı/ Sak kışlağı dâhilinde	12	3	15
Yassı (Hocabey) kışlağı /tâbi-i Emlak (Bozok'ta).	6	0	6
Gündoğmuş cemaati/Ağca kışlağı dâhilinde	34	29	63
Kulağuzlu cemaati/ Gelgumad'a tâbi Döllücek mezrasında sakinler	9	6	15
Kulağuzlu cemaati/Gelmugad'a tâbi Yağludere'de sakinler	12	5	17
Yaramış Fakih kışlağı / Kuyucak kışlağı içinde	23	7	30
Çırak Fakih kışlağı / Kuyucak kışlağı içinde	20	21	41
İdris cemaati/Okviran kışlağı içinde	42	19	61
Kulağuzlu cemaati/Kurıl karyesinde sakinler	16	4	20
İnehoca veled-i Başlamış cemaati/Manbaz kışlağındadır	21	17	38
Çanakçı cemaati	56	3	59
Gök Fatma cemaati/Fatma kışlağında	39	23	62
Kulağuzlu cemaati/Alı mezrasında sakinler	10	3	13
Kulağuzlu cemaati/Şeyh Şâmî mezrasında sakinler	4	5	9
Kulağuzlu cemaati/Gelmugad'a tâbi Yağludere karyesinde sakinler	18	9	27
Toplam:	518	268	786

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 40b-44b.

⁵¹⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 41b.

⁵¹⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 40b-44b.

XIX. yüzyılın ortalarına doğru Sivas merkeze bağlı Kulağuz adıyla kaydedilen mahalle, bu bölükten kalan cemaatlerle meydana getirilmiş olmalıdır. mahallenin nüfusu 1'i imam toplam 32 haneydi.⁵¹⁶

Tablo 1.144. Kulağuzlu Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	135	-	135	675
926 (1519-20)	18	280	18	298	1.418
983 (1575-76)	23	518	268	786	2.858

1.4.2.27. Kurugöllü/Karagöllü Bölüğünün Nüfusu

Osmanlı döneminde, Kurugöl adını taşıyan cemaatler, Sivas sancağına tâbi Zile, Çorum, Konya, Kırşehir ve Mucur'da bulunuyorlardı.⁵¹⁷ Uluyörük'e tâbi olanlar Sivas sancağında bulunanlardı. Ayrıca bir kısım Kurugöllü cemaati de Kırşehir'ne tâbi Hacıbektaş nahiyesindeydiler. Buradaki cemaat, Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna mensuptu.⁵¹⁸

Uluyörük'e mensup Kurugöllü cemaatlerinin çoğunluğu 926'da (1519-20) Artukâbâd'da az bir kısmı Köseadağı eteğinde kışlıyorlardı. Oturdıkları bazı kışlaklar ise İlbeyli cemaatine aitti.⁵¹⁹ Cemaatin bazıları Kayseri'ye tâbi mezraları ekip biçiyorlardı. 983'te (1575-76) ise çoğunlukla Kırşehir'e tâbi kışlak ve mezralarda bulunuyorlardı.⁵²⁰ Bu dönemden yaklaşık 10 yıl sonra yapılan başka bir tahrirde Kurugöl'e bağlı cemaatler Kırşehir'e tâbi çeşitli nahiylere bağlı köylerde yerleşmişlerdi. Yerleştikleri köyler Hacıbektaş nahiyesine tâbi Çukurvıran, Kengerağıl, Karacakaya, Hatip, Küçükyakacık, İkikapı ve Yahyalıvıran, Yeniyapan, Gümüşdigin, Çerağıpınarı'ydı.⁵²¹ XIX. yüzyılda ise hem Kırşehir'de hem de Zile'de Kurugöl adını taşıyan cemaatler ve bu cemaatlere ait köyler mevcuttu.⁵²²

Uluyörük'e tâbi Kurugöllü cemaati, 890'da (1485-86) bölük statüsünde *Yüzdeci* cemaatleri arasındaydılar. Bu dönemdeki diğer Uluyörük bölükleri gibi bu bölükten elde edilen gelirler de Şehzâde Hâssı'na aitti. Bölüğe Mustafa veled-i Yağmur Kethüda ve Süleyman veled-i İbrahim Kethüda cemaati, İsmail veled-i Hızır Kethüda cemaati ve

⁵¹⁶ BOA, Temettuât Defteri, nr. 14492, s. 1-11.

⁵¹⁷ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 473.

⁵¹⁸ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 1549-1552

⁵¹⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 481-486.

⁵²⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 122a-129b.

⁵²¹ TKA.TD, nr. 112, vr. 86b-88a; Rafet Metin, *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme (Bozok, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Keskin Örneği)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2007, s. 139.

⁵²² BOA, Nüfus Defteri, nr. 3540, s. 10, 11; Temettuât Defteri, nr. 15034, s. 29-60; BOA, nr. 796, s. 11-14.

İbrahim veled-i Mehmed Kethüda cemaati tâbiyde. Bölüğün nüfusu 251 hane, 2 mücerred toplam 253'tü. Nüfusun büyük kısmı Mustafa veled-i Yağmur Kethüda ve Süleyman veled-i İbrahim cemaatindeydi. Mustafa veled-i Yağmur Kethüda ve Süleyman veled-i İbrahim Kethüda cemaatinde, cemaate adını veren Mustafa Kethüda ile birlikte 2 kişi kethüda, 4 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, 2 kişi seyyiddi. Ayrıca 5 kişi de şehzâde hükmüyle vergiden muaftı. İsmail veled-i Hızır cemaatinde 1 kişi kethüdaydı. İbrahim veled-i Mehmed Kethüda cemaatinde cemaate adını veren İbrahim Kethüda, cemaatin kethüdasıydı. Cemaatte 1 de fakih vardı.⁵²³ Bu dönemde Kırşehir merkeze tâbi bazı mezraları ekinlik olarak kullanan Kurugöllü cemaatleri de mevcuttu. Ancak bunlar Uluyörük'e tâbi değillerdi.⁵²⁴

Tablo 1.145. Kurugöllü Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Mustafa veled-i Yağmur Kethüda ve Süleyman veled-i İbrahim cemaati	190	2	192
İsmail veled-i Hızır Kethüda cemaati	24	-	24
İbrahim veled-i Mehmed Kethüda cemaati	37	-	37
Toplam:	251	2	253

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 396-398.

926'da (1519-20) Karagöllü imlasıyla kaydedilen bölük,⁵²⁵ Hatab, Karı, Gümüşdigin, Karacaçay, Alaca, Karasûfi, Baraşcık, Kızık, Beydili, Palancılı, Yahyaoğlu, Danişmendli diğer adıyla İlyasoğlanı, Koyunculu, Kalkan, Hacılar, Yumrucaktaş, Bostancık, Hocabey, Karaağıl, Çakrıçalı, Bayır, Çandarlı adlarında toplam 22 kışlakdan teşekkül etmişti. Kışlaklardan Karı, Gümüşdigin, Karacaçay, Alaca, Karasûfi, Baraşcık, Kırık, Beydili, Danişmendli Artukâbâd'a bağlıydı. Yahyaoğlu cemaati Köseadağı eteğini kışlak mahalli olarak kullanıyordu. Danişmendli kışlağı, İlbeyli bölüğüne bağlıydı. Koyunculu ve Kalkan kışlakları İlbeyli bölüğüne dâhil kışlaklardandı ve Kurugöllü'ye yazılmışlardı. Hocabey kışlağının nüfusu belirtilmemişti. Bölüğün nüfusu 285'hane 98'i mücerred toplam 383'tü. En fazla nüfus 61 nüfuslu Hatib'de en az nüfus ise 4 nüfuslu Çakrıçalı'daydı. Hatab kışlağının kethüdası Mustafa Kethüda'ydı ve kışlakta 3 kethüda daha vardı. Ayrıca kışlakta 2 kişi fakih-imam, 3 kişi de fakihti. Karı kışlağında 1 kişi imam, 1 kişi seyyid, Gümüşdigin'de 1 kişi imam, Karacaçay'da 1 kişi imam, 1 kişi fakih, Alaca'da 1 kişi imam, Karasûfi'de 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Baraşcık'da 1 kişi imam, Kızık'da 1 kişi fakih, Beğdili kışlağında 1 kişi sûfi, 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid,

⁵²³ BOA, TD, nr. 19, s. 396-398.

⁵²⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 337.

⁵²⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 481.

Koyunculu'da 2 kişi fakih, -fakihlerden biri a'mâ- 1 kişi seyyid, Kalkan'da 1 kişi pîr-i fânî, Hacılar'da 1 kişi imam, 2 kişi fakih, Yumrucaktaş'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sûfî, 1 kişi seyyid, Bostancık'da 1 kişi fakih-imamdı. Hocabey kışlağının nüfusu yazılmamış olmasına rağmen sadece Kemal adlı 1 kişi imam olarak yazılmıştı. Karaağıl kışlağında 1 kişi fakih-imam, Çandarlı kışlağında 2 kişi fakihti.⁵²⁶ Bu dönemde Kurugöllü bölüğüne başka bölüklerden kışlak yazıldığı gibi kendisine ait olan kışlaklar da başka bölüğe yazılmıştı. Söz konusu tarihte Kurugöllü bölüğüne ait olan 10 kışlak Ulukamanlı bölüğüne kayıtlıydı.

Tablo 1.146. Kurugöllü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hatab kışlağı	36	25	61
Karı kışlağı tâbi-i Artukâbâd	17	2	19
Gümüşdigin kışlağı tâbi-i Artukâbâd	25	8	33
Karacaçay kışlağı tâbi-i Artukâbâd	14	9	23
Alaca kışlağı tâbi-i Artukâbâd	5	4	9
Kara Sûfî kışlağı tâbi-i Artukâbâd	22	12	34
Baraşcık kışlağı tâbi-i Artukâbâd	9	1	10
Kızık kışlağı tâbi-i Artukâbâd	13	8	21
Beğdili kışlağı tâbi-i Artukâbâd	15	-	15
Palancılı kışlağı tâbi-i Artukâbâd	5	-	5
Yahyaoğlu kışlağı	7	3	10
Danişmendli (İlyasoğlu) kışlağı / tâbi-i Artukâbâd	6	1	7
Koyunculu kışlağı tâbi-i İlbeylü / Kuzulu'dan ifraz	18	7	25
Kalkan kışlağı tâbi-i Koyunculu tevabi-i İlbeylü	4	1	5
Hacılar kışlağı	23	-	23
Yumrucaktaş kışlağı	17	-	17
Bostancık kışlağı	8	-	8
Hocabey kışlağı	-	-	-
Karaağıl kışlağı	10	-	10
Çakırçalı kışlağı	4	-	4
Bayır kışlağı	12	4	16
Çandarlı kışlağı	15	13	28
Toplam:	285	98	383

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 481-486.

983'te (1575-76) Kurugöllü bölüğü, Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna bağlıydı. Bölüğün kethüdası Dede veled-i Mustafa ve Ferhad'dı. Hatab, Seyfelü, Hoca, Ayrık, Halife, Yeniceköy, Dilkili, İkikapı, Burun, Mermerli, Yassı, Kanata/Kanapa, Ağcakilise diğer adıyla Döğercik, Çatalin ve Tabbağ Hasan, Küçükyakacık diğer adıyla Çankızlar, Kengeragılı diğer ismiyle Karahacılı, Çırakkaya, Hasanpınarı, Kayaini ve Avunduk (Fani), Ağcain, Alınpınar, Şenhalil, Ziyaretağılı, İsmailsivrisi ve Musagız, Karasun diğer adıyla Duran, Dikilitaş, Çırakpınarı, Kızılcaın, Arablar ve Kelpecik, Ağca, Tetimme-i Arablar ve Kelpecik diğer adıyla Hızırlı adlarında 30 kışlak tâbiydi. Hatab kışlağına bağlı

⁵²⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 481-486.

18 *mülk ashabı* adıyla kayıtlıydı. Arablar ve Kelpecik adlı kışlağın nüfusunun bir kısmı “tetimme” başlığıyla ayrı grup halinde yazılmıştı. Hatab kışlasındaki cemaat Kırşehir’ne bağlı olan Hatab mezrası ve Ağcain cemaatiyle birlikte Ağuluöyük ve Yazıkınık adlı mezralarını ekip biçmekteydiler. Seyfeli’nin kethüdası Hasan Kethüda’ydı cemaati ise Malya’ya (Kayseri) bağlı Seyfeli mezrasını ekip biçiyordu. Hoca kışlağındaki cemaat yine Malya’ya tâbi Hoca mezrasını; Halife kışlağı cemaati Kırşehir’ne bağlı Halife mezraasını Ayluk cemaati ile birlikte ekinlik olarak kullanmaktaydılar. Mermerli kışlağı, İkikapı kışlağından ayrılmış bir kışlağı. Yassıkışla diğer adıyla Ağcaköy, Karahacılı diğer ismiyle Kengeragılı adlı kışlaklarda bulunan cemaatler, aynı adları taşıyan mezraları ekinlik olarak kullanmaktaydılar. Çırakkaya kışlağı ahalisinin bir kısmı Durmuş adlı mezraada sakinlerdi. Karacakaya karyesinin arazilerini Çırakkaya kışlağı cemaati, Hasanpınarı’nın cemaati Bünyepınarı mezrasını, Kayaini’nin cemaati Kızılöz’e bağlı Geridiken mezrasını ekinlik olarak kullanmaktaydılar. Kayaini kışlağının, Avunduk ve Fani adlı 2 ismi daha vardı. Ağcain kışlağı ahalisi Burunağıl’da bulunuyorlardı. Şenhalil mezrası Karaöyük’e bağlıydı. Ziyaretağılı kışlağının bir diğer adı Kamışağılı, Karasun kışlağının diğer adı ise Duran kışlağıydı. Karasun kışlağının kethüdası Orhan Kethüda’ydı. Dikilitaş adlı kışlak, Salın karyesi sınırları içindeydi. Salın’ın ahalisinin bazıları da Kanlıoğlu adlı kışlakta sakinlerdi. Çırakpınarı kışlağının diğer adı Avcı kışlağıydı, ahalisinden bazıları Kızıltağı mezrasındaydılar. Kızılın kışlağı ahalisinin bir kısmı Başköy ve Çatalıhsas adlı mezralarda sakindiler. Arablar ve Kelpecik kışlağındaki cemaat, İsmail Kethüda veled-i Hızır cemaati adıyla da bilinmekteydi ve cemaatin kethüdası Berat Kethüda veled-i Seydi’ydi. Arablar ve Kelpecik cemaatini tamamlayan kışlağın bir diğer adı Hızırlı kışlağıydı. Kurugöllü bölüğüne kışlak ve cemaatlerinde toplam 1852 nüfus bulunmaktaydı. Nüfusun 1027’si hane, 825’i mücerreddi. Hatab kışlağı 140 hane, 91 mücerred toplamda 231 nüfusuyla bölüğün en fazla nüfusuna sahipti. Nüfusun 18’i ise mülk sahibiydi Kırşehir sancağındaki mülkleri ile eşkün eşmekteydiler.⁵²⁷ Bölükte en az nüfus 7’iyle Burun kışlağındaydı. Hatab, Hoca ve Kayaini kışlaklarında 1’er kişi fakih, Ağcakilise kışlağında 1 kişi muhassıl, Hasanpınarı kışlağında 1 kişi sûfi, Arablar ve Kelpecik kışlağında 1 kişi fakih-imam, Arablar ve Kelpecik’in tetimmesinde 2 kişi kethüda ve 1 kişi de pîr-i fâniydir.⁵²⁸ 926 (1519-20)

⁵²⁷ Sipahilerin ve bazı geri hizmet birliklerinin sefer zamanı sefere iştiaak etmeleri bk. Abdülkadir Özcan, “Eşkinci”, *DA*, XI, (1995), s. 469.

⁵²⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 122a-129b.

dönemi tahririne kıyasen bölüğün genel nüfusu %383, hane nüfusu %260 ve mücerred nüfusu %741 oranında artmıştı.

Tablo 1.147. Kurugöllü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hatab kışlağı	140	91	213
Ashab-ı mülk	18	-	18
Seyfelü kışlağı	86	61	147
Hoca kışlağı	58	40	98
Ayruk kışlağı	7	3	10
Halife kışlağı	16	19	35
Yeniceköy kışlağı	48	21	69
Dilkilü kışlağı	25	7	31
İkikapu kışlağı	12	15	27
Burun kışlağı	3	4	7
Mermerli kışlağı	37	42	79
Yassı (Ağcain) kışlağı	36	52	88
Kanata/Kanapa kışlağı	35	20	55
Ağcakilise (Döğercik) kışlağı	16	18	34
Çatalin ve Tabbağ Hasan kışlağı	37	48	85
Küçükyakacık (Çankızlar) kışlağı	17	14	31
Kengerağılı (Kara Hacılı) kışlağı	17	16	33
Çırakkaya kışlağı	43	43	86
Hasanpınarı kışlağı	27	20	47
Kayaini (Avunduk) (Fani) kışlağı	29	39	68
Ağcain kışlağı	16	18	34
Alınpınar kışlağı	25	13	39
Şenhalil mezrası kışlağı	18	20	38
Ziyaretağılı kışlağı	10	5	15
İsmail Sivrisi ve Musagız kışlağı	7	1	8
Karasun (Duran) kışlağı	33	23	56
Dikilitaş kışlağı	15	15	30
Çırakpınarı (Avcı) kışlağı	79	54	133
Kızılcaın kışlağı	48	44	92
Arablar ve Kelpecik kışlağı	40	22	62
Ağca kışlağı	27	24	51
Tetimme-i Arablar ve Kelpecik (Hızırlu)	20	13	33
Toplam:	1.027	825	1.852

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 122a-129b.

XVI. yüzyılın sonlarına doğru Kırşehir Hacıbektaş nahiyesine bağlı köylerde yerleşmiş olan bazı Kurugöllü cemaatleri bu köylerde tarımla da meşgul olmuşlardır. 992'de (1584-85) Hacıbektaş'a bağlı Cüce, Çukurviran, Kengerağılı, Karacakaya, Hatip, Küçükyakacık, İkikapu, Yeniyapan, Gümüşdigin, Çerağıpınarı adlı köylerde ziratle uğraşan 151 Kurugöllü nüfusu kayıtlıydı. Ayrıca bir grup Kurugöllü cemaati de Kırşehir merkeze bağlı Yazıkınık mezrasını ekip biçiyorlardı. Ancak mezrayı ekip biçen cemaatin nüfusu hakkında bilgi kayıtlı değildi.⁵²⁹

⁵²⁹ TKA.TD, nr. 112, vr. 55a, 85b-89b.

XVII. yüzyılın sonlarında Kurugöllü cemaatinin bazıları Sivas'ın Yüzdepâre kazasına bağlı toplam 21 köyde bulunuyorlardı. Çüce, Budaklı, Yazıkınık, Kurugöl, Kurdbaşmermerli, Osmanfakılı, Kayçalı, Kurdbaşbeştas, Aydoğmuş, Başköy, Seyfeli, Halakcılı, Mısırlı, Küçükmsırlı, Hüseyinfakılı, Bekelli/Benelli, Deliyürekli, Karaova, Aklaklı, Avcıharamipınarı, Karahacılı adlı köylere 166 nüfus kayıtlıydı. Nüfusun 1'i kethüda, 9'u askerdi.⁵³⁰

Tablo 1.148. Kurugöllü Kabilesi 1106 (1694-95) Nüfus ve Koyun Sayıları Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Çüce karyesi	36	-	180
Budaklı karyesi	20	-	100
Yazıkınık karyesi	14	-	70
Kurugöl karyesi	7	-	35
Kurdbaşmermerli karyesi	10	-	50
Osmanfakılı karyesi	3	-	15
Kayçalı karyesi	9	-	45
Kurdbaşbeştas karyesi	6	-	30
Aydoğmuş karyesi	7	-	35
Başköy karyesi	6	-	30
Seyfeli karyesi	3	-	15
Halakcılı karyesi	1	-	5
Mısırlı karyesi	13	-	65
Küçükmsırlı karyesi	2	-	10
Hüseyinfakılı karyesi	2	-	10
Begellü/Bekellü karyesi	2	-	10
Deliyürekli karyesi	2	-	10
Karaova karyesi	4	-	20
Aklaklı karyesi	9	-	45
Avcıharamipınarı karyesi	3	-	15
Karahacılı kareysi	6	-	30
Toplam	165	-	830

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 33-35.

XIX. yüzyılın ortalarında Sivas'a bağlı Yüzdepâre kazasına tâbi Kurugöl ve Karatepe adlı köylerde Kurugöllü kabilesi mensupları kaydedilmişlerdi. 1261'de (1845) adı geçen köylerde toplam 104 vergi mükellefi nüfus kayıtlıydı.⁵³¹

Tablo 1.149. Kurugöllü Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat / Köy Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	3	251	2	253	1.257
926 (1519-20)	22	285	98	383	1.523
983 (1575-76)	30	1.027	825	1.852	5.960
1106 (1694-95)	21	166	-	830	830
1261 (1845)	2	88	-	440	440

⁵³⁰ BOA, MAD, nr. 6112, s. 33-35.

⁵³¹ BOA, Temettuât Defteri, nr. 15034, s. 29-60.

1.4.2.28. Özlü Bölüğünün Nüfusu

Özlü adlı cemaatler Osmanlı coğrafyasında Sivas, Kırşehir ve Adana sancaklarında bulunuyorlardı. Sivas ve Kırşehir’nde bulunan Özlü cemaatleri Uluyörük’e tâbiydiler.⁵³² XV ve XVI. yüzyıllarda Uluyörük’e tâbi olan Özlü cemaatleri, XVI. yüzyılın sonlarına doğru yerleşik hayata geçmişlerdi. Kırşehir bölgesinde bulunanlar, Kırşehir merkezinde cemaatlerinin isimlerini taşıyan köylerde yerleşik durumdaydılar. Ökkeşpınar, Tavuğuyalvaç, Kerpiçağıl, Ahiyüzlü, Durla, Gökçeözbaş,⁵³³ yine Kırşehir’e tâbi Reyhan, Çaylak karyeleri ile Mügre yaylası⁵³⁴ Özlü cemaatlerinin bulundukları yerler arasındaydı. Sivas bölgesinde bulunan Özlü cemaatleri ise daha sonraki dönemde Zile Yörükleri’ne bağlanmış ve buradaki köylerde yerleşmişlerdi.⁵³⁵

Uluyörük’e tâbi Özlü cemaatleri, 890’da (1485-86) bölük statüsündeydi. Bölüğe Özlü, Toprak veled-i Mesud Kethüda ve Kuştemir adlarında 3 cemaat bağlıydı. Bölüğün nüfusu toplam 72 haneydi. Toprak veled-i Mesud Kethüda cemaatinde 58, Kuştemir cemaatinde 8, Özlü cemaatinde 6 hane nüfusu kayıtlıydı. Toprak veled-i Mesud Kethüda adlı cemaatin kethüdası, cemaate adını veren Toprak veled-i Mesud’dur. Cemaatte 2 kişi de fakihti.⁵³⁶

Tablo 1.150. Özlü Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Toprak veled-i Mesud Kethüda cemaati	58	-	58
Kuştemir cemaati	8	-	8
Özlü cemaati	6	-	6
Toplam:	72	-	72

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 399.

926’da (1519-20) Özlü bölüğüne bağlı 1 cemaat ve 9 kışlak bulunuyordu. Toprak veled-i Mesud cemaati bir önceki tahrirde olduğu gibi bu tahrirde de cemaat adıyla kayıtlıydı. Kuştemir cemaati bu tahrirde Kuştemir kışlağı adıyla yazılmıştı. Almaviranı, Curla, Ökse, İkizdencemaati kışlağı, Yabancı, Gökcebel, Ahmedviranı, Emrahurlu adlı kışlaklar bölüğe yeni yazılmışlardı. Bölüğün nüfusu 363’ü hane, 194’ü mücerred toplam 557’ydi. Toprak veled-i Mesud cemaati bir önceki tahrirde olduğu gibi bu tahrir döneminde de bölüğün en fazla nüfusuna sahipti. Cemaatin 190’ı hane, 118’i mücerred toplam 308 nüfusu vardı. Bölüğün en az nüfusuna sahip kışlağı ise 9 nüfusu bulunan

⁵³² Halaçoğlu, *Anadolu’da Aşiretler*, s. 576, 1429, 1557, 1840-1842.

⁵³³ Rafet Metin, *Orta Anadolu’da Nüfus ve Yerleşme*, s. 138, 139.

⁵³⁴ TKA.TD, nr. 112, vr. 44a, 49b, 51b, 55a.

⁵³⁵ BOA, Temettuat Defteri, nr. 15034, s. 4-28.

⁵³⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 399.

Almaviranı'ydı. Pirahmed veled-i Toprak adlı kişi kethüdaydı ve Toprak veled-i Mesud cemaatinde kayıtlıydı. Cemaatte 6 kişi fakih-imam, 14 kişi fakih, 2 kişi sûfî, 2 kişi seyyiddi. Almaviranı kışlağında 1 kişi seyyid, Curla ve Ökse'de 1'er kişi fakih-imam, İkizden cemaati kışlağında 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, Yabancı kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi imam, 5 kişi fakih, Gökcebel kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Ahmedviranı kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi dîvâne, Emirahurlu cemaati kışlağında 1 kişi fakih-imam, Malya'ya (Kayseri) bağlı Gököyük adlı mezrayı ekinlik olarak kullanan Kuştemir cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi imam, 1 kişi kethüda, 1 kişi seyyiddi.⁵³⁷ Özlü bölüğünün genel nüfusu önceki tahrirde kıyasen %673, hane nüfusu %404 oranında artmıştı. Mücerred nüfus bir önceki dönemde mevcut değilken bu dönemde 194'tü.

Tablo 1.151. Özlü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Toprak veled-i Mesud cemaati	190	118	308
Almaviranı kışlağı	9	-	9
Çorla kışlağı	15	6	21
Ökse kışlağı	19	5	24
İkizden cemaati kışlağı	25	15	40
Yabancı kışlağı	32	24	56
Gökcebel kışlağı	8	6	14
Ahmedviranı kışlağı	14	8	22
Emirahurlu cemaati kışlağı	8	5	13
Kuştemür cemaati kışlağı	43	7	50
Toplam:	363	194	557

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 429-434.

983'te (1575-76) Özlü bölüğü, Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna kayıtlıydı. Bölüğün kethüdaları Mehmed veled-i Pirahmed, Gülabi veled-i Çırak ve İskender'di. Bölüğe tâbi 26 kışlak/cemaat bulunuyordu. Gönenc, Sancak diğer adıyla Köseklî, Kızılağıl, Beşağıl, Ilıpınar, Gökceler diğer adıyla (Kuştemir), Bozlapa, Hoşkadem, Çanakcı, Ahmedviranı, Karaalun, Gedaluca/Kedaluca, Karacaviran, İğdecik, Çaylak, Daneli diğer adıyla Koyunağılı, Almaviran, Mantalöbeği, Kayahacı, Çorla/Curla bölüğün kışlaklarının, Kuştemir cemaati, Hamza Fakih veled-i Süleyman, Bağdadlu ve Ahmedlü, diğer Bozlapa cemaati, Kulağuz, Kırmelik ise bölüğün cemaatlerinin adlarıydı. Gedaluca/Kedaluca kışlağının kethüdası İskender Kethüda, Mantalöbeği kışlağının kethüdası İskender veled-i Torak, Çorla/Curla kışlağının kethüdaları Mehmed veled-i Ahmed ve Derviş veled-i Çırak, Hamza Fakih veled-i Süleyman kışlağının kethüdası

⁵³⁷ BOA, TD, nr. 79, 429-434.

Gülabi b. İlyas'tı. Bölüğün nüfusu 903'ü hane 788'i mücerred toplam 1691'di. Bölüğün en fazla nüfusu en fazla nüfus 173'le Sancak/Köseklü'de; en az nüfusu 12'şer nüfusla Ilıpınar ve Hoşkadem adlı kışlaklarda bulunuyordu. Ilıpınar ve Kayahoca kışlaklarında birer kişi fakih, Çorla/Curla kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi kethüda, 1 kişi fakihti.⁵³⁸ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün genel nüfusu %203, hane nüfusu %148 ve mücerred nüfus %306 oranında armıştı. Bölüğe kayıtlı kışlak/cemaat sayısı ise 10'dan 26'ya yükselmişti.

Tablo 1.152. Özlü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Gönenc kışlağı	73	68	141
Sancak (Köseklü) kışlağı	98	75	173
Kızılağıl kışlağı	58	18	76
Beşagıl kışlağı	16	7	23
Ilıpınar kışlağı	8	4	12
Gökceler (Kuş Demür) kışlağı	21	20	41
Bozlapa kışlağı	35	28	63
Hoşkadem kışlağı	20	8	28
Çanakçı kışlağı	8	4	12
Ahmedviran kışlağı	44	36	80
Karaalun kışlağı	34	35	69
Kedaluc/Gedaluc kışlağı	26	29	55
Karacaviran kışlağı	54	63	117
İğdecik kışlağı	10	13	23
Çaylak kışlağı	19	24	43
Daneli (Koyun Ahılı)	11	14	25
Elmaviran kışlağı	7	11	18
Mantalöbeği kışlağı	40	39	79
Kayahacı kışlağı	21	23	44
Çorla kışlağı	72	80	152
Kuştemür cemaati kışlağı	57	68	125
Hamza Fakih veled-i Süleyman kışlağı	24	15	39
Bağdadlu ve Ahmedlü kışlağı	52	35	87
Diğer Bozlapa cemaati kışlağı	15	6	21
Kulağuz kışlağı	37	43	80
Kırmelik kışlağı	43	22	65
Toplam:	903	788	1691

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 100a-106a.

XVI. yüzyılın sonlarına doğru Özlü cemaatlerinin bir kısmı Kırşehir merkeze bağlı bazı köy ve mazralarda tarımla da uğraşmışlardı. Öksepinarı, Tavuğuyalvaç, Reyhan, Kerpiçağıl, Curla, Çaylak, Gökçeözbaşı köyleri ve Bozokkapu mezrası tarımla uğraştıkları yerlerdendi. Ayrıca Mügre adlı yayla da cemaatin yaylaklarındandı. Mügre Yaylası ile Bozokkapu mezrası dışındaki toplam 140 Özlü nüfusu kayıtlıydı.⁵³⁹

⁵³⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 100a-106a.

⁵³⁹ TKA.TD, nr. 112, vr. 39a, 43b, 44a, 46b, 48a, 49b, 51b, 55a, 56b.

XVII. yüzyılın sonunda idari bakımdan Yüzdepâre kazasına kayıtlı olan Özlü cemaati mâlî açıdan Zile Hâssı'na tâbiydi. 1099'da (1687-88) dağılıp perakende ve perişan bir hâle gelmiş olan Zile hâssına tâbi Özlü kabilesine, söz konusu tarihte Mehmed adlı kişi ketdühada tayin edilmişti.⁵⁴⁰ Bu tayinden 7 yıl sonra Yüzdepâre'ye bağlı Özlü kabilesi Şabanlı, Kulaksız, Köçeklü, Hurla/Horla, Cizmelik, Arablı, Gedikli, Bağdadlı, Köpekli, Başözlü, Hoşkadem, Kuzdeş, Karaoyunlu, Kızılağıl, Bozlaba, Karacaviran adlı köylerde kaydedilmişlerdi. Adları zikredilen köylere kayıtlı 122 Özlü nüfusu bulunmaktaydı. Nüfusun 2'si gühercileci, 1'i hatipti.⁵⁴¹

Tablo 1.153. Özlü Kabilesi 1106 (1695-95) Nüfus ve Koyun Sayıları Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Şabanlı karyesi	10	-	50
Kulaksız karyesi	3	-	15
Köçeklü karyesi	14	-	70
Hurla/Horla karyesi	12	-	60
Cizmelik karyesi	13	-	65
Arablu karyesi	8	-	40
Gediklü karyesi	6	-	35
Bağdadlı karyesi	18	-	90
Köpekli karyesi	8	-	40
Başözlü karyesi	4	-	20
Hoşkadem karyesi	1	-	5
Közdeş karyesi	1	-	5
Karaoyunlu karyesi	6	-	30
Kızılağıl karyesi	3	-	15
Bozlaba karyesi	9	-	45
Karacaviran karyesi	6	-	30
Toplam	122		610

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 35, 36.

XIX. yüzyılda Özlü kabilesi Yüzdepâre kazasına tâbi Özlü ve Bozlaba adlı köylerde kaydedilmişlerdi. 1261'de (1845) adları zikredilen köylerde toplam 61 vergi mükellefi hane nüfusunun yıllık geliri 35.653 akçeydi. Bu miktar gelire takdi edilen vergi miktarı ise 4.341 kuruştı.⁵⁴²

XIX. yüzyılın ortalarına doğru Özlü cemaatlerinin bir kısmı Zile Yörükleri arasında ve yine Yüzdepâre kazasında idardılar. Bu zamanda Özlü, Bozlaba adlı köylere kayıtlı 61 vergi mükellefi hane nüfusu bulunuyordu.⁵⁴³

⁵⁴⁰ BOA, Ali Emîri-II. Süleyman, nr. Gömlek 30/2931.

⁵⁴¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 35, 36.

⁵⁴² BOA, Temettuât Defteri, nr. 15034, s. 1-54.

⁵⁴³ BOA, Temettuât Defteri, nr. 15034, s. 2-28.

Tablo 1.154. Özlü Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Kışlak/Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	3	72	-	72	360
926 (1519-20)	10	363	194	557	2.009
983 (1575-76)	26	903	788	1691	5.003
992 (1584-85)	7 köy	140	-	140	700
1106 (1694-95)	16 köy	116	-	116	580
1261 (1845) Zile Yörükleri içinde	2	61	-	61	305

1.4.2.29. Pirevlekli/Pirevlek Bölüğünün Nüfusu

Pirevlek/ Pirevlekli adlı Uluyörük cemaatleri Sivas sancağı dahilinde ve nüfus bakımından az sayıdaydılar.⁵⁴⁴ Bölüğün adı 890'da (1485-86) Pirevleklü, 926 (1519-20) ve 983'te (1575-76) Pirevlek imlasıyla yazılıydı.⁵⁴⁵

Uluyörük'e tâbi Pirevlekli bölümü 890'da (1485-86) Gökceli Evliya Kethüda cemaati ve Göçeri Kethüda ve Emir Kethüda veled-i Gökce cemaati adında 2 cemaatten teşekkül etmişti. Bölüğün 89'u hane, 11'i mücerred toplam 100 nüfusu bulunuyordu. Gökceli Evliya cemaatindeki 82 nüfusun 74'ü hane, 8'i mücerreddi. Göçeri Kethüda ve Emir Kethüda veled-i Gökce cemaatindeki 18 nüfusun 15'i hane, 3'ü mücerreddi. Gökceli Evliya Kethüda adlı cemaatte 6 kişi fakih, 1 kişi sûfi, 2 kişi sipahi malulüydü. Göçeri Kethüda ve Emir Kethüda veled-i Gökce cemaatinde ise 1 kişi fakih-imamdı. Cemaate adını veren Göçeri Evliya adlı kişi kethüdaydı.⁵⁴⁶

Tablo 1.155. Pirevlekli Bölüğü 890 / (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Gökcelü Evliya Kethüda cemaati	74	8	82
Göçeri Kethüda ve Emir Kethüda veled-i Gökce cemaati	15	3	18
Toplam:	89	11	100

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 382, 383.

926'da (1519-20) Pirevlek bölümüne 1 cemaat ve 3 kışlak tâbiydi. Bölüğün kethüdası Hasan Kethüda'ydı. Hasan Kethüda cemaati, Yaban kışlağı, Koyuncu kışlağı ve sadece "Kışlak" adıyla kaydedilen bir kışlak bölümün cemaat ve kışlaklarıydı. Bölüğün toplam 80 hane nüfusu bulunuyordu. Koyuncu kışlağının kethüdası Mürüvvet Kethüda'ydı. Hasan Kethüda cemaati 28 nüfusuyla bölükte en fazla nüfusa sahipti. Yaban kışlağı ise 11 hane nüfusuyla bölümün en az nüfusunu barındırıyordu. Hasan Kethüda

⁵⁴⁴ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 866, 895, 907, 1007.

⁵⁴⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 382; nr. 79, s. 418; TKA.TD, nr. 180, vr. 145b.

⁵⁴⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 382, 383.

cemaatinde 1 kişi imam, 3 kişi fakih, 2 kişi divâne, sadece “kışlak” adıyla kaydedilen yerde 1 kişi fakih-imam, Yaban kışlağında 1 kişi fakih, Koyuncu kışlağında 2 kişi fakihti.⁵⁴⁷ Bir önceki tahrirde kıyasen Pirevlekli bölüğüne kayıtlı kışlak ve cemaat sayısı 2 katına çıkmış, ancak bölüğün genel nüfusu 100’den 80’e gerilemişti.

Tablo 1.156. Pirevlek Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hasan Kethüda cemaati	28	-	28
Kışlak	24	-	24
Yaban kışlağı	11	-	11
Koyuncu kışlağı	17	-	17
Toplam:	80	-	80

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 382, 383.

983’te (1575-76) Pirevlek bölüğü Uluyörük’ün Ortapâre koluna bağılıydı. Bölüğün kethüdası Pirahmed veled-i Nasuh’tu. Bir önceki tahrirde cemaat adıyla kaydedilen Hasan Kethüda cemaati, bu tahrirde kışlak ismiyle kayıtlıydı ve kışlağın bir diğeri adı Halifeli’ydi. Bir önceki tahrirde adı “kışlak” olarak kaydedilen yer bu tahrirde kaydedilmemişti. 926’da (1519-20) var olan Koyuncu kışlağı bu tahrirde yerini Tüzekli kışlağına bırakmıştı. Bölüğün nüfusu toplam 189’du. Nüfusun 80’i hane, 109’u mücerreddi. Bölüğe kayıtlı hane nüfusu bir önceki dönemle aynıydı. Ancak mücerred nüfus bir önceki tahrirde kaydedilmemişken bu tahrirde 109 nüfustu. Yaban kışlağında 1 kişi fakih-imam, Tüzekli kışlağında 1 kişi fakihti.⁵⁴⁸

Tablo 1.157. Pirevlek Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hasan Kethüda (Halifelü) kışlağı	34	42	76
Yaban kışlağı	21	34	55
Tüzekli kışlağı	25	33	58
Toplam:	80	109	189

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 145b-146b.

Tablo 1.158. Pirevlekli Bölüğünün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	2	89	11	100	456
926 (1519-20)	4	80	-	80	400
983 (1575-76)	3	80	109	189	509

⁵⁴⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 418-419.

⁵⁴⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 145b-146b.

1.4.2.30. Sıracılı Bölüğünün Nüfusu

Sıracılı adlı cemaatler Osmanlı döneminde Sivas tâbi Şarkîpâre ve Tokat kazalarında, Canik sancağına tâbi Ünye’de, Kütahya, Hamideli, Aydın ve Karahisar-ı Şarkî sancaklarında, İçel sancağına tâbi Mut, Alaiye sancağına bağlı Düşenbe, Kocaeli sancağına tâbi Geyve, Kütahya sancağına tâbi Uşak kazalarında bulunuyorlardı.⁵⁴⁹ 890’da (1485-86) Zile’de Uluyörük Etrâki’nin bulunduğu Sıracılı adlı bir köy vardı.⁵⁵⁰ 983’e (1575-76) kadar müstakil bölük statüsünde olan Sıracılı, bu tarihte bölük statüsünden çıkarak Uluyörük’e bağlı İlbeyli bölüğüne dâhil edilmişti. İlbeyli bölüğü dolayısıyla da Uluyörük’ün Ortâpere koluna mensuptular.⁵⁵¹ XV. ve XVI. yüzyıllarda Uluyörük’e bağlı olan Sıracılı, XVII. yüzyılda mâlî bakımdan Hoca Hâsları Mukataası’na kayıtlıydı ve Sivas’ın Şarkîpâre adlı kazasında 5 kışlakta bulunuyorlardı.⁵⁵² Günümüzde Tokat, Zile, Almus, Artova, Erbaa, Niksar, Reşadiye, Turhal, Yozgat, Aydıncık, Çekerek, Kadişehri, Çorum, Samsun, Terme, Bafra, Sivas, Hafik, Yıldızeli ve Kocaeli bölgelerinde Sıracılı cemaatine mensup kişiler bulunmaktadır.⁵⁵³

Uluyörük’e tâbi Sıracılı cemaati bölük adıyla ilk defa 890’da (1485-86) kaydedilmişti. Dedebeş Kethüda ve İsmail Kethüda cemaati adlı tek bir cemaatin kayıtlı olduğu bölüğün 105 hane nüfusu bulunuyordu. Cemaate 2 kişi fakih, 3 kişi seyyiddi.⁵⁵⁴

Tablo 1.159. Sıracılı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Dedebeş Kethüda ve İsmail Kethüda cemaati	105	-	105
Toplam:	105	-	105

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 366, 367.

926’da (1519-20) bölüğün cemaat sayısında bir değişiklik olmamıştı. Dede ve İsmail Kethüda cemaati bu tarihte de mevcuttu. Cemaatin adından da anlaşılacağı üzere Dedebeş ve İsmail Kethüdalar bölüğün kethüdalarıydılar. Dede ve İsmail Kethüda cemaatine kayıtlı 91’i hane, 31’i mücerred toplam 122 nüfus bulunmaktaydı. Kayıtlı nüfustan 1 kişi imam-fakih, 1 kişi fakih.⁵⁵⁵ Bir önceki tahrirle kıyaslandığında bölüğün nüfusu 17 nüfus artmıştı. Bölüğün hane nüfusu ise 105’ten 91’e gerilemişti. Daha evvelki

⁵⁴⁹ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 551.

⁵⁵⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 123.

⁵⁵¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 18b-20b.

⁵⁵² Erol Özvar, *Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 109.

⁵⁵³ Orhan Yılmaz, *Sıraçlar (Anşabacı ve Hubyarlar) Beydili Alevi Türkmenleri*, Zile 2009, s. 33-38.

⁵⁵⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 366, 367.

⁵⁵⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 486-487.

zamanda bölükte mücerred nüfusu mevcut değilken bu zamanda bölüğün 31 mücerred nüfusu bulunmaktaydı.

Tablo 1.160. Sıracı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Dede ve İsmail Kethüda cemaati	91	31	122
Toplam:	91	31	122

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 486, 487.

961 (1553-54)'de Uluyörük'e bağlı Sıracı cemaati mensuplarının bir kısmı Komenet'a bağlı Çordal/Çorzal mezarını, Venk'e tâbi Defye karyesinde bir zemini, yine Venk'e bağlı Bahaeddin mezarını ekip biçmişlerdi. Bu tarihte Sıracı cemaati Kazâbâda'a bağlı ve daha önceden boş olan Ermus mezarını da şenlendirip burada tarımla meşgul olmuşlardı.⁵⁵⁶

983'te (1575-76) Sıracı cemaati, bölük statüsünden çıkarılmış ve cemaat adıyla İlbeyli bölüğüne bağlanmıştı. Bu zamanda Sıracı'ya bağlı Kömceoğlu, Çökelek, Tavşanbayırı diğer adıyla Bahaeddin, Kerkecek mezarı kışlağı diğer adıyla Çorzal mezarı içinde bulunan kışlak ve Keçili adlarında 5 kışlak tâbiydi. kışlakların tamamının nüfusu toplam 583'tü. Nüfusun 324'ü hane, 259'u mücerreddi. Tavşanbayırı kışlağında 1 kişi imam, Keçilü kışlağında 1 kişi fakih.⁵⁵⁷ Sıracı cemaatinin genel nüfusu 926 (1519-20) dönemi tahririne kıyasen %377, hane nüfusu %256, mücerred nüfusu ise %735 oranında yükselmişti.

Tablo 1.161. Sıracı Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kömceoğlu kışlağı	77	63	140
Çökelek kışlağı	47	39	86
Tavşanbayırı (Bahaeddin) kışlağı	113	89	202
Kışlak (Kerkecek diğer adıyla Çorzal mezarı içinde)	43	45	88
Keçilü kışlağı	44	23	67
Toplam:	324	259	583

Kaynak: TKGM, TD, nr. 180, vr. 18b-21b.

İdarî bakımdan Şarkîpare kazasına tâbi olan Sıracı kabilesi mâlî açıdan XVII. yüzyılda Tokat Voyvodalığı'na tâbi Hoca Hâsları Mukataası'na dâhildi. Yüzyılın ortalarına doğru kısa bir süre kabilenin gelirleri Sultan Ahmed Vakfı'na bağlanmıştı. Gelirlerinin vakfa bağlı olduğu döneme rastlayan 1053'te (1643-44) Sıracı kabilesi Nefs-i Sırac, Gömec/Kümec, Dedehasanlı, Keçili, Çökelek adlı kışlaklarda bulunuyorlardı.

⁵⁵⁶ BOA, TD, nr. 287, s. 80, 110, 111, 115, 245.

⁵⁵⁷ TKGM, TD, nr. 180, vr. 18b-21b.

Sıraclı kabilesinin 200 hane nüfusu bulunuyordu. Kabilenin küthüdası Nefs-i Sırac kışlağında kayıtlı Muslı Hacı Ali'ydi.⁵⁵⁸

Tablo 1.162. Sıraclı Kabilesi 1053 (1643-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Nefs-i Sırac kışlağı	118	-	118	590
Gömec/Kömec kışlağı	28		28	140
Keçilü kışlağı	16	-	16	80
Dedehasanlı kışlağı	18	-	18	90
Çökelek kışlağı	20	-	20	100
Toplam	200	-	200	1.000

Kaynak: BOA, MAD, nr. 5120, s. 6, 7.

Sıraclı kabilesi 1093'te (1682) mâlî bakımdan yine Tokat Voyvodalığı'na tâbiydi. Bu devirde de kendisine bağlı 5 kışlakta bulunan Sıraclı kabilesine toplam 194 vergi nüfusu kayıtlıydı.⁵⁵⁹

Tablo 1.163. Sıraclı Kabilesi 1093 (1682) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Gömec/Kömec karyesi kışlağı	20	-	20	100
Keçilü karyesi kışlağı	15	-	15	75
Dedehasanlı karyesi kışlağı	18	-	18	90
Nefs-i Sırac karyesi kışlağı	120	-	120	600
Çökelek karyesi kışlağı	21	-	21	105
Toplam	194	-	194	970

Kaynak: BOA, MAD, nr. 911, s. 67-71.

Sıraclı kabilesi 1104'te (1692-93) yine 5 kışlakta kayıtlıydı. kışlakların toplam 237 nüfusu vardı. nüfusun 213'ü vergi mükellefiydi. Vergiden muaf olan 24 nüfus ise imam, hatip, yeniçeri ve sipahilerden meydana gelmişti.⁵⁶⁰

1694-95'te Zile'ye bağlı Sıraclı adlı bir köy mevcuttu. Söz konusu köyde 2'si askeriye mensubu toplam 11 nüfus kayıtlıydı.⁵⁶¹

Tablo 1.164. Sıraclı Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak/	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Nefs-i Sıraclı kışlağı	164	-	164	820
Gömec/Kömec kışlağı	22	-	22	110
Dedehasanlı kışlağı	13	-	20	65
Keçili kışlağı	20	-	13	100
Çökelek kışlağı	18	-	18	90

⁵⁵⁸ BOA, MAD, nr. 5120, s. 6, 7.

⁵⁵⁹ BOA, MAD, nr. 911, s. 71.

⁵⁶⁰ BOA, MAD, nr. 9481, s. 19-21.

⁵⁶¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 14.

Toplam	237	-	237	1.185

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 19-21.

Tablo 1.165. Sıracı Cemaati Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cem aat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	105	-	105	525
926 (1519-20)	1	91	31	122	486
983 (1575-76)	5	324	259	583	1.879
1053 (1643-44)	5	200	-	200	1.000
1093 (1682)	5	194	-	194	970
1104 (1692-93)	5	237	-	237	1.185

1.4.2.31. Şerefeddinlü/Şerefeddinli Bölüğünün Nüfusu

Şerefeddinli cemaati, Osmanlı döneminde Sivas sancağında bulunmaktaydı. Bahsi geçen Şerefeddinli cemaati, 890 (1485-86) ve 926'da (1519-20) Tatlı bölüğüne bağlı iken, 983'te (1575-76) müstakil bir bölük haline gelmişti. Sivas'ta bulundukları yerler Zile'ye tâbi Hüseyinâbâd adlı nahiye idi.⁵⁶²

Şerefeddinli cemaati, 890'da (1485-86) Tatlı bölüğüne, "Hayreddin Kethüda veled-i Şerefeddin cemaati" adıyla kayıtlıydı. Cemaatin 159 hane nüfusu vardı. Hayrettin Kethüda, cemaatin kethüdasıydı. Ayrıca cemaatte 9 fakih, 2 sûfi, 2 de seyyid bulunmaktaydı.⁵⁶³

Şerefeddinli cemaati, 926'da (1519-20) da Tatlı bölüğüne bağlıydı. Şerefeddinli cemaatinin bulunduğu 11 kışlak vardı. Cemaatte bir grup da sipahizâdegân kayıtlıydı. Bozluevrani, Nebihacı, Ağca ve Gökce, Hamid, Gözekci, Çadıröyüğü, Çavgınçalı, Avansaray, Taşlıca, Söğüdüzü, Karıbasan ve Koylu, Şerefeddinli cemaatine tâbi kışlaklardı. Cemaatin toplam 211 nüfusu bulunmaktaydı. Nüfusun 188'i hane, 23 mücerreddi. Şerefeddinli'nin bu zamanda nüfusu en fazla olan kışlağı 30 nüfusla Nebihacı, en az nüfusun olduğu kışlağı ise 5 nüfuslu Taşlıca'ydı. Bozluevrani kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Nebihacı kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Ağca ve Gökce kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi pîr-i finî, Hamid kışlağında 1 kişi imam, Gözekci kışlağında 1 kişi seyyid, Çadıröyüğü kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sûfi, Çavgınçalı'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Avansaray'da 1 kişi imam, Taşlıca'da 1 kişi fakih-imam, sipahizâdegân içinde 1 kişi kethüda, Karıbasan kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid, 1 kişi kethüdaydı. Hacı cemaatinin bulunduğu Koylu kışlağı Tatlı bölüğüne bağlıydı. Cemaatin Bayram, Süleyman ve

⁵⁶² TKA.TD, nr. 180, vr. 62a-65b.

⁵⁶³ BOA, TD, nr. 19, s. 384-386.

Selman adlı 3 kethüdası bulunmaktaydı.⁵⁶⁴ Bir önceki döneme kıyasen bölüğün genel nüfusu %32 hane nüfusu %18 oranda artmıştı. Mücerred nüfus bir önceki tahrirde mevcut değilken bu dönemde 23'tü.

Tablo 1.166. Şerefeddinli Cemaati 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bozluvevranı kışlağı	20	5	25
Nebihacı kışlağı	25	5	30
Ağca ve Gökce kışlağı	26	3	29
Hamid kışlağı	6	-	6
Gözekci kışlağı	9	1	10
Çadıröyüğü kışlağı	12	-	12
Çövençalı kışlağı	11	-	11
Avansaray kışlağı	8	3	11
Taşluca kışlağı	5	-	5
Söğüdözi kışlağı	16	3	19
Sipâhizâdegân	11	-	11
Karıbasan kışlağı	13	2	15
Hacılı cemaati/Koylu kışlağı	26	1	27
Toplam:	188	23	211

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 419-421.

Şerefeddinli cemaati, 983'te (1575-76) müstakil bölüktü. Cemaat önceki dönemlerde Tatlı bölüğüne bağlı oldukları için bu devirde yine Tatlı bölüğünün bazı kışlaklarını da kullanmaktaydılar. Bölüğe Karnıkara, Diğer Karnıkara, Ağca ve Gökce, Hüseyinâbâd'a bağlı Kuştaş karyesi içinde bulunan bir kışlak, Söğüdözü, Çalman, Dikerviranı, Karıbasan, Küzekci diğer adıyla Dikviran, Tekederesi, Çadıröyüğü diğer adıyla Peniryemez, Taşlıca, Eymirhan, Sarıkalaycı, Çavgınçalı, Nebihacı adlı 16 kışlak ve bir grup sipahizâdegân kayıtlıydı. Sipahizâdegânların nüfusu 11'di ve Dikerviranı kışlağındaydılar. Ağca ve Gökce ile Söğütözi kışlaklarının kethüdası, Kethüda Aydın'dı. Çalman ve Dikerviranı kışlakları Tat-ı Süflâ cemaatine bağlıydı. Tekederesi kışlağı Tatlu cemaatine aitti ve kışlağın kethüdası Aydın Kethüda'ydı. Çadıröyüğü kışlağının bir diğer adı Peniryemez'di.⁵⁶⁵ Sadece "kışlak" adıyla kaydedilen yer, Hüseyinâbâd'a bağlı Kuştaş karyesi sınırlarıdaydı. Bölüğün toplam nüfusu 745'ti. Nüfusun Nüfusun 510'u hane, 235'i mücerreddi. Bölükte en fazla nüfus 106 ile Nebihacı kışlağında, en az nüfus ise 10 nüfusla yalnızca "Kışlak" adıyla kaydedilen yerde bulunmaktaydı. Diğer Karnıkara ve Dikerviranı kışlaklarında 1'er kişi fakih, Çavgınhanı kışlağında ise 1 kişi fakih-

⁵⁶⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 419-421.

⁵⁶⁵ Çadıröyüğü Kışlağı, 967'de (1559-60) Ağcain köyü ve Yoncalıviran mezarısıyla birlikte Peniryemez cemaatinin bulunduğu bir mezraydı ve Sorkun'a bağlıydı. Bahse konu kışlakta 39 nüfus ekinli Peniryemez Cemaati mensubu yazılmıştı (BOA, TD, nr. 322, s. 144).

imamdı.⁵⁶⁶ Bu devirde Şerefeddinli bölüğünün genel nüfusu önceki tahrir kırısen %253, hane nüfusu %171, mücerred nüfus ise %921 oranında artmıştı.

Tablo 1.167. Şerefeddinli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Karnı [Kara] kışlağı ⁵⁶⁷	28	18	46
Karnıkara kışlağı (diğer)	26	9	35
Ağca ve Gökce kışlağı	62	30	92
Kışlak	5	5	10
Söğüdözi kışlağı	45	17	62
Çalman kışlağı	16	16	32
Dikerviranı kışlağı	10	18	28
Sipahizâdegân ⁵⁶⁸	4	7	11
Karıbasan kışlağı	25	9	34
Küzekci (Dikviran) kışlağı	31	13	44
Tekederesi kışlağı ⁵⁶⁹	22	8	30
Çadıröyüğü (Penir Yemez) kışlağı (Sorkun)	55	14	69
Taşluca kışlağı	15	3	18
Eymirhan kışlağı	21	10	31
Sarukalaycı kışlağı	32	13	45
Çavgınhanı kışlağı	34	18	52
Nebihacı kışlağı	79	27	106
Toplam:	510	235	745

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 62a-65b.

Tablo 1.168. Şerefeddinli Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	159	-	159	795
926 (1519-20)	12	188	23	211	963
983 (1575-76)	16	510	235	745	2.785

1.4.2.32. Tatlı/Tatlu/Tat Bölüğünün Nüfusu

Tatlı/Tatlu/Tat adlı cemaatler, Kayseriyye, Maraş ve Karahisar-ı Şarkî sancakları, Danişmendli (Niğde Sancağı), Elbistan (Maraş Sancağı) ve Zile’de (Sivas Sancağı) bulunuyorlardı.⁵⁷⁰ Büyük çoğunluğu Uluyörük’e dâhil olan Tatlı cemaatleri bezen sadece “Tat” diye de yazılmışlardı. Tıpkı Çungar cemaatlerinde olduğu gibi Tatlı cemaatleri de aşağı ve yukarı anlamında “Tat-ı ulyâ” ve “Tat-ı ulvî” ve “Tat-ı süflâ” isimleriyle de kaydedilmekteydiler.⁵⁷¹ Uluyörük’e dâhil olan Tatlı cemaatleri XV ve XVI. yüzyıllarda

⁵⁶⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 62a-65b.

⁵⁶⁷ Bu kışlak Tatlı Cemaati’ne bağlıdır (TKA.TD, nr. 180, vr. 62a).

⁵⁶⁸ Sipahizadegân, Virânî kışlağında mütemekkindi (TKA.TD, nr. 180, vr. 63b).

⁵⁶⁹ Bu kışlak Tatlı Bölüğü’ne bağlıdır (TKA.TD, nr. 180, vr. 64a).

⁵⁷⁰ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 609.

⁵⁷¹ Halaçoğlu, *Anadolu’da Aşiretler*, s. 2168. “Ulvî” ve “Alevî” kelimeleri aynı imla ile yazıldığından bazı araştırmacılar “Alevî” olarak okuyup yorumlamıştı. Zannımızca bu doğru bir okuyuş değildir (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s.151).

Zile, Karahisar-ı Behramşah ve Sorgun'a tâbi çeşitli karye, kışlak ve mezralarda bulunuyorlardı.

Tatlı Bölüğü 890'da (1485-86) Hayrettin Kethüda veled-i Şerefeddin, Pire Ahmed ve Çavuşlu, Şehsüvar Kethüda ve Kesekceli adlı 4 cemaatten teşekkül etmişlerdi. Bölükte 441'i hane, 1'i mücerred toplam 442 nüfus bulunmaktaydı. Bölüğün en fazla nüfusuna sahip cemaati 229 hane nüfusun bulunduğu Şehsüvar Kethüda cemaatiydi. En az nüfus ise İsa Kethüda'nın kethüdalısı olduğu Kesekceli cemaatindeydi. Cemaatin 13'ü hane, 1'i mücerred toplam 14 nüfusu bulunmaktaydı. Hayreddin Kethüda veled-i Şerefeddin cemaatinde 9 kişi fakih, 2 kişi sûfi, 2 kişi seyyid, Pire Ahmed cemaatinde cemaate adını veren Pire Ahmed ile birlikte 4 kişi fakih, Şehsüvar Kethüda cemaatinde 7 kişi fakih, 2 kişi seyyiddi.⁵⁷²

Tablo 1.169. Tatlı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Hayreddin Kethüda veled-i Şerefeddin cemaati	159	-	159
Pire Ahmed ve Çavuşlu cemaati	40	-	40
Şehsüvar Kethüda cemaati	229	-	229
Kesekcelü cemaati	13	1	14
Toplam:	441	1	442

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 384-388.

926'da (1519-20) Tatlı bölüğünün kethüdaları, Tat cemaatine bağlı Esedli cemaatine mesup Hüseyin, Ali ve Kubad adlı 3 kişiydi. Bölüğe Sarıcahacı, Kalalıcakoylu, Kesri, Kılı, Üçlü/Uçlu, Hacıfakihli, Çatalcalı, Çamlıca; Ağcaasma, Dikmen, Konacı, Delübayır, Selmen, Esensaray, Ellibaş, Delibaş, Esen, İnıkara, Mükremin, Alaaddinhacı, Kuşaklıöyüğü⁵⁷³ ve Alifakih adlarıyla toplam 22 kışlak tâbiydi. Kışlaklardan Sarıcahacı, Kalalıcakoylu ve Kesri, Esedli cemaatine, Çamlıca kışlağı Kürklü cemaatine, Ağcaasma kışlağı Çataloğlu cemaatine tâbiydi. Ağcaasma adlı köy Karahisar-ı Behramşah'a bağlıydı ce aynı adı taşıyan cemaatin ekinliği idi. Dikmen, Konaca, Delübayır, Selmen, Esensaray, Ellibaş, Esen, İnıkara, Mükremin, Alaaddinhacı, Kuşaklıöyük, Alifakih kışlakları Şehsüvar cemaatine, Ellibaş kışlağı ise Boruzlu cemaatine tâbiydi. Koylu kışlağında bulunan Hacılı diğer adıyla İlyaslı adlı cemaatin kethüdası, Bayram, Süleyman ve Selman adlı 3 kişiydi. Bölüğün 210'u hane, 36'sı mücerred toplam 246 nüfusu bulunmaktaydı. Bölükte en fazla nüfus 25'le Mükremin kışlağında, en az nüfus 3'le Ellibaş kışlağındaydı.

⁵⁷² BOA, TD, nr. 19, s. 384-388.

⁵⁷³ Bu kışlak Sorkun'a tâbiydi ve diğer adı Taşlık'tı. Kanuni döneminin başlarında yapılan bir tahrirde "derbend" olarak yazılı bir mezraydı. Burayı Uluyörük'e bağlı Tatlı cemaati, Dulkadirli cemaatine mensup Saklu adlı Türkmen cemaatiyle birlikte kışlak ve ziraat mahalli olarak kullanmışlardı (BOA. TD, nr. 339, s. 13).

Sarıcahacı kışlağında 1 kişi fakih-imam; Kalalica kışlağında 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Kesri ve Kıllı, Üçlü/Uçlu, Hacıfakihli ve Çatalcalı kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, Çamlıca kışlağında 1 kişi imam, Ağcaasma'da 1 kişi fakih, Dikmen'de 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Konacı'da 1 kişi fakih-imam, 1 kişi pîr-i fânî, Selmen, Esensaray, Delübaş ve Esen adlı kışlaklarda 1'er kişi fakih-imam, Mükremin kışlağında 2 kişi fakih, Alaaddinhacı'da 2 kişi fakih, Kuşaklıöyük'te 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Alıfakih'te 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi seyyiddi.⁵⁷⁴ Bir önceki tahrirde kıyasen Tatlı bölüğüne kayıtlı kışlak sayısı artmasına rağmen nüfus azalmıştı. Bu azalma genel nüfusta %61, hane nüfusundaki %86'ydı. Mücerred nüfus ise tersine artarak 1'den 31'e yükselmişti. Bölüğün nüfusunun azalmasının en önemli sebebi Tatlı bölüğüne kayıtlı bazı kışlakların Kiranpa bölüğüne kaydedilmesi idi.

Tablo 1.170. Tatlı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Sarucahacı kışlağı	7	3	10
Kal'alucakoylu kışlağı	7	1	8
Kesri kışlağı	7	2	9
Kıllı kışlağı	8	2	10
Üçlü/Uçlu kışlağı	18	2	20
Hacıfakihli kışlağı	17	1	18
Çatalcalı kışlağı	11	1	12
Çamlıca kışlağı	11	1	12
Ağcaasma kışlağı	7	1	8
Dikmen kışlağı	12	3	15
Konacı kışlağı	9	1	10
Delübayır kışlağı	5	-	5
Sülmen kışlağı	6	1	7
Esensaray kışlağı	5	-	5
Ellibaş kışlağı	1	2	3
Delübaş kışlağı	17	2	19
Esen kışlağı	12	1	13
İnikara kışlağı	5	1	6
Mükremin kışlağı	18	7	25
Alâeddin Hacı kışlağı	7	1	8
Kuşaklıöyük (Taşlık) kışlağı	5	-	5
Ali Fakih kışlağı	15	3	18
Toplam:	210	36	246

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 412-416.

983'te (1575-76) Tatlı bölüğüne Kanlıca, Alaaddinhacı, Kuşaklıöyük diğer adıyla Taşlık, Karakısıık, Esen, Hacıali, Sarıcahacı, Kalalica, Göni, Kesri, Katıllar, Alanyaraş, Avcılı, Hacıfakihli, Çakalçalı, Hacılar, Dikmen diğer adıyla Karadikmen, Tamderesi içinde bulunan kışlak diğer adıyla Aşur, Konacı, Kuzviran, Delübâli, Selman diğer adıyla Şen adlarıyla 23 kışlak tâbiydi. Alaaddinhacı, Esen, Dikmen diğer adıyla Karadikmen,

⁵⁷⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 412-416.

Konacı, Delübâli ve Selmen diğer adıyla Şen kışlakları Şehsüvar cemaatine, Kalaluca ve Göni adlı kışlaklar ise Esedli cemaatine tâbiydi. Kesri, Alanyaraş, Hacıfakihli kışlakları Karahisar-ı Behramşah sınırları dâhilindeydi. Çakalçalı, Hacılar ve Aşur adlı kışlaklar, Tatlı bölüğünün yukarı diye adlandırılan kısmındaydılar. Hacılar, Karacaöz karyesinin, Kozviran ise Akçaasma'nın sınırlarındaydı. Bölüğün bu zamandaki nüfusu 525'i hane, 292'si mücerred toplam 817'ydi. Bölüğün en fazla nüfusu 71 nüfuslu Konacı'da, en az nüfusu ise 8 nüfuslu Kaya'daydı.⁵⁷⁵ Bir önceki tahrirde kıyasen Tatlı bölüğünün genel nüfusu %232, hane nüfusu %150, mücerred nüfus %711 oranında artmıştı.

Tablo 1.171. Tatlı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kanluca kışlağı	13	2	15
Alaaddinhacı kışlağı	24	8	32
Kuşakluöyük (Taşlık) kışlağı	26	21	47
Karakısıp kışlağı	20	20	40
Esen kışlağı	26	18	44
Hacıali kışlağı	7	7	14
Sarucahacı kışlağı	23	10	33
Kal'aluca kışlağı	34	15	49
Göni kışlağı	26	9	35
Kesri kışlağı	28	14	42
Katıllar kışlağı	40	12	52
Alanyaraş kışlağı	4	5	9
Avcılı/Uçlu/Üçlü kışlağı	36	29	65
Hacıfakihli kışlağı	50	20	70
Çakalçalı kışlağı	25	15	40
Hacılar kışlağı	18	14	32
Kaya kışlağı ⁵⁷⁶	4	4	8
Dikmen (Kara Dikmen) kışlağı	29	3	32
Tamderesi mezrası (Aşur Deresi) kışlağı	5	6	11
Konacı kışlağı	36	35	71
Kozviran kışlağı	18	12	30
Delübâli kışlağı	13	6	19
Selman (Şen) kışlağı	20	7	27
Toplam:	525	292	817

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 51a-55b.

XVII. yüzyılda Sivas'ın Ortapâre kazasına kayıtlı olan Tat cemaati "Tat-ı Karahisar" adıyla kaydedilmişti. Bunlar Karahisar-ı Behramşah'a tâbi olan Tat cemaati olmalılar. 1106'da (1694-95) Tat cemaatinin bu grubu, Karakışla, Endişeli, Yarkuzulu, Melikli, Muradanlı, Levmi, Karabıyık, Akpınar, Musacık, Özürlü, Şenlik, İsafakılı, Kavak, Konacı, Şölen, Kebeli, Kılılı, Turhan, Çardak, Taklı, Karadikmen, Körüklü, Hacıfakılı, Canlıca, Akcaasma, Avcılı, Karacalar, Caferli, Mihmanlı, Kızılcataklı, Okcılar, İnıkara, Sarıhamza, Kebrice, Mükremimli, Danişmendli, Kodallı, Peniryemez,

⁵⁷⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 51a-55b.

⁵⁷⁶ Bu kışlak Karacaöz karyesi dâhilindeydi (TKA.TD, nr. 180, vr. 54a).

Emirhanlı, Kargalı, Çalılı, Esmenli, Denizviran, Kuşkayası, Kılıklı, Hacılı, Tekederesi, Kollu, Karahacılı adlı köylerde bulunuyordu. Mâlî bakımdan Zile Voyvodası'na tâbî Tat cemaatinin zikredilen 49 köye kayıtlı nüfusu 381'di. Nüfsun 15'i asker, 4'ü seyyiddi.⁵⁷⁷

Tablo 1.172. Tat-ı Karahisar Kabilesi 1106 (1694-95) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Karakışla karyesi	13	-	65
Endişelü karyesi	5	-	25
Yarkuzulu karyesi	24	-	120
Meliklü karyesi	22	-	110
Merdanlı karyesi	5	-	25
Lûmî/Levmî karyesi	5	-	25
Karabıyık karyesi	5	-	25
Akpınar karyesi	9	-	45
Musıbcık karyesi	1	-	5
Özürlü karyesi	2	-	10
Şenlik karyesi	6	-	30
İsafakılı karyesi	1	-	5
Kavak karyesi	9	-	45
Konacı karyesi	7	-	35
Şölen karyesi	5	-	25
Kebeli karyesi	2	-	10
Kıllılı karyesi	5	-	25
Turhan karyesi	2	-	10
Çardak karyesi	10	-	50
Taklu karyesi	11	-	55
Karadikmen karyesi	4	-	20
Körüklü karyesi	5	-	25
Hacıfakılı karyesi	16	-	80
Canlıca karyesi	1	-	5
Akcaasma karyesi	7	-	35
Avcılı karyesi	5	-	25
Karacalu karyesi	8	-	40
Caferlü karyesi	14	-	70
Mihmanlu karesi	8	-	40
Kızılcataklı karyesi	4	-	20
Okcılar karyesi	10	-	50
İnikara karyesi	6	-	30
Sarıhamzalı karyesi	17	-	85
Kebrice karyesi	11	-	55
Mükremînlü karyesi	21	-	105
Danışmendlü karyesi	10	-	50
Kodallı karyesi	4	-	20
Peniryemez karyesi	4	-	20
Emirhanlı karyesi	3	-	15
Kargalı karyesi	4	-	20
Çalılı karyesi	3	-	15
Esmenli karyesi	1	-	5
Denizviran karyesi	5	-	25
Kuşkayası karyesi	2	-	10
Kılıklı karyesi	7	-	35

⁵⁷⁷ BOA, MAD, nr. 6112, s. 29-33.

Hacılı karyesi	10	-	50
Tekederesi karyesi	22	-	110
Kollu karyesi	15	-	75
Karahacılı karyesi	11	-	55
Toplam	381	-	1.905

Kaynak: BOA, MAD, nr. 6112, s. 29-33.

1259'da (1843-44) mâlî bakımdan Zile Muhassıllığı'na bağlı Karahisar kabilesi - muhtemelen Tat-ı Karahisar- toplam 15 köyde bulunuyordu. Tatlı, Karaçukrak, Gördük, Gönacı, Kılılar, Hacıfakihli, Gerşeyme? Karadikmen, Çardak, Gönye, Melkü?, Perseterli, Kabakışla, Kılıklı ve Kazanlı adlı köylerde 189'u hane toplam 551 nüfus Karahisar kabilesi bulunuyordu.⁵⁷⁸

Tablo 1.173. Karahisar Kabilesi 1259 (1843-44) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Tatlı karyesi	18	40	90
Karaçukrak karyesi	14	34	70
Gördük karyesi	5	14	25
Gönacı karyesi	20	56	100
Kılılar karyesi	10	27	50
Hacıfakihli karyesi	4	27	20
Gerşime? karyesi	12	34	60
Karadikmen karyesi	10	41	50
Çardak karyesi	3	9	15
Gönye karyesi	16	56	80
Melkü karyesi	18	60	90
Perseterli karyesi	12	32	60
Kabakışla karyesi	20	50	100
Kılıklı karyesi	13	35	65
Kazanlu karyesi	14	36	70
Toplam	189	551	945

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2527, s. 57-79.

Tablo 1.174. Tatlı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	4	441	1	442	2.206
926 (1519-20)	22	210	36	246	1.086
983 (1575-76)	23	525	292	817	2.917
1106 (1694-95)	49	381	-	381	1.905
1259 (1843-44)	15	189	-	551	945

1.4.2.33. Turgudlu Bölüğünün Nüfusu

Mamalu Türkmenlerinden olan Turgutlu adlı cemaatler Osmanlı döneminde Anadolu'nun iç kısımlarında genişçe bir coğrafyada bulunmuşlardı. Başlıca Adana, Bozok, Saruhan, İçel, Konya ve Sivas sancakları ile Budaközü (Bozok Sancağı), Toyran

⁵⁷⁸ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2527, s. 57-79.

(Köstendil Sancağı), Gümülcine (Paşa Sancağı) ve Kocalı kazaları (Bozok Sancağı) bulundukları yerlerdi.⁵⁷⁹

Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna bağlı olan⁵⁸⁰ Turgutlu adlı cemaatler XV ve XVI. yüzyıllarda Sivas ve Kırşehir sancaklarında konar-göçer hayatlarını sürdürmekteydiler.⁵⁸¹ Daha sonraki dönemde aşiretlerin yerleşik hayata geçirilmesiyle Turgutlu cemaatleri Bozok'a tâbi Kocalı adlı kazada yerleştirilmişlerdi.⁵⁸²

Uluyörük'e tâbi Turgutlu cemaati bölük statüsünde ilk olarak 890'da (1485-86) kayıtlıydı. Bölüğe Ali Kethüda veled-i Seydi adlı tek cemaat tâbiydi. Bölüğün 73 hane nüfusu bulunuyordu. Cemaate adını veren Ali Kethüda, cemaatin kethüdasıydı. Cemaatte 2 kişi de fakihti.⁵⁸³

Tablo 1.175. Turgutlu Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ali Kethüda veled-i Seydi cemaati	73	-	73
Toplam	73	-	73

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 358, 359.

926'da (1519-20) Turgutlu bölüğüne Alikethüda, Eslemez, Sarıkaya diğer adıyla Hasunoğlu, Hamzafakihli, Yakuplu, Kocaömerli, Dereli, Velioğlu, Demircili ve Eşekli adlarıyla 10 kışlak tâbiydi. Eşekli kışlağı, Kırşehir'de Hasandere'ye bağlıydı. Bölüğün 154'ü hane 66'sı mücerred toplam 220 nüfusu bulunmaktaydı. Bölükte en fazla nüfusu 38 hane ile Hamzafakihli kışlağında, en az nüfusu 13 hane ile Sarıkaya diğer adıyla Hasunoğlu kışlağında idi. Alikethüda kışlağında 2 kişi fakih, Eslemez'de 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Hamzafakihli ve Yakuplu kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, 1'er kişi fakih, Dereli'de 1 kişi fakih-imam, Eşekli'de 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sûfiydi.⁵⁸⁴ Turgutlu bölüğünün genel nüfusu %201, hane nüfusu %110 oranında artmıştı. Bir önceki dönemde mücerred nüfus yokken bu dönemde 66 mücerred nüfus bulunmaktaydı. Bölüğe tâbi kışlakların sayısı adedi 1'den 10'a yükselmişti.

Tablo 1.176. Turgutlu Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Alikethüda kışlağı	26	6	32
Eslemez kışlağı	9	6	15
Sarıkaya (Hasunoğlu)	7	6	13
Hamzafakihli kışlağı	26	12	38

⁵⁷⁹ Türkay, *Aşiret, Oymak*, s. 629.

⁵⁸⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 114b.

⁵⁸¹ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 2228-2229.

⁵⁸² Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 629.

⁵⁸³ BOA, TD, nr. 19, s. 358, 359.

⁵⁸⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 441-444.

Yakublu kışlağı	23	5	28
Kocaömerlü kışlağı	13	6	19
Derelü kışlağı	14	7	21
Velioğlu kışlağı	14	9	23
Demircilü kışlağı	11	5	16
Eşekli kışlağı	11	4	15
Toplam:	154	66	220

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 441-444.

983'te (1575-76) Turgudlu Bölüğü, Uluyörük'ün Yüzdepâre koluna tâbiydi. Bölüğün kethüdası Şehsüvar cemaatine mensup Kılıç Kethüda'ydı.bu devirde bölüğün kışlak sayısı yine 10'du. Ancak bazı kışlaklarda değişikliklik olmuştu. Başlar ve Güllüce kışlakları bu dönemde yeni kaydedilmiş, Velioğlu ve Eslemez kışlakları bölükten çıkarılmıştı. Kocaömerli kışlağı bu dönemde Karacaömerli imlasıyla yazılıydı. Alikethüda, Başlar, Sarukaya, Güllüce, Hamzafakihli, Yakublu, Karacaömerli, Derelü, Demircili ve Eşekli bu dönemde Turgutlu'ya bağlı kışlaklardı. Eşekli kışlağı Kırşehir sınırındaydı. Bölüğün nüfusu 192 hane, 173 mücerred toplam 365'ti. Bölükte en fazla nüfus Alikethüda kışlağındaydı ve kışlağın nüfusu 62'ydi. En az nüfus ise 13 nüfusu bulunan Eşekli'deydi.⁵⁸⁵ 926'da (1519-20) yapılan tahrirle kıyaslandığında Turgutlu bölüğünün genel nüfusu %65; hane nüfusu %24 ve mücerred nüfusu %162 oranında artmıştı.

Tablo 1.177. Turgudlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ali Kethüda kışlağı	31	31	62
Başlar kışlağı	18	20	38
Saru Kaya kışlağı	17	20	37
Güllüce kışlağı	19	8	27
Hamza Fakihli kışlağı	28	28	56
Yakublu kışlağı	24	28	52
Karaca Ömerlü kışlağı	13	7	20
Derelü kışlağı	22	15	37
Demircilü kışlağı	12	11	23
Eşekli kışlağı ⁵⁸⁶	8	5	13
Toplam:	192	173	365

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 114b-116a.

XVII ve XVIII. yüzyıllardaki durumları hakkında taradığımız kaynaklarda bilgiye rastlayamadığımız Turgudlu Yörükleri, XIX. yüzyılın başında Kırşehir'in Çiçekdağı nahiyesinde yerleşik durumdaydılar.⁵⁸⁷

Tablo 1.178. Turgudlu Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

⁵⁸⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 114b-116a.

⁵⁸⁶ Bu kışlak Kırşehir'e bağlı olan Hasandere'ye tâbiydi (TKA.TD, nr. 180, vr. 116a).

⁵⁸⁷ BOA, Cevdet-Maliye, nr. 457/18544.

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	73	-	73	365
926 (1519-20)	10	154	66	220	836
983 (1575-76)	10	192	173	365	1.133

1.4.2.34. Ulukamanlı Bölüğünün Nüfusu

Kaman kelimesi, “ince demir saclardan şerit gibi kesilen parça”, “dağların tepesine yakın olan yerler”, “kahraman ve cesur adam”, “vahşi yaban canavarının erkeği” gibi anlamlara sahipti.⁵⁸⁸ Osmanlı döneminde bu kelime hem yer adı hem de şahıs adı olarak kullanılmıştı. Kelimenin başına getirilen “ulu” ön eki büyük ihtimalle büyüklük, çokluk ifade etmekteydi. Yer adı olarak “Ulukaman” adına Osmanlı dönemine ait taradığımız kaynaklarda ilk olarak 859’da (1454-55) Sivas vilayetine bağlı “Ulukaman” adlı bir köy bulunuyordu. Köy iki baştan tımar karyesiydi.⁵⁸⁹ 859’da (1454-55) Gelmuğad/Gilimgad nahiyesine bağlı Kaman adlı bir de mezraa bulunmaktaydı ve mezraa harabeydi.⁵⁹⁰ Mezraa sonradan köy adını almıştı.⁵⁹¹ XVIII. yüzyılın başlarında Şarkîpâre Kazası’na tâbi Ulukamanlı cemaati hakkındaki bir kayıttan, Ulukamanlı cemaatinin Uluyörük’ün Şarkîpâre kazasına bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Bahsi geçen Ulukamanlı cemaati aynı zamanda bu dönemde mâlî bakımdan da Tokat Voyvodalığı’na dâhildi.⁵⁹² XIX. yüzyılda da Ulukaman adını taşıyan Sivas’ın Zile Kazası’na bağlı bir de köy bulunmaktaydı.⁵⁹³ Osmanlı döneminde Sivas ve Tokat dışında Kırşehir⁵⁹⁴ ve Kars-ı Maraş sancağına tâbi Göksun nahiyesinde Kaman⁵⁹⁵ yer adları kullanılmaktaydı.⁵⁹⁶ Ayrıca Kamanlı ve Kaman adlarını taşıyan cemaatler de bulunuyordu. Cemaatler Kırşehir, Kayseri, Karaman, Maraş sancaklarının çeşitli kaza ve nahiyyelerindeydiler.⁵⁹⁷ Günümüzde ise Kırşehir’e bağlı Kaman ilçesinin yanında, Sivas’ın Yıldızeli, Osmaniye’nin Bahçe, Kayseri’nin Pınarbaşı ilçeleriyle Bartın’ın merkezine bağlı Kaman adlı köyler mevcuttur.

⁵⁸⁸ (www.sozluk.gov.tr) (10.10.2021). Bu kelimenin menşei ve kullanıldıkları yerler hakkında bk. İlhan Şahin, *Tarih İçinde Kırşehir*, İstanbul 2011, s. 195-208.

⁵⁸⁹ BOA, TD, nr. 2, s. 514.

⁵⁹⁰ BOA, TD, nr. 2, s. 438.

⁵⁹¹ BOA, Ali Emîri-III. Selim, nr. 324/18843, (21 Rebiülevvel 1222/29 Mayıs 1807).

⁵⁹² BOA, MAD, nr. 4577, s. 6.

⁵⁹³ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2283, s. 392.

⁵⁹⁴ BOA, İbnülemin-Evkaf, nr. 2/25. Yapılan bir çalışmada Kırşehir’e bağlı olan Kaman karyesinin (gümüzde ilçe) kurulmasında Kırşehir’de bulunan Kaman adlı göçebe gurubun doğrudan ilgili olduğunu belirtmişti (İlhan Şahin, *Tarih İçinde Kırşehir*, Eren Yayıncılık, İstanbul 2011, s. 201).

⁵⁹⁵ BOA, Ali Emîri-III. Ahmed, nr. 103/10162, (10 Şubat 1121/21 Nisan 1709).

⁵⁹⁶ Kaman, Kamanlı adını taşıyan yerler ve cemaatler için bk. İlhan Şahin, *Tarih İçinde Kırşehir*, s. 195-208, Ayrıca bk. aynı yazar, *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler*, s. 225-235.

⁵⁹⁷ Halaçoğlu, *Anadolu’da Aşiretler*, s. 370, 1175, 1176.

Ulukamanlı bölüğüne adını veren Ulukaman Kethüda ve cemaatte başka şahıs adlarında “Kaman” kullanılmıştı.⁵⁹⁸

Cemaat adı ise Osmanlı döneminde Sivas bölgesinde Uluşörük’e bağılı bir bölüğün adında kullanılmıştı. Ulukamanlı bölüğüne tâbi cemaatlerin bir kısmının kışlakları Tokat’a tâbi Artukâbâd ve Zile’ye tâbi Kızılkünbed’deydi. Artukâbâd’da “Ulukaman kışlağı” adıyla bir kışlak bulunmaktaydı ve kışlak Ortaviran adlı köyün hudutları içindeydi. Kışlakta 15 hane nüfusu kayıtlıydı. Yine Ulukaman bölüğüne tâbi Kızılkaya kışlağı da Artukâbâd’daydı. Alan kışlağı ve karyesi Kızılkünbed’e, Şeyhkızık mezrası, Gülbulaş ve Kızılca karyeleri de keza Artukâbâd’a bağılıydı.⁵⁹⁹

Uluşörük’e tâbi Ulukamanlı cemaati bölük adıyla, ilk kez 890’da (1485-86) kaydedilmişti. Bölüğe Abdullah Kethüda veled-i Yusuf ve Ulukaman Kethüda adıyla 2 cemaat tâbiydi. Bölük, adını kendisine bağılı olan Ulukaman Kethüda’dan almış olmalıdır. Bölüğün 220’si hane, 2’si mücerred toplam 222 nüfusu bulunuyordu. Abdullah Kethüda veled-i Yusuf cemaatinde 112 hane nüfusu, Ulukaman Kethüda cemaatinde ise 108’i hane 2’si mücerred toplam 110 nüfus bulunmaktaydı. Abdullah Kethüda veled-i Yusuf cemaatinde 1 kişı seyyid, 1 kişı dîvâne, Ulukaman Kethüda cemaatinde ise 3 kişı fakih, 3 kişı sûfi, 2 kişı seyyiddi.⁶⁰⁰

Tablo 1.179. Ulukamanlı Bölüğü 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Abdullah Kethüda veled-i Yusuf cemaati	112	-	112
Ulukaman Kethüda cemaati	108	2	110
Toplam:	220	2	222

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 380-382.

890’da (1485-86) Ulukamanlı bölüğünü teşkil eden Abdullah Kethüda veled-i Yusuf ve Ulukaman Kethüda adlı cemaatler, 926’da (1519-20) birleştirilerek bölüğün kışlakları birleştirilen cemaate kaydedilmişti.⁶⁰¹ Bölüğe 227si kışlak, 1’i mezra ve 1’i cemaat toplam 24 grup kayıtlıydı. Önceki tahrirde bölüğe tâbi Abdullah Kethüda veled-i Yusuf ve Ulukaman kethüda cemaatleri bu tahrirde müşterek Yaycılar kışlağına kayıtlıydı. Ulukamanlı bölüğü bu zamanda Yaycılar, Seyfeli, Çüçe, Galebe, Yeniceköy, Yassı diğere adıyla Ağcaköy, Karahasun, Musagız, Yenice-i diğere, Çatalin ve Tabbağhasan, Lengeragılı, İkikula, Ağcakilise, Küçükyakacık, Kayaini ve Avunduk,

⁵⁹⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 381.

⁵⁹⁹ TKA.TD, nr. 178, vr. 216b; TKA.TD, nr. 178, vr. 181b, 219a, 223a, 226a.

⁶⁰⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 380-382.

⁶⁰¹ Bu durum “Cemaat-i Abdullah Kethüda veled-i Yusuf ve Ahmed veled-i Ulukaman müşterek” ibaresiyle ifade edilmişti (BOA, TD, nr. 79, s. 489).

Karacakaya, Ziyaretağıl, Ağcain, Hasanpınarı, Haramipınarı diğer adıyla Avcıçağılı, Kızılcaın, Araplar ve Kilidcik adlı kışlaklarla Selhalil Cemaati Mezrası ve Aydoğmuş cemaatinden müteşekkildi. Kışlaklardan Seyfeli, Çüçe, Galebe, Yeniceköy, Yassı diğer adıyla Ağcaköy, Lengeragılı, Ziyaretağıl, Hasanpınarı, Kızılcaın'le Selhalil cemaati mezrası Kurugöllü bölüğüne bağlıydı. Bölüğün nüfusu 475'i hane, 308'i mücerred toplam 783'tü. Seyfeli kışlağı 112 nüfusuyla bölüğün en fazla nüfusunu, Ağcakilise ise 7 nüfusuyla bölüğün en az nüfusunu barındırıyordu. Yaycılar kışlağında 1 kişi fakih-imam-muallim; 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Seyfeli'de 2 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 2 kişi seyyid. Çüçe'de 1 kişi fakih-imam, 5 kişi fakih, 1 kişi seyyid, 1 kişi sipahizâde, Galebe'de 1 kişi fakih-imam, 2 kişi seyyid, Yeniceköy'de 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 2 kişi seyyid, Yassı kışlağında 1 kişi fakih-imam, 4 kişi fakih, 3 kişi sipahi, Musagiz ve Yenice-i Diğer kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, 1'er kişi fakih, Lengeragılı kışlağında 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, İkikula kışlağında 1 kişi fakih-imam, 5 kişi fakih, Ağcakilise kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Küçükyakacık kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Kayaini ve Avunduk kışlağında 2 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Karacakaya kışlağında 1 kişi seyyid, 1 kişi pîr-i fânî, Ziyaretağıl kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Ağcain kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Haramipınarı kışlağında 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Kızılcaın'de 2 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Araplar ve Kilidcik kışlağında -kethüdası İsmail veled-i Hızır- 2 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Selhalil mezrası cemaatinde 1 kişi imamdı.⁶⁰² Bir önceki tahrir kiyasen Ulukamanlı bölüğünün toplam nüfusu %252, hane nüfusu %115 oranında artmıştı. Mücerred nüfus ise 2'den 308'e yükselmişti. Bölüğün nüfus artışının en önemli sebeplerinden biri Kurugöllü'ye cemaatlerin bölüğe kaydedilmesi idi.

Tablo 1.180. Ulukamanlı Bölüğü 926 / (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Yaycılar kışlağı	45	21	66
Seyfelü kışlağı (Kurugöllü)	59	53	112
Cüce kışlağı (Kurugöllü)	32	25	57
Galebe kışlağı (Kurugöllü)	12	16	28
Yeniceköy kışlağı (Kurugöllü)	41	27	68
Yassı (Ağcaköy) kışlağı (Kurugöllü)	30	12	42
Karahasun kışlağı	10	3	13
Musagiz kışlağı	14	6	20
Yenice-i diğer kışlağı	8	3	11
Çatalin ve Tabbağhasan kışlağı	12	2	14
Lengeragılı kışlağı (Kurugöllü)	9	9	18
İkikula kışlağı	12	6	18

⁶⁰² BOA, TD, nr. 79, s. 489-497.

Ağcakilise kışlağı	4	3	7
Küçükyakacık kışlağı	16	3	19
Kayaini ve Avunduk kışlağı	22	12	34
Karacakaya kışlağı	16	12	28
Ziyaretağıl kışlağı (Kurugöllü)	13	5	18
Ağcain kışlağı	13	7	20
Hasanpınarı kışlağı (Kurugöllü)	4	7	11
Haramipınarı (Avcıçağılı) kışlağı	27	27	54
Kızılcaın kışlağı (Kurugöllü)	27	13	40
Arablar ve Kilidcık kışlağı	30	26	56
Selhalil cemaati mezrası (Kurugöllü)	13	7	20
Aydoğmuş cemaati	6	3	9
Toplam:	475	308	783

Kaynak: BOA. TD, nr. 79, s. 489-497.

Ulukamanlı bölüğü 983'te (1575-76) Uluyörük'ün en fazla nüfusuna sahip bölüğüydü. Bu dönemde Şarkîpâre kazasına tâbi olan⁶⁰³ Ulukamanlı bölüğüne kayıtlı 69 kışlak vardı. Kışlakların 7'si Çakıralili cemaatine, 35'i Çepni cemaatine, 1'i Ütüklü cemaatine aitti. Zikredilen cemaatler önceki dönemlerde bölük iken cemaat adıyla Ulukamanlı bölüğüne tâbi tutulmuşlardı. 926'da (1519-20) Ulukamanlı bölüğüne ait olmasına rağmen İlbeyli bölüğüne kaydedilen Samagar kışlağı bu devirde Ulukamanlı'ya kayıtlıydı. Ulukaman Kethüda cemaatinin bu zamanda kayıtlı değildi. 926'da (1519-20) İlbeyli bölüğüne kayıtlı Dedeviranı, Şeyhkızık, Gülbulaş, Çamlıca, Çomaköy, Kızılca, Kızılarkaç, Güngörünmez kışlakları bu tahrir döneminde Ulukamanlı'ya yazılıydı. Ütüklü bölüğüne kayıtlı olan Dutlukpınarı, Dilküler ve Dikilitaş ve Öyük kışlakları da bu yine Ulukamanlı'ya dâhildi. Dutlukpınarı kışlağı bu dönemde Çukrukpınarı imlasıyla yazılıydı. Ütüklü cemaati ise sadece Öyük kışlağında bulunuyordu. Zikredilen cemaatlerle birlikte Ulukamanlı bölüğünün toplam nüfusu 4.358'di. Nüfusun 2.166'sı hane, 2.192 mücerreddi. Ayrıca bölükte Koyunculu cemaatine ait de bir kışlak bulunmaktaydı.⁶⁰⁴ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün genel nüfusu %456, hane nüfusu %356, mücerred nüfusu %611 oranında artmıştı.

Ulukamanlı'ya bölüğüne tâbi kışlaklar içinde Samagar kışlağı adı itibariyle diğerlerinden farklıydı. Samagar'ın adı Moğol-İlhanlı devrinde görev yapmış bir komutana dayanmaktaydı. Bu komutan, Hülagu'nün ölümünden sonra başa geçen oğlu Abaka Han tarafından Anadolu tarafına görevlendirilmişti ve 1272'de Anadolu'daki bütün Moğol ordusunun başkumandanıydı.⁶⁰⁵ Sonraki dönemde Samagar adı, Moğollar'a

⁶⁰³ BOA, Kamil Kepeci (KK), nr. 79, s. 91.

⁶⁰⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 22b-39b.

⁶⁰⁵ Reşîdüddin Fazlullah, *Câmiu't-Tevârih (İlhanlılar Kısmı)*, Çev: İsmail Aka, Mehmed Ersa, Ahmad Hesamipour Khelejanî, TTK, Ankara 2013, s. 77, 79; Ahmet Temir, *Kırşehir Emiri Caca oğlu Nur el-Din'in 1272 Tarihli Arapça-Moğolca Vakfiyesi*, TTK, Ankara 1959, s. 206.

ait bir bölüğün adıydı. Muhtemelen Samagar Noyan'ın oğullarının idaresinde olan bölüğe Samagar Moğolları denilmekteydi. XIV. yüzyılın ikinci yarısında Samagar Moğolları'nın başında Hızır Bey vardı. Karaman ile Osmanlılar arasında 1387'de yapılan Konya savaşında Samagar Moğollarının komutanı olan Hızır Bey, Karaman ordusu tarafında yer almıştı. Hızır Bey'den sonra Samagarlıların başına Pir Boldu adlı kişi geçmişti. Bunların yerleri tam olarak bilinmemekle birlikte Kayseri ve Kırşehir taraflarında yaşamış oldukları tahmin edilmektedir.⁶⁰⁶ Bir kısım Samagar cemaatleri ise İskilip civarında bulunmuşlardı. İskilip civarındaki Samagar cemaatlerini Çelebi Sultan Mehmed Canik kalesi fethinden sonra dönüş yolunda görmüş ve zikredilen cemaatlerin Rumeli'ye sürülmesini emretmişti. Bu emre binaen İskilip bölgesindeki Samagar cemaati bakiyeleri Filebe'de Konuş adlı mıntıkaya nakledilmişlerdi.⁶⁰⁷

Tablo 1.181. Ulukamanlı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Yaycılar kışlağı	44	32	76
Dede Viranı kışlağı	14	22	36
Şeyh Kızık kışlağı	50	54	104
Gülbulaş kışlağı	28	44	72
Koyunculu cemaati / Söğüncük kışlağı	8	10	18
Altı kışlağı	21	39	60
Çamluca kışlağı	25	32	57
Çomaköy kışlağı	34	26	60
Kastendil? kışlağı	6	5	11
Kızılca kışlağı	41	28	69
Kızıl Arkaç kışlağı	5	7	12
Altı Çanak kışlağı	7	11	18
Güngörünmez kışlağı	21	18	39
Samagar kışlağı	26	18	44
Kızılca kışlağı	14	6	20
Kızıl Üzüm kışlağı	29	24	53
Kızıl Kaya kışlağı	22	41	63
Alan kışlağı	23	20	43
Hisarcık kışlağı (Çakıralilü Cem)	40	60	100
Kuzulu kışlağı (Çakıralilü)	30	47	77
Karaman Ağılı kışlağı (Çakıralilü)	35	58	93
Osman Ağılı kışlağı (Çakıralilü)	40	37	77
Eskirözün kışlağı (Çakıralilü)	25	33	58
Avcılu cemaati kışlağı (Çakıralilü)	61	43	104
Kızıl Üzüm kışlağı (Çakıralilü)	20	35	55
Karadirlilik kışlağı	18	18	36
Bazlamaç kışlağı (Çepni cemaati)	75	88	163
Ilıca kışlağı (Çepni cemaati)	10	13	23
Saru Kaya kışlağı (Çepni)	13	21	34
Ali Bağı kışlağı (Çepni)	22	26	48
Kızılca kışlağı (Çepni)	49	43	92

⁶⁰⁶ Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 118, 119.

⁶⁰⁷ Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-zâde Tarihi I*, Haz. Vahid Çubuk, Ankara 1989, s. 180. Ayrıca bkz. Davut Şahbaz, *Uluyörük Teşekkülleri*, s. 162, 163.

Sülün Gönce kışlağı ⁶⁰⁸	18	15	33
Çandar kışlağı (Çepni)	135	153	288
Kuyucak kışlağı (Çepni)	44	59	103
Hacı İlyas kışlağı (Çepni)	71	69	140
Toramanlu kışlağı (Çepni)	79	85	164
Örmelik kışlağı (Çepni)	50	44	94
Kabiloğlu kışlağı ⁶⁰⁹ (Çepni)	57	49	106
Selatinlü cemaati ⁶¹⁰ (Çepni)	22	15	37
Paşalu cemaati (Çepni)	39	47	86
Timur Şeyh cemaati (Çepni)	39	35	74
Sökö kışlağı	29	18	47
Kayacık Arkaç kışlağı (Çepni) ⁶¹¹	9	3	12
Kayakışla kışlağı ⁶¹² (Çepni)	6	0	6
Budaş kışlağı ⁶¹³ (Çepni)	42	28	70
Yeni kışlağı (Çepni)	26	22	48
Kıllu kışlağı (Çepni)	30	29	59
Hacı Hamzaoğlu kışlağı	24	21	45
Kuzca kışlağı ⁶¹⁴ (Çepni)	30	14	44
Karaca kışlağı ⁶¹⁵	8	8	16
Derbend kışlağı (Çepni)	30	28	58
Yanıklı kışlağı (Çepni)	38	48	86
Paşa Beylü kışlağı (Çepni)	22	21	43
Beylü kışlağı (Çepni)	15	6	21
Tomlu kışlağı (Çepni)	67	63	130
Bayezidlü kışlağı ⁶¹⁶ (Çepni)	63	30	93
Boyalık kışlağı (Çepni)	34	30	64
Tolaklı kışlağı (Çepni)	35	33	68
Çardak kışlağı (Çepni)	6	-	6
Uzak Çay kışlağı (Çepni)	37	38	75
Eymir Hacı kışlağı (Çepni)	21	21	42
Çartak kışlağı (Çepni)	30	23	53
Alioğlu kışlağı (Çepni)	16	17	33
Çınarlı kışlağı (Çepni)	14	10	24
Paşalu-yı Küçük kışlağı (Çepni)	12	6	18
Çukruk Pınarı kışlağı	18	25	43
Dilküler ve Dikilütaş kışlağı	66	73	139
Dikilütaş kışlağı	15	25	40
Öyük kışlağı ⁶¹⁷	13	22	35
Toplam:	2.166	2.192	4.358

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 22b-39b.

XVII. yüzyılda Ulukamanlı diğer Uluyörük bölükleri gibi bölük statüsünden çıkmış durumdaydı. Kendisine tâbi olan Çepni ve Çakıralılı kabileleri müstakil kabileler halindeydiler. İdari bakımdan Şarkîpâre kazasına, mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na

⁶⁰⁸ Bu kışlak Silis'e tâbidir (TKA.TD, nr. 180, vr. 29b).

⁶⁰⁹ Bu taifeden bazıları Bulceş adlı mevrada sakinlerdir (TKA.TD, nr. 180, vr. 32b).

⁶¹⁰ Bu cemaatin bir diğer adı Gedikli cemaatidir (TKGMA.KKA, 180, vr. 32b).

⁶¹¹ Bu kışlağın bir diğer adı Yoncalık'tı ve Sorkun'a bağlı Mürsellü yakınlarındadır (TKA.TD, nr. 180, vr. 33b).

⁶¹² Bu kışlak Karacaöz karyesi hududundadır. TKA.TD, nr. 180, vr. 34a.

⁶¹³ Bu kışlağın bir diğer adı Sırçapınar'ydı ve bu kışlaktakilerin bazıları Topaç adlı kışlakta mütemekkindirler (TKA.TD, nr. 180, vr. 34a).

⁶¹⁴ Bu kışlağın bir diğer adı Uzunlu'dur (TKA.TD, nr. 180, vr. 35a).

⁶¹⁵ Bu kışlak Kelik/Gelin toprağı dâhilindeydi (TKA.TD, nr. 180, vr. 35a).

⁶¹⁶ Bu kışlağın bir diğer adı Kızdoğdı kışlağıydı (TKA.TD, nr. 180, vr. 36b).

⁶¹⁷ Bu kışlak Ütüklü cemaatine bağlıdır (TKA.TD, nr. 180, vr. 39b).

bağlı olan Ulukamanlı'ya tâbi cemaatler 1104'te (1692-93) toplam 14 kışlakta kayıtlıydılar. Kışlaklardan 9'u boştu. Boş olmayan kışlaklara kayıtlı nüfus toplam 53'tü.⁶¹⁸

Tablo 1.182. Ulukamanlı Kabilesi 1104 (1692-93) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak	Hane	Mücerred	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Ütüklü-i Kebir kışlağı	20	-	20	100
Çime kışlağı	9	-	9	45
Çıkrik kışlağı	13	-	13	65
Ütüklü-yi Küçük kışlağı	8	-	8	40
Toma kışlağı	3	-	3	15
Koyunculu kışlağı	Hâlî	-	-	-
Çamlıca kışlağı	Hâlî	-	-	-
Gülbulaş kışlağı	Hâlî	-	-	-
Kızılkaya kışlağı	Hâlî	-	-	-
Güngörmez kışlağı	Hâlî	-	-	-
Avşarlı kışlağı	Hâlî	-	-	-
Yabılı kışlağı	Hâlî	-	-	-
Ağcakışla kışlağı	Hâlî	-	-	-
Kızılkışla kışlağı	Hâlî	-	-	-
Toplam	53	-	53	265

Kaynak: BOA, MAD, nr. 9481, s. 101, 102.

Tablo 1.183. Ulukamanlı Bölüğü Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	2	220	2	222	1.102
926 (1519-20)	24	475	308	783	2.683
983 (1575-76)	69	2.166	2.192	4.358	1.5188
1104 (1692-93)	14	53	-	53	265

1.4.2.35. Ustacalu/Ustaclu Bölüğünün Nüfusu

Ustaclu/Ustacalu adlı cemaatler, Sivas, Antep, Maraş ve Kilis sancaklarında, Uluyörük ve Maraş Yörükleri içinde bulunuyorlardı. Uluyörük'e dâhil olanlar Sivas'taki Ustaclu/Ustacalu cemaatleriydi.⁶¹⁹ Ustaclu cemaatlerin bir bölümü Safevi Devleti'ne dâhil olmuşlardı. Safevi Devleti'nin muharip kuvvetleri ve beyleri arasında büyük bir nüfuz kazanan Ustacalıların,⁶²⁰ Erzincan havalisinden aileleriyle birlikte gruplar halinde Safevilere katıldığını gören gören başka guruplar da onları takip ederek Safevilere katılmışlardı.⁶²¹ Adını Usta Hacı veya Ustaca adlı kelimelerden alma ihtimali yüksek olan cemaatin mensuplarının çoğu, Şeyh Cüneyd ve Haydar'ın Anadolu'daki müritleriydi.

⁶¹⁸ BOA, MAD, nr. 9481, s. 101, 102.

⁶¹⁹ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 2265, 2266.

⁶²⁰ Bekir Kütükoğlu, *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri 1578-1590*, İstanbul 1962, s. 2.

⁶²¹ *Tarih-i Kızılbaşan*, Haz: Tufan Gündüz, İstanbul 2016, s. 75-80.

Safevi Devleti'nin kuruluşunda rol oynayan cemaatin mensupları, Çaldıran savaşında da Safevi ordusunda görev almışlardı.⁶²² III. Murad devrinde de 1584-85 yıllarında yapılan Osmanlı Safevi mücadelesinde yine Safevi ordusunda bulunuyorlardı.⁶²³

Bölük statüsüne ilk defa 983'te (1575-76) kavuşan Ustacılı/Ustacalı Bölüğü Uluyörük'ün Ortapâre koluna mensuptu. Zile'ye tâbi Kızılkünbed'de Bağluca ve Karınca adlı 2 kışlakta bulunan Ustacılı bölüğünün kethüdası Ahmed Kethüda'ydı. Bölüğe bu dönemde 57'si hane, 36'sı mücerred toplam 93 nüfus kayıtlıydı.⁶²⁴

Tablo 1.184. Ustacalı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Bağluca kışlağı ⁶²⁵	36	26	62
Karınca Kışla kışlağı	21	20	31
Toplam	57	36	93

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 96b.

1.4.2.36. Ütüklü Bölüğünün Nüfusu

Ütüklü cemaati, XV ve XVI. yüzyıllarda Sivas'ta ve Uluyörük'e tâbiydi.⁶²⁶ Nüfus bakımından az bir nüfusa sahip olan cemaat, önce Çepni bölüğünün altına yazılıydı. Sonradan müstakil bölük olan Ütüklü, 983 (1775-76)'te bölük statüsünden çıkarılarak Çepni cemaatiyle birlikte Ulukamanlı bölüğüne kaydedilmişti.

Uluyörük'e bağlı olan Ütüklü, 890'da (1485-86) henüz bölük statüsünde değildi. Çepni bölüğüne tâbi Ütüklü, 120'si hane, 10'u mücerred toplam 130 nüfusa sahipti. Cemaatte 3 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, 1 kişi seyyiddi.⁶²⁷

Tablo 1.185. Ütüklü cemaati 890 (185-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ütüklü cemaati	120	10	130
Toplam	120	10	130

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 392, 393.

Ütüklü cemaati, 926'da (1519-20) bölüktü. Kethüdası Ömer Bey veled-i İlbeyli Kethüda'ydı. Bu tarihte Ütüklü bölüğüne Dilkiler, Dutlukpınarı, Öyük, Akpınar kışlakları ile sadece "kışlak" adıyla kaydedilen yer olmak üzere 5 kışlak tâbiydi. Dutlukpınarı ve Öyük kışlakları Sivas'a; Akpınar kışlağı Gümüş'e, sadece kışlak olarak kayıtlı olan yer ise Zara'ya bağlıydı. Dilkiler ve Dutlukpınarı haricindeki kışlaklarda nüfus yoktu.

⁶²² Faruk Sümer, *Safevi Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türkleri'nin Rolü*, s. 44-46, 160-169; Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-zâde Tarihi II*, Haz: Vahid Çubuk, Ankara 1989, s. 22, 24.

⁶²³ Şeyh Vefâî Mehmed, *Osmanlı Safevi Savaşlarına Dair Bir Kaynak Tevârih-i Gazavât-ı Sultan Murâd-ı Sâlis*, Haz. Erhan Afyoncu, İstanbul 2019, s. 78, 86.

⁶²⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 96b.

⁶²⁵ Bu kışlak Kızılkünbed'e tâbiydi (TKA.TD, nr. 180, vr. 96a).

⁶²⁶ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 1839.

⁶²⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 392, 393.

Bölüğün toplam nüfusu 48'di. Nüfusun 40'ı hane, 8'i mücerreddi. Dilküler kışlağında toplam 31 nüfusun 25'i hane, 6'sı mücerred, Dutlukpınarı kışlağındaki toplam 17 nüfusun 15'i hane, 2'si mücerreddi. Dilkiler kışlağında 1 kişi fakih-imam, 2 kişi fakih, Dutlukpınarı kışlağında 1 kişi fakih-imamdı.⁶²⁸ Bir önceki tahrir kıyasen Ütüklü bölüğüne kayıtlı kışlak sayılarında artış olmasına rağmen nüfusta azalma meydana gelmişti. Bu azalma genel nüfusta %170, hane nüfusunda %200, mücerred nüfusta %25 oranındaydı.

Tablo 1.186. Ütüklü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Dilküler kışlağı	25	6	31
Dutlukpınarı	15	2	17
Öyük kışlağı	-	-	-
Akpınar kışlağı	-	-	-
Kışlak	-	-	-
Toplam	40	8	48

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 404, 405.

983'te (1575-76) Ütüklü bölüğü, bölük statüsünden çıkarılarak Ulukamanlı bölüğünün altına yazılmıştı. Ütüklü cemaat adıyla Öyük kışlağındaydı. Ütüklü cemaatinin nüfusu 13'ü hane 22'si mücerred toplam 35'ti.⁶²⁹ Bir önceki tahrir kıyasen nüfusta yine azalma meydana gelmişti. Toplam nüfus 48'den 35'e, hane nüfusu 40'tan 13 gerilemişti. Mücerred nüfusta ise artış olmuştu. Bir önceki dönemde 8 olan mücerred nüfus bu tahrir döneminde 22'ydi.

Tablo 1.187. Ütüklü cemaati 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Öyük kışlağı	13	22	35
Toplam	13	22	35

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 39b.

Tablo 1.188. Ütüklü Bölüğün Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/ Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
890 (1485-86)	1	120	10	130	610
926 (1519-20)	5	40	8	48	208
983 (1575-76)	1	13	22	35	87

⁶²⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 404, 405.

⁶²⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 39b.

1.4.2.37. İnallu/İnallı Etrâki'nin Nüfusu

Oğuzlar'ın Bozok koluna mensup ailelerden biri olan İnaoğulları, Osmanlı devrinden önce Akkoyunlu Devleti'nin faaliyetlerinde bulunmuşlar, bir kısmı İran'a gitmiş, bazı gurupları ise Amasya, Samsun ve Çankırı taraflarında yurt tutmuşlardı.⁶³⁰ Bir gurup İnallı cemaati XII. yüzyılda Diyarbakır bölgesinde Türkmen beyliği halinde ortaya çıkarak yaklaşık bir asırlık süren bir dönemde İnaloğulları/Yinaloğulları adıyla bu bölgede hüküm sürmüşlerdi.⁶³¹ İnallı cemaatlerinden başka bir grup İran'a giderek Safevi Devleti'nin kuruluşunda rol almıştı.⁶³² XV. yüzyılın başlarında Sivas bölgesinde müstakil bir cemaat halinde olan İnallı beyleri, Çelebi Mehmed'le de müdacede etmişlerdi.⁶³³ Aynı yüzyılın sonlarına doğru Sivas bölgesi İnallılar'ı Uluyörük'e bağlanmış, XVI. yüzyılın sonlarına doğru da müstakil kaza haline gelmişlerdi. Bir ara Ballı cemaatiyle birlikte İnallı-Ballı kazasını meydana getirmişlerdi.⁶³⁴

İnal, İnallu/İnallı adlı cemaatler Osmanlı devrinde geniş bir coğrafyada bulunuyorlardı. Kengiri, Adana, Ankara, Çorum, Maraş, Sivas, Bozok, Niğde, Tarsus, Diyarbakır, Sis, Kastamonu, Rakka, İçel, Hama, Hums sancakları ile Şabanözü Kazası (Kengiri Sancağı), Merzifon Kazası (Amasya Sancağı), Anamur Kazası (İçel Sancağı) bulundukları yerlerdendir.⁶³⁵ Buralarda farklı gruplar içinde yer alan İnallu cemaatleri, başlıca Bozulus, Halep, Bozok, Yeni İl Türkmenleri arasında bulunuyorlardı.⁶³⁶ Uluyörük'e tâbi İnallu cemaati, Çorum'a bağlı Katar ve Karahisar-ı Demirli, İskilip kazası ile Sivas'a bağlı Hüseyinova sonraki adıyla Hüseyinâbâd, Mecidözü ve Budaközü kazalarında yaşamışlardır.⁶³⁷

Osmanlı Dönemi'nde Uluyörük'le bağlantısı olan İnallı cemaati hakkındaki ilk kayıtlar 859'da (1454-55) karşımıza çıkmaktadır. İnallı Etrâki adıyla kayıtlı olan cemaat, bu zamanda Uluyörük'e tâbi değildi ve Ordu, Karacalı, Atlıhan, Azak, Kurd, Ayağı Büyük, Kara Musa, Hacı Karalı, Hilâlli, Toman ve Kula adlı 11 cemaatten müteşekkildi. Cemaatler o zamanki adıyla Hüseyinova'da bulunuyorlardı. İnallı Etrâki'nin başında Ferhad Bey veled-i İnal adlı bey bulunuyordu. Cemaatlerin toplam 291 hane nüfusu bulunmaktaydı. En fazla nüfus 96'yla Ordu cemaatinde, en az nüfus ise 7'yle Kurd

⁶³⁰ Sümer, *Oğuzlar*, s. 182,

⁶³¹ Efe Durmuş, "XII. yüzyılda Diyarbakır'da Bir Türk Beyliği: İnaloğulları," *I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu*, Bildiriler, Diyarbakır, 2004, s. 218.

⁶³² Sümer, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu*, s. 74.

⁶³³ Mehmed Neşrî, *Kitâb-ı Cihan-nümâ*, I, Haz. Faik Reşit Unat-Mehmet Altay Köymen, Ankara 1987, s. 387.

⁶³⁴ BOA, MD, nr. 22, s. 35, hk. 75 (23 Muharrem 981 (25 Mayıs 1573)).

⁶³⁵ Türkay, *Oymak Aşiret*, s. 371.

⁶³⁶ Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler*, s. 123, 24.

⁶³⁷ BOA, TD, nr. 2, s. 256-262, BOA, nr. 79, s. 498-505; TKA.TD, nr. 54 vr. 244a-b, 247b, 249a-b, 250a-b, 251a-b, 163b; nr. 178, vr. 113a, 124a, 193b, 196a-b, 202b, 203b, 207b, 210a; BOA, TD, nr. 322, s. 64.

cemaatindeydi. Kula cemaatinin kethüdası İlyas Kethüda'ydı. Atlıhan cemaatine adını veren kişi adını verdiği cemaatteydi.⁶³⁸ Hüseyinova'daki Uluyörük Etrâki adlı cemaatlerin bulunduğu birçok köyün tımarı Ferhad veled-i İnal Bey ile Ferhad Bey veled-i Esen adlı İnallı cemaatine mensup beylere aitti.⁶³⁹

Tablo 1.189. İnallı Etrâki 859 (1454-55) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Ordı cemaati	96	-	96
Karacalu cemaati	28	-	28
Atluhan cemaati	8	-	8
Azak cemaati	15	-	15
Kurd Cemati	7	-	7
Ayağı Büyük cemaati	10	-	10
Kara Musa cemaati	10	-	10
Hacı Karalu cemaati	31	-	31
Hilâllü cemaati	32	-	32
Toman cemaati	14	-	14
Kula cemaati	40	-	40
Toplam	291	-	291

Kaynak: BOA, TD, nr. 2, s. 256-262.

İnallı Etrâki, 890'da (1485-86) Uluyörük'e bağlıydı. İstisnaî bir durum olarak Uluyörük'e bağlı olan grupların adlarında "bölük" kelimesi kullanılırken İnallı Etrâki'nde "bölük" kelimesi kullanılmamaktaydı. Mâlî statü olarak Uluyörük'e bağlı bölükler Şehzâde Hâsları'na dâhil iken, İnallı Etrâki dâhil değildi. İnallı Etrâki'nin ahalisi tımar reayasıydılar. İnallı Etrâki'ne tâbi bu zamanda 6 cemaat bulunuyordu. Kula, Azak, Çakırlı, Karlı Hacı, Sultan Ahmed, Kurdlar ve Koyunluca adlı cemaatler İnallıların cemaatleriydi. Kula ve Azak cemaatlerinin vergileri Sarı veled-i Kara Köse'ye ait tımarıydı. Çakırlı, Karlı Hacı, Kurdlar ve Koyunluca cemaatleri ile Sultanahmed cemaatinin kışlağı, Kasım Bey b. Hızır Paşa'ya padişah hükmü ile verilmiş mülklerdi. Cemaatlerin toplam nüfusu 237 hane nüfusuydu. İnallı Etrâki'nde bu devirde en fazla 50'yle Karlı Hacı, en az nüfus 14'le Sultan Ahmed cemaatindeydi. Kula cemaatinde 1 kişi sûfi, 1 kişi seyyid, Azak ve Çakırlı cemaatlerinde 1'er kişi fakih, Karlı Hacı cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Sultan Ahmed cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid, Koyunluca cemaatinde 1 kişi seyyiddi.⁶⁴⁰ Bir önceki tahrirde kıyasen İnallı Etrâki'nin nüfusu ve İnallı'ya kayıtlı cemaat/kışlak sayıları azalmıştı. Cemaat sayısı 11'den 7'ye, toplam nüfus 291'den 237'ye gerilemişti. Bu tarihte Sivas Mirlivası'nın hâslarına dâhil olan bir grup İnallı Etrâki mensubu daha vardı. Bunlar Sivas Etrâki'ne kayıtlıydılar Uluyörük'e bağlı değillerdi.

⁶³⁸ BOA, TD, nr. 2, s. 256-262.

⁶³⁹ BOA, TD, nr. 2, s. 239-255.

⁶⁴⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 402-405.

Ayağıbüyük, Azak, Kula, Hilâlli ve Cevrioğlu adlı cemaatlerden müteşekkil toplam 14 nüfustu.⁶⁴¹

Tablo 1.190. İnallı Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Nüfus Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kula cemaati	49	-	49
Azak cemaati	44	-	44
Çakırlı cemaati	17	-	17
Karlı Hacılu cemaati	50	-	50
Sultan Ahmed Cemaadi	14	-	14
Kurdlar cemaati	30	-	30
Koyunluca cemaati	33	-	33
Toplam	237	-	237

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 402-405.

İnallı Etrâki, 926'da (1519-20) Çorum'a tâbi Katar kazası ile Sivas'a bağlı Budaközü kazalarında bulunan muhtelif kışlaklarda bulunuyorlardı. İnallı Etrâki'ne bağlı 6 cemaat, 22 kışlak vardı. Kula, Koyunluca, Hilâlli, Azak, Poladhacılı ve Hacı Zekeriya adlı kışlaklar ve Kula cemaati, Taşkuş diğer adıyla Şeyhi, Taşlıkula, Sarıkaymak ve Eskitekye kışlaklarındaydı. Çelebi veled-i Sultan Kethüda, Kula cemaatinin kethüdasıydı. Koyunluca cemaati mensupları Palanlıca, Kurdlar cemaati, Çakırlı cemaati, Karlıhacılı ve Oraklı kışlaklarını kullanıyorlardı. Koyunluca cemaatinin kethüdası Alihan veled-i Ali'ydi. Hilâlli cemaati mensupları, Güreşdüzi, Bey, Avunduklu, Karamusalı ve Kayalı diğer adıyla Karagedik kışlaklarındaydılar ve kethüdaları Emir veled-i Seyyid Ahmed'di. Azak cemaati, Gökören diğer adıyla Azak, Kösebekir, Gönler ve Ayağıbüyük kışlaklarındaydılar. Poladhacılı cemaatinin kışlağı, Ağuderesi'ydi. Hacı Zekeriya cemaati ise Budaközü, Geylandur ve Çalı kışlaklarını kullanmaktaydı. Kula cemaatinin kethüdası Çelebi veled-i Sultan'dı. İnallı Etrâki'ne tâbi cemaatler arasında en fazla nüfus 89 nüfusu olan Taşkuş diğer adıyla Şeyhi kışlağındaki Kula cemaatinde bulunuyordu. En az nüfus ise yine Kula cemaatinin bulunduğu Eskitekye adlı kışlaktaydı ve sadece 2 nüfus kayıtlıydı. Taşkuş kışlağında 1 kişi imam, Taşlı'da 1 kişi fakih-imam, Sarıkaymak kışlağında 1 kişi fakih, Palanlıca'da 1 kişi seyyid, 2 kişi kethüda, Bacılık, Oraklı kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, Güreşdüzü'nde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi seyyid, Bey kışlağında 1 kişi fakih, Avunduklu, Karamusalı, Kayalı, Gökören ve Kösebekir, Ağuderesi kışlaklarında 1'er kişi fakih-imam, Budaközü, Geylandur ve Çalı kışlaklarında 1 kişi fakihti. İnallı cemaatlerin nüfusu 355'i hane, 153'ü mücerred toplam 508'di.⁶⁴² Bir önceki tahrirde kıyasen İnallı Etrâki'nin genel nüfusu %114, hane nüfusu %49 oranında

⁶⁴¹ BOA, TD, nr. 19, s. 564-566.

⁶⁴² BOA, TD, nr. 79, s. 498-505.

artmıştı. Mücerred nüfus ise bir önceki tahrir dönminde mevcut değilken bu dönemde 153'tü.

Tablo 1.191. İnallı Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaat Adı	Kışlak Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kula cemaati	Taşkuş (Şeyhi) kışlağı	48	41	89
Kula cemaati	Taşlu Kula kışlağı	16	15	31
Kula cemaati	Sarukaymak (Sûfiler) kışlağı	10	1	11
Kula cemaati	Eskitekye kışlağı	2	-	2
Koyunluca cemaati	Palanluca kışlağı	50	6	56
Koyunluca cemaati	Kurdlar cemaati	12	4	16
Koyunluca cemaati	Çakırlı cemaati kışlağı	9	6	15
Koyunluca cemaati	Karlı Hacılı	23	9	32
Koyunluca cemaati	Oraklı kışlağı	19	8	27
Hilâllü cemaati	Güreş Düzi kışlağı	17	16	33
Hilâllü cemaati	Bey kışlağı	22	10	32
Hilâllü cemaati	Avunduklu kışlağı	13	8	21
Hilâllü cemaati	Karamusalı kışlağı	12	3	15
Hilâllü cemaati	Kayalu (Karagedik) kışlağı	8	2	10
Azak cemaati	Gökören (Azak) kışlağı	9	3	12
Azak cemaati	Kösebekir kışlağı	16	1	17
Azak cemaati	Gönler kışlağı	10	6	16
Azak cemaati	Ayağıbüyük kışlağı	7	4	11
Polad Hacılı cemaati	Ağuderesi kışlağı	25	5	30
Hacı Zekeriya cemaati	Budaközü ve Geylandüz ve Çalı kışlağı	27	5	32
Toplam:		355	153	508

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 498-505.

983'te (1575-76) İnallı Etrâki'ne 27 kışlak tâbiydi. Bu zamanda Şam Bayatlı cemaati ile Karlı Hacılı cemaatine mensup bazı kışlaklar dâhil edilmişti. Böylelikle nüfus bir hayli artmıştı. İnallıların yetiştirdikleri ziraat ürünleri vergilendirilerek ekinli ve bennak nüfusları da kaydedilmişti. Kula cemaatinin kethüdası Ali veled-i Çelebi'ydi. cemaatin mensupları 3 ayrı kışlakta bulunuyorlardı. Hilâlli cemaati 5 kışlakta, Koyunluca ve Azak cemaatleri ise 4'er kışlaktaydılar. Karlı Hacılı cemaati bir önceki dönemde mevcut değilken bu dönemde 6 kışlaktaydı. Önceki dönemde Koyunluca cemaatinin kullandığı Karlıhacılı adıyla bir kışlak mevcuttu. İnallı Etrâki'ne yeni kaydedilen Şamlı Bayatlı cemaatleri ise 3 kışlakta bulunuyorlardı. İnallı Etrâkinin bu zamandaki nüfusu . 3.040'tı. Nüfusun 1.191'i hane, 1.849'u mücerreddi. Taşkuş diğer adıyla Şeyhi kışlağında 1 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam, 10 kişi sipahi-zâde, Akfakih diğer adıyla Eskitekye kışlağında 1 kişi imam-fakih, 1 kişi fakih, Oraklı'da 3 kişi fakih, Kösebekir'de 2 kişi fakih, Gübar'da 1 kişi fakih, Palanlıca'da 12 kişi sipahi-zade, Ekinözi'nde 1 kişi imam-fakih, Taşlıkula'da 2 kişi fakih, Avunduklu'da 1 kişi imam, Pircepınar'da Şeyh Kulağuz evladına mensup 10 nüfusun 3'ü duâgû, duâgûların 1'i fakihti.⁶⁴³ Bir önceki tahrir

⁶⁴³ TKA.TD, nr. 180, vr. 161b-173b.

dönemine kıyasen İnallı Etrâki'nin toplam nüfusu %498; hane nüfusu %235; mücerred nüfus %1108 oranında artmıştı.

Tablo 1.192. İnallı Etrâki 983 (1575-76) Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaat Adı	Kışlak Adı	Hane	Mücerred	Nüfus
Kula	Taşkuş (Şeyhi) kışlağı	127	207	334
Kula	Saru Kaymak (Sûfiler) kışlağı	32	42	74
Kula	Ak Fakih (Eski Tekye) kışlağı	31	45	76
Hilâllü	Hilâllü kışlağı ⁶⁴⁴	23	40	63
Hilâllü	Kara Musalu kışlağı	41	63	104
Koyunluca	Çakırlu cemaati kışlağı	31	63	94
Karlu Hacılı	Saçak (Karlu Hacılı) kışlağı	40	54	94
Karlu Hacılı	Oraklu kışlağı	63	111	174
Karlu Hacılı	Kurdlar kışlağı	69	114	183
Azak cemaati	Gölviran kışlağı	45	84	129
Azak cemaati	Kösebekir (Haşr)	108	142	250
Azak cemaati	Ayağı Büyük kışlağı	32	66	98
Azak cemaati	Gübar kışlağı	27	31	58
Koyunluca cemaati	Palanluca kışlağı	75	89	164
Koyunluca cemaati	Ekinözi kışlağı	17	24	41
Koyunluca cemaati	Kızılca Kışla kışlağı	28	37	65
Karlu Hacılı cemaati	Karagöz kışlağı	58	91	149
Karlu Hacılı cemaati	Taşlu Kula kışlağı	60	62	122
Karlu Hacılı cemaati	Çalkar kışlağı	19	21	40
Hilâllü cemaati	Avunduklu kışlağı	34	60	94
Hilâllü cemaati	Yahyalı (Sarucalar) kışlağı	17	20	37
Hilâllü cemaati	Bayramlı (Şeyhlü) kışlağı	29	52	81
Şam Bayatlu cemaati	Kara Keçilü (Kesmezli) kışlağı	19	31	50
Şam Bayatlu cemaati	Pirce Pınar (Çerekler) kışlağı	34	63	100 ⁶⁴⁵
Şam Bayatlu cemaati	Çördük kışlağı	24	36	60
Koyunluca cemaati	Tecer Karyesi/Abdal Aba Vakfı	19	33	52
Koyunluca cemaati	Yamadı Karyesi	89	155	244
Toplam:		1.191	1.849	3.040

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 161b-173b.

984'te (1576-77) İnallı Etrâki çoğunluğu Karahisar-ı Demirli'ye bağlı mezra ve kışlaklarda bulunuyorlardı. Bir kısmı İnallı cemaatlerinin adlarını taşıyan mezra ve kışlaklar Şeyhbende, Tecir, Hocaali diğer adıyla Hacıbarun, Yamadı, Palanlıca, Basri Karyesi, Kızılca kışla, -Ekinözü'ne tâbi- Kurdlar, Ekinözü kışlası, Pircepınar diğer adıyla Çörekler, Hilalli kışlası, Çakırlı, Ayağıbüyük, Avunduklu, Karamusa, Yahyalı, Kösebeyli, Azak, Köyler, Karlıhacu, Gazi, Karasınan ve Oraklı'ydı. Zikredilen yerlerdeki İnallı cemaatlerin nüfusları kayıtlı değildi.⁶⁴⁶

İnallı kazası XVII. yüzyılda kendisine tâbi 23 köyde kayıtlıydılar. Ancak bu zamandaki gerçek nüfusları belirtilmemiş, avârizhane nüfusları kaydedilmişti.⁶⁴⁷

⁶⁴⁴ Bu kışlak Güreşdüzi yanındaydı (TKA.TD, nr. 180, vr.163a).

⁶⁴⁵ Bu nüfustan 10'u Şeyh Kulağuz Evladı'ndandı. 10 nüfusun 4'ü hane, 6'sı mücerred nüfustu (TKA.TD, nr. 180, vr. 172a).

⁶⁴⁶ TKA.TD, nr. 54, vr. 243b, 244a-b, 249a-b, 250a-b, 251a-b.

⁶⁴⁷ BOA, KK, nr. 2069, vr. 12b.

İnallı kazasında 1246'da (1830-31) Gökköy, Cacıklı, Orak, Karamürsel, Yenice, Azak, Kula, Küçükcamili, Hilalli ve Taşlıgeçid adlı toplam 10 köy bulunmaktaydı. Köylerdeki toplam nüfus ise 302'ydi. 107'si hane, 154'ü mücerred, 41'i çocuktı.⁶⁴⁸

Tablo 1.193. İnallı Kazası 1246 (1830-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy adı	Hane	Mücerred /Çocuk	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Gökköy Karyesi	26	22/1	49	152
Cacıklar karyesi	14	17/10	41	87
Araf karyesi	14	40/5	59	110
Karamürsel karyesi	10	17/4	31	67
Yenice karyesi	-	6/2	8	8
Azak karyesi	6	3/4	13	33
Kula karyesi	15	19/10	44	94
Küçükcamili karyesi	-	2	2	2
Hilâlli karyesi	17	13/1	31	98
Taşlıgeçid karyesi	5	15/4	24	40
Toplam	107	154/41	302	691

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2267, s. 567-573.

Sivas'a tâbi İnallı kazası, 1254'te (1838-39) 11 köy ve 1 mezradan meydana geliyordu. 1 köyle 1 mezra boş ve perişan vaziyetteydi. Boş olmayan 10 köyde toplam 643 nüfus kayıtlıydı. İnallı kazasında bu zamanda 188 hane nüfusu bulunuyordu. ilaveten 8'de yabancı nüfus bulunmaktaydı. Yabancılarla birlikte kazaya tâbi köylerin nüfusu 651'di.⁶⁴⁹ Aynı yüzyılda İnallı kazasına Kavilli aşiretine mensup köyler de bağlanmıştı.⁶⁵⁰

Tablo 1.194. İnallı Kazası 1254 (1838-39) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Hane	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Gök karyesi	41	139	205
Beyobası karyesi	6	17	30
Yenice karyesi	4	22	20
Azak karyesi	8	36	40
Araflu karyesi	27	106	135
Cacıklar karyesi	30	89	150
Karamürsel karyesi	18	68	90
Taşlıcaklı (Kula) karyesi	25	86	125
Sağbazar (Taşluğçüd)	12	30	60
Hilallü karyesi	17	50	85
Üçarmud mezarası	Hâlî ve perişan	-	-
Kurtlar (Kudlar) karyesi	Hâlî ve perişan	-	-
Toplam	188	643	940

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 2345, vr.1-27.

İnallı-Ballı kazası idari olarak Sivas'a bağlıydı. Ancak bir ara Kengiri'ye bağlanmış sonra tekrar Sivas vilayetine dâhil edilmişti. XIX. yüzyılın ikinci yarısında

⁶⁴⁸ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2267, s. 567-573.

⁶⁴⁹ BOA, Nüfus Defteri, nr. 2345, vr. 1-27.

⁶⁵⁰ BOA, Temettuât Defteri, nr. 13789, s. 1-5.

İnallı-Ballı kazasının Sivas’a seksen saat, Kengiri’ye 9 saat uzaklaştı bulunduğu ve *mesalih-i mühimmenin tesviyesi emrinde* zorluk çekilmekte olduğu gerekçesiyle tekrar Kengiri’ye bağlanması teklif edilmişti. Teklif uygun bulunmuş ve kazanan arak tekrar Kengiri’ye bağlanmasına karar verilmişti.⁶⁵¹

Tablo 1.195. İnallı Etrâki’nin Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tarih	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane nüfusu	Mücerred Nüfusu	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
859 (1454-55)	11	291	-	291	1.455
890 (1485-86)	7	237	-	237	1.185
926 (1519-20)	20	355	153	508	1.928
983 (1575-76)	27	1.191	1849	3.040	6.804
1246 (1830-31)	12	107	154	302	689
1254 (1838-39)	10	188	-	643	940

1.2.3. Ankara Yörükleri İçindeki Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları

Uluyörük adlı cemaatlerin bir bölümü Ankara ve çevresinde bulunuyorlardı. Bu bölgedeki Uluyörük, XVI. yüzyılda, Ankara’da bulunan dört önemli yörük taifesinden biriydi. Uluyörük’e bağlı cemaatlerin bulundukları yerler Ankara, Çubuk, Ayaş, Beypazarı, Seferihisar⁶⁵², Sultanönü, Bursa ve Mihaliç’e⁶⁵³ tâbi köy ve mezralardı. Mâlî bakımdan Anadolu mîr-i mirânı/beylerbeyi hâslarına dâhil olan Ankara bölgesi Uluyörük taifesi, 929 (1522-23)’da 81; 979 (1571-72)’da 67 cemaatten müteşekkildi. Bu cemaatler, bölük sisteminin dışındaydılar. Ayrıca cemaatler yazılırken bağlı bulundukları idarî yerler de çoğunlukla kayıtlıydı.⁶⁵⁴

Ankara Yörükleri’ne tâbi Uluyörük cemaatleri hakkındaki ilk bilgilere incelediğimiz kaynaklar arasında bir mukataa defterinde rastlıyoruz. Bu deftere göre, 1 Rebiülahir 882/13 Temmuz 1477 tarihli mukataa kaydında Ankara’nın Ayaş kazasında bulunan Uluyörük cemaatinden bahsedilmektedir. Ancak söz konusu defterde Uluyörük cemaatlerinin, nüfusları vs. hakkında bilgi mevcut değildi.⁶⁵⁵ Ankara’ya ait daha erken tarihli tahrir defterleri mevcut olmasına rağmen Uluyörük’ten bahsedilmemiştir. Bunlardan biri, Başkanlık Osmanlı Arşivi, Maliyeden Müdevver Defterler Kataloğu’nda kayıtlı 9 numaralı ve 867 (1462-63) tarihli tahrir defteridir. defterde Uluyörük’ten bahsedilmemesi tahrir esnasında bölgelerin tam olarak yazılmamasından ileri gelmiş

⁶⁵¹ BOA, İrade Meclisi-i Vâlâ, nr. 230/7969, lef: 6-7 (26 Safer 1268/21 Aralık 1851).

⁶⁵² Burada bahsi geçen Seferihisar, Ankara Seferihisarı’ydı.

⁶⁵³ Erhan Afyoncu, “Ulu Yörük”, s. 4.

⁶⁵⁴ BOA, TD, nr. 117, s. 461-523; TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

⁶⁵⁵ BOA, MAD, nr. 176, vr. 212b.

olmalıdır.⁶⁵⁶ Bölgedeki Uluyörük cemaatleri hakkında teferruatlı bilgilere XVI. yüzyılın ilk çeyreğine ait olan bir tahrir defterinde rastlanmaktadır. 929 (1522-23) tarihli olan bu deftere göre, Ankara Yörükleri'ne dâhil olan Uluyörük cemaatleri Baraközü, Çubuk, Seferihisar, Sultanönü, Ankara, Beypazarı, Bey, Burusa, Yabanabad ve Ayaş'a bağlı çeşitli köy ve mezralarda bulunuyorlardı. Uluyörük'e kayıtlı 81 yörük cemaati mevcuttu. Bu cemaatlerde toplam 4.015 nüfus kayıtlıydı. Nüfusun 2.184'ü hane, 1.831'i mücerreddi. Söz konusu cemaatler ve bulundukları yerler Tablo 1.201'de gösterilmiştir. Cemaatler içinde en fazla nüfus Toykocalu cemaatinde kayıtlıydı. Toplam 271 nüfusun bulunduğu cemaatte 130 hane, 141 nüfus vardı. Cemaat aynı zamanda Ankara Yörükleri içinde bu tarihte en fazla hane ve mücerred nüfusa da sahipti. En az nüfusa sahip cemaatler ise Perakende Yörük cemaatleriydi. 2 perakende yörük cemaatine toplam 2'şer hane nüfusu kayıtlıydı. Ankara Yörükleri içindeki Uluyörük cematlerinden Salihler cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi imam, 1 kişi muhassıl, Tavşanlı cemaatinde 1 kişi fakih, Mahmud Fakihli cemaatinde 1 kişi azad edilmiş (mu'tak), 1 kişi fakih, Selmanlı cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi mu'tak, Samedlü cemaatinde 1 kişi imam, 2 kişi fakih, Tayyip Fakihli cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Kıllicılar cemaatinde 1 kişi muhassıl, 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, Osman Hacı cemaatinde 1 kişi mu'tak, Menteşe Hacı cemaatinde 4 kişi fakih, 3 kişi mu'tak, Murad Fakihli cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi mu'tak, Sapancılılar cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 9 kişi mu'tak, Sağırçılar cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi imam, 1 kişi sufi, 2 kişi mu'tak; Karabeğli cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi mu'tak; Asanlı cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; İsa Hacı cemaatinde 1 kişi fakih; Toykocalu cemaatinde 6 kişi fakih, 2 kişi imam, 6 kişi muhassıl, 1 kişi mu'tak; Eşek Ahmedli cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 3 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Poladlar cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Diğer Poladlar cemaatinde 3 kişi fakih, 2 kişi muhassıl, 2 kişi mu'tak; Durali Hacı cemaatinde 2 kişi muhassıl, 1 kişi kethüda, 2 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Çekercük cemaatinde 1 kişi fakih; Köseler cemaatinde 4 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam, 3 kişi mu'tak; Atluca Menteşe cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Çanakcılar cemaatinde 7 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam, 1 kişi kötürüm; Kınık cemaatinde 1 kişi mu'tak, 1 kişi fakih; Karaca Menteşe cemaatinde 1 kişi fakih; Muradcılar cemaatinde 7 kişi fakih, fakihlerden biri cami hatibi, 1 kişi ulufeci, 11 kişi sipahizâde, 6 kişi sipahilikten emekli; Kara Hamzalı cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Köseler Aladağı cemaatinde 1 kişi fakih, 3 kişi mu'tak; Karcıklar

⁶⁵⁶ Afyoncu, "Uluyörük", s. 2.

cemaatinde 2 kişi mu'tak; Kırgencli cemaatinde 1 kişi fakih; Çengerler cemaatinde 2 kişi fakih; Kara Halilli cemaatinde 2 kişi fakih; Süleli cemaatinde 4 kişi fakih; Karaağıl cemaatinde 3 kişi mu'tak; Semayil cemaatinde 3 kişi fakih; Hüseyinler cemaatinde 2 kişi fakih; Gencli Avlağı cemaatinde 1 kişi mu'tak; Kara Halilli cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Ali Hocalı cemaatinde 1 kişi mu'tak; Sarıobası, Kethüdalar, Aygırlar cemaatlerinde 5 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Mahmudlar cemaatinde 1 kişi fakih; Çordak cemaatinde 2 kişi fakih, 2 kişi mu'tak; Uslucalu cemaatinde 2 kişi fakih; Ukkaşalı cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi seyyid; Elçiler cemaatinde 1 kişi fakih, 3 kişi mu'tak; İsabeyli cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi mu'tak; Aydın cemaatinde 3 kişi fakih, Diğer İsabeyli cemaatinde 4 kişi fakih, 1 kişi doğancı, 1 kişi muhassıl, 2 kişi kürekçi; İdris Muradcıları cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam, 1 kişi sipahizâde, 1 kişi kuşçu/doğancı; Kadiobası cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi mu'tak, 1 kişi sipahi mazulü, 1 kişi koyun vergisinden muaf; Beypazarı merkezinde/nefsinde bulunan Yörükân cemaatinde 2 kişi mu'tak'tı. Toplamda bu tarihte Ankara Yörükleri içindeki Uluyörük'te 94 kişi fakih, 5 kişi imam, 8 kişi fakih-imam, 47 kişi mu'tak, 1 kişi sufi, 1 kişi kethüda, 1 kişi kötürüm, 12 kişi sipahizâde, 7 kişi sipahi emeklisi, 1 kişi ulufeci, 2 kişi doğancı ve 2 kişi de kürekçiydi.⁶⁵⁷ Ayrıca bu dönemde Uluyörük'ün avârizhane sayısı 2.064'tü. Bu sayıya mücerredler, muaflar, sipahizâdeler, imamlar, pîr-i fâni, ma'lûl, a'mâ ve fakirler ve seyyidler, berat sahipleri ve zaviye dervişleri dâhil değildi.⁶⁵⁸

Tablo 1.196. Ankara Uluyörük Cemaatleri 929 (1522-23) Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaatin adı	Bulunduğu Yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Salihler / Genclü'ye tâbi	Baraközü	20	24	44
Tavşanlı / Genclü'ye tâbi	Baraközü	12	17	29
Mahmud Fakihlû / Genclü'ye tâbi	Baraközü	22	23	45
Selmanlı / Genclü'ye tâbi	Baraközü	21	25	46
Samedlû / Genclü'ye tâbi	Hocaözü	12	17	29
Tayyib Fakihlû / Genclü'ye tâbi	Hocaözü	17	8	25
Kıllucalar	Hocaözü	27	18	45
Osman Hacılu / Genclü'ye tâbi	Baraközü	23	23	46
Bünyad / Genclü'ye tâbi	Baraközü	16	16	32
Menteşe Hacılu	Baraközü	22	24	46
Murad Fakihlû	Ayvacic mezrası / Çubuk	30	13	43
Sapancılılar	Öyük karyesi / Baraközü	39	50	89
Sağırca	Baraközü	11	17	28
Karabeghlû	Baraközü	11	21	32
Osman Hacılu	Armalu mezrası/Seferihisar	10	22	32
Asanlı	Dikilütaş mezrası	28	27	55

⁶⁵⁷ BOA, TD, nr. 117, s. 461-522.

⁶⁵⁸ BOA, TD, nr. 117, s. 525.

Esenlü	Karacaviran mezrası	7	6	13
İsahacılu	Kayadere ve Balıkayukcu köyleri	64	49	113
Toykocalu	-	130	141	271
Eşek Ahmedlü	Boyaluözi mezrası	43	42	85
Poladlar	Dutluca	23	16	39
Diğer Poladlar	Mengi / Müsellem Yurdu	45	35	80
Duralihacı	-	81	70	151
Çekercük	Yeregirmi mezrası	28	20	48
Köseler	Kızılcaışla mezrası	58	30	88
Atluca Menteşe	Taksil mezrası/Seferihisar	33	64	97
Çanakçılar	Seferihisar	79	51	130
Kınık	Seferihisar	64	59	123
Karaca Menteşe	Müsellem Yurdu	34	39	73
Muradcılar	Evran/Seferihisar	59	23	82
Karahamzalı/Muradcılar'a tâbi	Seferihisar	43	54	97
Köseler Aladağı	Karaöyük/Sultanönü	36	35	71
Sasalar Aladağı	Kayırgı / Sultanönü	23	24	47
Karcıklar	Mandar Karyesi / Sultanönü	25	31	56
Kırgenclü	Karacakaya / Ankara	61	22	83
Çengerler	Burusa/Beypazarı	27	31	58
Kara Halillü	Ayağıkızıl mezrası / Ankara	26	29	55
Diğer Karahalillü	Akviran Karyesi /Beypazarı	7	3	10
Süleli (Kozcuğaz)	Kozcuğaz Karyesi / Beypazarı	21	19	40
Biçer	Biçer Karyesi / Seferihisar	17	23	40
Karaağıl	Karaağıl mezrası / Burusa	32	31	63
Hamzalar	Ayakünbedi/Beypazarı	31	19	50
Semayil	Ayaluğu Derbendi / Bey Livası / Mihaliç	19	8	27
Hüseyinler	Gitti mezrası /Bey Livası / Mihaliç	28	15	43
Genclü Avlağı	Avlağı / Sultanönü	23	20	43
Karahalillü	Avlağıözi/ Sultanönü	28	18	46
Ömerler	Avlağı / Sultanönü	5	4	9
Ali Hocalu	Kaşnarmış/Sultanönü	32	25	57
Muradcılar Hatılı	Hasunargı/Bey Livası	17	34	51
Hamzalı	Kalınağıl/Ankara	19	13	32
Sarıobası, Kethüdalar, Aygırlar	Kuruincein ve Karain	79	36	115
Perakende Yörük	-	2	2	4
Mahmudlar	Ayağubüğü / Bey Livası	31	7	38
Surdak /Delüler cemaatine tâbi	Kendirli ve Acıdere / Ankara	30	16	46
Köseler	Uzunöz / Sultanönü	23	14	37
Uslucalu / Saruobası cemaatine tâbi	Kuruağcain ve Karain / Ankara	15	19	34
Ukkaşalu	Ayaş / Ankara	25	22	47
Cüllahlar	Kısık Karyesi / Sultanönü	5	8	13
Mişecik /Hamzalar cemaatine tâbi	Beypazarı	10	1	11
Karailyaslu	Akcain / Seferihisar	21	21	42
Elciler	Narlu / Seferihisar	78	97	175
İsabeylü	İsabeylü kışlağı / Ankara	33	23	56
İman Yörükleri	İman mezrası / Beypazarı	9	1	10
Aydın	Seferihisar	53	29	82
Diğer İsabeylü	Mihaliç / Sultanönü	31	17	48

İdris Muradcıları	Seferihisar	26	24	50
Kadıobası	Yalınayak	44	27	71
Karaviran	Töke Karacaviran	14	8	22
Perakende Yörük	Beypazarı	21	-	21
Perakende Yörük	Kuzyar Karyesi / Beypazarı	7	-	7
Perakende Yörük	Kayacıkhisar / Beypazarı	12	-	12
Perakende	Yaşagaç / Beypazarı	2	1	3
Perakende Yörük	Ulucak / Beypazarı	2	-	2
Kalınağıl	Şenlik Karyesi /Yabanabad /Ankara	2	1	3
Perakende/Ahmedciler cemaatine tâbi	-	2	-	2
Perakende Yörük	Kireç karyesi / Sultanönü	5	-	5
Ahmedlü	Seydiali Karyesi	5	1	6
İsabeylü	Fani Karyesi /Ayaş	2	1	3
Aydın fakihlü	Karaviran Karyesi	1	3	4
Çekük	Keçilü Karyesi	2	3	5
Çanakçılar	Güdül Karyesi	4	1	5
Toplam:		2.184	1.831	4.015

Kaynak: BOA, TD, nr. 117, s. 461-522.

979 (1571-72)'da Ankara Yörükleri'ne kayıtlı olan Uluyörük cemaatlerinin sayısı 81'den 67'ye gerilemişti. Bir önceki dönemde var olan Tavşanlı, Esenlü, Karaca Menteşe, Diğer Kara Halilli, Aydın, İman Yörükleri, Kalınağıl, Ahmedli, İsabeyli, Çekük ve 8 perakende yörük cemaatleri bu dönemde yoktu. Keklikseda, Bozatlar, Kızılöz, Kılılucalar, Uluyörük ve Kozcuğaz Perakende cemaatleri ise yeni kayıtlıydı. Uluyörük cemaatlerinin nüfusu 4.369'du. Nüfusun 4.074'ü hane, 295'i mücerreddi.⁶⁵⁹ En fazla nüfus 281'le Toykocalı'dı. En az nüfus ise 4'er nüfusları olan Kozcuğaz Perakende ve Cüllahlar cemaatlerindeydi.. Köşeler Aladağı cemaatinde 1 kişi mu'tak, 1 kişi fakih, Keklikseda cemaatinde 6 kişi mu'tak 1 kişi fakih, Sarıobası, Kethüdalar, Aygırlar cemaatinde 2 kişi mu'tak, 3 kişi fakih, Diğer İsabeylü cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi imam, Kara Halilli'de 1 kişi fakih, İdris Muradcılar'da 2 kişi fakih, 1 kişi imam, 7 kişi sahib-i vakıf, 1 kişi mu'tak, 16 kişi sipahizâdegân, Sasalar Aladağı cemaatinde 2 kişi mu'tak, Biçer cemaatinde 1 kişi mu'tak, Süleli cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi imam, Karcıklar cemaatinde 1 kişi pîr, Simayıl cemaatinde 1 kişi mu'tak, Elçiler cemaatinde 2 kişi fakih, 2 kişi mu'tak, Surdak cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi müderris, 1 kişi muhassıl, 1 kişi mu'tak, Karaağıl cemaatinde 1 kişi mu'tak, Cengerler cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi mu'tak, Hamzalar cemaatinde 2 kişi mu'tak, Mişecik cemaatinde 1 kişi a'mâ, Uslucalu cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi fakih imam, 1 kişi mu'tak, İsabeyli cemaatnde 1 kişi fakih, 1 kişi müderris, Kınık cemaatinde 2 kişi fakih, Karahamzalu cemaatinde 1 kişi

⁶⁵⁹ Bu döneme ait tabloda mücerred nüfus sayısı 56 olarak gösterilmişti. Bu sayı, tahrirde işaretlenen sayıdır. Ancak bu tarihte Ankara Yörükleri'nden tahsil edilen mücerred vergisine göre bu sayı 295 olmalıdır. Bu sayıyı esas almayı uygun gördük.

fakih, Çanakcılar cemaatinde 1 kişi a‘mâ, 1 kişi fakih, Muradcılar cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi imam, 1 kişi hatip, 1 kişi muhassıl, 20 kişi sipahizâde, Atluca Menteşe cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi a‘mâ, Aydın Fakihli cemaatinde 1 kişi mu‘tak, 1 kişi fakih, Turalihacı cemaatinde 2 kişi fakih, Kırgenclü cemaatinde 1 kişi fakih 1 kişi mu‘tak, Poladlar cemaatinde 1 kişi mu‘tak, Toykocalu cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi mu‘tak, Selmanlı cemaatinde 2 kişi mu‘tak, 1 kişi fakih, Menteşe Hacıları cemaatinde 1 kişi mu‘tak, Samedli cemaatinde 1 kişi fakih, Tayyib Fakihli cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi mu‘tak, Sağırcılar cemaatinde 1 kişi sûfî, Bünyad cemaatinde 1 kişi fakih, Eşek Ahmedli cemaatinde 3 kişi mu‘tak, Mahmud Fakihli cemaatinde 2 kişi mu‘tak, Sapancılar cemaatinde 1 kişi mu‘tak, Salihler cemaatinde 2 kişi fakih, 4 kişi mu‘tak, İsa Hacıları cemaatinde 1 kişi mu‘tak, Murad Fakihli cemaatinde 3 kişi fakih, 1 kişi dîvâne, Ukkaşeli cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi mu‘taktı.⁶⁶⁰ Bu tarihte Ankara Yörükleri içinde toplam 43 mutak, 44 fakih, 3 imam, 1 fakih-imam, 1 sûfî, 1 dîvâne, 2 müderris, 3 a‘mâ, 36 sipahizâdegan, 7 vakıf sahibi, 3 muhassıl vardı. Ankara Yörükleri’nin nüfusu bir önceki döneme kıyasen %8 oranında artmıştı. Bu artış hane nüfusunda %97 civarındaydı. Mücerred nüfusta ise bu devirde azalma %520 azalma meydana gelmişti. Cemaatlerin içerisinde Cengerler ve Semayil adlı cemaatler derbendlerde yerleştirilmişlerdi.⁶⁶¹

Tablo 1.197. Ankara Uluyörük Cemaatleri 979 (1571-72) Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaatin adı	Bulunduğu Yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Köseler Aladağı	Karaöyük Karyesi/Sultanönü	52	1	53
Cüllahlar	Kısık Karyesi /Sultanönü	4	-	4
Alihocalu	Kaşnarmış/Sultanönü	134	-	134
Keklikse/İsabeyli cemaatine tâbi	Sultanönü	88	1	89
Bozatlar	Sultanönü	63	-	63
Kızılöz	Sultanönü	18	-	18
Saruobası, Kethüdalar, Aygırlar	Kuruagcaın ve Karain / Seferihisar	231	-	231
Diğer İsabeyli	Mihaliç/Sultanönü	47	2	49
Murad Hacıları Hatılı	Hasunargı/Bey	53	1	54
Biçer	Biçer Karyesi/Seferihisar	33	2	35
Genclü Avlağı	Avlağı/Sultanönü	24	-	24
Kara Halillü Avlağıözü	Avlağıözü/Sultanönü	42	-	42
Ömerler	Avlağı/Sultanönü	9	4	13
İdris Muradcılar	Akcain/Seferihisar	67	6	73
Sasalar Aladağı	Kayırargı/Sultanönü	75	7	82
Karailyaslu	Akcain/Seferihisar	32	2	35
Mahmudlar	Ayağıbügi/Bey	110	-	110
Süleli diğer adı Kozcuğaz	Kozcuğaz/Beypazarı	58	3	61
Karcıklar	Mander/Sutanönü	39	1	40

⁶⁶⁰ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

⁶⁶¹ Derbentlere konar-göçer toplulukların yerleştirilmesi Osmanlı Devleti’nin kullandığı iskân ve yerleşime usullerinden biriydi. Bk. Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Derbend Teşkilâtı*, İstanbul 1990, s. 101-114.

Hüseyinler	Gitdi mezarası/Bey Livası/Mihaliç	29	-	29
Semayil	Ayaluğu Derbendi/Bey Livası	20	2	22
Elçiler	Narlu/Seferihisar	96	1	97
Surdak / Delüler cemaatine tâbi	Kendirli ve Acidere/Ankara	74	1	75
Karaağıl	Karaağıl mezarası/Burusa	35	1	36
Cengerler	Davud Paşa Derbendi/Beypazarı	76	-	76
Hamzalar	Ayakünbedi/Beypazarı	102	1	103
Mişecik/ Hamzalar cemaatine tâbi	Mişecik/Beypazarı	29	-	29
Uslucalu/ Saruobası cemaatine tâbi	Kuruagcain ve Karain / Ankara	89	-	89
Karahalillü	Ayağukızıl mezarası/Ankara	43	-	43
İsabeylü	İsabeylü mezarası/Ankara	51	1	52
Kınık	Seferihisar	97	-	97
Kara Hamzalu/ Muradcılar cemaatine tâbi	Seferihisar	84	2	86
Köseler	Yaröz/Seferihisar	45	-	45
Çanakcılar	Seferihisar	72	-	72
Muradcılar	Evrar/Seferihisar	57	1	58
Atlucamenteşe	Taksil/Seferihisar	98	-	98
Kadıobası	Yalınayak	43	-	43
Aydın Fakihlü	Seferihisar	47	-	47
Hacı Hamzalu	Kalınağıl	17	4	21
Çekercük	Yeregömi	34	-	34
Köseler	Kızılcağışla mezarası	100	-	100
Duralihacı	Kızıleşme ve Ahiyavuz/Bacı	143	1	143
Karaviran	Karacaviran/Bacı	29	1	30
Kırğenclü	Karacakaya/Ankara	105	-	105
Diğer Poladlar	Mengi/ Müsellem Yurdu	63	2	65
Poladlar	Dutluca	42	1	43
Toykocalu	-	279	2	281
Asanlu	Dikilitaş	93	2	95
Çanakcılar	Seferihisar	38	-	38
Selmanlu /Genclü cemaatine tâbi	Baraközi	73	-	73
Menteşe Hacılu	Baraközi	94	-	94
Samedlu /Genclü cemaatine tâbi	Hocaözi mezarası	64	-	64
Tayyib Fakihlü/ Genclü cemaatine tâbi	Hocaözi mezarası	36	-	36
Kıllucalar	Hocaözi mezarası	54	-	54
Sağırcılar	Baraközi	30	-	30
Bünyad / Genclü cemaatine tâbi	Baraközi	50	-	50
Eşekahmedlü	Boyaluözi mezarası	111	-	111
Mahmud Fakihlü / Genclü cemaatine tâbi	Baraközi	85	1	86
Sapancılar	Öyük karyesi /Baraközi	89	-	89
Karabeylü	Baraközi	44	-	44
Salihler / Genclü cemaatine tâbi	Baraközi	75	-	75
Osmanhacılu / Genclü cemaatine tâbi	Baraközi	40	-	40
İsahacılu	Kayadere mezarası ve Kurdşeyh mezarası	79	1	80

Muradfakihlû	Ayvacık mezrası /Çubuk	55	1	56
Ukkâşalu	Ayaş / Ankara	14	-	14
Kozcuğaz Perakende cemaati	Ayubasan / Ayaş / Ankara	4	-	4
Uluyörük	Başayaş / Ankara	6	-	6
Toplam: 67 cemaat		4.313	56	4.369

Kaynak: TKG.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

982’de (1574-75) Ankara Yörükleri, idarî bakımdan kazaya dâhildiler. *Yörükân-ı Ankara kazası, Kaza-i Yörük-i Ankara, Ankara Yörük Kazası*⁶⁶² adlarıyla anılan kazada, yörük cemaatleri -Uluyörük de dâhil- yerleşik hâle getirilmiş olmalıdır. Sonraki dönemlere ait nüfus defterlerinde Uluyörük’e bağlı bir kısım cemaatlerin adlarını taşıyan köyler bulunmaktaydı. Ömerler, Köseler, Cenger, Mahmudlar, Sarıobası, Hamzalar, Karahamzalı, Karailyas, Menteşe, Kadiobası adlı köyler Uluyörük’e tâbi cemaatlerin adlarını taşıyan köyler arasındaydı.⁶⁶³

18 Şevval 1111’de (8 Nisan 1700) Ankara Yörükân kazasına kayıtlı toplam 52 köy bulunmaktaydı. Köylerden 35’e kullanılmaktaydı 17’si ise harap olmaya yüz tutmuş vaziyetteydi. Kullanılır olan köyler arasında Uluyörük’e tâbi cemaatlerin adlarını taşıyan köyler mevcuttu. Sasalar, Mahmudlar, Kadiobası, Kalınağıl, Karahaliller, Ömerler, Kırgencli, Hamzalar, Köseler, Elçiler, Aydınfakih, Menteşeler, Diğer Köseler, Karahamzalar, Sarıobası, Biçer, Karailyaslı, İshacı, Kınık adlı köyler Uluyörük’e tâbi cemaatlerin adlarını taşıyan köylerdi. Harap olmuş köyler arasında ise Uluyörük’e tâbi cemaatlerin adlarını taşıyan Hüseyinler, Esenler, İsabeyli, Kızılöz ve Kozcuğaz adlı köyler vardı. Boş olmayan köylere toplam kaydedilen nüfus 146’ydı. Nüfusun 14’ü askerî tayfadan, 132’si reayadandı.⁶⁶⁴

Tablo 1.198. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri 1111 (1700) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Reaya	Askeri	Toplam Nüfus	Tahmini Nüfus
Sasalar	14	3	17	85
Mahmudlar	3	-	3	15
Cenger	13	1	14	70
Kadiobası	4	5	9	45
Kalinağıl	3	-	3	15
Karahaliller	10	-	10	50
Ömerler maa Kırgencli	6	1	7	35
Hamzalar	10	-	10	50
Köseler	13	1	14	70
Elçiler	7	-	7	35
Aydınfakih	5	-	5	25
Menteşeler	8	2	10	50

⁶⁶² BOA, MD, nr. 24, s. 155, hk. 419.

⁶⁶³ BOA, Nüfus Defteri, nr. 1801, s. 3-54.

⁶⁶⁴ BOA, KK, nr. 2752, s. 72-81.

Diğer Köşeler	6	-	6	30
Karahamzalar	3	1	4	20
Sarıobası	11	-	11	55
Biçer	6	-	6	30
Karailyaslı	4	-	4	20
İsahacılı	3	-	3	15
Kınık	3	-	3	15
Toplam	132	14	146	730

Kaynak: BOA, KK, nr. 2752, s. 72-81.

Muharrem 1252 (Nisan 1836) tarihli nüfus defterinde ise Ankara Yörükân kazasına dâhil köyler içinde 11 köy, Uluyörük cemaatlerinin adlarını taşıyordu. Ömerler, Köşeler, Cenger, Mahmudlar, Sarıobası, Hamzalar, Karahamzalar, Karailyas, Elçiler, Menteşe ve Kadiobası söz konu 11 köyün adıydı. Adları zikredilen köylerde kayıtlı toplam nüfus 524'tü. Nüfusun 188'i tüvana yani güçlü, kuvvetli, 200'ü çocuk, 136'sı ihtiyardı.⁶⁶⁵ Hane nüfusunu vermediği için bu devirde nüfus tahmininde bulunmak biraz müşkildir.

Tablo 1.199. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri 1252 (1836) Tarihli Nüfus Tablosu

Köy	Tüvana	Sabi	Müsin	Toplam	Tahmini Nüfus
Ömerler	44	49	20	113	220
Köşeler	54	27	23	104	270
Cenger	4	14	8	26	20
Mahmudlar	12	16	11	39	60
Sarıobası	26	40	30	96	130
Hamzalar	9	12	8	29	45
Karahamzalar	16	21	17	54	80
Karailyas	5	5	4	14	25
Elçiler	3	6	5	14	15
Menteşe	6	3	2	11	30
Kadiobası	9	7	8	24	45
Toplam	188	200	136	524	940

Kaynak: BOA, NFS.d, nr. 1807, s. 15.

1.2.4. Teke Livası Uluyörük Cemaatlerinin Nüfusları

Uluyörük adını taşıyan cemaatlerin küçük bir bölümü ise Antalya sancağına bağlı Teke Livası'nda yaşamaktaydılar. II. Bayezid dönemi sonrası yapılan bir tahrirde toplam 11 cemaatten⁶⁶⁶ müteşekkil olan Teke bölgesi Uluyörüklerinin cemaat sayıları, 937'de (1530-31) 21'di.⁶⁶⁷ 1568'de ise cemaat sayısı 10'du. Bölgedeki Uluyörük cemaatleri Teke'ye tâbi Antalya, Karahisar, Elmalı ve Çoma kazalarındaydılar.⁶⁶⁸

⁶⁶⁵ BOA, Nüfus Defteri, nr. 1807, s. 15.

⁶⁶⁶ BOA, MAD, nr. 253, s. 57-65.

⁶⁶⁷ BOA, TD, nr. 166, s. 578.

⁶⁶⁸ TKA.TD, nr. 187, vr. 41b-53b.

Teke sancağı Uluyörük cemaatleri hakkında teferruatlı bilgiler içeren kaynaklar XVI. yüzyıla aittir. XV. yüzyıla ait tahrir defterlerinde ise bu bölgede bulunan Uluyörük cemaatleri hakkında tafsilatlı bilgiler mevcut değildir.⁶⁶⁹

Teke Livası Uluyörükleri hakkında elimizde mevcut ilk kaynak, II. Bayezid devri sonrası yapılmış olan bir tahrir defteridir. Ancak bu defterin tamamı elimizde mevcut değildir. Ayrıca defterin kesin tarihini de tespit etmek mümkün değildir. Defterin içinde geçen bir ifadeden tahririn tahminen II. Bayezid devri sonrası yapıldığı anlaşılmaktadır.⁶⁷⁰ Söz konusu defterdeki kayda göre, Teke Livası'na bağlı Antalya adlı kazada bulunan Uluyörük'e toplam 11 cemaat kayıtlıydı. Bu cemaatlerin adları ve nüfusları aşağıdaki Tablo 1.200'de gösterilmiştir. Buna göre bu dönemde Antalya kazasında bulunan Uluyörük cemaatlerinin nüfusu toplam 648'dir.⁶⁷¹ Nüfusun 603'ü hane, 45'i mücerred. Ayrıca hane nüfusunun 514'ü bennaktı. Cemaatlerin içinde yalnızca Uluyörük adını taşıyan, 120 hane ve 2 mücerred nüfusu olan cemaat, Hamid livasındaydı. Cemaat aynı zamanda bu devirde Uluyörük'ün , hane ve bennak nüfusu en fazla olduğu cemaat idi. Uluyörük'ün en az hane nüfusuna sahip cemaati ise 14 hane ve 16 nüfusla Fersenk? cemaat idi. Nusretler cemaatinde 2 kişi fakih, 1 kişi kethüda, 1 kişi mütevellî, Bozcabahadır Genclisi cemaatinde 1 kişi Âl-i Resul yani peygamber ailesinden, 1 kişi zaviye cabisi 1 kişi fakih ve aynı zamanda zaviye şeyhi, Saruhanoğlu Genclisi cemaatinde 1 kişi kethüda, Bektaş Genclisi Yörükleri'nde 1 kişi kethüda, 1 kişi mecnûn, 1 kişi muhassıl, 1 kişi âhi-i kadîm, 1 kişi meremmetci, 1 kişi zaviye şeyhi ve fakih, 1 kişi fakih, Solak ve Kırmızıcı cemaatinde 1 kişi fakih-imam, 1 kişi fakih, 1 kişi lâl, 3 kişi bilfiil tımar tasarruf eden sipahi, 2 kişi kara, Kızılkeçili cemaatinde 1 kişi mütevellî, 1 kişi fakih, 1 kişi fakih-imam, Hamid Livası'nda bulunan Uluyörük cemaatinde 1 kişi kötürüm, 1 kişi fakih-imam ve aynı zamanda müderris, 1 kişi kara, Çörti cemaatinde 1 kişi fakih-imam, İvaz Fakih cemaatinde ise 1 kişi kethüda, 1 kişi a'mâ, 1 kişi karaydı.⁶⁷²

Tablo 1.200. II. Bayezid Devri Sonrası Teke Livası Uluyörükleri Nüfus Tablosu

Cemaatin Adı	Hane	Bennak	Mücerred	Nüfus
Nusretler	98	95	13	111
Bozcabahadır Genclüsü	36	33	5	41
Saruhanoğlu Genclüsü	33	32	3	36
Tura Genclüsü	21	21	-	21

⁶⁶⁹ Abdüllatif Armağan, "XV ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı'nda Konar-Göçerler: Sosyo-Ekonomik ve Demografik Durumları", *Osmanlıdan Cumhuriyete Yörükler ve Türkmenler*, Ankara 2008, s. 92.

⁶⁷⁰ BOA, MAD, nr. 253, s. 52.

⁶⁷¹ Defterdeki verilerle bizim topladığımız veriler arasında fark olduğu için nüfus, hane, mücerred vs. nüfusa ait bilgilerde kendi hesapladıklarımız esas alınmıştır.

⁶⁷² BOA, MAD, nr. 253, s. 57-65.

Bektaş Gençlüsü Yörükleri	83	76	8	91
Solak ve Kımızcı	64	56	3	67
Fersenk?	14	14	2	16
Kızılcakeçilü	23	22	3	26
UluYörük (Hamid Livası'nda sakinler)	120	119	2	122
Çörti	49	48	3	52
İvazfakih	62	-	3	65
Toplam:	603	514	45	648

Kaynak: BOA, MAD, nr. 253, s. 57-65.

937'de (1530-31) Teke sancağında bulunan UluYörük cemaatlerin sayısı 21'di. Bir önceki tahrirde var olan Çörti ve İvazfakih cematleri zikredilen dönemde bulunmuyorlardı. Bayındır, Mamac ve Ali Fahreddin Yörükleri, Kabil ve Beylerhan, Kızılkeçili, Veli Fakih, Kara Koyunlu, Göllüler, Büyük Dirkemiş, Şeyhbey Yörükleri, Emreoğlu, Durali ve Taşkesiği adlı cemaatler ise UluYörük'e bu devirde dâhil olmuş cemaatlerdi.⁶⁷³ UluYörük'e yeni dâhil olan cemaatler, II. Bayezid devrinden sonra yapılan tahrirde Karahisar kazasına tâbi Serik Yörükleri cemaatine kayıtlıydılar.⁶⁷⁴ 937'de (1530-31) UluYörük'e kayıtlı toplam 982 nüfus vardı. Nüfusun 927'si hane, 55'i mücerreddi. Hane nüfusunun 652'si bennâkti. UluYörük'e kayıtlı cemaatlerin nüfusları bir önceki dönemdeki defter esas alınarak yapılmıştı.⁶⁷⁵ Yeni kaydolan cemaatlerden Bayındır cemaatinde 1 kişi imam, 1 kişi kara, Mamac ve Ali Fahreddin cemaatinde 1 kişi imam, 1 kişi kethüda, Kabil ve Beylerhan cemaatinde 1 kişi fakih ve aynı zamanda zaviye şeyhi, 4 kişi sipahizâde, 1 kişi sipahi, 1 kişi fakih-imam, 1 kişi mecnûn, 2 kişi imam, 1 kişi mu'tak, 2 kişi kara, Kızılkeçili cemaatinde 1 kişi sipahi, 1 kişi fakih-imam, Veli Fakih cemaatinde 1 kişi muhassıl, 1 kişi zaviye sahibi, Karakoyunlu cemaatinde 2 kişi fakih, Şeyhbey Yörükleri cemaatinde 1 kişi kötürüm, 1 kişi kara, 1 kişi fakih, Emreoğlu cemaatinde 1 kişi muhassıl, 1 kişi fakih-imam, 1 kişi mu'tak, Taşkesüğü cemaatinde 1 kişi kethüda, 1 kişi kötürüm, 1 kişi kara, 4 kişi sipahizâdeydi.⁶⁷⁶

Tablo 1.201. Teke Sancağı UluYörük Cemaatleri 937 (1530-31) Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaatin Adı	Hane	Bennak	Mücerred	Nüfus
Nusretler	98	95	13	111
Bozcabahadırğenclüsü	36	33	5	41
Saruhanoglugenclüsü	33	32	3	36

⁶⁷³ BOA, TD, nr. 166, s. 578.

⁶⁷⁴ BOA, MAD, nr. 253, s. 23-30.

⁶⁷⁵ Başkanlık Osmanlı Arşivi, Hicri 937 tarihli ve 166 numaralı Tapu Tahir defterindeki UluYörük cemaatlerine ait nüfus bilgileri, BOA, Maliyeden Müdevver Defterler arasında bulunan 253 numaralı defterden alınmıştır. Bu defter eksik ve tarihsizdir. Ancak defterdeki bir ifadedden II. Bayezid'in vefatından sonra yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu defterde UluYörük'e kayıtlı cemaatlerin sayısı 11'di. Söz konusu defter referans alınarak hazırlanan 166 numaralı Tapu Tahir defterinde ise UluYörük'e bağlı cemaatlerin sayısı 21'di. UluYörük'e kayıtlı yeni kaydedilen cemaatler, referans alınan defterde başka cemaate kayıtlıydı. Her iki defter arasında başka bir tahrir mevcut olmadığı için aradaki farkın neden kaynaklandığı tespit edilememiştir. Bu sebeple her iki defterdeki verilere ihtiyatlı bakmak gerekmektedir.

⁶⁷⁶ BOA, MAD, nr. 253, s. 23-30; TD, nr. 166, s. 578.

Turagenclüsü	21	21	-	21
Bektaşgenclüsü Yörükleri	83	76	8	91
Solak ve Kımızcı	64	56	3	67
Fersenk?	14	14	2	16
Kızılcakeçilü	23	22	3	26
Uluyörük (Hamid Livası'nda sâkinler)	120	119	2	122
Bayındır	22	-	-	22
Mamac ve Alifahreddin Yörükleri	43	-	-	43
Kabil ve Beylerhan	127	-	4	131
Kızılkeçilü	25	-	-	25
Velifakih	11	-	1	12
Karakoyunlu	30	29	1	31
Göllüler	13	-	5	18
Büyükdirkemiş	24	24	1	25
Şeyhbey Yörükleri	59	57	2	61
Emreoğlu	26	25	1	27
Durali	12	12	-	12
Taşkesiği	43	37	1	44
Toplam	927	652	55	982

Kaynak: BOA, TD, nr. 166, s. 578.

1568'de Teke bölgesi Uluyörükleri, 10 farklı cemaat adıyla Teke'ye bağlı Antalya, Karahisar, Elmalı ve Çoma kazalarına bağlı muhtelif köy ve mezralara perakende haldeydiler. 937'de (1530-31) 21 olan cemaat sayısı bu dönemde 10'a gerilemişti. Cemaatler, Nusretli, Bozcabahadır Genclüsü, Dirkemiş⁶⁷⁷, Ali Fahreddin⁶⁷⁸ ve Mamaclar, Tura Genclüsü, Hamid Livası Yörük cemaati, Kalhak, Dünyadin, Alaiye Perakende cemaati ve Enişe Karyesi Yörük cemaatiydi. Zikredilen cemaatler, bulundukları yerlerin adları Tablo 1.202'de gösterilmiştir. Bu tarihte Uluyörük'e kayıtlı 851'i hane, 665'i mücerred⁶⁷⁹ toplam 1.516 nüfus bulunmaktaydı. Nusretli cemaatinde 2 kişi sufi, 1 kişi mu'tak, 2 kişi kethüda, 1 kişi fakih, Bozcabahadır Genclisi cemaatinde 3 kişi Âl-i Resûl, 1 kişi fakih, 1 kişi sufi, 1 kişi mu'tak, Menderle köyündeki cemaatte 1 kişi fakih, Kamarlar, Kamarbeyli ve Manay'daki cemaatte 1 kişi kötürüm, Eğri, Nısf-ı Eğri, Kurdoğlu ve Eyük'e kayıtlı cemaatte 1 kişi kötürüm, İshakçı, Örgünlü ve Araca'ya kayıtlı cemaatte 1 kişi fakih, 2 kişi sipahi, Dere Karyesi'nde 1 kişi kötürüm, Karahisar Kazası'nda bulunan cemaatte 2 kişi fakih, Elmalı Kazası'nda bulunan cemaatte 1 kişi fakih, Hamid Livası Yörükleri'nden Hasanpaşa adlı köye kayıtlı cemaatte 1 kişi fakih-imam, Enişe Karyesi Yörük cemaatinde 1 kişi fakih, 1 kişi muhassıl, Ayukca, Gargacuk ve İstavras köylerine kayıtlı cemaatte 2 kişi sufi, 3 kişi fakih, 2 kişi mu'taktı.⁶⁸⁰

⁶⁷⁷ Dirkemiş/Tikemiş cemaati XV ve XVI. yüzyıllarda Hamid Sancağına bağlı Gölhisar'ın iki büyük cemaatinden biriydi bk. Zeki Arıkan, *XV-XIV. Yüzyıllarda Hamid Sancağı*, İzmir 1988, s. 83.

⁶⁷⁸ Ali Fahreddin cemaatinin büyük bir kısmı XV ve XVI. yüzyıllarda Hamid Sancağına tâbi Gölhisar adlı kazada bulunuyorlardı Bk. Zeki Arıkan, *Hamid Sancağı*, s. 83.

⁶⁷⁹ Buradaki mücerred nüfus, toplam nüfus sayısından hane nüfusunun çıkarılmasıyla tarafımızdan hesaplanarak yazılmıştır.

⁶⁸⁰ TKA.TD, nr. 187, vr. 41b-53b.

Tablo 1.202. Teke Livası Uluyörük Cemaatleri 1568 Tarihli Nüfus Tablosu

Cemaat Adı	Bulundukları Yer	Hane	Mücerred	Nüfus
Nusretlü cemaati	-	72	68	140
Bozcabahadır Genclüsü cemaati	-	23	16	39
	Antalya	14	10	24
	Ede karyesi	29	16	45
	Viranşehir karyesi	11	4	15
	Kondu karyesi ve Söğüt mezarası	33	21	54
	Gökceöyük, Karaizi, Solak, İn, Harun karyeleri	19	11	30
	Manderle karyesi	6	6	12
	Yüreğir karyesi	5	4	9
	Taşkeskiği	53	41	94
	Acami ve Teleme karyeleri	7	4	11
	Fıgla ve Andiye karyeleri	3	7	10
	Donansa karyesi tâbi Kızıköprü	3	2	5
Dirkemiş cemaati	-	38	24	62
	Mamarlar, Mamarbeyli, Mesnay karyeleri	18	13	31
	Eğri, Nısf-ı Eğri, Kurdoğlu, Eyük köyleri	34	37	71
	Karakoyunlu karyesi	2	4	6
	İshakçı, Örgünlü ve Aranca karyeleri	15	7	22
	Dere karyesi	6	10	16
	Yetüşçe ve Çukurca karyeleri	3	5	8
	Akkilise karyesi	6	5	11
Alifahreddin ve Mamacılar cemaati	-	30	41	71
	Mirahur, Semander, Karkın, Köşeler, Bayır, Yahşilü, Akviran, Sekci karyeleri	17	11	28
	Karahisar Kazası	77	57	134
	Kızılağaç, Göllüler, Karaalil karyeleri, Kızılkaya kazasına tâbi	10	8	18
Turagenclüsü cemaati	-	9	2	11
	Elmalu Kazası	12	6	18
	Dokuzağaç karyesi	2	3	5
	Gürz karyesi	2	2	4
Hamid Livası Yörük cemaati	Hasanpaşa karyesi	18	18	36
	Kızılçam, Dumanöyüğü, Bayramlı, Gazık, Balıklı, Bey karyeleri	22	15	37
	Ağalan ve Aharlı karyeleri	13	19	32
	Tahni/Tefenni, Kızılali, Firuzlu, Ahilü karyeleri	23	14	37
Kalhan/Kalhak cemaati		13	8	21
	Karamânî, Kağılcık, Marmal, Bedirli karyeleri	9	17	26
	Kovan Karyesi	3	4	7
Dünyadin/Çonbadin cemaati		13	13	26
	Sazak, Yavlı, Başkapu karyeleri	20	0	20
	Genclü karyesi	7	8	15

	Elman karyesi	6	8	14
	Çoma kazası	3	2	5
Alaiye Perakende cemaati		50	29	79
Enişe Karyesi Yörük cemaati		46	35	81
	Ayukca, Gargucak, İstavras karyeleri	46	30	76
Toplam:		851	665	1516

Kaynak: TKG.TD, nr. 187, vr. 41b-53b.

Zikerdilen cemaatler dışında Biga kazasında Uluyörük adıyla 13 hane nüfusuna sahip bir cemaat daha bulunmaktaydı.⁶⁸¹ Cemaat Uluyörük ve Paşayigit cemaati adıyla kayıtlıydı. Cemaate 240 akçe vergi takdir edilmişti.⁶⁸²

Sonraki dönemlerde bölgedeki konar-göçerler arasında Uluyörük adına rastlanılmamaktadır. Diğer bölgelerdeki Uluyörük'ler gibi Teke yöresindeki Uluyörük'e tâbi cemaatler de Uluyörük adı terkedilip kendi adlarıyla anılmış olmalılar. Cemaatler içerisinde 937'de (1530-31) Uluyörük'e tâbi Karakoyunlu cemaati, 1724'de Karahisar-ı Teke bölgesinde meskundu. Yine aynı cemaate mensup olanlardan 23 nüfus 1735'te Döşeme Derbendi'nde derbentçi olarak görevlendirilmişlerdi. Keza söz konusu cemaat 1767'de Teke Kazasının Karaoğlan adlı köyünde meskundu. Döşeme Derbendi'ne yerleştirilen Karakoyunlu cemaati 1814'te kendi adlarını taşıyan mukataaya dâhildiler. Cemaat 1845'te nüfusları oldukça artmış ve büyük bir oymak haline gelmişti.⁶⁸³

983'te (1575-76) bölük adıyla ilk defa karşımıza çıkan Adilli kabilesi hakkında bu tarihten sonraki zamanlarda taranılan kaynaklarda bilgiye rastlanılmamıştır.

890'da (1485/86) bölük adıyla rastladığımız Ağca/Akcakoyunlu bölüğü ise kabile adıyla varlığını XIX. yüzyılın ortalarına kadar devam ettirmişti. Kabilenin nüfusu XVI. yüzyılın sonlarında 685 iken, XVII. yüzyılın sonlarında 580'e gerilemişti. Vergi mükellefi hane nüfusu ise 371'den 116'ya gerilemişti. XIX. yüzyılda Zile Yörükleri arasında olan Akcakoyunlu kabilesi 3 köyde kaydedilmişlerdi. Bu zamanda 36'sı hane toplam 94 nüfusları bulunuyordu..

İlk defa bölük adıyla 890'da (1485-86) karşılaştığımız bir başka bölük olan Akkuzulu kabilesinin nüfusu XVI. yüzyılın sonlarında yaklaşık 1261'di. XVII. yüzyılda Akkuzulu kabilesinin bir kısmı Şarkîpâre kazasında bulunuyordu. Yüzyılın sonlarında kabile biri boş toplam 5 kışlakta kayıtlıydı. Bu dönemde Şarkîpâre Akkuzulu kabilesinin 55 vergi hanesi nüfusu vardı. Bu da yaklaşık 275 kişi demekti. Yine aynı yüzyılın

⁶⁸¹ Afyoncu, "Ulu Yörük", s. 5.

⁶⁸² BOA, TD, nr. 166, s. 222.

⁶⁸³ Mehmet Ak, *Teke Yörükleri (1800-1900)*, Ankara 2015, s. 47, 48.

sonlarında bir kısım Akkuzulu kabilesi mâlî açıdan Zile Voyvodalığına', idarî açıdan Sivas'ın Ortapâre adlı kazasına tâbiydiler. Bu zamanda Ortapâre'deki Akkuzulu kabilesi toplam 8 köyde 129 vergi hanesine sahipti ve yaklaşık nüfusları 645'ti. Şarkîpâre ve Ortapâre Akkuzulu kabilelerinin nüfusların toplamı ise XVII. yüzyılın sonunda 920'iydi. XIX. yüzyılın ortalarında ise Zile Yörükân kazasına tâbi Akkuzulu kabilesi bu zamanda 11 köyde 546 hane nüfusundan meydana geliyordu. Bu zamanda yaşı 10 ve daha aşağı 289 da erkek çocuğu kayıtlıydı. Yaklaşık nüfusları 2.730'du.

XV. yüzyılın ortalarından itibaren bölük statüne kavuşmuş Uluyörük kabilelerinden bir başkası olan Aksalurlu kabilesi, XVI. yüzyılın sonlarında 5 cemaat ile 1 kışlakta yaklaşık 2.259 nüfusa sahipti. XVII. yüzyılın sonlarında Sivas'ın Ortapâre kazasına bağlı 9 köyde yaklaşık nüfusları 980'di. Gelirleri XIX. yüzyılda Zile Muhassıllığı'na kayıtlı olan Aksular kabilesi bu zamanda 7 köyde yaklaşık nüfusları 1270'ti

XVI. yüzyılın sonlarına doğru 13 kışlakta yaklaşık 1.775 nüfusa sahip olan Alibeyli bölüğü hakkında sonraki dönemlerine ait incelediğimiz belgelerde bilgiye rastlanmamıştır.

Bölük adıyla Uluyörük'e 890'da kaydedilen bir başka kabile olan Ballı kabilesi, XVI. yüzyılın sonunda 14 kışlak/köyde yaklaşık 4.355 nüfusa sahiptiler. XVII. yüzyılın sonlarında 249 hane nüfusuyla 14 köydeydiler. Bu zamandaki yaklaşık nüfusları 1245'ti. XIX. yüzyılın ortalarına doğru 15 köyde ve yaklaşık 1.985 nüfusa sahiplerdi.

Çakıralili cemaati, bölük adıyla XVI. yüzyılın sonlarında kayıtlıydı ve yaklaşık 1.676 nüfusa sahipti. XVII. yüzyılın ilk yarısında 190 hane nüfusu ve yaklaşık 950 kişi, aynı yüzyılın sonlarında 207 hane nüfusu yaklaşık 1.035 kişiydiler.

Uluyörük'e bölük adıyla ilk defa 926'da (1519-20) kaydedilen Çapanlı bölüğü, XVI. yüzyılın sonunda 8 kışlakta yaklaşık 2.432 nüfusa sahipti. XVII ve XVIII. yüzyıllarda haklarında taradığımız kaynaklarda bilgiye rastlayamadığımız Çapanlı, aşiret adıyla, XIX. yüzyılda Zile Yörükleri arasında kayıtlıydılar ve nüfusları yaklaşık 139'du.

926'da (1519-20) bölük adıyla kaydedilen Çavurcu kabilesi, XVI. yüzyılın sonlarında 8 kışlakta tahmini nüfusları 2.270'ti. çavurcular hakkında sonraki zamanlarına dair taradığımız kaynaklarda bilgiye rastlanmamıştır.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık kabilelerinden olan Çepniler, 890'da (1485-86) bölük statüsündeydiler. XVI. yüzyılın sonlarına doğru nüfusları yaklaşık 8.114'tü. XVII. yüzyılda mâlî bakımdan bir kısmı Tokat Voyvodalığı'na tâbi Hoca Hâslarına, bir kısmı Zile Voyvodalığı'na tâbiydiler. Tokat Voyvodalığı'na dâhil olanlar Şarkîpâre, Zile Voyvodalığı'na tâbi olanlar Ortapâre kazasındaydılar. Hoca Hâslarına tâbi olan Çepni kabilesi 1053'de (1643-44) yaklaşık 3.095 nüfusa sahipti. Aynı Çepnilerin nüfusu 1093'te (1682) yaklaşık 1.265, 1104'te (1692-93) 1.295'ti. Ortapâre Kazası'na dâhil olanların ise nüfusları 1106'da (1694-95) yaklaşık 1.285, 1246'da (1830-31) 930'du. Aynı tarihte Bozok sancağında bulunan Çepni kabilesi ise 1.190 nüfusa sahipti.

890'da (1485-86) bölük statüsünü kazanan Çomaklı kabilesi, 983'de (1575-76) bölük statüsünden çıkarılarak cemaat adıyla Özlü bölüğüne dâhil edilmişti. Bu tarihte nüfusları yaklaşık 946'ydı.

926'da (1519-20) Aşağı Çungar ve Yukarı Çungar olmak üzere iki bölüğe taksim edilmiş olan Çungar kabilesi, XVII. yüzyılda yine iki kısım halindeydi. Kabilenin bir kısmı XVII. yüzyılın ilk yarısında idari bakımdan Sivas'ın Şarkîpâre kazasına, mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na tâbiydi. Başka bir Çungar grubu ise Sivas'ın Yüzdepâre kazasına tâbiydi ve mâlî bakımdan Zile Voyvodalığı'na dâhildi. Şarkîpâre kazasına tâbi Çungar kabilesinin nüfusu 1053'de (1643-44) yaklaşık 1.820'ydi. Aynı yüzyılın sonlarında Çungar kabilesi 1093'te (1682) kendi adını taşıyan kazada 25 kışlakta yaklaşık 1.150 kişiydiler. 1106'da (1694-95) 15 köyde kayıtlı Çungar kabilesi yaklaşık 2.330 nüfusa sahipti. Çungar kazasının nüfusu 1104'te 955 civarındaydı. Kazaya kayıtlı kışlaklardan 6'sı boştu. XIX. yüzyılda Çungar kabilesi, Zile Yörükleri'ne tâbi olarak hem Ortapâre hem de Yüzdepâre kazasındaydılar. 1845'te Zile Yörükleri'ne tâbi Çungar kabilesi 222 hane nüfusu yaklaşık 1.110 nüfustular. Aynı tarihte diğer grup Bozok sancağında ise 131 hane ve 83 mücerred nüfusla yaklaşık 738 kişiydi. 1844-45'de Ortapâre kazasına kayıtlı Çungar kabilesi 7 köyde yaklaşık 950 nüfusa sahiptiler.

İlk defa bölük adıyla 983'te (1575-76) kaydedilen Dodurga cemaati diğer adıyla Turhal Yörükleri, bahsi geçen zamanda yaklaşık 3.063 kişilik nüfusu sahiptiler. Kabilenin 1053'te (1643-44) 1.075, 1093'te (1682) 445, 1104'de (1692-93) yaklaşık 465 nüfusu bulunuyordu.

XVI. yüzyılın sonlarında yaklaşık 950 civarında bir nüfusa sahip olan Ekizli/İkizli bölüğünün sonraki zamanlardaki nüfusları hakkında taradığımız kaynaklarda bilgiye rastlanmamıştır.

Uluyörük'e bölük adıyla ilk defa 983'te (1575-76) kaydedilen bölükler arasında bulunan Gökceli 5 kışlakta nüfusu yaklaşık 950'ydi. XVII. yüzyılda toplam 15 kışlakta yaklaşık 905 nüfusları bulunuyordu. XVIII. yüzyılda ise bir kısım Gökceli cemaatleri Amasya'ya tâbi Geldiklan'da kendi adlarını taşıyan köyde bulunuyorlardı. XIX. yüzyılda Zile Yörükleri'ne dâhil edilmiş olan Gökceli cemaatlerinin bir kısmı Zile'de, bir kısmı Amasya'daydı. 1246'da (1830-31) nüfusları yaklaşık 1.214'tü.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık bölüklerinden biri olan İlbeyli bölüğü, 983'te (1575-76) yaklaşık 12.500 civarında nüfusa sahipti. XVII. yüzyılda bölük statüsünden çıkarılmış olan İlbeyli kabilesi, iki kısma ayrılmıştı. Bir kısmı İlbeyli kazası adıyla idari olarak Sivas'a, bir kısmı ise kabile adıyla Ortapâre kazasına dâhil edilmişlerdi. İlbeyli kazası mâlî olarak Tokat Voyvodalığı'na tâbi Hoca Hâsları'na, Ortapâre İlbeylileri ise Zile Voyvodalığı'na dâhil edilmişlerdi. 1053'te Tokat Voyvodalığı'na tâbi İlbeyli kabilesi 47 kışlakta yaklaşık 4.561 kişiydiler. 1093'te (1682) ise Tokat Voyvodalığı İlbeylileri 41 kışlakta kayıtlıydılar. Bu zamandaki nüfusları yaklaşık 3.683'tü ve kışlaklarının 6'sı boş ve harp vaziyetteydi. 1104'te (1692-93) Tokat Voyvodalığı'na tâbi İlbeyliler toplam 53 kışlaktaydılar. Ancak kışlaklardan 14'ü boştu. Bu zamanda İlbeylilerin nüfusu yaklaşık 3.485'ti.

Mâlî açıdan Zile Voyvodalığı'na, idarî açıdan Ortapâre kazasına dâhil olan İlbeyli kabilesi ise 1106'da (1695-96) 20 köyde yaklaşık nüfusları 1580'di. XIX. yüzyılda ise İlbeyli kazasına 34 köy kayıtlıydı ve kazanın nüfusu 1246'da (1830-31) tahmini 3.054'tü. Zile Muhassıllığı'na tâbi İlbeyli kabilesi ise 1259'da (1843-44) 11 köyde 120 hane nüfusu ve 174 hane dışı nüfus vardı. Tahmini nüfusları 600'dü.

983'te (1575-76) tahmini 1.166 kişilik nüfusa sahip olan İzzeddinli ve İdrisli bölüğü hakkında bu tarihten sonra taradığımız kaynaklarda bilgiye rastlanmamıştır.

Uluyörük'e bölük adıyla 926'da (1519-20) kaydedilmiş olan Kabasakallı bölüğü 983'te (1575-76) yaklaşık 434 nüfusa sahipti. Bu dönemden sonra Kabasakallı kabilesi, İlbeyli kazasına dâhildi. İlbeyli kazasına dâhil edilen Kabasakal kışlağının/karyesinin nüfusu 1093'te (1682) yaklaşık 121, 1104'te (1692-93) 135, 1246'da (1830-31) 43 nüfusu bulunuyordu.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık bölüklerinden bir başkası olan Karakeçili kabilesi XVI. yüzyılın sonlarına doğru yaklaşık 12.000 kişilik nüfusa sahipti. XVII. yüzyılın sonlarında bir kısmı Yüzdepâre kazasına dâhil olan Karakeçili kabilesi, bu zamanda 18 köyde yaklaşık nüfusları 1.600'dü. XIX. yüzyılın ilk yarısında ise 8 köyde 560 civarında nüfusları bulunuyordu.

Uluyörük'e tâbi Kiranpa bölüğünün nüfusu XVI. yüzyılın ikinci yarısında yaklaşık 3.000'di. XVII. yüzyılın sonlarında ise Ortapâre kazasına tâbi Kiranpa adlı köyün, bu bölükten kalanlarla teşekkül ettirilmiş olduğunu düşünmekteyiz. Bu dönemde köyde kayıtlı 25 nüfus vardı. XIX. yüzyılda ise Zile'nin Kuştaş nahiyesine bağlı Kiranpa adlı bir köy vardı ve nüfusu 74'tü.

Uluyörük'e tâbi Koyunculu bölüğü, XVI. yüzyılın ikinci yarısında nüfusları yaklaşık 1.000'di. Bu dönemden sonra tâbi olduğu Akkuzulu kabilesine tekrar bağlanarak köy adıyla varlığını XIX. yüzyılda da devam ettirmişti. 1261'de (1845) 23 vergi hanesi olan bir köydü.

Uluyörük'ün Kulağuzlu adlı bölüğü, XVI. yüzyılın ikinci yarısında 2.858 nüfusa sahipti. Daha sonra bölüğe tâbi cemaatlerin izlerine rastlanmamıştır. Ancak 1261'de (1845) Sivas'a bağlı Kulavuz adlı bir mahalle vardı. Söz konusu mahalle bu bölüğün bakiyesi olabilir. Bu zamanda mahallede 33 hane nüfusu kayıtlıydı. Bu da yaklaşık 150 kişilik bir nüfusa tekabül etmekteydi.

Uluyörük'ün Kurugöllü adlı bölüğünün nüfusu XVI. yüzyılın sonlarında tahminen 1.852'yd. XVII. yüzyılın sonlarında Kurugöllü kabilesinin nüfusu 830'a, XIX. yüzyılın ilk yarısında ise 430'a gerilemişti.

Uluyörük'ün bölüklerinden bir başkası olan Özlü, XVI. yüzyılın ikinci yarısında yaklaşık 5.000 nüfuslu bir bölüktü. Bölüğün Yüzdepâre kazasında bulunanları aynı yüzyılın sonlarına doğru 700 nüfusları vardı. XVII. yüzyılda ise Yüzdepâre kazası Özlü kabilesinin nüfusu 580 civarındaydı. 1261'de (1845) Zile Yörükleri arasında kaydedilen bir kısım Özlü kabilesinin nüfusu ise 300 civarındaydı.

Uluyörük'ün nüfusça az sayıya sahip bölüklerinden biri olan Pirevlekli bölüğü, XVI. yüzyılın sonlarında 500 civarında nüfusa sahipti. Bu zamandan sonra Pirevlekli kabilesinin adına taranılan kaynaklarda rastlanmamıştır.

Uluyörük'ün az nüfusa sahip bölüklerinden bir başkası olan Sıracı bölüğü, 983'te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılarak İlbeyli bölüğüne dâhil edilmişti. Bu zamanda 5 kışlakta yaklaşık nüfusları 1.879'du. XVII. yüzyılda idarî olarak Şarkîpâre kazasına dâhil edilmiş olan Sıracı kabilesi, mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na dâhildi. 1053'te (1643-44) 1.000 civarında olduğunu tahmin ettiğimiz Sıracı kabilesinin nüfusu aynı yüzyılın sonlarında 1093'te (1682) 970, 1104'te (1692-93) 1.185 civarındaydı.

Bölük adını almadan önce Tatlı bölüğüne bağlı bir cemaat olan Şerefeddinli bölüğü, 983'te (1575-76) 2.785 civarında bir nüfusa sahipti. Bu tarihten sonraki durumları hakkında taradığımız kaynaklarda bilgiye rastlanmamıştır.

XVI. yüzyılın ikinci yarısında Tat/Tatlı bölüğünün yaklaşık nüfusu 3.000'di. XVII. yüzyılın ikinci yarısında Tat-ı Karahisar kabilesi adıyla 49 köyde kaydedilmişlerdi ve nüfusları yaklaşık 1.905'ti. XIX. yüzyılın ilk yarısında ise Karahisar kabilesi adıyla 15 köyde kayıtlıydılar ve yaklaşık 945 nüfusları bulunuyordu.

Uluyörük'ün az nüfuslu bölüklerinden bir başkası olan Turgudlu bölüğü, XVI. asrın ikinci yarısında yaklaşık 1.133 nüfusa sahipti. XIX. yüzyılın başlarında ise Kırşehir'in Çiçekdağı nahiyesinde yerleşik durumda bulunan Turgudlu Yörükleri vardı.

XVI. asrın sonlarında Çepni ve Çakıralı cemaatlerinin de katılmasıyla nüfusu 15.000'lere dayanan Ulukamanlı bölüğü, XVII. yüzyılda müstakil cemaat halindeydi. Bu zamanda kabilenin bulunduğu kışlak 14'tü ancak kışlaklardan 9'u boştu. Boş olmayan 6 kışlakta 53 vergi hanesi kayıtlıydı. Bu da yaklaşık 265 nüfusa tekabül ediyordu.

Uluyörük'e bölük adıyla ilk defa 983'te (1575-76) kaydedilmiş olan Ustacalu/Ustaclu bölüğünün nüfusu yaklaşık 321'di. Sonraki devirlere ait nüfusları hakkında taradığımız kaynaklara bilgiye rastlanmamıştır.

XVI. yüzyılın ikinci yarısında bölük statüsünden çıkarılarak Ulukamanlı bölüğüne kaydedilmiş olan Ütüklü cemaati, XVII. yüzyılda da Ulukamanlı kabilesi içindeydi. Cemaatin, Ulukamanlı kabilesi içinde Ütüklü-yi Kebir ve Ütüklü-yi Küçük adlarıyla iki kışlağı vardı. Kışlaklarda 1104'te (1692-92) toplam 28 vergi hanesi kayıtlıydı.

Adında "bölük" ibaresi geçmemesine rağmen Uluyörük'e tâbi bir bölük gibi kabul ettiğimiz İnallı Etraki, XVI. asrın ikinci yarısında yaklaşık 6.800 nüfusa sahipti. Daha sonra müstakil olarak kaza haline gelmiş olan İnallıların nüfusu 1246'da (1830-31) 689

civarındaydı. Bu tarihten 8 yıl sonra yapılan başka bir sayımda ise İnallı kazasının nüfusu tahminen 940'tı.

Rum Eyaleti'nde bulunan Uluyörük'ün büyük kısmı XV ve XVI. yüzyılda bölükler hâlinde kaydedilmişlerdir. Bölükler halinde yazılmış Uluyörük 890'da (1485-86) toplam 26 bölükten müteşekkildi. 25 bölükte toplam 93 kışlak/cemaat kayıtlıydı. Uluyörük bölüklerinde kayıtlı cemaatlerin, 4.567'si hane, 348'i mücerred toplam 4.915 nüfusları bulunuyordu. Tahmini nüfusları ise 23.183'tü. Bu dönemde Uluyörük'ün nüfusça en kalabalık bölüğü, 2.206 kişilik nüfusa sahip Tatlı bölüğüydü. En az nüfusu olan bölüğü ise 225 kişiyle Çepni bölüğüdür. Uluyörük'ün bu devirde en fazla kışlağa sahip bölüğü 14 kışlağı bulunan Karakeçili, en az kışlağa sahip bölükleri ise 1'er kışlağı bulunan Ağcakoyunlu, Ekizlü, İlbeyli, Karafakihlü, Kırıklı, Kulağuzlu, Sıracılı ve Turgudlu bölükleriydi. Bölükler arasında en fazla hane nüfusuna 441 haneyle Tatlı bölüğü sahipti. En az hane nüfusuna sahip olan bölük ise 43 hanesi olan Çepni Bölüğü'ydü. Mücerred nüfusun en fazla olduğu bölük Karakeçili'ydi ve mücerred nüfusu 91'di. Ağcakoyunlu, Ballı, İlbeyli, İzzeddinli, Kulağuzlu, Özlü, Saracılı, Turgudlu bölükleri ile İnallı Etrâki'nde bu devirde mücerred nüfus bulunmuyordu. Karakeçili bölüğü, bu dönemin en fazla nüfusuna sahip bölüğü olmasına rağmen, mücerred nüfusu fazla olduğu için toplam nüfusta Tatlı bölüğünün gerisinde kalmıştı.

Tablo 1.203. Uluyörük Bölüklerinin 890 (1485-86) Tarihli Kışlak/Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu

Bölükler	Kışlak/Cemaat Sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
1 Ağcakoyunlu	1	115	-	115	575
2 Akkuzulu	3	181	9	190	914
3 Aksalurlu	6	198	42	240	1.032
4 Alibeylü	2	124	2	126	622
5 Ballu	12	205	-	205	1.025
6 Çakıralilü	2	116	40	156	620
7 Çepni	3	43	10	53	225
8 Çomaklu	5	46	1	47	231
9 Çungar	2	402	39	441	2.049
10 Ekizlü	1	96	1	97	481
11 Kiranpa	9	222	27	249	1.137
12 İlbeyli	1	311	-	311	1.555
13 İzzeddinlü	2	62	-	62	310
14 Karafakihlü	1	103	25	128	540
15 Karakeçilü	14	378	91	469	1.981
16 Kırıklı/Kızıklı	1	193	19	212	984
17 Koyunculu	3	149	26	175	771
18 Kulağuzlu	1	135	-	135	675
19 Kurugöllü	3	251	2	253	1.257
20 Özlü	3	72	-	72	360
21 Pirevleklü	2	89	11	100	456
22 Saracılı	1	105	-	105	525

23	Tatlu	4	441	1	442	2.206
24	Turgudlu	1	73	-	73	365
25	Ulukamanlu	2	220	2	222	1.102
26	İnallu	7	237	-	237	1.185
	Toplam	93	4.567	348	4.915	23.183

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

926 (1519-20)'de Uluyörük'e kayıtlı olduğu bölük sayısı 31, kışlak sayısı 414'tü. Bölüklere tâbi kışlaklarda 7.930'u hane, 2.993'ü mücerred toplam 10.913 nüfus kayıtlıydı. Bu da yaklaşık 42.593 kişilik bir nüfus demekti. Bu devirde Uluyörük'e kayıtlı bölük sayısı 890 (1485-86) dönemi verilerine kıyasen 5 bölük artmıştı. Bölüklerdeki cemaatlerin kullandıkları kışlak sayısı %345 oranında, bölüklerde mevcut hane nüfusu %73 nisbetinde, bölüklere kayıtlı mücerred nüfus %760 oranında bir artış göstermişti. Toplam nüfustaki artış %122, tahmini nüfustaki artış %83'tü. Uluyörük'ün en fazla kışlağa sahip olan bölüğü İlbeyli'ydi. Bölüğün kışlak sayısı 45'ti. Uluyörük'ün en az kışlağına sahip bölüğü ise sadece bir kışlağı bulunan Sıracılı'ydı. Uluyörük'ün genel ve hane nüfusu bakımından en fazla nüfusunu barındıran bölüğü bu zamanda İlbeyli'ydi. İlbeylinin 739'u hane, 167'si mücerred toplam 906 nüfusu bulunuyordu. Bölüğün tahmini nüfusu ise 3.862'ydi. Uluyörük'ün en az hane nüfusunu barındıran bölüğü ise 36 hane nüfusuna sahip olan Çakıralili'ydi. Mücerred nüfus en fazla 308'le Ulukamanlı bölüğündeydi. Pirevlek adlı bölükte ise mücerred nüfus yoktu. Çakıralili bölüğü, 51 nüfus ve tahmini 195 nüfusuyla Uluyörük'ün en az nüfusuna sahip bölüğüydü.

Tablo 1.204. Uluyörük Bölüklerinin 926 (1519-20) Tarihli Kışlak/Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu

Bölükler	Kışlak/cemaat sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini Nüfus
1 Ağcakoyunlu	17	354	225	579	1.995
2 Akkuzulu	7	87	5	92	440
3 Aksalurlu	6	191	32	223	987
4 Alibeyli	14	268	109	377	1.449
5 Ballu	13	250	221	471	1.471
6 Çakıralili	2	36	15	51	195
7 Çapanlu	8	265	47	312	1.372
8 Çavurcu	4	86	51	137	481
9 Çepni	17	310	122	432	1.672
10 Çomaklu	6	111	27	138	582
11 Aşağı Çungar	9	229	95	324	1.240
12 Yukarı Çungar	33	454	125	579	2.395
13 Ekizli	4	57	13	70	298
14 Kiranpa	12	137	54	191	739
15 İlbeyli	45	739	167	906	3.862
16 İzzeddinli ve İdrisli	8	137	105	242	790
17 Kabasakallu	5	54	13	67	283
18 Karafakihli	11	167	55	222	890
19 Karakeçili	35	707	182	889	3.717
20 Kırıklı/Kızıklı	18	407	122	529	2.157

21	Koyunculu	8	146	38	184	768
22	Kulağuzlu	18	280	18	298	1.418
23	Kurugöllü	22	285	98	383	1.523
24	Özlü	10	363	194	557	2.009
25	Pirevlek	4	80	0	80	400
26	Saraclu	1	91	31	122	486
27	Tatlu	22	525	292	817	2.917
28	Turgudlu	10	154	66	220	836
29	Ulukamanlı	24	475	308	783	2.683
30	Ütüklü	1	120	10	130	610
31	İnalı	20	355	153	508	1.928
	Toplam	414	7920	2993	10.913	42.593

Kaynak: BOA, TD, nr. 79. s. 387-505.

983'te (1575-76) yeni bölük statüsüne kavuşan, bölük statüsünden çıkarılarak başka bir bölüğe yazılanlarla birlikte Uluyörük'e kayıtlı bölük sayısı toplam yine 31'di. Uluyörük'e kayıtlı kışlak/cemaat sayısı 588, bölüklerin toplam hane nüfusu 20.229, mücerred nüfusu 17.847, toplam nüfus 38.076'ydı. Uluyörük'ün bu devirdeki tahmini nüfusu 118.992'ydi. Bir önceki tahrir dönemine kıyasen kışlak/cemaat sayısı %42, hane nüfusu %155, mücerred nüfus %496, toplam nüfus %248, tahmini nüfusu ise %179 oranında artmıştı. XVI. yüzyılın karakteristik özelliklerinden biri olan yoğun nüfus artışından Uluyörük'ün bölükler halinde kaydedilen cemaatleri de nasiplerini almışlar – bazı bölükler dışında- ortalama %179 oranında bir nüfus artışı meydana gelmişti.⁶⁸⁴ Bu dönemde en fazla kışlağa sahip olan bölük 76 kışlakla İlbeyli'ydı. En fazla hane nüfusuna sahip olan bölük ise 2.166 ile Ulukamanlı'ydı. Ulukamanlı'yı 2.161 hane nüfusuyla Yukarı Çungar ve 2.155 hane nüfusuyla İlbeyli bölükleri takip ediyordu. Bu devrin en az kışlağına sahip olan bölüğü ise Ustacalı'ydı ve yalnızca 2 kışlağı vardı. Dönemin en az hane nüfusu 57 ile Ustacalı'daydı. Mücerred nüfus en fazla 2.192'yle Ulukamanlı'da en az 36'yla Ustacalı'daydı. En fazla nüfusa sahip bölük 4.358 nüfuslu Ulukamanlı'ydı. Tahmini nüfus bakımından da en fazla nüfusa sahip olan bölük 13.022'yle yine Ulukamanlı'ydı. Bu dönemde Yukarı Çungar, İlbeyli ve Karakeçili bölüklerin nüfusları da 12.000 civarlarındaydı. Tahmini nüfusu en az olan bölük 321'le yine Ustacalı'ydı.

Tablo 1.205. Uluyörük Bölüklerinin 983 (1575-76) Tarihli Kışlak-Cemaat Sayıları ve Nüfus Tablosu

Bölükler	Kışlak/cemaat sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini nüfus
1 Âdillü (tâbi-Akkuzulu)	8	187	207	394	1.142
2 Ağcakoyunlu	15	371	314	685	2.169
3 Akkuzulu	6	230	111	341	1.261
4 Aksalur	6	364	439	803	2.259
5 Alibeyli	13	301	271	572	1.776

⁶⁸⁴ Söz konusu döneme ait nüfus artışı aynı zaman diliminde tüm Akdeniz topluluklarında da meydana gelmişti. 16. yüzyıldaki nüfus artışının Osmanlı Devleti'ndeki ortalaması %60 civarındaydı (Braudel, Fernand, *Akdeniz ve Akdeniz Dünyası*, I. Cilt, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, İstanbul 1989, s. 269, 270).

6	Ballu	14	724	735	1459	4.355
7	Çapanlu	8	413	367	780	2.432
8	Çavurcu	8	379	375	754	2.270
9	Aşağı Çungar	12	542	603	1145	3.313
10	Yukarı Çungar	54	2161	1752	3919	12.557
11	Dodurga	8	524	443	967	3.063
12	Ekizlü	4	158	160	318	950
13	Kiranpa	28	621	399	1020	3.504
14	Gökcelü	5	167	115	282	950
15	İlbeylü	76	2155	1674	3829	12.449
16	İzzeddinlü ve İdrislü	7	192	206	398	1.166
17	Kabasakallu	5	78	44	122	434
18	Karafakihlü	10	265	249	514	1.574
19	Karakeçilü	43	2063	1761	3824	12.076
20	Kırıklı/Kızıklı	21	976	767	1743	5.647
21	Koyunculu (tâbi-i Akkuzulu)	7	189	88	277	1.033
22	Kulağuzlu	23	518	268	786	2.858
23	Kurugöllü	30	1027	825	1852	5.960
24	Özlü	26	903	788	1691	5.303
25	Pirevlek	3	80	109	189	509
26	Şerefeddinlü	16	510	235	745	2.785
27	Tatlu	23	525	292	817	2.917
28	Turgudlu	10	192	173	365	1.133
29	Ulukamanlu	69	2166	2192	4358	13.022
30	Ustacalu	2	57	36	93	321
31	İnallu	27	1.191	1.849	3.040	7.804
	Toplam	588	20.229	17.847	38.076	118.992

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Tablo 1.206. Uluyörük Bölükleri Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Nüfusları Tablosu

Tahrir dönemi	Bölük sayısı	Kışlak/cemaat sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini nüfus
890 (1485-86)	26	93	4.567	348	4.915	23.183
926 (1519-20)	31	414	7.920	2.993	10.913	42.599
983 (1575-76)	31	588	20.229	17.847	38.076	118.992

XVI. yüzyılın sonlarına doğru mâlî sistemi ifade eden bölük tâbiri Uluyörük'te yavaş yavaş terkedilmeye başlamıştı. Bölük adlarının yerini “kabile” almıştı. Kabile ile ifade edilen konar-göçer Uluyörük cemaatleri idareten, XVI. yüzyılın ortalarında kurulduğunu tahmin ettiğimiz Ortapâre, Yüzdepâre ve Şarkîpare adlı 3 kaza, mâlî bakımdan da Tokat Voyvodalığı ve Zile Voyvodalığı ile anılmaya başlamışlardı. XVII. yüzyılın sonlarına doğru Ortapâre kazasına Uluyörük'ten Aksalur, Gökceli, Çepni (bir kısmı), İlbeyli (bir kısmı), Akkuzulu, Tat-ı Karahisar kabileleri, Yüzdepâre kazasına Kurugöl, Özlü, Kırıklı, Ağcakoyunlu, Karakeçili, Karafakihli, Nallu-Ballu (bir kısmı), Çungar kabileleri, Şarkîpare kazasına ise Ulukamanlı ve Akkuzulu kabileleri bağlanmıştı. İlbeyli kasilesinin bir kısmı müstakil kaza bir kısmı Zile Voyvodalığı'na tâbiydi. İnallı Etrâki de kendi adıyla müstakil bir kazaydı. İnallı-Ballı kabileleri ile Çepni-Çungar

kabileleri bir ara birlikte kaza adıyla anılmışlardı. Sebebi ise her iki kabilenin aynı kadi tarafından idare ediliyor olmasıydı.

Rum Eyaleti'ndeki Uluyörük cemaatlerinin nüfuslarında XVII. yüzyılda azalma meydana gelmişti. Azalmanın sebeplerinden biri şüphesiz XVI. yüzyılda meydana gelen ve XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde de var olan Anadolu'daki iç karışıklıkların etkisini uzun süre göstermesiydi.⁶⁸⁵ İlerleyen zaman diliminde zaman zaman meydana gelen asayişsizlikler de nüfus üzerinde olumsuz etkisini göstermişti.⁶⁸⁶

Uluyörük'ün varlığının en iyi hissedildiği zaman dilimi olan XVI. yüzyıldaki nüfusunu kendisiyle hem-devir bazı başka konar-göçer nüfuslarıyla karşılaştırmak, Uluyörük'ün nüfus durumunu daha iyi anlamamıza vesile olacaktır. Bu bağlamda XVI. yüzyılın ikinci yarısında Danişmendli Türkmenleri 13.365, Bozulus 63.056, Varsak Türkmenleri 65.832, Halep Türkmenleri 58.399,⁶⁸⁷ Yeni İl Türkmenleri 68.838,⁶⁸⁸ 1517'de Menteşe Yörükleri 68.000, 1570'te Halep Türkmenleri 60.000, 1525-30 Maraş ve Elbistan bölgesindeki Dulkadirli Türkmenleri 100.000, XVI. yüzyılın sonunda Konya bölgesi At-Çeken oymaklarının 100.000 civarında tahmini nüfusları bulunmaktaydı. Zikredilen dönemde normal bir Osmanlı şehrinin nüfusu ise 5-15.000 arasında değişmekteydi.⁶⁸⁹

Ankara Yörükleri içinde bulunan Uluyörük cemaatleri ise bölükler halinde kaydedilmemişlerdir. 929'da (1522-23) Uluyörük'e kayıtlı 81 cemaat vardı. Bu cemaatlere toplam 4.015 nüfus kayıtlıydı. Nüfusun 2184'ü hane, 1831'i mücerreddi. Bu dönemde Ankara Yörükleri dâhilindeki Uluyörük cemaatlerinin tahmini nüfusu 12.751'di.

979 (1571-72)'da ise Ankara bölgesi Uluyörükleri'ne bağlı cemaatlerin sayısı 67'ye düşmüştü. Cemaatlere kayıtlı nüfus 4.369'du. Nüfusun 4.074'ü hane, 295'i mücerreddi. Döneme ait tahmini nüfusları ise 21.621'di. Bu durum tahmini nüfus bazında %69 oranında bir artışı. Bu dönemde Rum Eyaleti'nde bulunan Uluyörük cemaatlerinde mücerred nüfusu olağanüstü bir artış gösterirken, Ankara bölgesi Uluyörük cemaatlerinin mücerredd nüfusu tersine olarak oldukça azalmıştı.

⁶⁸⁵ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celali İsyanları*, Ankara 1999, s. 501.

⁶⁸⁶ Bu asayişsizliklerden biri 1170'ten 1173'e kadar devam etmişti. Bozok'ta bulunan Cerid cematalerinin kethüduları Yüzdepare, Ortapâre, İlbeyli, Akcakoyunlu ve Karakeçili cemaatlerinin kızlarına, hayvanlarına ve paralarına kasdetmişlerdi. Bu durum ahalinin sağa sola dağılarak perişan olmalarına sebep olmuştu (BOA, Sivas Ahkam Defteri, nr. 8, s. 7, hk. 3).

⁶⁸⁷ Tufan Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri*, s. 141.

⁶⁸⁸ İlhan Şahin, *Yeni-il Kazası ve Yeni-il Türkmenleri (1548-1653)*, s. 291.

⁶⁸⁹ İlhan Şahin, *XVI. Yüzyılda Osmanlı Anadolu'su Göçebeleri*, s. 66, 67.

Sonraki dönemde Ankara Yörük kazasına dâhil edilen Uluyörük cemaatlerinin sayılarıyla birlikte nüfusları da azalmıştı. XVIII. yüzyılın başında Ankara Yörük kazasında toplam 19 köy Uluyörük cemaatlerinin adlarını taşıyordu. XIX. yüzyılın ortalarına gelindiğinde bu sayı 11'di.

Tablo 1.207. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri Toplam Nüfusları Tablosu

Tahrir Dönemi	Kışlak/cemaat sayısı	Hane	Mücerred	Nüfus	Tahmini nüfus
929 (1522-23)	81	2.184	1.831	4.015	12.751
979 (1571-72)	67	4.313	56	4.369	21.621
1111 (1700)	19 köy	146	-	-	730
1251 (1836)	11 köy	188	-	-	940

Teke Livası'na tâbi Antalya'da bulunan Uluyörük cemaatleri de bölük stütüsünde değillerdi. II. Bayezid dönemi sonrası yapılan tahrirde 603'ü hane, 45'i mücerred toplam 648 nüfusları bulunuyordu. Tahmini nüfusları 3.060'tı. 937'de (1530-31) 927 hane, 55 mücerred toplam nüfusları 982'ydi. Tahminen nüfusları ise 4.690'dı. 1568'de ise cemaate kayıtlı nüfus 1.616'ydı. Nüfusun 665'i mücerred, 851'i haneydi. Döneme ait Antalya bölgesi Uluyörük cemaatlerin tahmini nüfusları 4.920'ydı. Bu rakamlara göre tahmini nüfus bazında Teke Livası'nda bulunan Uluyörük'e kayıtlı cemaatlerin nüfusları ilk dönemde %53 oranında, daha sonraki zaman diliminde ise %4 oranında artmıştı.

Tablo 1.208. Teke Livası'nda Bulunan Uluyörük Cemaatlerinin Toplam Nüfusları Tablosu

Tahrir dönemi	Kışlak/cemaat sayısı	Hane	Bennak	Mücerred	Nüfus	Tahmini nüfus
II. Bayezid Sonrası	11	603	514	45	648	3.060
937	21	927	652	55	982	4.690
1568	10 cemaat/ 35 farklı grup	851	-	665	1.616	4.920

II. BÖLÜM

ULUYÖRÜK'TE EKONOMİK HAYAT

2.1. Uluyörük'ten Tahsil Edilen Vergiler

Osmanlı toprak düzeninin temelini tımar meydana getirmekteydi.⁶⁹⁰ Söz konusu sistemde toprak gelir durumlarına göre tımar, zeamet ve has adlarıyla muhtelif gruplara ayrılmaktaydı. Buna ilaveten vakıf adıyla bilinen topraklar da bulunmaktaydı. Konar-göçer topluluklar da yerleşik ahalide olduğu gibi hangi çeşit toprak üzerinde bulunuyorlarsa veya yaylak-kışlak olarak hangi çeşit topraktan faydalanıyorlarsa, mâlî ve hukukî bakımlardan o kategoride değerlendirilmişler, vergileri ona göre tayin edilmişti. Tımar toprağı üzerinde yaşayanlar tımar reayası, zeamet toprağı üzerinde olanlar zeamet reayası, has topraklar üzerinde bulunan konar-göçerler has reayası, vakıf topraklar üzerinde olanlar ise vakıf reayası statüsünde kabul edilmişlerdir. Bu şekilde hem mâlî açıdan bir organizasyona dâhil olmuşlar hem de raiyyet olarak vergi mükellefi haline getirilmişlerdi.⁶⁹¹

Osmanlı vergi sisteminde, vergi mükellefi olan konar-göçerlerin de temelde şer'î ve örfî vergiler olarak gruplandırılan birtakım vergi yükümlülükleri vardı. Dolayısıyla Uluyörük'e de birtakım vergi mükellefiyeti getirilmişti. Toprak sistemine göre has reayası olan Uluyörük cemaatlerinin vergileri, bulundukları topraklara ve bu topraklarda yaptıkları tasarruflara, bu tasarruflar neticesi elde ettikleri tarım ürünlerine, sahip oldukları hayvanlara, arizî durumlarına, vs. göre tayin edilen vergilerdi. Bu vergiler kanunlarda tespit edilerek takdir ve tahsil edilmekteydi.

Uluyörük'te tahsil edilen vergilerin bir kısmı toprağın ekilip biçilmesi neticesinde alınan çift resmi⁶⁹² ve levâhıkı (ilave) diye tâbir edilen vergilerdi. Söz konusu çift vergisi/resmi Müslüman reayanın ziraat ettiği araziden alınan vergiydi. Bu vergi, Osmanlı Devleti sınırları içinde bir çiftlik veya bunun yarısı kadar arazi tasarruf eden, köyde veya şehirde oturan Müslüman halktan senede bir defaya mahsus olmak üzere alınmaktaydı. Verginin miktarı bölgeden bölgeye farklılık gösterebilmekteydi. Aynı şekilde arazinin tam çift ya da nîm çift (tam çift arazinin yarısına nîm çift denilmekteydi) olarak miktarı da vilayetten vilayete, toprağın verimliliğine göre değişmekteydi. Toprak, verimlilik özelliğine göre âlâ, evsat, ednâ, gayet ednâ gibi kısımlara ayrılmıştı. Bu da 60-

⁶⁹⁰Ömer Lütfi Barkan "Tımar", *İA*, XII, İstanbul 1979, s. 286-333.

⁶⁹¹ İlhan Şahin, *XVI. Yüzyılda Osmanlı Anadolu'su Göçebeleri*, s. 31.

⁶⁹² Halil İnalçık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsumu", *Bellelen* XXIII/92, (1959), s. 579-585.

180 dönüm arasında değişmekteydi. Yörükler veya sair göçebe reaya, dağdan veya boş araziden bir çiftlik yer ihya ederse daha az, aynı yeri köylü ihya ederse daha fazla vergi tahsil edilmişti. XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti sınırları içinde asgari 22, azami 70 akçe çift vergisi alınmaktadı. Verginin alınma zamanı genellikle mart ayıydı.⁶⁹³

Çift resmine bağlı bir vergi de bennâk vergisiydi. Bennâk, elinde tam veya nîm çift arazi bulunmayan, kâr ve kisbe kâdir evli, ayrı bir yerde veya babasının yanında oturan reaya olarak tanımlanmaktadır. Bu çeşit reayadan bâc-ı bennâk, ekinli bennâk, bennâk resmi, caba bennâk gibi adlarla tahsil edilen vergi bennâk vergisiydi. Reayanın, ekinli bennâk ve caba bennâk olarak ayrıldığı durumlarda nîm çiftlik yerden daha az miktarda arazi tasarruf eden reaya “ekinli bennâk”, hiç arazi tasarruf etmeyen reaya da “caba bennâk” denilmekteydi. Verginin miktarı yine bölgeden bölgeye değişmekteydi.⁶⁹⁴ 890’da (1485-86) bölüklere dâhil olmayıp perakende ve toprak tasarruf eden Uluyörük’ten 15 akçe çift, 8 akçe ekinli bennâk, 3 akçe caba-bennâk vergisi alınmıştı.⁶⁹⁵ 967 (1559-60) ve 982’de (1574-75) yapılan tahrirlerde Uluyörük’ün kışlaklarında tarımla uğraşanlardan 18’er akçe ekinli bennâk vergisi tahsil edilmekteydi.⁶⁹⁶ 983’te (1575-76) İnallı Etrâki’ne bağlı cemaatlerden de ortalama 18 akçe ekinli, 12 akçe bennâk vergisi alınmaktaydı.⁶⁹⁷

Uluyörük cemaatlerinden tahsil edilen vergilerden bir diğeri de duhan resmiydi. Söz konusu vergi, Kanunnamelerde, “tütün resmi”, “duhan resmi”, “resm-i dud”, “tütüncük”, “duhaniyye”, “resm-i baca” ve “kışlak resmi” adıyla bilinen vergiydi. Bu vergi çoğunlukla yörük, yüzdeci, yağcı, küreci, Tatar ve Türkmen taifesi gibi yerleşik olarak bir yerde oturmayan, bir yerden bir yere gezen ve evli olan yani müstakil olarak bir ev tütüren kimselerden alınmaktaydı. Geçici olarak, çoğunlukla da kışlamak amacıyla bir sipahinin toprağına gelen reaya şayet burada 3 yıldan fazla kalırlarsa o zaman duhan resmi yerine bennâk vergisi ödemek zorundaydılar. Duhan vergisinin miktarı 3-60 akçe arasında bölgeden bölgeye değişiklik göstermekteydi. Verginin alınma zamanı ise mart ayının başıydı.⁶⁹⁸ Bu vergi bazı yerlerde 300 baş koyuna bir orta koyun veya şişek, bazı bölgelerde ise besili bir koyun olarak da tahsil ediliyordu.⁶⁹⁹ 926 (1519-20) ve 983 (1575-

⁶⁹³ Neşet Çağatay, “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi (AÜDTCF)*, V/5, 1947 Kasım-Aralık, s. 495-499.

⁶⁹⁴ Çağatay, “Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, s. 491.

⁶⁹⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 123, 124.

⁶⁹⁶ BOA, TD, nr. 322, s. 30; TKA.TD, nr. 179, vr. 87b.

⁶⁹⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 161b-173a.

⁶⁹⁸ Çağatay, “Vergi ve Resimler” s. 505, 506.

⁶⁹⁹ Tufan Gündüz, *Anadolu’da Türkmen Aşiretleri*, s. 92, 93.

76) dönemlerinde yapılan tahrirlerde Uluyörük'e bağlı cemaatlerden hane başına 3'er akçe kışlak vergisi tahsil edilmişti.⁷⁰⁰

Uluyörük'ten alınan vergilerden bir başkası *kara* adlı vergiydi. Bazı yerlerde reayanın fakir olanları için de kullanılan "kara" yörükler söz konusu olduğunda, koyunu kırılan ve koyun sayısı zaman ve yerine göre 20, 24 veya 26'dan aşağı olanları ifade etmekteydi. Bu durumdaki yörüklerden tahsil edilen vergiye resm-i kara denilmekteydi. Kara vergisi, yer ve zamanına göre 12 veya 13'er akçe olarak tahsil edilmişti. Kara sıfatı, zaman zaman yarım çiftten aşağı toprağı olanlar ya da hiç toprağı olmayanlar ve çalışmaya gücü yeten bekâr erkekler için de kullanılmıştı.⁷⁰¹ Uluyörük bölükleri cemaatlerine 983'te (1575-76)'te resm-i kara hane başına 13'er akçe takdir edilmişti.⁷⁰²

Uluyörük'e tâbi cemaatlerden koyun vergisi de tahsil ediliyordu. "Âdet-i ağnâm", "resm-i ganem", "resm-i merâî" ya da "koyun resmi" gibi adlarla da anılan vergi, koyun ve keçi sahibi Müslüman ahaliden alınıyordu. Bu verginin hesaplanmasında kuzulu koyun kuzusuyla, oğlaklı keçi oğlağıyla beraber sayılıyordu. Duruma göre yerli, yörük, eşkinci, yüzdeci ahaliden farklı olmak üzere birkaç türe ayrılıyordu. Bazen de yerli ile yörük ahaliden aynı miktarda tahsil ediliyordu. Yörüklerin maişetleri koyunlarına/keçilerine bağlı olduğu için eğer koyun ve keçileri telef olup sayıları 24 veya daha aşağı kalırsa bu durumdakilerden koyun vergisi tahsil edilmiyordu. Buna mukabil yılda 12 akçe kara vergisi alınıyordu. Bunun gibi sürüleri azalıp fakir düşen yörükler bir sipahiden arazi kiralayıp toprağı işlerse, sipahiye yılda 12 akçe boyunduruk resmi veriyorlardı. Koyun vergisi, bazı yerlerde reayadan iki koyuna bir akçe, eşkincilerden üç koyuna bir akçe miktarında tahsil edilmişti. Eşkinci sefere giderse gittiği yıl koyun vergisi alınmamıştı. Yüzdeciler'den ise 100 koyuna kırk akçe vergi tahsil edilmişti.⁷⁰³ Uluyörük'e tâbi cemaatlerden ise iki koyuna bir akçe vergi tahsil edilmişti. Uluyörük'e katılan cemaatlerin bir kısmı Uluyörük'e bağlanmadan önce yüzdeci statüsündeyken Uluyörük'e dâhil olduklarında iki koyuna bir akçe vergi vermeye başlamışlardı. Çomaklu bölüğüne bağlı Kırmelik cemaati bu gruptandır. Söz konusu cemaat, daha önceden yüzdeci diye tâbir edilirken Uluyörük'e dâhil olduktan sonra iki koyuna bir akçe vergi

⁷⁰⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; İnallı Etrâki'nden 983'te (1575-76) kışlak vergisi alınmamıştı (TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-173b).

⁷⁰¹ Halil İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsumu", *Belleten* XXIII/92, (1959), s. 586, 587.

⁷⁰² TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-146b.

⁷⁰³ Çağatay, "Vergi ve Resimler", s. 485-487.

vermeleri hususunda ferman çıkmıştı.⁷⁰⁴ XVII. yüzyılda ise Uluyörük cemaatlerinden her 100 koyun için 5 kuruş vergi tahsil edilmekteydi.⁷⁰⁵

Uluyörük'ten kovan vergisi tahsil ediliyordu. Kanunnamelerde “kovan resmi”, “resm-i küvvare”, “zenbur”, “resmi-i öşr-i asel”, “öşr-i petek” adlarıyla anılan bu vergi, reayanın elinde bulunan arı kovanlarının mahsulünden alınmaktaydı. Bu vergi bazı yerlerde bal olarak, bazı yerlerde para olarak tahsil ediliyordu. Kovan, mâlikâne reayası üzerindeyse verginin yarısı mâlikâne sahibine, diğer yarısı dîvânî hissesine aitti. Eğer kovanlar başka bir sipahinin toprağındaysa o zaman sipahiye kovanlar için kışlak hakkı ödenmesi gerekiyordu. Bu da sahib-i arza üç kovana bir akçe, ya da sahib-i reayaya iki kovana bir akçeydi.⁷⁰⁶ Uluyörük'e bağlı cemaatlerden kışlaklarda bulunanlardan bazılarının kovanları da vardı. Bunlardan da sahip oldukları kovanlara göre para olarak vergi alınmıştı. 967'de (1559-60) kovan vergisi mahsulün yarısı üzerinden vergilendirilmişti.⁷⁰⁷

Uluyörük'ten değirmen vergisi de alınıyordu. “Resm-i âsiyâb”, “resm-i değirmen” gibi adları olan bu vergi, su ve rüzgâr ile çalışan un değirmenlerinden ve zeytinyağı değirmenlerinden tahsil ediliyordu. Söz konusu verginin miktarı mekân ve zamana göre değişiklik gösteriyordu. Verginin miktarı, değirmenin yılın ne kadar zamanı faaliyette bulunduğu, yel değirmeni, su değirmeni veya zeytinyağı değirmeni oluşuna göre belirleniyordu. Vergiler bazen akçe cinsinden bazen de arpa ya da buğday olarak tahsil ediliyordu. Zeytin değirmenlerinden ise akçe olarak vergi alınırdı. Değirmen vergisinin tahsil zamanı bazı vilayetlerde harman vakti iken bazı vilayetlerde eyyam-ı bahur, yani temmuzun dokuzuncu günüydü.⁷⁰⁸ 967'de (1559-60) Uluyörük'e mensup Çungar cemaatinden, Sorkun'un Kabakkavşud adlı köyünde ziraatla meşgul olanlarından 30 akçe değirmen vergisi tahsil edilmişti. Bu değirmen yılın yarısında faaliyettedi ve sayısı 1'di.⁷⁰⁹ Yine 982'de (1574-75) Sorkun'un Danişmendli adlı köyüne diğer adıyla Alifakih kışlasına kayıtlı Uluyörük cemaatinden, yine yılın 6 ayı çalışan 2 değirmen için 60 akçe vergi alınmıştı.⁷¹⁰ 983'te (1575-76) ise Uluyörük'e tâbi Çungar cemaatinden

⁷⁰⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 435.

⁷⁰⁵ BOA, MAD, nr. 9481, s. 19.

⁷⁰⁶ Çağatay, “Vergi ve Resimler”, s. 508, 509.

⁷⁰⁷ BOA, TD, nr. 322, s. 45.

⁷⁰⁸ Çağatay, “Vergi ve Resimler”, s. 503, 504

⁷⁰⁹ BOA, TD, nr. 322, s. 210, 211.

⁷¹⁰ TKA.TD, nr. 179, vr. 154b.

senenin 6 ayı çalışan değirmenler için 45 akçe, 8 ay çalışan değirmenler için 60 akçe vergi alınmıştı.⁷¹¹

Uluyörük'ten tahsil edilen vergilerden bir diğeri “zemin resmi”, “dönüm resmi” adı verilen vergiydir. Bu vergi tam çiftlik ve nîm çiftlikten az ya da fazla yer ziraat eden reayadan, ziraat ettiği yerin fazlasından ve eksiginden dönüm başına alınan vergiydir. Bennâk olarak yazılan reayadan, ekinli veya caba bennâk olarak ayrılmadığı zamanlarda bir miktar arazi ziraat ederse, bu arazi için zemin vergisi alınmış, bennâk vergisi alınmıyordu. Sipahi, kendi tımarı dâhilinde ziraatle uğraşan ahalinin elindeki tam veya yarım çiftlik araziyi dilediği zaman ölçme hakkına sahipti. Bu ölçmeden sonra arazi tam veya yarım çiftlikten fazla gelirse, fazla gelen miktarından dönüm vergisi tahsil edilebilmişti. Bir yörük veya göçebe başka bir sancaktan gelip bir tımara yerleşip ziraat ettiği durumlarda söz konusu yörükten ya da göçebeden zemin vergisi tahsil ediliyordu. Bu verginin miktarı tarla olarak kullanılan arazilerde en iyi topraklardan 2 dönüme, orta vasıfta topraklardan 3 dönüme, aşağı vasıfta olan topraklardan 4-5 dönüme 1 akçe idi ve mart ayının başında tahsil ediliyordu.⁷¹² Kışlaklarda ya da mezralarda ziraatle meşgul olan Uluyörük cemaatlerinden de bu vergi alınıyordu.⁷¹³

Uluyörük'ten tahsil edilen vergilerden biri de arûs vergisiydi. “Resm-i arûs”, “âdet-i arûsî”, “arûsane” gibi isimlerle adlandırılan bu verginin bir diğeri adı gerdek resmi/vergisiydi. Bu vergi, bir kız veya kadın evlenirken, kadiya verilen ücretin dışında tımar sahibine veya sancak beyine verilmekteydi. Evlenen kişinin bakire, dul, gayr-i müslim, zengin ya da fakir oluşuna göre vergi miktarı değişmekteydi. Genellikle bakire için 60, dul kadın için 30 akçe olarak tahsil ediliyordu. Bakirenin arûs vergisini sipahi, kızın babasından alırdı. Yörük taifesi lâ-mekân oldukları için evlenen kişi kız olsun veya dul olsun vergiyi kızın babasının, bulundukları yerin -tımar veya mülk- sahibine ödemesi gerekirdi.⁷¹⁴ Uluyörük'te ise 890'da (1485-86) tahsil edilen vergiler arasında arûsiyye vergisi olmamasına rağmen 926'da (1519-20) müstakil vergiler arasındaydı. 983'te (1575-76) ise bu vergi bâd-ı hevâ vergisiyle birlikte alınmıştı.⁷¹⁵

Bâd-ı hevâ adı verilen vergi de Uluyörük'ten tahsil edilen vergilerdendi. Kanunnamede “*resm-i arûs ve cürm ü cinayet ve çiftlik tapusu ve ev tapusu ve hârîçten*

⁷¹¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 66a-b, 67a, 69b.

⁷¹² Çağatay, “Vergi ve Resimler”, s. 504, 505.

⁷¹³ TKA.TD, nr. 179, vr. 86a-b.

⁷¹⁴ Çağatay, “Vergi ve Resimler”, s. 506.

⁷¹⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 347-405; nr. 79, s. 387-505; TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-173b.

gelip kışlayanların tütün resmi” olarak tanımlanmıştı.⁷¹⁶ Zuhurata/olayın meydana gelişine göre alınan bu vergiye yava, beytûlmal, mâl-ı gâib ve mal-ı mefkûd, deştbanî gibi vergiler de dâhildi.⁷¹⁷ 980’de (1485-86) Uluyörük’ün bölükler dışında perakende cemaatlerinden ve İnallı Etrâkinden bu vergi tahsil edilmişti. Şehzâde Hâsları’na⁷¹⁸ kayıtlı olan bölüklerden tahsil edilen vergiler arasında ise bu verginin adı yoktu. 926’da (1519-20) ise Uluyörük’e bağlı tüm bölük ve cematlerden bu vergi müstakil olarak tahsil edilmişti. 983’te (1575-76) bâd-ı hevâ vergisi arûsuyye ile birlikte “bâd-ı hevâ ve arûsiyye” başlığı altında edilmişti.⁷¹⁹

Zuhurata bağlı olarak alınan ve bâd-ı hevâ vergileri arasında sayılan deştbanî vergisi, Uluyörük’ten tahsil edilen bir başka vergiydi. Niyabet de denilen bu vergi, dört ayaklı hayvanların bir ekine zarar vermesi üzerine hayvanın sahibinden alınmaktaydı. Uluyörük’ün mezraalarda ziraatle meşgul olanlarından alınan bu vergi, zemine ait tapu vergisiyle birlikte tahsil ediliyordu.⁷²⁰

Uluyörük’ten tahsil edilen vergilerden bir başkası resm-i giyâhtı. Diğer adı çayır öşrü ya da çayır resmi/vergi olan bu vergi, her sene biçilen çayırdan alınırdı. Uluyörük’ün genellikle kışlak ya da mezralarında ziraatle meşgul olanlarından bu vergi tahsil ediliyordu.⁷²¹

Uluyörük’ten avâriz tahsil ediliyordu. 926’da (1519-1520) yapılan tahrirde Uluyörük’ten geçmiş bir sefer harcı olarak 100’er akçe sefer harcı alındığı, tahririn yapıldığı dönemde ise evli olan her erkekten her yıl 60 akçe avâriz bedeli alınacağı kayıtlıydı.⁷²² Ankara yörükleri içindeki Uluyörük cemaatlerinin 926’da (1511-23) tespit edilen avâriz nüfusu 2064’tü.⁷²³ Avâriz vergisinin sürekli alınmaya başladığı dönemlerde Uluyörük’ten de bu vergi alınmaktaydı. 1053’te (1643-44) İnallı kazasının avârizhâne nüfusu 22 ve 1 rub‘, Şarkîpâre kazasının avârizhane nüfusu 36’ydı.⁷²⁴

Uluyörük’ten “resm-i mücerred” de alınıyordu. Söz konusu vergi, bazı bölgelerde hiç alınmazken, bazı bölgelerde kişi başına 6’şar akçe olarak tahsil edilmişti. Osmanlı

⁷¹⁶ Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri* IV, İstanbul 1992, s. 385.

⁷¹⁷ Halil Sahillioğlu, “Bâd-ı Hevâ”, *DİA*, IV, (1991), s. 416-418.

⁷¹⁸ Osmanlı Devleti’nde padişah, Şehzâde, hanedan mensupları ile vezir, beylerbeyi, sancak beyi, defterdar gibi yüksek dereceli devlet memurlarına verilen ve yıllık geliri en az 100.000 akçe olan şahsî mülk, arazi ve dirlikleri ifade etmektedir. Cengiz Orhonlu, Nejat Göyünç, “Has”, *DİA*, XVI, (1997), s. 268.

⁷¹⁹ BOA, TD, nr. 19, s. 123, 124, 347-405; nr. 79, s. 278, 279, 280, 387-505; TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-173b.

⁷²⁰ TKA.TD, nr. 179, vr. 206b; 54, vr. 229a-230b; BOA, TD, nr. 389, s. 74.

⁷²¹ BOA, TD, nr. 322, s. 93; TKA.TD, nr. 179, vr. 154b.

⁷²² BOA, TD, nr. 79, s. 497.

⁷²³ BOA, TD, nr. 117, s. 525.

⁷²⁴ BOA, KK, nr. 2609, vr. 12b, 21b.

Devleti’nde bu vergi XVI. yüzyılda daha yaygın şekilde tahsil edilmişti.⁷²⁵ Uluyörük’ten ise mücerred vergisi Ankara ve Teke Yörükleri’nden tahsil edilmişti. Ankara Yörükleri’ne kayıtlı Uluyörük cemaatlerine 979’da (1571-72) 295 mücerred için 1772 akçe vergi takdir edilmişti.⁷²⁶ Teke Yörükleri içinde bulunan Uluyörük cemaatlerin 1568’de tahsil edilen vergiler arasında mücerred vergisi vardı. Ancak vergi kalemleri ayrıntılı olarak yazılmadığından verginin miktarı belli değildi.⁷²⁷

Uluyörük’ten tahsil edilen vergiler arasında ziraî mahsullere ait vergiler de bulunmaktaydı. Bu vergiler Uluyörük cemaatlerinin kışlak ve mezralarda bulundukları sırada gerçekleştirdikleri ziraî faaliyetler sonunda elde ettikleri ürünlerden alınmıştı. Bunlar genellikle buğday, arpa, nohut, mercimek, burçak, keten, kendir, pamuk, üzüm, bostan vs. gibi mahsullere aitti. Tahıllara ait vergiler kile/keyl⁷²⁸ ya da müd⁷²⁹ başına vergilendirilirken pamuk ise vukiyye⁷³⁰ başına ölçüldükten sonra vergilendirilmişti.⁷³¹ Ziraî ürünler eğer kendi ihtiyaçları içinse vergiye tâbi tutulmamış, ihtiyaçlarından fazlası pazarda vs. satıldığı takdirde vergiye tâbi tutulmuştur. Rum Eyaleti’nde hububattan alınan vergiler hesaplanırken mahsülün öşür miktarı beşde bir nispetinde hesaplanarak vergilendirilmişti.⁷³²

2.1.1. Uluyörük’te Vergiden Muaf Nüfus

Uluyörük cemaatlerinde vergi mükellefi nüfusun yanında vergiden muaf olan zümreler de bulunmaktaydı. Bu zümrelerin başında cemaatler içerisinde bir takım vazifeleri yerine getirip bunun mukabilinde vergiden muaf olanlar gelmekteydi. Bu kişilerin başlıcalarını ilmî, dînî ve askerî birtakım vazifeler karşılığında vergiden olanlar teşkil etmekteydi.⁷³³

Uluyörük’te askerî işlerde görev almış ancak emekli olmuş kişiler vergiden muaftılar. Bu kişiler genellikle sipahi emeklisi, yeniçeri emeklisi, top arabacısı emeklisi

⁷²⁵ İnalçık, “Raiyyet Rûsumu”, s. 587, 588.

⁷²⁶ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

⁷²⁷ TKA.TD, nr. 187, vr. 53b.

⁷²⁸ Özellikle hububat ve kuru meyve ölçümünde kullanılan eski bir ölçek. Bk. Cengiz Kallek, “Kile”, *DİA*, XXV, (2022), s. 567.

⁷²⁹ Çoğunlukla hububat ve bakliyat gibi kuru besinlerin ölçümünde kullanılan bir ölçek. Bk. Cengiz Kallek “Müd”, *DİA*, XXXI, (2020), s. 455.

⁷³⁰ 400 dirhemlik ağırlık ölçüsü. (Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul. 2009, s. 1497.)

⁷³¹ BOA, TD, nr. 19, s. 206, 216; TKA.TD, nr. 179, vr. 86a; BOA, TD, nr. 79, vr. 498-504.

⁷³² Bahaeddin Yediyıldız, *Ordu Kazası Sosyal Tarihi (1455-1613)*, Ankara 1985, s. 118; BOA, TD, nr. 322, s. 30-32.

⁷³³ Bu kişilerden sosyal yapıyla ilgili bölümde bahsedildiğinden burada bahsedilmemişti.

gibi kişilerdi. Rum Vilâyeti Uluyörük cemaatlerinde XVII. yüzyılda 39 sipahi emeklisi,⁷³⁴ 2 yeniçeri emeklisi,⁷³⁵ 2 top arabacısı emeklisi⁷³⁶ bulunmaktaydı.

Uluyörük cemaatlerinde vergiden muaf olan bir diğer kesim, sipahi, yeniçeri gibi askerî görevlilerin oğullarıydı. Bu kişiler sipahizâde, yeniçerizâde gibi adlarla anılmaktaydılar. XVI. yüzyılın birinci yarısında Uluyörük bölüklerinde 3,⁷³⁷ aynı yüzyılın ikinci yarısında 13 kişi sipahizâdeydi.⁷³⁸ XVII. yüzyılda ise Rum Vilayeti Uluyörük cemaatlerinde 46 sipahizâde⁷³⁹ bulunmaktaydı. Zikerdilen devirde Rum Vilayeti Uluyörük cemaatlerinde 2 nefer yeniçerizâde kayıtlıydı.⁷⁴⁰

Vergiden muaf bir diğer kesim hastalık, yaşlılık, bedensel ve zihinsel engellilik gibi arizî durumlara sahip olanlardı. Uluyörük cemaatlerinde XVI. yüzyılda 9 kişi pîr-i fâni (çok yaşlı),⁷⁴¹ 7 kişi a‘mâ,⁷⁴² 6 kişi kötürüm,⁷⁴³ 11 kişi dîvâne/mecnun, 1 kişi lâldi.⁷⁴⁴ XV. yüzyılda ise Uluyörük cemaatlerinde toplam 10 kişi dîvâne/mecnundu.⁷⁴⁵ XVII. yüzyılda ise yalnızca bir kişi dîvâneydi.⁷⁴⁶

Uluyörük cemaatlerinde belge ile vergiden muaf olan kişiler de bulunmaktaydı. XVI. yüzyılın ilk yarısında Kurugöllü bölüğünde 5 kişi şehzade hükmüyle vergiden muaftılar.⁷⁴⁷

2.1.1. Rum Eyaleti’nde Perakende Uluyörük Cemaatlerinden Tahsil Edilen Vergiler

2.1.1.1. Uluyörük Etrâki’nden Tahsil Edilen Vergiler

Uluyörük Etrâki adlı perakende cemaatler 859-982 (1454-55/1574-75) dönemlerinde Rum Eyaleti’nde çeşitli nahiyelere tâbi köy ve mezralardaydılar.

⁷³⁴ BOA, MAD, nr. 9481, s. 10-20, 102, 103.

⁷³⁵ BOA, MAD, nr. 9481, s. 18, 19.

⁷³⁶ BOA, MAD, nr. 9481, s. 14-16.

⁷³⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 387-398.

⁷³⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 55b-60b, 84b-89b, 106b-112b.

⁷³⁹ BOA, MAD, n. 9481, s. 3-17, 101-103.

⁷⁴⁰ BOA, MAD, nr. 9481, s. 101, 102.

⁷⁴¹ BOA, TD, nr. 79, s. 412-416, 419-421, 422-429, 436-441, 481-486, 489-497; TKA.TD, nr. 112, vr. 21a-23b; TKA.TD, nr. 180, vr. 122a-129b; TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

⁷⁴² BOA, TD, nr. 79, s. 399-403, 464-473, 475-476, 481-486, TTG.KK.TD, nr. 18, vr. 2b-32b; BOA, MAD, nr. 253, s. 57-65.

⁷⁴³ BOA, TD, nr. 117, s. 461-522; BOA, MAD, nr. 253, s. 57-65; BOA, TD, nr. 166, s. 578; TKA.TT,d, nr. 187, vr. 41b-53b.

⁷⁴⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 347, 348, 354, 355, 387-398, 408, 409, 419, 419, 422-434, 449-452, 464-473; TKA.TD, nr. 18, vr.2b-32b; BOA, MAD, nr. 253, s. 61.

⁷⁴⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 231, 352-358, 361-364, 377-382.

⁷⁴⁶ BOA, MAD, nr. 5120, s. 18-27.

⁷⁴⁷ BOA, TD, nr. 19,s. 396-398.

Bulundukları köyler ve mezarlar mâlikâne-dîvânî sistemine⁷⁴⁸ dâhildi. Uluyörük Etrâki, buraları senenin belli döneminde kışlak mahalli olarak kullanılmaktaydı. Kışlaklarında bulundukları süre zarfında da buralarda basit düzeyde tarımsal faaliyetlerde bulunuyorlardı.

Uluyörük Etrâki adlı cemaatler 859'da (1454-55) Rum Eyaleti'nde toplam 16 köy ve mezradaydılar. Bulundukları köylerden biri Tokat'a bağlı Erkilet nahiyesinin Ulaş adlı köyüydü. Köyün mâlikânese bu tarihte Safa Paşa Vakfı'na, tımarı ise Ziyal el-Melik ve Çoban Bey adlı kişilere kayıtlıydı. Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 25 nüfusun 11'i çiftti. 25 nüfusa takdir edilen vergi miktarı ise 2.175 akçeydi. Bu meblağın 165 akçesi çift, 1.500 akçesi 25 müd buğday, 400 akçesi 10 müd arpa, 110 akçesi ise bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁴⁹

Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu bir başka köy yine Tokat'a tâbi Hüseyinova'nın Alaca köyüydü. 859'da (1454-55) köyün mâlikânese Pir Paşa, Hacı İlyas Ağa ve Mehmed adlı üç kişiye, dîvânîse ise Ferhad Bey adlı kişiye kayıtlıydı. Alaca'da Uluyörük Etrâki'ne mensup 16 nüfus kayıtlıydı. Nüfusun 5'i çift, 6'sı bennâk ve 5'i karaydır. Nüfusa toplam 2.205 akçe vergi takdir edilmişti. Verginin 75 akçesi çift, 30 akçesi bennâk, 1500 akçesi 25 müd buğday, 600 akçesi de 15 müd arpa vergisiydi. Bu devirde bennâk vergisi kişi başına 5 akçe, çift vergisi ise 15 akçeydi. Buğdayın müdünden 60, arpanın müdünden ise 50 akçe vergi tahsil edilmekteydi.⁷⁵⁰

Aynı dönemde Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu bir diğer köy yine Hüseyinova'ya tâbi Geçid'di. Geçid'in mâlikânese Pir Paşa ve Mehmet adlı kişilerde, dîvânîse Ferhat Bey veled-i Esenbey İnal'daydı. 859'da (1454-55) Uluyörük Etrâki'ne mensup 12 nüfus'un 11'i çiftti. Nüfusa toplam 1.965 akçe vergi takdir edilmişti. 1.965 akçenin 165 akçesi çift, 1200 akçesi 20 müd buğday, 600 akçesi 15 müd arpa vergisiydi.⁷⁵¹

Hüseyinova'ya tâbi Akpınar karyesi, Uluyörük Etrâki'nin kışlak ve ekinlik olarak kullandığı bir başka köydü. 859'da (1454-55) köyün mâlikâneseinin yarısı Ali Hoca

⁷⁴⁸ Arapça mâlik'ten Farsça "mâlik gibi, mâlik olarak" anlamına gelen "mâlikâne" kelimesi ile yine Arapça "hükümet dairesine ait" anlamında dîvâniden oluşan bu tâbir, biri özel, diğeri devlete ait iki ayrı unsuru ifade etmek üzere kullanılmıştı. Terim olarak Anadolu'nun bazı bölgelerinde kaynağını Selçuklu döneminden almış olduğu kabul edilen belirli bir vergilendirme sisteminin adıdır. Osmanlı belgelerinde "iki başlı" yahut "iki baştan" ve "tasarruf" olarak anılan mâlikâne-dîvânî sistemi içinde yer alan mâlî birimlerde vergi gelirleri iki farklı bölüme ayrılır. Bir bölümü mâlikâne hissesi adıyla özel şahıs veya vakıflara, diğeri bölümü dîvânî hissesi olarak devlete aitti (Mehmet Genç, "Mâlikâne-Divani", *DİA*, XXVII, (2003), s. 518).

⁷⁴⁹ BOA, TD, nr. 2, s. 233.

⁷⁵⁰ BOA, TD, nr. 2, s. 241

⁷⁵¹ BOA, TD, nr. 2, s. 242.

veled-i Emir Bey’de diğ er yarısı ise Satı Bek  k’teydi. Divan isi ise tımar olarak Mustafa Bey’deydi. Köydeki Uluyörük Etrâki’nin nüfusu 30’d . 30 nüfusa toplam 4.608 akçe vergi takdir yazılıydı. Verginin 308 akçesi çift, 2.700 akçesi 45 m d arpa, 1.600 akçesi 40 m d buğday vergisiydi.⁷⁵²

Kızıl lar karyesi de Uluyörük Etrâki’nin bulunduğ , Hüseyinova’ya bağılı karyelerden bir başkasıydı. Karyenin mâlikânesi  am Medresesi Vakfı’nda, tımarı Ferhat Bey veled-i  nal’daydı. 859’da (1454-55) Kızıl lar’da Uluyörük Etrâkine kayıtlı 5 nüfus vardı. nüfusun 1’i caba, 4’  çiftti. 5 nüfusa tarımsal faaliyetlerinden dolayı toplam 867 akçe vergi takdir edilmişti. Bu meblağın 60 akçesi çift, 9 akçesi bennâk, 600 akçesi 10 m d buğday, 200 akçesi ise 5 m d arpa vergisiydi.⁷⁵³

Kulavuzlu karyesi de Uluyörük Etrâki’ne mensup cemaatlerin bulunduğ  köyler arasındaydı. Hüseyinova’ya tâbi Kulavuzlu’nun mâlikânesi 859’da (1454-55) Ali Hoca veled-i Emir Bey ile Satı Bek  k’e, d v n si ise Ferhat Bey veled-i  nal’a kayıtlıydı. Köyde Uluyörük Etrâki’ne mensup 20 nüfus’un 9’   iftti. Nüfusa toplam 1.150 akçe vergi yazılmıştı. Yazılan 1.150 akçenin 150 akçesi çift, 600 akçesi 10 m d buğday, 400 akçesi 10 m d arpa vergisiydi.⁷⁵⁴

Hüseyinova’ya tâbi Bağılı k y  perakende Uluyörük Etrâki cemaatlerinin bulunduğ  bir başka k yd . 859’da (1454-55) Bağılı’nın mâlikânesi Hüsam  air Medresesi Vakfı’na, mâlikânesi Ferhat Bey veled-i  nal’a kayıtlıydı. Köyde Uluyörük Etrâki’ne mensup 31 nüfus vardı. 31 nüfusun 19’  çiftti. Nüfusa takdir edilen vergi toplam 3.885 akçeydi. Bu meblağın 285 akçesi çift, 2.500 akçesi 40 m d buğday, 1.200 akçesi 30 m d arpa vergisiydi.⁷⁵⁵

Hüseyinova’nın Gökviran mezarı Uluyörük Etrâki’nin ekinliklerinden bir başkasıydı. Mezranın mâlikânesi Hüsam  air Medresesi Vakfı’na, tımarı ise Ferhat Bey veled-i  nal’a aitti. 859’da (1454-55) Gökviran’da Uluyörük Etrâki’ne kayıtlı 2 nüfus çift olarak kayıtlıydı. nüfusa toplam 330 akçe vergi yükümlülüğü getirdilmi ti. 330 akçenin 30 akçesi çift, 180 akçesi 3 m d buğday, 120 akçesi 3 m d arpa vergisiydi.⁷⁵⁶

⁷⁵² BOA, TD, nr. 2, s. 246.

⁷⁵³ BOA, TD, nr. 2, s. 246.

⁷⁵⁴ BOA, TD, nr. 2, s. 247.

⁷⁵⁵ BOA, TD, nr. 2, s. 249.

⁷⁵⁶ BOA, TD, nr. 2, s. 250.

Hüseyinova'nın Sapmaz mezrası da Uluyörük Etrâki'nin ekinlikleri arasındaydı. Mezranın 859'da (1454-55) mâlikânesi Mehmed ve Feraşad adlı iki kişide, tımarı Ferhat veled-i İnal'daydı. Mezrada çiftçilik yapan Uluyörük'e tâbi 5 nüfus vardı. Arpa ve buğday ekip biçen nüfusa toplam 530 akçe vergi yazılıydı. Verginin 30 akçesi çift, 300 akçesi 5 müd buğday, 200 akçesi ise 5 müd arpa vergisiydi.⁷⁵⁷

Hüseyinova'nın Güdökkaya mezrası Uluyörük Etrâki'nin ekinlikleri arasındaydı. Mezranın mâlikânesinin tamamı Karahisar'daki Hüsam Şair Medresesi Vakfı'na, tımarı Ferhat Bey veled-i İnal'a aitti. Mezrada 859'da (1454-55) Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 7 nüfus vardı. Nüfusun 4'ü çiftti. Nüfusa toplam 790 akçe vergi yazılıydı. Verginin 30 akçesi çift, 480 akçesi 7 müd buğday, 280 akçesi 7 müd arpa vergisiydi.⁷⁵⁸

Hüseyinova'ya tâbi Kabaklı karyesi Uluyörük Etrâki'nin kışladığı ve aynı zamanda ekinlik olarak kullandığı başka bir karyeydi. 859'da (1454-55) karyenin mâlikânesinin tamamı Hüsam Şair Medresesi Vakfı'na, tımarı Ferhat Bey veled-i İnal'a kayıtlıydı. Köyde arpa ve buğday tarımıyla uğraşan Uluyörük'e kayıtlı 5 nüfusa toplam 875 akçe vergi takdir edilmişti. Takdir edilen verginin 75 akçesi çift, 600 akçesi 10 müd buğday, 200 akçesi ise 5 müd arpa vergisiydi.⁷⁵⁹

Muradsûfi mezrası Uluyörük Etrâki'nin tarımsal faaliyette bulunduğu mezralardan bir başkasıydı. Hüseyinova'ya bağlı mezranın mâlikâne hissesi 859'da (1454-55) Veys Bey'e, tımarı Ferhat Bey veled-i İnal'a kayıtlıydı. Mezrada Uluyörük Etrâki'ne mensup 6'sı çift toplam 8 nüfus vardı. nüfusa toplam 690 akçe vergi yükümlülüğü getirilmişti. Zikredilen meblağın 90 akçesi çift, 360 akçesi 6 müd buğday, 240 akçesi ise 6 müd arpa vergisiydi.⁷⁶⁰

Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu yerlerden biri de Zile'ye tâbi Savcıköy mezrasıydı. Mâlikânesi Şeyh Nusret'in oğluna, tımarı Abdi adlı kişiye kayıtlı bulunan Savcıköy mezrasında 859'da (1454-55) Uluyörük Etrâki'ne mensup 3'ü çift, 5'i bennâk 11 nüfus yazılıydı. Arpa ve buğday tarımıyla meşgul olan 11 nüfusa toplam 1.630 akçe vergi yazılmıştı. 1.630 akçenin 45 akçesi çift, 35 akçesi bennâk, 960 akçesi 16 müd buğday, 560 akçesi 14 müd arpa, 30 akçesi ise bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁶¹

⁷⁵⁷ BOA, TD, nr. 2, s. 250.

⁷⁵⁸ BOA, TD, nr. 2, s. 250.

⁷⁵⁹ BOA, TD, nr. 2, s. 251.

⁷⁶⁰ BOA, TD, nr. 2, s. 252.

⁷⁶¹ BOA, TD, nr. 2, s. 343.

Zile'ye tâbi Karaöyük karyesi Uluyörük Etrâki'ne mensup cemaatlerin bulunduğu bir başka köydü. 859'da (1454-55) köyün mâlikânese Şeyh Nusret'in oğluna, tımarı ise Tokat Kalesi'nde mülazım olan Halil'e aitti. Karaöyük'te Uluyörük Etrâki'ne mensup 17 nüfus kayıtlıydı. 9'u çift, 3'ü bennâk, 3'ü caba olan nüfusa toplam 966 akçe vergi yazılmıştı. Yazılan verginin 135 akçesi çift, 21 akçesi bennâk, 480 akçesi 8 müd buğday, 280 akçesi 7 müd arpa, 50 akçesi ise bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁶²

Zile'nin Belciş karyesi de Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu köylerdendi. 859'da (1454-55) Belciş'in mâlikânese Nişancı Nusret Zaviyesi Vakfı'na, tımarı Seydi ve Emirze adlı kişilere aitti. Belciş'te Uluyörük Etrâki'ne mensup 12 kişi yazılıydı. Ayrıca 6 nüfus ta eski reaya adıyla kayıtlıydı. Uluyörük'e mensup nüfusun 10'u çiftti. Arpa ve buğday ekip biçen Uluyörük Etrâki'ne bu zamanda 150 akçesi çift, 26 akçesi bennâk, 1.200 akçesi 20 müd buğday, 400 akçesi 10 müd arpa toplam 1.876 akçe vergi yazılıydı.⁷⁶³

Zile'nin Sirac karyesi Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu köylerdendi. 859'da (1454-55) Sirac'ın hem mâlikânese hem de tımarı Bedreddin Çelebi'ye kayıtlıydı. Fakat ahali mâlikâneseinin Kapanoğlu adlı birine satıldığını ancak bu durumun defter kaydının yapılmadığını iddia etmekteydi. Sirac'ta Uluyörük Etrâki'nin 9 nüfusu kayıtlıydı. Kayıtlı nüfusun 1'i mücerred, 8'i haneydi. Hane nüfusunun 7'si çiftti. Uluyörük Etrâki'ne 105 akçesi çift, 7 akçesi bennâk, 480 akçesi 8 müd buğday, 280 akçesi 7 müd arpa, 30 akçesi bâd-ı hevâ toplam 902 akçe vergi takdir edilmişti.⁷⁶⁴

Tablo 2.1. Uluyörük Etrâki 859 (1454-55) Tarihli Vergi Tablosu

Bulundukları Yer	Bağlı olduğu yer	Resm-i çift ve bennâk ve caba	Behre-i Hınta müd/akçe	Behre-i şa'ir müd/akçe	Bâd-ı hevâ	Hâsıl
Ulaş Karyesi	Erkilet /Tokat	165	25/1500	10/400	110	2175
Alaca Karyesi	Hüseyinova	105	25/1500	15/600	-	2205
Geçid Karyesi	Hüseyinova	165	20/1200	15/600	-	1965
Akpınar Karyesi	Hüseyinova	308	45/2700	40/1600	-	4608
Kızıllar Karyesi	Hüseyinova	67	10/600	5/200	-	867
Kulavuzlu Karyesi	Hüseyinova	150	10/600	10/400	-	1150
Bağlı Karyesi	Hüseyinova	285	40/2400	30/1200	-	3885
Gökviran Mezrası	Hüseyinova	30	3/180	3/120	-	330
Sapmaz Mezrası	Hüseyinova	30	5/300	5/200	-	530
Güdükkaya Mezrası	Hüseyinova	30	8/480	7/280	-	790

⁷⁶² BOA, TD, nr. 2, s. 350.

⁷⁶³ BOA, TD, nr. 2, s. 351.

⁷⁶⁴ BOA, TD, nr. 2, s. 352.

Kabaklu Karyesi	Hüseyinova	75	10/600	5/200	-	875
Muradsûfi Mezrası	Hüseyinova	90	6/360	6/240	-	690
Savcıköy Mezrası	Zile	80	16/960	14/560	30	1630
Karaöyük Karyesi	Zile	156	8/480	7/280	50	966
Belciş Karyesi	Zile	176	20/1200	10/400	100	1876
Sirac Karyesi	Zile	112	8/480	7/280	30	902
Toplam:	-	2.024	259/15.540	189/7.560	320	25.444

Kaynak: BOA, TD, nr. 2, s. 233, 241, 242, 246, 247, 250-252, 343, 350-352.

Uluyörük Etrâki, 890'da (1485-86) Zile, Turhal, Hüseyinâbâd, Mecidözü nahiyelerine tâbi toplam 9 köydeydi. Köyler bir önceki dönemde olduğu gibi yine mâlikâne-dîvânî sistemine dâhildi. Bu köylerden biri Zile'ye bağlı Belciş'ti. Belciş'in mâlikânesinin tamamı Şeyh Nusret Zaviyesi Vakfı'na, dîvânîsinin yarısı Veli Çelebi veled-i Kutluşah'a aitti. Belciş'te Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 28 nüfus bulunmaktaydı. Nüfusun 3'ü mevkuf, 11'i nîm çift, 1'i bennâk, 10'u mücerreddi. Uluyörük Etrâkine 99 akçesi çift ve caba, 1.000 akçesi 20 müd buğday, 400 akçesi 10 müd arpa, 60 akçesi kovan, 85 akçesi bâd-ı hevâ vergisi toplam 1.644 akçe vergi yazılıydı.⁷⁶⁵

Sirac köyü de 890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu Zile köylerindendi. Köyün dîvânîsinin tamamı Emir, Hamza ve Ferid'e, mâlikânesi vakıf adına Bayezid, Şeyh Torak, Emir, Hamza, Ferid, Şeyh, Hamdi, Abdullah, Mehmed ve Veys adlı kişilere aitti. Sirac'ta Uluyörük Etrâki'ne tâbi 13 nüfus yazılıydı. Nüfusun 5'i nîm çift, 3'ü caba, 1'i mücerred, 1'i de bennâktı. Nüfusa 54 akçesi çift, bennâk ve caba, 200 akçesi 4 müd buğday, 80 akçesi 2 müd arpa, 60 akçesi kovan ve 60 akçesi bâd-ı hevâ vergisi toplam 454 akçe vergi yazılıydı.⁷⁶⁶

890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki'nin tarımla meşgul olduğu köylerden bir başkası Zile'nin Karaöyük adlı köyüydü. Köyün mâlikânesinin tamamı Şeyh Nusret Zaviyesi Vakfı'na, dîvânîsinin tamamı Mehmed veled-i Sultan Hoca'ya aitti. Bu dönemde köyde Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 28 nüfus vardı. nüfusun 15'i nîm çift, 1'i bennâk, 8'i caba, 3'ü mücerred, 1'i imamdı. Nüfusa 144 akçesi çift, bennâk ve caba, 1.000 akçesi 20 müd buğday, 400 akçesi 10 müd arpa, 190 akçesi bâd-ı hevâ vergisi toplam 1.734 akçe vergi takdir edilmişti.⁷⁶⁷

⁷⁶⁵ BOA, TD, nr.19, s. 123.

⁷⁶⁶ BOA, TD, nr. 19, s. 123.

⁷⁶⁷ BOA, TD, nr.19, s.124.

Uluyörük Etrâki'nin 890'da (1485-86) bulunduğu köyler arasında Turhal'a tâbi Ulaş⁷⁶⁸ adlı köy de bulunmaktaydı. Köyün mâlikânesi Safa Paşa Vakfı'na, dîvânîsinin yarısı Oruc veled-i Çoban Bekir'e diğer yarısı Piri Veliddin'e kayıtlıydı. Ulaş'ta Uluyörük Etrâki'ne mensup 24 nüfus yazılıydı. Nüfsun 1'i imam, 9'u nîm çift, 4'ü mücerred, 9'u caba, 1'i bennâktı. Nüfusa toplam 682 akçe vergi yazılıydı. Ancak bu meblağ deftere 625 akçe yazılmıştı. Nüfusa takdir edilen verginin 182 akçesi çift, bennâk ve caba, 350 akçesi 7 müd buğday, 120 akçesi 3 müd arpa, 30 akçesi bahçe ve bostan vergisiydi.⁷⁶⁹

890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki cemaatinin bulunduğu köylerden biri Hüseyinâbâd⁷⁷⁰ nahiyesinin Koçhisar adlı köyüydü. Bu zamanda Koçhisar'ın dîvânîsinin tamamı Mirza Mehmed'e, mâlikânesinin yarısı Baki Bey ve diğer yarısı Pir Mehmed'e aitti. Koçhisar'da Uluyörük Etrâki'ne mensup toplam 5 nüfus bulunuyordu. Nüfsun 2'si mücerred, 3'ü haneydi. Köyde Uluyörük Etrâki'yle birlikte toplam 14 nüfus bulunmaktaydı. Uluyörük Etrâki'nin vergileri bu kişilerle birlikte toplam 1.697 akçeydi. Bu sebeple Uluyörük Etrâki'ne ne kadar vergi takdir edildiği tespit edilememiştir.⁷⁷¹

890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu köylerden bir diğeri Hüseyinâbâd'ın Alacalar köyüydü. Köyün dîvânî hissesinin tamamı Ertuğrul veled-i İnal ve onun oğlu Yusuf'a, mâlikâne hissesinin yarısı Muhyiddin'in oğullarına, diğer yarısı Hacı İlyas Bey evladına aitti. Köyde, Uluyörük'e kayıtlı toplam 33 nüfus vardı. Nüfusun 16'sı nîm çift, 3'ü bennâk, 2'si caba, 11'i mücerreddi. Nüfusa takdir edilen vergi miktarı, toplam 2.456 akçeydi. Bu meblağın 142 akçesi çift, caba ve bennâk, 1500 akçesi 30 müd buğday, 800 akçesi 20 müd arpa, 12 akçesi ise yılın 3 ayı çalışan değirmen vergisiydi.⁷⁷²

890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki cemaatlerinin bulunduğu yerlerden bir başkası Mecidözü nahiyesine bağlı Sarısülemiş'ti. Sarısülemiş'in dîvânîsinin yarısı Şahkiyad'ın oğlu Bekir Ali'ye, diğer yarısı Kara Fakih'in oğlu Ahmed'e aitti. 890'da (1485-86) Sarısülemiş'e kayıtlı Uluyörük Etrâki'nin nüfusu 34'tü. Nüfusun 21' nîm çift, 5'i caba, 5'i mevkuf, 3'ü ise mücerreddi. Uluyörük cemaatlerine bu zamanda toplam 2.985 akçe

⁷⁶⁸ Bir önceki tahrirde bu karye Erkilet'e tâbidir. Bu dönemde ise Turhal'a bağlanmıştır.

⁷⁶⁹ BOA, TD, nr. 19, s. 183

⁷⁷⁰ Bir önceki tahrirde bu nahiye'nin adı Hüseyinova idi ve Tokat'a bağlıdır. Bu dönemde Hüseyinâbâd adıyla Zile'ye bağlanmıştır (BOA, TD, nr. 19, s. 203).

⁷⁷¹ BOA, TD, nr.19, s. 205.

⁷⁷² BOA, TD, nr.19, s. 216, 217.

vergi yazılıydı. Verginin 185 akçesi çift ve caba, 2000 akçesi 40 müd buğday, 800 akçesi 25 müd arpa vergisiydi.⁷⁷³

Mühreler köyü Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu Mecidözü köylerinden bir başkasıydı. 890'da (1485-869) köyün mâlikânesi Abdülvahhab evladı İvaz ve Fakih Vakfı'na, dîvânîsi Pir Mehmet oğlu Dede'ye aitti. Köyde Uluyörük'e kayıtlı toplam 21 nüfus vardı. Nüfusun 16'sı hane, 5'i mücerreddi. Yine nüfusun 3'ü çift, 2'si nîm çiftti. Nüfusa takdir edilen vergi miktarı toplam 622 akçeydi. Bu meblağın 92 akçesi çift, bennâk ve caba, 300 akçesi 6 müd buğday, 200 akçesi 5 müd arpa, 40 akçesi ise ceviz vergisiydi.⁷⁷⁴

Şahyörükleri karyesi de Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu Mecidözü köyleri arasındaydı. 890'da (1485-86) köyün dîvânîsinin tamamı Ömer oğlu Şah Veli'ye aitti. Köyde Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı toplam 19 nüfus vardı. Nüfusun 6'sı nîm çift, 2'si bennâk, 4'ü caba, 3'ü mücerred, 1'i mevkuftu. Nüfusa toplam 773 akçe vergi takdir edilmişti. Takdir edilen verginin 73 akçesi çift, bennâk ve caba, 500 akçesi 10 müd buğday, 200 akçesi 5 müd arpa vergisiydi.⁷⁷⁵

Tablo 2.2. Uluyörük Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Vergi Tablosu

Bulundukları Yer	Bağlı olduğu yer	Resm-i çift ve bennâk ve caba	Behre hinta müd/ akçe	Behre şair müd/ akçe	Resm-i Kevvare	Öşr-i Bağçe ve bostan	Bâd-ı hevâ	Asya b	Hâsıl
Belciş Karyesi	Zile	99	20/1000	10/400	60	-	85	-	1644
Sarac/Sirac Karyesi	Zile	54	4/200	2/80	60	-	60	-	454
Karaöyük Karyesi	Zile	144	20/1000	10/400	-	-	190	-	1734
Ulamış Karyesi	Turhal	87	7/350	3/120	-	30	-	-	587
Koçhisar Karyesi	Hüseyinâ bâd	-	-	-	-	-	-	-	-
Alacalar Karyesi	Hüseyinâ bâd	142	30/1500	20/800	-	-	-	12	2454
Saru Sülemiş Karyesi	Mecidözü	185	40/2000	20/800	-	-	-	-	2985
Mühreler Karyesi	Mecidözü	82	6/300	5/200	-	Cevz: 40	-	-	622
Şahyörükleri Karyesi	Mecidözü	73	10/500	5/200	-	-	-	-	773
Toplam:	-	866	137/6.850	75/3.000	120	70	335	12	11.253

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 123, 124, 216, 217, 231, 232, 246.

⁷⁷³ BOA, TD, nr.19, s. 231.

⁷⁷⁴ BOA, TD, nr.19, s. 232.

⁷⁷⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 246.

Uluyörük Etrâki adlı cemaatler, 926'da (1519-20) Rum Eyaleti'nde Hüseyinâbâd ve Mecidözü'ne bağlı toplam 5 köyde bulunuyorlardı. Bu köylerden biri Hüseyinâbâd'ın Koçhisar adlı köyüydü. Köyün mâlikânesi sekiz hisseydi. Hisselerin 7'si Taci Bey varislerinin, 1'i Pir Ahmed b. İvaz'ın mülküydü. Köyün tımarının kimde olduğu ise kayıtlı değildi. Köyde Uluyörük Etrâki'ne mensup 3 nüfus vardı. Tarımla uğraşan bu 3 nüfusa toplam 217 akçe vergi takdir edilmişti. Bu meblağın 77 akçesi adı belirtilmeyen vergi, 140 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁷⁶

926'da (1519-20) Hüseyinâbâd'ın Geçid karyesinde de Uluyörük Etrâki cemaatleri bulunuyordu. Geçid'in bu devirdeki mâlikânesinin yarısı Muhyiddin veled-i Esen Vakfı'na, diğer yarısı Hacı İlyas'a kayıtlıydı. Köyde Uluyörük Etrâki'ne tâbi toplam 8 nüfus vardı. Nüfusun 4'ü nîm çift, 1'i bennâk, 3'ü cabaydı. Nüfusa takdir edilen vergi miktarı ese toplam 254 akçeydi. Takdir edilen verginin 40 akçesi bâd-ı hevâ vergisi, 214 akçesi çift, caba ve bennâk vergisiydi.⁷⁷⁷

Hüseyinâbâd'ın Akpınar karyesinde 926'da (1519-20) Uluyörük Etrâki bulunmaktaydı. Bu zamanda Akpınar'ın mâlikânesi iki hisseydi. Yarısı Koçi Bey'in mülkü, diğer yarısı Berat Hatun, Muhabbet Hatun ve Ali Bey adlı üç kişinindi. Köyün tımarı ise Sultan Ahmed'in validesi'nin şehirde olan zaviyesine vakfedilmişti. Akpınar'da Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 55 nüfus vardı. Nüfusun 25'i nîm çift, 4'ü bennâk, 6'sı caba, 1'i mücerred, 3'ü mevkuftu. Nüfusa toplam 4.919 akçe vergi takdir yazılıydı. Bu meblağın 1.100 akçesi 11 müd buğday, 880 akçesi 11 müd arpa, 591 akçesi çift, caba ve bennâk, 1.500 akçesi koyun, 300 akçesi bâd-ı hevâ, 90 akçesi arûsiyye, 8 akçesi meyve, 432 akçesi kovan, 18 akçesi köye kayıtlı olup dışarda olan 6 haneye takdir edilen vergidir.⁷⁷⁸

Mecidözü'ne bağlı Çat karyesinde de 926'da (1519-20) Uluyörük Etrâki bulunmaktaydı. Köyün mâlikânesinin tamamı Koç Hüseyin Evladı'na aitti. Köyde Uluyörük Etrâki'ne mensup 15 nüfus bulunuyordu. nüfusun 3'ü nîm çift, 2'si bennâk, 3'ü mücerreddi. Nüfusa 1.844 akçe vergi yazılmıştı. Bu verginin 199 akçesi çift ve bennâk, 1100 akçesi 11 müd buğday, 400 akçesi 5 müd arpa, 65 akçesi yılda altı ay çalışan 1 değirmen, 80 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁷⁹

⁷⁷⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 277, 278.

⁷⁷⁷ BOA, TD, nr.79, s. 279.

⁷⁷⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 279, 280.

⁷⁷⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 347, 348

Mecidözü'nün Karahüccet köyü, 926'da (1519-20) Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu yerlerden bir başkasıydı. Köyün mâlikânesi Hasan Fakih, Şah Manend ve Fatıma adlı kişilere aitti. Köyün tımarının ise kime ait olduğu yazılı değildi. Karahüccet'te Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 21 hane nüfusu vardı. Nüfusa toplam 673 akçe vergi yazılıydı. Verginin 500 akçesi koyun, 110 akçesi bâd-ı hevâ, 63 akçesi resm-i duddu.⁷⁸⁰

Tablo 2.3. Uluyörük Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Karye /Mezra	Bağlı olduğu Yer	Resm-i çift ve bennâk ve caba	Behre hınta müd/akçe	Behre şair müd/akçe	Resm-i Kevvare	Öşr-i Bağçe ve bostan	Bâd-ı hevâ	Resm-i Ganem	Hâsıl
Koçhisar Karyesi	Hüseyinâb âd	77	-	-	-	-	140	-	217
Geçit Karyesi	Hüseyinâb âd	214	-	-	-	-	40	-	254
Akpınar Karyesi	Hüseyinâb âd	591	11/1100	11/880	450	Meyve: 8	390	1500	4919
Çat Karyesi	Mecidözü	199	11/1100	5/400	-	-	80	Asiyab 65	1844
Karahüccet Karyesi	Mecidözü	-	-	-	-	Resm-i ganem: 500	110	Kışlak vergisi 63	673
Toplam		1081	22/ 2200	16/1.280	450	508	760	1.628	7.907

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 277-280, 347, 348, 355.

Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı cemaatler 982'de (1574-75) Mecitözü ve Hüseyinâbâd'a bağlı toplam 4 köydeydiler. Köylerden biri Mecidözü'nün Çat karyesiydi. Karyenin mâlikâne hissesinin tamamı Koç Hüseyin'in evladındaydı. Köyde Uluyörük Etrâki'ne tâbi 3 nüfus bulunuyordu. Nüfusun 2'si bennâk, 1'i nîm çiftti. Nüfusa takdir edilen vergi ise 140 akçeydi. Takdir edilen 140 akçenin, 70 akçesi vergi, 20 akçesi koyun, 50 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁸¹

Hüseyinâbâd'ın Koçhisar adlı karyesinde de 982'de (1574-758) Uluyörük Etrâki cemaatleri bulunmaktaydı. Söz konusu zamanda Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 19 nüfus vardı. Nüfusun 7'si mücerred, 5'i caba, 2'si bennâk, 1'i nîm çiftti. Köyde kayıtlı başka nüfuslar da olduğu için Uluyörük Etrâki'ne takdir edilen vergiler ayrıca yazılı değildi.⁷⁸²

Hüseyinâbâd'ın Geçit karyesinde de 982'de (1574-75) Uluyörük Etrâki cemaatleri bulunmaktaydı. Geçit köyündeki Uluyörük Etrâki'nin nüfusu bu devirde

⁷⁸⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 355.

⁷⁸¹ TKA.TD, nr. 178, vr. 114a.

⁷⁸² TKA.TD, nr. 178, vr. 194b, 195a

61'di. Nüfusun 12'si nîm çift, 7'si bennâk, 15'i caba, 27'si mücerreddi. Nüfusa 87 akçesi nîm, 40 akçesi bennâk, 2988 akçesi 398 kile buğday, 900 akçesi 180 kile arpa, 150 akçesi 30 kile burçak, 50 akçesi meyve, 150 akçesi 4 değirmen vergisi toplam 4.365 akçe vergi yazılıydı. Değirmeni vergisinin yarısı mâlikane, yarısı dîvânîye aitti. Ayrıca "hâsıl-ı etrâkiyye" adıyla 572 akçesi yalnızca vergi, 400 akçesi koyun, 228 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye toplam 1.200 akçe başka bir vergi daha yazılıydı.⁷⁸³ Uluyörük cemaatlerinin tüm bu vergilerin toplamı ise 5.565 akçeydi.

Hüseyinâbâd'ın Akpınar köyü de 982'de (1574-758) Uluyörük Etrâki'nin kayıtlı olduğu köyler arasındaydı. Köyün mâlikâne hissesinin yarısı Koçi Bey'in, diğer yarısı ise Berat Hatun ve Muhyi Hatun ve Ali Bey adlı üç kişiye aitti. Dîvânîsi ise Sultan Ahmed'in validesinin zaviyesine aitti. Köyde Uluyörük Etrâki'ne kayıtlı 126 nüfus vardı. Nüfusun 25'i nîm çift, 16'sı bennâk, 21'i caba, 64'ü mücerreddi. Akpınar'da ayrıca 5 de zemin bulunmaktaydı. Cemaate, 29 akçesi nîm, 80 akçesi bennâk, 3.000 akçesi 500 kile buğday, 2.250 akçesi 458 kile arpa, 45 akçesi nohut ve mercimek, 115 akçesi burçak, 100 akçesi küvvare, 53 akçesi deştbanî ve tapu-yı zemin, 100 akçesi meyve toplam 5.960 akçe vergi yazılıydı. Hâsıl-ı Etrâkiye adıyla 1.590 akçe ayrıca bir vergi daha bulunuyordu. Bu verginin 1.090 akçesi adı belirtilmeyen vergi, 300 akçesi koyun, 200 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. İlâveten Uluyörük Etrâki'ne Akpınar köyüne bağlı Toma mezasındaki tarımsal faaliyetlerine mukabil 400 akçe başka bir vergi daha takdir edilmişti.⁷⁸⁴ Tüm vergilerin toplamı ise 7.709 akçeydi.

Tablo 2.4. Uluyörük Etrâki 982 (1574-75) Tarihli Vergi Tablosu

Karye /Mezra	Bağlı olduğu Yer	Resm-i çift ve bennâk ve caba	Behre hinta kile/akçe	Behre şair kile/akçe	Resm-i Kevvare	Öşr-i Bağçe ve bostan	Bâd-ı hevâ	Resm-i Gane m	Hâsıl
Çat Karyesi	Mecidözü	70	-	-	-	-	50	20	140
Koçhisar Karyesi	Hüseyinâb âd	-	-	-	-	-	-	-	-
Geçit Karyesi	Hüseyinâb âd	699	398/2988	180/900 + burçak 30/150	Değirme n: 150	Meyve: 50	228	400	5.565
Akpınar Karyesi	Hüseyinâb âd	1199	500/ 3000+ nohut ve mercime k: 45	500/ 2250 + burçak: 115 + Toma mezası: 400	100	Meyve: 100	200	300	7.709
Toplam		1968	898/ 5988+ 45= 6.033	680/ 3150+ 43/265 +400 =3.815	100+ 150	150	478	720	13.414

Kaynak: TKG.TD, nr. 178, vr. 114a, 194b, 195a, 196a-b.

⁷⁸³ TKA.TD, nr. 178, vr. 195b-196a.

⁷⁸⁴ TKA.TD, nr. 178, vr. 196a-b.

Uluyörük Etrâki'ne mensup cemaatler, 859'da (1454-55) toplam 16 köy ve mezrada bulunmaktaydılar. Bulundukları köy ve mezralar Erkilet, Hüseyinova ve Zile nahiyelerine tâbiydi. Uluyörük Etrâki bu tarihte bulundukları yerlerde hem kışlayıp hem de tarımla uğraşmışlardır. Cemaatlere, temeli arpa buğdaya dayanan tarımsal faaliyetleri neticesinde toplam 25.444 akçe vergi takdir edilmişti. Bu meblağın 2.024 akçesi çift, caba, bennâk, 15.540 akçesi 259 müd buğday, 7.560 akçesi 189 müd arpa, 320 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.

890'da (1485-86) Uluyörük Etrâki mensuplarının bulunduğu nahiyelere Mecidözü de eklenerek nahiye sayısı 4'e yükselmiş ancak köy ve mezra sayısı 16'dan 9'a gerilemişti. Uluyörük Etrâki, bu devirde hububat temelli tarımsal faaliyetlerde bulunuyordu. Bunun yanında az miktarda bahçe ve bostan tarımıyla uğraşan ve arıcılık yapan cemaatler de vardı. Bahsi geçen dönemde 9 köyde bulunan Uluyörük Etrâki'ne 11.253 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 866 akçesi çift, caba, bennâk, 6850 akçesi 137 müd buğday, 3000 akçesi 75 müd arpa, 120 akçesi kovan, 70 akçesi bahçe mahsülü, 335 akçesi bâd-ı hevâ, 12 akçesi değirmen vergisiydi.

926'da (1519-20) Uluyörük Etrâki'nin bulunduğu köy sayısı 9'dan 5'e gerilemişti. Köyler Hüseyinâbâd ile Mecidözü'ne bağlıydılar. Bu zamandaki tarımsal faaliyetler yine hububat ziraatine dayanmaktaydı. Bununla birlikte az miktarda meyve yetiştiriciliği ve arıcılık da mevcuttu. Uluyörük Etrâki'ne toplam 7.907 akçe vergi yazılıydı. Bu verginin 1.081 akçesi çift, bennâk, caba, 2.200 akçesi 22 müd buğday, 1.280 akçesi 16 müd arpa, 450 akçesi kovan, 2.000 akçesi ganem, 8 akçesi meyve, 760 akçesi bâd-ı hevâ, 63 akçesi asiyab, 63 akçesi kışlak vergisiydi.

982'de (1574-75) ise Uluyörük Etrâki'nin kayıtlı olduğu köy sayısı 4'tü. Köyler Mecidözü ile Hüseyinâbâd'daydı. Uluyörük Etrâki'ne zikredilen devirde 13.414 akçe vergi yazılıydı. Bu verginin 1.968 akçesi çift, bennâk ve caba, 5.988 akçesi 898 kile buğday, 3.150 akçesi 680 kile arpa, 45 akçesi nohut ve mercimek, 265 akçesi 43 kile burçak, 100 akçesi kevvare, 150 akçesi değirmen, 150 akçesi meyve, 478 akçesi bâd-ı hevâ, 720 akçesi koyun vergisiydi. Bu tarihte tahıl ürünlerine ilave olarak az miktarda mercimek ile 43 kile kadar burçak ziraatı da yapılmıştı. Ayrıca meyvecilik bu dönemde biraz daha fazlalaşmıştı.

Tablo 2.5. Uluyörük Etraki Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Vergileri Tablosu

Hâsıl	Resm-i gânem	Resm-i Asyab	Öşr-i bağ, bağçe ve bostan	Resm-i kevvare	Bad-ı hevâ	Bahre-i şair müd/akçe	Bahre-i hinta müd/akçe	Resm-i çift caba ve	Bulunulan köy sayısı	Tahrir dönemi
25.444	-	-	-	-	320	189 / 7.560	259 / 15.540	2024	16	855 (1454-55)
11.253	-	12	70	120	335	75 / 3.000	137 / 6.850	866	9	890 (1485-86)
7.907	1.628	-	508	450	760	16 / 1280	22 / 2200	1.081	5	926 (1519-20)
13.414	720	-	150	250	478	680 (kile) / 3815	898 (kile) / 6033	1968	4	982 (1574-75)

2.1.1.2. Tutaş Etrâki’nden Tahsil Edilen Vergiler

Rum Eyaleti’nde perakende Uluyörük’e tâbi cemaatlerden bir diğeri Tutaş Etrâki adlı cemaatti. Cemaatin bulunduğu Sergiz diğeri adıyla Gelin adlı köy, 890’da (1485-86) iki baştan tımar karyesiydi. Köyün dîvânî hissesinin yarısı Mehmed veled-i Ali’ye, diğeri yarısı Timurbaş veled-i Sarusancı’ya aitti. Köyün mâlikâne hissesinin tamamı ise Hacı İlyas Bey’e kayıtlıydı. Köydeki 8 nüfus miktarındaki Tutaş Etrâki’nin vergileri, köyün mâlikânesine sahip olan Hacı İlyas Bey’in oğullarına aitti. Ancak bu dönemde Tutaş Etrâki’ne ait vergi miktarı ayrı yazılı değildi. Tutaş Etrâki’yle birlikte köye kayıtlı toplam 26 nüfusa 2.515 akçe hâsıl ile 130 akçe niyabet vergisi yazılmıştı. Hâsıl’a köyde üretilen buğday, arpa vergileriyle kovan vergisi dâhildi.⁷⁸⁵

926’da (1519-29) Sergiz’de Tutaş Etrâki’ne ait vergiler yine köyün mâlikânesine kayıtlı vergilerdi. Bu zamanda Tutaş Etrâki’nin toplam 18 nüfusu bulunmaktaydı. Nüfusa 980 akçe vergi takdir edilmişti. Bu meblağın 400 akçesi koyun, 190 akçesi bâd-ı hevâ, 330 akçesi çift, 60 akçesi arûsiyye vergisiydi.⁷⁸⁶

Sergiz’de 929’da (1522-23) Tutaş Etrâki’ne ait olan mâlikâne vergileri toplam 1.302 akçeydi ancak bu meblağın vergi kalemleri belli değildi.⁷⁸⁷ 982’de (1519-20) 49 nüfusu olan Tutaş Etrâkine toplam 1.000 akçe vergi yazılıydı. Bu meblağın 480 akçesi adı belirtilmeyen vergi, 320 akçesi koyun vergisi, 200 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁸⁸

⁷⁸⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 206.

⁷⁸⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 278.

⁷⁸⁷ BOA, TD, nr. 387, s. 468.

⁷⁸⁸ TKA.TD, nr. 178, vr. 195b.

Tablo 2.6. Tutaş Etrâki Tahrir Dönemlerine Göre Tarihli Vergi Tablosu

Tahrir Dönemleri	Resm-i çift	Resm-i ganem	Resm-i arûsiyye	Bad-ı Heva	Hasıl
890 (1485-86)	-	-	-	-	-
926 (1519-20)	330	400	60	190	980
937 (1530-31)	-	-	-	-	1302
982 (1574-75)	480	320	-	200	1000

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 206; BOA, TD, nr. 79, s. 278; BOA, TD, nr. 387, s. 468; TKG.TD, nr. 178, vr. 195b.

2.1.2. Rum Eyaleti'nde Bölükler Halinde Teşkilatlandırılan Uluyörük'ten Tahsil Edilen Vergiler

2.1.2.1 Âdilli Bölüğünden (Tâbi-i Akkuzulu) Tahsil Edilen Vergiler

Âdilli adlı bir cemaat, -Uluyörük'teki Âdilli bölüğü teşekkül etmeden önce- Çorum'un Karahisar-ı Demirli kazasına tâbi Âdilli adlı mezrayı ekip biçiyorlardı. Cemate Kanuni döneminde tarımsal faaliyetleri sebebiyle 299 akçe vergi takdir edilmişti. Bu zamanda takdir edilen verginin kalemleri ayrıntılı olarak kaydedilmemişti.⁷⁸⁹ Daha sonra 983'te (1575-76) Âdillü cemaati bölük statüsünü kazanmıştı. Söz konusu zamanda yapılan tahrirde bölüğe takdir edilen vergiler teferruatlı olarak kayıtlıydı. Buna göre bölükten, resm-i kara, resm-i cev⁷⁹⁰, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye adlı vergiler tahsil edilmişti. Bu vergilerden resm-i kara, resm-i cev ve resm-i dud hane sayılarına göre alınmıştı. Buna göre resm-i kara için hane başına 13'er akçe olmak üzere 58 haneden toplam 754 akçe, resm-i cev için hane başına 2'şer akçe olmak üzere 184 haneden 368 akçe, resm-i dud için hane başına 3'er akçe olmak üzere yine 184 haneden 552 akçe tahsil edilmişti. Resm-i kara için hane nüfusunun en fazla olduğu kışlak 13 hane ve 169 akçeyle Hamza kışlağı, en az olduğu kışlaklar ise 6'şar hane ve 78'er akçeyle Akcakaya ve Kurdağılı kışlaklarıydı. Resm-i cev için hane nüfusu 48 ve 96 akçeyle yine Hamza kışlağı birinci sırada idi. Resm-i cev'e ait en az hane nüfusu 12 hane ve 24 akçeyle Akcakaya kışlağında kayıtlıydı. Resm-i dud için de en düşük ve en yüksek hanelerin olduğu kışlaklar da resm-i cev ile aynı, vergi miktarları farklıydı. Hamza kışlağına ait resm-i dud vergisi 144 akçe, Akcakaya kışlağına ait resm-i dud vergisi 36

⁷⁸⁹ BOA, TD, nr. 444, s. 335.

⁷⁹⁰ Cev, arpa anlamına gelen bir kelimedir. 983'te (1575-76) yapılan tahrirde İnallı Etrâki dışındaki Uluyörük bölüklerine bağlı tüm cemaatlere "resm-i cev" adıyla bir vergi takdir edilmişti. Hane başına 2'şer akçe olarak yazılan bu verginin arpa vergisiyle ilgisi sadece isim benzerliğidir. Söz konusu tahrir döneminde Uluyörük cemaatleri bu vergiye itiraz ederek şikâyetle bulunmuşlar, reayanın şikâyeti haklı bulunarak bu verginin kaldırılması yönünde karar çıkmıştı. Ancak tahrirde bu vergi tüm cemaatlere yazılıydı (TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-146b).

akçeydi. Bölükten tashil edilen âdet-i ağnâm/koyun vergisinin toplam miktarı 10.817 akçeydi. En fazla koyun vergisi tahsil edilen kışlak 2597 akçeyle Hacı, en az koyun vergisi tahsil edilen kışlak 743 akçeyle Hamza kışlağıydı. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisinin toplam miktarı 753 akçeydi. Bu vergi, en fazla 208 akçeyle Hamza kışlağına, en az 50'şer akçeyle Akcakaya ve Kurdağılı kışlaklarına takdir edilmişti. Bölükten tahsil edilen tüm bu vergilerin toplam miktarı 13.244 akçeydi.⁷⁹¹ Bu tahrir döneminde, bölüğün sahip olduğu küçükbaş hayvan miktarı 21.634 başdır.

Tablo 2.7. Âdilli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Hamza kışlağı	13/169	48/96	48/144	743	208	1360
Hamza mezrası	-	-	-	-	-	-
Akcakaya kışlağı	6/78	12/24	12/36	1150	50	1338
Hacı kışlağı	11/143	35/70	35/105	2597	150	3065 ⁷⁹²
Uzunviran kışlağı	5/65	14/28	14/42	1201	60	1396
Sarukaya kışlağı	7/91	21/42	21/63	1308	85	1589
Arpac kışlağı	10/130	34/68	34/102	2516	150	2966
Kurdağılı kışlağı	6/78	20/40	20/60	1302	50	1530
Toplam:	58/754	184/368	184/552	10.817	753	13.244

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 46b-48a.

2.1.2.2. Ağca/Akcakoyunlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Akcakoyunlu bölüğüne takdir edilen vergilerin miktarı 890'da (1485-86) müstakil olarak değil de Uluyörük'ün tüm bölükleriyle birlikte yazılmıştı. Bu nedenle söz konusu tahrir döneminde Akcakoyunlu bölüğüne ait vergi miktarı tespit edilememişti.⁷⁹³ 926'da (1519-20) Akcakoyunlu bölüğüne takdir edilen vergi miktarı ise 16.108 akçeydi. Bu meblağın 7.550 akçesi resm-i ganem, 1018 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arûsiyye, 6.640 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁷⁹⁴

Akcakoyunlu bölüğüne 983'te (1575-76) toplam 10.156 akçe vergi yazılıydı.⁷⁹⁵ Bu verginin 2024 akçesi resm-i kara, 720 akçesi cev, 1080 akçesi resm-i dud, 4882 akçesi âdet-i ağnâm, 1452 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölüğün resm-i kara hane nüfusu 148, resm-i cev hane nüfusu 360, kezâ resm-i dud hane nüfusu 360'tı. Koyunlardan alınan vergilerin toplamı 4882 akçeydi. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi bu

⁷⁹¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 46b-48a; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu rakam 12.244 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s.59).

⁷⁹² Bu vergi kalemlerinin toplam 3065'tir. Deferde 3.110 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 47a).

⁷⁹³ BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

⁷⁹⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 449; Ayrıca bak. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s.65.

⁷⁹⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 116b-119a; bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 10.255 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 66).

dönemde birlikte tahsil edilmişti ve miktarı 1450 akçeydi. Resm-i karanın hane nüfusunun en yüksek olduğu kışlak 15 haneyle Ağcakoyunlu Bürecik, en düşük olduğu kışlaklar 4'er hane nüfusu ile Depe ve Halidli kışlaklarıydı. Resm-i cev'ın en yüksek olduğu kışlak 58 hane ile Uranlu/Ozanlu, en az olduğu kışlak 9 hane ile Boğazkesen'dir. Resmi dud'a ait hane sayıları da resm-i cev ile aynı olduğundan bu vergiye ait en yüksek ve en düşük kışlaklar da aynı kışlaklardır. Koyun vergisi olan âdet-i aġnâm, en fazla 829 akçeyle Uranlu/Ozanlu kışlağına, en az 91 akçeyle Boğazkesen kışlağına yazılmıştı. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisinin en yüksek olduğu kışlak 250 akçeyle Uranlu/Ozanlu, en düşük 40 akçeyle Boğazkesen kışlağıydı. Söz konusu vergilerin tamamı göz önüne alındığında en fazla vergi miktarı takdir edilen kışlak 1642 akçeyle Uranlu/Ozanlu, en düşük vergi takdir edilen kışlak 254 akçeyle Boğazkesen adlı kışlaktı.⁷⁹⁶

926 (1519-20) ve 983'te (1575-76) yapılan iki tahriri karşılaştırdığımızda Akcakoyunlu bölüğüne yazılan vergi miktarlarında %36 civarında bir azalma meydana gelmişti. Bu azalmanın en mühim sebebi bölüğün beslediğı koyun sayısındaki azalmadır. 926'da (1519-20) bölükten 7.550 akçe koyun vergisi tahsil edilirken, 983'te (1575-76) bu miktar 4882 akçeye gerilemişti. Bu da bölükteki koyun sayısının 15.100 baştan 9.764 başa düşmesi demektir. İki dönem arasındaki resm-i dud miktarlarında mühim bir değışiklik olmamıştı. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri ise 7540 akçeden 1450 akçeye düşmüştür.⁷⁹⁷ Bunun temel sebebi mücerred nüfustaki artıştan dolayı evliliklerin azalması olmalıdır.

Tablo 2.8. Ağcakoyunlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i aġnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl:
Ağcakoyunlu Bürecik kışlağı	15/195	35/70	35/105	470	150	990
Ulaşlu kışlağı	12/156	24/48	24/72	300	104	680
Depe kışlağı	4/52	19/38	19/57	309	79	535
Söğüdözi kışlağı	18/234	32/64	32/96	274	135	803 ⁷⁹⁸
Kayserlü kışlağı	10/130	26/52	26/78	364	108	732
Şeyh Hasanlu kışlağı	5/65	10/20	10/30	128	45	288
Boğazkesen kışlağı	6/78	9/18	9/27	91	40	254
Emrelü-yi Küçük kışlağı	7/91	17/34	17/51	232	90	498
Bekirlü kışlağı	5/65	15/30	15/45	220	60	420
Manâhûş kışlağı	10/130	32/64	32/96	478	135	903
Kızılca kışlağı	10/130	23/46	23/69	272	100	617

⁷⁹⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 116b-119a.

⁷⁹⁷ BOA, TT.d 79, s. 444-449; TKA.TD, nr. 180, vr. 116b-119a.

⁷⁹⁸ Bu kışlak vergilerinin toplamı 803'tür. Deftere 903 yazılmıştır. TKA.TD, nr. 180, vr. 117a.

Emre-i Büzürg kışlağı	15/195	31/62	31/93	494	120	964
Obruk kışlağı	6/78	13/26	13/39	169	55	367
Uranlu/Ozanlu kışlağı	21/273	58/116	58/174	829	250	1642
Halidlü kışlağı	4/52	16/32	16/48	252	79	463
Toplam: 983 (1575-76)	148/2.024	360/720	360 / 1.080	4.882	1450	10.156
Toplam 926 (1519-20)	-	-	1018	7550	6640+900	16.108

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 116b-119a.

Akcakoyunlu cemaati, kışlaklarında bulundukları zaman tarımla da uğraşmıştır. Bu bağlamda Budaközü'ne bağlı 16 yeri ekinlik olarak kullanmaktaydılar. Söz konusu yerler Selimoğlu, Ömeroğlu, Derecik, Bozdepe, Saruoğlu, Varsak, Alembey, Sarukaya, Büden, Hasan Hacı, Alucılar, Gündoğmuşlar, Emirlü, Kara Hacı, Bozdepe kışlaklarıyla Mihmadoğlu ve Akçay mezralarıdır.⁷⁹⁹ Akçay mezrası hariç bahsi geçen yerlerde tarımsal faaliyetlere karşılık cemaate 14.190 akçe vergi yazılmıştı.⁸⁰⁰

2.1.2.3. Akkuzulu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Akkuzulu bölüğüne 926'da (1519-20) toplam 7341 akçe vergi takdir edilmişti.⁸⁰¹ Bu meblağın 5751 akçesi koyun, 261 akçesi kışlak, 429 akçesi resm-i arûsiyye, 900 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸⁰² Söz konusu dönemde bölükte 11.500 civarında küçükbaş hayvan bulunmaktaydı.

983'te (1575-76) ise bölüğe takdir edilen vergi miktarı 8.431 akçeydi.⁸⁰³ Bu meblağın 663 akçesi resm-i kara, 416 akçesi resm-i cev, 654 akçesi resm-i dud, 5.693 akçesi âdet-i aġnâm, 1005 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Resm-i kara en fazla 12 hane ve 156 akçeyle Göynük, en az 5 hane ve 65 akçeyle Akkaya kışlağına yazılmıştı. Resm-i cev en fazla 52 hane ve 104 akçeyle İnciközü, en az 16 hane ve 32 akçeyle Akkaya kışlağına takdir edilmişti. En fazla resm-i dud ödeyen kışlak 52 hane ve 156 akçeyle İnciközü, en az resm-i dud ödeyen kışlak 16 hane ve 48 akçeyle Akkaya adlı kışlaklardır. En fazla koyuna sahip olup vergisi en yüksek olan kışlak ise Uzunöz kışlağıydı ve bu kışlağın koyun vergisi 1552 akçeydi. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ise en fazla 210 akçeyle Öküzağı, en az 70 akçeyle Akkaya kışlağına yazılmıştı. Tüm vergi kalemlerinde göre en fazla vergi 1976 akçeyle Uzunöz kışlağına, en az vergi 464 akçeyle

⁷⁹⁹ BOA, TD, nr. 444, s. 344, 345.

⁸⁰⁰ BOA, TD, nr. 387, s. 424, 425.

⁸⁰¹ BOA, TD, nr. 79, s. 409; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 55.

⁸⁰² BOA, TD, nr. 79, s. 409.

⁸⁰³ TKA.TD, nr. 180, vr. 44b-46a; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 8.481 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 55).

Akkaya kışlağına takdir edilmişti.⁸⁰⁴ 926 (1519-20) dönemine kıyasen vergi miktarında %14 oranında bir artış meydana gelmişti. Aynı dönemlerde nüfustaki %270 artış oranına nisbeten vergi miktarındaki artış çok düşük seviyedeydi. Bunun en büyük sebebi mücerred nüfustaki artış olmalıdır. Zira 926'da (1519-20) bölükte yalnızca 5 mücerred nüfus varken 983'te (1575-76) bu miktar 111 nüfusa yükselmişti. Ayrıca bölüğün beslediği koyun miktarı da nüfus artışına kıyasen artmamış aksine biraz azalmıştı. 926'da (1519-20) bölükte yaklaşık 11.500 baş koyun varken 983'te (1575-76) bu sayı 11.386'ya gerilemişti.

Tablo 2.9. Akkuzulu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Aköz kışlağı	8/104	31/62	21/63	1489	170	1.888 ₈₀₅
İnciközi kışlağı	10/130	52/104	52/156	858	225	1.473
Öküzağzı kışlağı	8/104	29/58	49/147	827	210	1.346
Akkaya kışlağı	5/65	16/32	16/48	249	70	464 ₈₀₆
Uzunöz kışlağı	8/104	34/68	34/102	1552	150	1.976 ₈₀₇
Göynük kışlağı	12/156	46/92	36/138	718	180	1.284
Toplam 983 (1575-76)	51/663	208/416	208/654	5.693	1005	8.431
Toplam: 926 (1519-20)	-	-	261	5751	429+900	7.341

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 44b-46a.

XVII. yüzyılda Şarkîpâre kazasına tâbi olan Akkuzulu cemaatinden tahsil edilen vergi 177.5 kuruştur.⁸⁰⁸ Aynı yüzyılın sonlarında 15 Nisan 1691'de Akkuzulu kabilesi, bağlı bulundukları Şarkîpâre kazasındaki köylerini ve tarım arazileri, Türkmen ve levend eşkıyalarının saldırısından dolayı terketmek zorunda kalarak vergilerini ödeyemez hale gelmişlerdi.⁸⁰⁹

Sivas'ın Ortapâre kazasına tâbi ve Yörükân Kabaili Müdürlüğü'ne bağlı, Akkuzulu yörük kabilesine bağlı İlmeyn adlı köyde 1261'de (1845) toplam 45 vergi hanesi bulunuyordu. Bahsi geçen sayıdaki vergi hanesinin yıllık temettuatı 19.033 kuruş, bu meblağ temettat için ödenecek vergi ise 1940 kuruştur.⁸¹⁰ Yine aynı tarihte Akkuzulu kabilesine bağlı Küplüce adlı köyde toplam 41 vergi hanesi bulunuyordu. Zikredilen vergi

⁸⁰⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 44b-46a.

⁸⁰⁵ Toplam 1888'dir, deftere 1884 kayıtlıydı (TKA.TD, nr. 180, vr. 45a).

⁸⁰⁶ Toplam 464'tür. Ancak deftere 454 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 45b).

⁸⁰⁷ Toplam 1976'dır. Ancak deftere 1966 yazılmıştır (TKA.TD, NR. 180, vr. 46a).

⁸⁰⁸ BOA, MAD, nr. 9481, s. 103.

⁸⁰⁹ BOA, İbnülemin-Dâhiliye, nr. 9/857.

⁸¹⁰ BOA, Temettuat Defteri, nr. 14274, s. 1-17.

hanelerine ait yıllık temettuat 15.252, 5 kuruş ve bahsi geçen meblağın vergisi ise 1340 kuruştur.⁸¹¹

Tablo 2.10. Akkuzulu Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Hane	Temettuat	Vergi
İlmeyn karyesi	45	19.033	1.940
Küplüce karyesi	41	15.252,5	1.340
Kethüdalı karyesi	8	3.749	400
Koyunculu karyesi	23	9.937	1006
Fakıdağı karyesi	15	5.638	620
Hacıköy karyesi	61	17.508,5	1.434
İshaklı karyesi	26	8.968	1.010
Kurdağılı karyesi	12	4.499	460
Sarıkaya karyesi	10	2.965	300
Arpac karyesi	7	3.552	500
Toplam	237	91.102	9.010

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 14273, s. 1-15; 14274, s. 1-7; 15036, s. 1-19; 15038, s. 1-22; 15041, s. 1-22.

2.1.2.4. Aksalur/Aksalurlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Aksalur bölüğüne 926'da (1519-20) 8.164 akçe vergi yazılmıştı.⁸¹² Bu meblağın 5300 akçesi koyun, 582 akçesi kışlak, 1200 akçesi bâd-ı heva, 680 akçesi arûsiyye, 360 akçesi çift, 42 akçesi küvvare/kovan vergisiydi.⁸¹³ Bölükte bu dönemde 10.600 civarında küçükbâş hayvan bulunmaktaydı.

983'te (1575-76) Aksalur adlı bölüğe takdir edilen vergiler toplam 14.183 akçeydi.⁸¹⁴ Bu meblağın 1222 akçesi toplam 79 haneye ait resm-i kara, 728 akçesi 258 haneye ait resm-i cev, 1086 akçesi 258 haneye ait resm-i dud, 9628 akçesi koyun, 1519 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölüğün en fazla resm-i karası 32 hane ve 416 akçeyle Himmet Kethüda cemaatinde kayıtlıydı. En az resm-i karası 8 hane ve 104 akçeyle Akıncılu kışlağına yazılmıştır. En fazla resm-i cevvi 106 haneye 212 akçeyle Şehsüvar veled-i Mehmed cemaatine, en az 25 hane ve 50 akçeyle Hacı Halifelü cemaatine takdir edilmişti. Bölüğün en faz resm-i dudu 106 hane ve 318 akçeyle yine Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaatine, en az 34 hane ve 102 akçeyle Akıncılu adlı kışlağa kayıtlıydı. Bölükte en fazla koyun Hacı Halifelü cemaatinde beslenmektedir ve cemaatin koyun koyun sayısı 4.716 baş, koyun vergisi 2.358 akçeydi. En az koyun Hacı Kaya cemaatinde beslenmektedir ve bu cemaatin koyunlara ait vergi miktarı 907 akçeydi. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en çok 450 akçeyle Şehsüvar veled-i Mehmed

⁸¹¹ BOA, Temettuat Defteri, nr. 14473, s. 1-15.

⁸¹² BOA, TD, nr. 79, s. 412; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 62.

⁸¹³ BOA, TD, nr. 79, s. 412.

⁸¹⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 48a-51a; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu miktar 14.183 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 63).

Kethüda cemaatine, en az 150 akçeyle Akıncılu kışlağına aitti. Toplam vergi miktarlarına göre bölükte en fazla vergi 2994 akçeyle Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaatine, en az vergi 1642 akçeyle Hacı Kaya cemaatine takdir edilmişti.⁸¹⁵ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğe ait vergi miktarında yaklaşık %73 civarında artış meydana gelmişti. Bunun en önemli sebebi bölükte beslenen koyun sayısındaki artıştı. 926'da (1519-20) bölükte 10.600 baş koyun mevcutken 983'te (1575-76) bu miktar 19.253'ya yükselmisti. Aynı dönemde böüğün hane nüfusunda da %90 civarında artış olmuştı.

Tablo 2.11. Aksalur Bölüğü 983 (1575-76) (1574-75) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Şehsüvar veled-i Mehmed Kethüda cemaati	15/195	106/212	106/318	1819	450	2994
Hacı Halifelü cemaati	9/117	25/50	25/75	2358	108	2708
Hacı Kaya cemaati	15/195	58/116	58/174	907	250	1642
Himmet Kethüda cemaati	32/416	72/144	72/216	982	311	2069 ⁸¹⁶
Akıncılu kışlağı	8/104	36/72	34/102	2484	150	2912
Ala Bedirlü cemaati	15/195	67/134	67/201	1078	250	1858
Toplam 983 (1575-76)	79/1222	258/728	258/1086	9628	1519	14.183
Toplam 926	Resm-i çift: 360	Küvvare:42	582	5300	1200+680	8.164

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 48a-51a.

1106'da (1694-95) Ortapâre kazasına kayıtlı toplam 9 köyde bulunan Aksalur kabilesinin 4.149 baş koyunu bulunuyordu.⁸¹⁷ 1261'de (1845) Zile Yörükleri'ne bağlı 7 köyde yerleşik bulunan Aksalurlu kabilelerine yıllık 101.509 kuruş olan gelirlerine mukabil 11.257,5 kuruş vergi takdir edilmişti.⁸¹⁸

Tablo 2.12. Aksalur kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Hane	Temettuat	Vergi
Gayrak/Girak karyesi	18	15.416	1.251
Beğe karyesi	24	9.851	1.613
Çavuş karyesi	17	9.292	1.632
Kürtler karyesi	4	926	125
Aksalur karyesi	28	13.628	2.312
Karacaviran karyesi	34	23.670	1.654
Akviran karyesi	45	28.725	2670,5

⁸¹⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 48a-51a.

⁸¹⁶ Toplam 2.069'dur. Ancak defterde 2.009 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 50a).

⁸¹⁷ BOA, MAD, nr. 6112, s. 16-18.

⁸¹⁸ BOA, Temettuat Defteri, nr. 15035, s. 1-94.

Toplam	170	101.509	11.257,5

Kaynak: BOA, Temettuât Defteri, nr. 15035, s. 1-94.

2.1.2.5. Alibeyli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Alibeyli bölüğüne 926'da (1519-20) takdir edilen vergilerin miktarı Köseeyyüp kışlağı hariç toplu olarak yazılmıştır. Bu dönemde Geldiklan'a bağlı olan Köseleyyüp dışındaki kışlaklara toplam 13.433 akçe vergi yazılıydı. Bu miktarın 9750 akçesi resm-i ganem, 2390 akçesi bâd-ı hevâ, 600 akçesi arûsiyye vergisiydi. Ayrıca 693 akçe de adı belirtilmeyen vergi yazılıydı. Bu dönemde Köseeyyüb kışlağının toplam vergisi ise 2026 akçeydi. Bu meblağın 318 akçesi resm-i ganem, 954 akçesi resm-i çift 664 akçesi resm-i küvvare ve 90 akçesi arûsiyye vergisiydi. Söz konusu tarihte Köselü kışlağıyla beraber Alibeyli Bölüğü'nün toplam vergisi 15.459 akçeydi.⁸¹⁹ Bu devirde diğer kışlaklardan farklı olarak Köseeyyüb/Köselü kışlağında arıcılık da yapılmıştır.

Tablo 2.13. Alibeyli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak adı	Resm-i ganem	Resm-i çift	Resm-i küvvare	Resm-i arûsiyye	Hâsıl
Köseeyyüb kışlağı	318	954	664	90+600	2.026
Köseeyyüb hariç diğer kışlaklar toplamı:	9750	Resm: 693	-	Bâd-ı hevâ:2390	13.433
Genel toplam:	10.068	1647	664	3080	15.459

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 458, 459.

983'te (1575-76) Alibeyli bölüğüne toplam 8.535 akçe vergi takdir edilmişti.⁸²⁰ Bu meblağın 1560 akçesi 120 haneye mukabil resm-i kara, 588 akçesi 294 haneye mukabil resm-i cev, 882 akçesi 294 haneye mukabil resm-i dud, 4038 akçesi resm-i ağnam, 1467 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir. Söz konusu vergilerden bölükte en fazla resm-i kara 22 hane ve 286 akçeyle Bilallü kışlağından, en az resm-i kara 2 hane ve 26 akçeyle Bozkırlar kışlağından tahsil edilmişti. Bölükte en fazla resm-i cev 38 hane ve 76 akçeyle Bilâllü kışlağına, en az resm-i cev ise Derzilitorihan/dorihan ve Bozkırlar kışlaklarına 7'şer haneye mukabil 21'er akçe takdir edilmişti. Resm-i dud için en yüksek ve en düşük hanelerin olduğu kışlaklar da resm-i cev ile aynıdır. Yalnızca vergi miktarları farklıdır. En yüksek resm-i dud miktarı 114 akçe, en düşük resm-i dud miktarı ise 21 akçeydi. Koyun vergisi en fazla 510 akçeyle Pekmezcilü, en az 94 akçeyle Derzilutorihan

⁸¹⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 458, 459; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 68.

⁸²⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 119b-122a; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu miktar 8.512 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 69).

kışlağına aitti. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisinin en fazla alındığı kışlak 322 akçeyle Şarklu, en az alındığı kışlak ise 30 akçeyle Bozkırlar kışlağıydı. Bütün vergi kalemlerine göre bölükte en fazla vergi 1072 akçeyle Bilâllü, en az vergi 198'er akçeyle Derzilütorihan ve Bozkırlar adlı kışlaklara takdir edilmişti.⁸²¹ Bir önceki tahrirle kıyaslandığında bölüğe ait toplam vergi miktarında %44 oranında bir azalma meydana gelmişti. Bunun en önemli sebebi bölükte beslenen koyun sayısındaki önemli miktardaki düşüştür. 926'da (1519-20) bölükte 20.136 baş koyun beslenirken bu dönemde bu sayı 8.076'ya gerilemişti. Bu da koyun vergilerinde %150'ye varan bir oranda azalmaya tekabül etmekteydi. Vergi miktarının azalmasındaki bir başka sebep de mücerred nüfusun bu dönemde çok fazla artmasıydı.

Tablo 2.14. Alibeyli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl:
İsmailkethüda kışlağı	12/156	29/58	29/87	395	125	821
Çakırlu (Hamid Hacılu) kışlağı	8/104	23/46	23/69	333	100	652
Şarklu kışlağı	11/143	28/56	28/84	389	322	994
Kalaycılı kışlağı	10/130	28/56	28/84	402	121	793
Pekmezçilü kışlağı	15/195	37/74	37/111	510	155	1045 ⁸²²
Tat kışlağı	5/65	16/32	16/48	239	69	453
Derzilütorihan kışlağı	3/39	7/14	7/21	94	30	198
İlisu (Alaclu) kışlağı	9/117	20/40	20/60	263	90	570
Bilâllü kışlağı	22/286	38/76	38/114	436	160	1072
Mikâillü (Ortaköy) kışlağı	10/130	29/58	29/87	421	125	821
Küçükşarklu kışlağı	5/65	12/24	12/36	153	50	328
Bozkırlar kışlağı	2/26	7/14	7/21	107	30	198
Serabdarlu kışlağı	8/104	20/40	20/60	296	90	590 ⁸²³
Toplam:	120/1560	294/588	294/882	4.038	1.467	8.535

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 119b-122a.

2.1.2.6. Ballı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Ballu bölüğüne 926'da (1519-20) toplam 15.730 akçe vergi yazılmıştı.⁸²⁴ Bu meblağın 10.450 akçesi resm-i ganem, 750 akçesi resm-i dud, 1.250 akçesi resm-i arûsiyye, 3.280 akçesi de bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸²⁵

⁸²¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 119b-122a.

⁸²² Bu kışlaktaki vergilerin toplamı 1045'dir. Ancak deftere 1.043 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 120b).

⁸²³ Bu kışlak vergilerinin toplamı 590'dır. Ancak deftere 570 yazılmıştır. (TKA.TD, nr. 180, vr. 122a).

⁸²⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 481; Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 72.

⁸²⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 481.

983'te (1575-76) ise Ballu bölüğüne takdir edilen vergi miktarı 20.139 akçeydi.⁸²⁶ Bu miktarın 3.432 akçesi resm-i kara, 1.424 akçesi resm-i cev, 2136 akçesi resm-i dud, 10.074 akçesi âdet-i aġnâm, 3.073 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölüğün resm-i kara için toplam hane nüfusu 264, resm-i cev için 712, resm-i dud için 710'du. Bölüğün en fazla vergisi 2.297 akçeyle Tımarlu kışlağına, en az vergisi ise 522 akçeyle Yenice kışlağına yazılmıştı. Bölükte en fazla koyun/küçükbaş hayvan Âdillü cemaatinde bulunmaktaydı. Cemaatin koyun vergisi 1.175 akçeydi. Bölüğün en az koyun bulunduran kışlağı ise Halaclar kışlağıydı. Söz konusu kışlağın koyun vergisi ise 383 akçeydi. Bölükte en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 340 akçeyle Âdilli cemaatine, en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 95 akçeyle Karaali kışlağına yazılmıştı.⁸²⁷ Nüfus artışı ve vergi oranları önceki dönemle kıyaslandığında %189 oranında vergi mükellefi nüfus artışına rağmen vergi miktarı %28 civarında artmıştı. Bölükteki reyanın beslediği küçükbaş hayvan sayısı ise her iki dönemde neredeyse aynıdır.

Tablo 2.15. Ballı Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i aġnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Balluoğlu kışlağı	25/325	54/108	54/162	701	235	1531
Karaali kışlağı	12/156	22/44	22/66	262	92	620
Tımarlu kışlağı	40/520	82/164	82/246	1032	335	2297
Karaağac kışlağı	30/390	63/126	63/189	807	275	1787
Kavlaklu kışlağı	28/364	69/138	69/207	947	277	1933
Koruculu kışlağı	12/156	48/96	48/144	756	210	1362
Kemallü kışlağı	20/260	58/112	56/168	823	240	1603 ⁸²⁸
Saraycık kışlağı	14/182	53/106	53/159	825	230	1502
Halaclar kışlağı	10/130	27/54	27/81	383	117	765
Hüseyin Hacılu kışlağı	20/260	56/116	56/174	832	277	1659
Âdillü cemaati	25/325	80/160	80/240	1175	340	2240
İshak Hacılu kışlağı	15/195	53/106	53/159	812	230	1502
Avcılar cemaati	8/104	29/58	29/87	447	120	816
Yenice kışlağı	5/65	18/36	18/54	272	95	522
Toplam 983 (1575-76)	264/3.432	712/1.424	710/2.136	10.074	3.073	20.139
Toplam 926 (1519-20)	-	-	750	10.450	3280+1250	15.730

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 84b-89b.

XIX. yüzyılda idârî bakımdan Sivas'ın Yüzdepâre kazasına tâbi olan Ballı kabilesi mâlî bakımdan Maliye Nezaretinin teşekkülünden sonra Karakuş ile birlikte Amasya

⁸²⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 84b-89b; Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu rakam 15.159 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 72).

⁸²⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 84b-89b.

⁸²⁸ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1603'tür. Deftere 1.623 kayıtlıydı (TKA.TD, nr. 180, vr. 87b).

Muhassıllığına dâhildi.⁸²⁹ 1261’de (1845) Saraycık, Tımarlı, Hüseyinli, Kemalli, Hacılar, Karaylı, Karaillü, Kethüdalı, Nefs-i Ballı, İshaklı, Bostanlı, Koçku, Abdallı, Kavşıld ve Halacılı adlı toplam 15 köyde Ballı kabilesinin 397 vergi hanesi bulunuyordu. Söz konusu vergi hanesine ait yıllık gelir 163.821 kuruş ve bu meblağa ait vergi ise 23.216,5 kuruştı. Adları zikredilen köylerin bir kısmı Yüzdepâre, bir kısmı ise Ballı kazasına tâbiydi.⁸³⁰

Tablo 2.16. Ballı Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Vergi Hanesi	Temettuatı	Vergi
Saraycık karyesi	7	3788	499
Tımarlı karyesi	14	5949	783
Hüseyinli karyesi	37	18.006 + 10 pare	2.469
Kemalli karyesi	49	22.410+10 pare	3.005
Hacılar karyesi	30	9.404	1.600
Karaylı karyesi	3	724,5	109
Karaillü karyesi	26	10.655,5	1.599,5
Kethüdalı karyesi	33	10.222,5	1.907,5
Nefs-i Ballu	46	17.521	2.765,5
İshaklı karyesi	23	11.451	1.528
Bostanlı karyesi	24	9.827	1.110
Koçulu karyesi	26	12.031,5	1.528
Abdallu karyesi	2	1067	108
Kavşıld karyesi	57	22.208,5	3.139
Halacılı karyesi	20	8.556	1.120
Toplam	397	163.821	23.216,5

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 13096, s. 1-166.

2.1.2.7. Çakıralılı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Çakıralılı bölüğüne 926’da (1519-20) toplam 6.123 akçe vergi yazılıydı. Bu meblağın 5475 akçesi resm-i ganem, 108 akçesi resm-i dud, 190 akçesi resm-i arûsiyye, 350 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸³¹

Çakıralılı bölüğü, 983’te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılarak Ulukamanlı bölüğü içinde cemaat statüsünde yazılmıştır. Bu tarihte Çakıralılı’ye takdir edilen vergi miktarı 20.147 akçeydi.⁸³² Bu meblağın 1690 akçesi 130 haneye ait resm-i kara, 532 akçesi 266 haneye ait resm-i cev, 798 akçesi yine 266 haneye ait resm-i dud, 15.886 akçesi âdet-i ağnâm, 1241 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Söz konusu devirde cemaatin en fazla resm-i karası 30 hanesi bulunan Avcılı cemaati kışlağında kayıtlıydı, kışlağın vergi miktarı 390 akçeydi. Cemaatin en az resm-i karası bu vergiye ait 8 hanesi olan Karadirlik kışlağına aitti ve vergi miktarı 104 akçeydi. Cemaatin en yüksek resm-i

⁸²⁹ BOA, Ceride Defteri, nr. 2015, s. 6.

⁸³⁰ BOA, Temettuat Defteri, nr. 13096, s. 1-166.

⁸³¹ BOA, TD, nr. 79, s. 398. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 2.832 akçe ve resm-i kovan 108 akçe hesaplanmıştır. Resm-i kovan bu dönemde mevcut değildir. 108 akçe tahsil edilen vergi ise resm-i dudur (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 74).

⁸³² TKA.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada Kızılüzüm kışlağının koyun vergisi 1250 akçe; toplam meblağ ise 20.245 akçe hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 75).

cevvi 61 vergi hanesi mukabilinde 122 akçeyle yine Avcılı cemaati kışlağına, en düşük resm-i cevvi 17 vergi hanesine karşılık 34 akçeyle Karadirlik kışlağına yazılmıştı. Benzer şekilde Avcılı cemaati kışlağı 61 hane ve 183 akçeyle yüksek, Karadirlik kışlağı da 17 hane ve 51 akçeyle en düşük resm-i dud ödeyen kışlaklardır. Koyun vergisinin en fazla takdir edildiği kışlak 2975 akçeyle Kuzulu, en az takdir edildiği kışlak 769 akçeyle Avcılı cemaati kışlağıydı. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 250 akçeyle en yüksek yine Avcılı cemaati kışlağına yazılmıştı. En düşük bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 80 akçeyle Karadirlik kışlağına kayıtlıydı.⁸³³ Bir önceki döneme ait vergi miktarıyla kıyaslandığında cemaatin toplam vergi miktarında %229 oranında artış olmuştu. Ancak aynı dönemde vergi mükellefi nüfusta %647 oranında artış meydana gelmişti.

Tablo 2.17. Çakıralili Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Hisarcık kışlağı	20/260	40/80	40/120	2510	155	3125
Kuzulu kışlağı	15/195	30/60	30/90	2975	162	3482
Karamanağılı kışlağı	15/195	34/68	34/102	2451	150	2966
Osman Ağılı kışlağı	20/260	40/80	40/120	2500	160	3120
Eskirözün kışlağı	12/156	24/48	24/72	2310	104	2690
Avcılı cemaati kışlağı	30/390	61/122	61/183	769	250	1714
Kızılüzüm kışlağı	10/130	20/40	20/60	1150	180	1560 ⁸³⁴
Karadirlik kışlağı	8/104	17/34	17/51	1221	80	1490 ⁸³⁵
Toplam 983 (1575-7)	130/1690	266/532	266/798	15.886	1241	20.147 akçe

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a; BOA, TD, nr. 79, s. 398.

XVII. yüzyılda Şarkîpâre kazasına bağlı olan Çakıralilü kabilesi, Tokat'a bağlı Hoca Hâsları'na dâhildi. 1053'te (1643-44) kabilenin vergileri kısa bir süre Sultan Ahmed Han Vakfı'na tahsis edilmişti. Bu tarihte kayıtlı bulunduğu toplam 8 kışlakta 190 vergi nüfusuyla 24.500 baş koyunu bulunan Çakıralili'nin vergi miktarları yazılmamıştı.⁸³⁶

⁸³³ TKA.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a.

⁸³⁴ Bu vergi kalemlerinin toplamı 1560'tır. Ancak deftere 1660 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 27b).

⁸³⁵ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1490'dır. Ancak deftere 1488 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 28a).

⁸³⁶ BOA, MAD, nr. 5120, s. 8, 9. Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 108.

1093'te (1682) Çakıralili kabilesine 114 vergi hanesine mukabil 570 kuruş hane vergisi, 8.000 baş koyuna mukabil 400 kuruş ağnam vergisi toplam 970 kuruş vergi yükümlülüğü getirilmişti.⁸³⁷

Çakıralili kabilesine 1104'te (1692-93) 197 hane nüfusuna mukabil 985 kuruş hane vergisi ve 5.500 baş koyuna mukabil 275 baş ağnam vergisi toplam 1.260 kuruş vergi takdir edilmişti. Bu devirde hane başına 5 kuruş hane vergisi ve her 100 baş koyuna mukabil 5 kuruş ağnam vergisi üzerinden hesaplama yapılmıştır. Koyun vergisine tâbi olan hane nüfusu ise 55 haneydi.⁸³⁸

1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) yine Şarkîpâre kazasına bağlı olan Çakırali kabilesinin vergi miktarı 1700 kuruştur.⁸³⁹

9 Şevval 1195'te (28 Eylül 1781) idarî bakımdan Şarkîpâre kazasına tâbi halde olan ve mâlî açıdan Tokat Voyvodalığı'na bağlı bulunan Çakırali kabilesinin yıllık maktu vergileri 2011 kuruş + 1 rub'dur.⁸⁴⁰

Tablo 2.18. Çakıralili Kabilesi Dönemlere Göre Toplam Vergiler Tablosu

Dönem	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Toplam 926 (1519-20)	-	-	108	5475	350+190	6.123 akçe
Toplam 983 (1575-7)	130/1690	266/532	266/798	15.886	1241	20.147 akçe
1093 (1682)				Hane vergisi 570 kuruş (114 hane için)	400 kuruş (8000 baş koyun için)	970 kuruş
1104 (1692-93)	-	-	-	Hane vergisi 985 kuruş (197 vergi hanesi için)	275 kuruş (5.500 baş koyun için)	1260 kuruş
1157 (1744)						1700 kuruş

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 25/1b-28a; TD, nr. 79, s. 398; MAD, nr. 911, s. 63; nr. 9481, s. 19; nr. 9513, s. 25.

⁸³⁷ BOA, MAD, nr. 911, s. 63.

⁸³⁸ BOA, MAD, nr. 9481, s. 19.

⁸³⁹ BOA, MAD, nr. 9513, s. 25.

⁸⁴⁰ Sivas Şeriye Sicili, nr. 1, s. 407.

2.1.2.8. Çapanlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Çapanlu bölüğüne toplam 11.145 akçe vergi yazılıydı. Bu meblağın 795 akçesi resm-i dud, 7600 akçesi resm-i ganem, 600 akçesi resm-i arûsiyye, 2150 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸⁴¹

983'te (1575-76) ise Çapanlu bölüğüne toplam 11.619 akçe vergi takdir edilmişti. Söz konusu miktardaki verginin 2067 akçesi 159 haneye ait resm-i kara, 918 akçesi 459 haneye ait resm-i cev, 1227 akçesi 409 haneye ait resm-i dud, 5731 akçesi âdet-i aġnâm, 1676 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir.⁸⁴² Resm-i kara, resm-i cev ve resm-i dud'a ait toplam hane nüfusu ve vergi miktarı en fazla olan kışlak İmad'dı. Söz konusu kışlağın resm-i karası 40 hane için 520 akçe, resm-i cevvi 145 hane için 290 akçe, resm-i dudu 95 hane için 285 akçeydi. İmad kışlağında resm-i dud ve resm-i cev hane sayıları diğer kışlakların aksine farklıdır. Sağısak karyesindeki cemaat ise bölüğün en az vergi ödeyen cemaatidir. Bahse konu cemamatin resm-i karası 7 hane için 91 akçe, resm-i cevvi 17 hane için 34 akçe, resm-i dudu 17 hane için 51 akçeydi. Bölüğün en fazla koyununa sahip kışlağı 2606 baş koyun ve 1303 akçe koyun vergis bulunan İmad kışlağı, en az koyun sahibi olan cemaati ise Sağısak Karyesindeki cemaatti. Söz konusu karyedeki cemaatin koyun sayısı 482 ve koyun vergisi 241 akçeydi. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en fazla 320 akçeyle İmad kışlağına, en az 93 akçeyle yine aynı Sağısak adlı köydeki cemaate takdir edilmişti.⁸⁴³ 926'daki (1519-20) tahrir kıyasen vergi nüfusundaki %55 oranındaki artışa rağmen vergi miktarı neredeyse aynı kalmıştır. Bunun sebeplerinden biri bölükte beslenen koyun miktarının azalması olmalıdır. Zira 926'da (1519-20) koyun vergisi 7.600 akçe iken 983'te (1575-76) 5.731 akçeye gerilemişti.

Tablo 2.19. Çapanlı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/ vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i aġnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	.Hâsıl
Eskitekye (Eskiboz) kışlağı	20/260	51/102	51/153	709	220	1444
Cemaat der-Sağısak Karyesi	7/91	17/34	17/51	241	93	510 ⁸⁴⁴
Karakoyunlu (Kösetimur) kışlağı	10/130	29/58	29/87	421	125	821

⁸⁴¹ BOA, TD, nr. 79, s. 452. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada 995 akçe resmi kovan ve 300 akçe resm-i arusaneyle birlikte toplam 11.045 akçe vergi hesaplanmıştı. Ancak bu dönemde Çapanlı bölüğünden tahsil edilen vergiler arasında resm-i kovan yoktur. 795 akçe resm-i dud vardı. Arusiyye vergisi ise 600 akçeydi (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 77).

⁸⁴² TKA.TD, nr. 180, vr. 89b-92a. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 11.592 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 77).

⁸⁴³ TKA.TD, nr. 180, vr. 89b-92a; BOA, TD, nr. 79, s. 452.

⁸⁴⁴ Bu karyede sakin olan Çapanlı bölüğüne ait vergilerin toplamı 510'dur. Ancak deftere 501 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 90a).

İmad (Koçibey) kışlağı	40/520	145/290	95/285	1303	320	2718 ⁸⁴⁵
Yankıt kışlağı	35/455	70/140	70/210	875	300	1980
Kızılkaya (Kızılkır) kışlağı	20/260	61/122	61/183	899	250	1714
Ağcağıl (Taşağıl) kışlağı	15/195	45/90	45/135	660	190	1270
Kuyucak kışlağı	12/156	41/82	41/123	623	178	1162
Toplam 983 (1575-76)	159/2067	459/918	409/1.227	5731	1676	11.619
Toplam 926 (1519-20)	-	-	795	7600	2150+600	11.145

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 89b-92a; BOA, TD, nr. 79, s. 452.

2.1.2.9. Çavurcu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Çavurcu bölüğüne 926'da (1519-20) takdir vedilen vergi miktarı toplam 3499 akçeydi. Bu meblağın 2000 akçesi resm-i ganem, 249 akçesi resm-i dud, 400 akçesi resm-i arûsiyye, 850 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸⁴⁶

Bölüğe 983'te (1575-76) takdir edilen vergi miktarı ise 11.822 akçeydi. Bu miktar akçenin 2.249 akçesi 173 vergi hanesine ait resm-i kara, 846 akçesi 423 vergi hanesine ait resm-i cev, 1259 akçesi 429 vergi hanesine ait resm-i dud, 5789 akçesi âdet-i ağnâm, 1679 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileridir. Bölüğün tüm vergi kalemlerinde en fazla vergi ödeyen kışlağı Seki diğer adıyla Kümbetsaray, en düşük vergi ödeyen kışlağı ise Börklü diğer adıyla Kümbed kışlağıydı. Seki kışlağının resm-i karası 45 vergi hanesine mukabil 585 akçe, resm-i cevvi 127 hanesine mukabil 254 akçe, resm-i dudu 127 vergi hanesine mukabil 381 akçe, koyun vergisi 1828 akçe, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ise 400 akçeydi. Kışlağın ödediği toplam vergi miktarı ise 3448 akçeydi. Bölüğün en az vergisini ödeyen Börklü kışlağının ödediği toplam vergi miktarı ise 475 akçeydi. Bu meblağın 78 akçesi 6 vergi hanesine mukabil resm-i kara, 32 akçesi 16 vergi hanesine mukabil resm-i cev, 48 akçesi 16 vergi hanesine ait resm-i dud, 226 akçesi koyun vergisi, 91 akçesi bad-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.⁸⁴⁷ Söz konusu devirde, Çavurcu bölüğü kışlaklarının 5'i bölüğe ilk defa bu tarihte yazılmış olan Kâbil adlı cemaate aitti. Söz konusu cemaatin kışlakları ve vergi miktarları da bölüğe ait tabloda gösterilmişti. Bu nedenle ayrı bir tablo yapılmamıştır. Bölüğün vergi miktarları bir önceki döneme kıyasla vergi mükellefi nüfustaki %340'lık artışa karşılık %237 oranında artmıştı. Bu devirde birçok bölüğün aksine, Çavurcu bölüğünün beslediği koyun sayısında da artış

⁸⁴⁵ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2718'dir. Ancak deftere 2700 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 90b).

⁸⁴⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 475. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 79.

⁸⁴⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 93b-96a

görülmüştür. 926'daki (1519-20) 4.000 baş olan koyun miktarı, bu dönemde 11.578 başa yükselmiştir.

Çavurcu cemaati, 984'te (1576-77) Karahisar-ı Demirli'ye bağlı Kırankışla'yı ekinlik olarak kullanmıştır. Burayı ekip biçen cemaate 2.600 akçe vergi takdir edilmişti. Cemaatin sayısı ise yazılı değildi.⁸⁴⁸

Tablo 2.20. Çavurcu Bölüğü 926 (1519-20) ve 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Seki (Kümetsaray) kışlağı	45/585	127/254	127/381	1828	400	3448
Arkanlu kışlağı	20/260	37/74	33/101	444	155	1034
Börklü (Kümbed) kışlağı	6/78	16/32	16/48	226	91	475
Ahiözi kışlağı (Kabil cemaati)	21/273	45/90	45/135	582	179	1259
Çeltak kışlağı (Kabil cemaati)	18/234	52/104	52/156	754	221	1469
Karavdar ve Ahiözi Kışlakları (Kabil cemaati)	20/260	42/84	42/126	538	175	1183
Bögürden ve Saruakın ve Ahi Özi Kışlakları (Kabil cemaati)	13/169	25/50	25/75	306	108	708
Köseyyüb kışlağı (Kabil cemaati)	30/390	79/158	79/237	1111	350	2246
Toplam 983 (1575-76)	173/2.249	423/846	429/1259	5789	1679	11.822
Toplam 926 (1519-20)	-	-	249	2000	850+400	3.499

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 93b-96a; BOA, TD, nr. 79, s. 475.

2.1.2.10. Çepni Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Çepni bölüğüne 926'da (1519-20) takdir edilen vergiler, resm-i ganem, resm-i dud, resm-i arûsiyye ve bâd-ı hevâ vergileridir. Bu vergilerin toplam miktarı 33.753 akçeydi.⁸⁴⁹ Söz konusu miktarın 26.747 akçesi resm-i ganem, 981 akçesi resm-i dud, 1.880 akçesi resm-i arûsiyye, 4.145 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸⁵⁰ Vergi miktarlarına nazaran bu dönemde bölüğün toplam vergisinin %77'sini koyun vergisi meydana getirmektedir.

983'te (1575-76) cemaat adıyla Ulukamanlu bölüğüne yazılan Çepni cemaatine takdir edilen vergi miktarı toplam 65.874 akçeydi. Bu meblağın 7.692 akçesi 603 vergi hanesine mukabil resm-i kara, 2.704 akçesi 1352 vergi hanesine ait resm-i cev, 4.086

⁸⁴⁸ TKA.TD, nr. 54, vr. 249a.

⁸⁴⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 403. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 86.

⁸⁵⁰ Vergi toplamı olan 33.753 akçeydi ancak deftere 34.753 akçe yazılmıştır (BOA, TD, nr. 79, s. 403).

akçesi 1.352 vergi hanesine ait resm-i dud, 45.075 akçesi koyun vergisi, 5.687 akçesi ise bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Toplam vergi kalemlerine göre cemaatteki en yüksek vergiyi ödeyen kışlak Handır adlı kışlaktır. Söz konusu kışlağın ödediği vergi toplam 5694 akçeydi. Kışlağın resm-i karası 50 hane için 650 akçe, resm-i cevvi 131 hane için 262 akçe, resm-i dudu 131 hane için 393 akçe, koyun vergisi 3839 akçe, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ise 550 akçeydi. Söz konusu kışlak aynı zamanda nüfus bakımından da cemaatin en fazla nüfusuna sahip kışlağıydı. Kayakışla, Karaca ve Çıkı kışlakları 3'er vergi hanesine mukabil 39'ar akçeyle cemaatin en düşük resm-i karasını, Kayakışla ve Çıkı kışlağı 3'er vergi hanesi için 6'şar akçeyle en az resm-i cevvinin ve 3'er vergi hanesine mukabil 9'ar akçeyle en az resm-i dudunu ödeyen kışlaklardır. Söz konusu kışlaklar aynı zamanda cemaatin en az koyun vergisiyle bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi veren kışlaklarıydı. Kışlakların koyun vergileri 18'er akçe, bâd-ı hevâ ve arûsiyye verileriye 13'er akçeydi. Her iki kışlağın ödediği toplam vergi miktarı ise 85'er akçeydi.⁸⁵¹ Bu dönemde Çepni cemaatinin ödediği verginin önemli bir kısmı yine koyun vergisine aitti ve söz konusu vergi toplam verginin %70'ine tekabül etmekteydi. Bir önceki döneme kıyasen %340 oranındaki vergi mükellefi nüfus artışına karşılık vergi miktarı yaklaşık %90 oranında artmıştı. Bir önceki tahrir döneminde bölüğün beslediği koyun sayısı 53.500 civarındayken bu dönemde 91.500 civarına yükselmisti.

Tablo 2.21. Çepni Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i aġnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Bazlamaç kışlağı	30/390	75/150	75/225	1035	322	2122
Ilıca kışlağı	5/65	10/20	10/30	125	43	283
Sarukaya kışlağı	6/78	13/26	13/39	1172	52	1367 ⁸⁵²
Ali Bağı kışlağı	10/130	21/42	21/63	1293	90	1618 ⁸⁵³
Kızılca kışlağı	20/260	49/98	49/147	671	212	1388
Sülüngönce kışlağı	8/104	16/32	16/48	200	70	454
Handır kışlağı	50/650	131/262	131/393	3839	550	5694
Kuyucak kışlağı	20/260	44/88	44/132	2616	180	3276 ⁸⁵⁴
Hacıilyas kışlağı	30/390	71/142	71/213	959	307	2011
Toramanlu kışlağı	40/520	80/160	80/240	1000	330	2250
Örmelik kışlağı	20/260	49/98	49/147	2671	210	3386
Kabiloğlu kışlağı	35/325	57/114	57/171	2758	212	3580
Selatinlü (Gediklü) cemaati	10/130	22/44	22/66	1360	180	1780
Paşalu cemaati	20/260	39/78	39/117	481	170	1106

⁸⁵¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 28a-38b.

⁸⁵² Bu kışlak vergilerinin toplamı 1367'dir. Ancak deftere 1.364 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 28b).

⁸⁵³ Bu kışlaktaki vergilerin toplamı 1618'dir. Ancak deftere 1.588 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 29b).

⁸⁵⁴ Bu kışlak vergilerinin toplamı 3276'dır. Ancak deftere 3.236 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 31a).

Timur Şeyh cemaati	20/260	39/78	39/117	481	170	1106
Sökü kışlağı	12/156	29/58	29/87	1395	123	1819
Kayacıkarkaç kışlağı	4/52	9/18	9/27	119	36	252
Kayakışla kışlağı	3/39	3/6	3/9	18	13	85
Budaş kışlağı	20/260	42/84	42/126	2128	41	2639
Yeni kışlağı	14/182	28/56	28/94	1350	120	1792
Kıllu kışlağı	12/156	29/58	29/87	1395	122	1818
Hacıhamzaoglu kışlağı	12/156	24/48	24/72	1310	104	1690
Kuzca (Uzunlu) kışlağı	14/182	29/58	29/87	1369	122	1818
Karaca kışlağı	3/39	8/16	8/24	113	33	225
Derbend kışlağı	15/195	30/60	30/90	1375	130	1850
Yanıklı kışlağı	19/247	38/76	38/114	475	160	1072
Paşabeyli kışlağı	10/130	21/42	21/63	3269	80	3584
Beyli kışlağı	5/65	15/30	15/45	220	65	425
Tomlu kışlağı	20/260	67/134	67/221	3013	280	3888
Bayezidli (Kıztoğdu) kışlağı	32/429	63/126	63/189	2768	270	3782
Boyalık kışlağı	10/130	34/68	34/102	1516	150	1966
Tolaklı kışlağı	16/208	36/72	36/108	476	152	1016
Çıkı kışlağı	3/39	3/6	3/9	18	13	85
Uzakçay kışlağı	15/195	36/72	36/108	489	155	1019
Eymirhacı kışlağı	10/130	21/42	21/63	269	90	594
Çartak kışlağı	12/156	29/58	29/87	1395	125	1821
Alioğlu kışlağı	8/104	16/32	16/48	200	95	479
Çınarlı kışlağı	5/65	14/28	14/42	201	60	396
Paşaluyuküçük kışlağı	5/65	12/24	12/36	163	50	338
Toplam	603/7.692	1352/2.704	1.352/4.086	45.705	5.687	65.874

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 28a-38b.

Çepni cemaatinin gelirleri, XVII. yüzyılın ortalarına doğru bir ara Sultan Ahmed Vakfı'na tahsis edilen vergiler arasındaydı. 1053'te (1643-44) gelirlerinin vakfa ait olduğu zamanda yapılan bir tahrirde, Çepni cemaatine toplam 619 vergi mükellefi nüfus kayıtlıydı. Bahsi geçen tarihte Çepni cemaatinin 32.000 baş da koyunu bulunuyordu. Gelirler vakfa ait olduğu için vergi miktarları yazılmamıştı.⁸⁵⁵

Çepni kabilesi 1093'te (1682) "Çepni Kazası" adıyla gelirleri yine Tokat Voyvodalığı'na bağlıydı. Bu zamanda 23 kışlakta toplam 253 vergi mükellefi hane nüfusuna 1265 kuruş hane vergisiyle 10.300 baş koyuna 515 kuruş ağnam vergisi toplam 1780 kuruş vergi takdir edilmişti.⁸⁵⁶

1104'te (1692-93) Çepni cemaatinin hane vergisi 191 hane için 955 kuruştı. Bu tarihte Çepni kabilesinin koyun sayısı 4.400 baş, koyun vergisi ise 220 kuruştur. Söz

⁸⁵⁵ BOA, MAD, nr. 5120, s. 14.

⁸⁵⁶ BOA, MAD, 911, s. 25. Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 106.

konusu tarihte her 100 koyuna mukabil 5'er kuruş vergi tahsil edilmişti. Toplam vergi isi 1175 kuruştı.⁸⁵⁷

Çepni cemaatinin bir kısmı Tokad Voyvodalığı haricinde Zile Voyvodalığı'na tâbiydi. 1106'da (1694-95) Zile Voyvodalığı'na tâbi olan Çepni cemaatinin vergiye tâbi hane nüfusu 254'tü. Bu zamandaki koyun sayısı ise 1806 baştı. Ancak söz konusu zamanda tayin edilen koyun vergisi ve hane vergisi yazılmamıştı.⁸⁵⁸

1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) Kırşehir'e bağlı olan Çepni kabilesinin vergileri toplam 1.415 kuruştı. Bu tarihte Çepni kabilesinin köy ve nüfusu hakkında bilgi yazılmamıştı.⁸⁵⁹

1259'da (1843-44) Karahisar-ı Behramşah kazasının Çepni kabilesiyle birlikte ödediği vergi miktarı 129.890 kuruş 25 pareydi. Bu meblağın 81.693,5 kuruşu mahsus vergi, 48.250,5 kuruşu ve 25 paresi hububata ait öşür vergisiydi.⁸⁶⁰

1261'de (1845) Bozok sancağına kayıtlı Çandır, Çandır-ı Diğer, Hacıilyas, Ağılcık, Eski ve Kızılcaışla adlı köylerde bulunan Çepni kabilesi mensubu 84 nüfus hane nüfusu bulunmaktaydı. Zikredilen 84 hane nüfusunun yıllık toplam gelirleri 36.494 kuruştı. Bu gelire ait vergi miktarı ise 4.800 kuruştı.⁸⁶¹

Maliye Nezaretinin ihdasından sonra Çepni kabilesi mâlî açıdan Karahisar-ı Behramşah kazasıyla birlikte Sivas'a tâbi Bozok Muhassıllığı'na dâhildi.⁸⁶²

Tablo 2.22. Çepni kabilesi Dönemlere Göre Toplam Tarihli Vergi Tablosu⁸⁶³

Dönem	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
926 (1519-20)	-	-	981	26.747	5.995	33.753 akçe
983 (1575-76)	7.692	2.704	4.086	45.705	5.687	65.874 akçe
1093 (1682) Çepni kazası (Tokat)	-	-	Hane vergisi 1265 kuruş (253 vergi hanesi)	515 kuruş (10.500 baş koyun için)	-	1.780 kuruş
1104 (1692-93) (Tokat)	-	-	955 kuruş (191 vergi hanesi)	220 kuruş (4.400 baş koyun için)	-	1.175 kuruş
1106 (1694-95) (Zile)			254 vergi hanesi (vergi yazılmamış)	1806 baş (vergi)		-

⁸⁵⁷ BOA, MAD, nr. 9481, s. 14. Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 105, 106.

⁸⁵⁸ BOA, MAD, nr. 6112, s. 20-22.

⁸⁵⁹ BOA, MAD, nr. 9513, s. 34.

⁸⁶⁰ BOA, Maliye Nezareti Varidat Defteri, nr. 744, s. 7.

⁸⁶¹ BOA, Temettuât Defteri, nr. 16718, s. 1-38.

⁸⁶² BOA, Ceride Defteri, nr. 2015, s. 6.

⁸⁶³ BOA, TD, nr. 79, s. 403; TKA.TD, nr. 180, vr. 28a-38b; BOA, MAD, nr. 911, s. 25; BOA, MAD, nr. 6112, s. 20-22; BOA, Temettuât Defteri, nr. 16718, s. 1-38.

				yazılmamı ş)		
1261 (1845) Bozok sancağı	-	-	-	-	-	4.800

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 403; TKG.TD, nr. 180, vr. 28a-38b; MAD, nr. 911, s. 25; nr. 6112, s. 20-22; Temettuât Defteri, nr. 16718, s. 1-38.

2.1.2.11. Çomaklu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Çomaklu bölüğünün vergi kalemleri yazılırken diğer bölüklerden farklı olarak bölükteki 4 kışlağa ait arpa ve buğday vergisi de yazılmıştı. Söz konusu devirde bölüğe takdir edilen vergiler: resm-i dud, resm-i ganem, bâd-ı hevâ, resm-i arûs, resm-i gendum ve resm-i cevdir. Bölüğe kayıtlı 6 kışlakta/cemaatten Hamza Fakih veled-i Süleyman, Bağdadlu, Bozlapa ve Diğer Bozlapa kışlaklarına bahsi geçen vergi kalemlerinin tamamı takdir edilerek vergi miktarları toplu halde yazılmıştı. Buna göre bahis konusu 4 kışlakta/cemaatte bulunanların tamamına 171 akçe resm-i dud, 4000 akçe resm-i ganem, 1000 akçe bâd-ı hevâ, 120 akçe resm-i arûsiyye, 1500 akçe resm-i gendum, 400 akçe resm-i cev toplam 7191 akçe vergi yazılıydı. Geriye kalan Kırmelik ve Gurebâ-yı Karamânî adlı cemaatler içinse ayrı ayrı vergilendirme yapılmıştır. Bunlardan Kırmelik cemaatine 49 vergi mükellefi nüfusa 3000 akçesi koyun, 147 akçesi kışlak, 120 akçesi arûsiyye, 500 akçesi bâd-ı hevâ vergisi toplam 3767 akçe vergi yazılıydı. Gurebâ-yı Karamânî adlı cemaate ise 5 vergi mükellefine 1000 akçesi koyun, 15 akçesi kışlak, 60 akçesi arûsiyye, 100 akçesi bâd-ı hevâ vergisi toplam 1175 akçe vergi yükümlülüğü getirilmişti. Çomaklı bölüğünün söz konusu tarihteki vergilerinin toplamı ise 12.133 akçeydi.⁸⁶⁴ Bu meblağın 333 akçesi resm-i dud, 8000 akçesi resm-i ganem, 1600 akçesi bâd-ı hevâ, 300 akçesi resm-i arûs, 1500 akçesi 15 müdlük buğday vergisi olan resm-i gendum, 400 akçesi 5 müdlük arpa vergisi olan resm-i cevdir. Söz konusu meblağın 1900 akçesini teşkil eden arpa ve buğdaydan alınan vergi mâlikane için tahsil edilmektedir.⁸⁶⁵ Çomaklu bölüğünde bu devirde 16.000 baş küçükbaş hayvan bulunmaktaydı.

Tablo 2.23. Çomaklı Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak/Cemaat	Resm-i dud	Resm-i ganem	Bâd-ı hevâ	Resm-i arûs	Resm-i gendum	Resm-i cev	Hâsıl
Hamza Fakih veled-i Süleyman							
Bağdadlu	-	-	-	-	-	-	-
Bozlapa	-	-	-	-	-	-	-

⁸⁶⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 435, 436. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 9234 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 88).

⁸⁶⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 435, 436.

Diğer Bozlapa	-	-	-	-	-	-	-
Toplam:(4 cemaat)	171	4000	1000	120	1500	400	7191
Kırmelik	147	3000	500	120	-	-	3767
Gurebâ-yı Karamânî	15	1000	100	60	-	-	1175
Genel Toplam	333	8000	1600	300	1500	400	12.133

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 435, 436.

Çomaklu bölüğü, 983'te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılarak 5 kışlak halinde Özlü bölüğüne dâhildi. Bu tahrir döneminde Gureba-yı Karamânî cemaati mevcut değildi. Cemaate kayıtlı 5 kışlağa toplam 4.873 akçe vergi yazılmıştı. Bu meblağın 806 akçesi 62 vergi hanesine ait resm-i kara, 336 akçesi 168 vergi hanesine mukabil edilen resm-i cev, 504 akçesi 168 vergi hanesine ait resm-i dud, 2380 akçesi âdet-i aġnâm, 847 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileridir. Cemaatin en fazla vergisi Bağdadlu ve Ahmedlü adlı kışlağa, en az vergisi ise Diğer Bozlapa adlı cemaate takdir edilmişti. Bağdadlu Ahmedlü kışlağının vergisi toplamı 1471 akçe, Diğer Bozlapa cemaatinin vergisi 455 akçeydi.⁸⁶⁶ Bir önceki tahrir dönemine kıyasen Çomaklu cemaatine takdir edilen vergi miktarlarında %148 oranında bir azalma meydana gelmişti. Bu azalmada en büyük pay koyun vergisinin azalmasıdır. Bir önceki dönemde cemaatin beslediği koyun miktarı 16.000 baş iken söz konusu devirde 4.700 başa gerilemişti.

Tablo 2.24. Çomaklu Cemaati 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i aġnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Bozlapa kışlağı	12/156	35/70	35/105	509	150	990
Hamza Fakih veled-i Süleyman kışlağı	8/104	23/46	23/69	333	100	652
Bağdadlu ve Ahmedlü kışlağı	20/260	52/104	52/156	728	223	1471
Diğer Bozlapa Cemaati kışlağı	4/52	15/30	15/45	233	95	455
Kırmelik kışlağı	18/234	43/86	43/129	577	279	1305
Toplam	62/806	168/336	168/504	2.380	847	4.873

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 101b, 105a, 106a.

2.1.2.12. Aşağı Çungar Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Aşağı Çungar bölüğüne 926'da (1519-20) 13.850 akçesi resm-i ganem, 775 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arûsiyye ve 3.270 akçesi bâd-ı hevâ toplam 18.795 akçe vergi takdir edilmişti.⁸⁶⁷

⁸⁶⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 101b, 105a, 106a.

⁸⁶⁷ BOA, TT. d, nr. 79, s. 462. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 92.

983'te (1575-76) ise bölüğe resm-i kara, resm-i cev, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bâd-ı heva ve arûsiyye vergileri yazılmıştı. Bu vergilerin toplamı 15.139 akçeydi.⁸⁶⁸ Bu meblağın 2.899 akçesi resm-i kara, 1077 akçesi resm-i cev, 1567 akçesi resm-i dud, 7.382 akçesi âdet-i ağnâm, 2.214 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölüğün resm-i kara için toplam hane nüfusu 223, resm-i cev için toplam hane nüfusu 538, resm-i dud için toplam hane nüfusu ise 538'di. Bölüğün en fazla resm-i karası, 54 vergi hanesine karşılık 702 akçeyle Ağcabağaböri kışlağına, en az resm-i karası 6'şar vergi hanesine mukabil 78'er akçeyle Kargalu ve Tayyiblü adlı kışlaklara takdir edilmişti. En fazla resm-i cev 133 vergi hanesine karşılık 266 akçeyle Çungaroğlu kışlağına, en az resm-i cev 9 vergi hanesine mukabil 18 akçeyle Kargalu kışlağına yazılmıştır. Bölüğün en yüksek resm-i dudu yine 133 vergi haneye mukabil 399 akçeyle Çungaroğlu kışlağına, en düşük resm-i dudu ise kezâ 9 vergi hanesine karşılık 27 akçeyle Kargalu kışlağına yazılmıştı. Bölüğün söz konusu zamanda ödeyeceği koyun vergisi toplam 7382 akçeydi. Bölükte en fazla koyunu olan kışlak Çungaroğlu 3834 baş koyunu bulunan Çungaroğlu, en az koyunu olan kışlak ise 186 baş koyunu bulunan Kargalu adlı kışlakti. Döneme ait bölüğün bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri toplam 2.214 akçeydi. Söz konusu vergi kaleminde için en fazla vergi 557 akçe Çungaroğlu kışlağına, en az vergi ise 40 akçeyle Kargalu kışlağına takdir edilmişti. Tüm vergi kalemleri göz önüne alındığında bölüğün en fazla vergisi 3.789 akçeyle Çungaroğlu kışlağına, en vergisi 256 akçeyle Kargalu kışlağına yazılmıştır.⁸⁶⁹ Bir önceki tahrir dönemine kıyasen bölüğün vergi gelirlerinde yaklaşık %20'lik bir azalma meydana gelmişti. Bu azalmada en büyük pay bölükte beslenen koyunların sayısındaki azalma olmalıdır. Çünkü 926'da (1519-20) 27.700 civarında koyun bulunurken 983'te (1574-75) bu sayı 14.764'e gerilemişti.

Tablo 2.25. Aşağı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Kuşcı kışlağı	12/156	32/64	32/96	452	137	905
Çungaroğlu kışlağı	50/650	133/266	133/399	1917	557	3789
Emin Hacılu kışlağı	8/104	31/62	31/93	485	173	917
Ağcabağaböri kışlağı	54/702	91/182	91/273	997	278	2432
Diğer Ağca (Ağcağıl) kışlağı	10/130	23/46	23/69	307	100	652
Zeynel Hacılu kışlağı	30/390	69/138	69/207	921	275	1931
Kargalu kışlağı	6/78	9/18	9/27	93	40	256

⁸⁶⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 80b-84b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 15.129 akçe hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 92).

⁸⁶⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 80b-84b.

Ulucak kışlağı	7/91	29/58	29/67	480	122	818
Tayyiblü kışlağı	6/78	18.5/37	19/57	293	87	552 ⁸⁷⁰
Şeyhlü kışlağı	12/156	28/56	28/84	376	120	792
Pirce (Çereklü) kışlağı	20/260	46/92	46/138	614	200	1304
Burakoğlu kışlağı	8/104	29/58	19/57	447	125	791
Toplam:	223/2.899	538/1.077	538/1.567	7.382	2.214	15.139

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 80b-84b.

2.1.2.13. Yukarı Çungar Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Yukarı Çungar bölüğüne 926'da (1519-20) toplam 39.752 akçe vergi takdir edilmişti. Bu vergilerin 32.500 akçesi resm-i ganem, 1.352 akçesi resm-i dudu, 1900 akçesi resm-i arûsiyye ve 4.000 akçesi de bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸⁷¹ Bu dönemde bölükte 65.000 baş koyun/keçi besleniyordu.

983'te (1575-76) Yukarı Çungar bölüğüne toplam 57.746 akçe vergi yazılmıştı.⁸⁷² Bu meblağın 9607 akçesi 739 vergi hanesine mukabil resm-i kara, 4.222 akçesi 2.111 vergi hanesine ait resm-i cev, 6.369 akçesi 2111 vergi hanesine karşılık resm-i dud, 28.562 akçes âdet-i ağnâm, 8.987 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Kışlaklar içinde en fazla resm-i kara vergisi 35'er hane ve 455'er akçeyle Kayak diğer adıyla Dedebeylü ve Çuvuşemek adlı kışlaklara, en az resm-i kara 2'ser vergi hanesi karşılığında 26'sar akçeyle Devesti Karyesi ve Ekenlü adlı kışlakta bulunan cemaate yazılmıştı. Bölükte en fazla resm-i cev 116 vergi hanesi olan Sarugöni ve Karaca kışlağına,⁸⁷³ en az resm-i cev 11 vergi hanesi için 22 akçeyle Ekenlü adlı kışlağa takdir edilmişti. Bölükte en fazla resm-i dud 116 vergi hanesi olan Sarugöni ve Karaca adlı kışlağa, en az resm-i dud 11 vergi hanesine mukabil 33 akçeyle Ekenlü kışlağına kayıtlıydı. Bölükte en çok koyun vergisini 1310 akçeyle Bucak diğer adıyla Yumrucak, en az koyun vergisini ise 143 akçeyle Alınpınar kışlağı ödemektedir. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en fazla 500 akçeyle Sarugöni ve Karaca kışlağına, en az 35 akçeyle Ağcaviran adlı kışlağa takdir edilmişti. Tüm vergi kalemleri hesaplandığında bölüğün en fazla vergi ödeyen kışlağı 2361 akçeyle Bucak kışlağıydı. Bölüğün en az vergisi ise 345 akçeyle Devesti karyesi dâhilinde bulunan cemaatten tahsil edilmektedir.⁸⁷⁴ Bir önceki tahrir dönemine kıyasen bölükten tahsil edilen toplam vergi miktarı bu devirde %45 oranında artış göstermişti. Fakat bölüğün beslediği koyun miktarı 65.000 başdan 57.122 başa gerilemişti.

⁸⁷⁰ Bu kışlak vergilerinin toplamı 552'dir. Ancak deftere 542 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 83b).

⁸⁷¹ BOA, TD, nr. 79, s. 429. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 96.

⁸⁷² TKA.TD, nr. 180, vr. 65b-80b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 96.

⁸⁷³ İki kışlak, tek kışlak adıyla yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 70a).

⁸⁷⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 65b-80b.

Tablo 2.26. Yukarı Çungar Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Bucak (Yumrucak) kışlağı	13/286	83/166	83/249	1310	350	2361
Devesti Karyesi (Beliklüviranı ve Yağmurözi mezralarıyla birlikte)	2/26	12/24	12/39	186	70	345
Kargalu kışlağı	25/325	57/114	55/165	858	250	1712
İmadoğlı (Gökce Bayır) kışlağı	52/676	62/124	61/183	612	245	1840 ⁸⁷⁵
Koyunluyusufözi kışlağı	15/195	23/46	23/69	256	100	666 ⁸⁷⁶
Çaloğlı kışlağı	30/390	76/152	76/228	1054	320	2144
Kayak (Dedebeylü) kışlağı	35/455	112/224	112/336	673	350	2038
Karakısık ve Kısıkkaya ve Karalarviranı kışlaları ⁸⁷⁷	-	-	-	-	-	-
Alifakih kışlağı	10/130	33/66	33/99	482	130	907 ⁸⁷⁸
Mahmudfakihlü ve İdrislü kışlağı	3/39	12/24	12/36	235	50	384
Sarular kışlağı	15/195	43/86	42/126	622	250	1279
Aşayışlü kışlağı	12/156	52/104	52/156	832	225	1473
Gelingöli kışlağı	15/195	65/130	65/195	662	178	1360
Güdül kışlağı	13/169	44/88	49/147	759	210	1373
Sarugöni ve Karaca Kışlakları	30/390	116/232	116/348	814	500	2284
Kavşud kışlağı	10/130	30/60	30/90	440	130	850
Hızırşelü kışlağı	8/104	50/100	50/150	846	216	1416
Karasufi kışlağı	10/130	65/130	65/195	1105	280	1840
Büyükhınar (Eğribaşlu) kışlağı	7/91	31/62	31/93	498	165	909
Killik kışlağı	4/52	19/38	19/57	309	80	536
Delümahmud kışlağı	5/65	24/48	24/72	391	140	716
Cuvuşemek? kışlağı	35/455	104/208	104/312	1521	460	2956
Küçükçavuş (Doruklu) kışlağı	10/130	20/40	30/90	250	87	597
Güzellü kışlağı	11/143	27/54	27/81	370	118	766
Satılmışfakihlü kışlağı	8/104	22/44	22/66	314	92	620
Çalubalma (Cüneydlü) kışlağı	15/195	53/106	53/159	792	220	1472
Aliçoklu kışlağı	7/91	24/48	24/72	475	104	790
Arabviranı kışlağı	5/65	28/56	28/84	387	120	712
Ekenlü kışlağı	2/26	11/22	11/33	183	110	374
Ada kışlağı	25/325	86/172	86/258	1303	375	2433
Alifakihlü kışlağı	12/156	29/58	29/87	585	177	1063

⁸⁷⁵ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1840'tır. Ancak deftere 1500 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 67a).

⁸⁷⁶ Bu kışlak vergilerinin toplamı 666'dır. Ancak deftere 660 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 67a).

⁸⁷⁷ Bu kışlalarda sakin olan cemaat, Eymirci Sultan Zaviyesi Vakfı'na bağlı oldukları için vergileri de bu vakfa yazılmıştı (TKA.TD, nr. 180, vr. 68b).

⁸⁷⁸ Bu verginin tamamı sadece Ali Fakih kışlağına ait değildir. Karakısık, Kısıkkaya ve Karalarviranı kışlaklarının devlete ait vergi miktarları da birlikte hesaplanmıştı (TKA.TD, nr. 180, vr. 68b).

Diğer Karakısıık kışlağı	7/91	20/40	20/60	289	95	575
Yalnızagıl (Gölşehri) kışlağı	22/286	54/108	54/162	740	203	1499
Poyrazlu kışlağı	12/156	25/50	25/75	319	108	708
Ağcavıran kışlağı	4/52	16/32	16/48	252	35	419
Selimlü kışlağı	21/273	48/96	48/144	639	208	1360
Akmaslak kışlağı	5/65	15/30	15/45	220	50	410
Budak (Kara Hacı) kışlağı	15/195	44/88	44/132	641	190	1246
Ömeroğlı kışlağı	25/325	46/92	46/138	549	100	1204
Barakarslan (Ömerşalı) kışlağı	25/325	54/108	54/162	701	232	1528
Alınpınar kışlağı	8/104	13/26	13/39	143	55	367
Kaltima kışlağı	3/39	12/24	12/36	237	50	386
Karadeve (Kayranca) kışlağı	14/182	36/72	26/108	502	150	1014
İshakfakih kışlağı	9/117	22/44	22/66	301	78	606
Avansarayı (Kodallu) kışlağı	3/39	12/24	12/36	237	50	386
Çungar cemaati	11/143	17/34	17/51	180	91	499
Güdüil kışlağı (tetimme)	10/130	19/38	19/57	231	78	534
Çungar cemaati	5/65	13/26	13/39	182	155	467
Kızılcaın kışlağı ⁸⁷⁹	15/195	27/54	27/81	318	116	764
Pıraçılı kışlağı ⁸⁸⁰	2/26	12/24	12/36	222	53	361
Kargalu cemaati ⁸⁸¹ (diğer)	16/208	28/56	28/84	252	108	708 ⁸⁸²
Gökelü kışlağı	25/325	67/134	67/201	1097	270	2027 ⁸⁸³
Aşcı kışlağı	9/117	32/64	32/96	491	135	903
Güdecilü kışlağı	20/260	66/132	66/198	694	275	1559
Toplam: 983 (1575-76)	730/9.607	2111/4.222	2111/6.369	28.561	8.987	57.746
Toplam: 926 (1519-20)			1352	32.500	1900+4000	39.752

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 65b-80b, BOA.TD, nr. 79, s. 429.

XVII. yüzyılın sonlarına doğru Çungar kabilesinin büyük bir bölümü kendi adını taşıyan kazada toplam 25 köye ait kışlakta kaydedilmişlerdi. Mâlî bakımından Tokat Voyvodalığı'na tâbi Çungar kazası kabilesi 1093'te (1682) 230 nüfustan meydana gelmişti. 230 nüfusun 227'si vergiye tâbi hane nüfusuydu. Bu tarihte Çungar kabilesine

⁸⁷⁹ Bu kışlak, ilgili dönemde Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfı'na ait olduğu için buradaki ziraat edilen yerlerdeki vergiler de vakfa aitti (TKA.TD, nr. 180, vr. 79a).

⁸⁸⁰ Bu kışlağın bağlı olduğu köy Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfı'na ait olduğu için vergiler de bu vakfındır (TKA.TD, nr. 180, vr. 79a).

⁸⁸¹ Bu cemaatin sakin olduğu yer Sultan Eymirci Zaviyesi Evkafı'na ait Koyunluyusufözü'dür. Bu sebeple buradan tahsil edilen vergiler vakfındır (TKA.TD, nr. 180, vr. 79a).

⁸⁸² Bu cemaatin vergi kalemlerinin toplamı 708 dir. Ancak deftere 780 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 79a).

⁸⁸³ Bu kışlak, Koyunluyusufözü sınırları içinde ve Sultan Eymirci Zaviyesi Vakfı'na ait olduğu için buradan tahsil edilen vergiler de söz konusu vakfa aitti. Ayrıca vergi kalemlerinin toplamı 2.027'dir bu meblağ deftere 2.127 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 79b).

1.135 kuruş-ı tam hane vergisi ve sahip oldukları 4.400 baş koyuna mukabil 220 kuruş-ı tam koyun vergisi takdir edilmişti.⁸⁸⁴

Çungar kabilesinin bir kısmının gelirleri XVII. yüzyılda bağlı bulunduğu Hoca Hâsları'ndan ayrılarak birkaç cemaatle birlikte Sultan Ahmed Vakfı'na tahsis edilmişti. Vakfa ait olduğu dönemde 1053'te (1143-44) Çungar kabilesine mensup 364 vergi mükellefi nüfus bulunuyordu. Kabilenin 2000 baş da koyunu vardı. Ancak vakfa ait olduğu için Çungar kabilesinin vergi miktarı belirtilmemişti.⁸⁸⁵

1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) Hoca Hâsları'na dâhil Çungar kazasına ait vergi miktarı 1.014 kuruştı. Bu zamanda kazaya tâbi köy sayısı ve nüfusu ise belirtilmemişti.⁸⁸⁶

XIX. yüzyılda Zile Yörükleri'ne dâhil edilmiş olan Çungar kabilesi, 1261'de (1845) Sivas'ın Ortapâre ve Yüzrepâre kazasında bulunan 10 köyde kayıtlıydı Çungar kabilesini toplam 222 hane/vergi nüfusuna sahipti. 1261'de (1845) 222 nüfusun geliri 126.920,5 kuruştı. Bu miktar gelire ait vergi ise 18.120 kuruştı.⁸⁸⁷

Tablo 2.27. Çungar Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Hane	Temettuatı	Vergi
Baraklu karyesi	33	18.618,5	2.504
Cerekli karyesi	37	29.161	4.114
Nefs-i Çungar karyesi	54	24.577,5	3.587
Alazerrin karyesi	28	17.342,5	1.920
Budaklu karyesi	21	12.779	1.625
Herekli karyesi	22	11.003	2.655
Halidlü karyesi	10	4.441	605
Tagarözi karyesi	4	1.895	255
Çatallu karyesi	9	4.594	550
Zeynelli karyesi	4	2.509	310
Toplam	222	126.920,5	18.125

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 14271, s. 1-106.

2.1.2.14. Dodurga/Todurga Bölüğünden (Turhal Yörükleri) Tahsil Edilen Vergiler

Dodurga bölüğüne adını veren Turhal Yörükleri cemaati, 859'da (1454-55) Turhal Subaşı olan Seydi Bey veled-i Şadi'nin tımarı dâhilinde 5 cemaatten müteşekkildir. Bu dönemde Turhal Yörüklerine 340 akçesi hane, 1500 akçesi bâd-ı hevâ,

⁸⁸⁴ BOA, MAD, nr. 911, s. 15.

⁸⁸⁵ BOA, MAD, nr. 5120, s. 15-18.

⁸⁸⁶ BOA, MAD, nr. 9513, s. 29.

⁸⁸⁷ BOA, Temettuat Defteri, nr. 14271, s. 1-106.

8.550 akçesi koyun vergisi toplam 10.390 akçe tımar vergisi takdir edilmişti. Bu meblağ deftere 10.400 akçe yazılmıştı.⁸⁸⁸

890'da (1485-86) Turhal Yörükleri/Dodurga cemaatinin vergileri Uluyörük'te de olduğu gibi Şehzâde Hâsları'na aitti. Bu zamanda Turhal Yörükleri'ne kayıtlı 7 cemaate 19.987 akçe vergi takdir edilmişti.⁸⁸⁹ Bu verginin 19.037 akçesi resm-i ganem, 450 akçesi resm-i dud ve 500 akçesi de bâd-ı heva vergisiydi.⁸⁹⁰ Bir önceki döneme kıyasen Dodurga cemaatine takdir edilen vergi miktarı %92 oranında bir artış göstermişti. Cemaatin sahip olduğu koyun/keçi miktarındaki artış ise %122 civarındadır.

926'da (1519-20) Dodurga cemaatine tâbi 8 kışlağa toplamda 22.438 akçe bir vergi takdir edilmişti.⁸⁹¹ Bu verginin 108 akçesi resm-i dönüm, 530 akçesi resm-i dud, 17.350 akçesi resm-i ganem, 2250 akçesi resm-i arûsiyye, 2200 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁸⁹² Bir önceki tahrir kıyasen cemaatin ödediği toplam vergi miktarında %12 dolayında artış meydana gelmişti. Cemaatteki koyun miktarı ise %8 oranında azalmıştı. Ancak cemaatin ödediği bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 500 akçeden 4550 akçeye çıkmıştı. Bu zamanda cemaatin hane nüfusunda %36'lık bir azalma meydana gelmişti.

Tablo 2.28. Turhal Yörükleri/Dodurga Cemaati 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak/Cemaat Adı	Resm-i dönüm	Resm-i dud	Resm-i ganem	Resm-i arûsiyye	Bâd-ı hevâ	Hâsıl
Kuşeri cemaati	108	-	1700	270	180	2258
Alagöz kışlağı cemaati	-	54	1800	240	150	2244
Hacılar cemaati	-	123	2500	300	400	3323
Orta Oba kışlağı cemaati	-	86	2800	300	300	3486
Yengi Çubuk cemaati	-	51	1550	240	300	2141
Gökdere cemaati	-	78	2500	360	300	3238
Kayacık cemaati	-	39	950	180	170	1339
Issuçay Kışlası cemaati	-	99	3550	360	400	4409
Toplam 926 (1519-20)	108	530	17.350	2.250	2.200	22.438

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 326-329.

983'te (1575-76) bölük statüsüne kavuşan Dodurga bölüğüne bu devirde toplam 13.954 akçe bir vergi yükümlülüğü getirilmişti.⁸⁹³ Bu meblağın 2.899 akçesi 223 vergi hanesine mukabil resm-i kara, 1025 akçesi 512 vergi hanesi için resm-i cev, 1.529 akçesi 509 vergi hanesine karşılık resm-i dud, 6535 akçesi bölükte beslenen küçükbaş

⁸⁸⁸ BOA, TD, nr. 2, s. 238.

⁸⁸⁹ BOA, TD, nr. 19, s. 201. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 19.954 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 101).

⁸⁹⁰ BOA, TD, nr. 19, s. 201.

⁸⁹¹ BOA, TD, nr. 79, s. 326-329. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 21.498 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 101).

⁸⁹² BOA, TD, nr. 79, s. 326-329.

⁸⁹³ TKA.TD, nr. 180, vr. 96b-100a. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 101.

hayvanlara mukabil âdet-i ağnâm, 1.966 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en fazla resm-i kara 45'er vergi hanesine sahip olan Hacılar cemaatine ve Gökdere kışlağına yazılmıştır. Bölüğün en az vergisi ise Dodurga cemaati adıyla kayıtlı cemaate kayıtlıydı. Bahsi geçen cemaatin vergiye tâbi hanesi 7 ve ödediği meblağ 91 akçeydi. Hacılar cemaati resm-i cevvi ve resm-i dud'u da en fazla ödeyen cemaatti. Cemaatin resm-i cev vergi hanesi 108 ve vergi miktarı 217 akçe, resm-i dud vergi hanesi 109 ve vergisi 327 akçeydi. Aynı cemaat, bölüğün en fazla koyun besleyen cemaatdır. Cemaate beslediği koyunlar için 1487 akçe vergi yazılıydı. Bahse konu Hacılar cemaati, bölükte en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ödeyen cemaatti. Dolayısıyla toplamda bölüğün en fazla vergi veren cemaati Hacılar cemaatiydi ve vergi miktarı 2.966 akçeydi. Dodurga cemaati ise bölükte tüm vergi kalemlerinde en az vergi ödeyen cemaatti. Söz konusu cemaatin resm-i cevvi 21 vergi hanesi için 42 akçe, resm-i dud 21 vergi hanesi için 63 akçe, koyun vergisi 308 akçe, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 85 akçe toplamda 589 akçeydi.⁸⁹⁴ Söz konusu dönemde vergi mükellefi nüfusta %174 oranında bir artış olmasına rağmen bölükten tahsil edilen vergi miktarında %37 oranda düşüş meydana gelmişti. Bu durumda %62 oranında düşüş gösteren koyun vergisi etkili olmuş olmalıdır. Bunun yanısıra bahsi geçen zamanda mücerred nüfusta %174 oranında bir artış meydana gelmişti.

Tablo 2.29. Dodurga/Todurga Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/ vergi)	Resm-i cev (hane/ vergi)	Resm-i dud (hane/ vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Kuşözi cemaati	25/325	67/134	67/201	648	275	1.583
Alagöz cemaati kışlağı	30/390	65/130	65/195	845	290	1.850
Hacılar cemaati	45/585	108/217	109/327	1487	350	2.966
Orta Oba kışlağı	30/390	52/104	52/156	598	223	1.471
Yeni Çubuk kışlağı	31/403	74/148	74/222	1003	303	2.079
Gökdere kışlağı	45/585	97/194	93/281	1258	320	2.638
Kayacık kışlağı	10/130	28/56	28/84	388	120	778
Dodurga cemaati	7/91	21/42	21/63	308	85	589
Toplam:	223/2.899	512/1.025	509/1.529	6.535	1.966	13.954

Kaynak: TTG.KK.TD, nr. 180, vr. 96b-100a.

992'de (1584-85) Kırşehir'ne bağlı Filöyük ve Yenice adlı köylerde yerleşik durumda olan Dodurga cemaatine mensup cemaatler bulunmaktaydı. Bunlardan Filöyük adlı köyde 9 nüfus kayıtlıydı. Nüfusun 3' nîm çift, 2'si bennâk ve 4'ü cabadır. Bahsi geçen 9 nüfusa toplam 1337 akçe vergi yazılıydı. Bu verginin 750 akçesi 150 kile buğday, 312 akçesi 78 kile arpa, 123 akçesi çift ve bennâk, 30 akçesi koyun, 20 akçesi kovan, 15

⁸⁹⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 96b-100a.

akçesi bostan, 50 akçesi tapu ve deştbanı, 30 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.⁸⁹⁵ Bu tarihte cemaatin beslediği küçükbaş hayvan miktarı 60 baştı.

Yenice adlı köyde ise toplam 20 Dodurga cemaati mensubu kayıtlıydı. Kayıtlı 20 nüfusun 8'i caba, 5'i bennâk, 6'sı nîm çiftti. Cematte 1 kişi oldukça yaşlıdır ve pîr-i fânî adıyla kayıtlıydı. Nüfusa toplam 1.100 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 300 akçesi 60 kile buğday, 140 akçesi 30 kile arpa, 198 akçesi çift, bennâk ve caba, 60 akçesi kovan, 242 akçesi koyun, 100 akçesi tapu ve deştbanı, 75 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.⁸⁹⁶ Bu dönemde cemaatin koyun miktarı 484 baştı.

Mâlî bakımdan Hoca Hâsları Mukataası'na kaydedilen Dodurga kabilesinin gelirleri 1053 (1643-44)'te Sultan Ahmed Han'ın bina ettiği caminin vakfına bağlanmıştı. Bu tarihte toplam 213 vergi hanesi ile 13.200 baş koyunu bulunan kabilenin vergi miktarları kaydedilmemişti.⁸⁹⁷ 1093'te (1682) gelirleri vakıftan çıkarılmış halde bulunan Dodurga kabilesine 89 vergi hanesine mukabil 455 kuruş hane vergisiyle 5300 baş koyuna mukabil 265 akçe koyun vergisi takdir edilmişti.⁸⁹⁸ 1104'te (1692-93) hane vergisi ve ağnam vergisiyle mükellefti. Bu tarihte Dodurga kabilesine 79 vergi hanesine mukabil 395 kuruş-ı tam hane vergisi ve 5000 koyuna mukabil 250 kuruş-ı tam ağnam vergisi takdir edilmişti.⁸⁹⁹

1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) Dodurga kabilesine ait vergi miktarı 423 kuruştı ancak bu tarihte kabilenin vergi kalemleri ve vergi mükellefi nüfusu hakkında bir kayıt mevcut değildi.⁹⁰⁰

Tablo 2.30. Dönemlere Göre Dodurga Kabilesi Toplam Vergiler Tablosu

Dönem	Kışlak/ Cemaa t Sayısı	Resm- i Kara	Resm-i Cev	Resm-i Dud	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve Arûsiyye	Toplam
859 (1454-55)	5	-	-	Hane:34 0	8.550	1.500	10.390
890 (1485-86)	7	-	-	450	19.037	500	19.987
926 (1519-20)	8	-	-	638	17.350	4.450	22.438
983 (1575/76)	8	2.899	1.025	1.529	6.535	1.966	13.954
1053 (1643-44)	6	Hane 213 / vergi yazılm amış			13.200 baş koyun. Vergisi yazılmamı ş (Sultan	-	-

⁸⁹⁵ TKA.TD, nr. 112, vr. 21a.

⁸⁹⁶ TKA.TD, nr. 112, vr. 23b.

⁸⁹⁷ BOA, MAD, nr. 5120, s. 4, 5.

⁸⁹⁸ BOA, MAD, nr. 911, s. 66.

⁸⁹⁹ BOA, MAD, nr. 9481, s. 17. Ayrıca bk. Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 111.

⁹⁰⁰ BOA, MAD, nr. 9513, s. 73.

		(Sultan Ahme d Vakfı)			Ahmed Vakfı)		
1093 (1682)	6	Hane vergisi : 89 vergi hanesi için 445 kuruş			5.300 baş koyun için 265 kuruş koyun vergis		710 kuruş
1104 (1692-93)	6	Hane vergisi : 79 hane için 395 kuruş-ı tam	-		5.000 baş koyun için / 250 kuruş-ı tam	-	645 kuruş
1157 (1744)		-	-	-	-		423 kuruş

2.1.2.15. Ekizli/İkizli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Ekizli/İkizli bölüğüne 926'da (1519-20) 700 akçesi resm-i ganem, 189 akçesi resm-i dud, 180 akçesi resm-i arûsiyye, 425 akçesi resm-i çift, 600 akçesi ise bâd-ı hevâ vergisi toplam 2.094 akçe vergi takdir edilmişti.⁹⁰¹

983'te (1575-76) İkizli bölüğüne takdir edilen vergiler resm-i kara, resm-i cev, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileridir ve bu vergilerin toplamı 4.376 akçeydi. Söz konusu meblağın 923 akçesi toplam 71 vergi hanesine ait resm-i kara, 304 akçesi 152 vergi hanesine mukabil resm-i cev, 462 akçesi 152 vergi hanesine ait resm-i dud, 2046 akçesi âdet-i ağnâm, 641 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir. Bölükte resm-i karayı en yüksek ödeyen kışlak 31 hane için 403 akçe vergiyle Yoğurdukurudan ve Zekeriyaviranı, en az resm-i karayı ödeyen kışlak ise 5 vergi hanesine mukabil 65 akçeyle Kızılburun'du. En fazla resm-i cevvi ödeyen kışlak 56 hane ve 112 akçeyle Ekizoğlu, en az resm-i cev ödeyen kışlaksa 10 hane ve 20 akçeyle Kızılburun'du. En yüksek resm-i dud ödeyen kışlak 56 hane ve 168 akçeyle Ekizoğlu, en düşük resm-i dud ödeyen kışlak ise 10 hane için 30 akçeyle Kızılburun'du. Koyun sayısının en fazla olduğu kışlak Ekizoğlu'dur dolayısıyla koyun vergisini de en fazla ödeyen söz konusu kışlakti ve vergisi 804 akçeydi. En az koyun besleyen kışlak da Kızılburun'dur ve kışlağın koyun vergisi 124 akçeydi. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergilerinde de en yüksek meblağ 240

⁹⁰¹ BOA, TD, nr. 79, s. 476. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 1094 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 105).

akçeyle Ekizoğlu kışlağına, en düşük meblağ da 43 akçeyle Kızılburun kışlağına takdir edilmişti. Bölükte tüm vergi kalemlerinin toplamında en fazla vergi 1584 akçeyle yine Ekizoğlu kışlağına, en az vergi 282 akçeyle Kızılburun kışlağına aitti.⁹⁰² Bir önceki döneme kıyasen bölüğün ödediği vergi miktarında %108 oranında bir artış meydana gelmişti. Aynı şekilde bölükte beslenen küçükbaş hayvan sayısı 1400'den 4092'ye yükselmişti. Bölükten tahsil edilen vergilerin içinde bir önceki dönemde var olan çift vergisi bu dönemde yoktu.

Tablo 2.31. Ekizlü/İkizli Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Ekizoğlu kışlağı	20/260	56/112	56/168	804	240	1584
Kızılburun kışlağı	5/65	10/20	10/30	124	43	282
Obaca kışlağı	15/195	44/88	44/132	723	179	1317
Yoğurdıkurudan ve Zekeriyaviranı Kışlakları	31/403	42/84	44/132	395	179	1193
Toplam 983 (1575-76)	71/923	152/304	152/462	2046	641	4.376
Toplam 926 (1519-20)	-	Resm-i çift: 425	189	700	780	2.094

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 92a-93b; BOA, TD, nr. 79, s. 476.

2.1.2.16. Gökcelü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

İlk defa 983'te (1575/76) bölük statüsüne kavuşan Gökcelü bölüğüne bu tarihte 4451 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 572 akçesi 44 hane için resm-i kara, 326 akçesi 163 hane için resm-i cev, 489 akçesi 163 hane için resm-i dud, 2382 akçesi âdet-i ağnâm, 682 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir. Resm-i kara en fazla 12'şer haneye 156'şar akçeyle Gökcelü ve Çorak kışlaklarına, en az 5 hane için 65 akçeyle Diğer Gökcelü kışlağına takdir edilmişti. Resm-i cevvi en fazla ödeyen kışlak 59 haneye 118 akçeyle Gökcelü, en az ödeyen kışlak ise 19 haneye 38 akçe ödeyen Kayalu'ydu. Resm-i dud vergisi en fazla yine 59 hanesi olan Gökceli kışlağına yazılmıştı ve miktarı 177 akçeydi. En az resm-i dud ödeyen kışlak 19 haneye 57 akçe vergi veren Kayalu'ydu. En fazla koyun 1850 baş ile Gökcelü kışlağında mevcuttur ve vergi miktarı 925 akçeydi. En az koyun ise 540 baş ile Kayalu kışlağında bulunmaktaydı ve vergisi 270 akçeydi. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en fazla 250 akçeyle Gökcelü kışlağına, en az 85 akçeyle ile Kayalu kışlağına yazılmıştı. Tüm vergi kalemleri göz önüne alındığında bölükte en fazla

⁹⁰² TKA.TD, nr. 180, vr. 92a-93b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 105.

vergi 1626 akçeyle Gökcelü kışlağına, en az vergiyi ise 541 akçeyle Kayalu kışlağına yazılmıştı.⁹⁰³ Bölükte beslenen koyun/küçükbaş hayvan miktarı ise 4.764 baştı.

Tablo 2.32. Gökceli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl:
Gökcelü kışlağı	12/156	59/118	59/177	925	250	1.626
Diğer Gökcelü cemaati	5/65	24/48	24/72	391	104	680
Kayalu kışlağı	7/91	19/38	19/57	270	85	541
Göynüçük kışlağı	8/104	27/54	27/81	308	93	640 ⁹⁰⁴
Çorak kışlağı	12/156	34/68	34/102	488	150	964 ⁹⁰⁵
Toplam	44/572	163/326	163/489	2382	682	4.451

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 60b-62a.

XVII. yüzyılın sonlarında Ortapâre kazasına tâbi Gökceli kabilesinin sahip olduğu koyun miktarı 1.866 baştı. Ancak bu zamanda kabileye takdir edilen vergi miktarı yazılmamıştı.⁹⁰⁶

1261’de (1845) Gökceli kabilesine kayıtlı olan Çorak, Karayakub, Nefs-i Gökceli, Körpecik, Yassıkışla, Sagırçay ve Köseyyüb adlı köylerde toplam 206 hane nüfusu bulunuyordu. Söz konusu hane nüfusunun yıllık gelirleri toplam 82.689 kuruştı. bu meblağa gelire takdir edilen vergi miktarı ise toplam 10.750 kuruştı.⁹⁰⁷

Tablo 2.33. Gökceli Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Hane	Temettuatı	vergi
Çorak karyesi	40	15.310	1.926
Karayakub karyesi	19	8.195	1.080
Nefs-i Gökceli karyesi	9	2.864	530
Körpecik karyesi	42	18.748	2.153
Yassıkışla karyesi	18	9.228	955
Sagırçay karyesi	11	4.859	854
Köseyyüb karyesi	67	23.485	2.820
			432 nakl-i hane edenlerin vergilerine zam edilen meblağ
Toplam	206	82.689	10.750

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 14514, s. 26-89.

⁹⁰³ TKA.TD, nr. 180, vr. 60b-62a.

⁹⁰⁴ Bu vergi kalemlerinin toplamı 640 ti ancak deftere 641 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 61b).

⁹⁰⁵ Bu vergilerin toplamı 964’tür. Ancak deftere 966 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 62a).

⁹⁰⁶ BOA, MAD, nr. 6112, s. 18-20.

⁹⁰⁷ BOA, Temettuat Defteri, nr. 14514, s. 26-89

2.1.2.17. İlbeyli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

UluYörük'ün en kalabalık bölüklerinden biri olan İlbeyli bölüğüne 926'da (1519-20) yapılan tahrirde resm-i ganem, resm-i dud, arûsiyye ve bâd-ı hevâ vergileri takdir edilmişti. Bu dönemde bölüğe kayıtlı 45 kışlağa toplam 33.377 akçe vergi yazılmıştı.⁹⁰⁸ Bu meblağın 22.008 akçesi koyun vergisi, 2.251 akçesi resm-i dud, 4.386 akçesi arûsiyye, 4732 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi. Bu tahrir döneminde diğer bölüklerin aksine kışlaklara takdir edilen vergi miktarları ayrı ayrı -13 kışlak müstesna- yazılmıştı. Vergileri ayrıntılı olarak gösterilen kışlaklar içinde en fazla koyun vergisi 3000 baş koyuna karşılık 1500 akçeyle Virancık kışlağına, en az koyun vergisi 200'er baş koyuna mukabil 100'er akçeyle Banalak/Yanalak, Derecik ve İsrailoğulları adlı kışlaklara yazılmıştı. Resm-i dud en fazla 144 akçeyle Kilise kışlağına, en az 12 akçeyle Derecik kışlağına takdir edilmişti. Arûsiyye vergisini en fazla 300 akçeyle Göni, en az 30'ar akçeyle Bozlu, Melikoğlu diğer adıyla Karalar ve Kuzuluk adlı kışlaklara aitti. Bâd-ı hevâ vergisi en fazla 250'şer akçeyle yalnızca Kışlak adıyla yazılan kışlağa ve Virancık kışlağına, en az 20 akçeyle İsrailoğulları kışlağına takdir edilmişti. Tüm vergi kalemleri hesaba katıldığında en fazla vergiye 2056 akçeyle Virancık kışlağı, en az vergiye 192 akçeyle Derecik kışlağı sahipti.⁹⁰⁹ Bu dönemde bölükte 44.016 baş koyun mevcuttu.

Tablo 2.34. İlbeyli Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i Ganem	Resm-i Dud	Arûsiyye	Bâd-ı hevâ	Hâsıl
Demircilik kışlağı	300	66	120	120	606
Ağca Ağıl kışlağı	300	63	150	140	653 ⁹¹⁰
Töre Çayırı kışlağı	400	66	180	145	791
Saru Fakih kışlağı	200	24	60	60	344
Derecik kışlağı	100	12	60	20	192
Bozlu kışlağı	300	36	30	60	426
Gökdere kışlağı	350	18	60	80	508
Melikoğlu (Karalar) kışlağı	350	39	30	80	499
Ağcainiş kışlağı	550	84	240	190	1064
Sekbanlu kışlağı	150	18	36	30	234
Tamu kışlağı	250	54	-	90	394
Banalak/Yanalak kışlağı	100	24	120	40	284
Kazan Alaca kışlağı	400	54	90	90	634
İsrailoğulları kışlağı	100	12	120	20	252
Göni kışlağı	1000	123	300	250	1673
Ulu Kışlak	600	78	120	150	948
Derzi Hacı kışlağı	450	33	90	120	693
Kışlak	1000	102	240	250	1592
Firuz-ı Sâğır kışlağı	-	-	-	-	-

⁹⁰⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 387-398. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 32.253 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 111).

⁹⁰⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 387-398.

⁹¹⁰ Bu kışlağa ait vergiler toplamı defterde 653'tür ancak deftere 453 yazılmıştır (BOA, TD, nr. 79, s. 387).

Kabaklu kışlağı	400	54	180	150	784
Karaköy kışlağı	300	45	120	150	615
Kilise kışlağı	1000	144	240	200	1584
Kızılca kışlağı	400	48	90	120	658
Gözmüş kışlağı	450	39	180	200	869
Yoğun Ali kışlağı	400	45	90	120	655
Boğazkesen kışlağı	250	27	60	60	397
Gelin kışlağı	450	54	120	140	764
Kuzuluk kışlağı	200	30	30	50	310
Gelin kışlağı cemaati	400	61	120	113	694
Çiftlik kışlağı	200	30	30	50	310
Virancık kışlağı	1500	126	180	250	2056
Künbedcik kışlağı	450	48	120	140	758
Uzun Tura kışlağı	-	-	-	-	-
Dede Viran kışlağı	-	-	-	-	-
Şeyh Kızık kışlağı	-	-	-	-	-
Gülbulasun kışlağı	-	-	-	-	-
Ebi kışlağı	-	-	-	-	-
Çamluca kışlağı	-	-	-	-	-
Çomaköy kışlağı	-	-	-	-	-
Kızılca kışlağı	-	-	-	-	-
Kızıl Arkaç kışlağı	-	-	-	-	-
Güngörünmez kışlağı	-	-	-	-	-
Hacı İsa cemaati kışlağı	-	-	-	-	-
Ulukaman Kethüda (Beşdepe) kışlağı	-	-	-	-	-
Samagar kışlağı	-	-	-	-	-
Listede vergisi yazılmayan 13 kışlağın vergilerinin toplamı:	8708	594	780	1054	11.136
Toplam (genel)	22.008	2.251	4.386	4.732	33.377

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 387-398.

983'te (1575-76) ise İlbeyli bölüğüne kayıtlı 76 kışlağa toplam 128.180 akçe vergi takdir edilmişti.⁹¹¹ Bu meblağın 14.420 akçesi 1115 hane için resm-i kara, 4.360 akçesi 2178 hane için resm-i cev, 6.329 akçesi yine 2178 hane için resm-i dud, 94.611 akçesi bölükte beslenen 189.222 baş koyun, 8.460 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en fazla resm-i kara vergisi Ağcaeniş kışlağı ve Saracılı cemaati/Tavşanbayırı kışlağına aitti. Bu kışlakların vergileri 50'şer haneye mukabil 650 akçeydi. Bölüğün en az resm-i kara vergisi 1 vergi hanesi olan Kavak kışlağına aitti ve miktarı 13 akçeydi. Resm-i cevvi ve resm-i dudu en yüksek olan kışlak Saracılı cemaati/Tavşanbayırı kışlağıydı. Söz konusu kışlağın resm-i cevvi 118 vergi hanesine mukabil 238 akçe, 118 vergi hanesine mukabil 354 akçeydi. Bahsi geçen kışlak aynı zamanda bu devirde bölüğün en fazla koyun vergisiyle bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini de ödeyen kışlağıydı. Dolayısıyla döneminin tüm vergi kalemlerinde en yüksek meblağını ödeyen kışlağıydı. Kışlağın koyun vergisi 3582 akçe, bad-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 500 akçe, toplam vergisi 5322 akçeydi. Bölüğün en az resm-i dud ve resm-i cevvinin ödeyen

⁹¹¹ TKA.TD, vr. 2b-20b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 128.523 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 111).

kışlağı ise Kavak kışlağıydı. Söz konusu kışlağın resm-i cevvi 2 vergi hanesine mukabil 4 akçe, resm-i dudu 2 vergi hanesine mukabil 6 akçeydi. Bölükte en az koyun vergisiyle bâd-ı hevâ ve arûsiyyeyi ödeyen kışlak Kavaklu'ydu. Söz konusu kışlağın koyun vergisi 24, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 7 akçeydi. Kavak kışlağı aynı zamanda tüm vergi kalemleri toplamında bölüğün en az vergisini ödeyen kışlağıydı ve vergi miktarı 68 akçeydi.⁹¹² Bölüğün vergileri bir önceki dönemle kıyasen %284 oranında bir artış göstermişti. Bölükte bir önceki dönemde beslenen 44.016 baş küçükbaş hayvana mukabil bu dönemde 189.222 baş küçükbaş hayvan bulunmaktaydı. Vergi miktarındaki artışın en büyük âmilî küçükbaş hayvan sayısındaki %329 oranındaki artışı.

Tablo 2.35. İlbeyli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Demircilik kışlağı (Kethüda İskender Bey)	23/299	46 / 92	46 / 138	2671	150	3350
Ali Deresi kışlağı	2/26	4/8	4/12	94	30	170
Halifelü cemaati	6 /78	12/24	12/36	168	34	340
Ağca Ağıl kışlağı	22/286	44/88	43/129	2361	120	2984
Tamu kışlağı	23/299	46/92	46/138	2671	150	3350
Balabanlu kışlağı	10/130	21/42	21/63	1365	50	1650
İsrailoğulları kışlağı	8/104	16/32	16/48	1226	50	1460
Karlamac kışlağı	25/325	50/100	50/150	2725	200	3500
Hacılar kışlağı	18/234	35/70	35/105	491	100	1000
Yumrucak Taş kışlağı	13/169	25/50	25/75	1306	50	1650
Çakır Hacı kışlağı	17/221	33/66	33/99	1416	34	1836
Yahyaoğlu kışlağı	0	0	0	0	0	0
Kara Ağıl kışlağı	8/104	13/26	13/39	1167	26	1362
Bayad kışlağı	13/104	16/32	16/48	1200	33	1417
Ala Kilise kışlağı	14/182	27/54	26/80	1301	36	1653 ⁹¹³
Yenice kışlağı	9/117	17/34	17/51	1206	36	1444
Töre Çayırı kışlağı	34/442	67/134	67/201	2651	132	3560
Mümin Hanı kışlağı	25/325	50/100	50/150	2625	223	3423
Sarı Fakih kışlağı	16/208	31/62	31/93	1381	130	1874
Derecik (Kör Hacı) kışlağı	5/65	9/18	9/27	106	40	256
Kürmen kışlağı	19/247	38/76	38/114	2464	145	3046
Boğaz Kesen kışlağı	11/143	21/42	21/63	1256	90	1594
Abdurrahmanoğlu kışlağı	5/65	15/30	15/45	1220	50	1410
Ahurcuk kışlağı	5/65	5/10	5/15	78	21	189
Karagöz kışlağı	29/377	59/118	41/124	2725	250	3594
Banalak /Yanalak kışlağı	13/169	23/46	23/69	1268	100	1652

⁹¹² TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-20b.

⁹¹³ Bu kışlağa ait vergilerin toplamı 1.653'tür ancak deftere 1.733 yazılmıştır [TKA.TD, nr. 180, vr. 5a (mükerrer)].

Bozlu kışlağı	17/211	25/50	25/75	1290	106	1732 ⁹¹⁴
Ağca Eniş kışlağı	50/650	100/200	50/150	3150	400	4550
Kara Sufi kışlağı	21/273	42/84	42/126	2498	190	3171
Barascık kışlağı	8/104	16/32	16/48	180	80	444 ⁹¹⁵
Kızık kışlağı	19/247	26/52	29/87	1304	122	1812 ⁹¹⁶
Danişmendlü (İlyas Oğlanı) kışlağı	12/156	24/48	24/72	1290	103	1669
Koyunculu kışlağı	16/208	29/58	29/88	2390	140	2884
Kalkan kışlağı	33/429	66/132	66/198	2538	270	3567
Virancık kışlağı	16/208	32/64	32/96	1400	140	1908
Atkavağı (Serasekü) kışlağı	9/117	19/38	18/55	245	80	535
Kuzuluk kışlağı	9/117	19/38	18/55	1245	80	1535
Çiftlik kışlağı	15/195	30/60	30/90	1375	120	1840
Karacaçay kışlağı	14/182	29/58	29/87	1366	122	1815
Tanku kışlağı	5/65	10/20	10/30	125	40	280
Canık kışlağı	10/130	17/34	17/51	1193	80	1488
Gümüşdigin kışlağı	25/325	50/100	50/140	625	210	1400 ⁹¹⁷
Karı kışlağı	22/286	44/88	44/132	2550	170	3226
Gökdere kışlağı	5/65	15/30	15/45	1220	45	1405
Kenise kışlağı	20/260	37/74	37/111	2383	160	2988
Uzun Tura kışlağı	23/299	33/66	33/99	2328	145	2937
Tercan kışlağı	7/91	14/28	14/42	175	60	396
Kızılöz kışlağı	15/195	25/50	25/75	2280	170	2770
Kuyducak kışlağı	4/52	4/8	4/12	24	16	112
Alaca kışlağı	17/221	27/54	27/81	1292	117	1765
Göni kışlağı ⁹¹⁸	27/351	54/108	54/162	685	230	1536
Kadı Deresi kışlağı	6/78	11/22	11/33	131	45	309
Ulu kışlağı	16/208	32/64	32/96	1400	140	1908
Derzi Hacılu kışlağı	10/130	20/40	20/60	1260	85	1575
Firuz-ı Sâğir kışlağı	11/143	21/42	21/63	1256	85	1589
Kızılca kışlağı	15/195	27/58	27/87	1383	122	1845 ⁹¹⁹
Yoğun Ali kışlağı	11/143	11/22	11/33	62	45	309
Künbedcık kışlağı	16/208	16/32	16/48	96	95	479
Bostancık kışlağı	11/143	11/22	11/33	1066	45	1309
Haydarlu kışlağı	29/377	58/116	58/174	2725	217	3609
Kapanlu kışlağı	7/91	14/28	14/42	165	60	386
Melikoğlu (Kirkulı) kışlağı	8/104	8/16	8/24	48	35	227
Hacıbeylü (Uzunluca) kışlağı	8/104	18/36	18/54	238	75	507
Deretam kışlağı	3/39	7/14	7/21	93	30	197
Zirkaya (Çebnicik) (Karaulaş) kışlağı	10/130	19/38	19/57	231	80	536
Ballukaya kışlağı	7/91	17/34	17/51	1232	80	1488
Halaçoğlu kışlağı	3/39	9/18	9/27	132	40	256
Kışlak (Sarukaya Karyesi içinde)	5/65	13/26	13/39	182	55	367
Kışlak (Beşdepe Karyesi içinde)	3/39	7/14	7/21	94	30	198
Acısı kışlağı	3/39	13/26	13/39	208	85	397

⁹¹⁴ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1732'dir ancak defterde 1701 yazılmıştır (TKA.TD,nr. 180, vr. 8a).

⁹¹⁵ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 444'dür ancak deftere 464 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 9a).

⁹¹⁶ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1812'dir ancak deftere 1818 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 9b).

⁹¹⁷ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1400'dür ancak deftere 1410 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 12b).

⁹¹⁸ Bu kışlak üzerinde Bozok Sancağı Beyi, kendi toprağına bağlı olduğunu iddia etmişti. Yapılan incelemeden sonra kışlağın Sivas'a bağlı olduğu ortaya çıkmıştı (TKA.TD, nr. 180, vr. 15a).

⁹¹⁹ Bu kışlaktaki toplam vergi miktarı 1845'ti ancak deftere 1818 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 16a).

Kavak kışlağı	1/13	2/4	2/6	38	7	68
Saraclu cemaati / Gökceoğlu kışlağı	30/390	85/170	85/255	1125	330	2270
Saraclu cemaati / Çökelek kışlağı	20/260	48/96	48/144	2652	208	3360
Saraclu cemaati / Tavşanbayırı (Bahaeddin) kışlağı	50/650	118/236	118/354	3582	500	5322
Saraclu cemaati / Kışlak	20/260	41/82	41/123	2319	110	2894
Saraclu cemaati / Keçilü kışlağı	20/260	42/84	42/126	598	180	1248 ⁹²⁰
Toplam:	1115/14.420	2178/4.360	2.178/6.329	94.611	8.460	128.180

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-20b.

1053'te (1643-44) İlbeyli kabilesinin vegileri bir müddet Sultan Ahmed Vakfı'na tahsil edildiği için –birkaç kabile ile birlikte- bu zamanda vergi miktarları yazılmamıştı.⁹²¹

1093'te (1682) İlbeyli kazasına tâbi olan ve mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na dâhil edilen İlbeyli kabilesine 18.810 baş hayvanları için 980 kuruş, 731 vergi mükellefi hane nüfusu için ise 3.655 kuruş toplam 4.635 kuruş vergi takdir edilmişti. Bu devirde İlbeyli kabilesinde 18 kişi de tarımsal faaliyetlerde bulunuyordu. Bu faaliyetler mukabilinde 845 kuruş da kışlaklardaki tarımsal ürünlere ait vergi takdir edilmişti ve bu meblağ Hamamcıbaşı İbrahim Ağa'ya tahsis edilen hâslar arasındaydı.⁹²²

1104'te (1692-93) Tokat Voyvodalığı'na tâbi olan İlbeyli kabilesine mensup 610 vergi mükellefi reayaya 3.100 kuruş hane vergisi takdir edilmişti. Bu zamanda kabilenin sahip olduğu 15.600 baş koyun için de 780 kuruş ağnam vergisi yazılmıştı. Ayrıca kabilenin tarımsal ürünlerine ait 405 kuruş da öşür vergisi vardı. Ancak tarım ürünlerinin miktarı belli değildi. Bahsi geçen tarihte İlbeyli kabilesinden tahsil edilen vergi miktarı toplam 4.285 kuruştur.⁹²³

1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) Tokat Voyvodalığı'na Hoca Hâsları'na tâbi olan İlbeyli kabilesinin vergi yükümlülüğü 4.407 kuruşu mukataa, 1.650 kuruşu yaylak, 1300 kuruşu kışlaklardaki mahsulata ait vergi toplam 7.357 kuruştur.⁹²⁴

1194'te (1780) Tokat Voyvodalığı'na tâbi İlbeyli kabilesinin ödediği mukataa yıllık 12.000 kuruştur. Bu zamanda dönemde İlbeyli kabilesine kayıtlı 33 köy mevcuttu.⁹²⁵

⁹²⁰ Bu kışlağın toplam vergileri 1248'dir. Ancak defterde 1188 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 20b).

⁹²¹ BOA, MAD, nr. 5120, s. 27.

⁹²² BOA, MAD, nr. 911, s. 3-5, 44-62.

⁹²³ BOA, MAD, nr. 9481, s. 10.

⁹²⁴ BOA, MAD, nr. 9513, s. 73.

⁹²⁵ MŞH.ŞSC.d, nr. 1, s. 356, 357, 387.

XIX. yüzyılda İlbeyli kabilesinin meydana getirdiği İlbeyli kazasında toplam 32 köy mevcuttu. 1261’de (1845) İlbeyli kazasına tâbi köylere toplam 991 vergi nüfusu kayıtlıydı. 991 vergi nüfusunun yıllık geliri 623.038,5 kuruş ve 10 paraydı. Bu meblağ gelire takdir edilen vergi ise 73.262 kuruş ve 2 paraydı. Bu meblağa, İlbeyli kazasında bulunan yabancıların nüfusu, gelirleri ve vergileri dâhil değildi.⁹²⁶

Tablo 2.36. İlbeyli Kazası 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Hane	Temettuatı	Vergi
Kabasakal karyesi	22	18.704	2.066
Çungar karyesi	32	17.475	2.440
Yanalak karyesi	38	19.177,5	3025+15 pare
Herekli karyesi	31	18.100	2.192
Durdulu karyesi	50	30.531	4.091,5
Kızılöz karyesi	21	9.460	1510,5
İli karyesi	27	18.665	2.856
Karalı karyesi	46	37.879	3.634+8 pare
Sorkuncuk karyesi	14	9.401	1.361
Kavlak karyesi	10	6.712	983+8 pare
Hanlı karyesi	77	41.312	5326,5
Akkuzulu karyesi	14	10.788	1.397,5
Kartalca karyesi	49	26.054,5	3.488
Söğütcük karyesi	25	18.396	2.368+30 pare
Ağcainiş karyesi	28	15.010	2.318
Koyuncu karyesi	23	24.172	3.168
Bostancık karyesi	11	6.758	565+24 pare
Gazibey karyesi	25	14.942	1.810
Keçili karyesi	19	11.587,5	1.475,5
Göni karyesi	68	28.062	4.008
Kızılca köy	11	7.499	934+12 pare
Kızılcaışla karyesi	19	10.300	1.400
Yaramış karyesi	32	23.560	2.722+4 pare
Haydarlı karyesi	50	27.393,5	3.266
Damlı karyesi	17	9.691+10 pare	1.061+30 pare
Kethüdalı karyesi	18	13.145	1.723+35 pare
Bedirli karyesi	32	24.072,5	2.507
Gözmen karyesi	29	16.726	2.234
Karalar karyesi	13	7.566	1.003,5
Menşurlu karyesi	36	26.021	3.010+36 pare
Çallu karyesi	75	56.890	2.733
Kayadibi karyesi	29	16.898	2.731
Toplam	991	623.038,5+10 pare	73.262+2 pare

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 13744, s. 1-15; nr. 13745, s. 1-17; nr. 13746, s. 1-22; nr. 13747, s. 1-14; nr. 13748, s. 1-25; nr. 13748, s. 1-12; nr. 13750, s. 1-14; nr. 13751, s. 1-20; nr. 13752, s. 1-8; nr. 13753, s. 1-6; nr. 13754, s. 1-30; nr. 13755, s. 1-9; nr. 13756, s. 1-24; nr. 13757, s. 1-11; nr. 13758, s. 1-14; nr. 13760, s. 1-12; nr. 13761, s. 1-7; nr. 13762, s. 1-15; nr. 13763, s. 1-13; nr. 13764, s. 1-31; nr. 13765, s. 1-7; nr. 13766, s. 1-11; nr. 13767, s. 1-17; nr. 13768, s. 1-26; nr. 13769, s. 1-9; nr. 13770, s. 1-11; nr. 13771, s. 1-18; nr. 13772, s. 1-14; nr. 13773, s. 1-8; nr. 13774, s. 1-18; nr. 13775, s. 1-35; nr. 13776, s. 1-17.

⁹²⁶ BOA, Temettuat Defteri, nr. 13744, s. 1-15; 13745, s. 1-17; 13746, s. 1-22; 13747, s. 1-14; 13748, s. 1-25; 13748, s. 1-12; 13750, s. 1-14; 13751, s. 1-20; 13752, s. 1-8; 13753, s. 1-6; 13754, s. 1-30; 13755, s. 1-9; 13756, s. 1-24; 13757, s. 1-11; 13758, s. 1-14; 13760, s. 1-12; 13761, s. 1-7; 13762, s. 1-15; 13763, s. 1-13; 13764, s. 1-31; 13765, s. 1-7; 13766, s. 1-11; 13767, s. 1-17; 13768, s. 1-26; 13769, s. 1-9; 13770, s. 1-11; 13771, s. 1-18; 13772, s. 1-14; 13773, s. 1-8; 13774, s. 1-18; 13775, s. 1-35; 13776, s. 1-17. İlbeyli kazasının 1261’deki (1845) sosyal ve iktisadi durumu hakkında teferruatlı bilgi için bk. Kemalettin Kuzucu, XIX. Yüzyıl Ortalarında İlbeyli Kazasının Sosyal ve İktisadi Durumu.

İlbeyli kabilesinin bir kısmı Zile Yörükleri'ne tâbi olarak Ortapâre kazasında muhtelif köylerde bulunuyorlardı. 1261'de (1845) 12 köyde ve bir kısmı da perakende halde bulunun İlbeyli kabilesine mensup 146 vergi hanesi bulunuyordu. Bahse konu zamanda vergi hanelerinin toplam yıllık geliri 94.775 kuruş, bu miktar gelire ait vergi miktarı ise 10.989 kuruştur.⁹²⁷

Tablo 2.37. Zile Yörükleri'ne Tâbi İlbeyli kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu⁹²⁸

Köy	Hane	Temettuat	Vergi
Ballıkaya karyesi	17	13.323	1.580
Virancık karyesi	23	10.993	1.115
Uzamiş karyesi	4	2.201	240
Üçağaç karyesi	2	2.505	2.300
Elcili karyesi	3	1.790	200
Perakende İlbeyli cemaati	15	5.578	592
Mükremin karyesi	5	3.190	330
Yakacık karyesi	4	5.468	660
Yoncalu karyesi	3	2.657	310
Kemalli karyesi	4	3.479	430
Kayalı karyesi	28	14.585	1.560
Gümüşdigin karyesi	20	14.997	1.640
Bankı karyesi	18	14.095	1.520
Toplam	146	94.775	10.477+512 nakl-i hane edenler =10.989

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 15039, s. 1-50.

İlbeyli kazası mâlî bakımdan XIX. yüzyılda Maliye Nezaretinin ihdasından sonra Şarkîpâre kazasıyla birlikte Sivas Muhassıllığına dâhildi.⁹²⁹

2.1.2.18. İzzeddinlü ve İdrislü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) İzzeddinli ve İdrisli bölüğüne kayıtlı 8 kışlakta bulunan cemaate resm-i ganem, resm-i dud, resm-i arûsiyye ve bâd-ı hevâ vergileri yazılmıştı. Bu vergilerin toplam miktarı 8.368 akçeydi. Bu meblağın 5.500 akçesi resm-i ganem, 408 akçesi resm-i dud, 600 akçesi resm-i arûsiyye ve 1860 akçesi de bâd-ı hevâ vergisiydi.⁹³⁰

983'te (1575-76) İzzeddinlü ve İdrislü bölüğüne kayıtlı 7 cemaate toplam 5.024 akçe vergi yazılıydı. Bu meblağın 858 akçesi 66 vergi hanesine ait resm-i kara, 385 akçesi 192 vergi hanesine karşılık resm-i cev, 576 akçesi yine 192 vergi hanesine mukabil resm-i dud, 2489 akçesi bölüğün sahip olduğu 4978 baş koyuna ait vergi, 716 akçesi bâd-ı hevâ

⁹²⁷ BOA, Temettuat Defteri, nr. 15039, s. 1-50.

⁹²⁸ BOA, Temettuat Defteri, nr. 15039, s. 1-50.

⁹²⁹ BOA, Ceride Defteri, nr. 2015, s. 6.

⁹³⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 464. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 117.

ve arûsiyyedir. Bölükte en fazla vergi 1454 akçeyle İdrislü cemaatine, en az vergi 430 akçeyle Denizli kışlağında bulunan cemaate aitti.⁹³¹ Bir önceki tahrirde kıyasen bölükten tahsil edilen vergi miktarı %39 oranında azalmıştı. Bunun en önemli sebebi bölükte beslenen küçükbaş hayvan sayısının 11.000'den 5.000 civarına gerilemiş olmasıdır.

Tablo 2.38. İzzeddinlü ve İdrislü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl:
İzzeddinlü İdrislü kışlağı	7/91	17/34	17/51	232	79	487
Söylerpınar kışlağı	8/104	19/38	19/57	257	79	535
Habilpınarı kışlağı	9/117	25/50	25/75	358	108	708
Denizli kışlağı	5/65	15/30	15/45	220	70	430
Delüyunuslu kışlağı	7/91	17/34	17/51	232	70	478
Salih kışlağı	10/130	33/66	33/99	497	140	932
İdrislü cemaati	20/260	66/133	66/198	693	170	1454
Toplam 983 (1575-76)	66/858	192/385	192/576	2489	716	5.024
Toplam 926 (1519-20)	-	-	408	5.500	2460	8.368

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 129b-131a.

2.1.2.19. Kabasakallı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Kabasakallı bölüğüne toplam 2.548 akçe vergi yükümlülüğü getirilmişti. Bu miktar verginin 1.808 akçesi resm-i ganem, 165 akçesi resm-i dud, 180 akçesi resm-i arûsiyye, 400 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁹³²

983'te (1575-76) Kabasakallı bölüğüne resm-i kara, resm-i cev, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri yazılmıştı. Söz konusu vergilerin toplamı 3.159 akçeydi. Bu meblağın 247 akçesi 19 vergi hanesine ait resm-i kara, 146 akçesi 73 vergi hanesine karşılık resm-i cev, 225 akçesi 75 vergi hanesine mukabil resm-i dud, 2179 akçesi koyun, 362 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir.⁹³³ Bölükte en fazla resm-i kara ödeyen kışlak 7 vergi hanesine mukabil 91 akçeyle Kulak kışlağı, en az resmi kara ödeyen kışlaklarda 1'er vergi hanesine mukabil 13'er akçe ödeyen Keçilü ve Karakümeslik adlı kışlaklardır. Bölüğün en fazla resm-i cev ödeyen kışlağı 32 vergi hanesine mukabil 64 akçe ödeyen Barak, en az resm-i cev ödeyen kışlağı 4 vergi hanesine mukabil 8 akçe vergisi olan Keçilü'dür. Resm-i dud'u en fazla ödeyen kışlak 34 vergi hanesi için 102 akçe vergisi olan Barak, en az ödeyen kışlağı 4 vergi hanesine karşılık 12 akçe vergisi olan Keçilü'dür. Bölüğün en fazla küçükbaş hayvanına sahip olan ve dolayısıyla en fazla

⁹³¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 129b-131b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 117.

⁹³² BOA, TD, nr. 79, s. 404. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 118.

⁹³³ TKA.TD, nr. 180, vr. 39b-40b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 3.154 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 118).

koyun vergisi ödeyen kışlağı Barak'tı. Söz konusu kışlağın koyun miktarı 1162 baş, koyun vergisi ise 581 akçeydi. Bölükte en az koyun vergisi ödeyen kışlak ise 126 baş koyuna mukabil 63 akçe koyun vergisi olan Keçilü'dür. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini en az ödeyen kışlak 17 akçeyle Keçilü, en fazla ödeyen kışlak ise 195 akçeyle Barak kışlağıydı. Tüm vergi kalemleri baz alındığında bölüğün en fazla vergi ödeyen kışlağı 1503 akçeyle Kulak, en az vergi ödeyen kışlağı ise 113 akçeyle Keçilü'dür.⁹³⁴ Bir önceki tahrir dönemine kıyasen bölüğün ödediği vergi miktarında %38 oranında bir artış meydana gelmişti. Aynı dönemde bölüğün beslediği küçükbaş hayvan sayısında da %20 oranında artış meydana gelmişti.

Tablo 2.39. Kabasakallı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Kulak kışlağı	7/91	18/36	18/54	1247	75	1503
Keçilü kışlağı	1/13	4/8	4/12	63	17	113
Sorkuncuk kışlağı	5/65	13/26	13/39	182	55	367
Budak kışlağı	5/65	32/64	34/102	581	195	1007
Karakümeslik kışlağı	1/13	6/12	6/18	106	20	169 ⁹³⁵
Toplam 983 (1575-76)	19/247	73/146	75/225	2.179	362	3.159
Toplam 926 (1519-20)	-	-	165	1808	580	2.548

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 39b-40b; BOA, TD, nr. 79, s. 404.

2.1.2.20. Karafakihli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Karafakihli bölüğüne 8.101 akçe vergi yazılmıştı. Bu verginin 5650 akçesi resm-i ganem, 501 akçesi resm-i dud, 300 akçesi resm-i arûsiyye ve 1650 akçesi de bâd-ı hevâydı.⁹³⁶

983'te (1575-76) Karafakihli bölüğüne resm-i kara, resm-i cev, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri toplam 8.169 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 1638 akçesi 126 hane için resm-i kara, 525 akçesi 262 vergi hanesine ait resm-i cev, 780 akçesi 260 vergi hanesine mukabil resm-i dud, 3905 akçesi 7.810 baş küçükbaş hayvana ait vergi, 1.322 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir.⁹³⁷ Söz konusu tarihte bölüğe kayıtlı 10 kışlak içinde resm-i kara, resm-i cev ve resm-i dud için en fazla haneye sahip

⁹³⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 39b-40b.

⁹³⁵ Bu kışlağa ait vergilerin toplam 169'dur. Ancak deftere 164 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 40b).

⁹³⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 455. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 121.

⁹³⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 112b-114b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 121.

olup en fazla vergi ödeyen kışlak Sarular'dı. Bahsi geçen kışlağın resm-i karası 20 hane için 260 akçe, resm-i cevvi 39 hane için 78 akçe, resm-i dud'u 38 hane için 114 akçeydi. Sarular kışlağı aynı zamanda bölüğün en fazla küçükbaş hayvanına da sahip olan kışlağıydı. Söz konusu kışlağın sahip olduğu küçükbaş hayvan sayısı 2094 ve bu hayvanlara ait vergi miktarı 1047 akçeydi. Sarular kışlağı aynı zamanda bâd-ı hevâ vergisini de en yüksek ödeyen kışlaktır ve miktarı 350 akçeydi. Bölüğün en az vergi ödeyen kışlağı ise Hacıbayram diğer adıyla Hüseyinlü adlı kışlaktı. Bu kışlağın resm-i karası 4 haneye mukabil 52 akçe, resm-i cevvi 12 haneye mukabil 24 akçe, resm-i dudu 12 haneye karşılık 36 akçeydi. Bahsi geçen Hacıbayram kışlağı bölüğün en az küçükbaş hayvanına sahip olan kışlağıydı. Kışlağın küçükbaş hayvan sayısı 350, bu hayvanlara ait vergisi ise 175 akçeydi. Kışlak aynı zamanda bölüğün en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini de ödeyen kışlağıydı ve kışlağın söz konusu vergisi 50 akçeydi.⁹³⁸ Bir önceki tahrirde kıyasen bölükteki %44 lük hane nüfusu nüfus artışına karşılık vergi miktarı neredeyse aynı kalmıştır. Bunun en önemli sebebi bölükte beslenen küçükbaş hayvanların sayısındaki azalmadır. Bölüğün sahip olduğu küçükbaş havan miktarı 926'da (1519-20) bölükte 11.300 baş iken bu sayı 983'te (1575-76) 7810'a gerilemişti.

Tablo 2.40. Karafakihli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Karafakihlü kışlağı	15/195	23/46	22/66	242	100	649
Hacıhüseyinlü kışlağı	12/156	18/36	18/54	186	85	517
Diğer Ürgüblü kışlağı	8/104	23/46	23/69	333	100	652
Çakırlu kışlağı	9/117	24/48	24/72	349	104	690
Turahanlu kışlağı	15/195	34/68	34/102	451	150	966
Ürgüblü kışlağı	12/156	27/54	27/81	347	112	750
Eski Karafakihlü kışlağı	13/169	28/56	28/84	363	121	793
Hacıbayram (Hüseyinlü) kışlağı	4/52	12/24	12/36	175	50	337
Aydoğumlu kışlağı	18/234	34/68	34/102	412	150	966
Sarular kışlağı	20/260	39/78	38/114	1047	350	1849
Toplam 983 (1575-76)	126/1.638	262/524	260/780	3.905	1.322	8.169
Toplam 926 (1519-20)	-	-	501	5.650	1.950	8.101

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 112b-114b.

⁹³⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 112b-114b.

XVII. yüzyılın sonlarına doğru Yüzdepâre kazasına tâbi 8 köyde yerleşik durumda olan Karafakihli kabilesinin koyun sayısı 621'di. Bu tarihteki vergi miktarı ise kaydedilmemişti.⁹³⁹

2.1.2.21. Karakeçili Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Karakeçili bölüğüne tâbi 35 kışlağa takdir edilen vergilerin toplamı 52.202 akçeydi. Bu meblağın 38.600 akçesi resm-i ganem, 2142 akçesi resm-i dud, 2460 akçesi resm-i arûsiyye, 9000 akçesi ise bâd-ı hevâdır.⁹⁴⁰ Söz konusu zamanda bölükte 77.200 baş koyun/keçi bulunmaktaydı.

983'te (1575-76) ise bölüğe kayıtlı 43 kışlağa toplam 58.205 akçe vergi yazılıydı.⁹⁴¹ Bu meblağın 10.855 akçesi 825 hane için resm-i kara, 4.116 akçesi 2.058 hane için resm-i cev, 6.199 akçesi 2065 hane için resm-i dud, 27.660 akçesi koyun vergisi, 9.375 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir. Kışlaklar arasında en fazla resm-i kara ödeyen kışlak 70 vergi hanesi için 910 akçe ödeyen Kabaklı'ydu. En az resm-i kara ödeyen kışlak ise 1 vergi hanesi mukabilinde 13 akçe ödeyen Gülçay'dı. Bölüğün en fazla resm-i cev ödeyen kışlağı yine Kabaklı'dur ve vergi miktarı 157 vergi hanesi için 314 akçeydi. Bölüğün en az resm-i cev ödeyen kışlaklarıysa 11'er vergi hanesi ve 22'ser akçeyle Gülçay ve Çepni adlı kışlaklardır. Kabaklı adlı kışlak aynı zamanda bölükte en fazla resm-i dud ödeyen kışlaktı. Söz konusu vergi 157 vergi hanesine mukabil 471 akçeydi. Bölükte en az resm-i dud ödeyen kışlaklar ise Gülçay ve Çepni'ydi. Söz konusu kışlakların vergileri 11'er vergi hanesine karşılık için 33'er akçeydi. Bölükte en fazla koyuna sahip kışlak yine Kabaklı'ydı ve Kabaklı kışlağının beslediği koyun sayısı 5946 baş ve vergisi 2973 akçeydi. Bölükte en az koyun besleyen kışlak Karapınar diğer adıyla Gelençay adlı kışlaktı. Bahsi geçen kışlağın koyun sayısı 326 baş, vergisi ise 163 akçeydi. Bölükte en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 950 akçeyle Resullu diğer adıyla Sağırağzı kışlağına, en az 35 akçeyle Avcılı kışlağına takdir edilmişti. Tüm vergi kalemlerine göre bölükte en fazla vergi 4468 akçeyle Kabaklı, en az vergi de 338 akçeyle Karapınar kışlağına yazılmıştı.⁹⁴² Bir önceki tahrir dönemine kıyasen Karakeçili bölüğünün ödediği vergi miktarı sadece %11 oranında artmıştı. Oysa bu dönemde bölüğe kayıtlı hane nüfusunda %191'lik bir artış meydana gelmişti. Vergi miktarının fazla artmamasının en mühim sebeplerinden biri bölükte beslenen koyun/keçi miktarındaki azalmadır. 926'da

⁹³⁹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 41.

⁹⁴⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 474; BOA, TD, nr. 387, s. 491. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 126.

⁹⁴¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 131a-145b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 58.460 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 126).

⁹⁴² TKA.TD, nr. 180, vr. 131a-145b.

bölükte 77.200 baş koyun/keçi mevcutken bu rakam 983'te (1575-76) 55.200 başa gerilemişti. Bu dönemde mücerred nüfus ise %867 oranında artmıştı.

Tablo 2.41. Karakeçili Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Demircilü kışlağı	52/676	85/170	85/255	909	179	2189
Filibemihal (Erkeçlü) kışlağı	11/143	33/66	33/99	484	140	932
Kayacılıhamza (Badıllu) kışlağı	13/169	33/66	33/99	458	140	932
Karapınar (Gelençay) kışlağı	5/65	12/24	12/36	163	50	338
Kabaklu kışlağı	70/910	157/314	157/471	2073	700	4468
Ekinlü kışlağı	50/650	115/230	115/345	1535	800	3560
ÜmmetkÂdilu kışlağı	60/780	75/150	75/225	635	308	2098
Karahızırlu kışlağı	7/91	18/36	18/54	244	79	504
Mervanviranı kışlağı	5/65	13/26	13/39	182	55	367
Tahirlü cemaati kışlağı	13/169	23/46	23/69	268	100	652
Gedükdemürce kışlağı	10/130	20/40	20/60	250	85	565
Çadurarduç kışlağı	9/117	19/38	19/57	244	85	541
Göçeriobası kışlağı	15/195	35/70	35/105	470	150	990
Kozlualan kışlağı	5/65	19/38	19/57	296	85	541
Çavundur (Hasanbeylü) kışlağı	18/234	47/94	47/141	1159	203	1831
Melikkışla kışlağı	20/260	58/116	58/174	842	255	1647
Çepni (Okcı) kışlağı	4/52	11/22	11/33	157	50	314
Sakalu kışlağı	18/234	69/138	69/207	1215	335	2129
Gülçay kışlağı	1/13	11/22	11/33	196	45	309
Beylik kışlağı	30/390	61/122	61/183	769	250	1714
Karakaya kışlağı	10/130	26/52	26/78	364	112	736
Sarular kışlağı	15/195	54/108	53/161	831	240	1535
İmadlu kışlağı	9/117	35/70	35/105	548	250	1090
Günkuş kışlağı	10/130	35/70	35/105	535	150	990
Avcılu kışlağı	5/65	16/32	16/48	234	35	414
Çatalkışla ve Kaşlu kışlağı	30/390	69/138	69/207	921	300	1956
Alahacı kışlağı	13/299	85/170	85/255	1193	350	2267
Kemallü kışlağı	3/39	18/36	18/54	303	79	511

Ahmedfakihlü (Çatalkışla) kışlağı	2/26	14/28	14/42	240	60	396
Balçıklı (Kızılcalı) kışlağı	5/65	25/50	25/75	365	108	663
Kavacık kışlağı	6/78	25/50	25/75	397	108	708
Kızılca kışlağı	30/390	66/132	66/198	564	180	1464
Sülisûfi kışlağı	7/91	33/66	33/99	527	140	923 ⁹⁴³
Depecik kışlağı	32/416	72/144	72/216	552	310	1638 ⁹⁴⁴
Hocamenteşelü ve Köselü kışlağı	50/650	113/226	113/339	1487	350	3052
Tatarlu kışlağı	20/260	42/84	44/132	766	200	1442 ⁹⁴⁵
Resullu (Sağırağzı) kışlağı	50/650	102/204	102/306	788	950	2898
Kozkışla (Sıksakal) kışlağı	11/143	47/94	47/141	750	203	1331
Beşkız (İlyashacı) kışlağı	23/299	72/144	78/236	1069	310	2058
Esençay kışlağı	15/195	46/92	46/138	679	200	1304
Dilküçay kışlağı	20/260	48/96	48/144	662	208	1370
Poyrazlı kışlağı	35/455	76/152	76/228	965	330	2130
Kışlak	8/104	25/50	25/75	371	108	708
Toplam 983 (1575-76)	825/10.855	2.058/4.116	2.065/6.199	27.660	9.375	58.205
Toplam 926 (1519-20)	-	-	2.142	38.600	11.460	52.202

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 131a-145b; BOA, TD, nr. 79, s. 474.

XVII. yüzyılın sonlarına doğru Yüzdepâre kazasına tâbi olarak 18 köyde kaydedilmiş olan Karakeçili kabilesinin sahip olduğu koyun miktarı 1245 baştı. Bu miktar koyuna ait vergi miktarı ise kaydedilmemişti.⁹⁴⁶

1261'de (1845) Zile Yörükleri'ne tâbi 8 köyde bulunan Karakeçili kabilesi mensubu 112 nüfusa takdir edilen vergi miktarı 6735 kuruştı. Bu mektar vergi yıllık 56.200.5 kuruşluk gelirleri mukabilinde tayin edilmişti.⁹⁴⁷ yine aynı tarihte perakende halde kaydedilmiş toplam 28 vergi hanesi nüfusa 12.053,5 kuruşluk yıllık gelirlerine mukabil 973 kuruş vergi yükümlülüğü getirilmişti.⁹⁴⁸

Tablo 2.42. Karakeçili Kabilesi 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Hane	Temettuat	Vergi
Tiflik-i Kebir karyesi	31	19.473	1.445

⁹⁴³ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 923'tür ancak deftere 932 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 140b).

⁹⁴⁴ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1638'dir. Ancak deftere 2038 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 141b).

⁹⁴⁵ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1442'dir. Ancak deftere 1262 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 142b).

⁹⁴⁶ BOA, MAD, nr. 6112, s. 38-40.

⁹⁴⁷ BOA, Temettuat Defteri, nr. 14974, s. 41.

⁹⁴⁸ BOA, Temettuat Defteri, nr. 14975, s. 26-31.

Tiflik-i Sagir karyesi	6	3.859	440
Kızılcalu karyesi	7	4.155	530
Sakalı karyesi	5	2.662	225
Alahacılı karyesi	8	4.739	475
Depelik karyesi	14	4.890	755
Çepni karyesi	12	4.469	592
Perakende cemaati (muhtelif karyelerde)	28	12.053,5	973
Nakl-i hane edenlerin vergilerine ek			1300
Toplam	111	56.300,5	6.735

Kaynak: BOA, Temettuât Defteri, nr. 14974, s. 1-41; nr. 14975, s. 26-31.

2.1.2.22. Kırıklı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Kırıklı bölüğüne 32.802 akçe vergi yazılmıştı.⁹⁴⁹ Bu meblağın 21.950 akçesi resm-i ganem, 1212 akçesi resm-i dud, 1540 akçesi resm-i arûsiyye ve 8100 akçesi de bâd-ı hevâ vergisiydi. Bu dönemde bölüğe kayıtlı 18 kışlak bulunmaktaydı.⁹⁵⁰

983'te (1575-76) 21 kışlağa sahip olan Kırıklı bölüğüne takdir edilen vergi miktarı ise 27.031 akçeydi. Bu meblağın 5235 akçesi 395 vergi hanesine ait resm-i kara, 1870 akçesi 940 vergi hanesine ait resm-i cev, 2889 akçesi 963 vergi hanesine ait resm-i dud, 13.056 akçesi bölükte beslenen 26.112 baş koyun/keçi vergisi ve 3981 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileridir. Bölükte en fazla resm-i kara 780 akçeyle 60 vergi hanesine sahip olan Hüseyinlü kışlağına, en az resm-i kara ise 52 akçeyle 4 vergi hanesi olan 52 Torulu kışlağına yazılmıştı. Hüseyinlü kışlağı aynı zamanda 128 vergi hanesine mukabil 256 akçe resm-i cev ve 143 vergi hanesine mukabil 429 akçe resm-i dud ile bölüğün yine en fazla resm-i cev ve resm-i dud takdir edilen kışlağıydı. Bölüğün en az resm-i cevvi 14 vergi hanesine mukabil 28 akçeyle Karahasan kışlağına, en az resm-i dud 14'er vergi hanesine karşılık 42'şer akçeyle Gözükkızıllı ve Karahasan kışlaklarına yazılmıştı. Bölüğün en fazla koyununa sahip olup en çok vergi ödeyen kışlak Hüseyinlü'dür. Kışlağın vergi miktarı ise 1967 akçeydi. Bölükte en az koyuna sahip olup da en az koyun vergisi ödeyen kışlak ise 88 akçe koyun vergisi olan Gözükkızıllı'ydı. Bölükte bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 615 akçeyle en yüksek Hüseyinlü kışlağına, 59 akçeyle en düşük Sayıslü kışlağına yazılmıştı. Tüm vergi kalemleri bazında 4.047 akçeyle Hüseyinlü kışlağı bölüğün en fazla vergi ödeyen, 326 akçeyle Gözükkızıllı kışlağı ise bölüğün en az vergi ödeyen kışlağıydı.⁹⁵¹ Bir önceki tahrir dönemiyle kıyasladığımızda Kırıklı bölüğünden tahsil edilen vergi miktarı %21 oranında bir azalmıştır. Oysa bu dönemde

⁹⁴⁹ Bu meblağ 32.802 dir ancak deftere 34.802 akçe yazılmıştır (BOA, TD, nr. 79, s. 441).

⁹⁵⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 441.

⁹⁵¹ TKA, TD, nr. 180, vr.106b-112b.

bölüğün hane nüfusu %139 oranında bir artış göstermişti. Vergi miktarındaki düşünün önemli bir sebebi bölükte beslenen küçükbaş hayvan miktarının azalmasıdır. 926'da bölükte 43.900 baş koyun/keçi mevcutken 983'de bölükte bu rakam 26.112 baş'a düşmüştür. Bu da bölükteki koyun miktarında %68 oranında bir azalmaya tekabül etmekteydi.

Tablo 2.43. Kırıklı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Hüseyin kışlağı	60/780	128/256	143/429	1967	615	4047
Satılı kışlağı	25/325	81/162	81/243	1565	59	2354
Dikilü Taş (Kızık) kışlağı	12/156	58/116	58/174	946	250	1642
Tatar kışlağı	30/390	87/174	87/261	1263	379	2467
Azizlü kışlağı	12/156	33/66	33/99	471	140	932
Torlu kışlağı	4/52	17/34	17/51	271	80	488
Gözi Kızıllu kışlağı	6/78	14/28	14/42	88	90	326
Kara Hasan kışlağı	8/104	14/28	14/42	262	90	526
Ezmanlu/Azmanlu kışlağı	10/130	25/50	25/75	345	108	708
Mahmudlu kışlağı	22/286	37/74	40/120	408	155	1043
Bediroğlu kışlağı	5/65	15/30	15/45	220	95	455
Kara Kulı kışlağı	15/195	49/98	49/147	736	212	1388
Börklü kışlağı	12/156	25/50	25/75	319	108	708
Öksüzlü kışlağı	27/451	69/128	64/192	465	270	1506
Dişlüoğlu kışlağı	18/234	51/102	51/153	735	220	1444
Tamluca (Emrullahfakih) kışlağı	10/130	22/44	22/66	266	90	596
Dirislü kışlağı	15/195	29/58	29/87	357	125	822
Pir Hacılu kışlağı	22/286	29/58	39/117	455	165	1081
Ağalı kışlağı	32/416	61/122	61/183	743	250	1714
Kara Seydilü kışlağı	30/390	56/112	56/168	674	240	1584
Maksudlu kışlağı	20/260	40/80	40/120	500	240	1200
Toplam 983 (1575-76)	395/5.235	940/1.870	963/2.889	13.056	3.981	27.031
Toplam 926 (1519-20)	-	-	1.212	21.950	9.640	32.802

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 106b-112b; BOA, TD, nr. 79, s. 441.

Kırıklı kabilesi, 19. yüzyılda Zile Yörükleri'ne dâhildi. İdari bakımdan Yüzdepâre kazasına tâbi olan kabile, 1261'de (1845) Yerköy, İncirli, İncirli-i Müsellem (perakende halde), diğer İncirli (Kızılkoca kazasına tâbi) ve Heyuni? adlı köylerde kaydedilmişlerdi. Bahsi geçen zamanda toplam 64 vergi hanesinin 32.312,5 kuruş yıllık geliri vardı. Bu meblağ gelirin vergisi ise 4.680 kuruştı.⁹⁵²

⁹⁵² BOA, Temettuât Defteri, nr. 14975, s. 4-25.

2.1.2.23. Kiranpa Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Kiranpa bölüğüne toplam 10.929 akçe vergi yazılıydı.⁹⁵³ Bu verginin 7300 akçesi resm-i ganem, 408 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arûsiyye, 2000 akçesi bâd-ı hevâ, 321 akçesi resm-i çiftti.⁹⁵⁴

983'te (1575-76) ise bölüğe resm-i kara, resm-i cev, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri toplam 17.086 akçe takdir edilmişti.⁹⁵⁵ Bu meblağın 2888 akçesi toplam 175 vergi hanesine karşılık resm-i kara, 1202 akçesi toplam 601 vergi hanesine mukabil resm-i cev, 1815 akçesi yine 601 vergi hanesine ait resm-i dud, âdet-i ağnâm 8978 akçesi koyun, 2803 akçesi ise bâd-ı hevâ ve arûsiyyedir. Resm-i kara vergisini en fazla ödeyen kışlaklar 11'er hane ve 143'er akçeyle Ziyaret ve Keçiağılı, en az ödeyen kışlaklar ise 1'er vergi hanesine mukabil 13'er akçe ödeyen Karaseydi ve Mürüvvetağa kışlaklarıydı. Resm-i cev ve resm-i dud vergilerini en fazla ödeyen kışlak Alifakih kışlağıydı. Kışlağın resm-i cevvi 56 vergi hanesine mukabil 112 akçe, resmi dudu yine 56 vergi hanesine karşılık 168 akçeydi. Kışlak bölüğün en fazla koyun vergisiyle bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini de ödeyen kışlağıydı. kışlağın koyun vergisi 960, bâd-ı hevâ ve arûsiyyesi 230 akçeydi. Bu bağlamda bahis konusu Alifakih adlı kışlak 1574 akçe vergi miktarıyla toplam vergi kalemlerinde bölüğün en fazla vergisini de ödeyen kışlağıydı. Bölüğün en az resm-i cev ve resm-i dudunu ödeyen kışlak Mürüvvetağa adlı kışlakdır. Bahis konusu kışlağın resm-i cevvi 4 vergi hanesine karşılık 8 akçe, resm-i dudu 4 vergi hanesine mukabil 12 akçeydi. Söz konusu kışlak aynı zamanda bölüğün en az koyun vergisiyle bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini de ödeyen kışlakti. Kışlağın koyun vergisi 63, bâd-ı hevâ ve arûsiyyesi 17 akçeydi. Dolayısıyla Mürüvvetağa kışlağı Kiranpa bölüğünün tüm vergi kalemleri toplamında 113 akçeyle en az vergi ödeyen kışlağıydı.⁹⁵⁶ Bir önceki döneme kıyasen bölüğün ödediği vergi miktarı %56 oranında artmıştı. Bölükte 926'da (1519-20) koyun sayısı 14.600 baştan 983'te (1575-76) 17.956 başa yükselmişti.

Tablo 2.44. Kiranpa Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu ve 926 (1519-20)

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Ulukışla kışlağı	5/65	24/48	24/72	391	105	681
Kubalı kışlağı	5/65	33/66	33/99	502	150	882

⁹⁵³ BOA, TD, nr. 79, s. 418. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 136.

⁹⁵⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 418.

⁹⁵⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 55b-60b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 136.

⁹⁵⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 55b-60b.

Kışlak der-karye-i Çörti der-karye-i Kızılkünbed	3/39	14/28	14/42	227	80	416
Alifakih kışlağı	8/104	56/112	56/168	960	230	1574
Akcakaya	10/130	22/44	22/66	288	90	618
Kürkozanı kışlağı	10/130	27/54	27/78	252	112	626
Köpürce kışlağı	7/91	17/34	17/51	232	85	493
Kuzca kışlağı	5/65	15/30	15/45	260	95	495
Kızılca kışlağı	9/117	19/38	19/57	194	95	501 ⁹⁵⁷
Kuzkışla kışlağı	9/117	19/38	19/57	194	95	501 ⁹⁵⁸
Ziyaret kışlağı	11/143	24/48	24/72	313	104	680
Fazıllu kışlağı	9/117	29/58	29/87	434	120	816
Beylik kışlağı	4/52	14/28	14/42	217	85	424 ⁹⁵⁹
Pürtalaz kışlağı	6/78	16/32	16/48	226	75	459
Keçiağılı kışlağı	11/143	24/48	24/72	341	103	707
Göni kışlağı	10/130	22/44	22/66	258	83	581
Kızıllu kışlağı	7/91	24/48	24/72	365	104	680
Kızılca kışlağı	2/26	16/32	16/48	278	75	459
Kışlak der- mezraa-i Akpınar	2/26	16/32	16/48	278	75	459
Azad kışlağı	5/65	19/38	19/57	296	85	541
Evliyakesüğin? kışlağı	3/39	12/24	14/42	189	50	344
Kılıc kışlağı	10/130	26/52	29/87	521	180	970
Özer kışlağı	2/26	7/14	7/21	107	30	198
Mükremin kışlağı	8/104	31/62	31/93	425	190	874
İni Kara kışlağı	5/65	20/40	20/60	315	70	550
Karaseydi kışlağı	1/13	6/12	6/18	101	25	169
Mürüvetağa kışlağı	1/13	4/8	4/12	63	17	113
İlmenlü kışlağı	8/104	45/90	45/135	751	195	1275
Toplam 983 (1575-76)	176/2288	601/1202	601/1815	8978	2803	17.086
Toplam 926 (1519-20)	-	Resm-i çift: 321	408	7300	2900	10.929

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 55b-60b, BOA, TD, nr. 79, s. 418.

2.1.2.24. Koyunculu (Tâbi-i Akkuzulu) Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) yedi kışlak ve bir mezranın bağlı olduğu Koyunculu bölüğüne toplam 6826 akçe vergi yükümlülüğü getirilmişti.⁹⁶⁰ Bu verginin 2642 akçesi resm-i ganem, 432 akçesi resm-i dud, 690 akçesi resm-i arûsiyye, 1750 akçesi bâd-ı hevâ, 492 akçesi resm-i çift ve 820 akçesi de Halil mezrasında yapılan tarımsal üretime ait vergidir.⁹⁶¹

⁹⁵⁷ Bu kışlağın vergi kalemlerinin toplamı 501'dir. Ancak deftere 551 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 57b).

⁹⁵⁸ Bu kışlağın vergi kalemlerinin toplamı 501 dir. Ancak deftere 551 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 57b).

⁹⁵⁹ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 424'tür ancak deftere 421 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 58a).

⁹⁶⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 489. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 6.828 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Uluçörük Teşekkülleri*, s. 57).

⁹⁶¹ BOA, TD, nr. 79, s. 489.

983'te (1575-76) ise bölüğe kayıtlı 7 kışlağa takdir edilen vergilerin toplamı 9.076 akçeydi.⁹⁶² Bu meblağın 1079 akçesi, 83 vergi hanesine karşılık resm-i kara, 342 akçesi 171 vergi hanesine mukabil resm-i cev, 503 akçesi yine 171 vergi hanesine karşılık resm-i dud, 6.351 akçesi bölükte beslenen 12.702 küçükbaş mukabil resm-i ganem ve 801 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en fazla resm-i kara 23 vergi hanesine mukabil 299 akçeyle Söğüdcük kışlağına, az resm-i kara 5'er vergi hanesine karşılık 65'er akçeyle Bayalu ve Ortaca kışlaklarına yazılmıştı. En fazla resm-i cev 30 vergi hanesi mukabilinde 60 akçeyle Geçek/Geçen kışlağına, en az resm-i cev ise 11'er vergi hanesine mukabil 22'şer akçeyle Bayalu ve Ortaca kışlaklarına takdir edilmişti. Bölükte en fazla resm-i dud 41 vergi hanesi için 123 akçeyle Kayadibi kışlağına, en az resm-i dud ise 11'er vergi haneleri mukabilinde 33'er akçeyle Bayalu ve Ortaca kışlaklarına yazılmıştı. Bölükte en fazla koyuna sahip kışlak Ayulu'ydu. Kışlağın koyun sayısı 3004 baş, koyun vergisiyse 1502 akçeydi. Bölükte en az koyunu olan kışlak ise Bayalı'ydı. Bayalı'nın koyun vergisi 143 akçeydi. Kayadibi kışlağı 180 akçeyle bölüğün en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini ödeyen kışlağı, Bayalu ve Ortaca kışlaklarıysa 45'er akçeyle en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini ödeyen kışlaklarıydı. Tüm vergi kalemleri göz önüne alındığında bölükte en fazla vergi 1892 akçeyle Ayulu kışlağına, en az vergi 400 akçeyle Ortaca kışlağına takdir edilmişti.⁹⁶³ Bir önceki tahrir dönemiyle kıyaslandığında bölüğün ödediği vergi miktarı %32 oranında artmıştı. Fakat bu artış koyun vergisindeki artışla kıyaslandığında düşük bir miktardır. Zira bölükte beslenen koyunlardan alınan vergi miktarı %140 oranında artış göstermişti. Bölükte 926'da (1519-20) 5284 küçükbaş beslenirken 983'te (1575-76) bu sayı 12.702'ye yükselmişti. Bölüğün hane nüfusu ise %29 oranında bir artış göstermişti.

Tablo 2.45. Koyunculu Bölüğü (Akkuzulu'ya Bağlı) 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu⁹⁶⁴

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Geçek / Geçen kışlağı	10/130	30/60	30/90	1440	165	1885
Kızılca kışlağı	10/130	27/54	27/71	1384	116	1755
Kayadibi kışlağı	20/260	41/82	41/123	509	180	1154
Söğüdcük kışlağı	23/299	23/46	23/69	1138	130	1682
Ayulu kışlağı	10/130	28/56	28/84	1502	120	1892 ⁹⁶⁵

⁹⁶²TKA.TD, nr. 180, vr. 21a-22b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 8.965 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Uhyörük Teşekkülleri*, s. 57).

⁹⁶³ TKA. TD, nr. 180, vr. 21a-22b.

⁹⁶⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 21a-22b; BOA. TD, nr. 79, s. 489.

⁹⁶⁵ Bu kışlaktaki vergilerin toplamı 1.892'dir. Ancak deftere 1.792 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 22a).

Bayalu kışlağı	5/65	11/22	11/33	143	45	308
Ortaca kışlağı	5/65	11/22	11/33	235	45	400 ⁹⁶⁶
Toplam 983 (1575-76)	83/1.079	171/342	171/503	6.351	801	9.076
Toplam 926 (1519-20)	Resm-i çift 492+820	-	432	2.642	2.440	6.826

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 21a-22b; BOA. TD, nr. 79, s. 489.

2.1.2.25. Kulağuzlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Kulağuzlu bölüğüne 926'da (1519-20) toplam 6.036 akçe vergi yazılıydı.⁹⁶⁷ Bu miktarın 3356 akçesi resm-i ganem, 280 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arûsiyye, 1.500 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁹⁶⁸

983'te (1575-76) Kulağuzlu bölüğüne takdir edilen vergi miktarı 29.391 akçeye yükselmişti.⁹⁶⁹ Bu vergilerin 1.586 akçesi 122 vergi hanesine ait resm-i kara, 1.028 akçesi 514 vergi hanesine ait resm-i cev, 1.515 akçesi yine 514 vergi hanesine ait resm-i dud, 22.506 akçesi âdet-i ağnâm, 2756 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en fazla resm-i kara 15 vergi hanesine mukabil 195 akçeyle İdris Camaati'ne, en az resm-i kara 1 vergi hanesine 13 akçeyle Yassı diğer adıyla Hocabey kışlağına, en fazla resm-i cev 55 vergi hanesi için 110 akçeyle Çanakçı cemaatine, en az resm-i cev 2 vergi hanesine mukabil 4 akçeyle Keçili cemaatine, en fazla resm-i dud 55 vergi hanesine mukabil 156 akçeyle Çanakçı cemaatine, en az 2 vergi hanesine karşılık 6 akçeyle Keçilü cemaatine takdir edilmişti. Bölüğün en fazla küçükbaş hayvanına sahip olan cemaati Çanakçı'ydı. Çanakçı cemaatinin koyun vergisiyse 2.941 akçeydi. Bölüğün en az küçükbaş hayvanına sahip olan cemaati ise Şeyhşâmî mezrasında bulunan Kulağuzlu cemaatidir. Bahsi geçen cemaatin koyun vergisi 50 akçe koyun sayısı 100 baştı. Bölükte bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en fazla 615 akçeyle Çanakçı cemaatine, en az 8 akçeyle Keçilü cemaatine takdir edilmişti. Tüm vergi kalemlerinin toplamına göre bölükte en fazla vergi 3.444 akçeyle Musa Kethüda kışlağına, en az vergi ise 56 akçeyle Keçilü cemaatine yazılmıştır.⁹⁷⁰ Bölüğe takdir edilen vergi miktarı bir önceki dönemle kıyaslandığında %386 oranında artış meydana gelmişti. Bunun en mühim sebebi bölükte beslenen küçükbaş hayvan sayısının artmasıdır. 926'da (1519-20) bölükte toplam 6.712 baş koyun/keçi beslenirken

⁹⁶⁶ Bu kışlak vergilerinin toplamı 400'dür. Ancak deftere 390 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 22a).

⁹⁶⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 408. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 141.

⁹⁶⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 408.

⁹⁶⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 40b-44b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 29.372 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 141).

⁹⁷⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 40b-44b.

983'te (1575-76) bu sayı 45.012 başa yükselmişti. Yalnızca koyun vergilerinde iki dönem arasında %570 oranında bir artış meydana gelmişti.

Tablo 2.46. Kulağuzlu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Pervende veled-i Halil cemaati / Ilıca kışlağı	4/52	18/36	18/54	1290	170	1602
Tursun Hacı kışlağı	8/104	32/64	32/96	1540	140	1944 ⁹⁷¹
Ilıca kışlağı	9/117	48/96	48/144	2795	208	3360
Ömer Hacı kışlağı	5/65	23/46	23/69	372	100	652
Ahmed cemaati	2/26	10/20	10/30	282	42	400 ⁹⁷²
Kavurga kışlağı	3/39	10/20	10/33	1180	85	1357 ⁹⁷³
Keçilü cemaati	2/26	2/4	2/6	12	8	56
Musa Kethüda kışlağı	10/130	51/102	51/153	2839	220	3444
Süleyman kışlağı	2/26	12/24	12/36	202	51	339
Yassı (Hocabey) kışlağı	1/13	6/12	6/18	101	25	169
Gündoğmuş cemaati / Ağca kışlağı	12/156	34/68	34/102	2490	150	2966
Kulağuzlu cemaati	2/26	9/18	9/27	145	54	270 ⁹⁷⁴
Kulağuzlu cemaati	3/39	12/24	12/36	189	51	339
Yaramış Fakih kışlağı	5/65	22/44	12/36	1363	100	1608
Çırak Fakih kışlağı	6/78	20/40	20/60	1312	90	1580
İdris cemaati	15/195	43/86	43/129	622	185	1217
Kulağuzlu cemaati	6/78	16/32	16/48	226	70	454
İnehoca veled-i Başlamış cemaati	5/65	21/42	21/63	338	95	603
Çanakçı cemaati	8/104	55/110	55/165	2941	615	3935
Gök Fatma cemaati	6/78	38/76	38/114	644	157	1069
Kulağuzlu cemaati	2/26	10/20	10/30	283	43	402 ⁹⁷⁵
Kulağuzlu cemaati	2/26	4/8	4/12	50	17	113
Kulağuzlu cemaati	4/52	18/36	18/54	1290	80	1512
Toplam 983 (1575-76)	122/1586	514/1028	514/1.515	22.506	2756	29.391
Toplam 926 (1519-20)	-	-	280	3.356	2400	6.036

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 40b-44b; BOA, TD, nr. 79, s. 408.

2.1.2.26. Kurugöllü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Kurugöllü bölüğüne 926'da (1519-20) resm-i ganem, resm-i dud, resm-i arûsiyye ve bâd-ı hevâ vergileri takdir edilmişti. Bölüğe kayıtlı toplam 22 kışlağa takdir edilen

⁹⁷¹ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1944'tür. ancak deftere 1908 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 41a).

⁹⁷² Bu cemaate ait vergilerin toplamı 400'dür. Ancak deftere 282 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 41b).

⁹⁷³ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1357'dir. Ancak deftere 1347 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 41b).

⁹⁷⁴ Bu cemaatin vergilerinin toplamı 270'dir. Ancak deftere 261 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 42b).

⁹⁷⁵ Bu cemaate ait vergilerin toplamı 402'dir. Ancak deftere 283 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 44b).

vergi miktarı 12.268 akçeydi.⁹⁷⁶ Bu meblağın 7090 akçesi koyun/keçi vergisi, 768 akçesi resm-i dud, 2170 akçesi resm-i arûsiyye ve 2240 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi. Vergi miktarları bu tahrir döneminde -diğer bölüklerin aksine- kışlaklara göre ayrı ayrı yazılmıştı.⁹⁷⁷

Tablo 2.47. Kurugöllü Bölüğü 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i Ganem	Resm-i dud	Resm-i arûsiyye	Bâd-ı hevâ	Hâsıl
Hatab kışlağı	800	87	240	200	1327
Karı kışlağı tâbi-i Artukâbâd	350	50	120	100	620
Gümüşdigin kışlağı tâbi-i Artukâbâd	650	75	190	200	1115
Karacaçay kışlağı tâbi-i Artukâbâd	460	42	240	120	862
Alaca kışlağı tâbi-i Artukâbâd	200	18	60	50	328
Karasûfi kışlağı tâbi-i Artukâbâd	680	82	120	200	1082
Baraşcık kışlağı tâbi-i Artukâbâd	100	27	90	50	267
Kızık kışlağı tâbi-i Artukâbâd	200	34	120	150	504
Beğdili kışlağı tâbi-i Artukâbâd	250	45	120	100	515
Palancılı kışlağı tâbi-i Artukâbâd	200	15	90	80	385
Yahyaoğlu kışlağı	200	21	90	80	391
Danişmendlü (İlyasoğlanı) kışlağı / tâbi-i Artukâbâd	100	18	-	50	168
Koyunculu kışlağı tâbi-i İlbeylü / Kuzulu'dan ifraz	1300	54	240	180	1774
Kalkan kışlağı tâbi-i Koyunculu tevabi-i İlbeylü	100	Mahsul-ı galle: 50	-	30	180
Hacılar kışlağı	800	69	180	250	1299
Yumrucaktaş kışlağı	-	-	-	-	-
Bostancık kışlağı	-	-	-	-	-
Hocabey kışlağı	-	-	-	-	-
Karaağıl kışlağı	-	-	-	-	-
Çakırçalı kışlağı	-	-	-	-	-
Bayır kışlağı	300	36	90	100	526
Çandarlı kışlağı	400	45	180	300	925
Toplam	7.090	768	2.170	2.240	12.268

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 481-486.

983'te (1575-76) ise Kurugöllü bölüğüne toplam 27.676 akçe vergi yükümlülüğü getirilmişti.⁹⁷⁸ Bu verginin 5266 akçesi 406 vergi hanesine ait resm-i kara, 1990 akçesi 995 vergi hanesine ait resm-i cev, 2967 akçesi 988 vergi hanesi için resm-i dud, 13.354 akçesi resm-i ganem, 4099 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Hatab kışlağı tüm vergi kalemlerinde bölüğün en fazla vergi ödeyen kışlağıydı. Vergi miktarı 60 vergi hanesine mukabil 780 akçe resm-i kara, 122 vergi hanesine mukabil 244 akçe resm-i cev, 122 vergi hanesine karşılık 366 akçe resm-i dud, 3.096 küçükbaş hayvana mukabil 1548

⁹⁷⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 481-486. Ayrıca bk. Davut Şahbaz *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 143.

⁹⁷⁷ BOA, TD, nr. 79, s. 481-486.

⁹⁷⁸ TKA.TD, nr. 180, vr. 122a-129b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 27.715 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 143).

akçe âdet-i ağnâm ve 359 akçe bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi toplam 3297 akçeydi. Bölüğün en az resm-i karası 1 vergi hanesine mukabil 13 akçeyle İsmail Sivri ve Musa Kiber kışlağına, en az resm-i cevvi 3 vergi hanesi için 6 akçeyle Burun kışlağına, en az resm-i dudu yine 3 vergi hanesine mukabil 9 akçeyle Burun kışlağına yazılmıştı. Bahsi geçen kışlak aynı zamanda bölükte en az koyuna sahip olan ve en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ödeyen kışlağıydı. Kışlağın koyun vergisi 5 akçe, bâd-ı hevâ ve arûsiyyesi ise 13 akçeydi. Söz konusu Burun adlı kışlak tüm vergi kalemlerinin toplamında 59 akçeyle bölüğün en az vergi ödeyen kışlağıydı.⁹⁷⁹ Bir önceki tahrirde kıyasen bölüğün ödediği vergi miktarında bu dönemde %125 oranında bir artış meydana gelmişti. Bu artışın sebeplerinden biri bölüğün beslediği küçükbaş hayvan miktarındaki artıştı. Bölüğün koyun sayısı 14.180 baştan 26.708 başa yükselmişti. Bu artış da koyun vergilerinde %88 oranında artışa tekabül etmekteydi. Ayrıca bölüğün hane nüfusu da bu dönemde %260 oranında artmıştı.

Tablo 2.48. Kurugöllü Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Hatab kışlağı	60/780	122/244	122/366	1548	359	3297
Seyfelü kışlağı	45/585	84/168	75/225	1021	270	2269
Hoca kışlağı	30/390	58/116	58/174	711	255	1646
Ayruk kışlağı	3/39	7/14	7/21	84	30	188
Halife kışlağı	8/104	16/32	16/48	200	90	474
Yeniceköy kışlağı	21/273	48/96	48/144	639	208	1360
Dilkilü kışlağı	5/65	16/32	16/48	200	79	424 ⁹⁸⁰
İkikapu kışlağı	5/65	12/24	12/36	163	50	338
Burun kışlağı	2/26	3/6	3/9	5	13	59
Mermerli kışlağı	22/286	37/74	37/111	357	155	983
Yassı (Ağcain) kışlağı	23/299	36/72	39/118	325	155	969
Kanata/Kanapa kışlağı	14/183	35/70	34/104	483	150	990
Ağcakilise (Döğercik) kışlağı	6/78	14/28	14/42	188	60	396
Çatalin ve Tabbaghasan kışlağı	8/104	37/74	37/111	599	155	1043
Küçükyakacık (Çankızlar) kışlağı	5/65	17/34	17/51	258	95	503

⁹⁷⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 122a-129b.

⁹⁸⁰ Bu kışlak vergilerinin toplamı 424'tür. Deftere 463 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 123a).

Kengerağılı (Kara Hacılı) kışlağı	4/52	17/34	17/51	271	79	487
Çırakkaya kışlağı	15/195	43/86	43/129	622	170	1202
Hasanpınarı kışlağı	7/91	27/54	27/81	422	117	765
Kayaini (Avunduk) (Fani) kışlağı	15/195	29/58	29/87	356	125	821
Ağcain kışlağı	5/52	16/32	16/48	252	70	454
Alınpınar kışlağı	5/65	25/50	25/75	410	108	708
Şenhalil Mezrası kışlağı	7/91	18/36	18/54	251	80	512
Ziyaretağılı kışlağı	5/65	10/20	10/30	125	43	283
İsmailsivrisi ve Musakiber kışlağı	1/13	7/14	7/21	10	140	198
Karasun (Duran) kışlağı	10/130	33/66	33/99	497	140	932
Dikilitaş kışlağı	5/65	15/30	15/45	220	65	425
Çırakpınarı (Avcı) kışlağı	21/273	79/158	79/237	1228	250	2146
Kızılcaın kışlağı	18/234	48/96	48/144	678	208	1360
Arablar ve Kelpecik kışlağı	15/195	40/80	40/120	565	179	1139
Ağca kışlağı	10/130	27/54	27/81	383	116	764
Tetimme-i Arablar ve Kelpecik (Hızırlu)	6/78	19/38	19/57	283	85	541
Toplam	406/5.266	995/1.990	988/2.967	13.354	4.099	27.676

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 122a-129b.

XVII. yüzyılın sonlarında Yüzdepâre kazasına tâbi olarak toplam 21 köyde kayıtlı olan Kurugöllü kabilesinin vergi miktarı ise belli değildi. Ancak bu dönemde köylerde kayıtlı Kurugöllü kabilesinen sadece 180 baş koyunu vardı.⁹⁸¹

XIX. yüzyılda Yüzdepâre kazasına tâbi Kurugöl ve Karatepe adlı köylerde kayıtlı toplam 104 vergi mükellefi hane nüfusu bulunuyordu. 1261'de (1845) bahis konusu köylerdeki hane nüfusunun yıllık geliri 51.458 kuruş, bu miktardaki gelire ait vergi miktarı 1.917 kuruştur.⁹⁸²

⁹⁸¹ BOA, MAD, nr. 6112, s. 33-35,

⁹⁸² BOA, Temettuât Defteri, nr. 15034, s. 29-60.

2.1.2.27. Özlü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) Özlü bölüğüne takdir edilen vergi miktarı toplam 29.116 akçeydi.⁹⁸³ Bu miktarın 20.320 akçesi resm-i ganem, 1.086 akçesi resm-i dud, 2.700 akçesi resm-i arûsiyye, 5.010 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁹⁸⁴

983'te (1575-76) ise Özlü bölüğüne yazılan vergi miktarı 24.703 akçeye düşmüştür.⁹⁸⁵ Bu meblağın 5434 akçesi 418 vergi hanesi için resm-i kara, 1810 akçesi 905 vergi hanesine ait resm-i cev, 2685 akçesi yine 905 vergi hanesine ait resm-i dud, 10.598 akçesi bölükteki küçükbaş hayvanlara mukabil resm-i ganem, 4176 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en fazla resm-i kara, resm-i cev ve resm-i dud vergileri Sancak diğer adıyla Köseklî adlı kışlağa yazılmıştı. Söz konusu kışlağın resm-i karası 35 vergi hanesine mukabil 455, resm-i cevvi 97 vergi hanesi için 194 akçe, resm-i dudu 97 vergi hanesine karşılık 291 akçeydi. Bölükte en az resm-i kara 2 vergi hanesine mukabil 26 akçeyle Çanakçı kışlağına, en az resm-i cevvi 7'şer vergi hanesine mukabil 14'er akçeyle Ilıpınar ve Elmavıranı kışlaklarına yazılmıştı. Söz konusu iki kışlak aynı zamanda 7'şer vergi hanesine karşılık 21'er akçeyle bölükte en düşük resm-i dud da ödeyen kışlaklardır. Bölükte en fazla koyun/keçi vergisi ödeyen kışlak Gönenç kışlağıydı. Bahsi geçen kışlağın küçükbaş hayvan sayısı 2.314 baş ve bu hayvanlara mukabil vergisi 1157 akçeydi. Bölükte en az koyunu olan kışlaklar Ilıpınar ve Elmavıranı kışlaklarıydı. Her iki kışlağa 162'şer koyuna mukabil 81'er akçe koyun vergisi takdir edilmişti. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en fazla 430 akçeyle Sancak (Köseklî) kışlağına, en az 30'ar akçeyle Ilıpınar ve Elmavıranı kışlaklarına yazılmıştı. Tüm vergi kalemlerine göre bölükte en fazla vergi 2216 akçeyle Gönenc kışlağından, en az vergi 198'er akçeyle Ilıpınar ve Elmavıranı kışlaklarından tahsil edilmişti.⁹⁸⁶ Bir önceki tahrir dönemine kıyasen bölüğün ödediği vergi miktarında 4.413 akçe bir düşüş meydana gelmişti. Bu da vergi miktarında %15 oranında bir düşüşe tekabül etmekteydi. Bölükteki vergi azalmasının mühim sebeplerinden biri bölükteki küçükbaş hayvan sayısının azalmasıdır. 926'da (1519-20) bölükte 40.640 baş küçükbaş hayvan bulunurken 983'te (1575-76) bu sayı 21.196'ya düşmüştür. Bu düşüş küçükbaş hayvan sayısında %47 oranında bir azalmaya tekabül etmekteydi.

⁹⁸³ BOA.TD, nr. 79, s. 434. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 148.

⁹⁸⁴ BOA.TD, nr. 79, s. 434.

⁹⁸⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 100a-106a. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 25.614 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 148).

⁹⁸⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 100a-106a.

Tablo 2.49. Özlü Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Gönenc kışlağı	28/364	75/150	75/225	1157	320	2216
Sancak (Köseklü) kışlağı	35/455	97/194	97/291	373	420	1733
Kızılağıl kışlağı	20/260	56/112	56/168	803	250	1593
Beşlağıl kışlağı	4/52	16/32	16/48	252	79	463
Ilıpınar kışlağı	4/52	7/14	7/21	81	30	198
Gökceler (Kuşdemür) kışlağı	10/130	21/42	21/63	269	91	595
Bozlapa kışlağı	12/156	35/70	35/105	509	150	990
Hoşkadem kışlağı	5/65	20/40	20/60	315	79	559
Çanakçı kışlağı	2/26	8/16	8/24	126	35	227
Ahmedviran kışlağı	21/273	42/84	42/126	498	245	1226
Karalın kışlağı	18/234	34/68	34/102	412	150	966
Kedeyüce? kışlağı	10/130	23/46	23/69	307	100	652
Karacaviran kışlağı	25/325	52/104	52/156	663	225	1473
İğdecik kışlağı	5/65	10/20	10/30	125	43	283
Çaylak kışlağı	10/130	29/58	19/57	231	87	563
Daneli (Koyun Ahlu)	5/65	11/22	11/33	144	50	314
Elmaviran kışlağı	4/52	7/14	7/21	81	30	198
Mantalöbeği kışlağı	20/260	39/78	39/117	481	179	1115
Kayahacı kışlağı	15/195	21/42	21/63	194	190	684
Çorla kışlağı	50/650	73/146	73/219	727	316	2058 ⁹⁸⁷
Kuştemür cemaati	45/585	59/118	59/177	536	255	1671
Hamzafakih veled-i Süleyman kışlağı	8/104	23/46	23/69	333	100	652
Bağdadlı ve Ahmedlü kışlağı	20/260	52/104	52/156	728	223	1471
Diğer Bozlapa cemaati kışlağı	4/52	15/30	15/45	233	95	455
Kulağuz kışlağı	20/260	37/74	37/111	443	155	1043
Kırmelik kışlağı	18/234	43/86	43/129	577	279	1305
Toplam 983 (1575-76)	418/5434	905/1810	905/2685	10.598	4176	24.703
Toplam 926 (1519-20)	-	-	1.086	20.320	7.710	29.116

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 100a-106a; BOA. TD, nr. 79, s. 434.

2.1.2.28. Pirevlekli Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

UluYörük'ün nüfus yoğunluğu bakımından küçük bir bölüğü olan Pirevlekli'ye 926'da (1519-20) toplam 3.534 akçe vergi takdir edilmişti. Bu meblağın 2500 akçesi resm-i ganem, 234 akçesi resm-i dud, 300 akçesi resm-i arûsiyye, 500 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.⁹⁸⁸

⁹⁸⁷ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2058'dir. Deftere 2068 yazılmıştır. TKA.TD, nr. 180, vr. 105b.

⁹⁸⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 419. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 150.

983'te (1575-76) ise toplam 3 kışlağın kayıtlı bulunduğu bölüğe takdir edilen vergi miktarı toplam 3.016 akçeydi.⁹⁸⁹ Bu miktarın 468 akçesi resm-i kara, 154 akçesi resm-i cev, 231 akçesi resm-i dud, 1643 akçesi âdet-i ağnâm, 520 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölüğün resm-i kara için toplam hane nüfusu 36, vergi miktarı 468 akçe, resm-i cevve ait toplam hanesi 77, vergisi 154 akçe, resm-i duda ait toplam hane sayısı 77, vergi miktarı 231 akçeydi. Bölüğün sahip olduğu koyun miktarı 3.286 baştır.⁹⁹⁰ Bir önceki tahrirle kıyasladığımızda bölüğe takdir edilen vergi miktarında %14 oranında bir azalma meydana gelmişti. Bu azalmanın bir sebebi bölükte bulunan küçükbaş hayvan sayısındaki azalmadır. Bölükte, 926'da 5000 baş koyun/keçi mevcutken 983'de bu sayı 3.286 başa gerilemişti. Bu da bölükteki küçükbaş hayvan sayısında %34 oranında bir azalmaya tekabül etmekteydi.

Tablo 2.50. Pirevlekli Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Hasan Kethüda (Halifelü) kışlağı	18/234	33/66	33/99	495	200	1094
Yaban kışlağı	7/91	19/38	19/57	216	20	422
Tüzeklü kışlağı	11/143	25/50	25/75	932	300	1500
Toplam 983 (1575-76)	36/468	77/154	77/231	1643	520	3.016
Toplam 926 (1519-20)	-	-	234	2500	800	3534

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 145b-146b; BOA. TD, nr. 79, s. 419.

2.1.2.29. Sıracılı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Sıracılı bölüğünün, 926'da (1519-20) toplam 4.956 akçe vergi yükümlülüğü vardı. Bu meblağın 3050 akçesi resmi-i ganem, 270 akçesi resm-i dud, 436 akçesi resm-i arûsiyye ve 1200 akçesi de bâd-ı hevâ vergisiydi.⁹⁹¹

Bölüğün vergi yükümlülüğü 983'te (1575/76) 15.094 akçeye yükselmişti. Bu meblağın 1820 akçesi 140 vergi hanesine ait resm-i kara, 668 akçesi 334 vergi hanesine ait resm-i cev, 1002 akçesi yine 334 vergi hanesine ait resm-i dud, 10.276 akçesi bölükteki 20.552 baş koyuna/keçiye ait resm-i ganem, 1328 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölüğe kayıtlı 5 kışlak içinde en fazla vergi Tavşanbayırı diğer adıyla

⁹⁸⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 145b-146. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada toplam vergi 2.616 hesaplanmıştır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 150).

⁹⁹⁰ TKA.TD, nr. 180, vr.145b-146b.

⁹⁹¹ BOA, TD, nr. 79, s. 487. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bahsi geçen döneme ait arusiyye vergisi 936, koyun vergisi 6.050 ve toplam vergi 8.456 hesaplanmıştır. Zannımızca bu hatalıdır (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 151).

Bahaeddin kışlağına yazılmıştır. Söz konusu kışlağın resm-i karası 50 hane için 650 akçe, resm-i cevvi 118 vergi hanesi mukabilinde 236 akçe, resm-i dudu 118 vergi hanesi için 354 akçe, koyun vergisi 3583 akçe, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 500 akçe toplam 5322 akçeydi. Keçilü kışlağı ise toplamda bölüğün en az vergi ödeyen kışlağıydı. Bahse konu kışlağın toplam vergisi 1248 akçeydi. Bu meblağın 260 akçesi 20 vergi hanesine ait resm-i kara, 84 akçesi 42 vergi hanesine ait resm-i cev, 126 akçesi 42 vergi hanesine mukabil resm-i dud, 598 akçesi koyun, 180 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.⁹⁹² Bir önceki tahrirle kıyaslandığında bölükten tahsil edilen vergi miktarı %204 oranında artmıştı. Bu artıştaki mühim faktörlerinden biri hane nüfusundaki %256'lık artıştır. Bir diğer faktör ise bölüğün sahip olduğu küçükbaş hayvan sayısının 6010 baş'dan 20.552 baş'a yükselmesidir. Söz konusu yükseliş %236 oranındadır.

Tablo 2.51. Sıracı Cemaati 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Gökceoğlu kışlağı	30/390	85/170	85/255	1125	330	2270
Çökelek kışlağı	20/260	48/96	48/144	2652	208	3360
Tavşanbayırı (Bahaeddin) kışlağı	50/650	118/236	118/354	3582	500	5322
Kışlak (Kerkecek/Çorzal mezrası içinde)	20/260	41/82	41/123	2319	110	2894
Keçilü kışlağı	20/260	42/84	42/126	598	180	1248 ⁹⁹³
Toplam 983 (1575-76)	140/1820	334/668	334/1002	10.276	1328	15.094
Toplam 926 (1519-20)	-	-	270	3050	1636	4.956

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 18b-20b; BOA.TD, nr. 79, s. 487.

Sıracı kabilesinin gelirleri XVII. yüzyılda Tokat Voyvodalığı Hâsları'na aitti. Yüzyılın ortalarına doğru kısa bir süre kabilenin ödediği vergiler Sultan Ahmed Han Vakfı'na ait olan gelirler arasına dâhildi. Vakfa ait olduğu döneme rastlayan 1053'te (1643-44) kabilenin 200 vergi mükellefi nüfusuyla 30.000 baş koyunu bulunuyordu. bahse konu tarihte gelirler vakfa ait olduğu için kabilenin vergi miktarları müstakil yazılmamıştı.⁹⁹⁴

1093'te (1682) Sıracı kabilesinin 194 vergi mükellefi nüfusu bulunuyordu. Söz konusu zamanda hane başına 5'er kuruştan toplam 970 akçe hane vergisi kabileye takdir

⁹⁹² TKA.TD, nr. 180, vr. 18b-20b.

⁹⁹³ Bu kışlağın toplam vergileri 1248'dir. Ancak deftere 1.188 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 20b).

⁹⁹⁴ BOA, MAD, nr. 5120, s. 6, 7.

edilmişti. Bunun yanında Sıracı kabileye sahip olduğu 8.100 baş koyuna mukabil 405 kuruş da ağnam vergisi yazılmıştı. Ağnam vergisi her 100 koyun için 5 kuruş hesabı üzerinden tahsil ediliyordu.⁹⁹⁵

1104'te (1692-93) Sıracı kabilesi 213 vergi mükellefi hane nüfusu için 1.065 kuruş, 7.500 baş koyun için 375 kuruş toplam 1.440 kuruş vergi ödüyordu.⁹⁹⁶

1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) yine Hoca Hâsları'na dâhil olan Sıracı kabilesinin toplam vergi yükümlülüğü 2.120 kuruştı.⁹⁹⁷

2.1.2.30. Şerefeddinlü Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

926'da (1519-20) henüz bölük statüsünde olmayan Şerefeddinlü cemaatinin vergileri kaydedilirken istisna olarak Söğütözü kışlağının vergileri ayrı, diğer kışlakların vergileri ise toplam miktarlar halinde yazılmıştır. Dönemin vergilerine ilaveten mevrada yapılan tarımsal faaliyetler neticesinde elde edilen mahsüllere ait "an-mahsûl-i mezra'a" adlı bir vergi de vardı. Söğütözü kışlağına bu tarihte 700 akçesi koyun, 300 akçesi bâd-ı hevâ, 120 akçesi arûsiyye toplam 1120 akçe vergi takdir edilmişti. Bahsi geçen kışlak hariç, Şerefeddinlü cemaatine ait vergilerin toplamı 9803 akçeydi. Bu meblağın 483 akçe resm-i dud, 5600 akçesi resm-i ganem, 2100 akçe bad-ı hevâ, 900 akçesi arûsiyye, 720 akçesi ziraî mahsul vergisiydi. Söğütözü kışlağıyla birlikte tüm Şerefeddinlü cemaatine ait vergilerin toplamı ise 10.923 akçeydi.⁹⁹⁸

Tablo 2.52. Şerefeddinlü Cemaati 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak /Cemaat adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Resm-i ganem	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	An-mahsul-i mezra	Hâsıl
Söğütözü kışlağı	-	-	-	700	300+120	-	1120
Şerefeddinlü cemaati	-	-	483	5600	2100+900	720	9803
Toplam	-	-	483	6300	3420	720	10.923

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 421.

983'te (1575-76) bölük statüsü verilen Şerefeddinlü'ye 150 vergi hanesine mukabil 2010 akçesi resm-i kara, 457 vergi hanesine karşılık 914 akçesi resm-i cev, 450 vergi hanesi için 1352 akçe resm-i dud, 13.886 baş koyuna mukabil 6.943 akçesi âdet-i

⁹⁹⁵ BOA, MAD, nr. 911, s. 71.

⁹⁹⁶ BOA, MAD, nr. 9481, s. 21.

⁹⁹⁷ BOA, MAD, nr. 9513, s. 16.

⁹⁹⁸ BOA, TD, nr. 79, s. 421. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 12.456 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 158).

ağnâm, 4049 akçe bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi toplam 13.268 akçe vergi yazılmıştı.⁹⁹⁹ Bu zamanda bölükte en fazla resm-i kara 23 hane için 299 akçeyle Nebi Hacı, en az resm-i kara 1 hane için 13 akçeyle Kuştaş karyesi içinde bulunan kışlağa yazılmıştı. Bölüğün en fazla resm-i cevvi 73 hane ve 146 akçeyle Nebihacı kışlağına En az resm-i cevvi 5 vergi hanesi için 10 akçeyle yine Kuştaş karyesinde bulunan kışlağa takdir edilmişti. Bölüğün en fazla resm-i dudu 60 vergi hanesi karşılığında 180 akçeyle Ağca ve Gökce adlı kışlağa, en az resm-i dudu 5 vergi hanesi için 15 akçeyle Kuştaş köyündeki adı belirtilmeyen kışlağa yazılmıştır. Bahsi geçen kışlak aynı zamanda 82 akçeyle bölüğün en az koyun vergisi, 21 akçeyle de bölükte en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi yazılan kışlağıydı. Söz konusu kışlak 141 akçe toplam vergi yükümlülüğüyle bölüğün en az vergi ödeyen kışlağıydı. Bölükte en fazla koyun/keçi besleyen kışlak 1740 koyunu olan Nebihacı kışlağıydı. Bahse konu kışlağın koyun vergisi 870 akçeydi. Bölükte en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi 350 akçeyle Ağca ve Gökce adlı kışlağa takdir edilmişti. Söz konusu kışlak tüm vergi kalemleri toplamında 1850 akçeyle bölüğün en fazla vergi ödeyen kışlağıydı.¹⁰⁰⁰ Bir önceki tahrir dönemine kıyasen, Şerefeddinli cemaatinin ödediği vergi miktarında %21 oranında bir artış meydana gelmişti. Bu artışın bir sebebi döneme ait koyun sayısında %10 civarındaki artıştı. Aynı dönemdeki bölüğün hane nüfusu artışı ise %214'tür.

Tablo 2.53. Şerefeddinli Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Karnı[Kara] kışlağı	5/65	27/54	27/81	447	117	764 ¹⁰⁰¹
Karnıkara kışlağı (diğer)	8/104	26/52	24/72	390	110	728
Ağca ve Gökce kışlağı	18/294	60/120	60/180	906	350	1850
Kışlak	1/13	5/10	5/15	82	21	141
Söğüdözi kışlağı	15/195	45/90	45/135	660	170	1250
Çalman kışlağı	7/91	14/28	14/42	175	60	396
Denizviranı? kışlağı	5/65	10/20	10/30	125	42	282
Karıbasan kışlağı	8/104	22/44	22/66	284	90	588
Küzekci (Dikviran) kışlağı	10/130	30/60	30/90	440	130	850
Tekederesi kışlağı	7/91	21/42	21/63	308	83	587
Çadıröyüğü (Penir Yemez) kışlağı	15/195	28/56	53/159	812	130	1352

⁹⁹⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 62a-65b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 13.242 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 158).

¹⁰⁰⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 62a-65b.

¹⁰⁰¹ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 764'tür ancak deftere 765 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 62a).

Taşluca kışlağı	3/39	13/26	19/59	198	53	375
Eymirhan kışlağı	4/52	20/40	20/60	327	93	572 1002
Sarukalaycı kışlağı	10/130	31/62	31/93	460	140	885
Çavgınhanı kışlağı	11/143	32/64	32/96	459	140	902
Nebihacı kışlağı	23/299	73/146	37/111	870	320	1746 1003
Toplam 983 (1575-76)	150/2010	457/914	450/1352	6943	2049	13.26 8
Toplam 926 (1519-20)	-	Mezra mahsulü: 720	483	6300	3420	10.92 3

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 62a-65b.

2.1.2.31. Tatlı/Tatlu/Tat Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Tatlı bölümüne 926'da (1519-20) toplam 16.072 akçe bir vergi kayıtlıydı. Bu meblağ verginin 9900 akçesi resm-i ganem, 582 akçesi resm-i dud, 2200 akçesi resm-i arûsiyye, 3390 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.¹⁰⁰⁴

983'te (1575-76) Tatlı bölümüne takdir edilen vergi miktarı bir önceki dönemle hemen hemen aynıdır. Bölüğe bu tahrir döneminde yazılan vergi miktarı 16.710 akçeydi.¹⁰⁰⁵ Bu meblağın 1559 akçesi 120 vergi hanesi mukabilinde resm-i kara, 988 akçesi 493 vergi hanesi karşılığında resm-i cev, 1507 akçesi 493 vergi hanesi için resm-i dud, 10.384 akçesi resm-i ganem ve 2272 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileridir. Bölükte en fazla resm-i kara, resm-i cev ve resm-i dud ödeyen kışlak Hacıfakihli adlı kışlakti. Söz konusu kışlağı resm-i karası 13 vergi hanesine karşılık 168 akçe, resm-i cevvi 50 vergi hanesine mukabil 100 akçe, resm-i dud 50 vergi hanesi için 150 akçeydi. Alanyaraş ve Kaya adlı kışlaklar bölümün en az resm-i kara, resm-i cev ve resm-i dud ödeyen kışlaklarıydı. Söz konusu kışlakların resm-i karaları 1'er vergi hanesi için 13'şer akçe, resm-i cevleri 4'er vergi hanesine mukabil 8'er akçe, resm-i dudları 4'er vergi hanesine için 12'şer akçeydi. Bölükte en fazla koyun vergisi 1703 akçeyle Kuşakluöyük, en az koyun vergisi ise 43 akçeyle Delübâlî kışlağına yazılmıştı. Bu dönemde bölümün en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi takdir edilen kışlağı 180 akçeyle Konacı, en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi takdir edilen kışlağı ise 17 akçeyle Kaya'ydı. Tüm vergi

¹⁰⁰² Bu kışlağın vergilerinin toplam 572'dir. Ancak deftere 573 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 64b).

¹⁰⁰³ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 174'dür. Ancak deftere 1748 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 65b).

¹⁰⁰⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 416. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 12.072 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 154).

¹⁰⁰⁵ TKA.TD, nr. 180, vr. 51a-55b. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 16.414 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 154).

kalemlerinin toplamında bölükte en fazla vergi 2034 akçeyle Kuşakluöyük’e, en az vergi 113 akçeyle Kaya adlı kışlağa yazılmıştı.¹⁰⁰⁶ Bir önceki tahrir kiyasen bölüğe takdir edilen vergi miktarında mühim bir değişiklik olmamıştı.

Tablo 2.54. Tatlı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i aġnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Kanluca kışlağı	2/26	12/24	21/64	212	52	378
Alaaddinhacı kışlağı	5/65	24/48	24/72	1401	104	1690
Kuşakluöyük (Taşlık) kışlağı	7/91	26/52	26/78	1703	110	2034 ¹⁰⁰⁷
Karakısıık kışlağı	5/65	19/38	19/57	233	170	563
Esen kışlağı	6/78	27/54	26/78	416	110	736
Hacıali kışlağı	2/26	7/14	7/21	101	25	187
Sarucahacı kışlağı	5/65	23/46	23/69	372	100	652
Kal’aluca kışlağı	5/65	34/68	34/102	581	150	966
Göni kışlağı	4/52	26/52	26/78	407	110	699 ¹⁰⁰⁸
Kesri kışlağı	8/104	28/56	28/84	388	120	752
Katılar kışlağı	10/130	29/58	29/87	611	160	1046
Alanyaraş kışlağı	1/13	4/8	4/12	63	18	114
Avcılı kışlağı	12/156	36/72	36/108	528	150	1014
Hacıfakihlü kışlağı	13/168	50/100	50/150	781	170	1369
Çatalcalu kışlağı	5/65	25/50	25/75	410	107	707
Hacılar kışlağı	4/52	18/36	18/54	292	80	514
Kaya kışlağı	1/13	4/8	4/12	63	17	113
Dikmen (Karadikmen) kışlağı	3/39	29/58	29/87	512	123	819
Tamderesi Mezrası (Aşur Deresi) kışlağı	2/26	5/10	5/15	69	21	141
Konacı kışlağı	11/143	34/68	34/102	603	180	1096
Kuzvıran kışlağı	4/52	14/28	14/42	174	45	341
Delübâli kışlağı	3/39	7/14	7/21	43	30	147
Selman (Şen) kışlağı	2/26	12/26	12/39	421	120	632
Toplam 983 (1575-76)	120/1559	493/988	493/1507	10.384	2272	16.710
Toplam 926 (1519-20)	-	-	582	9.900	5.590	16.072

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 51a-55b; BOA, TD, nr. 79, s. 416.

¹⁰⁰⁶ TKA.TD, nr. 180, vr. 51a-55b.

¹⁰⁰⁷ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 2034’tür ancak deftere 1734 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr.51b).

¹⁰⁰⁸ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 699’dur ancak deftere 729 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 52b).

Ağustos 1678’de Tat/Tatlı kabilesinin gelirleri valide sultana ait Zile hâsları arasındaydı.¹⁰⁰⁹

2.1.2.32. Turgudlu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Turgutlu bölüğüne 926’da (1519-20) 13.495 akçe vergi takdir edilmişti.¹⁰¹⁰ Bu vergilerin 10.100 akçesi resm-i ganem, 528 akçesi resm-i dud, 1.237 akçesi resm-i arûsiyye, 1.630 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.¹⁰¹¹

983’te (1575-76) bölüğün ödediği vergi miktarı 5.688 akçeye gerilemişti.¹⁰¹² Bu meblağın 1118 akçesi 86 vergi hanesi için resm-i kara, 382 akçesi 191 vergi hanesi için resm-i cev, 573 akçesi 191 vergi hanesine mukabil resm-i dud, 2783 akçesi âdet-i ağnâm ve 832 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en az resm-i kara, 3 vergi hanesine karşılık 39 akçeyle Eşeklü kışlağına, en fazla resm-i kara ise 21 vergi hanesine mukabil 273 akçeyle Alikethüda kışlağına yazılmıştı. Eşeklü kışlağı 8 vergi hanesine mukabil 16 akçe resm-i cev, 8 vergi hanesine mukabil 24 akçe resm-i dud ile aynı zamanda bölüğün en az resm-i cev ve resm-i dud ödeyen kışlağıydı. Söz konusu kışlak bölükte 113 akçe âdet-i ağnâmla en az koyun vergisi ve 27 akçe bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiyle de en az bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ödeyen kışlağıydı. Bahsi geçen kışlak aynı zamanda tüm vergi kalemleri toplamda 219 akçeyle Turgudlu bölüğünün az vergi ödeyen kışlağıydı. Bölükte en fazla resm-i cev ve resm-i dud ödeyen kışlağı Sarukaya’ydı. Söz konusu kışlağın resm-i cevvi 34 vergi hanesine mukabil 68 akçe, resm-i dudu 34 vergi hanesine karşılık 102 akçeydi. Bölükte koyun vergisi en fazla 429 akçeyle Derelü adlı kışlağı yazılmıştı. Bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisini en fazla ödeyen kışlak ise 150 akçeyle Sarukaya’ydı. Söz konusu kışlak tüm vergi kalemleri toplamında 966 akçe veriyle bölüğün en fazla vergi tahsil edilen kışlağıydı. Bölükte Başlar adlı kışlağa ait vergiler ise yazılı değildi.¹⁰¹³ 926’da (1519-20) yapılan tahrir kıyasen bölüğün ödediği vergi miktarı %57 oranında azalmıştı. Bu düşüşün en mühim sebebi bölüğün sahip olduğu koyun miktarının %72 oranında azalmasıydı. Bölüğün hane nüfusu ise bu dönemde %24 oranında artmıştı.

¹⁰⁰⁹ BOA, MD, nr. 96, s.103, hk. 513.

¹⁰¹⁰ BOA, TD, nr. 79, s. 442, 444. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 14.025 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 160).

¹⁰¹¹ BOA, TD, nr. 79, s. 442, 444. Bu defterde Alikethüda kışlağının vergileri ayrı verilmiş, geriye kalan 9 kışlağın vergisi ayrı verilmişti. 9 kışlağın koyun vergisi ile bâd-ı hevâ vergisi karıştırılarak koyun vergisi 1150 akçe; bâd-ı hevâ vergisi 8900 akçe yazılmıştır. Bunun hata olduğunu düşünerek koyun vergisiyle bâd-ı hevâ vergisinin yerlerini değiştirmeyi uygun bulduk (BOA, TD, nr. 79, s. 444).

¹⁰¹² TKA.TD, nr. 180, vr. 114b-116a. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 5618 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 160).

¹⁰¹³ TKA.TD, nr. 180, vr. 114b-116a.

Tablo 2.55. Turgutlu Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Alikethüda kışlağı	21/273	29/58	29/87	278	125	821
Başlar kışlağı	-	-	-	-	-	-
Sarukaya kışlağı	20/260	34/68	34/102	386	150	966
Güllüce kışlağı	8/104	19/38	19/57	257	95	551
Hamzafakihlü kışlağı	10/130	27/54	27/81	383	117	765
Yakublu kışlağı	9/117	25/50	25/75	350	108	700
Karacaömerlü kışlağı	5/65	13/26	13/39	292	55	477
Derelü kışlağı	6/78	23/46	23/69	429	100	722
Demircilü kışlağı	4/52	13/26	13/39	295	55	467
Eşeklü kışlağı	3/39	8/16	8/24	113	27	219
Toplam 983 (1575-76)	86/1.118	191/382	191/573	2.783	832	5.688
Toplam 926 (1519-20)	-	-	528	10.100	2.867	13.495

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 114b-116a; BOA, TD, nr. 79, s. 442, 444.

2.1.2.33. Ulukamanlı Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

Uluyörük'ün nüfus bakımından en kalabalık bölüklerinden biri olan Ulukamanlı bölüğüne 926'da (1519-20) 44.399 akçe vergi takdir edilmişti.¹⁰¹⁴ Bu meblağın 29.350 akçesi koyun/keçi vergisi olan resm-i ganem, 1419 akçesi resm-i dud, 2780 akçesi resm-i arûsiyye, 10.850 akçesi ise bâd-ı hevâ vergisiydi.¹⁰¹⁵

926'da (1519-20) yapılan tahrirde Ulukamanlı bölüğüne bağlı kışlaklardaki cemaatlerin mezra olarak kullandıkları yerler de kayıtlıydı.¹⁰¹⁶ Bu yerler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

983'te (1575-76) Çepni, Çakıralili ve Ütüklü bölüklerinin, bölük statüsünden çıkarılarak Ulukamanlı bölüğüne dâhil edilmesiyle nüfus yoğunluğu hayli kabanar Ulukamanlı bölüğüne bu devirde toplam 120.652 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 12.284 akçesi 957 vergi hanesine karşılık resm-i kara, 4.255 akçesi 2.127 vergi hanesi mukabilinde resm-i cev, 6.424 akçesi 2.130 vergi hanesi mukabilinde resm-i dud, 88.319 akçesi bölüğün sahip olduğu 176.638 baş koyun/keçi karşılığı resm-i ganem, 9.370 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Bölükte en fazla resm-i kara vergisi Çepni cemaatine mensup olan Handır kışlağına yazılmıştı. Kışlağın vergi hanesi 50 ve ödediği vergi miktarı 650 akçeydi. Yine aynı kışlak 131 vergi hanesi için 262 akçe resm-i kışlak ve 131

¹⁰¹⁴ BOA, TD, nr. 79, s. 497. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 165.

¹⁰¹⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 497.

¹⁰¹⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 489-497.

vergi hanesi için 393 akçe resm-i dud vergisiyle bölükte en fazla resm-i kışlak ve resm-i dud ödeyen kışlaktır. Kezâ aynı kışlak 3839 akçe âdet-i ağnâmla bölüğün en fazla koyun vergisi ödeyen kışlağıydı. Söz konusu kışlak aynı zamanda 550 akçe bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiyle bölüğün en fazla bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ödeyen kışlağıydı. Dolayısıyla tüm vergilerin toplamında 5694 akçe ile Handır adlı kışlak bölükte en fazla vergi tahsil edilen kışlaktı. Bölüğün en düşük resm-i kara vergisi 2’şer vergi hanesine mukabil 26’şar akçeyle Köstendil ve Altıçanak kışlaklarına, en düşük resm-i cevvi 3’er vergi hanesi mukabilinde 6’şar akçeyle Kayakışla ve Çıkı adlı kışlaklara yazılmıştı. Söz konusu Kayakışla ve Çıkı adlı kışlaklar aynı zamanda 3’er vergi hanesine mukabil 9’ar akçeyle bölüğün en düşük resm-i dud ödeyen kışlaklarıydı. Mezkûr iki kışlak bölükte en düşük koyun vergisi ve bâd-ı hevâ vergisini de ödeyen kışlaklardır. Ödedikleri koyun vergisi 18’er akçe, bâd-ı hevâ vergisi ise 13’er akçeydi. Tüm vergi kalemleri toplamında da bölükte 85’er akçe vergiyle, en düşük vergi takdir edilen söz konusu iki kışlaktı.¹⁰¹⁷ Ulukamanlı bölüğünün vergi miktarları bir önceki döneme kıyasen %172 oranında artmıştı. Bu artışta en büyük pay, bölüğün koyun sayısının fazlaşmasıdır. Bir önceki devirde 58.700 baş olan bölüğün koyun/keçi sayısı söz konusu dönemde 176.638 baş’a yükselmişti. Bu dönemde bölüğe kayıtlı hane nüfusu da %356 oranında artış göstermişti. Bölüğe kayıtlı mücerred nüfus da ise %611 gibi oldukça yüksek bir oranda artmıştı.

Tablo 2.56. Ulukamanlı Bölüğü 983 (1575-76) ve 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Yaycılar kışlağı	23/299	43/86	43/129	518	185	1217
Dedeviranı kışlağı	4/52	14/28	24/72	1202	60	1414
Şeyhkızık kışlağı	20/260	44/89	49/147	2671	210	3377
Gülbulasun kışlağı	10/130	25/50	25/75	2345	106	2706
Koyunculu cemaati / Söğüncük kışlağı	4/52	8/16	8/24	100	96	288
Altı kışlağı	10/130	21/42	11/36	2289	100	2597 ¹⁰¹⁸
Çamluca kışlağı	12/156	24/48	24/72	2292	100	2668
Çomaköy kışlağı	15/195	33/66	33/99	2433	145	2938
Köstendil kışlağı	2/26	6/12	6/18	88	27	171
Kızılca kışlağı	20/260	41/82	41/123	519	180	1164
Kızılarkaç kışlağı	2/26	5/10	5/15	69	21	141
Altıçanak kışlağı	2/26	7/14	7/21	107	30	198
Güngörünmez kışlağı	10/130	21/42	21/63	1289	90	1614
Samagar kışlağı	12/156	26/52	24/73	1338	140	1759

¹⁰¹⁷ TKA.TD, nr. 180, vr. 22b-39b.

¹⁰¹⁸ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 2597’dir. Ancak defterde 2624 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 24).

Kızılca kışlağı	5/65	14/28	14/42	103	27	265
Kızılüzüm kışlağı	12/156	29/58	29/87	2395	180	2876
Kızılka kışlağı	10/130	22/44	22/66	2288	190	2718
Alan kışlağı	14/142	14/28	14/42	1084	95	1391
Hisarcık kışlağı (Çakıralilü cemaati)	20/260	40/80	40/120	2510	155	3125
Kuzulu kışlağı (Çakıralilü)	15/195	30/60	30/90	2975	162	3482
Karamanağılı kışlağı (Çakıralilü)	15/195	34/68	34/102	2451	150	2966
Osmanağılı kışlağı (Çakıralilü)	20/260	40/80	40/120	2500	160	3120
Eskirüzün/özün kışlağı (Çakıralilü)	12/156	24/48	24/72	2310	104	2690
Avcılı cemaati kışlağı (Çakıralilü)	30/390	61/122	61/183	769	250	1714
Kızılüzüm kışlağı (Çakıralilü)	10/130	20/40	20/60	1150	180	1560 ¹⁰¹⁹
Karadirlık kışlağı	8/104	17/34	17/51	1221	80	1490 ¹⁰²⁰
Bazlamaç kışlağı (Çepni cemaati)	30/390	75/150	75/225	1035	322	2122
Ilıca kışlağı (Çepni)	5/65	10/20	10/30	125	43	283
Sarukaya kışlağı (Çepni)	6/78	13/26	13/39	1172	52	1367 ¹⁰²¹
Alibağı kışlağı (Çepni)	10/130	21/42	21/63	1293	90	1618 ¹⁰²²
Kızılca kışlağı (Çepni)	20/260	49/98	49/147	671	212	1388
Sülüngönce kışlağı	8/104	16/32	16/48	200	70	454
Handır kışlağı (Çepni)	50/650	131/262	131/393	3839	550	5694
Kuyucak kışlağı (Çepni)	20/260	44/88	44/132	2616	180	3276 ¹⁰²³
Hacıılyas kışlağı (Çepni)	30/390	71/142	71/213	959	307	2011
Toramanlu kışlağı (Çepni)	40/520	80/160	80/240	1000	330	2250
Örmelik kışlağı (Çepni)	20/260	49/98	49/147	2671	210	3386
Kabiloğlu kışlağı (Çepni)	35/325	57/114	57/171	2758	212	3580
Selatinlü cemaati (Çepni)	10/130	22/44	22/66	1360	180	1780
Paşalu cemaati (Çepni)	20/260	39/78	39/117	481	170	1106
Timurşeyh cemaati (Çepni)	20/260	39/78	39/117	481	170	1106
Sökü kışlağı	12/156	29/58	29/87	1395	123	1819
Kayacıkarkaç kışlağı (Çepni)	4/52	9/18	9/27	119	36	252
Kayakışla kışlağı (Çepni)	3/39	3/6	3/9	18	13	85

¹⁰¹⁹ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1560'dır. Ancak deftere 1660 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 27b).

¹⁰²⁰ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1490'dır. Ancak deftere 1488 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 28a).

¹⁰²¹ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1367'dir. Ancak deftere 1364 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 28b).

¹⁰²² Bu kışlağın vergilerinin toplamı 1618'dir. Ancak deftere 1588 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 29b).

¹⁰²³ Bu kışlağın vergilerinin toplamı 3276'dır. Ancak deftere 3236 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 31a).

Budaş kışlağı (Çepni)	20/260	42/84	42/126	2128	41	2639
Yeni kışlağı (Çepni)	14/182	28/56	28/94	1350	120	1802
Kıllu kışlağı (Çepni)	12/156	29/58	29/87	1395	122	1818
Hacıhamzaoğlu kışlağı	12/156	24/48	24/72	1310	104	1690
Kuzca kışlağı (Çepni)	14/182	29/58	29/87	1369	122	1818
Karaca kışlağı	3/39	8/16	8/24	113	33	225
Derbend kışlağı (Çepni)	15/195	30/60	30/90	1375	130	1850
Yanıklı kışlağı (Çepni)	19/247	38/76	38/114	475	160	1072
Paşa Beylü kışlağı (Çepni)	10/130	21/42	21/63	3269	80	3584
Beylü kışlağı (Çepni)	5/65	15/30	15/45	220	65	425
Tomlu kışlağı (Çepni)	20/260	67/134	67/221	3013	280	3908
Bayezidlü kışlağı (Çepni)	32/429	63/126	63/189	2768	270	3782
Boyalık kışlağı (Çepni)	10/130	34/68	34/102	1516	150	1966
Tolaklı kışlağı (Çepni)	16/208	36/72	36/108	476	152	1016
Çıkı kışlağı (Çepni)	3/39	3/6	3/9	18	13	85
Uzakçay kışlağı (Çepni)	15/195	36/72	36/108	489	155	1019
Eymirhacı kışlağı (Çepni)	10/130	21/42	21/63	269	90	594
Çartak kışlağı (Çepni)	12/156	29/58	29/87	1395	125	1821
Alioğlu kışlağı (Çepni)	8/104	16/32	16/48	200	95	479
Çınarlı kışlağı (Çepni)	5/65	14/28	14/42	201	60	396
Paşalı-yı Küçük kışlağı	5/65	12/24	12/36	163	50	338
Çukrukıranı kışlağı	7/91	17/34	17/51	233	75	484 ¹⁰²⁴
Dilcüler ve Dikilü Taş kışlağı	20/260	67/134	67/201	1013	280	1888
Dikilütaş kışlağı	6/78	14/28	14/42	1178	60	1386
Öyük kışlağı	4/52	14/28	14/42	1174	45	1341
Toplam 983 (1575-76)	957/12.284	2127/4.255	2130/6.424	88.319	9.370	120.652
Toplam 926 (1519-20)	-	-	1419	29.350	13.630	44.399

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 22b-39b; BOA, TD, nr. 79, s. 497.

Daha sonraki dönemlerde mâli bakımından Ulukamanlı kabilesine ait gelirler Rum Hazinesi'ne tâbi Tokat Voyvodalığı'na bağlanmıştı. 1639'da zikredilen

¹⁰²⁴ Bu kışlağın vergilerinin toplam 484'dür. Ancak deftere 483 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 39a).

voyvodalığa tâbi Zile ve Artukâbâd'da bulunan Ulukamanlı cemaatlerinin vergi gelirlerinin miktarı belirtilmemişti.¹⁰²⁵ 1093'te (1682) Ulukamanlı'ya ait vergi miktarı 798.5 kuruştan 429 kuruşa gerilemişti.¹⁰²⁶ 1104'te (1692-93) Ulukamanlı mukataasına ait yıllık gelir miktarı 136.5 kuruştı.¹⁰²⁷ Nisan 1691'de Türkmen ve levent eşkıyasının saldırılarından dolayı yerleşik bulundukları Şarkîpâre kazasındaki köylerini terketmek zorunda kalmışlar ve ekinlik alanları atıl kalmıştı. Bu sebeple de vergilerini ödeyemez hale gelmişlerdi.¹⁰²⁸ Nisan 1715'te ise Ulukamanlı kabilesinin mukataaları Şarkîpâre kazasıyla birlikte tahsil edilmişti¹⁰²⁹ Ulukamanlı'nın gelirleri 1 Muharrem 1157'de (15 Şubat 1744) Ulukamanlı Mukataası adıyla yine Tokat Voyvodalığı'na tâbiydi. İdari bakımdan da Şarkîpâre kazasına dâhil olan Ulukamanlı'ya bu tarihte Çime, Çakırlı, Ütüklü-yi Kebir, Ütüklü-yi Küçük, ve Toma adlı köyler kayıtlıydı. Söz konusu köylere ait toplam vergi miktarı ise 161.5 kuruştı.¹⁰³⁰

2.1.2.34. Ustaclu/Ustacalu Bölüğünden Tahsil Edilen Vergiler

983'te (1575-76) bölük statüsüne kavuşmuş olan Ustaclu/Ustacalu bölüğü, Uluyörük'ün nüfus kesafeti bakımından en az yoğunluğa sahip olan bölüklerindendir. Kendisine bağlı iki kışlaktan meydana gelen bölüğe toplam 1.539 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 247 akçesi 19 vergi hanesi mukabilinde resm-i kara, 108 akçesi 54 vergi hanesine karşılık resm-i cev, 162 akçesi 54 vergi hanesi için resm-i dud, 782 akçesi koyun vergisi ve 240 akçesi de bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.¹⁰³¹

Tablo 2.57. Ustaclu/Ustacalu Bölüğü 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsil
Bağluca kışlağı	12/156	34/68	34/102	493	150	969
Karınca Kışla kışlağı	7/91	20/40	20/60	289	90	570
Toplam:	19/247	54/108	54/162	782	240	1.539

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 96b.

¹⁰²⁵Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 26. (Bu cemaatin adı bazı çalışmalarda sehven "Olukmanlı" imlasiyle okunmuştur (Erol Özvar, *Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim*, s. 27, 29, 30, 46, 68, Ek II.).

¹⁰²⁶ BOA, MAD, nr. 3900, s. 5.

¹⁰²⁷ BOA, MAD, nr. 9481, s. 102.

¹⁰²⁸ BOA, İbnülemin-Dâhiliye, nr. 9/857.

¹⁰²⁹ BOA, MAD, nr. 4577, s. 6.

¹⁰³⁰ BOA, MAD, nr. 9513, s. 78.

¹⁰³¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 96b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 168.

2.1.2.35. Ütüklü Bölüğü'nden Tahsil Edilen Vergiler

Ütüklü bölüğü de Uluyörük'ün nüfus bakımından az nüfusuna sahip bölüklerindendir. 926'da (1519-20) Ütüklü bölüğüne toplam 3734 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 2951 akçesi resm-i ganem, 147 akçesi resm-i dud, 240 akçesi resm-i arûsiyye, 396 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi. Bu vergiler bölüğe kayıtlı toplam 5 kışlağa aitti.¹⁰³²

983'te (1575-76) ise bölük statüsünden çıkarılan Ütüklü bölüğünün kışlakları, Ulukamanlı bölüğüne dâhildi. Devredilen kışlaklardan sadece Öyük kışlağında bir grup Ütüklü cemaati mensubu kalmıştı. Söz konusu kışlakta bulunan cemaate toplam 1.341 akçe vergi yazılıydı. Bu meblağın 52 akçesi 4 vergi hanesine mukabil resm-i kara, 28 akçesi 7 vergi hanesine mukabil resm-i cev, 42 akçesi 14 vergi hanesine karşılık resm-i dud, 1.174 akçesi âdet-i ağnâm ve 45 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.¹⁰³³

Tablo 2.58. 926 (1519-20) ve 983 (1575-76) Ütüklü Bölüğü Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak ve Cemaat Adı	Resm-i kara (hane/ vergi)	Resm-i cev (hane/vergi)	Resm-i dud (hane/vergi)	Âdet-i ağnâm	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Toplam 926 (1519-20)	-	-	147	2951	636	3.734
Öyük kışlağı	4/52	14/28	14/42	1174	45	1.341
Toplam 983 (1575-76)	4/52	14/28	14/42	1174	45	1.345

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 405.

2.1.2.36. İnallu/İnallı Etrâkinden Tahsil Edilen Vergiler

İnallu Etrâki adlı cemaate 859'da (1455-56) koyun vergisi ve bâd-ı hevâ vergisi takdir edilmişti. Her iki vergi kaleminin toplamı 10.000 akçeydi.¹⁰³⁴ Söz konusu cemaat bahsi geçen zamanda henüz Uluyörük'e bağlanmamıştı.

890'da (1485-86) İnallı Etrâki Uluyörük'e bağlanmıştır. Ancak vergilerini ödediği yerler bakımından Uluyörük'ten farklı statüdeydi. Uluyörük'e bağlı bütün bölüklerin vergileri bu dönemde Şehzâde Hâssî'na aitti. İnallı Etrâki'nin vergileri ise tımar olarak yazılmıştı. Bahsi geçen zamanda İnallu Etrâki'nden resm-i ganem ve bâd-ı hevâ vergileri tahsil edilmişti. Bu tarihte İnallu Etrâki'ne tâbi 7 cemaate toplam 7.940 akçe vergi takdir edilmişti. Bu verginin 1560 akçesi bâd-ı hevâ, 6380 akçesi ise koyun vergisiydi. İnallu Etrâki'in bu dönemde en fazla koyun vergisi 1500 akçeyle Kula cemaatine, en az koyun

¹⁰³² BOA, TD, nr. 79, s. 405. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 268.

¹⁰³³ TKA, TD, nr. 180, vr. 39b.

¹⁰³⁴ BOA, TD, nr. 2, s. 262.

vergisi 80 akçeyle Çakırlı cematine yazılmıştır. Kula cemaati 500 akçe Bâd-ı hevâ vergisiyle bu hususta en fazla vergi ödeyen cemaatti. Kurdlar adlı cemaati ise 100 akçeyle İnallu Etrâki'nde en az bâd-ı hevâ vergisini ödeyen cemaatti.¹⁰³⁵ İnallu Etrâki'nin vergileri bir önceki döneme kıyasen %20 civarında azalmıştı.

Tablo 2.59. İnallı Etrâki 890 (1485-86) Tarihli Vergi Tablosu

Cemaat adı	Resm-i ganem	Bâd-ı hevâ	Hâsıl
Kula cemaati	1500	500	2000
Azak cemaati	1050	260	1310
Çakırlı cemaati	80	150	230
Karluhacılı cemaati	-	-	-
Sultanahmed cemaati	1900	350	2250
Kurdlar cemaati	850	100	950
Koyunluca cemaati	1000	200	1200
Toplam:	6.380	1.560	7.940

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 402-405.

İnallı Etrâki, 926'da (1519-20) 6 cemaat halinde 20 civarında kışlakta mütemekkindirler. Bu kışlaklarda hem kışlamışlar de ziraî faaliyetlerde bulunuyorlardı. Söz konusu kışlaklar Çorum'un Katar kazası dâhilindeydi. Bu zamanda İnallu Etrâki mensuplarının kışlaklarda ürettikleri tarım ürünlerine ait vergiler zeamete, koyun, kışlak, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri ise devlete aitti. Söz konusu zamanda üretilen tarım ürünleri, arpa, buğday ve pamuktur. Bu zamanda İnallu cemaatleri ziraî faaliyetler neticesinde 68,5 müd buğday, 39 müd arpa ve 60 vukiyye pamuk elde etmişlerdir. Bu mahsüllere ait vergiler toplam 27.382 akçeydi. Mahsul vergisi haricinde İnallu Etrâkine 5300 akçe koyun, 1125 akçe resm-i dud, 3440 akçe bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi toplam 9865 akçe vergi daha yazılmıştı.¹⁰³⁶ Bir önceki döneme kıyasen İnallu Etrâki'nden tahsil edilen vergiler -zeamet hariç- %24 oranında artmıştı. Koyun vergisi ise bu dönemde azalmıştır. Bunun sebebi, 12.760 baş olan küçükbaş hayvanın sayısının bahse konu zaman diliminde 10.600 baş'a gerilemesiydi.

Tablo 2.60. İnallı Etrâki 926 (1519-20) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak/cemaat adı	Gendum/ müd	Cev/ müd	Penbe/ vukiyye	Resm-i ganem	Resm-i dud	Bâd-ı hevâ ve Resm-i arûsiyye	Hâsıl
Kula cemaati							
Kula cemaati	6.5	3.5	2	-	-	-	-
Taşkuş kışlağı	3.5	3.5	2	-	-	-	-
Taşlukula kışlağı	3	10 kile	5	-	-	-	-

¹⁰³⁵ BOA, TD, nr. 19, s. 402-405.

¹⁰³⁶ BOA, TD, nr. 79, s. 498-505

Sarukaymak kışlağı	-	-	-	-	-	-	-
Eskitekye kışlağı	-	-	-	-	-	-	-
Yekün:	13	7.5	9	2100	228	500+360	3188
Koyunluca cemaati							
Palanluca kışlağı	-	-	-	-	-	-	-
Kurdlar cemaati	4	3	1	-	-	-	-
Karlu Hacılı cemaati	4	2	3	-	-	-	-
Oraklı kışlağı	8	2	2	-	-	-	-
Yekün	16	7	6	1000	339	700+120	2159
Hilâllü cemaati							
Hilâllü cemaati	3	2	10	-	-	-	-
Güreşdüzü kışlağı	4	2	1	-	-	-	-
Bey kışlağı	2	2	2	-	-	-	-
Avunduklu kışlağı	7	4	7	-	-	-	-
Karamusalı kışlağı	2	3	5	-	-	-	-
Kayalu kışlağı	3	1.5	10	-	-	-	-
Yekün	21	14.5	35	600	219	400+120	1339
Azak cemaati							
Azak cemaati	4	1.5	1	-	-	-	-
Gökören kışlağı	1	1	1	-	-	-	-
Kösebekir kışlağı	1.5	1.5	5	-	-	-	-
Gönler kışlağı	5	2	2	-	-	-	-
Ayağıbüyük kışlağı	7	4	1	-	-	-	-
Yekün	18.5	10	10	750	168	300+120	1338
Poladhacılı cemaati							
Ağuderesi kışlağı	-	-	-	400	90	300+60	850
Hacızekeriya cemaati							
Budaközü, Geylandur ve Çalı kışlağı				450	81	400+60	991
Genel Toplam	68.5	39	60	5300	1125	3440	9.865
Ziraî Mahsullerin toplam vergisi: 27.382 (İki baştan)							

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 498-505.

967'de (1559-60) İnallı Etrâkine mensup bazı kişiler, Budaközü'ne bağlı Eymirlü Kışlası adlı köy ve Eskikışla adlı mezrayı ekip biçmişlerdir. Tımara kayıtlı olan bu yerlerin çift vergisi ile toprağa ait vergileri tımar sahibine, koyun vergileri ile bâd-ı hevâ vergileri devlete aitti. Bu dönemde 6 ekinlinin kayıtlı olduğu köy ve mevrada İnallı cemaati dışındakilerin de dâhil olduğu kişilere takdir edilen vergi 3804 akçeydi. Söz konusu meblağa arpa, buğday, pamuk ve kovan vergisi de dâhildir.¹⁰³⁷

¹⁰³⁷ BOA, TD, nr. 322, s. 64.

970'te (1562-63) İnallu Etrâki Sivas bölgesinde zeamet statüsünde toprak tasarruf etmişti. Bu tasarruftan dolayı 15.585 akçe vergi yazılıydı.¹⁰³⁸

983'te (1575-76) İnallu Etrâki'ne mensup cemaatlerin bir kısmı, çoğunluğu Karahisar-ı Demirli'de bulunan 27 kışlak ve köyde bulunuyorlardı. Bu kışlaklar 926'da (1519-20) Katar'a bağlıydı. Bahsi geçen İnallu Etrâki mensupları bulundukları yerlerde hayvancılığın yanında buğday, arpa, pamuk, nohut, mercimek, burçak tarımı gibi ziraî faaliyetlerde de bulunuyorlardı. Bu tarihte İnallu Etrâki'ne mensup cemaatlere toplam 56.483 akçe vergi yazılmıştı.¹⁰³⁹ Bu verginin 8.802 akçesi 1.477 kile buğday, 5.390 akçesi 1.078 kile arpa, 2.382 akçesi 461 kile burçak, 2.408 akçesi 386 kile nohut, mercimek, 2978 akçesi pamuk, 8.799 akçesi koyun, 4.111 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye, 14.340 akçesi 803 nüfusa ait ekinli, 3.048 akçesi 233 nüfusa ait bennâk vergisiydi. Bu devirde İnallu Etrâki'ne takdir edilen vergilerin bazısı yalnızca toplam miktar halinde verilmiş, vergi kalemleri belirtilmemişti. Bu tarihte alınan vergiler içinde kışlak vergisi bulunmamaktadır.¹⁰⁴⁰ Bir önceki döneme kıyasen İnallu'ya bağlı cemaatlerin vergileri %472 oranında artış göstermişti. Bunun en önemli sebebi tarımsal ürünlere ait vergilerin yer almasıdır. Bunun yanında cemaatin beslediği küçükbaş hayvan sayısında da bir artış meydana gelmişti. 926'de cemaatin sahip olduğu koyun/keçi miktarı 10.600 baş iken bu dönemde 17.596'ya yükselmişti. Bu da koyun sayısında %66 oranında bir artışa tekabül etmekteydi.

Tablo 2.61. İnallı Etrâki 983 (1575-76) Tarihli Vergi Tablosu

Kışlak Adı	Ekinli (nefer/ vergi)	Bennâk (nefer/vergi)	Hinta (keyl/vergi) fi: 6	Şa'ir (keyl/vergi) fi: 5	Burçak ve gayrihim (keyl/vergi)	Mercimek ve nohud ve gayrihim (keyl/vergi)	penbe	Aded-i ağna	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Tankuş (Şeyhi) kışlağı	74/1288	33/424	50/300	50/250	10/50	10/60	200	300	128	3000
Sarıkaym ak (Süfiler) kışlağı	24/442	8/104	90/540	60/300	20/100	20/120	300	500	140	2546 ¹⁰⁴¹
Akfakih (Eskitekye) kışlağı	28/456	3/28	80/480	50/250	25/120	5/30	20	150	58	1590
Hilâllü kışlağı	22/414	1/13	80/420	60/300	24/120	18/90 fi:5	100	200	203	1860
Karamusalı	28/504	12/143	42/252	37/175	22/110	21/126	90	100	90	1590

¹⁰³⁸ BOA, TD, nr. 339, s. 5, 30.

¹⁰³⁹ TKA.TD, nr. 180, vr. 161b-173a. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 55.004 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 174).

¹⁰⁴⁰ TKA.TD, nr. 180, vr. 161b-173a.

¹⁰⁴¹ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.546'dır. Ancak deftere 2.500 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 162b).

Çakırlı cemaati kışlağı	27/486	4/52	50/300	30/150	15/75 fi:6	12/60	50	150	27	1350
Saçak (Karluhacı) kışlağı	33/594	5/65	100/600	50/250	20/100	15/90	200	600	301	2800
Oraklı kışlağı	54/972	9/117	110/660	85/425	10/50	-/-	200	400	86	2910 ¹⁰⁴²
Kurdlar kışlağı	21/378	47/585	130/780	90/450	20/100	19/114	93	390	200	3090
Gölviran kışlağı	41/734	5/65	50/300	50/200	15/75	20/120	100	300	216	2110 ¹⁰⁴³
Kösebekir (Haşır) kışlağı	78/1360	27/351	120/720	50/450	40/200	28/168	300	700	251	4500
Ayağıbüyük kışlağı	29/522	2/26	60/360	45/225	17/85	13/78	150	600	254	2300 ¹⁰⁴⁴
Gübar kışlağı	21/378	6/78	55/330	47/225	25/125	20/120	144	250	150	1800
Palanlıca kışlağı	46/846	15/282	30/180	20/100	12/60	9/45	87	150	50	1800
Ekinözü kışlağı	12/216	5/52	-/-	-/-	-/-	-/-	-	500	250	1018
Kızılcaışla kışlağı	15/270	13/169	-/-	-/-	-/-	-/-	-	500	223	1162
Karagöz kışlağı	48/882	10/130	30/180	23/115	13/65	9/115	113	250	150	2000
Taşlukula kışlağı	46/828	12/156	89/534	75/375	17/102	-/-	70	50	50	2165 ¹⁰⁴⁵
Çalkar kışlağı	18/304	1/13	71/426	53/265	45/225	40/240	217	500	280	2470 ¹⁰⁴⁶
Avunduklu kışlağı	32/558	2/26	50/300	42/210	21/150	17/170	115	200	150	1879 ¹⁰⁴⁷
Yahyalı (Sarucalar) kışlağı	13/234	3/39	45/270	57/175	32/160	41/248	168	400	138	1892 ¹⁰⁴⁸
Bayramlı (Şeyhlü) kışlağı	21/378	6/78	92/552	76/360	37/235	41/246	231	600	300	2980 ¹⁰⁴⁹
Karakeçili (Kesmezli) kışlağı	19/342	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-	358	100	800
Pircepınar (Çörekler) kışlağı	30/540	3/39	-/-	-/-	-/-	-/-	-	500	266	1345
Çördük kışlağı	23/414	1/13	53/318	28/140	25/125	28/168	30	150	50	1526 ¹⁰⁵⁰
Tecer Karyesi Vakf-ı Abdal Ata	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-	-	-	1500
Yamatı Karyesi	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-	-	-	2500
Toplam:	803/14.340	233/3048	1477/8802	1078/5390	461/2382	386/2408	2978	8798	4111	56.483

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 161b-173a.

¹⁰⁴² Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.910'dur. Ancak deftere 3.000 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 165a).

¹⁰⁴³ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.110'dur. Deftere 2000 yazılmış. TKA.TD, nr. 180, vr. 166b.

¹⁰⁴⁴ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.300'dür. Ancak deftere 2.200 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 167b).

¹⁰⁴⁵ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.165'tir. Ancak deftere 2.300 yazılmıştır. (TKA.TD, nr. 180, vr. 170a).

¹⁰⁴⁶ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.470'tir. Ancak deftere 2.500 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 170b).

¹⁰⁴⁷ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1.879'dur. Ancak deftere 2.000 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 171a).

¹⁰⁴⁸ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1.892'dir. Ancak deftere 1.900 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 171a).

¹⁰⁴⁹ Bu kışlak vergilerinin toplamı 2.980'dir. Ancak deftere 3.000 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 171b).

¹⁰⁵⁰ Bu kışlak vergilerinin toplamı 1.526'dır. Ancak deftere 1.500 yazılmıştır (TKA.TD, nr. 180, vr. 172b).

Hüseyinâbâd'a tâbi Ağcasofu, Gökkışla, Çelebiler, Yaycılar, Çelebibey, Beyobası adlı kışlaklar ile Çelebibağı adlı mezra da İnallu Etrâki'ne mensup cemaatlerin kışlaklarındandır. 982'de (1574-75) bu kışlaklardaki ziraî faaliyetlere mukabil 14.181 akçe vergi takdir edilmişti.¹⁰⁵¹

İnallı cemaati mensupları, Karahisar-ı Demirli'ye bağlı bazı kışlak ve mezarları 984'te (1576-77) ekip biçmişlerdir. Bu mezarların bir kısmı İnallu Etrâki'ne bağlı cemaatlerin adını taşımaktadır. Bahse konu kışlak ve mezarların adları Şeyhbende, Tecir, Hocaali diğer adıyla Hacıbarun, Yamadı, Palanluca, Basri karyesi, Kızılcakışla (Ekinözü'ne tâbi), Kurdlar, Ekinözü Kışlası, Pircepınar diğer adıyla Çörekler, Hilallü Kışlası, Çakırlı, Ayağıbüyük, Avunduklu, Karamusa, Yahyalu, Kösebeylü, Azak, Köyler, Karluhacu, Gazi, Karasınan ve Oraklı'ydı. Bu mezralara tarımsal faaliyetler sonucu birtakım vergiler yazılmıştır. Bu miktarlar şu şekildeydi: Şeyhbende mezarı 50, Tecir 300, Hocaali 100, Yamadı 300, Palanluca 200, Basri Karyesi 1400, Kurdlar mezarı 1300, Ekinözü kışlası 3000, Hilallü kışlası 100, Çakırlı 60, Ayağıbüyük 70, Karamusa 1100, Yahyalu 90, Kösebekir 59, Azak 40, Köyler 80, Oraklı 80, Karluhacu 50, Karasınan 150, Gazi 50 akçeydi. Tüm bu miktarların toplamı ise 8.579 akçeydi.¹⁰⁵² Bu mezarlar arasında Hilallü, Oraklı, Tankuş, Ayağıbüyük, Kösebekir, Karamusa mezarları El-hac İlyas Bey Evladı Vakfı'na aitti. Bu vakfin mâlikânesi ise devlet için tahsil edilmektedir. Yine aynı dönemde İnallu Etrâki mensupları Hüseyinâbâd'a tâbi Güdökkaya/Gerdekkaya adlı köyde de bulunuyorlardı. Söz konusu köyün mâlikânesinin tamamı, Karahisar-ı Demirli'de bulunan Hüsamiyye Medresesi Vakfı'na aitti.¹⁰⁵³ Bu mezarların yanında Çorum'un İskilip adlı kazası da İnallı Etrâki'nin ekinliklerindendir.¹⁰⁵⁴

XIX. yüzyılda İnallı kazasında, İnallı cemaatleriyle birlikte Kavilli aşiretin yerleştiği bazı köyler de dâhil edilmiş durumdaydı.¹⁰⁵⁵ 1259'da İnallı kazasının ödeyeceği yıllık vergi miktarı toplam 42.507 kuruştı. Bu meblağın 13.962,5 kuruşu mahsus vergi, 28.544 kuruşu ise hububata ait öşür vergisiydi.¹⁰⁵⁶ 1261'de (1845) İnallı kazasında İnallı cemaatine tâbi toplam 9 köyde 195 vergi hanesi kayıtlıydı. Vergi mükellefi hanelerin bir önceki yıla ait ödedikleri toplam vergi miktarı 13.881,5 kuruştı. Bahse konu yıla ait

¹⁰⁵¹ TKA.TD, nr. 178, vr. 202b, 210a.

¹⁰⁵² TKA.TD, nr. 54, vr. 243b, 244a-b, 249a-b, 250a-b, 251a-b.

¹⁰⁵³ TKA.TD, nr. 388, vr. 70b, 71a.

¹⁰⁵⁴ BOA, TD, nr. 95, s. 126.

¹⁰⁵⁵ BOA, Temettuat Defteri, nr. 13790, s. 1-11.

¹⁰⁵⁶ BOA, Vâridât Defteri, nr. 744, s. 3.

gelirleri ise tahmini 100.584,5 kuruştı.¹⁰⁵⁷ Bahsi geçen yüzyılda Maliye Nezareti'nin kuruluşundan sonra İnallı kazası mâlî bakımdan Kengiri Muhassıllığına dâhildi.¹⁰⁵⁸

Tablo 2.62. İnallı Kazası 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Köy	Vergi Hanesi	Bir Önceki Yıl Ödenen Vergi	Bir Senede Elde Edeceği Temettuat
Azak karyesi	9	672	6.642
Karamürsel karyesi	22	2.050	15.893
Yenice karyesi	4	485.5	4.242
Kula karyesi	28	1.538	21.107
Araf karyesi	33	2.430	14.364,5
Cacıklar karyesi	32	3.193	25.626
Çağan karyesi (Çorum'da perakende hâldeki cemaat)	11	702	5.110
Cami'li karyesi	4	370	2.023
Gök karyesi	52	2.441	15.577
Toplam	195	13.881,5	100.584,5

Kaynak: BOA, Temettuat Defteri, nr. 13777, s. 1-5; nr. 15778, s. 1-12; nr. 13780, s. 1-3; nr. 13781, s. 1-11; nr. 13782, s. 1-15; nr. 13785, s. 1-13; nr. 13786, s. 1-5; nr. 13786, s. 6, 7; nr. 13787, s. 1-15.

Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlandırılmış Uluyörük cemaatlerinden 890'da (1485-86) tahsil edilen vergilerin adları belirtilmemişti. Bunun sebebi söz konusu dönemde Uluyörük'e tâbi bölüklerin vergilerinin -İnallı Etraki dışında- Şehzâde Hâsları'na dâhil edilmiş olmasıydı. 926'da (1519-20) bölüklerden genellikle resm-i dud, aded-i ağnam, bad-ı heva ve arusiyye vergileri tahsil edilmişti. Tahsil edilen vergiler bölüklerin adlarına göre yazılmıştı. 983'te (1575-76) Uluyörük bölüklerinden tahsil edilen vergiler cemaat adlarına göre düzenlenmişti. Bahsi geçen dönemde Uluyörük bölüklerine tâbi cemaatlerden -İnallı Etraki dışında- resm-i kara, resm-i cev, resm-i dud, âdet-i ağnâm, bad-ı heva ve arusiyye vergileri tahsil edilmişti. Uluyörük'e tâbi cemaatlerin bölük sisteminden çıkarılmasından sonra Uluyörük cemaatleri Şarkîpâre, Yüzdepâre ve Ortapâre adlı kazalara kabileler halinde kaydedilmişlerdi. XVII. yüzyılda ise kabilelerden -avâriz, nüzül vergileri dışında- koyun vergisi ve hane vergisi tahsil ediliyordu.

Uluyörük'e tâbi bölüklerden biri olan Akkuzulu'tâbi Adilli bölüğü, 983'te (1575-76) bölük statüsünü kazanmıştı. Bu dönemde bölüğe kayıtlı 8 kışlağa toplam 13.244 akçe vergi yazılmıştı. Zikredilen meblağın 754 akçesi 58 vergi hanesi mukabili resm-i kara, 368 akçesi 184 vergi hanesi mukabili resm-i cev, 552 akçesi 184 vergi hanesi mukabili resm-i dud, 10.817 akçesi koyun, 753 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi.

¹⁰⁵⁷ BOA, Temettuat Defteri, nr. 13777, s. 1-5; nr. 15778, s. 1-12; nr. 13780, s. 1-3; nr. 13781, s. 1-11; nr. 13782, s. 1-15; nr. 13785, s. 1-13; nr. 13786, s. 1-5; nr. 13786, s. 6, 7; nr. 13787, s. 1-15.

¹⁰⁵⁸ BOA, Ceride Defteri, nr. 2015, s. 5.

890'da (1485-86) bölük statüsü verilmiş olan Akcakoyunlu bölüğü 926'da (1519-20) 16.108 akçe vergi ödüyordu. Bahsi geçen miktardaki verginin 7.550 akçesi koyun, 1.018 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arûsiyye, 6.640 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi. 983'te Akcakoyunlu bölüğünün vergi miktarı 10.156 akçeydi. Bahse konu meblağdaki verginin 2.024 akçesi resm-i kara, 720 akçesi resm-i cev, 1.080 akçesi resm-i dud, 4.882 akçesi âdet-i ağnâm, 1.452 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. İki dönem arasında Akcakoyunlu bölüğünün ödediği vergi miktarında yaklaşık %36'lık bir azalma meydana gelmişti. Bu azalmanın sebeplerinden biri koyun sayısının yaklaşık 15.000'den 10.000 civarına gerilemesi, diğer bir sebebi ise mücerred nüfusun artmasıyla azalan arusiyye vergileriydi.

Akkuzulu bölüğüne takdir edilen vergi miktarı 926'da (1519-20) 7341 akçeydi. Takdir edilen 7.341 akçenin 5.751 akçesi koyun, 429 akçesi arusiyye, 261 akçesi kışlak, 900 akçesi bad-ı heva vergisiydi. 983'te (1575-76) ise Akkuzulu bölüğüne yazılan vergi miktarı 8.431 akçeydi. Bahse konu meblağın 663 akçesi resm-i kara, 416 akçesi resm-i cev, 654 akçesi resm-i dud, 5693 akçesi âdet-i ağnâm, 1.005 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Her iki dönem arasında mukayese yapıldığında bölüğün ödediği vergi miktarı bir önceki döneme oranla %14 oranında artmıştı. XVII. yüzyılda Şarkîpâre kazasına dâhil edilmiş olan Akkuzulu cemaati 177.5 kuruş vergi ödüyordu. XIX. yüzyılda ise Yörükân Kabâili müdürlüğüne dâhil edilen Akkuzulu kabilesine tâbi İlmeyn ve Küplüce adlı köylere takdir edilen vergi miktarı 3.280 kuruştı.

Uluyörük'e tâbi bölüklerden bir başkası olan Aksalur bölüğü, 926'da (1519-20) 8.164 akçe vergi ödüyordu. Bu meblağın 5.300 akçesi koyun, 582 akçesi kışlak, 1.200 akçesi bad-ı heva, 680 akçesi arusiyye, 360 akçesi çift, 42 akçesi kovan vergisiydi. Bölüğe 983'te (1575-76) 14.183 akçe vergi yazılmıştı. Yazılan 14.183 akçenin 1.222 akçesi resm-i kara, 728 akçesi resm-i cev, 1086 akçesi resm-i dud, 9.628 akçesi koyun, 1519 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. İki dönem kıyaslandığında 983'te (1575-76) vergi miktarında %73 oranında artış meydana gelmişti. Artışın en önemli sebebi bölüğün sahip olduğu koyun miktarının 10.600'den 19.253'e yükselmesiydi. XVII. yüzyılın sonunda bölük adının terkedildiği zamanda Ortapâre kazasına tâbi Aksalur kabilesine kayıtlı 9 köydeki koyun sayısı 4.149 başa gerilemişti. XIX. yüzyılın ortalarında Zile Yörükleri arasında bulunan ve 7 köyde kaydedilmiş olan Aksalur kabilesine yıllık 101.509 kuruş arazi ve hayvan gelirlerine mukabil 11.257,5 kuruş vergi takdir edilmişti.

Uluyörük'ün bir başka bölümü olan Alibeyli'ye 926'da (1519-20) 15.459 akçe vergi mükellefiyeti getirilmişti. Söz konusu meblağın 10.068 akçesi koyun, 1.647 akçesi çift, 664 akçesi kovan, 3.080 akçesi arûsiyye vergisiydi. Aynı bölüğe 983'te (1575-76) takdir edilen vergi miktarı 8.535 akçeydi. Bu meblağın 1.560 akçesi resm-i kara, 588 akçesi resm-i cev, 882 akçesi resm-i dud, 4038 akçesi aded-i ağnam, 1467 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. İki dönem kıyaslandığında 983'te (1575-76) vergi miktarı %44 oranda azalmıştı. Azalmanın mühim sebebi bölümün koyun sayısının 20.136'dan 8.076'e gerilemesiydi.

Uluyörük'ün bir başka bölümü olan Ballı'ya 926'da (1575-76) 10.450 akçesi koyun, 750 akçesi resm-i dud, 1.250 akçesi resm-i arusiyye, 3.280 akçesi bad-ı heva toplam 15.730 akçe vergi yazılmıştı. Bu meblağ 983'te (1575-76) 20.139 akçeydi. Söz konusu 20.139 akçenin 3.432 akçesi resm-i kara, 1.424 akçesi resm-i cev, 2.136 akçesi resm-i dud, 10.074 akçesi koyun, 3.073 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Her iki dönem kıyaslandığında Ballı bölümünün vergi mükellefi nüfus %189 oranında 983'te (1575-76) artış göstermesine rağmen, vergi miktarındaki artış %28'di. İlerleyen zamanda ballı kabilesinin vergi mükellefi nüfusu azalmıştı. XIX. yüzyılın ortalarına doğru toplam 15 köye kayıtlı Ballı kabilesinin 397 vergi hanesi vardı. Zikredilen miktardaki vergi hanesine 23.216,5 kuruş vergi takdir edilmişti.

Uluyörük'ün Çakırlılı adlı bölümüne 926'da (1575-76) tayin edilen vergi miktarı 6.123 akçeydi. Bahse konu 6.123 akçenin 5475 akçesi resm-i ganem, 108 akçesi resm-i dud, 190 akçesi resm-i arusiyye, 350 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Bahsi geçen bölük 983'te (1575-76) cemaat adıyla Ulukamanlı bölümüne dâhildi. Bahse konu olan zamanda Çakırlılı kabilesine takdir edilen vergi miktarı 20.147 akçeydi. Bu meblağın 1690 akçesi resm-i kara, 532 akçesi resm-i cev, 798 akçesi resm-i dud, 15.886 akçesi âdet-i ağnâm, 1241 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Her iki dönem kıyaslandığında 983'de (1575-76) Çakırlılı kabilesinin vergi miktarı %229 oranında artmıştı. Aynı dönemin vergi nüfusundaki artışı ise %647'yd. 1053'te (1643-44) Çakırlılı kabilesinin 190 vergi nüfusu ve 24.500 baş koyunu bulunuyordu. 1093'te (1682) vergi nüfusu 114 haneydi. Kabilenin sahip olduğu koyun miktarı ise 8.000 baştı. Bu zamanda kabileye 400 kuruş ağnam vergisi toplam 970 kuruş vergi takdir edilmişti. 1104'te (1692-93) vergi mükellefi hane nüfus 197'ye yükselmişti. Koyun sayıları ise 5.500 baştı. Söz konusu tarihte kabileden 985 kuruş hane vergisi, 275 kuruş koyun vergisi toplam 1260 kuruş vergi tahsil edilmişti. Dönemin hane vergisi hane başına 5'er kuruştı. Koyun vergisi her 100 koyun

için 5 kuruştı ve koyun vergisi ödeyen hane sayısı 55'ti. 1157'de (1744) Çakıralili kabilesinden tahsil edilen vergi miktarı ise 1700 kuruştı.

Uluyörük'ün bir başka bölüğü olan Çapanlu'ya 926'da (1519-20) 795 akçesi resm-i dud, 7600 akçesi resm-i ganem, 600 akçesi resm-i arusiyye, 2150 akçesi bad-ı heva toplam 11.145 akçe vergi yükümlülüğü getirilmişti. Söz konusu bölüğe takdir edilen vergi miktarı 983'de (1575-76) 11.619 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 2067 akçesi resm-i kara, 918 akçesi resm-i cev, 1227 akçesi resm-i dud, 5731 akçesi koyun vergisi, 1676 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Her iki tahrir dönemi arasında vergide önemli bir değişim meydana gelmemişti. Oysa aynı dönemde bölükte %55 oranında bir nüfus artışı olmuştu. Ancak bölüğün koyun vergisi 7.600 akçeden 5.731 akçeye gerilemişti.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık bölüklerinden biri olan Çepni bölüğüne 926'da (1519-20) takdir edilen vergi miktarı 33.753 akçeydi. Bahse konu meblağın 26.747 akçesi koyun vergisi, 981 akçesi resm-i dud, 1.880 akçesi resm-i arusiyye, 4.145 akçesi bad-ı heva vergisiydi. 983'te (1575-76) ise Çepni cemaatine takdir edilen vergi miktarı 65.874 akçeydi. Bu meblağın 7.692 akçesi resm-i kara, 2.704 akçesi resm-i cev, 4.086 akçesi resm-i dud, 45.075 akçesi koyun, 5.687 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Bir önceki dönem kıyasla ödenen vergi miktarında %90 oranında bir artış meydana gelmişti. Bu zamanda Çepnilerin sahip olduğu koyun miktarı 91.500 baştı. Verginin önemli bir kısmını bu dönemde de koyun vergisi meydana getiriyordu. Kabilenin koyun sayısı 1053'te (1643-44) 32.000 baştı. 1093'te (1682) kaza statüsünde olan Çepnilerin koyun sayıları 10.300 başa gerilemişti. bu zamanda 515 kuruş koyun vergisi, 1265 kuruş hane vergisi toplam 1780 kuruş vergi Çepniler ödüyordu. 1104'te (1692-93) Çepni kabilesinin koyun sayısı 4.400 baştı. Bahsi geçen zamanda Çepniler, 191 vergi hanesi için 955 kuruş vergisi ve 220 kuruş koyun vergisi toplamda 1.175 kuruş vergi ödüyorlardı. Zile Voyvodalığı'na tâbi olan Çepni cemaati ise 1106'da (1694-95) 254 vergi hanesine sahipti. Bu zamanda Çepni cemaatinin koyun sayısı 1.806 baştı. Muharrem 1157'de (Şubat 1744) Kırşehir'e bağlı olan Çepni kabilesinin vergileri toplam 1.415 kuruştı. 1259'da (1843-44) Karahisar-ı Behramşah kazasının Çepni kabilesiyle birlikte ödediği vergi 129.890 kuruş 25 pareydi. Ancak söz konusu meblağın ne kadarının Çepnilere ait olduğu belirtilmemişti. 1261'de (1845) Bozok sancağında bulunan Çepni kabilesine toplam 4.800 kuruş vergi takdir edilmişti.

Uluyörük'ün az nüfuslu bölüklerinden biri olan Çomaklı bölüğüne 926'da (1519-20) 12.33 akçe vergi takdir edilmişti. Söz konusu meblağın 333 akçesi resm-i dud, 8.000 akçesi resm-i ganem, 1600 akçesi bad-ı heva, 1500 akçesi resm-i gendum, 400 akçesi resm-i cevdi. Bu zamanda diğer bölüklerin aksine Çomaklı bölüğü ihtiyacından fazla arpa ve buğday üretmiş ve bu da vergiye yansımıştı. 983'te (1575-76) ise Çomaklı, bölük statüsünde çıkarılarak Özlü bölüğüne dâhildi. Söz konusu zamanda Çomaklı cemaatine ait 5 kışlağa 806 akçesi resm-i kara, 336 akçesi resm-i cev, 504 akçesi resm-i dud, 2380 akçesi koyun vergisi, 847 akçesi bad-ı heva ve arusiyye toplamda 4.873 akçeydi. Önceki tahrir dönemine kıyasen cemaatin vergi miktarı %148 oranında azalmıştı. Cemaatin beslediği koyun sayısının 16.000 baştan 4.700 başa gerilemiş olması bu durumda mühim bir faktördü.

926'da (1519-20) Uluyörük'ün Aşağı Çunkar bölüğüne takdir edilen vergi miktarı 18.795 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 775 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arusiyye, 3278 akçesi bad-ı heva, 13.850 akçesi koyun vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) takdir edilen vergi miktarı ise 15.139 akçeydi. Bahsi miktarın 2.899 akçesi resm-i kara, 1.077 akçesi resm-i cev, 1.567 akçesi resm-i dud, 7.382 akçesi âdet-i ağnâm, 2.214 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Önceki dönemle kıyaslandığında bölüğün vergilerinde yaklaşık %20 oranında azalma meydana gelmişti. Söz konusu azalmanın sebeplerinden biri bölüğün koyun sayısının 27.700'den 14.764'e gerilemiş olmasıydı.

Çungarların bir başka bölüğü olan Yukarı Çungar bölüğüne 926'da takdir edilen vergi miktarı 39.752 akçeydi. Takdir edilen 39.752 akçenin 32.500 akçesi koyun, 1.352 akçesi resm-i dud, 1.900 akçesi resm-i arusiyye, 4.000 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Aynı bölüğe 983'te (1575-76) 57.746 akçe vergi yazılmıştı. Bahsi geçen meblağın 9607 akçesi resm-i kara, 4222 akçesi resm-i cev, 6369 akças resm-i dud, 28.562 akçesi koyun, 8987 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Önceki döneme kıyasla bölüğün vergi oranı %45 oranında artmıştı buna mukabil bölükteki koyun sayısında yaklaşık 7.000 baş kadar bir azalma meydana gelmişti.

XVII. yüzyılda Çunkar kabilesi kendi adını taşıyan kazada toplam 25 kışlakta kayıtlıydılar. Bu zamanda kazada 227 vergi mükellefi hane nüfusuna 1.135 kuruş hane vergisi ve 220 kuruş koyun vergisi olmak üzere toplam 1.355 kuruş vergi yazılmıştı. XVIII. yüzyılın ortalarında Çungar kazasının vergisi 1.014 kuruştı. XIX. yüzyılda Zile Yörükleri arasında bulunan Çungar kabilesine toplam 18.120 kuruş vergi yazılmıştı.

Uluyörük'ün az nüfuslu bölüklerinden bir başkası olan Dodurga bölüğü, Uluyörük'e bağlanmadan önce Turhal Yörükleri adıyla da biliniyordu. Söz konusu cemaat 859'da (1454-55) 340 akçesi hane 1500 akçesi bad-ı heva, 8550 akçesi koyun vergisi toplam 10.390 akçe vergi ödüyordu. 890'da (1485-86) Dodurga cemaatinin vergileri Şehzâde Hâsları arasındaydı. Bu zamanda cemaate takdir edilen vergi miktarı 19.987 akçeydi. Bu miktar akçenin 19.037 akçesi koyun vergisi, 450 akçesi resm-i dud, 500 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Bir önceki döneme kıyasen cemaatin vergileri %92 oranında artış göstermişti. 926'da (1519-20) Dodurga cemaatinin ödediği vergi miktarı 22.438 akçeye yükselmişti. Söz konusu verginin 108 akçesi resm-i dönüm, 17.350 akçesi koyun, 2250 akçesi resm-i arusiyye, 2200 akçesi bâd-ı heva vergisiydi. Bir önceki vergiyle kıyaslandığında cemaatin vergilerinde %12 nispetinde bir artış meydana gelmişti. 983'te (1575-76) bölük statüsü kazanan Dodurga, söz konusu zamanda 13.359 akçe vergi ödemişti. Ödediği verginin 2899 akçesi resm-i kara, 1025 akçesi resm-i cev, 1529 akçesi resm-i dud, 6535 akçesi koyun, 1966 akçesi bad-ı heva ve arusiyye idi. 1093'te (1682) 89 vergi hanesi bulunan Dodurga'ya 455 kuruş hane vergisi ve sahip oldukları 5300 baş koyuna mukabil 265 kuruş koyun vergisi takdir edilmişti. 1104'te (1692-93) ise 79 vergi hanesine 395 kuruş hane vergisi ve 5000 baş koyunlarına 250 kuruş ağnam vergisi takdir edilmişti. Muharrem 1157'de (Şubat 1744) Dodurga kabilesine takdir edilen vergi miktarı 423 kuruştı.

Uluyörük'ün bir başka nüfusça az sayıya sahip bölüklerinden Ekizli/İkizli'ye 926'da (1519-20) takdir edilen vergi miktarı 2094 akçeydi. Bahse konu miktarın 700 akçesi resm-i ganem, 189 akçesi resm-i dud, 180 akçesi resm-i arusiyye, 425 akçesi resm-i çift, 600 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) takdir edilen vergi miktarı ise 4.376 akçeydi. Bu meblağın 923 akçesi resm-i kara, 304 akçesi resm-i cev, 462 akçesi resm-i dud, 2.046 akçesi koyun, 641 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Önceki tahrir dönemiyle kıyaslandığında bölüğün vergi miktarında %108 oranında artış meydana gelmişti. Bu zamanda bölüğün sahip olduğu küçükbaş hayvan sayısı da 1400'den 4.092'ye yükselmişti.

Uluyörük'ün bölük statüsü 983'te (1575-76) verilen bölüklerinden olan Gökceli'ye bahsi geçen zamanda toplam 4.451 akçe vergi yazılmıştı. Yazılan 4.451 akçenin 572 akçesi resm-i kara, 326 akçesi resm-i cev, 489 akçesi resm-i dud, 2382 akçesi aded-i ağnam, 682 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Gökceli kabilesi XVII. yüzyılın sonlarında 1866 baş koyuna sahipti. 1261'de (1845) Gökceli kabilesinin

bulunduğu Çorak, Karayakup, Nefs-i Gökceli, Körpecik, Yassıkışla, Sagırçay ve Köseeyyüp adlı köylerde toplam 206 hane nüfusunun 82.689 kuruşluk gelirlerine mukabil 10.750 kuruşluk vergi takdir edilmişti.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık bölüklerinden biri olan İlbeyli bölüğüne 926'da 33.377 akçe vergi yazılmıştı. Yazılan 33.377 akçenin 22.008 akçesi koyun, 2.251 akçesi resm-i dud, 4.386 akçesi arusuyye, 4.732 akçesi bad-ı heva vergisiydi. 983'te (1575-76) bölüğü takdir edilen vergi miktarı 128.180 akçeydi. Bahsi geçen mebalğın 14.420 akçesi resm-i kara, 4.360 akçesi resm-i cev, 6.329 akçesi resm-i dud, 94.611 akçesi koyun vergisiydi. Bu zamanda İlbeyli bölüğün vergileri %284 oranında artmıştı. Bu artıştaki en mühim pay bölükteki koyun sayısında meydana gelen %329 oranında meydana gelen artışı. XVII. yüzyılda İlbeyli bölüğünün bir kısmı mâlî bakımdan Tokat Voyvodalığı'na, bir kısmı da Zile Voyvodalığı'na dâhildi. 1093'te (1682) Tokat Voyvodalığı'na dâhil olan İlbeyli kabilesine 4365 kuruş vergi takdir edilmişti. bahsi geçen miktardaki verginin 3665 kuruşu 731 vergi mükellefine ait hane vergisi, 980 akçesi kabilenin sahip olduğu 18.810 baş küçük baş hayvan vergisiydi. Aynı voyvodalığa tâbi İlbeyli kabilesi 1104'te (1692-93) 3.100 kuruş hane vergisi, 780 kuruş koyun vergisi, 405 kuruş öşür vergisi toplam 4.285 kuruş vergi yazılmıştı. 1155'te ise (1744) İlbeyli kabilesine yazılan vergi miktarı toplam 7.357 kuruştı. Zikredilen meblağın 4.407 kuruşu mukataa, 1650 kuruşu yaylak, 1300 kuruşu mahsul vergisiydi. XIX. yüzyılda ise İlbeyli kazasını meydana getiren İlbeyli kabilesine 991 vergi mükellefi nüfusa ait 623.038,5 kuruşluk yıllık gelire mukabil 73.262 kuruş ve 2 paralık vergi takdir edilmişti.

Zile Yörükleri'ne dâhil edilmiş olan İlbeyli kabilesine ise 1261'de (1845) -toplam 146 vergi hanesine sahiptiler- 94.775 yıllık kara mukabil 10.989 akçe vergi yazılmıştı.

Uluyörük'e tâbi İzzeddinli ve İdrisli bölüğüne takdir edilen vergi, 926'da (1519-20) 8368 akçeydi. Söz konusu akçenin 5500 akçesi resm-i ganem, 408 akçesi resm-i dud, 600 akçesi arusiyye, 1860 akçesi bad-ı heva vergisiydi. 983'te (1575-76) adı geçen bölüğe takdir edilen vergi miktarı 5.024 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 858 akçesi resm-i kara, 385 akçesi resm-i cev, 576 akçesi resm-i dud, 2.489 akçesi koyun, 715 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Bir önceki tahrire kıyasen bölüğün vergi miktarında %39 oranında azalmıştı.

Uluyörük'ün bir başka bölüğü olan Kabasakallı bölüğüne takdir edilen vergi miktarı 926'da (1519-20) 2.548 akçeydi. Söz konusu meblağın 1.808 akçesi koyun, 165

akçesi resm-i dud, 180 akçesi resm-i arusiyye, 400 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi toplam 3.139 akçeydi. Zikredilen 3139 akçenin 247 akçesi resm-i kara, 146 akçesi resm-i cev, 225 akçesi resm-i dud, 2179 akçesi koyun, 362 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Bölüğün ödediği vergi miktarı bir önceki tahrir dönemine kıyasla %38 oranında artmıştı, aynı dönemde bölüğün sahip olduğu küçükbaş hayvan sayısında da %20 oranında artma meydana gelmişti.

Uluyörük'ün bir başka bölümü olan Karafakihli bölümüne takdir edilen vergiler 926'da (1519-20) 5.650 akçesi koyun, 501 akçesi resm-i dud, 300 akçesi arusiyye, 1650 akçesi bad-ı heva toplam 8.101 akçeydi. 983'te (1575-76) ise bölüğe yazılan vergi miktarı 8.169 akçeydi. Söz konusu meblağın 1.638 akçesi resm-i kara, 524 akçesi resm-i cev, 780 akçesi resm-i dud, 3.095 akçesi resm-i ganem, 1322 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Her iki dönem kıyaslandığında bölümün vergi miktarı neredeyse aynı kalmıştı. 926'da bölükte beslenen koyun miktarı 11.300 baştı. Bu sayı 983'te (1575-76) 7.810'a gerilemişti. XVII. yüzyılın sonlarında Yüzdepâre kazasına tâbi 8 köyde yerleşik durumda bulunan Karafakihli kabilesinin 621 baş koyunu bulunuyordu.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık sayılabilecek bölüklerinden olan Karakeçili adlı bölüğüne 926'da (1519-20) yazılan vergi 52.202 akçeydi. Bahsi geçen miktardaki akçenin 38.600 akçesi koyun, 2142 akçesi resm-i dud, 2460 akçesi resm-i arusiyye, 9000 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Aynı bölüğe 983'de yazılan vergi 58.205 akçeydi. Bu meblağın 10.855 akçesi resm-i kara, 4.116 akçesi resm-i cev, 6.199 akçesi resm-i dud, 27.660 akçesi koyun vergisi, 9375 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. İki dönem kıyaslandığında bölümün vergi miktarında sonraki dönemde yalnızca %11 oranında bir artış meydana gelmişti. Aynı dönemde bölüğe kayıtlı vergi mükellefi hane nüfusunda %191 oranında artış olmuştu. Ancak bölümün koyun sayısı 77.200 baştan 55.200 başa gerilemişti. XVII. yüzyılın sonlarına doğru Yüzdepâre kazasına tâbi 18 köyde kaydedilmiş Karakeçili kabilesinin yalnızca 1245 baş koyunu vardı. 1261'de (1845) Zile Yörükleri'ne kayıtlı 8 köyde bulunun Karakeçili kabilesine 6735 kuruş vergi yazılmıştı. Keza aynı devirde perakende Karakeçili kabilesi mensuplarına 973 kuruş vergi yazılmıştı.

Uluyörük'ün bir başka bölümü olan Kırıklı'ya 926'da (1519-20) yazılan vergi miktarı 32.802 akçeydi. Söz konusu meblağın 21.950 akçesi koyun, 1212 akçesi resm-i dud, 1540 akçesi resm-i arusiyye ve 8100 akçesi bad-ı heva vergisiydi. 983'te (1575-76) bölüğe takdir edilen vergi miktarı 27.031 akçeydi. Bahsi geçen 27.032 akçenin 5235

akçesi resm-i kara, 1870 akçesi resm-i cev, 2889 akçesi resm-i dud, 13056 akçesi koyun, 3981 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Sonraki dönemde bölüğe takdir edilen vergi oranında %21 nispetinde azalmıştı. Azalmanın nedenlerinden biri bölüğün beslediği koyun sayısının 43.900'den 26.112'ye gerilemesiydi. XIX. yüzyılda Yüzdepâre kazasına tâbi 5 köyde kaydedilmiş olan Kırıklı kabilesine 1261'de (1845) 4.680 kuruş vergi yazılmıştı.

Bir başka Uluyörük'e tâbi bölük olan Kiranpa'ya yazılan vergi 926'da (1519-20) toplam 10.929 akçeydi. Bahse konu meblağın 7300 akçesi koyun, 408 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arusiyye, 2000 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi ise 17.086 akçeydi. Söz konusu 17.086 akçenin 2888 akçesi resm-i kara, 1202 akçesi resm-i cev, 1815 akçesi resm-i dud, 8978 akçesi koyun, 2803 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. 983'te (1575-76) Kiranpa bölüğüne takdir edilen vergide %56 miktarında bir artış meydana gelmişti. Bu artışta bölüğün sahip olduğu koyun sayısının 14.600 baştan yaklaşık 18.000 başa yükselmesinin de etkisi vardı.

Bir başka Uluyörük bölüğü olan Koyunculu'ya 926'da (1519-20) yazılan vergi, 2.642 akçesi resm-i ganem, 432 akçesi resm-i dud, 690 akçesi arusiyye, 1.750 akçesi bad-ı heva, 492 akçesi resm-i çift, 820 akçesi tarımsal ürün vergisi toplam 6.826 akçeydi. 983'te ise (1575-76) bölüğe yazılan vergi toplam 9.076 akçeydi. Bahse konu meblağın 1.079 akçesi resm-i kara, 342 akçesi resmi cev, 503 akçesi resm-i dud, 6.351 akçesi resm-i ganem, 801 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Önceki döneme kıyasen bölüğün ödediği vergi %32 oranında artmıştı. Aynı dönemin koyun vergisi ise %140 oranında artmıştı.

Uluyörük'ün Kulağuzlu adlı bölüğüne takdir edilen vergi miktarı 926'da (1519-20) 6.036 akçeydi. Söz konusu meblağın 3.356 akçesi resm-i ganem, 280 akçesi resm-i dud, 900 akçesi resm-i arusiyye, 1.500 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Bölüğe 983'te (1575-76) takdir edilen vergi ise 29.391 akçeye yükselmişti. Bahsi geçen 29.391 akçenin 1586 akçesi resm-i kara, 1028 akçesi resm-i cev, 1515 akçesi resm-i dud, 22.506 akçesi koyun, 2756 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. 983'te (1575-76) bölüğe yazılan vergi miktarı önceki döneme göre %386 oranında artmıştı. Bunun en mühim sebebi bölüğün sahip olduğu koyun sayısının 6712'den 45.012'ye yükselmesiydi.

Uluyörük'ün bir başka bölüğü olan Kurugöllü'ye 926'da yazılan vergi toplam 12.268 akçeydi. Bu meblağın 7.090 akçesi koyun, 768 akçesi resm-i dud, 2.170 akçesi

resm-i arusiyye, 2.240 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi ise 27.676 akçeydi. Zikredilen miktarın 5.266 akçesi resm-i kara, 1.990 akçesi resm-i cev, 2.967 akçesi resm-i dud, 13.354 akçesi resm-i ganem, 4.099 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Kurugöllü bölüğünün bu zamanda ödediği vergi miktarı önceki döneme göre %125 oranında artmıştı. Aynı dönemde bölükteki koyun sayısı %88 nispetinde artış göstermişti. 992'de (1584-85) bulundukları köylerde tarım ürünlerine mukabil 13.963 kuruş vergi ödemişlerdi. Söz konusu Kurugöllü kabilenin XVII. yüzyılın sonlarına doğru sahip oldukları koyun sayısı yalnızca 180 baştı. XIX. yüzyılda ise Yüzdepâre kazasına tâbi Kurugöl ve Karatepe adlı köylerde bulunan Kurugöllü kabilesi mensuplarına toplam 1.917 kuruş vergi takdir edilmişti.

Uluyörük'e tâbi bir başka bölük olan Özlü'ye 926'da (1519-20) yazılan vergi toplam 29.116 akçeydi. Bahse konu meblağın 20.320 akçesi koyun, 1086 akçesi resm-i dud, 2700 akçesi resm-i arusiyye, 5.010 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi miktarı ise 24.703 akçeydi. Bu meblağın 5434 akçesi resm-i kara, 1.810 akçesi resm-i cev, 2.685 akçesi resm-i dud, 10.595 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Özlü bölüğüne yazılan vergide 983'te (1575-76) %15 oranında azalma meydana gelmişti. Vergi miktarındaki azalmanın en mühim sebebi bölüğün koyun sayısının 40.600'den 21.196'ya gerilemiş olmasıydı. 992'de (1584-85) Kırşehir'e tâbi köylerde bulunan Özle kabilesi mensuplarına tarımsal ürünlere ait toplam 9395 akçe vergi yazılmıştı. 1261'de iki Yüzdepâre kazasına tâbi 2 köyde kaydedilmiş Özlü kabilesi mensuplarına 4.341 kuruş vergi yazılmıştı.

Uluyörük'ün nüfusça az sayıya sahip bölüklerinden biri olan Pirevlekli'ye 926'da 2500 akçesi resm-i ganem, 234 akçesi resm-i dud, 300 akçesi resm-i arusiyye, 500 akçesi bad-ı heva toplam 3.534 akçe vergi takdir edilmişti. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi miktarı ise toplam 3016 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 468 akçesi resm-i kara, 154 akçesi resm-i cev, 231 akçesi resm-i dud, 1643 akçesi koyun, 520 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Önceki döneme kıyasen Pirevlekli bölüğünün vergi miktarında %14 oranında azalma meydana gelmişti.

Uluyörük'ün az nüfuslu bölüklerinden bir başkası olan Sıracılı'ya 926'da (1519-20) takdir edilen vergi miktarı 4.956 akçeydi. Söz konusu meblağın 3050 akçesi resm-i ganem, 270 akçesi resm-i dud, 436 akçesi resm-i arusiyye ve 1200 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Sıracılı'ya takdir edilen vergi miktarı 983'te (1575-76) 15.094 akçeydi. Bu

meblağın 1.820 akçesi resm-i kara, 668 akçesi resm-i cev, 1.002 akçesi resm-i dur, 10.276 akçesi koyun, 1.328 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Bir önceki döneme kıyaslandığında Sıracılı kabilesinin ödediği vergi miktarı %204 oranında artmıştı. Artışın bir sebebi kabilenin koyun sayısının 6010'dan 20.552'ye yükselmesi, bir diğer sebebi vergi mükellefi nüfustaki %256 oranında artışı. 1053'te (1643-44) Sıracılı kabilesinin 30.000 baş koyunu bulunuyordu. Aynı tarihte vergi mükellefi hane sayısı 200'dü. 1093'te ise kabilenin vergi mükellefi hane sayısı 194, küçükbaş hayvan sayısı ise 8.100'dü. Vergi hanelerine ve küçükbaş hayvana mukabil kabileye takdir edilen vergi miktarı 1.375 kuruştı. 1104'te (1692-93) Sıracılı kabilesine yazılan vergi 1440 kuruştı, kabilenin küçükbaş hayvan sayısı 1.065'ti. 1157'de (1744) ise Sıracılı kabilesine 2120 kuruş vergi yazılmıştı.

926'da (1519-20) henüz cemaat adıyla anılan Şerefeddinli'ye bahsi geçen zamanda yazılan vergi miktarı 10.923 akçeydi. Bu meblağın 483 akçesi resm-i dud, 6300 akçesi 3420 akçesi bad-ı heva ve arusiyye, 720 akçesi mezra mahsülüne ait vergiydi. 983'te (1595-76) bölük adıyla yazılmış olan Şerefeddinli'ye zikredilen zamanda yazılan vergi miktarı ise toplam 13.268 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 2010 akçesi resm-i kara, 914 akçesi resm-i cev, 1352 akçesi resm-i dud, 6943 akçesi âdet-i ağnâm, 4049 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Önceki dönme kıyasen Şerefeddinli'ye takdir edilen vergi miktarında %21 oranında artmıştı. Aynı dönemde bölüğün vergi mükellefi hane nüfusundaki artış %214, koyun miktarındaki artış ise %10 civarındaydı.

Uluyörük'e tâbi Tatlı/Tat adlı bölüğüne 926'da (1519-20) yazılan verginin toplamı 16.072 akçeydi. Yazılan 16.072 akçenin 9.900 akçesi resm-i ganem, 582 akçesi resm-i dud, 2200 akçesi resm-i arusiyye, 3390 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi ise 16.710 akçeydi. Söz konusu meblağın 1.559 akçesi resm-i kara, 988 akçesi resm-i cev, 1.507 akçesi resm-i dud, 10.384 akçesi resm-i ganem, 2.272 akçesi bad-ı heva ve arusiyyeydi. Her iki dönem arasında Tatlı/Tat adlı bölükten tahsil edilen vergi miktarında mühim bir değişiklik olmamıştı.

Uluyörük'ün nüfusça az sayıya sahip bir başka bölüğü olan Turgudlu'ya 926'da (1519-20) yazılan vergi 13.495 akçeydi. Söz konusu meblağın 10.100 akçesi koyun, 528 akçesi resm-i dud, 1237 akçesi resm-i arusiyye, 1630 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) yazılan vergi ise 5.688 akçeydi. Bahsedilen meblağın 1118 akçesi resm-i kara, 382 akçesi resm-i cev, 573 akçesi resm-i dud, 2783 akçesi koyun,

832 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. 983'te (1575-7) bölüğün ödediği vergide %57 oranında azalma olmuştu. Azalışın en mühim sebebi bölüğün koyun sayısındaki %72 oranındaki azalmadır.

Uluyörük'ün nüfusça kalabalık bölüklerinden olan Ulukamanlı bölüğüne 926'da (1519-20) yazılan vergi 44.399 akçeydi. Yazılan 44.399 akçenin 29.350 akçesi koyun, 1.419 akçesi resm-i dud, 2.780 akçesi resm-i arusiyye, 10.850 akçesi bad-ı heva vergisiydi. Adı geçen bölüğe 983'te (1575-76) takdir edilen vergi toplam 120.652 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 12.284 akçesi resm-i kara, 4.255 akçesi resm-i cev, 6.424 akçesi resm-i dud, 88.319 akçesi resm-i ganem, 9370 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. Ulukamanlı bölüğüne yazılan vergiler 983'te (1575-76) %172 oranında artmıştı. Artışın mühim sebeplerinden biri koyun sayısının 58.000'den 176.638'e yükselmesiydi. Sonraki dönemde Ulukamanlı kabilesine ait vergilerde azalma meydana gelmişti. Bunun bir sebebi 983'te (1575-76) bölüğü dâhil edilen Çepni kabilesinin ayrılmış olmasıydı. 1093'te (1682) Ulukamanlı kabilesinden tahsil edilen vergi 798,5 kuruştan 429 kuruşa gerilemişti. 1104'te (1692-93) Ulukamanlı mukataasına ait yıllık gelir miktarı 136,5 kuruştı. 1157'de (1744) Ulukamanlı kabilesine kayıtlı 5 köye ait vergi miktarı 161,5 kuruştı.

Uluyörük'e 983'te (1575-76) bölük adıyla kaydedilmiş olan Ustaclu/Ustacalı'ya takdir edilen vergi miktarı 1.539 akçeydi. Nüfusça az yoğunluğa sahip bir bölük olan Ustaclu/Ustacalı'ya söz konusu tarihte yazılmış olan 1539 akçenin 247 akçesi resm-i kara, 108 akçesi resm-i cev, 162 akçesi resm-i dud, 782 akçesi koyun, 240 akçesi bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi.

Uluyörük'ün bir başka az nüfuslu bölüğü olan Ütüklü'ye 926'da (1519-20) yazılan vergi miktarı toplam 3.734 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 2951 akçesi resm-i ganem, 147 akçesi resm-i dud, 240 akçesi resm-i arusiyye, 396 akçesi bad-ı heva - vergisiydi. Ütüklü bölüğü 983'te (1575-76) bölük statüsünden çıkarılarak cemaat adıyla Ulukamanlı bölüğüne kayıtlıydı. Bu zamanda Ütüklü cemaatine ait vergi miktarı 1341 akçeydi. Bahsi geçen meblağın 52 akçesi resm-i kara, 28 akçesi resm-i cev, 42 akçesi resm-i dud, 1174 akçesi koyun, 45 akçesi bad-ı heva ve arusiyyeydi. 983'te (1575-76) Ütüklü kabilesinin ödediği vergi %68 oranında azalmıştı.

Adında “bölük” kelimesi kullanılmayan ancak Uluyörük'e tâbi olan İnallı Etraki adlı kabilenin Uluyörük'e bağlanmadan önce 859'da (1455-56) ödediği vergi miktarı

10.000 akçeydi. 890'da (1485-86) Uluyörük'e bağlı olan İnallı Etraki'ne söz konusu devirde 7940 akçe vergi yazılmıştı. Bu dönemde vergileri tımar statüsünde yazılmış olan İnallı Etraki'nin ödediği 7.940 akçenin 1.560 akçesi bad-ı heva, 6.380 akçesi koyun vergisiydi. 926'da (1519-20) İnallı Etraki'nin ödediği vergi 9.865 akçeydi. Bununla birlikte zirai mahsullere ait 27.382 akçe vergisi daha vardı ancak bu vergi zeamet sahibine aitti. İnallı Etraki'nin ödediği 9.865 akçenin 5.300 akçesi koyun, 1.125 akçesi resm-i dud, 3.440 akçes bad-ı heva ve arusiyye vergisiydi. 970'te İnallı Etraki'nin Sivas bölgesinde tasarruf ettiği toprağa ait vergi 15.585 akçeydi. 983'te (1575-76) İnallı Etraki'ne takdir edilen vergi 56.483 akçeydi. Söz konusu meblağın 8.802 akçesi buğay, 5390 akçesi arpa, 2382 akçesi burçak, 2408 akçesi nohut-mercimek, 2978 akçesi pamuk, 8799 akçesi koyun, 4111 akçesi bad-ı heva ve arusiyye, 14.340 akçesi ekinli, 3048 akçesi bennâk vergisiydi. 926 (1575-76) senesi vergilerine kıyasen İnallı Etraki'nin ödediği vergide %472 oranında artış meydana gelmişti. 984'te (1576-77) İnallı Etraki mensuplarının tarımsal faaliyetlerine takdir edilen vergi 8.579 akçeydi. 1259'da (1843-44) İnallı kazasında bulunan cemaatlerin -Kavilli aşiretinin bulunduğu bazı köyler de dâhil- ödeyeceği yıllık vergi 42.507 kuruştı. söz konusu meblağın 13.962,5 kuruşu mahsus vergi, 28.544 kuruşu öşür vergisiydi. 1261'de (1845) İnallı cemaatine kayıtlı 9 köyde bulunan 195 vergi hanesine takdir edilen yıllık vergi tahmini 100.584,5 kuruşluk gelire mukabil 13.881,5 kuruştı.

2.1.3. Ankara Yörükleri İçindeki Uluyörük Cemaatlerinden Tahsil Edilen Vergiler

Ankara bölgesinde bulunan Uluyörük cemaatlerinin vergileri, 15. yüzyılda Anadolu Beylerbeyi'nin hâslarına dâhildi. Yüzyılın sonuna doğru Ayaş kazasına bağlı bulunan Uluyörük cemaatlerinin vergileri Anadolu Beylerbeyi Hâsları'ndan ayrılmıştı. Bu tarihte Uluyörük'ün tüm cemaatlerine ait vergileri hakkında bilgi sahibi değiliz.¹⁰⁵⁹ 929'da (1522-23) yapılan tahrirde ise Uluyörük'ün tüm cemaatlerinin vergileri yine Anadolu mir-i miranı/beylerbeyi hâslarına dâhildir.¹⁰⁶⁰ Söz konusu dönemde Ankara bölgesi Uluyörük cemaatlerine tâbi 81 cemaate koyun vergisi, bennâk vergisi ve bâd-ı hevâ vergisi takdir edilmişti. Takdir edilen vergilerin toplamı 117.407 akçeydi. Bu meblağın 94.931 akçesi koyun vergisi, 10.936 akçesi, 905 nüfusa ait bennâk vergisi,

¹⁰⁵⁹ BOA, MAD, nr. 176, vr. 212b.

¹⁰⁶⁰ BOA, TD, nr. 117, s. 461.

11.540 akçesi de bâd-ı hevâ vergisiydi.¹⁰⁶¹ Koyun vergisini en fazla ödeyen cemaat, 6490 akçeyle Toykocalu cemaatidir. En az koyun vergisi ödeyen cemaatlar ise 15'er akçe ödeyen Esenlü, Cüllahlar ve 2 adet perakende yörük cemaatidir. Mahmudlar cemaati, perakende yörük cemaatlerinden biri, yalnızca Perakende adlı cemaat, İsabeylü, Aydınfakihli, Çekük ve Çanakcılar cemaatlerine koyun vergisi yazılı değildi. Söz konusu cemaatlerin koyunları ya hiç yoktur ya da sayıları 20/24'ün altındadır. En fazla bennâk vergisi 41'er bennâk kaydının olduğu Köseler ve Çanakcılar cemaatleri takdir edilmişti ve vergi miktarları 492'şer akçeydi. En az bennâk kaydının olduğu cemaatler 1'er bennâk bulunan Karabeğlü, Kalınağıl, Ahmedlü, Aydınfakihli, Perakende, Perakende Yörük cemaatlerinden biridir. Bu cemaatlere takdiredilen bennâk vergisi 12'şer akçeydi. Bâd-ı hevâ vergisini en fazla ödeyen cemaat, 600 akçeyle Toykocalu cemaati, en az ödeyen cemaatler ise 5'er akçeyle Perakende Yörük cemaatlerinden biri, Kalınağıl ve Aydınfakihli cemaatleridir. Ahmedciler cemaatine bağlı Perakende cemaatine ise bâd-ı hevâ vergisi takdir edilmemişti. Bahse konu zamanda tüm vergi kalemleri dikkate alındığında en fazla vergi, 7342 akçeyle Toykocalu cemaatine, en az vergi 17 akçeyle Aydınfakihli cemaatine yazılmıştı.¹⁰⁶²

Tablo 2.63. Ankara Bölgesi Uluyörük Cemaatleri 929 (1522-23) Tarihli Vergi Tablosu

Cemaatin Adı	Resm-i ağnâm	Resm-i Bennâk (nefer/vergi)	Bâd-ı hevâ	Hâsıl
Salihler / Genclü'ye tâbi	1400	5/60	80	1540
Tavşanlı/ Genclü'ye tâbi	240	6/72	60	372
Mahmud Fakihlü / Genclü'ye tâbi	1285	8/96	120	1501
Selmanlu / Genclü'ye tâbi	1930	12 ¹⁰⁶³ /150	210	2290
Samedlü / Genclü'ye tâbi	2670	4/48	100	2818
Tayyibfakihlü / Genclü'ye tâbi	1270	2/24	80	1374
Kıllucalar	1790	4/48	130	1968
Osmanhacılı/ Genclü'ye tâbi	1090	2/24	130	1244
Bünyad / Genclü'ye tâbi	599	4/48	100	747
Menteşehacılı	2090	2/24	150	2264
Muradfakihlü	550	21/252	170	972
Sapancılılar	2220	14/168	250	2638
Sağırcalar	390	6/72	70	532
Karabeğlü	750	1/12	70	832
Osmanhacılı	490	4/48	60	598
Asanlı	985	19/228	210	1423
Esenlü	15	7/84	40	139
İsahacılı	2450	33/396	350	3196
Toykocalu	6490	21/252	600	7342
Eşekahmedlü	2985	11/132	230	3347

¹⁰⁶¹ BOA, TD, nr. 117, s. 461-523. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 118.457 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 181).

¹⁰⁶² BOA, TD, nr. 117, s. 461-523.

¹⁰⁶³ Bu cemaatte 4 kişi bennak olarak yazılmış ancak tahsil edilen bennak vergisi 12 kişilik yazılmıştır. Bu nedenle vergiyi esas alarak 12 kişi bennak hesaplanmıştı (BOA, TD, nr. 117, s. 462).

Poladlar	495	12/144	120	759
Diğer Poladlar	1308	12/144	250	1702
Duralihacı	2630	32/384	400	3414
Çekercük	460	20/240	150	850
Köseler	790	41/492	300	1582
Atlucamenteşe	1990	7/72	160	2222
Çanakçılar	1340	41/492	400	2232
Kınık	2575	23/276	350	3201
Karacamenteşe	1280	10/120	200	1600
Muradcılar	1331	13/156	210	1697
Karahamzalı/Muradcılar'a tâbi	1495	22/264	230	1989
Köseleraladağı	1210	17/204	200	1614
Sasalaraladağı	930	6/72	150	1152
Karcıklar	445	13/204	150	799
Kırgenclü	1965	30/360	320	2645
Çengerler	795	9/108	150	1053
Karahalillü	1345	11/132	150	1627
Diğer Karahalillü	40	6/72	35	147
Süleli (Kozcuğaz)	495	8/96	110	701
Biçer	1255	2/24	80	1359
Karaağıl	695	20/240	160	1095
Hamzalar	1795	7/94	170	2059
Semayil	845	6/72	110	1027
Hüseyinler	1735	7/84	150	1969
Genclüavlağı	410	19/228	120	758
Karahalillü	1564	9/108	150	1822
Ömerler	200	3/36	30	266
Alihocalu	3265	3/36	160	3461
Muradcılarhatılı	1725	4/48	100	1873
Hamzalı	610	7/84	100	794
Saruobası, Kethüdalar, Aygırlar	3415	34/408	400	4223
Perakende Yörük	-	2/24	10	34
Mahmudlar	1275	19/228	150	1653
Çordak /Delüler cemaatine tâbi	2490	9/108	160	2758
Köseler	1525	3/36	115	1676
Uslucalu / Saruobası cemaatine tâbi	925	8/96	80	1101
Ukkaşalu	315	17/204	120	639
Cüllahlar	15	5/60	25	100
Mişecik /Hamzalar cemaatine tâbi	120	7/84	50	254
Karailyaslu	450	13/156	110	716
Elciler	3103	39/468	400	3971
İsabeylü	1935	8/96	200	2231
İman Yörükleri	590	4/48	30	668
Aydın	1290	33/396	260	1946
Diğer İsabeylü	4185	3/36	150	4371
İdrismuradcıları	526	17/204	150	880
Kadıobası	2670	16/192	200	3062
Karaviran	450	8/96	70	616
Perakende Yörük	300	21/252	100	652 ¹⁰⁶⁴
Perakende Yörük	15	6/72	35	122
Perakende Yörük	15	12/144	50	209
Perakende	100	1/12	10	122
Perakende Yörük	-	2/24	5	29
Kalınağıl	15	1/12	5	32
Perakende/Ahmedciler cemaatine tâbi	-	2/24	-	24

¹⁰⁶⁴ Bu meblağ deftere 604 olarak yazılmıştır. Ancak vergi kalemlerinin toplamı 652'dir (BOA, TD, nr. 117, s. 520).

Perakende Yörük	200	1/12	10	222
Ahmedlü	300	1/12	20	332
İsabeylü	-	2/24	10	34
Aydın fakihlü	-	1/12	5	17
Çekük	-	2/24	15	39
Çanakçılar	-	4/48	20	68
Toplam:	94.931	905 / 10.936	11.540	117.407

Kaynak: BOA, TD, nr. 117, s. 461-523.

Ankara Yörükleri'ne tâbi Uluyörük cemaatlerinin vergileri, 979'da (1571-72) da Anadolu mir-i mirânı/beylerbeyi hâslarına dâhildir. Bu tarihte Uluyörük'e kayıtlı bulunan 67 cemaate toplam 117.175 akçe vergi takdir edilmişti.¹⁰⁶⁵ Bu meblağın 53.340 akçesi koyun vergisi, 9784 akçesi 815 bennâka ait bennâk vergisi, 1.772 akçesi 295 nüfusa ait mücerred vergisi, 52.188 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi. Cemaatler arasında en fazla koyun vergisi 7.128 baş koyuna mukabil 3564 akçeyle Toykocalı cemaatine, en az koyun vergisi 60 koyuna karşılık 30 akçeyle Cüllahlar cemaatine yazılmıştır. Bu tarihte Uluyörük cemaati ve Kozcuğaz Perakende cemaati adlarıyla yazılan cemaatlere ait vergi kalemleri ayrıntılı yazılmamış yalnızca toplam vergi miktarı yazılmıştı. Bu zaman diliminde en fazla bennâk vergisi 61 bennâk mukabilince 740 akçeyle Toykocalı cemaatine, en az bennâk vergisi 1 bennâk karşılığında 12 akçeyle Kızılöz cemaatine takdir edilmişti. Cüllahlar, Alihocalı, Keklikseda, Bozatlar ve Kızılöz cemaatlerine mücerred vergisi yazılı değildi. Ömerlü, Mişecik, Karaviran, Kullicalar ve Ukkâşalı cemaatleri sahip oldukları 1'er mücerrede mukabil 6'şar akçe mücerred vergisiyle en az mücerred vergisi yazılan cemaatlerdir. En fazla mücerred vergisi ise 30 mücerred nüfusa karşılık 180 akçeyle Toykocalı cemaatine takdir edilmişti. Söz konusu Toykocalı 2866 akçeyle bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en yüksek yazılan cemaat, Cüllahlar adlı cemaat ise 46 akçeyle bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi en az takdir edilen cemaatti.¹⁰⁶⁶ Bir önceki döneme kıyasen Ankara bölgesinde bulunan Uluyörük cemaatlerinden toplam vergi miktarı neredeyse aynıdır. Ancak bu dönemde koyun vergisi düşmüş, bâd-ı hevâ vergilerine arûsiyye vergileri ilave edilmişti. Bu ilave koyun vergisindeki düşüşün sebep olduğu açığı kapatmıştı. 929'da (1522-23) Uluyörük'e kayıtlı cemaatlerden toplam 94.931 akçe koyun vergisi tahsil edilmişti. Bu meblağ 979 (1871-72)'da 53.310 akçeye gerilemişti. Bu da koyun vergilerinde %43 oranında bir azalmadır. Yine 929'da (1522-23) 11.540 akçe olarak tahsil edilen bâd-ı hevâ vergisi, 979'da (1571-

¹⁰⁶⁵ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b. Bu husustaki başka bir çalışmada bu meblağ 120.135 hesaplanmıştı (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 182).

¹⁰⁶⁶ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

72) arûsiyye vergileriyle birleştirilerek 52.188 akçeye yükselmişti. Bu da bu kaleme ait vergide %352 oranında bir artışa tekabül etmekteydi. Cemaatlerden tahsil edilen bennâk vergileri her iki tahrir döneminde de birbirlerine yakın meblağlardadır. 929'da (1522-23) bu meblağ 10.931 akçe, 979'da 9.785 akçeydi. Rum Eyaleti'nde bulunan Uluyörük cemaatlerinden tahsil edilmeyen mücerred vergisi, Ankara bölgesinde bulunan Uluyörük cemaatlerinde 979'da (1571-72) tahsil edilmişti. Meblağı ise 295 mücerred nüfusa mukabil 1772 akçeydi. 979 (1571-72) tahririnde mücerred nüfusun azlığı diğer Uluyörük cemaatlerine oranla dikkat çekicidir. Özellikle Eyalet'i Rum'da bölükler halinde bulunan Uluyörük'te XVI. yüzyılın ortalarına doğru artış gösteren mücerred nüfus, Ankara bölgesinde bulunan Uluyörük cemaatlerinde tersine bir azalma göstermişti. Bu azalma da beraberinde arûsiyye vergilerinin çoğalmasını getirmişti.

Tablo 2.64. Ankara Bölgesi Uluyörük Cemaatleri 979 (1571-72) Tarihli Vergi Tablosu

Cemaatin Adı	Âdet-i Ağnâm	Resm-i Bennâk	Resm-i Mücerred	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Hâsıl
Köseler Aladağı	500	150	24	526	1200
Cüllahlar	30	24	-	46	100
Alihocalu	1200	120	-	1180	2500
Keklikse/İsabeylî cemaatine tâbi	800	210	-	490	1500
Bozatlar	600	120	-	880	1600
Kızılöz	150	12	-	188	350
Saruobası, Kethüdalar, Aygırlar	1500	360	48	1556	3464 ¹⁰⁶⁷
Diğer İsabeylî	600	120	24	1856	2600
Muradhacılı Hatıblı	800	120	24	856	1800
Biçer	500	72	18	910	1500
Gençlü Avlağı	360	36	12	350	758
Karahalillü Avlağıözi	1300	120	24	906	2350
Ömerlü	150	36	6	108	300
İdrismuradlılar	650	340	120	240	1350
Sasalar Aladağı	800	120	24	1556	2500
Karailyaslu	300	36	18	646	1000
Mahmudlar	1000	240	24	1336	2600
Süleli	685	120	24	371	1200
Karcıklar	365	36	12	387	800
Hüseyinler	215	36	12	462	725
Semayil	300	36	18	211	565
Elçiler	2560	340	48	552	3500 ¹⁰⁶⁸
Sarudak	1000	120	24	1356	2500
Karaağıl	350	36	12	402	800
Cengerler	800	120	24	1156	2100
Hamzalar	1250	240	48	1612	3150 ¹⁰⁶⁹
Mişecik	210	36	6	248	500
Uslucalu	1200	240	48	1012	2500

¹⁰⁶⁷ Bu cemaatin vergi kalemlerinin toplamı 3.464'tür. Ancak deftere 3.500 akçe yazılmıştır (TKA.TD, nr. 18, vr. 6a).

¹⁰⁶⁸ Bu cemaatin vergi kalemlerinin toplamı 3.500'dür. Ancak deftere 3.300 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 11b).

¹⁰⁶⁹ Bu cemaatin vergi kalemlerinin toplamı 3.150'dir. Ancak deftere 3.200 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 13b).

Karahalillü	665	122	36	477	1300
İsabeylü	500	120	18	562	1200 ¹⁰⁷⁰
Kınık	1300	360	48	1592	3300
Karahamzalı	860	132	24	1484	2500
Köseler	560	120	18	822	1520
Çanakçılar	2000	240	48	712	3000
Muradcılar	800	120	12	368	1300 ¹⁰⁷¹
Atlucamenteşe	2500	362	120	1368	4350
Kadıobası	850	120	24	1306	2300
Aydın fakihlü	800	120	12	268	1200
Hacıhamzalı	350	36	12	252	650
Çekercük	465	210	32	114	821 ¹⁰⁷²
Köseler	1500	210	18	622	2350
Turalihacı	1250	620	48	1422	3340
Karaviran	265	120	6	225	616
Kırgenclü	1665	310	48	1477	3500
Diğer Poladlar	611	120	12	357	1100
Poladlar	300	36	18	406	760
Toykocalu	3564	740	180	2866	7350
Asanlı	1000	120	48	1132	2300
Çanakçılar	250	36	18	146	450
Selmanlu	1000	120	48	982	2150
Menteşehacılu	960	310	24	1516	2810 ¹⁰⁷³
Samadlu	310	112	24	414	860
Tayyib fakihlü	360	36	24	580	1000
Kıllucalar	450	120	6	1674	2250
Sağırçılar	210	36	12	92	350
Bünyad	565	120	18	397	1100
Eşekahmedlü	1595	322	48	1300	3265 ¹⁰⁷⁴
Mahmud fakihlü	659	120	12	1209	2000
Sapancılar	800	62	18	1200	2080
Karabeylü	460	36	12	402	910
Salihler	615	120	24	1051	1810
Osmanhacılu	680	36	18	416	1150
İsahacılu	2000	120	18	962	3100
Muradfakihlü	316	120	18	496	950
Ukkâşalı	100	24	6	120	250
Kozcuğaz Perakende cemaati	-	-	-	-	50
Uluyörük	-	-	-	-	71
Toplam	53.310	9.784	1772	52.188	117.175

Kaynak: TKG.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

XVII. yüzyılda Anadolu Beylerbeyi'nin hâsları içinde bulunan Beypazarı Hâsları ayrılarak Valide Sultan Hâsları arasına dâhildi. Bununla birlikte Uluyörük'e bağlı bulunan bazı cemaatler de Valide Sultan Hâsları'na yazılmıştı. Bu cemaatler arasında Sasalar Aladağı, Köşeler Aladağı, Ömerler, Karahalillü, diğer Karahalillü, Karailyaslu ve Genclüavlağı cemaatleri bulunmaktaydı.¹⁰⁷⁵

¹⁰⁷⁰ Bu cemaate ait vergilerin toplamı 1.200'dür. Ancak deftere 2.200 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 15a).

¹⁰⁷¹ Bu cemaate ait vergilerin toplamı 1.300'dür. Ancak deftere 2.300 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 17b).

¹⁰⁷² Bu cemaate ait vergilerin toplamı 821'dir. Ancak deftere 825 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 19b).

¹⁰⁷³ Bu cemaate ait vergilerin toplamı 2.810'dur. Ancak deftere 2.800 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 26a).

¹⁰⁷⁴ Bu cemaate ait vergilerin toplamı 3.265'dir. Ancak deftere 3.110 yazılmış (TKA.TD, nr. 18, vr. 28b).

¹⁰⁷⁵ TKA.TD, nr. 18, vr. 8b.

Daha sonraki dönemlerde Ankara Yörükleri içinde bulunan Uluyörük cemaatlerinin vergileri -Yörük kazasına dâhil edildiklerinden- müstakıl olarak tespit edilememiştir. Ancak XIX. yüzyılda Uluyörük cemaatlerinin adlarını taşıyan bazı köylere ait temettuat kayıtlarından bazı bilgiler elde edilebilmiştir. Bu kayıtlara göre Uluyörük cemaatlerinin adlarını taşıyan köyler, Sasalar, Mahmudlar, Cenger, Karailyas, İpciler, Karahamzalar, Kadiobası, Ömerler, Köseler, Sasalar, ve Menteşe adlı köylerdi. 1256'da (1840-41) adı geçen köylerde toplam 271 vergi hanesi kayıtlıydı. Bahse konu 271 vergi hanesinin temettuatı toplam 389.300 kuruş, bu miktar temettuata ait vergi miktarı ise 113.982,5 kuruştur.¹⁰⁷⁶

1261'de (1845) adı geçen köylerden Ömerler ve Sasalar adlı köyler hariç toplam vergi hanesi 189'du. Bu miktar vergi hanesinin temettuatı 241.037,5 kuruştur. Zikredilen miktardaki temettuata tayin edilen vergi miktarı ise 63.508 kuruştur.¹⁰⁷⁷

Tablo 2.65. Ankara Yörükleri'ne Tâbi Uluyörük Cemaatleri 1256 (1840-41) ve 1261 (1845) Tarihli Vergi Tablosu

Tarih	1256 (1840-41)			1261 (1845)		
Köy	Vergi Hanesi	Temettuat	Vergi	Vergi hanesi	Temettuat	Vergi
Sarıobası	47	67.350	22.662	51	64.253,5	20.664
Mahmudlar	16	40.700	11.583,5	20	25.525	6.000
Cenger	10	8.050	4251,5	10	8.785	2.200
Karailyas	6	7.700	3.538	9	10.743	1.500
İpciler	4	6.000	3.410	4	6.133	1500
Karahamzalar	12	20.250	5889,5	21	12.313	1.800
Kadiobası	16	12.450	2.060	15	10.153	2.300
Ömerler	48	70.000	32.831	-	-	-
Köseler	54	84.000	32.978	56	100.208	27.040
Sasalar	54	68.800	26.262	-	-	-
Menteşe	4	4.800	1.495	3	2.924	504
Toplam	271	389.300	113.982,5	189	241.037,5	63.508

Kaynak: BOA. Temettuat Defteri, nr. 1286, s. 1-7; nr. 1287, s. 1-9; nr. 1290, s. 1-3; nr. 1291, s. 1-7; nr. 1294, s. 1-23; nr. 1295, s. 1-3; nr. 1296, s. 1-25; nr. 1299, s. 1-6; nr. 1302, s. 1-6; nr. 1308, s. 1-18.

Ankara Yörükleri'ne tâbi Uluyörük cemaatlerine ait vergiler 15. yüzyılda Anadolu Beylerbeyi Hâsları arasındaydı. Ancak Ayaş Kazası'nda bulunan Uluyörük'e ait mukataa gelirleri 1 Rebiülahir 882/13 Temmuz 1477'de Beylerbeyi hâssından ayrılarak Ali Paşa b. Bahşayış adlı kişiye verilmişti.¹⁰⁷⁸ XVI. yüzyılda yine tamamen vergi gelirleri Anadolu Beylerbeyi'ne ait hâslarına dâhildi. Ortalama 120.000 akçe civarında olan Ankara Yörükleri'ne bağlı Uluyörük cemaatlerinin yıllık gelirleri, yüzyıl boyunca

¹⁰⁷⁶ BOA, Temettuat Defteri, nr. 1296, s. 1-25.

¹⁰⁷⁷ BOA. Temettuat Defteri, nr. 1286, s. 1-7; nr. 1287, s. 1-9; nr. 1290, s. 1-3; nr. 1291, s. 1-7; nr. 1294, s. 1-23; nr. 1295, s. 1-3; nr. 1299, s. 1-6; nr. 1302, s. 1-6; nr. 1308, s. 1-18.

¹⁰⁷⁸ BOA, MAD, nr. 176, vr. 212b.

neredeysse aynı kalmıştır. Hicri 929'da Uluyörük cemaatlerinden koyun vergisi, bennâk vergisi ve bâd-ı hevâ vergisi tahsil edilmişti. Bu tarihe ait toplam vergi miktarı 117.407 akçeydi. Bu meblağın 94.931 akçesi koyun vergisi, 10.956 akçesi 905 bennağa ait bennâk vergisi ve 11.540 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi. Bu dönemde Uluyörük cemaatleri 189.862 baş koyun/küçükbaş hayvana sahipti.¹⁰⁷⁹ Hicri 977'de Anadolu Beylerbeyi İskender Paşa'nın hâsları arasında bulunan Uluyörük cemaatlerinin vergileri 120.000 akçeydi. Bu tarihte Uluyörük'ten tahsil edilen vergi kalemleri belirtilmemişti.¹⁰⁸⁰ Hicri 979'da yapılan mufassal bir tahrirde Uluyörük cemaatlerinin vergileri 117.175 akçeydi. Bu devirde Ankara bölgesi Uluyörükleri koyun vergisi, bennâk vergisi, mücerred vergisi, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi ödemişlerdir. Anadolu Beylerbeyi Hâsları'na bu tarihte de dâhil olan cemaatin vergilerinin 53.310 akçesini koyun vergisi, 9784 akçesini 815 nüfusa ait bennâk vergisi, 1772 akçesini 295 nüfusa ait mücerred vergisi, 52.188 akçesini bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisi meydana getimişti.¹⁰⁸¹ Bu dönemde dikkati çeken noktalardan biri cemaatin beslediği koyun sayısının yaklaşık yarı yarıya azalmış olmasıdır. Yüzyılın başında 189 binlerde olan koyun/küçükbaş hayvan sayısı yüzyılın yarısından sonra 104 binlere gerilemişti. Bu zamanda dikkat çeken başka bir nokta da arûsiyye vergilerinin gelirler arasına dâhil edilmesidir. Arusiyye ve bâd-ı hevâ vergilerinin toplamı neredeyse cemaatin ödediği vergilerin yarısına yakınıni teşkil etmişti. Bunda en büyük faktör, şüphesiz mücerred nüfusun bu devirde çok az olması ve evliliklerin fazlalaşmasıdır. Bu tahrir döneminde tahsil edilen mücerred vergisi, Uluyörük'e tâbi bölük ve cemaatlerden ilk kez tahsil edilmişti.

Tablo 2.66. Ankara Yörükleri Uluyörük Cemaatleri Tahrir Dönemlerine Göre Toplam Vergileri Tablosu

Tahrir dönemi	Koyun vergisi	Bennâk vergisi	Mücerred vergisi	Bâd-ı hevâ ve arûsiyye	Toplam
929 (1522-23)	94.931	10.936	-	11.540	117.707
979 (1571-72)	53.310	9.784	1772	52.188	117.175

2.1.4. Teke Livası Uluyörük Cemaatlerinden Tahsil Edilen Vergiler

Teke Livası'nda bulunan Uluyörük cemaatlerinin vergileri, XVI. yüzyılda Sancakbeyi Hâsları arasındaydı. Bu dönemde cemaate ait vergiler ayrıntılı olarak yazılı değildi. II. Bayezid devrinden sonra yapılan tahrirde cemaate toplam 30.000 akçe vergi

¹⁰⁷⁹ BOA, TD, nr. 117, s. 461-523.

¹⁰⁸⁰ BOA, TD, nr. 489, s. 15; TKA.TD, nr. 221, vr. 6a.

¹⁰⁸¹ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

takdir edilmişti. Bu meblağ, resm-i bennâk, resm-i ağnam, cürm-i cinayet, resm-i arûsiyye, bâd-ı hevâ vergilerini kapsamaktadır.¹⁰⁸²

937'de (1530-31) yine cemaatten tahsil edilen vergi miktarı aynıdır.¹⁰⁸³ 1554'te ise Uluyörük cemaatinin vergileri iltizam usulüyle toplanmıştı. Söz konusu zamanda Uluyörük cemaatinin mukataası, Teke Livası Hâsha-yı Cedid Emaneti'ne bağlıydı.¹⁰⁸⁴

1568'de cemaatten tahsil edilen vergi miktarı 28.000 akçeye gerilemişti. Bu meblağa resm-i bennâk, resm-i mücerred, âdet-i ağnâm, resm-i arus, bâd-ı hevâ ve gayrı vergileri dâhildir.¹⁰⁸⁵ Söz konusu dönemde cemaatin vergileri, Teke mirlivası olan Mehmed Bey'e verilen hâslar arasındadır.¹⁰⁸⁶ 1729'da Kürt nahiyesinde bulunan Uluyörük cemaatinin 28.000 akçelik vergisi, Sancakbeyi Hâsları'ndan ayrılmış ve Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Hasan'ın zeameti arasına dâhildi.¹⁰⁸⁷

Rum Vilayeti'nde bulunan Uluyörük'e bağlı bölüklerin yıllık vergileri meblağ olarak 100.000 akçeden fazla olduğundan hâs topraklar arasındaydı. 890'da (1485-86) Şehzâde Hâslarına bağlanan Uluyörük'ün yıllık vergi gelirleri uzun bir süre de öyle kalmıştı. Bu dönemde Uluyörük bölüklerine toplam 700.000 akçelik vergi yazılmıştı. Bu vergiye İnallu Etrâki'ne bağlı cemaatlerin vergileri dâhil değildi. İnallu Etrâki'nin vergileri ise tımar olarak yazılmıştı. İnallu Etrâki bu tarihte 6.380 akçe koyun vergisi ile 1.560 akçe de bâd-ı hevâ vergisi toplam 7.940 akçe vergi yazılıydı.¹⁰⁸⁸

926'da (1519-20) Uluyörük'e bağlı bölüklerden koyun vergisi, kışlak vergisi, arûsiyye ve bad-ı hevâ vergileri tahsil edilmişti. Söz konusu dönemde Uluyörük bölüklerinin ödediği koyun vergisi miktarı 341.665 akçeydi. Bu da bölüklerde 683.330 baş koyun/keçi beslendiği anlamına gelmektedir. Bu sayıya İnallu Etrâki'nin bu tahrir döneminde beslediği koyunlar da dâhildir. Bahsi geçen devirde, bölüklerden tahsil edilen vergiler arasında arûsiyye ve bâd-ı hevâ vergileri de vardı. Bölüklerden tahsil edilen arûsiyye vergilerinin toplamı 36.698 akçeydi. Bâd-ı hevâ vergilerinin toplamı ise 92.063 akçeydi. Bu tarihte tahsil edilen vergilerden bir diğeri kışlak vergisi olan resm-i duddur. Bölükler halinde teşkilatlanmış Uluyörük ile İnallu Etrâki'ne takdir edilen kışlak vergilerinin toplam 21.999 akçeydi. Diğer bölüklerden farklı olarak İnallu Etrâkine, bu

¹⁰⁸² BOA, MAD, nr. 253, s. 65.

¹⁰⁸³ BOA, TD, nr. 166, s. 578.

¹⁰⁸⁴ Armağan, "Teke Sancağı'nda Konar-Göçerler", s. 93.

¹⁰⁸⁵ TKA.TD, nr. 187, vr. 53b. Ayrıca bk. Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 183.

¹⁰⁸⁶ BOA, TD, nr. 471, s. 8.

¹⁰⁸⁷ Armağan, "Teke Sancağı'nda Konar-Göçerler", s. 92, 93.

¹⁰⁸⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

dönemde arpa, buğday ve pamuk mahsulünden dolayı 27.382 akçe vergi yazılmıştı. 926'da (1519-20) yapılan tahrirde Uluyörük'ten toplam 494.701 akçe vergi tahsil edilmişti. Bir önceki döneme kıyasen Uluyörük'ten tahsil edilen vergi miktarında yaklaşık 213.000 akçelik bir düşüş meydana gelmişti.¹⁰⁸⁹

Şehzâde Mustafa'nın hâsları arasında bulunduğu sırada Uluyörük cemaatinin yıllık vergisi 958'de (1550-51) 532.680 akçeydi. 959'da (1551-52) bu miktar 283.838 akçeye gerilemiş bu da şehzâdenin gelirinde düşüşe sebep olmuştu. Bunun sebebi Uluyörük'ten sorulduğunda gelirlerinin çoğunluğunu koyun beslemekten elde ettiklerini, koyunlarının afet sebebiyle telef olduğunu ve yenilerini almaya da güçlerinin yetmediğini ifade etmişlerdir. Bunun üzerine, cemaatten yaylak ve kışlak yerlerinde bulunan mera yerlerini ekip biçmeleri ve Şehzâde Mustafa'nın Hicri 959 senesine ait gelirlerinden eksik meblağ olan 45.358 akçeyi, ziraî mahsullere ait vergilerle tamamlamaları istenmişti.¹⁰⁹⁰ 967 de Sorkun bölgesinde bulunan Tat, Karakeçili ve Çungar cemaatleriyle Uluyörük'e bağlı sadece Uluyörük adıyla ve Şarkîpâre adıyla kaydedilen ve bu bölgede tarımla uğraşan cemaatlere takdir edilen vergilerin toplamı 89.761 akçeydi.¹⁰⁹¹ 969'da (1561-62) Şehzâde Selim'e ait hâslar arasında Tokat Mukataası, Niksar Çeltiği'nin yanında Uluyörük cemaatinin gelirleri de bulunmaktaydı. Bu tarihte Uluyörük cemaatinin yıllık vergisi ise 601.593 akçeydi.¹⁰⁹² Bundan bir yıl sonra, Şehzâde Bayezid'in talep ettiği hâslar arasında bulunan Uluyörük cemaatlerine ait yıllık vergi miktarı ise 665.698 akçeye yükselmişti.¹⁰⁹³

983'te (1575-76) Uluyörük bölüklerine resm-i kara, resm-i dud, resm-i cev, âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri yazılmıştı. İnallı Etrâki ise bu dönemde âdet-i ağnâm, bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileriyle birlikte resm-i ekinli, bennâk vergileriyle yaptıkları ziraatten elde ettikleri ürünlere ait vergiler yazılmıştır. Bu ürünler arpa, buğday, nohut, mercimek, pamuk ve burçakti. Bölüklerin ve İnallı Etrâki'nin bu devirdeki vergilerinin toplam 789.001 akçeydi.¹⁰⁹⁴

Ankara Yörükleri içinde bulunan Uluyörük cemaatlerinin ise yıllık vergilerinin toplamı ortalama 120.000 akçe civarındadır. XVI. yüzyılda Anadolu Beylerbeyi Hâsları'na tahsis edilen Ankara bölgesi Uluyörük cemaatlerinin vergileri 929'da (1522-

¹⁰⁸⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 387-505

¹⁰⁹⁰ Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi (TSMK), Koğuşlar 888, vr. 199b, hk. 2.

¹⁰⁹¹ BOA, TD, nr. 322, s. 30-32, 45, 46, 52, 56-58, 64, 69, 70, 73, 93, 95, 98, 99, 106, 123, 128, 130, 133, 135-138, 141, 142, 144, 151, 168-170, 176-178, 185, 188, 192, 201, 202, 208, 210, 211, 218, 219, 220, 222, 226, 227, 233, 241, 242.

¹⁰⁹² BOA, MD, nr. 4, s. 152, hk. 1539.

¹⁰⁹³ TSMA.d, nr. 2026, s. 1.

¹⁰⁹⁴ TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-173b.

23) toplam 117.707 akçeydi. Bu meblağın 94.931 akçesi koyun, 10.936 akçesi bennâk, 11.540 akçesi bâd-ı hevâ vergisiydi.¹⁰⁹⁵

977'de (1569-70) Ankara Yörükleri içindeki Uluyörük cemaatlerinin vergileri toplam 120.000 akçeydi¹⁰⁹⁶. Ancak bu meblağa ait vergi kalemleri belli değildi. 979'da (1571-72) ise Uluyörük cemaatlerine 117.175 akçe vergi yazılıydı. Bu meblağın 53.310 akçesi koyun, 9784 akçesi bennâk, 1772 akçesi mücerred, 52.188 akçesi bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergisiydi.¹⁰⁹⁷ 929'da (1522-23) vergi kalemleri arasında olmayan mücerred vergisi 979'da (1571-72) vergilere dâhildi. 929'da (1522-23) Uluyörük cemaatlerinin sahip olduğu koyun sayısı 160.000 civarında iken 979'da (1571-72) bu sayı 107. 000 civarına gerilemişti. Bu da koyun vergisinde ciddi bir azalmaya sebep olmuştu. Ancak söz konusu dönemde mücerred nüfusun azlığı ve dolayısıyla evliliklerin fazla olmasıyla arûsiyye vergilerinde ciddi bir artış meydana gelmişti. 979'da (1571-72) tahsil edilen bâd-ı hevâ ve arûsiyye vergileri 52.000 akçeyi geçmişti. Bu durum koyun sayısının azalmasıyla düşen vergi miktarını tekrar yükseltmiş ve bir önceki tahrirle hemen hemen aynı seviyeye getmişti.

Teke Livası'nda bulunan Uluyörük cemaatlerinin vergileri ise XVI. yüzyılda sancakbeyine tahsis edilen hâslara dâhildi. II. Bayezid devrinden sonra cemaatlere takdir edilen vergi miktarı 30.000 akçeydi. Bu meblağ, resm-i ağnam, resm-i bennâk, resm-i arûsiyye, cürm-i cinayet ve bâd-ı hevâ vergilerini kapsamaktadır. Ancak söz konusu vergi kalemlerinin miktarları ayrıca belirtilmemişti.¹⁰⁹⁸ 1568 'de ise Teke Livası Uluyörüklerinden tahsil edilen vergi miktarı 28.000 akçeydi. Bu meblağın içinde koyun vergisi, mücerred vergisi, bennâk vergisi, arûsiyye ve bâd-ı hevâ vergisi vardır.¹⁰⁹⁹ Uluyörük cemaatleri içinde mücerred vergisi sadece, 979'da (1571-72) Ankara bölgesi Uluyörük cemaatlerinden, 1568'de de Teke Livası Uluyörüklerinden tahsil edilmişti.

Tablo 2.67. Uluyörük Bölüklerine XVI. Yüzyılda Takdir Edilen Toplam Koyun Vergileri Tablosu

	Bölüğün Adı	Koyun vergisi 926 (1519-20)	Koyun Vergisi 983 (1575-76)
1	Âdillü	-	10.817
2	Akcakoyunlu	7550	4882
3	Akkuzulu	5751	5693
4	Aksalur	5300	9628
5	Alibeyli	10.068	4038
6	Ballu	10450	10074
7	Çakıralilü	5475	15886

¹⁰⁹⁵ BOA, TD, nr. 117, s. 461-523.

¹⁰⁹⁶ BOA, TD, nr. 489, s. 15; TKA.TD, nr. 221, vr. 6a.

¹⁰⁹⁷ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

¹⁰⁹⁸ BOA, MAD, nr. 253, s. 65.

¹⁰⁹⁹ TKA.TD, nr. 187, vr. 53b.

8	Çapanlu	7600	5731
9	Çavurcu	2000	5789
10	Çepni	26.747	-
11	Çomaklu	8000	-
12	Aşağı Çungar	13.850	7.382
13	Yukarı Çungar	32.500	28.562
14	Dodurga	-	6.535
15	Ekizli	700	2046
16	Kiranpa	7300	8978
17	Gökcelü	-	2382
18	İlbeyli	22.008	94.611
19	İzzeddinlü ve İdrislü	5500	2489
20	Kabasakallu	1808	2179
21	Karafakihlü	5650	3905
22	Karakeçilü	38.600	27.660
23	Kırıklı	21.950	13.056
24	Koyunculu	2642	6351
25	Kulağuzlu	3356	22.606
26	Kurugöllü	7090	13.354
27	Özlü	20.320	10.598
28	Pirevlekli	2500	1643
29	Saraclu	3050	-
30	Şerefeddinlü	-	6943
31	Tatlı	16.200	10.384
32	Turgudlu	10.100	2783
33	Ulukamanlu	29.350	88.319
34	Ustaclu	-	782
35	Ütüklü	2951	-
36	İnallu Etrâki	5300	8799
	Toplam	341.665	444.885

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Tablo 2.68. Uluyörük Bölüklerine XV ve XVI. Yüzyıllarda Takdir Edilen Bâd-ı Hevâ ve Arûsiyye Vergileri Tablosu

Bölükler	Arusiyye 926 (1519-20)	Bâd-ı Hevâ (1519-20)	Bâd-ı hevâ ve Arusiyye 983 (1575-76)
1	Âdillü	-	753
2	Akcakoyunlu	900	1450
3	Akkuzulu	429	1005
4	Aksalur	1200	1519
5	Alibeyli	690	1467
6	Ballu	1250	3073
7	Çakıralilü	190	1241
8	Çapanlu	600	1676
9	Çavurcu	400	1679
10	Çepni	1880	-
11	Çomaklu	300	-
12	Aşağı Çungar	900	2214
13	Yukarı Çungar	1900	8987
14	Dodurga	-	1966
15	Ekizli	180	641
16	Kiranpa	900	2803
17	Gökcelü	-	682
18	İlbeyli	4386	8460
19	İzzeddinlü ve İdrislü	600	716
20	Kabasakallu	180	362

21	Karafakihlü	300	1650	1322
22	Karakeçilü	2460	9000	9375
23	Kırıklı	1540	8100	3981
24	Koyunculu	690	1750	801
25	Kulağuzlu	900	1500	2756
26	Kurugöllü	2170	2240	4099
27	Özlü	2700	5010	4176
28	Pirevlekli	300	500	520
29	Saraclu	436	1200	1328
30	Şerefeddinlü	1020	2400	2049
31	Tatlı	2200	3390	2272
32	Turgudlu	1237	1630	832
33	Ulukamanlu	2780	10.850	9370
34	Ustaclu	-	-	240
35	Ütüklü	240	396	-
36	İnallu Etrâki	840	2600	4111
	Toplam	36.698	92.063	87.926

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Tablo 2.69. Uluyörük Bölüklerine Takdir Edilen Resm-i Dud, Resm-i Kara ve Resm-i Cev Tablosu

Bölükler		Resm-i dud 926 (1519- 20) Vergi	Resm-i dud 983 (1575-76) Hane/Vergi	Resm-i kara 983 (1575-76) Hane/Vergi	Resm-i cev 983 (1575-76) Hane/Vergi
1	Âdillü	-	184/552	58/754	184/368
2	Akcakoyunlu	1018	360/1080	148/2024	360/720
3	Akkuzulu	261	208/654	51/663	208/416
4	Aksalur	582	258/1086	79/1222	258/728
5	Alibeyli	693	294/882	120/1560	194/588
6	Ballu	750	710/2136	264/3432	712/1424
7	Çakıralilü	108	266/798	130/1690	266/532
8	Çapanlu	795	409/1227	159/2067	459/918
9	Çavurcu	249	429/1259	173/2249	423/846
10	Çepni	981	1352/4086	603/7692	1352/2704
11	Çomaklu	333	168/504	62/806	168/336
12	Aşağı Çungar	775	538/1567	223/2899	538/1077
13	Yukarı Çungar	1352	2111/6369	730/9607	2111/4222
14	Dodurga	-	509/1529	223/2899	512/1025
15	Ekizli	189	152/462	71/923	152/304
16	Kiranpa	408	601/1815	176/2288	601/1202
17	Gökcelü	-	163/489	44/572	163/326
18	İlbeyli	2251	2178/6329	1115/14.420	2178/4360
19	İzzeddinlü ve İdrislü	408	192/576	66/858	192/385
20	Kabasakallu	165	75/225	19/247	73/146
21	Karafakihlü	501	260/780	126/1638	262/524
22	Karakeçilü	2142	2065/6199	825/10.855	2058/4116
23	Kırıklı	1212	963/2889	395/5235	940/1870
24	Koyunculu	432	171/503	83/1079	171/342
25	Kulağuzlu	280	514/1515	122/1586	514/1028
26	Kurugöllü	768	988/2967	406/5266	995/1990
27	Özlü	1086	905/2685	418/5434	905/1810
28	Pirevlekli	234	77/231	36/468	77/154
29	Saraclu	270	334/1002	140/1820	334/668
30	Şerefeddinlü	483	450/1352	150/2010	457/914
31	Tatlı	582	493/1507	120/1559	493/988
32	Turgudlu	528	191/573	86/1118	191/382

33	Ulukamanlu	1419	2130/6424	957/12.284	2127/4255
34	Ustaclu	-	54/162	19/247	54/108
35	Ütüklü	147	14/42	4/52	14/28
36	İnallu Etrâki	1125	-	-	-
	Toplam	21.999	20.766/62.456	8401/109.523	20.696/41.804

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Tablo 2.70. Rum Eyaleti'nde Bulunan Uluyörük Bölüklerinin Toplam Vergileri Tablosu

Bölükler	890 (1485-86)	926 (1519-20)	983 (1575-76)
1	Âdillü	-	13.244
2	Akcakoyunlu	-	16.108
3	Akkuzulu	-	7.341
4	Aksalur	-	8.164
5	Alibeyli	-	15.458
6	Ballu	-	15.730
7	Çakıralilü	-	6.123
8	Çapanlu	-	11.145
9	Çavurcu	-	3.499
10	Çepni	-	33.753
11	Çomaklu	-	12.133
12	Aşağı Çungar	-	13.850
13	Yukarı Çungar	-	39.752
14	Dodurga	-	-
15	Ekizli	-	2.094
16	Kiranpa	-	10.929
17	Gökcelü	-	-
18	İlbeyli	-	33.377
19	İzzeddinlü ve İdrislü	-	8.368
20	Kabasakallu	-	2.548
21	Karafakihlü	-	8.101
22	Karakeçilü	-	52.202
23	Kırıklı	-	32.802
24	Koyunculu	-	6.826
25	Kulağuzlu	-	6.036
26	Kurugöllü	-	12.268
27	Özlü	-	29.116
28	Pirevlekli	-	3.534
29	Saraclu	-	4.956
30	Şerefeddinlü	-	10.923
31	Tatlı	-	16.072
32	Turgudlu	-	13.495
33	Ulukamanlu	-	44.399
34	Ustaclu	-	-
35	Ütüklü	-	3.734
36	İnallu Etrâki	7.940	9.865
	Toplam	707.940	494.701
			789.001

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 401, 405; nr. 79, s. 387-505; TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173a.

2.2. ULUYÖRÜK'TE HAYVANCILIK

Hayvancılık, Türk ekonomik hayatında üretimin temelini teşkil etmişti. Osmanlı öncesi dönemde göçer-evliler hem şehirlilerin hem kendilerinin et ihtiyacı için özellikle koyun beslemekteydiler. Bu sayede hem et ihtiyaçlarını temin etmişler hem de koyunun

sütü ve yağıyla ilave yiyecek elde etmişlerdi. Ayrıca koyunun derisi giyimleri için, koyundan elde edilen gübre tarlaların verimini artırmakta kullanılmıştı. Koyunla birlikte taşımacılıkta kullanmak üzere at ve deve de beslenmişti.¹¹⁰⁰

Osmanlı döneminde de XV. ve XVI. yüzyıllarda göçer-evli/konar-göçer reayanın temel iktisadi faaliyetleri yine hayvancılıktı. Bu faaliyet onlara Selçuklular ve Beylikler devrinden miras kalmıştı. Selçuklular ve Beylikler zamanında Türkmen toplulukları hayvan besleyiciler olarak kabul edilmekteydiler. Hayvancılık, bu topluluklar için o kadar mühim bir hâldeydi ki XV. yüzyılda Osmanlıların Karamanoğulları ile mücadeleleri sonucunda Osmanlılar, Karamanoğullarının artık işinin gücünün “*dana ve buzağı kovalamak*” olacağını söylüyorlardı.¹¹⁰¹

Konar-göçer toplulukların en çok besledikleri hayvanlar koyun, keçi, at, deve ve katırdı.¹¹⁰² Bu hayvanlar, Osmanlı Devleti’nde söz konusu hayvanlara duyulan ihtiyaçların temininde kullanılmıştı. Bu minvalde, İstanbul’un et ihtiyacının bir kısmı konar-göçerlerin besledikleri hayvanlar sayesinde giderilmişti. Yine konar-göçerlerin besledikleri atlar hem binek hayvanı hem de damızlık ihtiyacı için satın alınmıştı. Bu hususta, *At-Çeken Uluğu* adıyla meşhur olmuş konar-göçerler vardı. Konar-göçerlerin besledikleri koyun, keçi ve bu hayvanlardan elde edilen ürünlerin fazla olanları, onlar için gelir kaynağı olmuştu. Bununla birlikte hayvancılığın beraberinde getirdiği dericilik ve dokumacılıktan elde edilen ürünler de konar-göçerlere ilave gelir sağlamıştı. Halı, çuval, kilim, çul, seccade gibi dokuma ürünleriyle¹¹⁰³ postaki, kocuk, sofras, su tuluğu, yanlık, su koğası, dağarcık gibi koyun, keçi, sığır ve av hayvanı derisinden imal edilmiş ürünler bunlardan bazılarıydı.¹¹⁰⁴

Koyun, ekonomik bakımdan faydalı bir hayvan olması sebebiyle dünyanın her yerinde hem göçebeler hem de yerleşikler tarafından tercih edilen bir hayvandır. Anavatanı Asya kıtası olan koyun, çok eski devirlerde Orta Asya’da ehlileştirilmiş ve dünyanın diğer bölgelerine buradan yayılmıştı. Bazı dinler tarafından kutsal sayılan bu hayvan, eti, sütü, derisi ile insanlara büyük faydalar sağlamaktadır. Koyun, çok yağışlı ve sıcak bölgeler dışında bütün iklim şartlarına uyum sağlayabilmektedir. Özellikle yarı

¹¹⁰⁰ Tuncer Baykara, *Türkiye’nin Sosyal ve İktisadi Tarihi (XI-XIV. Yüzyıllar)*, Ankara 2000, s. 119.

¹¹⁰¹ Tuncer Baykara, *Sosyal ve İktisadi Tarih*, s. 81.

¹¹⁰² Cengiz Orhonlu, *Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, s. 11.

¹¹⁰³ Cengiz Orhonlu, *Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, s. 20, 21.

¹¹⁰⁴ Yusuf Halaçoğlu, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 2020, s. 24.

kurak iklimin hüküm sürdüğü yerlerde göçebe hayatı süren kabile ve aşiretlerin geçinmelerine imkân vermesinin yanında piyasa ekonomisinin cari olduğu yerlerde mahallî yün, deri, et ve süt ürünleri ihtiyaçlarını temin etmek maksadıyla yetiştirilmişti. Bu maksatlara yönelik olarak talepler doğrultusunda en elverişli cinsleri tercih edilmişti.¹¹⁰⁵

Konar-göçer reayadan olan Uluyörük'ün de en önemli geçim kaynağı hayvancılığa dolayısıyla koyun besiciliğine dayanaktaydı.¹¹⁰⁶ Rum Eyaleti'nde bulunan ve bölükler halinde teşkilatlanmış olan Uluyörük'e tâbi cemaatlerin besledikleri koyunlarının sayıları 890'da (1485-86) belli değildi. Bu dönemde bölüklerin tamamına 700.000 akçe vergi yazılıydı.¹¹⁰⁷ Ancak bu tarihte Uluyörük'e tâbi İnallu Etrâki, mâlî statü bakımından Uluyörük'ten farklı olduğu için sahip oldukları koyun sayısı kayıtlıydı ve bu kayda göre İnallu Etrâki'nin beslediği koyun 12.760 baştı.¹¹⁰⁸ 926'da (1519-20) ise 31 bölükte (İnallu Etrâki dâhil) toplam 683.330 baş koyun vardı.¹¹⁰⁹ Bu devirde en fazla koyun besleyen bölükler Çungar adını taşıyan bölüklerdi. Aşağı ve Yukarı Çungar bölükleri -ikisini tek bölük kabul edersek- toplam 92.700 baş koyuna sahipti. Bunun yanında Karakeçili bölüğünün 77.200, Ulukamanlı bölüğünün 58.700, Çepni bölüğünün 53.494, İlbeyli bölüğünün 44.016 baş koyunu vardı. En az koyuna sahip olan bölük ise 1.400 baş koyunu olan İkizli/Ekizli bölüğüydü.¹¹¹⁰

Tablo 2.71. Uluyörük Bölüklerinin 926 (1519-20) Koyun Sayısı ve Vergisi Tablosu

Bölüğün Adı	Koyun Sayısı / Koyun Vergisi
1 Akcakoyunlu	7.550 / 15.100
2 Akkuzulu	5.751 / 11.502
3 Aksalur	5.300 / 10.600
4 Alibeyli	20.136 / 10.068
5 Ballu	10.450 / 20.900
6 Çakıralılı	5.475 / 10.950
7 Çapanlı	7.600 / 15.200
8 Çavurcu	2.000 / 4.000
9 Çepni	26.747 / 53.494
10 Çomaklı	8.000 / 16.000
11 Aşağı Çungar	13.850 / 27.700
12 Yukarı Çungar	32.500 / 65.000
13 Ekizli	700 / 1.400
14 Kiranpa	7300 / 14.600

¹¹⁰⁵ Abdullah Türkoğlu, *Gıda Maddeleri*, s. 198.

¹¹⁰⁶ 959 (1551-52) senesine ait bir hükümde vergi miktarları önemli ölçüde azalan Sivas bölgesindeki Uluyörük'e bunun sebebi sorulmuş onlar da "bizim ekser mahsulümüz koyundandır afet erişip nesnemiz kalmamıştı" diye cevap vermişlerdi (TSMK, Koşuşlar 888, vr. 192b. hk. 2).

¹¹⁰⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 347-401.

¹¹⁰⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 402-405.

¹¹⁰⁹ BOA, TD, nr. 79, s. 387-505.

¹¹¹⁰ Bk. Tablo 2.71.

15	İlbeyli	22.008 / 44.016
16	İzzeddinlü ve İdrislü	11.000 / 5.500 / 11.000
17	Kabasakallu	1808 / 3.616
18	Karafakihlü	5.650 / 11.300
19	Karakeçilü	77.200 / 38.600
20	Kırıklı	21.950 / 43.900 /
21	Koyunculu	2.642 / 5.284
22	Kulağuzlu	3.356 / 6.712
23	Kurugöllü	7.090 / 14.100
24	Özlü	20.320 / 40.600
25	Pirevlekli	2.500 / 5000
26	Saraclu	3.050 / 6.100
27	Tatlı	16.200 / 32.400
28	Turgudlu	20.200 / 10.100
29	Ulukamanlu	58.700 / 29.350
30	Ütüklü	2951 / 5902
31	İnallu Etrâki	5300 / 10.600
	Toplam	341.665 / 683.330

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 378-505.

983'te (1575-76) yine Uluyörük'e kayıtlı 31 bölükte (İnallı Etrâki dâhil) toplam 857.998 baş koyun bulunmaktaydı.¹¹¹¹ Bu tarihte bazı bölüklerin koyun sayıları ciddi oranda azalmış bazılarının koyun sayıları ise fazlalaşmıştı. Bir önceki tahrirle kıyasen koyunları hayli azalan bölükler Akcakoyunlu, Alibeylü, Çapanlu, Aşağı ve Yukarı Çungar, İzzeddinlü ve İdrislü, Karafakihli, Karakeçili, Kırıklı, Özlü, Pirevlekli, Tatlı, Turgudlu bölükleridir. Bu bölüklerin koyun sayılarının ciddi oranda düşmesinin sebebi 959'da (1551-52) meydana gelen afet olmalıdır.¹¹¹² Söz konusu dönemde koyun sayısı artan bölükler ise Aksalur, Çavurcu, Ekizli, Kiranpa, İlbeyli, Kabasakallı, Koyunculu, Kulağuzlu, Kurugöllü, Ulukamanlu bölükleriyle İnallı Etrâki'ydi. İlbeyli bölüğünün koyun sayısı 44.016'dan 189.222'ye, Ulukamanlı bölüğünün koyun sayısı 58.700'den 176.638'e yükselmişti. Ulukamanlı bölüğündeki bu yükselişte en büyük etken hiç şüphesiz Çepni cemaatıydı. Çünkü bu devirde Çepni bölüğü, bölük statüsünden çıkarılarak cemaat adıyla Ulukamanlı bölüğüne kaydedilmişti. Cemaat statüsünde olan Çepni'nin koyun sayısı 91.410 baştı.¹¹¹³ Koyun sayısında ciddi artış olan bölüklerden biri de Kulağuzlu bölüğüydü. Bölüğün koyun sayısı 6.712'den 44.132'ye yükselmişti. Bu da %557 oranında bir artışı. Bir önceki tahrirle kıyasladığımızda Uluyörük'e tâbi bölüklerdeki toplam koyun sayısı bu dönemde %25 oranında artış göstermişti.

¹¹¹¹ TKA.TD, nr. 180, vr. 2b-173b.

¹¹¹² TSMK, Koşuşlar 888, vr. 199b, hk. 2. Bu bölüklerden bazıları bu afetten sonra tarımsal faaliyetlere ağırlık vereceklerdir. Bk. Tarım kısmı.

¹¹¹³ Bk. Bölükler Vergi kısmı.

Uluyörük'ün 959'da (1551-52) koyunlarının kırılmasına sebep olan afete rağmen bu dönemde koyun sayıları artmıştı.¹¹¹⁴

Tablo 2.72. Uluyörük Bölükleri 983 (1575-76) Koyun Sayıları ve Vergileri Tablosu

Bölüğün Adı	Koyun Sayısı / Koyun Vergisi
1 Âdillü	10.817 / 21.634
2 Akcakoyunlu	4882 / 9.764
3 Akkuzulu	5.693 / 11.386
4 Aksalur	9.628 / 19.256
5 Alibeyli	4038 / 8.076
6 Ballu	10.074 / 20.148
7 Çapanlu	5731 / 11.462
8 Çavurcu	5789 / 11.578
9 Aşağı Çungar	7.382 / 14.764
10 Yukarı Çungar	28.562 / 57.124
11 Dodurga	6.535 / 13.070
12 Ekizli	2.046 / 4.092
13 Kiranpa	8978 / 17.956
14 Gökcelü	2382 / 4.764
15 İlbeyli	94.611 / 189.222
16 İzzeddinlü ve İdrislü	2.489 / 4.978
17 Kabasakallu	2.179 / 4.358
18 Karafakihlü	3.905 / 7.810
19 Karakeçilü	27.660 / 55.320
20 Kırıklı	13.056 / 26.112
21 Koyunculu	6.351 / 12.702
22 Kulağuzlu	22.606 / 44.132
23 Kurugöllü	13.354 / 26.708
24 Özlü	10.598 / 21.196
25 Pirevlekli	1.643 / 3.286
26 Şerefeddinlü	6.943 / 13.886
27 Tatlı	10.384 / 20.768
28 Turgudlu	2.783 / 5.566
29 Ulukamanlu	88.319 / 176.638
30 Ustaclu	782 / 1.564
31 İnallu Etrâki	8.799 / 17.598
Toplam	428.999 / 857.998

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Ankara Yörükleri'ne kayıtlı bulunan Uluyörük cemaatlerinin 929'da (1522-23) koyun sayıları 189.862 baştı.¹¹¹⁵ 979'da (1571-72) bu rakam 106.680'e gerilemişti.¹¹¹⁶ Ancak bu gerilemenin sebebi henüz tespit edilememişti. Bu gerileme, koyun sayısında bir önceki döneme kıyasla %43 oranında azalmaya tekabül etmekteydi.

¹¹¹⁴ Bk. Tablo 2.72. Koyun sayılarındaki bu artışın sebeplerinden biri XVI. yüzyılda şehirlerden gelen talebi karşılamaktı (Huri İslamoğlu, "16. Yüzyıl Anadolu'sunda Köylüler, Ticarileşme ve Devlet İktidarının Meşrulaştırılması", *Osmanlı'da Toprak Mülkiyeti ve Ticari Tarım*, Editörler: Çağlar Keyder, Faruk Tabak, Çev: Zeynep Altok, İstanbul 1998, s. 75).

¹¹¹⁵ BOA, TD, nr. 117, s. 461-523.

¹¹¹⁶ TKA.TD, nr. 18, vr. 2b-32b.

Teke Yörükleri içinde bulunan Uluyörük cemaatlerinin ise vergileri ayrıntılı olarak yazılmadığından buradaki Uluyörük cemaatlerine ait koyun sayısı hakkında bilgi sahibi değiliz.

Perakende halde Rum Eyaleti'nde kaydedilen Uluyörük Etrâki adlı cemaatlerde ise 926'da (1519-20) 4000 baş, 982'de (1574-75) 1440 baş koyun kayıtlıydı.¹¹¹⁷

Tablo 2.73. Uluyörük'ün XVI. Yüzyılda Sahip Olduğu Koyun Miktarları

Tahrir Dönemi	Bulundukları Yer	Koyun sayısı
926 (1519-20)	Rum Eyaleti (Perakende Cemaatler)	4.000
982 (1574-75)	Rum Eyaleti (Perakende Cemaatler)	1.440
926 (1519-20)	Rum Eyaleti (Bölükler)	683.330
982 (1574-75)	Rum Eyaleti (Bölükler)	857.998
929 (1522-23)	Ankara	189.862
979 (1571-72)	Ankara	106.680

Tablo. 2.79'da XVI. yüzyılda Uluyörük'e tâbi cemaatlerin koyun sayıları gösterilmiştir. Uluyörük gibi benzer konar-göçer gruplarının muhtelif tarihlerdeki koyun sayıları ise şu şekildeydi: Yeni İl Türkmenleri'nin 1040 (1630-31)'da koyun sayıları 1.502.274 baş,¹¹¹⁸ Bozulus Türkmenlerinin 1640'da 1.998.264 baş,¹¹¹⁹ Danişmendli Türkmenleri'nin 1656'da 205.478 baş,¹¹²⁰ Dulkadirli Türkmenleri'nin 1540 yılında 950.000 baş,¹¹²¹ Ankara Yörükleri'nin 1571'de 374.368 baş.¹¹²²

XVII. yüzyıldan itibaren Uluyörük bölükleri yerine artık Uluyörük cemaatlerin bulunduğu muhtelif kazalar meydana çıkmaya başlamıştı. Bu dönemle birlikte bazı Uluyörük bölülerinin adları neredeyse tamamen ortadan kaybolmuştu. XVI. yüzyılın sonlarında başlayıp etkisini birkaç yüzyıl sürdüren iç karışıklığın nüfusu olumsuz yönde etkilemesi, konar-göçerliğin yavaş yavaş yerini yerleşikliğe bırakması, akabinde tarımsal faaliyetlerin daha da belirginleşmesi gibi sebeplerle cemaatlerin besledikleri koyun miktarları da ciddi oranda azalmaya başlamıştı. Uluyörük'e tâbi Çepni cemaatinin XVI. yüzyılın ikinci yarısında koyun miktarı 91.410 baş iken¹¹²³ 1053'te (1643-44) 32.000

¹¹¹⁷ Bk. Uluyörük Etrâki vergiler kısmı.

¹¹¹⁸ İlhan Şahin, *Yeni-il Kazası ve Yeni-il Türkmenleri (1548-1653)*, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü, İstanbul 1980, s. 295.

¹¹¹⁹ Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, İstanbul 2019, s. 81.

¹¹²⁰ Tufan Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri -Nevşehir-Aydın Hattında Aşiretler*, İstanbul 2016, s. 69.

¹¹²¹ Arif Sarı, *XVI. Yüzyılda Dulkadirli Türkmenleri*, Ankara 2018, s. 66.

¹¹²² Emine Erdoğan, "XVI. Yüzyılda Ankara Yörüklerinin İktisadi Hayatı", *Anadolu'da Yörükler: Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler*, Hayati Beşirli-İbrahim Erdal, Ankara 2007, s. 38.

¹¹²³ Bkz. vergiler kısmı.

baş,¹¹²⁴ 1093'te (1682) 10.300 baş, ¹¹²⁵ 1104'te (1692-93) 4.400 baş¹¹²⁶ koyunu bulunmaktaydı.

2.3.ULUYÖRÜK'TE TARIM ALANLARI VE TARIM

Osmanlı Devleti'nde konar-göçer grupların yaylak-kışlak hayatları, hayvancılık üzerine inşâ edilmişti. Bu sebeple hayat tarzları onların ziraatla uğraşmalarına pek müsait değildi. Buna rağmen, konar-göçer reaya, yaylak ve kışlaklarında az miktarlarda ve basit diyebileceğimiz tarzda çiftçilik de yapmışlardır.¹¹²⁷ Yaptıkları çiftçiliğin temelini, hububat ekimi meydana getirmektedir. En önemli hububatları ise arpa ve buğdaydır.

Arpa, az rutubetli, çok sıcak ve soğuk yerlerde de yetişebilen oldukça dayanıklı bir bitkidir ve Türk kavimlerinin yayıldığı her bölgede görülmektedir. Önceleri insanların da çoklukla tükettiği bir yiyecek olan arpa, daha sonra sadece hayvanlar için üretilen bir hububat haline gelmişti.¹¹²⁸ Hayvanlar için çok besleyici olan arpayı konar-göçer toplulukları da bol miktarda ekip biçmişlerdir.

Buğday ise yiyecek kültürünün ana maddesidir. Ortaasya'nın en soğuk ve elverişsiz bölgelerinde oturan Türk kavimleri tarafından bile ekilen buğdayın adı Ortaasya'dan günümüze kadar hiç değişmeden gelmişti. Özellikle Batı Türkleri tarafından yaygın olarak kullanılan buğdaydan elde edilen bulgur, döğme, kavut, kavurga, un ve yarma, Türkler'in yemek kültüründe mühim bir yere sahipti.¹¹²⁹ Bununla birlikte, hububattan devlet tarafından alınan vergiler onu mâlî açıdan da değerli kılmıştı. Bunlara ilaveten hububatın askeri bakımdan da önemi büyüktür. Zira devletin müdafaasının en esaslı dayanağı olan askeri gücünün, en temel unsurlarından biri hububattır. Orduyu oluşturan insan gücünün ve ordudaki hayvanların beslenmesi için de hububat şarttır.¹¹³⁰

Konar-göçer reaya hayvancılık yanında zahire/hububat ürünleriyle de zaman zaman yerleşik ahaliye ve orduya destek vermişti. Gurre-i M 984'te (31 Mart 1576) Uluyörük'e tâbi kazalardan olan Yüzdepâre'ye İstanbul'dan 100 deve ile Arak adlı kişi gönderilmişti. İstanbul'a zahire getirmek üzere yola çıkan bu kişiye yollarda müdahale

¹¹²⁴ BOA, MAD, nr. 5120, s. 14.

¹¹²⁵ BOA, MAD, nr. 911, s. 25.

¹¹²⁶ BOA, MAD, nr. 9481, s. 14.

¹¹²⁷ Cengiz Orhonlu, *Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, İstanbul 1963, s. 19.

¹¹²⁸ Bahaeddin Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş* 2, Ankara 1978, s. 143-150.

¹¹²⁹ Bahaeddin Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, s. 159-163.

¹¹³⁰ Lütfi Güçer, *XVI-XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964, s. 40.

edilmemesi hususunda emir yazılması,¹¹³¹ kezâ 9 Nisan 1585'te Kastamonu'dan hareket eden ordu için Kastamonu-Amasya yolunda tayin edilen menzillerin güzergâhında bulunan Uluyörük'e tâbi bir kısım cemaatlerin de içinde bulunduğu Ortapâre kazasından da 3.078 kile un ve arpanın talep edilmesi üzerine bu talebin bir kısmının karşılanması¹¹³² bu durumlara misal teşkil etmekteydi.

Uluyörük'e tâbi cemaatler de hayvancılığın yanında yaptıkları ziraa faaliyetlerin temelini yine hububat ürünleri teşkil etmişti. Rum Eyaleti'nde perakende Uluyörük Etrâki adlı cemaatler çiftçilikle uğraşanlar arasındaydılar. Cemaatler, 859'da (1454-55) bulundukları köy ve mezralarda temeli hububata dayalı basit düzeyde ziraî faaliyetlerde bulunuyorlardı. Söz konusu tarihte Uluyörük Etrâki, tarımsal faaliyetleri neticesinde toplam 259 müd buğday ile 189 müd arpa vergilendirilmişti.¹¹³³

890'da (1585-86) aynı cemaatin tarımsal faaliyetler sebebiyle vergiye tâbi tutulan buğday miktarı 137 müd, arpa miktarı 75 müddü. Ayrıca bu dönemde bir miktar ceviz ile bağ, bostan mahsülleri de vergilendirilmişti.¹¹³⁴ 926'da (1519-20) Uluyörük Etrâki, ziraatleri neticesinde 22 müd buğday ile 16 müd arpa elde etmişti. Bahsi geçen tarihte az miktarda meyvecilikle de uğraşmışlardır.¹¹³⁵ 982'de (1574-75) ise tarımsal faaliyetler neticesinde Uluyörük Etraki cemaatlerinden 44,9 müd buğdayları, 34 müd arpaları, 2,15 müd burçakları vergiye tâbiydi. Ayrıca miktarı belirtilmeyen nohut için de 45 akçe, meyve için 100 akçe vergi tayin edilmişti.¹¹³⁶

890'da (1485-86) Etrâk-i Yörük-i Büzürg adıyla bölükler halinde kaydedilen Rum Eyaleti'ndeki Uluyörük'e tâbi cemaatlerin vergilerinin tamamı Şehzâde Hâsları'na dâhildi. Bu tarihte Uluyörük'ün vergileri arasında tarımsal ürünlere ait vergiler yer almamıştır.¹¹³⁷ Yine aynı dönemde idari olarak Uluyörük'e bağlı olup mâlî olarak Uluyörük'ün dışında bulunan İnallı Etrâki'ne mensup cemaatlerin vergileri arasında da ziraî ürünlere ait vergiler yer almamıştı.¹¹³⁸ Muhtemelen bu dönemde cemaatler yalnızca kendilerine yetecek miktarda tarımsal faaliyetlerde bulunuyorlardı.

¹¹³¹ MD, nr. 27, s. 359, hk. 857.

¹¹³² Lütü Güçer, *Hububat Meselesi*, s. 118, 119.

¹¹³³ Bk. Tablo 2.1.

¹¹³⁴ Bk. Tablo 2.2.

¹¹³⁵ Bk. Tablo 2.3.

¹¹³⁶ Bk. Tablo 2.4.

¹¹³⁷ BOA, TD, nr. 19, s. 347-401.

¹¹³⁸ BOA, TD, nr. 19, s. 402-405.

926'da (1519-20) yine bölükler halinde bulunan Etrâk-i Yörük-i Büzürg'e tâbi olan Uluyörük cemaatlerinin vergileri arasında tarımsal ürünlere ait vergiler yer almamıştı. Ancak bazı bölüklerin ekinlik olarak kullandıkları mezraların belirtilmesinden az da olsa tarımsal faaliyetlerde de bulundukları tespit edilmiştir. Bunlardan biri Ballı adlı bölüktü. Ballı bölüğü, 926'da (1519-20) 13 mezrayı ekinlik olarak kullanmıştı. Ancak bu mezralardaki ürünler ve vergiler konusunda elimizde bilgi mevcut değildir. Kuvvetle muhtemel, bu dönemde mezraları kendi ihtiyaçları için ekip biçmişlerdi. Ancak aynı bölüğe, 937'de (1530-31) Karahisar-ı Demirle kazasında ekinlik olarak kullandığı 13 mezra için 7.429 akçe vergi yazılıydı. Bu vergiler arasında zirai mahsullere ait vergiler de olmalıdır. Yine Ballu bölüğüne 973'te (1565-66) ekinlik olarak kullandığı mezralardaki üretimleri için 13.096 akçe, 984'te (1576-77) ise 19.050 akçe vergi yazılıydı.¹¹³⁹

Tablo 2.74. Ballı Bölüğü 926 (1519-20) Ekinlik Olarak Kullandığı Mezralar Tablosu

Kışlak Adı	Ekinlik Adı
Balluoğlu kışlağı	Mezraa-i Balluoğlu haric ez-defter mezkûr cemaatin ekinliği behresi tımardır
Tımarlu kışlağı	Mezraa-i Tımarlu haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler behresi tımardır
Karaağaç kışlağı	Mezraa-i Karaağaç haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler behresi tımardır
Kavlaklu/Kulaklu kışlağı	Mezraa-i Kavlaklu haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler behresi tımardır
Kozculu kışlağı	Mezraa-i Kozculu haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler behresi tımardır
Kemallü kışlağı tâbi-i Katar	Mezraa-i Kemallü haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
Saraycık kışlağı tâbi-i Katar	Mezraa-i Saraycık tâbi-i Katar haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
Halaclar kışlağı	Mezraa-i Halaclar tâbi-i Katar haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
Apardı kışlağı tâbi-i Katar	Mezraa-i Apardı tâbi-i Katar haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
Karaali kışlağı	Mezraa-i Karaali tâbi-i Katar haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
İshakhacı kışlağı tâbi-i Katar	Karye-i İshak Hacı tâbi-i Katar haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
Âdillü kışlağı	Mezraa-i Âdillü tâbi-i Katar haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler
Kışlak-ı Hüseyin Hacılu tâbi-i Katar	-

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 476-481.

937'de (1530-31) Ballu bölüğüne Karaağaç, Arıflü, Kavlaklu, Kemallü, Halaclar, Apardı, Karaali, İshakhacılu, Kırkkavak, Timurören, Gölcügüzviranı ve Kayaburnu adlı mezralar kayıtlıydı. Bu mezraların tamamı Karahisar-ı Demirli'ye bağlıydı. Söz konusu mezralara takdir edilen vergi miktarı 7.429 akçeydi.¹¹⁴⁰ Bu devirde Katar'a bağlı olan mezraalar kaydedilmemişti. Karahisar-ı Demirli'ye tâbi olan Arıflü, Kırkkavak,

¹¹³⁹ Bk. Vergiler bölümü.

¹¹⁴⁰ BOA, TD, nr. 387, s. 422.

Timurardılı, Gölcüğüz, Kayaburnu mezraları ise bu dönemde yeni kayıtlıydı. Söz konusu mezralar nüfus artışına bağlı olarak yeni açılmış ekinlik alanları olmalıdır.

Tablo 2.75. Ballı Bölüğüne Bağlı Mezralar Tablosu 937 (1530-31)

Mezra adı	Hâsıl
Karaağaç Mezrası	190
Arıflü Mezrası	299
Kavlaklu Mezrası	750
Kemallü Mezrası	750
Halacılar Mezrası	710
Apardı Mezrası	360
Karaali Mezrası	450
İshakhacılı Mezrası	420
Kırkavak Mezrası	-
Timur Ardılı Mezrası	-
Gölcüğüzvıranı Mezrası	-
Kayaburnu Mezrası	-
	Hâsıl-ı mezari-i dört: 3500
Toplam 12 mezraa.	7.429

Kaynak: BOA, TD, nr. 387, s. 422.

973'te (1565-66) Ballı bölüğü cemaatlerinin Karahisar-ı Demirli'de ekinlik olarak kullandıkları mezraların sayısı 14'tü. Mezraların adları Balluoğlu, Karaca Ağca, Gazilü, Kavlaklu, Kemallü, Halacılar, Apardı, Karaali, İshak Hacılı, Saraycık, Kırkavak, Timur Gediği, Gölcüğüzvıranı ve Kayaburnu'ydu. Söz konusu 14 mezraya tarımsal faaliyetten dolayı toplam 13.096 akçe vergi takdir edilmişti.¹¹⁴¹

984'te (1576-77) Ballı bölüğü cemaatlerinin ekip biçtikleri yerlerin sayısı 15'ti. Bu dönemde söz konusu yerlerin 1'i kışlak, diğerleri ise mezraa adıyla kayıtlıydı. Bu yerler Balluoğlu kışlağı, Karaağaç diğer adıyla Hacılar, Tımarlu, Karaalilü, Saraycıklı, Kemallü, İshakhacı, Âdillü, Kozculu, Hüseyinlü, Avcılar, Halacı, Apardı, Kavlaklu ve Yenice mezraalardı. Bahse konu kışlak ve mezralardaki cemaatlere tarımsal faaliyetlere mukabil 19.050 akçe vergi takdir edilmişti.¹¹⁴² Timuardı, Gölcüğüzvıranı, Kırkavak, Kayaburnu ve Arıflü mezraaları ise bu dönemde kayıtlı değildi.

¹¹⁴¹ BOA, TD, nr. 444, s. 335.

¹¹⁴² TKA.TD, nr. 54, vr. 251a-b. Bu hususta yapılan başka bir çalışmada bu meblağ 18.650 okunmuştur (Davut Şahbaz, *Ulu Yörük Teşekkülleri*, s. 73).

Tablo 2.76. Ballı Bölüğünün Kullandığı Mezralar Tablosu 984 (1576-77)

Kışlak /Mezra adı		Hâsıl
Kışlak-ı Balluoğlu kışlağı	Cemâ'at-i mezbûre zirâat eder	1200
Karacaagaç nam-ı diğer Hacılar Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	400
Timarlu Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:2500
Karaalilü Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:1200
Saraycıklı Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:2000
Kemallü Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:1000
İshakhacı Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:1000
Âdillü Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder.	Hâsıl: 150
Korculu/Kozculu Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder.	Hâsıl ma'a'r-rüsum:1700
Hüseyinlü Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:2.200
Avcılar Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:1.050
Halacılı Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:700
Apardı Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:2500
Kavlaklı Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl:750
Yenice Mezrası	Ballu cemaati ziraat eder	Hâsıl ma'a'r-rüsum:700
Toplam		19.050

Kaynak: TKG.TD, nr. 54, vr. 251a-b.

Uluyörük cemaatlerinden İnallı Etrâki'nin bazı cemaatleri de 926'da (1519-20) tarımsal faaliyetlerde bulunuyorlardı. Bu zamanda İnallı Etrâkinin tarımsal faaliyetleri neticesinde 68,5 müd buğdayları, 39 müd arpaları ve 60 vukiyye pamukları vergilendirilmişti.¹¹⁴³

926'da (1519-20) tarımla uğraşan Uluyörük bölüklerinden bir başkası Ulukamanlı bölüğü cemaatleriydi. Cemaatlerin ürün miktarları belli değildi ancak kullandıkları mezralar belirtilmişti.¹¹⁴⁴

Tablo 2.77. Ulukamanlı Bölüğü 926'da (1519-20) Mezralar Tablosu

Kışlak	Mezraa
Yaycılar kışlağı	Mezra-i Hatab, Tâbi-i Kırşehir, mezkûr cemaat ekerler. Mezraa-i Ağuluöyük ve Yazıkınık, mezkûr cemaat ziraat ederler. Ağcain halkı dahi ekerler.
Seyfelü kışlağı (Kurugöllü)	Mezra-i Seyfelü ve Meşelik tâbi-i Malya, mezkûr cemaat eker.
Cüce kışlağı (Kurugöllü)	Mezra-i Cüce tâbi-i Malya.

¹¹⁴³ Bk. Tablo 2.60.

¹¹⁴⁴ BOA, TD, nr. 19, s. 489-497.

Galebe kışlağı (Kurugöllü)	Mezraa-i Galebe tâbi-i Kırşehri mezkûr cemaat ve Emlak cemaati ekerler.
Yeniceköy kışlağı (Karagöllü)	Mezraa-i Yenice tâbi-i Malya, mezkûr cemaat ve Dilkü ve Gönü cemaatleri ekerler.
Yassı (Ağcaköy) kışlağı (kurugöllü)	Mezraa-i Yassıkışla nâm-ı diğer Ağcaköy mezkûr cemaatin ekinliğiydi.
Karahasun kışlağı	-
Musagiz kışlağı	-
Yenice-i diğer kışlağı	-
Çatalin ve Tabbağ Hasan kışlağı	-
Lengerağılı kışlağı (Kurugöllü)	Mezraa-i Lengerağılı haric ez-defter mezkûr cemaat ekerler.
İkikula kışlağı	-
Ağcakilise kışlağı	-
Küçük yakacak kışlağı	-
Kayaini ve Avunduk kışlağı	Mezraa-i Güvendik tâbi-i Kızılöz mezkûr cemaatle Kalenderler cemaat ve dahi bazı cemaatlerin ekinliğidir.
Karacakaya kışlağı	Mezraa-i Karacakaya mezkûrlar ekerler.
Ziyaretağılı kışlağı (Kurugöllü)	Mezraa-i Ağcaöz tâbi-i Göçargun maa Taşahur mezkûr cemaat bazı Aksakal cemaat ile bile ekerler.
Ağcain kışlağı	-
Hasanpınarı kışlağı (Kurugöllü)	Mezraa-i Yundpınarı 333ariç-ez-defter mezkûr cemaat ekerler.
Haramipınarı (Avcıcağılı) kışlağı	Mezraa-i Sülekbük, İkikulu mezkûr cemaat ekerler Bayacık kışlası cemaati dahi eker.
Kızılcaın kışlağı (Kurugöllü)	Mezraa-i Başköy tâbi-i Malya mezkûr cemaat dahi ekerler. Mezra-i Cibaladaş tâbi-i Malya haric ez-defter.
Arablar ve Kilidcik kışlağı	Mezraa-i Bazarcıköyüğü tâbi-i Malya mezkûr cemaat ekerler.
Şenhalil? cemaati Mezraası (Karagöllü)	-
Aydoğmuş cemaati	Mezraa-i Seleklü 333/ hariçten dahi yüzdecı. Kurugöllü cemaati dahi ekerlermiş.

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 489-497.

Karakeçili bölüğüne bağlı cemaatler de 926'da (1519-20) tarımla meşguldüler. Bir gurup Karakeçili cemaati bu zamanda Kırşehri'e bağlı Çiçekdağı nahiyesinde kışlayıp ziraatla da meşgul bulunuyordu. Tarımla uğraşan Karakeçili cemaati 23 nüfustu ancak ürünler ve takdir edilen vergiler belirtilmemişti.¹¹⁴⁵

Tablo 2.78. Karakeçili Bölüğünün 926 (1519-20) Tarihinde Kullandığı Mezralar Tablosu

Kışlak / Cemaat adı	Mezra Adı
Yassı kışlağı	Ahutaş Mezrası
Sufiler kışlağı	Sufiler Mezrası tâbi-i Budaközü
Esençay kışlağı	Esençay Mezrası tâbi-i Budaközü
Merdanevrani kışlağı	Merdanevrani mezrası
Dilküçayı kışlağı	Dilküçayı mezrası tâbi-i Budaközü
Göçeriobası kışlağı	Göçeriobası Mezrası tâbi-i Budaközü

¹¹⁴⁵ BOA, TD, nr. 79, s. 473.

Osmanhacı cemaati kışlağı	Osmanhacı Mezrası tâbi-i Budaközü
Resullu (Saku Argı) kışlağı	Resullu Mezrası tâbi-i Budaközü
Timurşeyhayağında (Eskicisülüsufi) kışlağı	Timurşeyhayağında (Eskicisülüsufi) Mezrası
Ekinlü cemaati	Ekinlü Mezrası tâbi-i Çiçekdağı / Kırşehir

Kaynak: BOA. TD, nr. 79, s. 470-473.

959'da (1551-52) Şehzâde Mustafa'ya ait hâslar arasında olan Rum Vilayeti'ndeki Uluyörük'ün yıllık gelirinin 532.680 akçeden 283.838'ye gerilemesi üzerine bunun sebebi Uluyörük'e sorulmuştu. Onlar da gelirlerinin çoğunluğunu koyun besleyerek elde ettiklerini, koyunlarının afet sebebiyle telef olduğunu ve yenilerini almaya da güçlerinin yetmediğini ifade etmişlerdi. Bunun üzerine Uluyörük'ten yaylak ve kışlak yerlerinde bulunan mera yerlerini ekip biçmeleri ve Şehzâde Mustafa'nın H. 959 senesine ait gelirlerinden eksik meblağı olan 45.358 akçeyi, ziraî mahsullere ait gelirlerle tamamlamaları istenmişti.¹¹⁴⁶ Bu emirden sonra Uluyörük cemaatlerinin bir kısmı ziraî üretime ağırlık vermişlerdi. Bu durum 967'de (1559-60) yapılan tahrirlere yansımıştı. Buna göre Uluyörük'ün bazı cemaatleri azımsanamayacak derecede tarımsal faaliyetlerde bulunuyorlardı. Bu cemaatler arasında Karakeçili, Tat ve Çungar bölüklerine mensup cemaatler yoğunluktadır. Daha önce hayvancılıkla alakalı bölümde de bahsedildiği şekilde, bölüklerin koyun sayılarında 926 (1519-20) ile 983 (1575-76) arasında ciddi oranda azalma meydana gelmişti. Bahsi geçen afet, en çok bu bölükleri etkilemiş olmalıdır. Bu cemaatlerle birlikte yine Uluyörük'e kayıtlı Şarkîpâre, Ortapâre, İnallu ve Peniryemez adlı cemaatlerle sadece Uluyörük cemaati adıyla kaydedilen bazı cemaatler de bulundukları yerleri kışlak ve ekinlik alanı olarak kullanmaktaydılar.¹¹⁴⁷ Cemaatlerin bu dönemdeki tarımsal faaliyetlerini ağırlıklı olarak buğday ve arpa ziraati meydana getimekteydi. Bunun yanında daha az miktarda pamuk, keten, kendir ziraatiyle sebze tarımı ve besledikleri hayvanları için ot ekip biçmek de cemaatlerin tarımsal faaliyetlerindendi. 967'de (1559-60) Uluyörük'e tâbi tarımla uğraşan cemaatler ve bu cemaatler ait tarım ürünleri ve miktarları şunlardır:

Uluyörük'e tâbi Karakeçili bölüğüne tâbi bazı cemaatler, 967'de (1559-60) Budaközü, Sorkun ve Bozok'a tâbi çeşitli köy ve mezralarda arpa, buğday, pamuk, bostan ve piyaz tarımıyla meşgul olmuşlardı. Bu tarihte Karakeçili cemaatleri tarımsal faaliyetleri neticesinde toplam 139 müd buğdaylarıyla 71 müd arpaları

¹¹⁴⁶ TSMK, Koşuşlar 888, vr. 199b, hk. 2.

¹¹⁴⁷ BOA, TD, nr. 322, s. 64, 95, 106, 133, 136, 137, 142, 144, 145, 151, 169, 170, 177, 188, 192, 208, 222, 226, 227.

vergilendirilmişti.¹¹⁴⁸ Vergi miktarı buğday için 13.900 akçe, arpa için 5.680 akçeydi. İlave olarak cemaate 814 akçe pamuk ile 370 akçe bostan ve piyaz vergisi de yazılmıştı. Ancak pamuk ile bostan ve piyazın miktarı yazılı değildi. Tarımsal faaliyetlere mukabil Karakeçili cemaati toplam 20.764 akçe vergi ödemişti.¹¹⁴⁹ Söz konusu tarımsal faaliyetlere, Karakeçili cemaatlerinin başka cemaatlerle birlikte yaptıkları ve miktarları belli olmayan tarım ürünlerine ait vergileriyle, hayvanları için ekip biçtikleri ot vergileri dâhil değildi.

Uluayörük'ün Tatlı/Tat bölüğü mensubu bazı cemaatleri de 967'de (1559-60) Budaközü, Sorkun ve Bozok'a tâbi çeşitli köy ve mezralarda ziraî faaliyetlerde bulunan cemaatlerdendi. Bu cemaatlerin de ziraî faaliyetleri, ağırlıklı olarak buğday ve arpa tarımıydı. İlâveten cemaat, az miktarda keten ve kendir de ekip biçmişti. Söz konusu zamanda Tat cemaatleri, tarımsal faaliyetleri neticesinde toplam 64 müd ve 6 kile buğday ile 36 müd ve 18 kile arpa vergilendirilmişti. Vergi miktarı, buğday için 6.430 akçe, arpa için 2.952 akçeydi. Ayrıca keten ve kendir üretimi için de 45 akçe vergi yazılıydı. Söz konusu dönemdeki vergilere -cemaatin hayvanları için ekip biçtiği ot/çayır ve başka cemaatlerle birlikte ortak yaptığı tarımsal faaliyetler sonucu toplam 9.427 akçe vergi takdir edilmişti.¹¹⁵⁰

Uluayörük'e tâbi Çungar bölüğü mensubu cemaatlerin 967'de (1559-60) Budaközü, Sorkun ve Bozok'taki tarımsal faaliyetleri de temel olarak buğday ve arpa tarımına dayanıyordu. İlave olarak az miktarda da keten ve kendir tarımı da söz konusuydu. Çungar bölüğünün tarımsal faaliyetleri neticesinde 59 müd ve 4 kile buğday, 28 müd ve 1,5 kile arpa vergiye tâbi tutulmuştu. Vergi miktarı buğday için 5.920 akçe, arpa için 2.246 akçeydi. Cemaate ayrıca 40 akçe de keten ve kendir vergisi yazılmıştı. Çungar cemaatin tarımsal faaliyetleri için toplam ödediği vergi 8.256 akçeydi. Bu meblağa, cemaatin başka cemaatlerle ortak olarak yaptığı tarımsal faaliyetlerin vergileri ve hayvanları için ekip biçtikleri otun vergileri dâhil değildi.¹¹⁵¹

Budaközü, Sorkun ve Bozok'a bağlı çeşitli köy ve mezraları kışlak ve ekinlik mahalli olarak kullanan cemaatler arasında adı yalnızca "Uluayörük" adıyla kaydedilen bazı cemaatler de mevcuttu. 967'de (1559-60) kaydedilen bu cemaatler, Uluayörük'e

¹¹⁴⁸ Üretilen hububatın tam miktarını hesaplamak için vergilendirilen miktarı 5 ile çarpmak gerekmektedir. Çünkü Rum Vilayeti'nde öşür miktarı beşte bir oranda uygulanmaktaydı (Bahaeddin Yediyıldız, *Ordu Kazası Sosyal Tarihi (1455-1613)*, Ankara 1985, s. 118).

¹¹⁴⁹ BOA, TD, nr. 322, s. 30, 45, 52, 56-58, 93, 233.

¹¹⁵⁰ BOA, TD, nr. 322, s. 130, 137. 141, 168, 169, 176, 178, 210, 219, 220, 222.

¹¹⁵¹ BOA, TD, nr. 322, s. 31, 169, 185, 201, 202, 208, 211, 218.

kayıtlı herhangi bir bölüğe ait olmalılar ancak tahrir esnasında sadece Uluyörük adıyla yazılmışlardı. Bu cemaatler arpa ve buğday tarımıyla meşguldüler. Bununla birlikte pamuk, keten ve sebze yetiştiriciliği de yapıyorlardı. Cemaatlerin tarımsal faaliyetlerine karşılık 99 müd buğday ile 48,5 müd ve 1 kile arpa vergiye tâbi tutulmuştu. Takdir edilen vergi miktarı buğday için 9.900 akçe arpa için 3.884 akçeydi. Ayrıca pamuk tarımı için 400 akçe, keten ve kendir tarımı için 160 akçe ve sebze üretimi için de 15 akçe vergi yazılıydı. Cemaatin tarımsal ürün vergisi toplam 14.359 akçeydi.¹¹⁵²

967'de (1559-60) Budaközü, Sorkun ve Bozok'ta hem kışlayıp hem de tarımsal faaliyetlerle uğraşan cemaatlerden biri de Uluyörük'e tâbi Şarkîpâre cemaatiydi. Şarkîpâre cemaatinin hububat ekiminden, 8 müd buğday ve 17 müd ve 7 kile arpaları vergilendirilmişti. Vergi miktarı buğday için 800 akçe, arpa için 1.388 akçeydi.¹¹⁵³

Ortapâre cemaati de 967'de (1559-60) Budaközü, Sorkun ve Bozok'ta hem kışlayıp hem de tarımla meşgul olan Uluyörük'e tâbi cemaatler arasındaydı. Cemaatin hububat tarımı neticesinedan 24 müd buğdaylarıyla 11 müd arpaları vergiye tâbi tutulmuştu. Vergi miktarı buğday için 2.400 akçe, arpa için 880 akçe, toplamda ise 3.280 akçeydi.¹¹⁵⁴

Uluyörük'e tâbi Peniryemez adlı cemaat de Budaközü, Sorkun ve Bozok'da hem kışlayan hem de basit tarımsal faaliyetlerde bulunan cemaatler arasındaydı. 967'de (1559-60) Peniryemez adlı cemaatin 20 müd buğdayları ve 15 müd arpaları vergilendirilmişti. Vergi miktarı buğday için 2.000 akçe arpa için 1.200 akçeydi.¹¹⁵⁵

Tablo 2.79. Uluyörük Cemaatleri 967 (1559-60) Tarihli Tarımsal Faaliyetleri Ürün ve Vergi Tablosu

Cemaat Adı	Buğday müd/vergi	Arpa müd/vergi	Pamuk /vergi	Keten Kendir ve Kenevir /vergi	Bostan ve Piyaz /vergi	Hâsıl
Karakeçili	139 / 13.900	71 / 5680	814	-	370	20.764
Tat	64 müd + 6 kile / 6430	36 müd +18 kile /2952	-	45	-	9.427
Çungar	59 müd + 4 kile / 5920	28 müd +1.5 kile / 2246	50	40	-	8.256
Uluyörük	99 / 9900	48,5 müd +1 kile/ 3884	400	160	15	14.359
Şarkîpâre	8 / 800	17 müd + 7 kile / 1388	-	-	-	2.188

¹¹⁵² BOA, TD, nr. 322, s. 32, 69, 95, 136, 177, 222, 226.

¹¹⁵³ BOA, TD, nr. 322, s. 137, 142, 208, 227.

¹¹⁵⁴ BOA, TD, nr. 322, s. 137, 192.

¹¹⁵⁵ BOA, TD, nr. 322, s. 144.

Ortapâre	24 / 2400	11 / 880	-	-	-	3280
Peniriyemez	20 / 2000	15 / 1200	-	-	-	3200
Toplam	413,5 müd/ 41.350	227,5 müd + 7.5 kile/ 18.230	1264	245	385	61.474

Kaynak: BOA, TD, nr. 322, s. 30, 31, 32, 45, 52, 56-58, 69, 93, 95, 98, 106, 123, 128, 130, 136, 137, 141, 142, 144, 168, 169, 176-178, 185, 192, 201, 202, 208, 210, 211, 218, 219, 220, 222, 226, 227, 233.

Uluyörük'e tâbi olan ve 967'de tarımsal faaliyetlerde bulunan cemaatler aynı bölgelerde 982'de (1574-75) de tarımsal faaliyetlerde bulunuyorlardı. Buna göre Karakeçili cemaatlerinin Budaközü ve Sorkun bölgelerinde 982'de (1574-75) yaptıkları tarımsal faaliyetler neticesinde 2.762 kile (138,1 müd) buğdayları, 2.485 kile (124.25 müd) arpaları, 5 kile (0,25 müd) nohutları vergilendirilmişti. Bunlara ilaveten pamuk tarımı ve bostan yetiştiriciliği de yapılmıştı. Ancak yetiştirilen pamuk ve bostanın miktarı belli değildi. Tayin edilen vergi miktarı buğday için 13.810 akçe, arpa için 9.940 akçe, pamuk için 2.099 akçe, si bostan mahsülleri için 558 akçe ve nohut için 25 akçe olmak üzere toplam 26.482 akçeydi. Bu meblağa, cemaatin başkalarıyla ortak yaptıkları faaliyetlerden elde edilen ürünler ve bunlara ait vergiler dâhil değildi.¹¹⁵⁶

Karakeçili cemaatinin ektiği tarımsal ürünlere ilave olarak bu dönemde az miktarda nohut da eklenmişti. Bir önceki dönemle kıyaslandığında cemaatin vergilendirilen buğday miktarı 139 müdden 138.1'e gerilemişti. Vergilendirilen arpa miktarı ise 71 müdden 124.25 müde yükselmışti. Ayrıca bir önceki pamuk için 814 akçe vergi tayin edilirken dönemde bu miktar 2.099 akçeye yükselmışti. Bir önceki devirde 370 akçe olan bostan ve piyaz vergisi bu dönemde 558 akçeydi. Genel toplama göre bu dönemde tarımsal ürünlere ait vergi gelirlerinde %27 oranında bir artış meydana gelmişti.

Çungar cemaatlerinin Budaközü ve Sorkun'da 982'de (1574-75) yaptıkları tarımsal faaliyetler hububat, pamuk, keten ve kendir ziraatine dayanmaktaydı. Cemaatin ziraî faaliyetlerini neticesinde 2.267 kile (113.35 müd) buğdayları ve 1.464 kile (73.2 müd) arpaları vergilendirilmişti. Pamuk, keten ve kendire ait miktar ise yazılı değildi. Vergi miktarı buğday için 11.335 akçe, arpa için 5.856 akçe, pamuk için 250, keten ve kenevir için 170 olmak üzere toplamda 17.611 akçeydi. Bu meblağa, başka cemaatlerle yapılan ve miktarları belli olmayan mahsuller dâhil değildi.¹¹⁵⁷ Bir önceki döneme kıyasen cemaatin vergilendirilen buğday miktarı 59 müdden 113 müd'e, arpa miktarı 28 müdden 73 müd'e yükselmışti. Ayrıca bir önceki devirde vergilendirilen pamuk 50 akçelik iken bu zamanda 250 akçeye yükselmışti. Keten ve kendire ait vergi ise 40

¹¹⁵⁶ TKA.TD, nr. 179, vr. 86a, 96b, 97a-b, 100b, 103a, 104b, 127b.

¹¹⁵⁷ TKA.TD, nr. 179, vr. 86a-b, 176b, 187a, 196b, 200b, 202a, 206b.

akçeden 170 akçeye çıkmıştı. Döneme ait toplam tarımsal ürün vergileri 8.250 akçeden 17.611 akçeye yükselmişti. Bu da ziraî faaliyetlerden elde vergilerde %113 oranında bir artışı.

Adı yalnızca Uluyörük olarak kaydedilen cemaatlerin 982'de (1574-75) Budaközü ve Sorkun bölgelerindeki ziraî ürünlerinin temelini yine hububat meydana getimişti. Ayrıca pamuk, keten, kendir ve az miktarda burçak ekimi de söz konusuydu. Bu tarihte ziraî faaliyetler neticesinde Uluyörük cemaatinin 1.338 kile (66.9 müd) buğdayları, 687 kile (34.35 müd) arpaları, 6 kile (0.3 müd) burçakları vergiye tâbiydi. Vergi miktarı buğday için 6.690, arpa için 2.748, burçak için 24 akçeydi. Zikredilen meblağa ilaveten miktarı belli olmayan pamuk için 590, keten ve kendir için 93, bostan mahsulleri için de 170 akçe vergi daha takdir edilmişti. Döneminde cemaatin tarımsal ürünlerine takdir edilen vergi miktarı toplam 10.315 akçeydi.¹¹⁵⁸ Bir önceki döneme kıyasen cemaatin vergilendirilen buğday miktarı 99 müdden 66 müd'e, arpa 48 müdden 34 müde gerilemişti. Bir önceki dönemde ekilmeyen burçaktan bu dönemde sadece 0.3 müdü vergilendirilmişti. Pamuk'a takdir edilen vergi miktarı ise 400 akçeden 590 akçeye yükselmiş, keten ve kendire ait vergi miktarı ise 160 akçeden 93 akçeye gerilemişti. Bostan mahsülüne bir önceki devirde 15 akçelik vergi yazılmışken bu devirde hiç vergi takdir edilmemişti. Cemaate ait toplam ziraî ürünlere ait vergiler 14.359 akçeden 10.315 akçeye gerilemişti. Bu da tarımsal ürün vergilerinde %28 oranında bir azalmaydı.

Tat cemaatinin 982'de (1574-75) Budaközü ve Sorkun'daki ziraî faaliyetlerinin temelini yine hububat teşkil ediyordu. Bunun yanında bir miktar keten ve kendir ile bostan zirati de mevcuttu. Bu tarihte cemaatin zirai faaliyetleri neticesinde vergiye tâbi tutulan buğday miktarı 2.602 kile (130.1 müd), arpa miktarı ise 799 kile (39.95 müd)'ydi. Takdir edilen vergi ise buğday için 13.010 akçe, arpa için 3.196 akçeydi. Bunun yanında miktarı belli olmayan keten ve kendir için 294, bostan ürünleri için ise 56 akçe ilave vergi de söz konusuydu. Cemaatin bu devirdeki ziraî faaliyetlerine mukabil ödediği vergi miktarı toplam 16.556 akçeydi.¹¹⁵⁹ Bir önceki döneme kıyaslandığında Tat cemaatinin vergiye tâbi tutulan buğday miktarı 64 müdden 130 müde, arpa miktarı 36 müdden 39 müde yükselmişti. Bir önceki dönemde sadece 45 akçe vergi takdir edilen keten ve kendir ziraati için bu devirde 294 akçe vergi takdir edilmişti. Ayrıca bir önceki dönemde olmayan bostan mahsülü için bu dönemde 56 akçe vergi yazılmıştı. Cemaatin ödediği

¹¹⁵⁸ TKA.TD, nr. 179, vr. 112a, 129b, 135b, 182a, 209a.

¹¹⁵⁹ TKA.TD, nr. 179, vr. 152a, 154b, 155b, 176a-b, 181a, 182a, 201b, 209a.

toplam vergi miktarı ise 9.427 akçeden 16.556 akçeye yükselmişti. Bu da ziraî ürünlerden elde edilen vergiside %75 oranında bir artış demektir.

Uluyörük'e tâbi Ortapâre adlı cemaatlerin de 982'deki (1574-75) zirai ürünlerinin esasını yine hububat üretimi meydana getiriyordu. Cemaatin bu tarihteki vergilendirilen buğday miktarı 500 kile (25 müd), arpa miktarı ise 541 kile (27.05 müd)'ydi. Takdir edilen vergi miktarı ise buğday için 2.500 akçe, arpa için 2.174 akçeydi. Ayrıca Ortapâre cemaatine keten ve kendir için 54 akçe vergi takdir edilmişti. Cemaatin bu dönemde ödediği toplam vergi 4.728 akçeydi.¹¹⁶⁰ Bir önceki dönemle kıyaslarsak cemaatin vergiye tâbi tutulan buğday miktarı 1 müd artarak 24 müdden 25 müde, arpa miktarı ise 11 müdden 27 müde yükselmişti. Bir önceki zamanda mevcut olmayan keten ve kendir ziraatından bu dönemde cemaate 54 akçe vergi takdir edilmişti. Cemaatin vergilendirilen mahsullerinden elde edilen gelir miktarı 3.280 akçeden 4.728 akçeye yükselmişti. Bu durum vergi gelirlerinde %44 oranında bir artışı.

Budaközü ve Sorkun'a tâbi köy ve mezralarda 982'de (1574-75) hem kışlayıp hem de ziraatle meşgul olan cemaatlerden bir başkası Uluyörük'e tâbi Şarkîpâre adlı cemaatti. Bu devirde cemaatin temel zirai faaliyeti yine hububat tarımıdır. Hububat tarımının yanında az miktarda keten ve kendir ziraati de söz konusuydu. Şarkîpâre cemaatinin ürettiği buğdayın 544 kilesi (27.2 müd) arpanın ise 324 kilesi (16.2 müd) vergilendirilmişti. Vergi miktarı buğday için 2.720 akçe, arpa için 1.296 akçeydi. Cemaate keten ve kendir için ise 87 akçe vergi yazılmıştı. Döneme ait tarımsal faaliyetlere ait vergilerin toplamı 4.103 akçeydi.¹¹⁶¹ 967 (1559-60) dönemine kıyasen Şarkîpâre cemaatinin vergilendirilen buğday miktarı 8 müdden 27.2 müde yükselmişti. Arpa miktarı ise 347 kileden (17.35 müd) 324 kile'ye (16.2 müd) gerilemişti. Cemaatte bir önceki dönemde keten ve kendir tarımı mevcut değilken bu dönemde 87 akçelik keten ve kendir vergilendirilmişti. Genel toplamda arpa üretimindeki az miktarda düşüşe rağmen, buğday üretimindeki yüksek miktardaki artış dolayısıyla cemaatin ödediği toplam vergi miktarı 2.188 akçeden 4.103 akçeye yükselmişti. Bu da vergi gelirinde %87 oranında bir artış demektir.

Uluyörük'e tâbi Peniryemez adlı cemaat de kışlak mahallerinde hem kışlayıp hem de tarımla uğraşan cemaatler arasındaydı. 982'de (1574-75) cemaatin zirai faaliyetleri neticesinde 425 kile (21.25 müd) buğdayı, ve 530 (26.5) kile arpası vergilendirilmişti.

¹¹⁶⁰ TKA.TD, nr. 179, vr. 155a, 209b.

¹¹⁶¹ TKA.TD, nr. 179, vr. 155a, 158a, 200b.

Ayrıca az miktarda keten ve kenevir de vergiye tâbiydi. Cemaatin ürettiği buğday için 2.135 akçe, arpa için 2102 akçe, keten ve kendir için, 51 akçe vergi takdir edilmişti. Toplam vergi miktarı ise 4.288 akçeydi.¹¹⁶² 967'deki (1559-60) tarımsal faaliyetlere kıyasen cemaatin vergiye tâbi tutulan buğday miktarı 20 müdden 21.25 müde, arpa miktarı ise 15 müdden 26,5 müde yükselmişti. Cemaatin önceki döneminde var olmayan keten ve kendir ziraatine mukabil bu devirde 51 akçelik keten ve kendir vergisi bulunuyordu. Cemaate takdir edilen toplam vergi miktarı ise 3.200 akçeden 4.288 akçeye yükselmişti. Bu da ürün ve vergilerde %34 oranında bir artışa demektir.

Tablo 2.80. Uluyörük Bölükleri 982 (1574-75) Tarihli Tarımsal Faaliyetleri Ürün ve Vergi Tablosu

Cemaat Adı	Buğday kile/vergi	Arpa kile/vergi	Pamuk /vergi	Keten Kendir ve Kenevir /vergi	Bostan ve Piyaz vergi	Hâsıl
Karakeçili	2762/13.810	2485/9.940	2099	50+ nohut: 5 kile / 25 akçe	558	26.482
Çungar	2267/11.335	1464/5.856	250	170	-	17.611
Uluyörük	1338/6690	687/2748	590	93+ burçak: 6 kile / 24	170	10.315
Tat	2602/13.010	799/3196	-	294	56	16.556
Ortapâre	500/2500	541/2174	-	54	-	4.728
Şarkîpâre	544/2720	324/1296	-	87	-	4.103
Peniryemez	425/2135	530/2102	-	51	-	4.288
Toplam	10.438/52.200	6830/27.312	2939	848	784	84.083

Kaynak: TKG.TD, nr. 179, vr. 86a-b, 96b, 97a-b, 100b, 103a, 104b, 112a, 127b, 129b, 131b, 135b, 152a, 154b, 155a-b, 158a, 159a-b, 176a-b, 181a, 182a, 187a, 196b, 200b, 201b, 202a, 206b, 209a-b.

Uluyörük'e bağlı Karakeçili, Tat, Çungar, Ortapâre, Şarkîpâre, Peniryemez cemaatleri ile sadece Uluyörük adıyla kaydedilen cemaatlerin bir kısmı 967'de (1559-60) Budaközü, Bozok ve Sorkun ve Bozok'a bağlı çeşitli karye ve mezralarda hem kışlamış hem de basit düzeyde tarımla meşgul olmuşlardı. Bu tarihte cemaatler çoğunlukla buğday ve arpa tarımıyla daha az yoğunlukta da pamuk, keten, kendir, kenevir, nohut, burçak ve sebze tarımıyla meşguldüler. Cemaatlerin tarımsal faaliyetleri neticesinde toplam 413,5 müd buğdayları, 227,5 müd ve 7.5 kile arpaları vergiye tâbiydi. Bu miktar kile cinsinden 8.270 kile buğday ile 4557.5 kile arpaya tekabül etmekteydi. Takdir edilen vergi miktarı buğday için 41.350 akçe arpa için 18.230 akçeydi. Ayrıca cemaatlere ağırlık cinsinden miktarı belli olmayan pamuk tarımı mukabilinde toplam 1.264 akçe pamuk, 245 akçe keten, kenevir, kendir, 385 akçe bostan ve piyaz vergisi takdir edilmişti. Bütün bu ürünlere ait vergilerin toplamı ise 61.474 akçeydi. Söz konusu dönemde buğday müd

¹¹⁶² TKA.TD, nr. 179, vr. 159a-b.

cinsinden 100 akçe, kile cinsinden 5 akçe, arpa müd cinsinden 80 akçe, kile cinsinden 4 akçe üzerinden vergilendirilmiş, 1 müd ise 20 kileden hesaplanmıştı.

Uluyörük'e tâbi Karakeçili, Çungar, Tat, Ortapâre, Şarkîpâre, Peniryemez adlı cemaatlerle yalnızca Uluyörük adıyla kaydedilen cemaatlerin bir kısmı 982'de (1574-75) de Budaközü, Bozok ve Sorkun'a tâbi bazı köylerde kışlamaktaydılar Bu esnada temeli hububata dayalı bazı tarımsal faaliyetlerde de bulunmaktaydılar. Cemaatler bu dönemde de hububatın yanında pamuk, keten, kendir, sebze ziraatiyle de uğraşmaktaydılar. Cemaatlerin ziraî faaliyetleri neticesinde toplam 10.438 kile (521,9 müd) buğday, 6830 kile (341,5 müd) arpa, 5 kile nohut, 6 kile burçakları vergilendirilmişti. Vergilendirilen pamuk, keten, kendir ve bostan ürünlerinin miktarları ise yazılı değildi. Buğday için takdir edilen vergi miktarı toplam 52.200 akçe, arpa için 27.312 akçe, nohut için 25 akçe burçak için 24 akçe burçak, pamuk için 2.939 akçe, keten ve kendir için 799 akçe, bostan ürünleri için 784 akçe olmak üzere toplamda 84.083 akçeydi. 967 (1559-60) dönemiyle kıyasladığımızda, cemaatlerin vergiye tâb tutulan buğday miktarı 8.277,7 kileden (413,5 müd ve 7.5 kile) 10.438 kileye, arpa miktarı 4.557,5 kileden (227,5 müd ve 7.5 kile) 6.830 kileye yükselmişti. Bu ürünlere mukabil takdir edilen vergiler ise buğdayda 41.350 akçeden 52.200 akçeye, arpada 18.230 akçeden 27.312 akçeye yükselmişti. Cemaate pamuk için takdir edilen vergi miktarı ise 1.264 akçeden 2.939 akçeye, keten ve kendir 245 akçeden 799 akçeye, bostan ve piyaz 385 akçeden 784 akçeye yükselmişti. Bu döneme ilaveten 5 kile nohuta mukabil 25 akçe ve 6 kile burçağa mukabil 24 akçe de burçak vergisi takdir edilişti. Genel toplamda cemaatlerin tarımsal ürün vergileri 61.474 akçeden 84.083 akçeye yükselmişti. Bu da ürün ve vergilerde %36 oranında bir artışı. Bu dönemde de buğday ve arpa için vergiler aynı miktardan hesaplanmıştı. Yani buğdayın kilesi 5, müdü 100, arpanın kilesi 4, müdü 80 akçeydi. Nohut, kilesi 5 akçeden, burçak ise kilesi 4 akçeden vergilendirilmişti. Toplam vergi ve ürün miktarlarına bu cemaatlerin başka gruplarla birlikte yaptıkları tarımsal faaliyetler neticesinde elde ettikleri ürünler ve bu ürünlere ait vergiler dâhil değildi.

Tablo.2.81. Uluyörük Cemaatlerinin 967 (1559-60) ve 982 (1574-75) Tarihli Tarımsal Alan Tablosu

Köy/Mezra	Bağlı Bulunduğu Yer	Tarım Yapan Cemaat
Çatalkışla karyesi, Tüllüce, Beşkız	Budaközü	Karakeçili
Barak, Vefadar, Kızılfakih	Budaközü	Çungar
Karahalife	Budaközü	Uluyörük
Balçıklı	Budaközü	Karakeçil
Çadırarduç	Budaközü	Karakeçili
Çatal	Budaközü	Karakeçili

Yelankışla	Budaközü	Karakeçili
Dilkilü	Budaközü	Karakeçili
Eymirli, Eskikışla	Budaközü	İnallı
Kadıkışlası/Mülakanlı	Budaközü	Uluyörük
Alifakihkışlası	Budaközü	Uluyörük
Azak	Budaközü	Uluyörük
Ceridviranı	Budaközü	Karakeçili
Mihayilargı, Pirgölü, Emirahmed	Budaközü	Karakeçili
Kuzkışla	Budaközü	Karakeçili
Uzunivaz	Budaközü	Uluyörük
Esençay, Tomlan, Kuyucak	Budaközü	Karakeçili
Tahirlü	Budaközü	Uluyörük
Canşak	Budaközü	Uluyörük
Çomak/Künbed, Bağırğanözü	Sorkun	Uluyörük
Budakfakihekinliği	Sorkun	Tat
Karaviran	Sorkun	Uluyörük
Dikmenler	Sorkun	Uluyörük
Keşmelükışlağı	Sorkun	Uluyörük
Bödüce, Ahmedfahik, Maltepesi	Sorkun	Uluyörük
Danışmendlü/Alifakihkışlası, Yağcıviranı	Sorkun	Uluyörük
Aşcıışlası	Sorkun	Uluyörük
Karakısıık	Sorkun	Ortapâre
Sarular	Sorkun	Şarkîpâre
Mükremin	Sorkun	Tat
Kuşkayası	Sorkun	Tat
Çalupalma	Sorkun	Tat
Körkeçilikışlağı	Sorkun	Tat
Esenkışlası	Sorkun	Tat
Doğucain	Sorkun	Şarkîpâre cemaati
Ağcain, Çadıröyüğü, Yoncaluviran	Sorkun	Peniryemez
Üzer /Sürmeli	Sorkun	Uluyörük
Karacaemirhan, Pervazlı	Sorkun	Tat
Ortaöyük	Sorkun	Çungar
Kuşakluöyük/Daşlık	Sorkun	Uluyörük
İnikara	Sorkun	Tat
İğdecik	Sorkun	Uluyörük
Gökcekışla	Sorkun	Uluyörük
Yumrucaktaş	Sorkun	Çungar
Aktaş	Sorkun	Uluyörük
Sarıkaya/Sarıkalaycı, Yassıpınar	Sorkun	Ortapâre
Sarıökeavlağı	Sorkun	Çungar
Kamışcık/Kavşudluözi	Sorkun	Çungar
Karakısıık	Sorkun	Çungar
Kösöyüğü	Sorkun	Çungar
Tavşanavlağı	Sorkun	Uluyörük
Sekizabdal	Sorkun	Tat
Zemin-i Oluklu, Kuşborlu, Kavaköreni, Kılıtaşbasa?	Sorkun	Tat
Alaeddinhacı/İsafakih	Sorkun	Tat
Bödüce	Sorkun	Tat
Kabak/Dedik	Sorkun	Çungar
Durucahacıkışlası	Sorkun	Çungar
Göynükviranı/İkiçalıarası	Sorkun	Tat
Kodallu/Ahilü	Sorkun	Tat
Çatalkışla	Sorkun	Uluyörük
Söğüdlüdere	Sorkun	Tat
Tahirlü	Bozok	Uluyörük
Çividöyüğü/Gökceler	Bozok	Şarkîpâre
Poyrazlı	Bozok	Karakeçili

Korıl	Emlak	Kulağuzlu

Kaynak: BOA, TD, nr. 322, s. 30-32, 45, 46, 52, 56-58, 64, 69, 70, 73, 93, 95, 98, 99, 106, 123, 128, 130, 133, 135-138, 141, 142, 144, 145, 151, 168, 169, 170, 176-178, 185, 188, 192, 201, 202, 208, 210, 211, 218-220, 222, 226, 227, 233, 242; TKA, TD, nr. 179, vr. 86a-b, 87b, 96b, 97a-b, 100b, 101a, 103a, 104b, 112a, 113a, 115a, 127b, 129b, 131b, 135b, 139a, 152a, 153b, 154b, 155a-b, 157a, 158a, 159a-b, 176a-b, 177a, 181a, 182a, 187a, 196b, 200b, 201b, 202a, 206b, 207a-b, 209a-b.

Karakeçili bölüğü cemaatleri 983'te (1575-76) de bazı mezarları ekip biçmişlerdi. Ancak bu zamandaki ürün ve vergilere dair bilgiler mevcut değildi.¹¹⁶³

Tablo 2.82. Karakeçili Bölüğünün 983'te (1575-76) Kullandığı Mezarlar Tablosu

Kışlak / Cemaat adı	Mezra Adı
Gedükdemürci kışlağı	Taşcık Mezrası
Göçeriobası kışlağı	Göçeriobası Mezrası
Melik Kışla	Melikkışla Mezrası
Sakalu kışlağı	Sakalu Mezrası
Karakaya kışlağı	Suluçay Ahır Mezrası
Kavacık kışlağı	Ahurtaş Mezrası
Sülüsufi kışlağı nezd-i Timurşeyh Karyesi	Sülü Sufi Mezrası nezd-i Timurşeyh Karyesi
Resullu (Sağır Ağzı) kışlağı	Resullu Mezrası tâbi-i Budaközü
Kozkışla (Sıksakal) kışlağı	Sufiler Mezrası tâbi-i Budaközü
Beşkız (İlyashacı) kışlağı	1-Beşkız Mezrası, 2-Tüllüce Mezrası tâbi-i Çatal Kışla
Esençay kışlağı	1-Esençay Mezrası tâbi-i Budaközü, 2-Kösalanı Mezrası tâbi-i Çatal Kışla
Dilküçay kışlağı	1-Dilküçay Mezrası tâbi-i Budaközü, 2-Dakma Viranesi (Ulurtakı) Merası
Poyrazlı kışlağı	Kaşukçu Mezrası/Bozok

Kaynak: TKG.TD, nr. 180, vr. 135a-145b.

983'te (1575-76) Uluyörük'e bağlı İnallı Etrâki'ne mensup cemaatler de yine hayvancılığın yanında tarımla da uğraşıyorlardı. Bu tarihte İnallı Etrâki mensubu cemaatler ziraî ürünlerinden toplam 1.477 kile (83.85 müd) buğday, 1.078 kile (53.9 müd) arpa, 461 kile (23.05 müd) burçak ve 386 kile (19.3 müd) nohut ve mercimek vergiye tâbiydi.¹¹⁶⁴

XVI. yüzyılın sonlarına doğru Kırşehir bölgesinde bazı köylere yerleşen Kurugöllü cemaatleri bulundukları köylerde tarımla da meşgul olmuşlardı. 992'de (1584-85) Hacıbektaş'a bağlı Cüce, Çukurvıran, Kengerağılı, Karacakaya, Hatip,

¹¹⁶³ TKG.TD, nr. 180, vr. 135a-145b.

¹¹⁶⁴ Bk. Tablo 2.61.

Küçükyakacık, İkikapı, Yeniyapan, Gümüşdigin, Çerağıpınarı adlı köylerde ve Yazıkınık mezrasında zıratle uğraşan 151 Kurugöllü cemaatlerinin 1.262 kile (63.1 müd) buğday ve 808 kile (40.4 müd) arpaları vergilendirilmişti. Vergi miktarı buğday için 6.310 akçe, arpa için 3.232 akçe toplamda 9.542 akçeydi. Ayrıca cemaatlere 5 akçe bostan mahsullerine mukabil vergi takdir edilmişti.¹¹⁶⁵

982 (1574-75) döneminde Kırşehir bölgesinde olup Uluyörük'e kayıtlı olan Özlü cemaatleri 992'de (1584-85) başka cemaatlerle birlikte Yüzdepâre adlı cemate/kazaya/kola dâhildiler. Bu zamanda Özlü cemaatlerinin Öksepinarı, Tavuğuyalvaç, Reyhan, Kerpiçağılı, Curla, Çaylak, Mügren Yaylası, Bozokkapı, Gökceözbaş'taki tarımsal faaliyetleri neticesinde 1.011 kile (50.55 müd) buğday ile 652 kile (32.6 müd) arpaları vergilendirilmişti. Takdir edilen vergi miktarı buğday için 5.055 akçe, arpa için 2.608 akçeydi. İlâveten özlü cemaatlerine bostan mahsullerine mukabil 228 akçe bostan vergisi yazılmıştı.¹¹⁶⁶

Rum Eyaleti'nde hem perakende hem de bölükler halinde teşkilatlandırılmış olan Uluyörük ve ona tâbi cemaatler XV. yüzyıldan XVI. yüzyılın sonlarına kadar hayvancılığın yanında daha az oranda çiftçilik de yapmışlardı. Özellikle 959'da (1551-52) afet sebebiyle koyunlarının kırılmasından sonra bazı cemaatler çiftçiliğe ağırlık vermişlerdi. Tarım ürünlerinin temelini buğday ve arpa meydana getimişti. Bunun yanında burçak, nohut, mercimek, pamuk, keten, kenevir tarımı ile bostan ve meyve üretimi de tarımsal faaliyetleri arasındadır.

Ankara ve Teke bölgelerinde bulunan Uluyörük cemaatlerine ait hububat vergisine ait kayıtlar mevcut olmadığından bu bölgelerdeki Uluyörük cemaatlerinin tarımsal faaliyetleri hakkında bir şey söylemek mümkün görünmemektedir.

Uluyörük'ün tarımla meşgul olduğu dönemlerde hububat şu fiyatlardan vergilendirilmişti:

Tablo 2.83. XV ve XVI. Yüzyılda Hububatın Vergi Miktarları Tablosu

Tahrir Dönemi	Buğday kile/akçe	Buğday müd/akçe	Arpa kile/Akçe	Arpa müd/akçe
859 (1454-55)	1/3	1/60	1/2	1/40
890 (1485-86)	1/2.5	1/50	1/2	1/40
926 (1510-20)	1/5	1/100	1/4	1/80
982 (1574-75)	1/5	1/100	1/4	1/80

¹¹⁶⁵ TKA.TD, nr. 112, vr. 55a, 86a-b, 87a-b, 88a, 89b.

¹¹⁶⁶ TKA.TD, nr. 112, vr. 43b, 44a, 46b, 47a-b, 48a, 55a.

983 (1575-76)	1/6	1/120	1/5	1/100
992 (1584-85)	1/5	1/100	1/4	1/80

III. BÖLÜM

ULUYÖRÜK'TE MÜSLÜMAN ERKEK ŞAHİS ADLARI

Antroponomi, özel adlar bilimi olan onomastiğin dallarından biri olarak kişi adlarını inceleyen bir disiplindir.¹¹⁶⁷ Tarih araştırmalarında mühim bir yeri olan bu bilim dalı, toplumların sosyolojisine dair kıymetli veriler sunmaktadır.¹¹⁶⁸ Söz konusu disiplin, Osmanlı çalışmalarında yeni yeni yer edinmeye başlamıştır. Bu çerçevede Osmanlı özelinde en önemli antroponomik kaynaklar arasında yer alan tahrir defterlerine dayanan bu incelemede, kişi adlarına dair müstakil bir bölüm kaleme alınması uygun görüldü. Bu gayeyle 3 tahrir defterinden faydalanılarak Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlanmış olan Uluyörük cemaatlerinin kullandığı erkek şahıs adları tespit edilerek değerlendirilmeye çalışılacaktır. Ancak adlara geçmeden önce Eski Türk adlarının birtakım özellikleri ve Eski Türklerin ad vermede göz önünde bulundurdıkları bazı hususları ifade etmek gerekmektedir.

Eski Türklerde isimlerin insanın ruhunun göstergesi olduğuna inanıldığından ad vermek oldukça önemli sayılıyordu.¹¹⁶⁹ Bu manada coğrafya, inanç ve yaşam tarzına uygun adlar ortaya çıkmış ve çoğunlukla Türkçe isimler kullanılırdı. Adların anlam itibariyle hayat tarzına uygun olması önemsenmiş, taşıyanlar için bir övünç vesilesi olması hedefleniyordu. Buna mukabil yabancı kültürlerle ait adların kullanımı hoş karşılanmamıştı. Çin kültürünün tesiriyle zaman zaman Çince adların kullanıldığına rastlanmakla birlikte bu durumun genellikle yönetici zümreyle sınırlı kalıp halka intikal etmediği kabul edilmekteydi.

Eski Türklerde ad vermede erkek ve kadın adı ayrımı genellikle ihmal edilmişti. Örneğin bir erkeğe ad olan bir kelimenin bir kadına da ad olduğu görülmektedir. Genellikle güzelliğe, soyluluğa, temizliğe dair adlar taşıyan Türk kadınları, erkeklerde gördüğümüz kahramanlık adlarını da alabilmişlerdi. Bu sebeple Türk kadınlarında *Atsız*, *Kutlu*, *Arslan* vb. gibi adlara rastlanılmaktadır. Bu nevi adlar *begüm*, *hanum*, *bike* kelimeleriyle birlikte kullanılmıştı. Türk adlarının bir başka özelliği, kişi adlarıyla ünvanların/rütbelerin iç içe geçmiş olması ve Türkçe ünvanların yazılışında belirli bir kuralın olmamasıydı. Bu nedenle Türk adlarında hangisinin ünvan, hangisinin isim olduğunun ayırt edilmesi zaman zaman güçlükler çıkarmıştı. Bu kapsamda *Bilge*, *Çur*,

¹¹⁶⁷ Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu (TDK), Ankara 1998, s. 118, 1688.

¹¹⁶⁸ Hüseyin Namık [Orkun], "Has İsimlerin Tetkiki," *Yeni Türk Mecmuası*, III/25, (1934), s. 1597.

¹¹⁶⁹ Orhan Şaik Gökyay, *Dedem Korkudun Kitabı*, İstanbul 2006, s. 1094.

Kül, Bay, Tudun, Apa, Tarkan, Tutuk, Şad, Tegin, Alp, İnançu, Boyla ve Bağa gibi rütbe ve unvanlar bazen ismin başında bazen sonunda yer alabilmişti. Türk adlarının özelliklerinden biri de çocukluk ve yetişkinlik devrinde verilen isimlerden kaynaklı çifte ad pratiğiydi. Bu durum da zaman zaman karışıklıklara da sebebiyet vermektedir.¹¹⁷⁰

Eski Türkler, erkek çocuklarına ad verirken çocuğun kahramanlık göstermesini ve mühim bir işi başarmasını esas almışlardı. Onların geleneklerine göre, doğan bir çocuk öncelikle kabilenin ismiyle anılır daha sonra sivrildiği zaman yaptığı kahramanlığa veya mühim işe göre ad alırdı. Türk destanlarına göre, ana-babanın çocuğuna verdiği isim, çocuğun gerçek adı sayılmamıştır. Dede Korkut'da geçen "Ol zamanda bir oğlan baş kesmese kan dökmese az komazlar idi" ifadesinde vurgulandığı gibi doğan erkek çocuğunun gerçek adını alabilmesi için bir kahramanlık göstermesi gerekiyordu. Çocuğun yaptığı bu kahramanlıktan sonra çocuk için tören düzenlenerek yaptığı işe uygun olarak -yaptığı işin ad almayı hak edecek olması şartıyla- çocuğa bir ad verilirdi. Bu geleneğin kalıntılarına hâlâ Altay ve Yenisey'de yaşayan Türk boylarında rastlanmaktadır.¹¹⁷¹ Kız çocuklarına isim seçerken ise incelik, zarafet, yumuşaklık anlamı olan adları vermeyi tercih etmişlerdir. Gül ve bazı çiçek adları, *Ay, Gönül, Maral, Çiçek, İnci, Altın, Dolunay* bunlar arasındaydı.¹¹⁷²

Eski Türkler ad verirken doğumla ilgili hadiseleri de göz önünde bulundurarak bunlara uygun adlar vermişlerdi. Doğum esnasında meydana gelen hadiseler, doğum sırasında bulunulan yerin ve zamanın özelliği, çocuğun fiziksel özelliği, doğum sırasında babanın duygu ve düşünceleri ve yaptığı iş, doğum zamanlarında görülen rüyalar bunlardandır. Güneşin doğduğu sırada doğan çocuklara *Gündoğmuş*, ay doğarken doğan çocuklara *Aykutluğ* ve *Aydoğmuş* adlarının verilmesi; doğum esnasında yaylak ya da kışlağa göç varsa doğan çocuğa *Göçeri* adının verilmesi; doğum sırasında bulunulan yere göre *Yurt, Yalvaç, Örtük, Kayalı, Balçık-Han, Kış, Tura* adlarının verilmesi; doğum esnasında savaş varsa doğan çocuğa *Yağigeldi, Yağıbasan* adlarının verilmesi; doğum sırasındaki havanın durumuna göre *Tolun, Ayaz, Yağmur, Bulut* gibi adların verilmesi; doğan çocuğun fiziksel özelliğine göre *Karahan, Karaoğlan, Akça, Alman* gibi adların verilmesi bu durumlara örnektir.¹¹⁷³

¹¹⁷⁰ Cemil Kutlu, *Eski Türklerde Kişi Adlarının Verilmesi ve Yer Adlarında Dört Renk Unsuru*, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Bitime Tezi, Erzurum 1982, s. 2-3.

¹¹⁷¹ Cemil Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 19-22.

¹¹⁷² Bedri Noyan, "Ad Vermede Gelenekler-Türkçe Aile ve İnsan Adları Hakkında," *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Türk Kültürü Dergisi*, 246, (1983), s. 645/21.

¹¹⁷³ Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 24-29.

Türkler çocuklarına ad verirken bir hatıayı yaşatmak maksadını da hedeflemişlerdir. Alaaddin Harzemşah'ın Gürhan'ı¹¹⁷⁴ bir savaşta yendikten sonra doğan oğluna *Gür-Sançtı* adını vermesi; Batu Han'ın 1241'de Macarları yendiği zaman doğan oğluna *Macar* adını vermesi; Cengiz Han'ın babası Yesükey'in Temuçin adlı bir beyi yendiği sırada doğan oğluna *Temuçin* adını vermesi bu duruma örnek teşkil etmekteydi.¹¹⁷⁵

Eski Türkler çocuklarına ad verirken –inançları gereği- koruyucu adlar da vermişlerdi. Yeni doğan çocuklarını kötü ruhlardan korumak, ömürlerinin uzun olmasına katkıda bulunmak ve onları her türlü nazardan muhafaza etmek gayesiyle koruyucu adlardan faydalanmışlardır. *Köpek-Mırza*, *Şeytan-Kulu*, *İt-Barak* (tüylü köpek), *Saru Kinu* gibi adlar bu tür adlardandır. Bu adların tercih etmede çocuğun ömrünün uzun olması, kötü ruhların aldatılması, ölüm meleşinin çocuğa verilen addan nefret edip gelmemesi hedeflenmişti. Eğer ailenin bir önceki doğan çocuğu ölmüşse yeni doğan çocuğa mümkün mertebe kötü bir ad verilip onun yaşatılması ümit edilmişti. *İt-Ködün*, *Palçık*, *İtalmas* (melek değil it bile almaz), *Cockabay* (Domuzbay), *Kobanbay* (Yabanidomuz) gibi adlar bu tür gayelerle verilen adlardır. Altay bölgesinde çocuğu yaşamayan babaların yeni doğan çocuklarına *İt*, *İt-Bala*, *İt-Barak*, *İt-Beg*, *İt-Kulu*, *Yılan* gibi çirkin adları vermeleri de bu sebeptendir. Bu şekilde ad verilerek Azrail'in çocuğun adından dolayı canını almayacağına inanılmıştır. Çirkin ad vermenin bir başka şekli ise seilmeyen milletlerin adlarının çocuklara verilmesidir. *Orus* adı bu tür adlar arasındadır. Koruyucu ad vermenin başka bir şekli, anlamları çirkin olmayıp yine de aynı fonksiyonu yerine getiren adların kullanılmasıdır. Çocuğu yaşamayan ailelerin çocuklarına, *Dursun*, *Tokta* (*Duran*), *Toktamış*, *Durak*, *Durmuş*, *Satık*, *Satı*, *Satılmış* vb. adlarını vermeleri, kardeşleri ölmüş çocuklara *Yaşar*, *Dursun* gibi isimlerin konulması; çocuğu yaşamayan bir babanın, çocuğunu bir ebe kadından yahut bir komşudan satın alması ya da çocuğunu bir yatia satarak çocuğu kız ise *Satı*, erkek ise *Satılmış* adının verilmesi bu durumlara misaldir. Koruyucu ad vermenin başka bir şekli de Allah adını içeren isimlerin çocuklara verilmesidir. *Tengri-Berdi*, *Kuday-Berdi*, *Çalapverdi*, *Hüdaverdi* gibi adlar bu türden adlardandır. Erkek çocuklarına kadın adı veya kadın anlamına gelen adların verilmesi de

¹¹⁷⁴ Moğol asıllı bir kavim olan Karahıtayların kurucu hükümdarı hakkında bk. Abdülkerim Özeydin, "Gürhan", *DİA*, XIV, (1996), s. 323.

¹¹⁷⁵ Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 30.

koruyucu ad vermenin bir başka çeşididir. *Karakız, Kurtga, Bike* gibi adların erkek çocuklarına verilmesi yine bu inancın tezahürüydü.¹¹⁷⁶

Bu özelliklerin yanında Türk şahıs adları verilirken etkili olmuş bazı unsurlar da vardı. Bu unsurlar güneş, ay ve yıldızlar (*Gün, Gündoğmuş, Gündüz, Günhan, Akgün, Ergün Güngör, Aybala, Ayçiçek, Aydoğdu, Ayhan, Aykut, Aysun* vb.); taş ve kaya (*Aktaş, Arslan Taş, Berktaş, Ertaş, Göktaş, Taşeri, Yalçıntaş, İl Kaya* vb.); maden ve madenden yapılan eşyalar (*Aktemür, Demirhah, Kılıç, Kılıç Arslan, Kutluğ Temür, Demir Çalı, Özdemir, Tok Demir, Gümüş, Gümüş Tekin* vb.); kuvvet, savaş, zafer (*İlbasmış, Yağıbasan, Kurt, Yıldırım, Bahadır*); maddi- manevi temizlik (*Arığ, Argun*); renkler (*Ak, Kara, Kızıl, Saru Batı, Bozdemür*); tabiat (*Bağdat Hatun, Ural Bey*); kutlu varlıklar (*Tuğlu, Tuğ-Tekin, Kutlu, Kutlu Kaya, Ulu-Taş, Uluğ*); ilim, bilgi (*Bilig, Bilge*); insanın büyüme safhaları (*Aybala, Bala-han, Batbala, Kenç*) söz konusu unsurlardandı.¹¹⁷⁷

Türklerin Orta Asya'dan batıya doğru hareketleri farklı kültür ve inançlarla karşılaşmayı beraberinde getirdi. Bunun neticesi olarak İslâmiyet'in kabulü Türk inanç, kültür ve geleneklerinde köklü değişikliklere sebep oldu. Bu değişiklikler ad verme geleneklerinde de etkisini gösterir. Kur'an-ı Kerim'in Arapça olması hasebiyle Arapların kavm-i necip; Arapçanın en muteber ve muhterem dil kabul edilmesi yönünde bir eğilim ortaya çıkmıştı. Akabinde Arapça şahıs adlarının çocuklara verilmesi hızla yaygınlaşmaya başlamıştı.¹¹⁷⁸ Farslarla olan coğrafi yakınlık ve Farsçanın ahenkli yapısı, Fars kültürünün etkisini adlarda da göstermişti. Bu dönemlerde Arapça ve Farsça adlar ile millî isimler birlikte kullanılmıştı. İlerleyen devirlerde millî adlar daha fazla ihmal edilerek Arap ve Acem adlarının kullanımı iyice yaygınlaşmıştı.¹¹⁷⁹

Osmanlı döneminin incelediğimiz XV ve XVI. yüzyılında Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlanmış olan Uluyörük'te kullanılan erkek şahıs adlarında da ağırlıklı olarak İslâm kültürünün etkisi görülmektedir. Bununla birlikte Türk ve Fars kültürlerine ait adlar da kullanılmıştı.

¹¹⁷⁶ Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 31-33.

¹¹⁷⁷ Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 60-73.

¹¹⁷⁸ Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 5, 6.

¹¹⁷⁹ Kutlu, *Kişi Adlarının Verilmesi*, s. 7.

3.1. Uluyörük Bölüklerinde XV ve XVI. Yüzyıllarda En Çok Kullanılan Müslüman Erkek Şahıs Adları

Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlanmış olan Uluyörük cemaatlerini ihtiva eden 15. yüzyıla ait 890 (1485-86) tarihli bir defter mevcuttur. Bu defterde baba neslinden 2.489 kişi, oğul neslinden 4.915 kişinin adları kayıtlıydı. Söz konusu adların tamamına yakını tespit edilmişti. Buna göre söz konusu tarihte baba neslinde 336 farklı isim kullanılmıştı. Bu sayıya aynı ismi içine alan kullanımların bir kısmı dâhil değildi. Bahsi geçen tarihte baba neslinde en çok kullanılan ilk 20 isme dâhil olan 24 ad bulunmaktaydı. Bunlar sırasıyla *Ali, Ahmed, Mehmed, Hasan, Şarkî, Hamza, İbrahim, Halil, Musa, Hüseyin, (Yakub, Hacı)*¹¹⁸⁰, *(Mustafa, Mahmud), Durmuş, İsmail, Hızır, Seydi, (Yusuf, Ömer), (İsa, Emir-Emirze), İshak (İlyas, Murad)*'tı. Bahsi geçen adlardan Ali, 174 kişide %6,99 oranında; Ahmed 111 kişide %4,86; Mehmed 117 kişide %4,70; Hasan 75 kişide %3,01; Şarkî 73 kişide %2,93; Hamza 71 kişide %2,85; İbrahim 70 kişide %2,81; Halil 69 kişide %2,77; Musa 45 kişide %1,80; Hüseyin 41 kişide %1,64; Yakub ve Hacı 41'er kişide %1,40; Mustafa ve Mahmud 34'er kişide %1,36; Durmuş 32 kişide %1,28; İsmail 31 kişide %1,24; Hızır 30 kişide %1,20; Seydi 29 kişide %1,16; Yusuf ve Ömer 28'er kişide %1,12; İsa ve Emir-Emirze 25'er kişide %1,00; İshak 23 kişide %0,92; İlyas ve Murad 22'şer kişide %0,88 oranında kullanılmıştı. Kullanılan adlar arasında "Şarkî" adı dikkat çekmektedir. Bu ad bazen sıfat bazen isim yerine kullanılmıştır. İsim yerine 73 kişide *veled-i Şarkî* ibaresiyle baba adı olarak; sıfat yerine de 93 kişide kullanılmıştır. Bahsi geçen zamanda şahıs isimlerinde *Ahi, Pir, Fakih, Dede, Derviş, Hacı, Han, Hoca, Koca, Köse, Küçük, Sarı, Seyyid, Seydi, Sufi, Sultan, Şah, Şeyh, Tur/Dur, Türkmen, Yar, Yörük* gibi sıfat ya da unvan olarak da kullanılan adlarla yapılan birleşik adlar da kullanılmıştı.¹¹⁸¹

Tablo 3.1. Uluyörük Bölüklerinde 890'da (1485-86) Baba Neslinde En Çok Kullanılan 20 Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu

Sıra No	Ad	Kullanım Sayısı	Kullanım Yüzdesi
1	Ali	174	%6,99
2	Ahmed	121	%4,86
3	Mehmed	117	%4,70
4	Hasan	75	%3,01
5	Şarkî	73	%2,93

¹¹⁸⁰ Parantez içindeki adların kullanım sayıları aynıdır.

¹¹⁸¹ BOA, TD, nr. 19, s. 347-405; Ayrıca bk. Adlar tablosu.

6	Hamza	71	%2,85
7	İbrahim	70	%2,81
8	Halil	69	%2,77
9	Musa	45	%1,80
10	Hüseyin	41	%1,64
11	Yakub ve Hacı	35	%1,40
12	Mustafa ve Mahmud	34	%1,36
13	Durmuş	32	%1,28
14	İsmail	31	%1,24
15	Hızır	30	%1,20
16	Seydi	29	%1,16
17	Yusuf ve Ömer	28	%1,12
18	İsa ve Emir/Emirze	25	%1,00
19	İshak	23	%0,92
20	İlyas ve Murad	22	%0,88

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

Uluyörük bölüklerinde 890'da (1485-86) oğul neslinde tespit edebildiğimiz kadarıyla 420 farklı isim kullanılmıştı. Söz konusu devirde oğul neslinde en çok kullanılmış ilk 20 ad *Ali, Mehmed, Ahmed, Hasan, Hamza, Halil, İbrahim, Hüseyin, Yusuf, Mustafa, Musa, Mahmud, Ümmet, İsmail, İsa, Veli, İlyas, (Yakub, Süleyman, Hızır), Himmet ve İshak*'tı. Ali adı 425 kişide %8,64; Mehmed 350 kişide %7,21; Ahmed 287 kişide %5,83; Hasan 252 kişide %5,12; Hamza 171 kişide %3,47; Halil 143 kişide %2,90; İbrahim 138 kişide %2,80; Hüseyin 132 kişide %2,68; Yusuf 120 kişide %2,44; Mustafa 115 kişide %2,33; Musa 101 kişide %2,05; Mahmud 99 kişide %2,01; Ümmet 75 kişide %1,52; İsmail 71 kişide %1,44; İsa 65 kişide 1,32; Veli 61 kişide %1,24; İlyas 60 kişide %1,22; Yakub, Süleyman ve Hızır 52'şer kişide %1,05; Himmet 44 kişide %0,89; İshak 43 kişide %9,87 oranında kullanılmıştır.¹¹⁸² Aynı dönemin baba neslinde Ali adının kullanım yüzdesi 6,99 iken oğul neslinde 8,64'e yükselmişti. Ahmed adı baba neslinde 2. sırada ve %4,86 oranda iken oğul neslinde 3. sıraya gerilemiş ancak oranı %5,83'e yükselmişti. Mehmed adı, baba neslinde 3. sırada iken oğul neslinde 2. sıraya yükselmiş; oranı %4,70'ten %7,21'e çıkmıştı. Hasan ismi hem baba neslinde hem de oğul neslinde en çok kullanılan 4. isimdir. Bahsi geçen Hasan adının baba neslindeki kullanım yüzdesi %3,01 iken oğul neslinde bu oran 5,12'ydi. Şarkî adı baba neslinde 73 kişide %2,93 oranıyla 5. sıradayken oğul neslinde yalnızca 1 kişide kullanılmıştır. Hamza adı

¹¹⁸² BOA, TD, nr. 19, s. 347-405; Ayrıca bk. Adlar Tablosu.

baba neslinde 6, oğul neslinde 5. sırada; baba neslindeki kullanım oranı %2,85, oğul neslindeki kullanım oranı %3,47'dir. İbrahim adının baba ve oğul nesillerinde kullanım çokluğu ve yüzdesi neredeyse aynıdır. Her iki nesilde de 7. sırada, baba neslindeki oranı %2,81; oğul neslindeki oranı %2,80'ydı. Halil ismi baba neslinde %2,77 kullanım oranıyla 8. sırada; oğul neslinde 2,90 kullanım oranıyla 6. sıradadır. Musa adı baba neslinde 45 kişi ve %1,80 kullanım oranıyla 9. sırada, oğul neslinde 101 kişi ve %2,05 kullanım oranıyla 11. sıradadır. Hüseyin adı baba neslinde %1,64 oranıyla 10. sırada iken oğul neslinde %2,68 ile 8. sırada yer almıştı. Yakub ve Hacı adları %1,40 ile baba neslinde 11. sırada iken oğul neslinde Yakub ismi %1,05 ile 18. sıraya gerilemiş, Hacı ismi ise ilk 20 sırada yer almamıştır. Mustafa ve Mahmud adları baba neslinde %1,35'er kullanım yüzdesiyle 12. sıradadır. Oğul neslinde ise Mustafa %2,33 ile 10. sırada; Mahmud %2,01 kullanım oranıyla 12. sıradadır. Baba neslinde 13. sırada Durmuş adı gelmektedir ve bu adın kullanım oranı %1,28'di. Aynı isim, oğul neslinde ilk 20 sıraya dâhil olamamıştı. Baba neslinde ve oğul neslinde İsmail ismi, 14. sıradadır. Söz konusu ismin baba neslindeki kullanım oranı %1,24, oğul neslindeki kullanım oranı ise 1,44'tür. Hızır adı, baba neslinde 15. sıradadır ve kullanım sıklığı %1,20'dir. Oğul neslinde ise Hızır adı Yakub ve Süleyman adlarıyla birlikte 18. sıradadır ve kullanım oranı %1,05'ti. Baba neslinin 16. sırasında %1,16 kullanım sıklığıyla Seydi ismi yer almıştı. Aynı isim oğul neslinde ilk 20 sıraya dâhil olamamıştı. Yusuf ve Ömer adları %1,12'şer oranla baba neslinde 17. sırada bulunmuşlardı. Oğul neslinde ise Yusuf adı 2,44 kullanım oranıyla 9. sırada, Ömer adı ise oğul neslinde ilk 20 sırada yer almamıştır. Baba neslinin 18. sırasında İsa ve Emir/Emirze adları %1,00 kullanım oranıyla yer almıştı. Oğul neslinde ise İsa adı %1,32 oranla 15. sıradadır. Emir/Emirze adları ise ilk 20 sıranın dışında kalmıştı. Baba neslinin 19. sırasında İshak adı %0,92 kullanım oranına sahipti. Aynı isim, oğul neslinde %0,87 kullanım oranıyla 20. sıradaydı. Baba neslinin 20. sırasında İlyas ve Murad adları %0,88 kullanım oranıyla bulunmuştu. Oğul neslinde ise İlyas adı %1,22 oranla 17. sıradaydı. Murad adı ise oğul neslinde ilk 20 sıraya dâhil olamamıştı.

Tablo 3.2. Uluyörük Bölüklerinde 890'da (1485-86) Oğul Neslinde En Çok Kullanılan 20 Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu

Sıra No	Ad	Kullanım Sayısı	Kullanım Yüzdesi
1	Ali	425	%8,64
2	Mehmed	350	%7,21
3	Ahmed	287	%5,83
4	Hasan	252	%5,12
5	Hamza	171	%3,47
6	Halil	143	%2,90

7	İbrahim	138	%2,80
8	Hüseyin	132	%2,68
9	Yusuf	120	%2,44
10	Mustafa	115	%2,33
11	Musa	101	%2,05
12	Mahmud	99	%2,01
13	Ümmet	75	%1,52
14	İsmail	71	%1,44
15	İsa	65	%1,32
16	Veli	61	%1,24
17	İlyas	60	%1,22
18	Yakub / Süleyman / Hızır	52	%1,05
19	Himmet	44	%0,89
20	İshak	43	%0,87

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s. 347-405.

Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlanmış Uluyörük'te 926'da (1519-20) oğul nesline kayıtlı 10.913 kişinin yaklaşık 466 farklı ad kullanıldığı tespit edilmişti. Bu adlar arasında ilk 20 sırada yer alan isimler *Ali, Mehmed, Ahmed, Hasan, Hamza, Veli, Hüseyin, İbrahim, Yusuf, Mahmud, Mustafa, Musa, Halil, Emir/Emirze, Hızır, İsmail, Ümmet, İlyas, Budak, Aydın ve Süleyman*'dı. Söz konusu adların kullanım sayıları ve yüzdeleri ise Ali 687 kişi, %6,29; Mehmed, 620 kişi %5,68; Ahmed, 380 kişi %3,48; Hasan, 348 kişi %3,18; Hamza, 324 kişi %2,96; Veli, 312 kişi %2,85; Hüseyin, 297 kişi %2,72; İbrahim, 259 kişi %2,37; Yusuf, 227 kişi %2,08; Mahmud, 225 kişi %2,06; Mustafa, 221 kişi %2,02; Musa, 199 kişi %1,82; Halil, 195 kişi %1,78; Emir/Emirze, 171 kişi %1,56; Hızır, 149 kişi %1,36; İsmail, 139 kişi %1,27; Ümmet, 127 kişi %1,16; İlyas, 118 kişi %1,08; Budak, 114 kişi %1,04; Aydın ve Süleyman 93'er kişi %0,85'ti.¹¹⁸³ Bir önceki dönemin oğul nesline kıyasla Ali, Mehmed, Ahmed, Mehmed, Hasan ve Hamza isimleri yine sırasıyla her iki dönemde de ilk 5 sırada yer almışlardır. Ancak kullanım oranları değişmişti. Ali ismi kullanım oranı %8,64'ten %6,29'a; Mehmed adının kullanım oranı %7,21'den %5,68'e; Ahmed adının kullanım oranı %5,83'ten %3,48'e; Hasan adının kullanım yüzdesi 5,12'den 3,18'e; Hamza adının kullanım oranı ise %3,47'den 2,96'ya gerilemişti. 890'da (1485-86) 6. sırada %2,90 kullanım oranıyla Halil ismi yer alırken 926'da (1519-20) %2,85 oranla Veli ismi yer almıştı. Bu isim 890'da oğul neslinde 16. sıradaydı. 926'da 7. sırada Hüseyin ismi %2,72 kullanım oranıyla yer almıştı. Aynı isim bir önceki dönemin oğul neslinde %2,68 kullanım oranıyla 8. sıradaydı. Söz konusu devirde 8. sırada İbrahim adı bulunmaktaydı. İbrahim adı bir önce dönemin oğul neslinde 7. sıradaydı. 9. sırada yer alan Yusuf adının kullanım yüzdesi %2,08'di. Yusuf adı bir önceki dönemde de yine 9. sırada ve %2,68 kullanım oranına

¹¹⁸³ BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; Ayrıca bk. Adlar Tablosu.

sahipti. 926'da oğul neslinde en çok kullanılan adlardan 10. sırada Mahmud adı vardı ve bu adın kullanım oranı %2,06'ydi. Mahmud adı bir önceki dönemin oğul neslinde ise 12. sıradaydı ve kullanımını %2,01'di. Bahse konu tarihte 11. sırada Mustafa ismi bulunmaktaydı. Bu adın kullanım yüzdesi %2,02'ydi. Bir önceki dönemde ise Mustafa adı 10. sırada ve %2,33 kullanım oranına sahipti. Listede 12. sırada Musa ismi yer almıştı. Bu ismin kullanım sayısı 199, yüzdesi ise %1,82'ydi. Bir evvelki devirde ise %2,05 oranlı Musa adı 11. sıradaydı. 13. sırada olan Halil ismi %1,78 kullanım oranına sahipti. Aynı isim bir önceki devrin oğul neslinde %2,90 kullanım oranıyla 6. sırada bulunuyordu. Tabloda 14. sırada olan Emir/Emirze adları %1,56 orana sahipti. Aynı adlar bir önceki dönemin oğul neslinde ilk 20 isim arasında yer almazken baba neslinde 19. sıradaydı. Hızır adı %1,36 kullanım oranı ve 149 kişiyle 15. sırada yer almıştı. Bir önceki dönemin oğul neslinde ise Yakub ve Süleyman adlarıyla birlikte 18. sıradaydı ve %1,05 kullanım oranı vardı. 926'da (1519-20) en çok kullanılan 20 isim arasında 16. sırada İsmail adı vardı. Bahse konu adın kullanım yüzdesi %1,27'ydi. Aynı ad bir önceki devirde 14. sırada ve %1,44 kullanım oranına sahipti. Bu dönemde Ümmet adı listede 17. sırada ve %1,16 kullanıma sahipti. Aynı ad önceki devirde 13. sıradaydı ve %1,52 kullanım oranı vardı. Bu devirde 18. sırada bulunan ad İlyas idi ve kullanım oranı %1,08'di. İlyas adı bir önceki tahrirde ise 17. sırada ve %1,22 kullanım oranı vardı. 926'da (1519-20) oğul neslinde 19. sırada bulunan ad Budak idi ve %1,4 kullanım oranı bulunuyordu. Aynı isim daha önceki dönemde hem baba hem de oğul neslinde ilk 20 sıralamasında yer almamıştı. Bahse konu zamanda 20. sırada bulunan isimler Aydın ve Sülaymandı ve kullanım oranı %0,85'ti. Aydın adı bir önceki devirde ilk 20 arasında değildi, Süleyman adı ise 18. sıradaydı ve %1,05 kullanım oranına sahipti.

Tablo 3.3. Uluyörük Bölüklerinde 926'da (1519-20) Oğul Neslinde En Çok Kullanılan Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu

Sıra No	Ad	Kullanım Sayısı	Kullanım Yüzdesi
1	Ali	687	%6,29
2	Mehmed	620	%5,68
3	Ahmed	380	%3,48
4	Hasan	348	%3,18
5	Hamza	324	%2,96
6	Veli	312	%2,85
7	Hüseyin	297	%2,72
8	İbrahim	259	%2,37
9	Yusuf	227	%2,08
10	Mahmud	225	%2,06
11	Mustafa	221	%2,02
12	Musa	199	%1,82
13	Halil	195	%1,78

14	Emir/Emirze	171	%1,56
15	Hızır	149	%1,36
16	İsmail	139	%1,27
17	Ümmet	127	%1,16
18	İlyas	118	%1,08
19	Budak	114	%1,04
20	Aydın ve Süleyman	93	%0,85

Kaynak: BOA, TD, nr. 79, s. 387-505.

Uluyörük bölüklerine tâbi cemaatlerde 983'te (1575-76) oğul nesline kayıtlı olan 38.076 kişiden 38.023 kişinin adları okunabilmişti. Adları okunan oğul neslinde 946 farklı isim kullanıldığı tespit edilmişti. Bu isimler arasında ilk 20 sırada yer alan adlar *Ali, Mehmed, Veli, Hüseyin, Hasan, Ahmed, Mustafa, İbrahim, Halil, Musa, Hızır, Bali, Yusuf, Mahmud, Budak, Hamza, İsmail, Satılmış*'tı. Bu isimlerden Ali 2.674 kişi ve %7,02 kullanım oranıyla 1. sırada; Mehmed 1.486 kişi ve %3,90 oranında kullanımıyla 2. sırada; Veli, 1.232 kişi ve %3,3 kullanımıyla 3. sırada; Hüseyin 1.155 kişi ve %0,03 kullanım oranıyla 4. sırada; Hasan 1.056 kişi ve %2,77 kullanım oranıyla 5. sırada; Ahmed 941 kişi ve %2,47 oranıyla 6. sırada; Mustafa 926 kişi ve %2,43 kullanım oranıyla 7. sırada; İbrahim 725 kişi ve %1,90 kullanım oranıyla 8. sırada; Halil 645 kişi ve %1,69 kullanım yüzdesiyle 9. sırada; Himmet 611 kişi ve %1,62 kullanım oranıyla 10. sırada; Musa 578 kişi ve %1,51 kullanım oranıyla 11. sırada; Hızır, 567 kişi ve %1,48 kullanım oranıyla 12. sırada; Balı 551 kişi ve %1,44 kullanım oranıyla 13. sırada; Yusuf 501 kişi ve %1,31 kullanım yüzdesiyle 14. sırada; Mahmud 494 kişi ve %1,29 kullanım oranıyla 15. sırada; Budak 490 kişi ve %1,28 kullanım yüzdesiyle 15. sırada; Hamza 456 kişi ve 1,19 yüzde oranıyla 16. sırada; İsmail 368 kişi ve %0,96 kullanım oranıyla 17. sırada; Satılmış 359 kişi ve 0,94 kullanım yüzdesiyle 18. sırada; Bünyad 357 kişi ve %0,93 kullanım oranıyla 19. sırada ve Nebi 342 kişi ve %0,89 kullanım oranıyla 20. sırada yer almıştı.¹¹⁸⁴ Bir evvelki dönemin oğul nesline kıyasen ilk 2 sırada yer alan Ali ve Mehmed adları yine bu devirde de ilk 2 sıradadır. Söz konusu dönemde Veli adı 3. sırada yer almıştı. Aynı ad 926'da (1519-20) 6.; 890'da (1485-86) 16. sıradaydı. Hüseyin adı bu devirde 4. sıradaydı. Söz konusu ad önceki devirde 7. Ondan daha evvelki zamanda ise 8. sıradaydı. 983'te (1575-76) 5. sırada Hasan adı vardı. Bu ad, 926'da (1519-20) 4. sıradaydı. 983'te (1575-76) 6. sırada Ahmed ismi bulunuyordu bahse konu Ahmed adı 926'da 3. sırada yer almıştı. Mustafa adı 7. sıradaydı. 926'da ise 11. sıradaydı. 8. sırada yer alan İbrahim adı, bir önceki zamanda da yine 8. sırada bulunuyordu ancak kullanım yüzdesi %2,37'den %1,90'a gerilemişti. 983'te 9. sırada yer alan ad Halil'di. Aynı ad bir önceki zamanda 13.

¹¹⁸⁴ TKGM.KK.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b; Ayrıca bk. Adlar Tablosu

sıradaydı. 11. sırada bulunan Musa ismi bir önceki tahrirde 12. sıradaydı. 12. sırada Hızır adı vardı. Aynı ad 926'da 15. sırada bulunuyordu. 13. sırada daha önce ilk 20 ad arasında bulunmayan Balı adı vardı. Söz konusu adın kullanım yüzdesi ise %1,44'tü. 14. sırada Süleyman ismi yer almıştı. Bu isim bundan evvelki tahrirde ilk 20 ad arasında değildi. 15. sırada bulunan Yusuf adı bir önceki zamanda 9. sıradaydı. 983'te 16. sırada Mahmud ismi geliyordu. Bahse konu isim evvelki dönemde 10. sıradaydı. Listede 17. sırayı işgal eden isim Budak'tı. Söz konusu Budak adı, bir evvelki dönemde 19. sırada yer almıştı. 18. sırada yer alan Hamza adının %1,19 kullanım yüzdesi vardı. Bahse konu isim 926'da 5. sıradaydı ve %2,96 kullanım yüzdesi bulunuyordu. İsmail ismi bu tarihte 19. sıradaydı ve %0,96 kullanım oranı bulunuyordu. Aynı isim bir önceki devirde 16. sıradaydı kullanım sıklığı %1,27 idi. Bundan önceki iki tahrirde ilk 20 içerisinde yer almayan Satılmış, bu dönemde 20. sırada yer bulmuştur. Söz konusu adın %0,94 kullanım oranı vardı.

Tablo 3.4. Uluyörük Bölüklerinde 983'te (1575-76) Oğul Neslinde En Çok Kullanılan Müslüman Erkek Şahıs Adları Tablosu

Sıra No	Ad	Kullanım Sayısı	Kullanım Yüzdesi
1	Ali	2674	%7,02
2	Mehmed	1486	%3,90
3	Veli	1232	%3,23
4	Hüseyin	1155	%3,03
5	Hasan	1056	%2,77
6	Ahmed	941	%2,47
7	Mustafa	926	%2,43
8	İbrahim	725	%1,90
9	Halil	645	%1,69
10	Himmet	611	%1,62
11	Musa	578	%1,51
12	Hızır	567	%1,48
13	Balı	551	%1,44
14	Süleyman	516	%1,35
15	Yusuf	501	%1,31
16	Mahmud	494	%1,29
17	Budak	490	%1,28
18	Hamza	456	%1,19
19	İsmail	368	%0,96
20	Satılmış	359	%0,94

Kaynak: TKGM.KK.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173.

Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlandırılmış olan Uluyörük'te 890'da (1485-86) baba neslinde 2.489 kişi kayıtlıydı. Bu sayıdaki baba nüfusunda yaklaşık 432 farklı ad tespit edilmişti. Bu sayıya aynı ismi içine alan birleşik adlar vs. kullanımları dâhil değildi. Baba neslinde en çok kullanılan ilk 20 ad içinde 24 isim tespit edilmişti. Bu isimler sırasıyla çoktan aza doğru *Ali, Ahmed, Mehmed, Hasan, Şarkî, Hamza,*

İbrahim, Halil, Musa, Hüseyin, (Yakub ile Hacı), (Mustafa ile Mahmud), Durmuş, İsmail, Hızır, Seydi, (Yusuf ile Ömer), (İsa ile Emir/Emirze), İshak (İlyas ile Murad)'tı. Bu adlardan *Durmuş* dışındaki isimler köken itibariyle Arapçadır ve İslam kültürüne ait isimlerdir. *Durmuş* adı ise Türkçe kökenli bir addır ve eski Türk inançlarında çocukları ölen ailelerin, çocuklarının yaşaması için verdikleri adlardan biridir. Şarkî adı ise daha çok sıfat olarak kullanılan bir kelime olmasına rağmen söz konusu devirde 73 kişide baba adı olarak kullanılmıştır. Bu devirde isimler hem tek başlarına hem de *Bey, Emir, Han, Nazar, İne, Ahi, Seyyid, Seydi, Pir, Paşa, Hacı, Er, Emir, Boz, Şah, Hoca, Şeyh, Yar, Koca, Arap, Gül, Tur/Dur* gibi kelimelerin adın başına veya sonuna getirilmesiyle yapılmış birleşik ad şeklinde de kullanılmıştı. Baba neslinde söz konusu tarihte Abdullah adı 11 kişide, Abdurrahman adı 2 kişide kullanılmıştır. Onun dışında *Abd* ile yapılan birleşik Arapça isimler *-Abdülaziz, Abdülkerim, Abdülvahhab, Abdüsselam* gibi- bu devirde baba neslinde kullanılmamıştır. Bu bölümde kullandığımız 3 tahrirde en sık kullanılan ilk 20 addan ilk sırayı teşkil eden *Ali* ismi, yalın halinin yanında *Ahi Ali, Ali Han, Seyyid Ali, Pir Ali, Şeyh Ali, Durali/Turali, Hacı Ali, Ali Yar, Hoca Ali* gibi şekillerde de kullanılmıştır. İlk 20 sırada yer alan adların yanı sıra söz konusu dönemde *Aydın, Bahşayış, Cevad, Durak, Dursun, Garip, İvaz, Kaya, Mihmad, Mezid, Selman, Sevindik, Tanrıvermiş/Tanrıverdi, Ümmet, Yahşi, Yörük* gibi adlar da sık kullanılan adlardandır. *Hoca, Hacı, Piri, Paşa, Sarı, Seydi, Şarki, Yörük, Türkmen* gibi adlar bazen sıfat, bazen de tek başlarına isim olarak kullanılmıştı.

Rum Eyaleti'ndeki Uluyörük bölüklerinde 890'da (1485-86) oğul neslinde 4.915 kişi kayıtlıydı. Kaydedilen isimlerin neredeyse tamamı okunmuştur. Tespit edebildiğimiz kadarıyla 512 farklı isim kullanılmıştı. Bu sayıya aynı adın farklı kullanımları dâhil değildi. Söz konusu devirde oğul neslinde en çok kullanılmış ilk 20 ad *Ali, Mehmed, Ahmed, Hasan, Hamza, Halil, İbrahim, Hüseyin, Yusuf, Mustafa, Musa, Mahmud, Ümmet, İsmail, İsa, Veli, İlyas, (Yakub, Süleyman, Hızır), Himmet ve İshak*'tı. Bu devirde ilk 20 sırayı teşkil eden adların tamamı İslam kültürüne ait adlardır. Bahsi geçen zamanda oğul neslinde sık kullanılan 20 addan başka *Abdullah, Aydoğdu/Aydoğmuş, Aydın, Aykud, Bahşayış, Bayezid, Bayram, Bedir, Bedreddin, Budak, Bünyad, Cafer, Cavid, Çırak, Durak/Turak, Durmuş, Dursun, Elvan, Emir/Emirze, Evliya, Göçeri, Güvendik, Haydar, Hayati, İlbey, İnebey, İskender, İsrail, İvaz, Kasım, Kaya, Kemal, Kılıç, Kutlu, Maksut, Menteşe, Mesut, Mezid, Mihmad, Murad, Mürsel, Mürüvvet, Nazar, Nasuh, Nasip, Nebi, Osman, Ömer, Piri, Ramazan, Satılmış, Selman, Sevindik, Seydi, Sultan, Sülemiş, Şakir,*

Tanrıverdi/Tanrıvermiş, Turgut, Ulaş, Üveys/Veys, Yahşi, Yunus adları da öne çıkan adlardandır. Bahsi geçen adlar en az 10 kişide kullanılmıştı. Yine bu zamanda *Abdal, Han, Pir, Ahi, Seyyid, Seydi, Şeyh, Tur/Dur, Paşa, Bey, Hacı, Er, Boz, Şah, Hoca, Yar, Koca, Fakih, Küçük, Şarkî, Türkmen* gibi adlar kimi zaman sıfat/unvan yerine birleşik olarak kimi zaman tek başına ad olarak kullanılmıştı.

Uluyörük’e tâbi bölüklerde 926’da (1519-20) oğul neslinde 10.913 kişi kayıtlıydı. Kayıtlı kişilerin tamamına yakını tespit edilmişti. Buna göre bahsi geçen dönemde Uluyörük bölüklerinde 512 farklı ad kullanılmıştır. Bu adlar arasında ilk 20 sırada yer alanlar *Ali, Mehmed, Ahmed, Hasan, Hamza, Veli, Hüseyin, İbrahim, Yusuf, Mahmud, Mustafa, Musa, Halil, Emir/Emirze, Hızır, İsmail, Ümmet, İlyas, Budak, Aydın ve Süleyman*’dı. Bahsi geçen adlardan *Budak* ve *Aydın* Türk kültürüne; geri kalanları ise İslam kültürüne ait adlardandır. Bu dönemde ilk 20 sıranın dışında kalan adlardan başka en az 30 kişide olmak üzere *Bahşayış, Cevad, Durak, Dursun, Garip, İvaz, Kaya, Mihmad, Mezid, Selman, Sevindik, Tanrıvermiş/Tanrıverdi, Ümmet, Yahşi, Yörük* adları da ikinci derece sıklıkta kullanılmıştı. Daha önceki dönemde neredeyse hiç olmayan *Abd* kelimesiyle yapılan birleşik isimler *Abdülkerim, Abdürrezzak, Abdurrahman, Abdürrahim* gibi isimlerin kullanımı bu devirde artmaya başlanmıştır. *Ali* adı bir önceki tahrirde olduğu gibi bu devirde de hem yalın halde hem de *ahi, han, seyyid, seydi, pir, şeyh, tur/dur, paşa, bey, er, hacı, boz, emir, hoca, şah, şeyh, yar, koca, kulu* gibi kelimelerle birlikte kullanılmıştı. Önceki devirlerde çok az kullanılan *Aslan, Arslan* adları bu devirde biraz daha fazla kullanılmaya başlamıştır. Söz konusu adlar yalın halde kullanıldığı gibi *Alparslan, Genç Arslan, Kılıç Arslan, Melik Arslan, Pir Arslan, Tur Arslan* gibi şekillerde de kullanılmıştır. Bu devirde kullanımı artmaya başlayan *Balı* adı, *DedeBalı, KayaBalı, SeydiBalı, KocaBalı* şekillerinde de ad olarak verilmişti. Yine öne çıkan adlardan olan *Bayram* adı, *Hacı Bayram, Bayram Bey, Bayram Hoca* gibi kelimelerle birlikte; *Budak* ismi *Er Budak, Şah Budak, Pir Budak* şeklinde de isim olarak verilmişti. *Devlet* adı *Devlet Han, Devlet Şah* şeklinde de ad olarak verilmişti. *Seydi, Sarı, Kara, Hacı* isimleri hem sıfat hem de şahıs adı olarak kullanılmıştır. Bundan evvelki zamanda hem sıfat hem de isim yerine kullanılan *Şarkî* adı bu devirde kullanılmamıştı. *Timur* adı *taş, baş, bay, han, kuş* gibi kelimelerin başa veya sona eklenmesiyle oluşturulan şekillerde birleşik ad olarak da verilmişti. Bahsi geçen devirde Türk kültürüne ait adların kullanımına biraz daha fazla yer verilmeye başlanmıştır.

Uluyörük bölüklerine tâbi cemaatlerde 983'te (1575-76) oğul neslinde 38.076 isim kayıtlıydı. Yazısı silinmiş olanlarla okunamayanlar hariç söz konusu adların 38.051 adedi okunabilmişti. Okunan adlardan tespit edebildiğimiz kadarıyla 1155 farklı isim kullanılmıştı. Bu isimler arasında ilk 20 sırada yer alan adlar *Ali, Mehmed, Veli, Hüseyin, Hasan, Ahmed, Mustafa, İbrahim, Halil, Himmet, Musa, Hızır, Balı, Süleyman, Yusuf, Mahmud, Budak, Hamza, İsmail, Satılmış*'tı. Bu isimlerden Balı ve Satılmış dışındaki adlar İslam kültürünün etkisiyle konulmuş adlardır. *Satılmış* ve *Balı* adları ise Türk kültürüne ait adlardandır. Bu adlar dışında söz konusu dönemde kullanılan adlar arasında *Abdullah, Abdurrahman, Allahverdi, Aydın, Bayezid, Bayram, Bilmiş, Bünyad, Cafer, Cuma, Çalabverdi, Çırak, Davut, Dede, Turak/Durak, Durmuş, Emir/Emirze, Eymir/Eymirze, Erkulu, Gülabi, Güvendik, Haydar, Hüdaverdi, İmamkulu, İlyas, Kalem, Kalender, Karaca, Kasım, Kıyad, Kulu, Mansur, Mirza, Murad, Nazar, Nasuh, Nebi, Nefes, Osman, Oruç, Ömer, Piri, Pirkulu, Rahman, Ramazan, Resul, Safa, Selim, Selman, Sevindik, Seydi, Sübhanvendi, Şaban, Şahkulu, Timur, Uğur/Uğurlu, Üveys/Veys, Velid, Yakub, Yol Kulu, Yunus* adları da öne çıkmaktadır. Söz konusu adlar en az 100 kişide kullanılmıştı. Bu devirde birleşik adlarda yine bey, yar, pir, han, seyyid, hacı, er, han, boz, şah, şeyh, koca, sarı, emir vs. kelimeleri kullanılmıştı. Sıfat veya unvan olarak da abdal, arab, hoca, hacı, fakih gibi adlar kullanılmıştır. *Sinan* adı da hem tek başına hem de başka bir ismin yanında ikinci bir ad olarak verilmişti. Sinan adının bu kullanımı bundan önceki devirlerde de mevcuttu. *Abd* kelimesinin sonuna getirilerek yapılan birleşik adlar bu devirde daha çok göze çarpmaktadır. *Ali* adının diğer eklerle kullanımı bu zamanda da devam etmişti. Kulu, verdi, geldi gibi isim ve fiiller kullanılarak yapılan birleşik adlar bu devirde daha çok görülmektedir.

Tablo 3.5. Uluyörük Bölüklerinde XV ve XVI. Yüzyıllarda En Sık Kullanılan 20 İsim Tablosu

Sıra	890 (1485-86) Baba Nesli	Sayı	Yüzde %	890 (1485-86) Oğul Nesli	Sayı	Yüzde / %	926 (1519-20)	Sayı	Yüzde %	983 (1575-76)	Sayı	Yüzde / %
1	Ali	174	6,99	Ali	425	8,64	Ali	687	6,29	Ali	2.674	7,02
2	Ahmed	121	4,86	Mehmed	350	7,21	Mehmed	620	5,68	Mehmed	1.486	3,90
3	Mehmed	117	4,70	Ahmed	287	5,83	Ahmed	380	3,48	Veli	1.232	3,23
4	Hasan	75	3,01	Hasan	252	5,12	Hasan	348	3,18	Hüseyin	1.155	3,03
5	Şarki	73	2,93	Hamza	171	3,47	Hamza	324	2,96	Hasan	1.056	2,77
6	Hamza	71	2,85	Halil	143	2,90	Veli	312	2,85	Ahmed	941	2,47
7	İbrahim	70	2,81	İbrahim	138	2,80	Hüseyin	297	2,72	Mustafa	926	2,43

8	Halil	69	2,77	Hüseyin	132	2,68	İbrahim	259	2,37	İbrahim	725	1,90
9	Musa	45	1,80	Yusuf	120	2,44	Yusuf	227	2,08	Halil	645	1,69
10	Hüseyin	41	1,64	Mustafa	115	2,33	Mahmud	225	2,06	Himmet	611	1,62
11	Yakub ve Hacı	35	1,40	Musa	101	2,05	Mustafa	221	2,02	Musa	578	1,51
12	Mustafa ve Mahmud	34	1,36	Mahmud	99	2,01	Musa	199	1,82	Hızır	567	1,48
13	Durmuş	32	1,28	Ümmet	75	1,52	Halil	195	1,78	Balı	551	1,44
14	İsmail	31	1,24	İsmail	71	1,44	Emir-Emirze	171	1,56	Süleyman	516	1,35
15	Hızır	30	1,20	İsa	65	1,32	Hızır	149	1,36	Yusuf	501	1,31
16	Seydi	29	1,16	Veli	61	1,24	İsmail	139	1,27	Mahmud	494	1,29
17	Yusuf ve Ömer	28	1,12	İlyas	60	1,22	Ümmet	127	1,16	Budak	490	1,28
18	İsa ve Emir-Emirze	25	1,00	Yakub, Süleyman, Hızır	52	1,05	İlyas	118	1,08	Hamza	456	1,19
19	İshak	23	0,92	Himmet	44	0,89	Budak	114	1,04	İsmail	368	0,96
20	İlyas ve Murad	22	0,88	İshak	43	0,87	Aydın, Süleyman	93	0,85	Satılmış	359	0,94

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s.347-405; BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; TKGM.KK.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

Rum Eyaleti'nde bölük sistemine dâhil olan Uluyörük cemaatlerinde XV ve XVI. yüzyıllarda en çok kullanılan adların ekseriyeti İslâm kültürüne ait adlardı. Bu adlardan ilk sırayı her iki yüzyılda da *Ali* adı almıştı. Oysa Anadolu ve Rumelinin hemen bütün eyaletlerinde XVI. yüzyılın 2. yarısında en çok kullanılan erkek adı *Mehmed*'di.¹¹⁸⁵ *Ali* adıyla birlikte en çok kullanılan erkek adları arasında *Mehmet, Ahmet, Hasan, Hüseyin, Yusuf, Hamza, İbrahim, İlyas, İsa, Halil, Hızır, Musa, Mustafa, Süleyman, İsmail, İshak, Ömer, Veli, Seydi, Himmet, Hacı, Murad, Emir/Emirze, Şarkî, Durmuş, Satılmış, Aydın, Balı, Budak* adları vardı. Söz konusu adlardan *Durmuş, Aydın, Satılmış, Balı, Budak* dışındaki adlar İslâm kültürüne ait adlardır. Diğerleri ise Türk kültürüne ait adlardandır. 15. yüzyılda en çok kullanılan adlar arasında Türkçe kökenli yalnızca 1 tane ad bulunurken, XVI. yüzyılda bu sayı 3'e kadar çıkmıştı. Bu adların yanında her iki yüzyılda 2. derecede sık kullanıma sahip adlar da bulunmaktaydı. Bu adlar çoğunlukla Arap ve Türk kültürüne ait adlardır. Söz konusu adlar 15. yüzyılda *Aydın, Aydoğdu/Aydoğmuş, Aykud, Bahşayış, Bayram, Bayezid, Bedir/Bedreddin, Budak, Bünyad, Cafer, Cavid, Cevad, Çırak, Durak, Durmuş, Dursun, Elvan, Evliya, Garip, Göçeri, Güvendik, Haydar, Hayati, ilbey, İnebey, İskender, İsrail, İvaz, Kasım, Kaya, Kemal, Kılıç, Kutlu, Maksut, Menteşe, Mesut, Mezid, Mesud, Mihmad, Mürsel, Mürüvvet, Nazar, Nasuh, Nasip, Nebi, Osman, Ömer, Piri, Ramazan, Satılmış, Selman, Sevindik, Seydi, Sultan, Sülemiş, Şakir,*

¹¹⁸⁵ Yılmaz Kurt, "Tokat Şehri Kişi Adları," *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu 25/26 Eylül 2014*, Haz. Ali Açık vd., Ankara 2015, s. 543.

Tanrıvermiş/Tanrıverdi, Ümmet, Yahşi, Yörük adlarıdır. XVI. yüzyılda ise *Abdullah, Abdurrahman, Allahverdi, Bahşayış, Bayezid, Bayram, Bilmiş, Bünyad, Cafer, Cevad, Cuma, Çalabverdi, Çırak, Davud, Dede, Turak/Durak, Durmuş, Dursun, Emir/Emirze, Eymir/Eymirze, Er Kulu, Garip, Gülabi, Güvendik, Haydar, Hüdaverdi, İmamkulu, İlyas, İvaz, Kalem, Kalender, Karaca, Kasım, Kaya, Kıyad, Kulu, Mansur, Mihmad, Mezid, Mirza, Murad, Nazar, Nasuh, Nebi, Nefes, Osman, Oruç, Ömer, Piri, Pir Kulu, Rahman, Ramazan, Resul, Safa, Selim, Selman, Sevindik, Sübhan Verdi, Şaban Şah Kulu, Timur, Uğur/Uğurlu, Üveys/Veys, Velid, Yakub, Yol Kulu, Yunus* adlarıydı.

Uluyörük bölüklerinde kullanılan adların çeşitliliği nüfusla orantılı olarak artmıştı. 15. yüzyılın son çeyreğinde Uluyörük bölüklerinde oğul neslinde 512 çeşit ad kullanılırken XVI. yüzyılın son çeyreğine girerken oğul neslinde 1.155 çeşit ad kullanılmıştı. Söz konusu adlara aynı adı ihtiva eden birleşik adları dâhil ettiğimizde bu sayı daha da artmaktadır. 15. yüzyılda *Abdülkerim, Abdürrahim, Abdüsselam* gibi *Abd* ismine başka adların getirilmesiyle yapılan birleşik adlar -*Abdulah* dışında- neredeyse hiç kullanılmamıştı. Ancak XVI. yüzyılda *Abd* kelimesi kullanılarak yaklaşık 25 farklı birleşik isim kullanılmıştı. *Ali* adı birçok adlarla birlikte de kullanılmıştı. *Er Ali, Yar Ali, Şeyh Ali* gibi ancak *Ali Kulu* ve *Şah Ali* ismi XVI. yüzyılda kullanılmıştı. *Ali Kulu* 926'da (1519-20) 4 kişiye, 983'te (1575-76) 36 kişiye; *Şah Ali* 926'da (1519-20) 19 kişiye, 983'te (1575-76) 121 kişiye ad olarak verilmişti. *Balı* adı 15. yüzyılda baba neslinde 3, oğul neslinde 5 kişiye ad olmuşken XVI. yüzyılda 551 kişiye ad olmuştu. *Kezâ Dede* adı 15. yüzyılda yalnızca 8 kişiye ad olarak verilmişken XVI. yüzyılda bu sayı 217 olmuştu. *Er Kulu, Er Dalı, Er Gaib, Er Verdi, Hak Verdi, Sübhan Verdi, Dem Geldi, Boz Geldi, Er Geldi, Pir Geldi, Şah Geldi, Yevm Geldi* gibi *Verdi* ve *Geldi* filleriyle yapılan birleşik adlar 15. yüzyılda ya çok az kullanılmış ya da hiç kullanılmamışken XVI. yüzyılda gözle görülür şekilde artarak kullanılmıştı. *Kezâ Hüda* adı kullanılarak yapılan birleşik adlar da yine XVI. yüzyılda daha çok kullanılmıştı. *Hüdabahş, Hüdadad, Hüda Bende, Hüda Kulu* adları bunlardandı.

Uluyörük bölüklerinde kullanılan adlar arasında meslek adı olarak kullanılan *Avcı, Dülger, Demirci, Kalaycı, Boyacı, Subaşı, Haddâd, Hayyât* gibi adlar; *Çungar, Çepni, Yıva* gibi kabile adları; *İsrail, Arab, Alman* gibi millet adları; *Baran, Ayaz, Taş, Demir/Timur, Kaya, Güneş* gibi tabiatla ilgili adlar; *Köpek, Baykuş, Bozkurt, Bocu, Doğan, Koyun, Kuzulu* gibi hayvan adları, *Cebrail, İsrâfil* gibi dört büyük meleğe ait adlar; *Karaman, Karahisar, Malkara, Dımaşk* gibi yer adları, *Beğenmiş, Beğendik,*

Bulduk, Bilmiş, Üzdü, Sevilmiş, Türemiş, Yürür vs. Türkçe fiillerden türetilen adlar da bulunmaktaydı.

Uluyörük bölüklerinde sıfat ve unvan yerine kullanılan *Dîvâne, Hacı, Seyyid, Seydi, Pir, Koca, Gazi, Fakih, Bey, Emir, Şeyh, Boz, Sarı, Kara, Han, Yörük, Türkmen* gibi adlar da bazen tek başlarına kişi adları olmuşlardı.

Uluyörük bölüklerine tâbi cemaatlerin kullandıkları adları, Uluyörük cemaatlerinin bulunduğu bazı yerlerde yerleşik ahalinin kullandığı adlarla kıyasladığımızda şehirli yerleşik nüfusla konar-göçer ahalinin isim tercihleri hakkında fikir sahibi olmaya imkân verecekti. Buna göre Uluyörük bölüklerinin bir kısmının da bulunduğu Tokat'ta 1455'te en çok kullanılan adlar sırasıyla çoktan aza doğru *Mehmed, Ahmed, Hasan, Mahmud, Yusuf, İbrahim, Hüseyin, Hamza, Mustafa, Musa, Halil, Yakub, İsmail, Hızır, Ali, Osman, Ömer, Veli*'ydi. 1485'te ise sıralama *Mehmed, Ali, Ahmed, Hasan, Yusuf, Mahmud, İbrahim, Hamza, Mustafa, Hüseyin, Halil, Musa, Yakub, Hızır, Veli, Ömer, Osman* ve *İsmail*'di. Bu devirde Ali adı, 15. sıradan 2. sıraya yükselmişti. 1520'de ise Tokat'ta en çok kullanılan erkek şahıs adlarının sıralaması *Mehmed, Ali, Ahmed, Mustafa, Hüseyin, Hasan, Mahmud, İbrahim, Yusuf, Hamza, Halil* ve *Veli, Musa, İsmail, Yakub, Hızır, Osman* ve *Ömer*'di. 1554'te *Mehmed, Ali, Mustafa, Ahmed, Hasan, Hüseyin, Mahmud, İbrahim, Yusuf, Veli, Hamza, Halil, Ömer, Musa* ve *Hızır, İsmail* ve *Osman*'di.¹¹⁸⁶ 1572'de ise hem baba hem oğul neslinde en çok kullanılan ilk 10 ad sırasıyla *Mehmed, Mustafa, Ali, Hasan, Ahmed, Hüseyin, Mahmud, İbrahim, Yusuf* ve *Veli*'ydi.¹¹⁸⁷ 1574'te *Mehmed, Mustafa, Ali, Ahmed, Hüseyin, Mahmud, İbrahim, Hasan, Yusuf, Veli, Osman, Hamza, Hızır, İsmail, Halil* ve *Ömer, Musa, Yakub*'tu.¹¹⁸⁸

Uluyörük'e tâbi bir kısım cemaatlerin de bulunduğu Çorum bölgesinde 1575-76'da en çok kullanılan erkek şahıs adlarından ilk 10 sırada olanlar kullanım çokluğuna göre çoktan aza doğru *Mehmed, Ali, Mustafa, Hüseyin, Hasan, Ahmed, İbrahim, Hızır, Yusuf, Veli*'ydi.¹¹⁸⁹ Aynı dönemde Uluyörük bölüklerinde Ali adı *Mehmed* adından daha çok kullanılmıştı.

Yine Uluyörük cemaatlerinin bir kısmının da bulunduğu yerlerden olan Artukâbâd'ta 1455'te en çok kullanılan adlardan ilk 10 sırada oğul neslinde *Mehmed, Ali,*

¹¹⁸⁶ Sehure Ergüzel, *Tokat'ta Müslüman Şahıs İsimleri (1455-1642)*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2018, s. 31.

¹¹⁸⁷ Yılmaz Kurt, "Tokat Şehri Kişi Adları (XVI. Yüzyıl)", s. 543.

¹¹⁸⁸ Sehure Ergüzel, *Tokat'ta Müslüman Şahıs İsimleri*, s. 31.

¹¹⁸⁹ Yılmaz Kurt, "Çorumlu Kazası Kişi Adları (XVI. Yüzyıl)", *OTAM* 6, (1995), s. 218.

Ahmed, İbrahim, Hüseyin, Hasan, Halil, Mahmud, Hamza ve Yusuf; baba neslinde *Hasan, İbrahim, Hüseyin, Yusuf, Ali, İlyas, Hacı, Hızır ve Mehmed* adı bulunmaktaydı. Aynı yerde 1485'te ise oğul neslinde ilk 10 sırada *Mehmed, Ali, Ahmed, Hasan, Hüseyin, Hamza, Himmet, İbrahim, Yusuf, Mustafa, Mahmud*; baba neslinde *Mehmed, Ali, Hasan, Yusuf, Ahmed, İbrahim, Halil, Hüseyin, Mustafa, Hızır ve Mahmud* yer almıştır. Bahsi geçen Artukâbâd'da 1520'de oğul neslinde sırasıyla *Ali, Mehmed, Hüseyin, İbrahim, Mustafa, Yusuf, Hasan, Hamza, Ahmed, Veli*; baba neslinde *Ali, Mehmed, Ahmed, İbrahim, Hamza, Mustafa, Hasan, Hüseyin, Halil ve Yusuf* kullanılmıştı.¹¹⁹⁰ Görüldüğü üzere Artukâbâd kazasında 15. yüzyılda *Mehmed* adı 1. sıradayken, XVI. yüzyılın ilk çeyreğinde Uluyörük bölüklerine tâbi cemaatlerde olduğu gibi *Ali* adı 1. sıraya yükselmişti.

1574'te Zile kazasında baba neslinde kullanılan ilk 20 ad sırasıyla *Mehmed, Ali, Ahmed, Hüseyin, Hamza, Mahmud, Hasan, Mustafa, Abdullah, Yusuf, İbrahim, Himmet, Musa, Hızır, Halil, Veli, Budak, Yakub, Seydi ve İlyas*'tı. Aynı tarihte oğul neslinde en çok kullanılan ilk 20 ad ise *Mehmed, Ali, Mustafa, Hüseyin, Ahmed, Hasan, İbrahim, Mahmud, Veli, Hızır, Hamza, Halil, Yusuf, Şaban, Musa, Balı, İlyas, Himmet, Nebi ve Süleyman*'dı.¹¹⁹¹

Aşağıdaki tablo hazırlanırken, Rum Eyaleti'nde bölükler halinde teşkilatlanmış olan Uluyörük'e ait erkek şahıs adlarının tespiti hedeflenmişti. Bunun için 15. yüzyıla ait 1 tahrir, XVI. yüzyıla ait 2 tahrir defterindeki veriler esas alınmıştır. 15. yüzyıla ait olan tahrirde hem baba hem oğul nesli; XVI. yüzyıla ait 2 tahrirde sadece oğul nesilleri baz alınmıştır. Böylece her iki yüzyıla ait ikişer neslin kullandığı isimlerin ortaya çıkarılması hedeflenmişti. Tablo hazırlanırken alfabetik olmasına dikkat edilmeye çalışılmıştı. Aynı adın kullanıldığı farklı isimler koyu olmayan yazı tipiyle belirtilmiş ve bu isimler sayımda dikkate alınmamıştır. Mesela *Âdil* adının kullanıldığı kişi sayısı hesaplanırken *Âdil* isminin geçtiği tüm isimler hesaba katılmıştı. *Âdil Han, Âdil Bey, Nazar Âdil*, gibi kullanım şekilleri de sayılarıyla belirtilmiş ancak hesaplamaya dâhil edilmemişti. Yine liste hazırlanırken kullanılan isim eğer sıfat ise bu durum belirtilmiş ve sayıları hesaplamaya dâhil edilmemişti. İkili adların hesaplanmasında tek ad dikkate alınmıştır. Listede koyu renkli olmayan adlar koyu renkli adın da geçtiği ikili adlardır. Birleşik

¹¹⁹⁰ Ali Açık, "Artukâbâd Kazasında Türk Kişi Adları (1455-1520)," *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XXIII/2, (2003), s. 311-313.

¹¹⁹¹ Alpaslan Demir, "Zile Kazası'nda Şahıs Adları", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, V/21, (2012), s. 62, 64.

kelimeden oluşan adların birinci veya ikinci ad olduğu, aynı adın sıfat ve isim olarak kullanıldığı durumlarda isim veya sıfat olduğu belirtilmişti.

15. yüzyıla 890 (1485-86) tarihli tahrirde oğul neslinden 4.915 kişinin adı yazılmıştır. Ancak baba nesli yazılırken “birader-i o”, “veled-i o” gibi kısaltmalar kullanılmış ya da bazı isimlerde baba adlı hiç yazılı değildi. Bu sebeple baba neslinden 2.489 kişinin adı yazılmıştır. İsim yüzdeleri hesaplanırken de bu sayılar esas alınmıştır.

XVI. yüzyıla ait 926 (1519-20) tarihli tahrirde 10.915 kişinin adı yazılmıştır. Bu tahrirde sadece oğul nesli hesaplamaya dâhildir.

Çift isimlerden dolayı toplam rakamda fazlalık çıkabilmektedir. Ancak bu sayı toplam sayıya yansıtılmamıştır.

XVI. yüzyıla ait 983 (1575-76) tarihli tahrirde ise 38.076 kişinin adı yazılmıştır. Bu adlardan 38.051 kişinin adı okunabilmişti. Okunamayan isimlerin yazısı silinmiş durumdadır. Yüzde hesaplamalarında 38.076 sayısı esas alınmıştır.

Tablo 3.6. Uluyörük Bölüklerinde XV ve XVI. Yüzyıllarda Kullanılan Erkek Şahıs Adları Tablosu

Kullanılan Erkek Şahıs Adları	Tahrir Dönemleri							
	890 (1485-86)				926 (1519-20)		983 (1575-76)	
	Baba Nesli Ad Sayısı	Baba Nesli Yüzde % Oranı	Oğul Nesli Ad Sayısı	Oğul Nesli Yüzde % Oranı	Ad Sayısı	Yüzde % Oranı	Ad Sayısı	Yüzde % Oranı
1-Abbas	-	-	-	-	-	-	30	%0,07
2-Abdeci	1	-	-	-	-	-	-	-
3-Abdal (tek ad)	-	%0,12	5	%0,04	7	%0,06	11	%0,02
Abdal (sıfat)	-	-	4	-	3	-	8	-
4-Abdi	-	-	12	%0,24	25	%0,22	87	%0,22
5-Abdullah	11	%0,44	16	%0,32	28	%0,25	110	%0,28
6-Abdül	1	%0,04	4	%0,08	-	-	4	%0,01
7-Abdülaziz	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
8-Abdülbaki	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
9-Abdülcabbar	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
10-Abdülcelil	-	-	1	%0,02	-	-	12	%0,03
11-Abdülfattah	-	-	-	-	1	%0,00	4	%0,01
12-Abdülgaaffar	-	-	-	-	-	-	28	%0,07
13-Abdülğani	-	-	-	-	9	%0,08	86	%0,22
14-Abdülfeyyaz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
15-Abdülhay	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
16-Abdülkadir	-	-	-	-	2	%0,01	34	%0,08
17-Abdülkerim	-	-	2	%0,04	7	%0,06	46	%0,11
18-Abdüllatif	-	-	-	-	1	%0,00	8	%0,01
19-Abdülmuttalib	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
20-Abdülümün	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
21-Abdülvahhab	-	-	-	-	-	-	9	%0,02
21-Abdünnafi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
23-Abdüsselam	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
24-Abdüsselim	-	-	-	-	-	-	1	%0,00

25-Abdüsseyid	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
26-Abdurrahman	2	%0,08	4	%0,08	24	%0,21	130	%0,34
27-Abdürrahim	-	-	-	-	2	%0,01	2	%0,00
28-Abdürrezzak	-	-	1	%0,02	12	%0,10	81	%0,21
29-Abid	-	-	-	-	-	-	8	%0,02
30-Abidkal	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
31-Abid Kulu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
32-Abidin/Abidun	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
33-Abur	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
34-Âdil	8	%0,32	6	%0,12	17	%0,15	14	%0,03
35-Âdil Bey	-	-	-	-	2	-	2	-
36-Âdilgir	-	-	-	-	2	-	1	-
37-Emir Âdil	-	-	-	-	1	-	4	-
38-Âdil Han	-	-	1	-	2	-	4	-
39-İne Âdil	-	-	-	-	1	-	-	-
40-Nazar Âdil	-	-	-	-	1	-	-	-
41-Oruc Âdil	-	-	-	-	-	-	-	-
42-Ağca	4	%0,16	3	%0,06	6	%0,05	17	%0,04
43-Ahad	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
44-Ahi (tek isim)	6	%0,24	4	%0,08	10	%0,09	20	%0,04
45-Pir Ahi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
46-Ahmed	121	%4,86	287	%5,83	380	%3,49	920	%2,41
47-Pir Ahmed	37	-	8	-	59	-	94	-
48-Yar Ahmed	-	-	9	-	21	-	40	-
49-Seyyid Ahmed	46	-	12	-	49	-	-	-
50-Sultan Ahmed	-	-	19	-	3	-	-	-
51-Şeyh Ahmed	4	-	5	-	3	-	6	-
52-Melik Ahmed	-	-	4	-	6	-	6	-
53-Alaaddin	2	%0,08	2	%0,04	2	%0,01	7	%0,01
54-Alagöz	2	%0,08	1	%0,02	4	%0,03	5	%0,01
55-Alay	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
56-Allah Kulu	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
57-Allah Verdi	-	-	-	-	1	%0,00	112	%0,29
58-Alem Bey	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	2	%0,00
59-Alem Şah	-	-	-	-	2	%0,01	10	%0,02
60-Ali	174	%6,99	425	%8,64	687	%6,29	2.674	%7,02
61-Ahi Ali	1	-	6	-	6	-	8	-
62-Ali Han	2	-	2	-	6	-	20	-
63-Seyyid Ali	8	-	24	-	11	-	1	-
64-Seydi Ali	2	-	5	-	9	-	58	-
65-Pir Ali	1	-	17	-	43	-	131	-
66-Şeyh Ali	1	-	5	-	13	-	24	-
67-Turali/Durali	6	-	29	-	29	-	90	-
68-Ali Paşa	1	-	1	-	1	-	1	-
69-Ali Bey	7	-	7	-	4	-	10	-
70-Hacı Ali	1	-	7	-	5	-	15	-
71-Ali Hacı	6	-	10	-	8	-	4	-
72-Er Ali	-	-	1	-	-	-	5	-
73-Emir Ali	-	-	1	-	5	-	14	-
74-Boz Ali	-	-	1	-	11	-	90	-
75-Ali Şah	-	-	1	-	0	-	6	-
76-Hoca Ali	2	-	7	-	7	-	11	-
77-Şah Ali	-	-	-	-	19	-	121	-
78-Ali Şeyh	-	-	1	-	-	-	-	-
79-Şeyh Ali	1	-	5	-	13	-	24	-
80-Ali Yar	3	-	12	-	15	-	30	-
81-Yar Ali	-	-	1	-	1	-	2	-
82-Koca Ali	-	-	3	-	8	-	12	-
83-Alikulu	-	-	-	-	4	-	36	-
84-Âlim Bey	-	-	2	-	-	-	3	%0,00
85-Alkas	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
86-Alma	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
87-Almalı	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
88-Alman	-	-	-	-	-	-	1	%0,00

89-Alp	-	-	-	-	2	%0,01	-	%0,00
90-Alpi	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
91-Altan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
92-Alun	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
93-Aluca	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
94-Arap (tek ad)	5	-	1	%0,02	14	%0,12	26	%0,06
Arap (sıfat)	-	-	5	-	2	-	-	-
95-Arefe	-	-	-	%0,02	3	%0,02	56	%0,14
96-Arefe Gazi	-	-	1	-	2	%0,01	11	%0,02
97-Arif	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
98-Asayış	-	-	2	-	-	-	2	%0,00
99-Aslan	-	-	-	-	5	%0,04	2	%0,00
100-Aslanca	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
101-Alpagud	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
102-Alpaslan	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
103-Alparslan	1	%0,04	1	%0,02	6	%0,05	7	%0,01
104-Arduç	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
105-Armağan	3	%0,12	3	%0,06	8	%0,06	14	%0,03
106-Arslan	1	%0,04	-	-	21	%0,04	68	%0,17
107-Alp Arslan	1	-	1	-	6	-	7	-
108-Emir Arslan	-	-	-	-	3	-	2	-
109-Genç Arslan	-	-	-	-	2	-	4	-
110-Kılıç Arslan	-	-	-	-	2	-	-	-
111-Melik Arslan	-	-	-	-	1	-	-	-
112-Pir Arslan	-	-	-	-	1	-	1	-
113-Tur Arslan	-	-	-	-	1	-	-	-
114-Aruk	2	%0,08	-	-	-	-	2	%0,00
115-Arzıman	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
116-Arzırum	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
117-Asi	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
118-Asil	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
119-Asil Bey	1	%0,04	2	%0,04	-	-	3	%0,00
120-Asil Bende	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
121-Asil Han	-	-	-	-	2	%0,01	1	%0,00
122-Aşlı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
123-Asur	-	-	-	-	-	-	29	%0,07
124-Asurkulu	-	-	-	-	-	-	3	-
125-Artuk	-	-	2	%0,04	-	-	-	-
126-Aşk	-	-	-	-	3	%0,02	14	%0,03
127-Gülaşk	-	-	-	-	-	-	1	-
128-Aşkkulu	-	-	-	-	2	-	1	-
129-Dolaşık	-	-	-	-	-	-	1	-
130-Aşık	-	-	1	%0,02	2	%0,01	12	%0,03
131-Aşıyan	-	-	0	-	8	%0,07	0	-
132-Atlı Han	-	-	1	%0,02	8	%0,07	15	%0,03
133-Avcı	9	%0,36	2	%0,04	1	%0,00	7	%0,01
134-Avunduk	1	%0,04	0	-	3	%0,02	10	%0,02
135-Ayas/Ayaz	-	-	1	%0,02	6	%0,05	7	%0,01
136-Ayak	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
137-Yalınayak	-	-	-	-	-	-	1	-
138-Aydın	18	%0,72	30	%0,61	93	%0,85	241	%0,63
139-Aydoğmuş	8	%0,32	13	%0,	26	%0,	92	%0,24
140-Aydoğan	-	-	-	-	1	-	2	%0,00
141-Aydoğdu	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
142-Aykud	21	%0,84	39	%0,79	48	%0,43	85	%0,22
143-Ayvad	1	%0,04	0	-	13	%0,11	79	%0,20
144-Ayvalı	5	%0,20	6	%0,12	5	%0,04	16	%0,04
145-Azak	-	-	1	%0,02	2	%0,01	4	%0,01
146-Azil	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
147-Aziz	5	%0,20	1	%0,02	11	%0,10	53	%0,13
148-Pir Aziz	-	-	-	-	6	-	25	-
149-Baba (tek ad)	1	%0,04	-	-	1	%0,00	-	-
Baba (2.ad)	-	-	2	-	1	-	9	-
150-Bahaddin	-	-	0	-	0	-	4	%0,01

151-Bahadır	-	-	4	%0,08	3	%0,02	15	%0,03
152-Bahir	-	-	1	%0,02	0	-	0	-
153-Bahşayış	15	%0,60	18	%0,36	24	%0,21	25	%0,06
154-Bahri	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
155-Bahran	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
156-Bahtiyar	-	-	-	-	6	%0,05	15	%0,03
157-Baki	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
158-Bal	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
159-Balcı	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
160-Balım Kulu	-	-	-	-	-	-	35	%0,09
161-Balı	3	%0,12	5	%0,10	35	%0,32	551	%1,44
162-Dede Balı	-	-	-	-	2	-	50	-
163-Kaya Balı	-	-	-	-	-	-	5	-
164-Seydi Balı	-	-	-	-	-	-	2	-
165-Koca Balı	-	-	-	-	-	-	2	-
166-Balbay	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
167-Barak	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,00
168-Baras	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
169-Barış	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
170-Basir	-	-	-	-	1	%0,00	2	%0,00
171-Er Basar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
172-Baş	-	-	-	-	3	%0,02	1	%0,00
173-Başbey	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
174-Akbaş	-	-	-	-	2	%0,01	-	-
175-Alabaş	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
176-Kara Baş	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
177-Subaşı	1	%0,04	-	-	1	%0,00	-	-
178-Özbaşı	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
179-Durabaş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
180-Yiğit Başı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
181-Baran	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
182-Başlamış	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
183-Batacı	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
184-Battal	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
185-Bayad	5	%0,20	4	%0,08	14	%0,12	72	%0,18
186-Bayburd	-	-	-	-	5	%0,04	29	%0,07
187-Bayezid	17	%0,68	20	%0,40	49	%0,44	157	%0,41
188-Bay Hoca	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	6	%0,01
189-Bayındır	-	-	-	-	5	%0,04	28	%0,07
190-Baykuş	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
191-Bay Kulu	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
192-Bayram	13	%0,52	27	%0,54	61	%0,55	218	%0,57
193-Bayram Bey	4	-	5	-	6	-	4	-
194-Bayram Hoca	1	-	7	-	14	-	21	-
195-Hacı Bayram	1	-	4	-	2	%0,01	6	-
196-Bedir	11	%0,44	13	%0,	18	%0,16	43	%0,11
197-Bedreddin	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
198-Ali Bedir	-	-	1	-	1	-	-	-
199-Begendik	-	-	-	-	2	%0,01	12	%0,03
200-Begendi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
201-Begenmiş	-	-	1	%0,02	5	%0,04	5	%0,01
201-Behlül	-	-	1	%0,02	2	%0,01	3	%0,00
202-Behram	-	-	-	-	-	-	12	%0,03
203-Behzat	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
204-Bekir	11	%0,44	9	%0,18	20	%0,18	58	%0,15
205-Ebubekir	1	%0,04	1	%0,02	4	%0,03	94	%0,24
206-Bekri	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
207-Bektaş	4	%0,16	6	%0,12	14	%0,12	85	%0,21
208-Benek	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
209-Bende (tek ad)	-	-	-	-	-	-	47	%0,12
210-Berat	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
211-Berber	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
212-Bereket	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
213-Berk	-	-	1	%0,02	16	%0,14	84	%0,21

214-Berrak	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
215-Beşaret	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
216-Beşir	-	-	-	-	1	%0,00	2	%0,00
218-Beyli	-	-	-	-	-	-	15	%0,05
219-Beylik	3	%0,12	-	-	6	%0,05	3	%0,00
220-Beyrek	2	%0,08	5	%0,10	-	-	2	%0,00
221-Bilal	1	%0,04	-	-	1	%0,00	12	%0,03
222-Bilgen	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
223-Bilmiş	-	-	5	%0,10	16	%0,14	105	%0,27
224-Birdane	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
225-Bocu	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
226-Boğa	1	%0,04	1	%0,02	-	-	-	-
227-Hırboğa	2	%0,08	-	-	-	-	-	-
228-Boyardır	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
229-Boyalı	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
230-Boyacı	1	%0,04	-	-	2	%0,01	-	-
231-Boyandık	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
232-Bozbey	-	-	1	-	-	-	-	-
233-Bozban	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
234-Bozca	-	-	-	-	2	%0,01	3	%0,00
235-Bozdede	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
236-Bozlapa	2	%0,08	-	-	-	-	-	-
237-Bozbey	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
238-Bozhacı	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
239-Bozmerd	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
240-Bozlu (tek ad)	-	-	1	%0,02	3	%0,02	31	%0,07
241-Bozdoğan	4	%0,16	1	%0,02	2	%0,01	4	%0,01
242-Bozdoğan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
242-Bozseven	1	-	1	%0,02	-	-	-	-
243-Ali Bozok	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
244-Bozkurt	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
245-Budak	2	%0,08	20	%0,40	114	%1,04	490	%1,28
246-Er Budak	-	-	-	-	-	-	9	-
247-Şah Budak	2	-	-	-	5	-	26	-
248-Pir Budak	-	-	1	-	9	-	90	-
249-Bucabeyi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
250-Bulduk	2	%0,08	1	%0,02	2	%0,01	8	%0,02
251-Bulgar	-	-	-	-	11	%0,10	45	%0,11
252-Bulhayr	-	-	3	%0,04	3	%0,02	8	%0,02
253-Ebulhayr	-	-	-	-	3	%0,02	4	%0,01
254-Bulmuş	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
255-Burak	2	%0,08	1	%0,02	-	-	-	-
256-Buruk	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
257-Burhan	6	%0,24	2	%0,04	6	%0,05	25	%0,06
258-Burnaz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
259-Bülbül	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
260-Bülend	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
261-Bünyad	5	%0,20	18	%0,36	19	%0,17	357	%0,94
262-Cabbar	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
263-Cabi	3	%0,12	1	%0,02	1	%0,00	13	%0,03
264-Cafer	1	%0,04	10	%0,20	39	%0,35	186	%0,48
265-Ahican	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
266-Canbaz	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
267-Canik	1	%0,04	1	%0,02	2	%0,01	-	-
268-Cansır	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
269-Cavid	10	%0,40	21	%0,42	5	%0,04	-	-
270-Cebrail	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
271-Celal	2	%0,08	1	%0,02	3	%0,02	10	%0,02
272-Cemal	3	%0,12	1	%0,02	1	%0,00	11	%0,02
273-Cellad	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
274-Celayir	-	-	1	%0,02	-	-	1	%0,00
275-Cennet	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
276-Cengiz	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
277-Cercis	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00

278-Cesur	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
279-Cevad	-	-	4	%0,08	-	-	1	%0,00
280-Cevher	-	-	1	%0,02	-	-	3	%0,00
281-Cihan	-	-	-	-	2	%0,01	1	%0,00
282-Cihangir	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
283-Cihan Şah/Cihan Şeh	-	-	2	%0,04	9	%0,08	40	%0,10
284-Civan	-	-	-	-	-	-	42	%0,11
285-Civankulu	-	-	-	-	-	-	2	-
286-Pircivan	-	-	-	-	-	-	34	-
287-Cocan?	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
288-Coşkun	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
280-Coşar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
290-Coşa	-	-	2	%0,04	-	-	-	-
291-Cömerd	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
292-Cömerd Kulu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
293-Cövilbey	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
294-Cuma	-	-	-	-	1	%0,00	223	%0,58
295-Cüneyd	6	%0,24	4	%0,08	7	%0,06	43	%0,11
296-Çalab Verdi	1	%0,04	6	%0,12	40	%0,36	124	%0,32
297-Çakır	3	%0,12	2	%0,04	12	%0,10	32	%0,08
298-Çanakçı	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
299-Haçanak	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
300-Çelebi	-	-	1 (sıfat)	-	10	%0,09	86	%0,22
301-Tur Çelebi	-	-	1	-	2	-	3	-
302-Çerden	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
303-Çergil	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
304-Çeriçi	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
305-Çerki	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
306-Çerkes	-	-	-	-	2	%0,01	13	%0,03
307-Çepni	1	%0,04	3	%0,06	8	%0,07	7	%0,01
308-Çırak	4	%0,16	17	%0,34	36	%0,32	136	%0,35
309-Çoban	5	%0,20	1	%0,02	12	%0,11	8	%0,01
310-Çomak	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
311-Çomalak	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
312-Çomar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
313-Çomrah	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
314-Çorak	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
315-Çögel	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
316-Çungar/Çongar	6	%0,24	-	-	1	%0,00	29	%0,07
317-Dade	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
318-Dadgun	1	%0,04	-	%0,02	-	-	-	-
319-Dandık	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
320-Danışık	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
321-Daniş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
322-Danişmend	1	%0,04	-	-	1	%0,00	-	-
323-Danyal	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
324-Davud	-	-	-	-	30	%0,27	128	%0,33
325-Davulcu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
326-Dayan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
327-Dede	9	%0,36	8	%0,16	41	%0,37	217	%0,56
328-Güldede	-	-	-	-	1	-	11	-
329-Pirdede	-	-	2	-	11	-	47	-
330-Turdede	-	-	-	-	-	-	2	-
331-Dehri	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
332-Dehran	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
333-Demi Hayr	-	-	1	%0,04	-	-	2	%0,00
334-Demirci	-	-	3	%0,06	1	%0,00	1	%0,00
335-Dem Kulu	-	-	-	-	-	-	8	%0,02
336-Deniz	1	%0,04	1	%0,02	8	%0,07	15	%0,03
337-Derbe	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
338-Derman	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00

339-Derviş	2	%0,08	2	%0,04	23	%0,21	8	%0,02
340-Derzi/Terzi (Ad)	1	%0,04	1	%0,02	3	%0,02	1	%0,00
Derzi/Terzi (Sıfat)	-	-	-	-	5	-	-	-
341-Derya Derin	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
342-Devlet	7	%0,28	6	%0,12	12	%0,11	30	%0,06
343-Devletbay	-	-	-	-	-	-	1	-
344-Devlethan	1	-	2	-	8	-	16	-
345-Devletşah	2	-	3	-	1	-	-	-
346-Devletlü	1	-	-	-	-	-	1	-
347-Devletgeldi	-	-	-	-	-	-	1	-
348-Devletkulu	-	-	-	-	-	-	1	-
349-Pirdevlet	-	-	-	-	-	-	1	-
350-Dımaşk	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
351-Diri	-	-	1	%0,02	-	-	1	%0,00
352-Dîvâne	-	-	-	-	2	%0,01	16	%0,04
Divâne (sıfat)	-	-	15	-	6	-	-	-
353-Erdivan	-	-	-	-	5	%0,04	15	%0,03
354-Pirdivan	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
355-Diyar	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,00
356-Derdiyar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
357-Simdiyar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
358-Südiyar	-	-	-	-	-	-	17	%0,04
359-Diyarbekir	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
360-Dolanı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
361-İldolan	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
362-Doğan/Toğan	-	-	-	-	6	%0,05	8	%0,02
363-Doğdu	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
364-Dolak	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
365-Dolaşık	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
366-Dolpınar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
367-Doruca	-	-	-	-	-	-	9	%0,02
368-Doruhan	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
369-Doruk	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
370-Dost Ali	-	-	-	-	1	-	-	-
371-Ali Dostu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
372-Dostu	-	-	-	-	-	-	8	%0,02
373-Dostan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
374-Dostlu	-	-	-	-	-	-	-	-
375-Şahdostu	-	-	-	-	-	-	1	-
376-Döğer	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
377-Dönmez	-	-	-	-	1	%0,00	13	%0,03
378-Dulkadir/Zülkadir	-	-	2	%0,04	-	-	5	%0,01
Dur / Tur (sıfat)	8	-	35	-	2	-	90	-
379-Durak/Turak	7	%0,48	14	%0,38	10	%0,09	224	%0,58
380-Tura/Dura	5	%0,20	2	%0,04	1	%0,00	2	%0,00
381-Duran/Turan	3	%0,12	3	%0,06	2	%0,01	9	%0,02
382-Durdu/Turdu	4	%0,16	7	%0,14	7	%0,06	28	%0,07
383-Dur Bey	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	-	-
384-Dura Bey/Tura Bey	6	%0,24	2	%0,04	1	%0,00	-	-
385-Dura Han/Tura Han	-	-	-	-	1	%0,00	20	%0,05
386-Dura Şah/Tura Şah	-	-	2	%0,04	7	%0,06	2	%0,00
387-Dura Hacı/Tura Hacı	1	%0,04	2	%0,04	1	%0,00	2	%0,00
388-Durmuş	32	%1,28	40	%0,81	58	%0,53	200	%0,52
389-Dursun/Tursun	11	%0,44	12	%0,24	39	%0,35	72	%0,18
390-Dutmaz/Tutmaz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
391-Durus	-	-	-	-	-	-	1	%0,00

392-Dülger Bey	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
393-Dündar	1	%0,04	1	%0,02	5	%0,04	21	%0,05
394-Ede	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
395-Efendi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
396-Eğlen	1	%0,04	2	%0,02	-	%0,01	8	%0,02
397-Eğlence	-	-	-	-	2	-	1	-
398-Eğlendi	-	-	1	%0,02	1	%0,00	2	%0,00
399-Eğlendik	1	%0,04	-	-	-	-	1	-
400-Ehlullah	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
401-Elif	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
402-Elleys	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
403-Ebulleys	-	-	-	-	-	-	10	-
404-Elvan	7	%0,28	16	%0,32	15	%0,13	40	%0,10
405-Elverdi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
406-Emin	8	%0,32	2	%0,06	30	%0,27	61	%0,16
407-Eminbey	1	%0,04	1	%0,02	-	-	-	-
408-İlemin	-	-	2	%0,04	-	-	2	%0,00
409-Emir	21	%0,84	39	%0,35	150	%1,56	146	%0,38
410-Emirze	4	%0,16	2	%0,04	21	%0,19	47	%0,12
411-Emir Han	1	-	8	-	21	-	6	-
412-Emir Ali	2	-	5	-	5	-	14	-
413-Hacı Emir	3	-	1	-	-	-	2	-
414-Emir Hacı	2	-	4	-	3	-	-	-
415-Emir Hasan	3	-	3	-	6	-	6	-
416-Emir Şah	1	-	-	-	5	-	4	-
417-Emir Yar	-	-	-	-	2	-	1	-
418-İmir	-	-	4	%0,08	4	%0,03	4	%0,01
419-İmirza	-	-	-	-	2	%0,01	4	%0,01
420-Eymir	2	%0,08	3	%0,03	18	%0,46	166	%0,43
421-Eymirze	-	-	-	-	33	%0,00	17	%0,04
422-Emre	1	%0,04	-	-	1	%0,00	7	%0,01
423-Emrullah	-	-	5	%0,10	18	%0,16	30	%0,07
424-Enesbey	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
425-Enbiya	8	%0,32	5	%0,10	7	%0,06	36	%0,09
426-Enis	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
427-Er Baba	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
428-Erban	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
429-Er Basan	-	-	-	-	1	-	2	%0,00
430-Er Basra	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
431-Er Bende	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
432-Er Bey	-	-	1	%0,02	1	%0,00	2	%0,00
433-Ercül	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
434-Ercümend	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
435-Erdalı	-	-	-	-	6	%0,05	71	%0,18
436-Er Gazi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
437-Er Gaib	-	-	-	-	3	%0,02	18	%0,04
438-Er Güden	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
439-Eriş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
440-Ermiş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
441-Erhan	-	-	1 (2.ad)	-	-	-	-	-
442-Erkek	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
443-Er Kulu	-	-	-	-	6	%0,05	201	%0,52
444-Erman	-	-	-	-	1	%0,00	-	%0,00
445-Eser Bey	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
446-Ersözü	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
447-Erzade	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
448-Erzani	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
449-Esed	1	%0,04	3	%0,06	-	%0,02	2	%0,00
450-Esedi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
451-Eslah	-	-	1	%0,02	1	%0,00	1	%0,00
452-Eslemez	-	-	-	-	3	%0,02	6	%0,01
453-Erver	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
454-Erverdi	-	-	-	-	1	%0,00	34	%0,08

455-Ergün	-	-	-	-	1	%0,00	2	%0,00
456-Esen	-	-	-	%0,14	2	%0,01	17	%0,04
457-Esenlik	-	-	5	%0,10	3	%0,02	-	-
458-Esen Bey	-	-	2	%0,04	6	%0,04	4	%0,01
459-Esen Gazi	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
460-Esen Kulu	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
461-Eshan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
462-Esnan	-	-	-	-	-	-	11	%0,02
463-Ethem/Edhem	1	%0,04	1	%0,02	8	%0,07	10	%0,02
464-Eşkün	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
465-Enver	1	%0,04	-	%0,02	-	-	-	-
466-Erdoğdu	2	%0,08	2	%0,06	4	-	42	%0,11
467-Erdoğan	1	%0,04	-	-	1	%0,00	9	%0,02
468-Erdoğan	-	-	1	-	2	-	6	%0,01
469-Eşref	-	-	1	%0,02	1	%0,00	6	%0,01
470-Evran	1	%0,04	-	-	-	-	4	%0,01
471-Ahi Evran	-	-	-	-	-	-	2	-
472-Evhayr	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
473-Evliya	5	%0,20	11	%0,22	17	%0,15	26	%0,06
474-Eymen	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
475-Eylük	4	%0,16	5	%0,10	2	%0,01	9	%0,02
476-Eynennehar	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
477-Eyüp	-	-	5	%0,10	11	%0,10	28	%0,07
478-Fahreddin	-	-	-	-	2	%0,01	2	%0,00
479-Fazıl	8	%0,32	6	%0,12	9	%0,08	13	%0,03
480-Fazlı	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
481-Fazlullah	-	-	-	-	1	%0,00	6	%0,01
Fakih (sıfat)	60	-	206	-	424	-	150	-
482-Fakih (isim)	2	%0,08	-	-	4	%0,03	1	%0,00
483-Faysal	-	-	-	-	-	-	8	%0,02
484-Fazlullah	-	-	-	-	1	%0,00	6	%0,01
485-Ferah	8	%0,32	9	%0,18	40	%0,36	1	%0,00
486-Feridun	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
487-Ferit	1	%0,04	2	%0,04	-	-	-	-
488-Ferhat	-	-	-	-	12	%0,10	79	%0,20
489-Ferik	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
490-Ferruh	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
491-Şir Ferruh	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
492-Ferruhzad	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
492-Fethi	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
494-Fethullah	1	%0,04	1	%0,02	2	%0,01	3	%0,00
495-Feyzi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
498-Feyzkâr	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
497-Feyzullah	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
498-Ferzan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
499-Fıraş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
500-Firuz	2	%0,08	1	%0,02	4	%0,03	8	%0,02
501-Gaffar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
502-Gaib	-	-	4	%0,08	33	%0,30	92	%0,24
503-Ergaib	-	-	-	-	3	-	18	-
504-Pirgaib	-	-	4	-	21	-	60	-
505-Galip	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
Garip (sıfat)	-	-	41	-	-	-	-	-
506-Garip (isim)	10	%0,40	-	-	-	-	2	%0,00
507-Pirgarip (isim)	-	-	-	-	-	-	1	-
508-Gazanfer	-	-	-	-	-	-	11	%0,02
509-Gazi (tek isim)	3	%0,12	3	%0,06	18	%0,16	42	%0,11
510-Geldi	-	-	2	%0,04	1	%0,00	40	%0,10
511-Bozgeldi	-	-	-	-	-	-	2	-
512-Bugeldi	-	-	-	-	-	-	1	-
513-Demgeldi	-	-	-	-	-	-	3	-
514-Devletgeldi	-	-	1	-	-	-	1	-
515-Ergeldi	-	-	-	-	1	-	9	-
516-Hüdageldi	-	-	-	-	-	-	1	-

517-Hoşgeldi	-	-	-	-	2	-	1	-
518-Kademgeldi	-	-	-	-	-	-	1	-
519-Kıçıgeldi	-	-	-	-	1	-	-	-
520-Pırgeldi	-	-	-	-	-	-	3	-
521-Sugeldi	-	-	-	-	-	-	1	-
522-Şahgeldi	-	-	-	-	-	-	2	-
523-Şadgeldi	-	-	1	-	-	-	-	-
524-Şengeldi	-	-	-	-	1	-	4	-
525-Şeygeldi	-	-	-	-	-	-	1	-
526-Yevmgeldi	-	-	-	-	-	-	2	-
527-Yolageldi	-	-	-	-	2	-	8	-
528-Gelen	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
529-Gence	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
530-Geniş	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
531-Geri	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
532-Germiyan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
533-Gezdi	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
534-Göç (tek ad)	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
535-Göçbey/Güçbey	5	%0,20	9	%0,18	20	%0,18	34	%0,08
536-Göçeri/Güçeri	3	%0,12	12	%0,24	15	%0,13	56	%0,14
537-Göçebe	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
538-Göçgün	-	-	-	-	1	%0,00	20	%0,04
539-Göçerli	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
540-Göçlük	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
541-Göğüs	-	-	1	%0,02	1 (sıfat)	-	-	-
542-Güğer	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
543-Gökce	5	%0,20	4	%0,08	18	%0,16	33	%0,08
544-Göker	-	-	-	-	1	%0,00	8	%0,02
545-Gönci	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
546-Gönenc	3	%0,12	7	%0,14	1	%0,00	1	%0,00
547-Gülemir	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
548-Güdül	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
549-Güdüri	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
550-Güleş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
551-Gülgüç	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
552-Gülgün	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
553-Gülabi	-	-	-	-	4	%0,03	197	%0,51
554-Gülşehri	-	-	1	%0,02	1	%0,00	2	%0,00
555-Gülbende	-	-	-	-	-	-	75	%0,19
556-Gülce	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
557-Gül Paşa	1	%0,04	0	%0,02	-	-	-	-
558-Dede Güllü	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
559-Gülhayr	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
560-Gül Hoca	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
561-Güllü	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
562-Güllüce	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
563-Gülнар	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
564-Gülzar	-	-	1	%0,02	1	%0,00	-	-
565-Gümüş	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
566-Günbey	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
567-Gündeci	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
568-Gündeş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
569-Gündoğdu	2	%0,08	-	-	-	-	51	%0,13
570-Gündoğmuş	2	%0,08	8	%0,16	16	%0,14	-	-
571-Gündüz	1	%0,04	1	%0,02	11	%0,10	43	%0,11
572-Güneş	-	-	-	-	1	%0,00	7	%0,01
573-Gürbey	-	-	1	-	-	-	-	-
574-Gürbüz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
575-Gürzüddin	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
576-Güvenç	4	%0,16	-	-	2	%0,01	1	%0,00
577-Güvendik	8	%0,32	21	%0,42	46	%0,42	108	%0,28
578-Güzelbey	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
579-Habip	3	%0,12	8	%0,16	10	%0,09	2	%0,00

580-Habil	4	%0,16	6	%0,12	7	%0,06	47	%0,12
581-Hacı (tek ad)	35	%1,40	-	-	13	%0,11	54	%0,14
582-Hacı Kulu	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
583-Hacı Bey	4	%0,16	-	-	5	%0,04	5	%0,01
584-Pirhacı	2	%0,08	2	%0,04	3	%0,02	8	%0,02
585-Haddad	1	%0,04	2 (sıfat)	-	-	-	-	-
586-Hakverdi	-	-	-	-	-	-	56	%0,14
587-Halkverdi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
588-Halid	-	-	4	%0,08	3	%0,02	5	%0,01
589-Halil	69	%2,77	143	%3,01	195	%1,78	645	%1,69
590-Halife	1	%0,04	2	%0,04	5	%0,04	4	%0,01
591-Hallac	4	%0,16	-	-	4	%0,03	-	-
592-Halim	-	-	-	-	1	%0,00	9	%0,02
593-Halk	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
594-Haloğlan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
595-Haman	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
596-Hamdullah	-	-	8	%0,16	10	%0,09	27	%0,07
597-Hamid	4	%0,16	6	%0,12	16	%0,14	66	%0,17
598-Hamza	71	%2,85	171	%3,47	324	%2,96	456	%1,19
599-Hamza Pir	-	-	2	-	-	-	-	-
600-Pir Hamza	-	-	2	-	-	-	-	-
601-Han (tek ad)	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
602-Hankara	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
603-Hankulu	-	-	-	-	-	-	19	%0,04
604-Harkar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
605-Hasan	75	%3,01	252	%5,12	348	%3,18	1.056	%2,77
606-Hasan Ali	-	-	1	-	3	-	14	%0,03
607-Pir Hasan	4	-	6	-	11	-	23	-
608-Hacı Hasan	3	-	4	-	-	-	9	-
609-Emir Hasan	3	-	3	-	6	-	6	-
610-Hasan Hacı	4	-	5	-	2	-	1	-
611-Tur/Dur Hasan	1	-	8	-	5	-	20	-
612-Hasun	6	%0,24	5	%0,10	21	%0,19	12	%0,03
613-Hasib	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
614-Hâti	-	-	-	-	-	-	11	%0,02
615-Hava	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
616-Havlı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
617-Haydar	5	%0,20	13	%0,26	23	%0,21	114	%0,29
618-Hayır	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
619-Hayati	5	%0,20	11	%0,22	15	%0,13	83	%0,21
620-Hayyat (isim)	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
Hayyat (sıfat)	-	-	8	-	-	-	-	-
621-Hayrhayr	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
622-Hayırdοğdu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
623-Hayran	-	-	-	-	3	%0,02	10	%0,02
624-Hayrathı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
625-Hayrettin	-	-	1	%0,02	3	%0,02	5	%0,01
626-Hayrullah	-	-	-	-	2	%0,01	2	%0,00
627-Hâzır	-	-	-	-	1	%0,00	13	%0,03
628-Hemdem	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
629-Herdem	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
630-Herkil	-	-	-	-	-	-	3	%0,01
631-Hızır	30	%1,20	52	%1,05	149	%1,36	567	%1,48
632-Hızırverdi	-	-	1	-	-	-	-	-
633-HızırBalı	-	-	-	-	4	-	48	-
634-Hızırşah	-	-	-	-	2	-	1	-
635-Hıra	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
636-Hobyar	-	-	-	-	5	%0,04	15	%0,03
637-Himmet	8	%0,32	44	%0,89	96	%0,87	611	%1,62
638-Hişam	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
639-Hoca (isim)	5	%0,12	2	-	18	%0,16	56	%0,14
Hoca (sıfat)	12	-	37	-	61	-	183	-
640-Hoş	1	%0,04	1	%0,02	-	-	1	%0,00

641-Hoşca	-	-	-	-	-	-	1	
642-Hoşkadem	4	%0,16	1	%0,02	1	%0,00	1	%0,00
643-Hurşid	-	-	1	%0,02	1	%0,00	9	%0,02
644-Hüdabaş	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
645-Hüdabin	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
646-Hüadan	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
647-Hüadad	-	-	-	-	1	%0,00	-	
648-Hüdabende	-	-	-	-	-	-	19	%0,04
649-Hüdai/Hüdayi	1	%0,04	-	-	-	-	3	%0,00
650-Hüdakulu	-	-	-	-	1	%0,00	6	%0,01
651-Hüdaverdi	-	-	-	-	38	%0,34	189	%0,49
652-Hürmüz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
653-Hürrem	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
654-Hüsam	-	-	3	%0,06	1	%0,00	20	%0,05
655-Hüsameddin	-	-	1	%0,02	2	%0,01	5	%0,01
656-Hüseyin	41	%1,64	132	%2,68	297	%2,72	1.155	%3,03
657-Şah Hüseyin	-	-	-	-	-	-	20	-
658-Pir Hüseyin	-	-	-	-	-	-	9	-
659-Hüsrev	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
660-İbrahim	70	%2,81	138	%2,60	259	%2,37	725	%1,90
661-İbad	-	-	-	-	-	%0,03	6	%0,01
662-İbadullah	-	-	2	%0,04	4	%0,03	2	%0,00
663-İdris	8	%0,32	7	%0,14	23	%0,21	85	%0,22
664-İhlas	-	-	-	-	-	-	17	%0,04
665-İhsan	-	-	3	%0,06	-	-	1	%0,00
666-İhtiyar	2	%0,08	1	%0,02	4	%0,03	40	%0,10
667-İlbende	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
668-İlk	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
669-İlkemir	1	-	-	-	-	-	-	-
670-İlkin	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
671-İlaldı	-	-	-	-	4	%0,03	15	%0,03
672-İlyendi	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
673-İlbey	5	%0,20	13	%0,26	5	%0,04	16	%0,04
674-İlbeyi	3		-		6		17	%0,04
675-İmad	-	-	2	%0,04	3	%0,02	7	%0,01
676-İmam	-	-	-	-	-	-	9	%0,02
677-İmamkulu	-	-	-	-	-	-	100	%0,26
678-İnad	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
679-İnayet	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
680-İne (tek ad)	1	%0,04	-	-	1	%0,00	1	%0,00
681-İnehoca	3	%0,12	4	%0,08	15	%0,13	66	%0,16
682-İnebey	14	%0,56	24	%0,48	23	%0,19	27	%0,07
683-İnegazi	-	-	2	%0,04	5	%0,04	28	%0,07
684-İnehan	-	-	2	%0,04	-	-	6	%0,01
685-İnekulu	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
686-İrişe	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
687-İlyas	22	%0,88	60	%1,20	118	%1,08	278	%0,73
688-İnal	4	%0,16	3	%0,06	3	%0,02	10	%0,02
689-İnandık	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
689-İsa	25	%1,00	65	%1,32	107	%0,98	315	%0,82
690-İsfendiyyar	-	-	5	%0,10	16	%0,14	21	%0,05
691-İshak	23	%0,92	43	%0,87	65	%0,59	105	%0,27
692-İskender	6	%0,24	26	%0,52	83	%0,76	111	%0,29
693-İslam	5	%0,20	7	%0,14	2	%0,01	12	%0,03
694-İsmail	31	%1,24	71	%1,44	139	%1,27	368	%0,96
695-İsmet	-	-	-	-	6	%0,05	6	%0,01
696-İlmiş	-	-	-	-	1	-	3	%0,00
697-İsrafil	-	-	-	-	2	%0,01	2	%0,00
698-İsrail	1	%0,04	18	%0,36	25	%0,22	57	%0,14
699-İvaz	17	%0,68	28	%0,56	49	%0,44	19	%0,04
700-İzzeddin	2	%0,08	1	%0,02	3	%0,02	7	%0,01
701-Kabil	2	%0,08	6	%0,12	3	%0,02	33	%0,08
702-Kademplü	3	%0,12	1	%0,02	-	-	-	-
703-Kadem	-	-	-	-	-	-	1	%0,00

704-Kadembasdı	-	-	-	-	1	%0,00	4	%0,01
705-Kademgeldi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
706-Pirkadem	-	-	1	%0,02	5	%0,04	10	%0,02
707-Kadir	-	-	-	-	1	%0,00	40	%0,12
708-Kadiri	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
709-Kadirli	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
710-Kadirkulu	-	-	-	-	-	-	88	%0,23
711-Kadirverdi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
712-Kadri	-	-	-	-	1	%0,00	22	%0,05
713-Kağan	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
714-Kala	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
715-Kalalı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
716-Kalaycı	-	-	1	%0,02	3	%0,02	6	%0,01
717-Kalavun	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
718-Kalem	-	-	-	-	2	%0,01	115	%0,30
719-Pirkalem	-	-	-	-	2	-	91	-
720-Erkalem	-	-	-	-	-	-	9	-
721-Kalender	-	-	-	-	-	-	132	%0,34
722-Kamer	1	%0,04	-	-	1	%0,00	4	%0,01
723-Kameri	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
724-Kamari	3	-	-	-	1	-	-	-
725-Kamış	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
726-Pir Kamış	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
727-Kânî	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
728-Kanmaz	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
729-Kapan	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,00
730-Kapanmış	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
731-Kapukulu	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
732-Kapulu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
733-Kara (tek ad)	8	%0,32	1	%0,02	66	%0,60	56	%0,14
734-Karabey	-	-	-	-	2	%0,01	7	%0,01
735-Karaca	-	-	-	-	-	-	105	%0,27
736-Karalı	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
737-Karagöz	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	6	%0,01
738-Karaman	7	%0,28	4	%0,08	15	%0,13	86	%0,22
739-Özkaraman	-	-	-	-	-	-	58	-
740-Kara Koca	-	-	4	%0,08	1	%0,00	8	%0,02
741-Karan	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
742-Karaoğlan	-	-	1	%0,02	2	%0,01	3	%0,00
743-Karasi	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
744-Karaş	1	-	-	-	-	-	3	%0,00
745-Baykara	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
746-Malkara	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
747-Karahisar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
748-Hankara	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
749-Karkın	1	-	-	-	-	-	4	%0,01
750-Karlı/Karlu	2	%0,08	3	%0,06	14	%0,12	49	%0,13
751-Kasım	4	%0,16	17	%0,34	39	%0,35	173	%0,45
752-Ebulkasım	-	-	1	-	2	-	42	-
753-Kasır	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
754-Kavak	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
755-Kaval	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
756-Kavas	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
757-Kaya	18	%0,72	29	%0,58	50	%0,45	175	%0,45
758-Kaygusuz	-	-	-	-	2	%0,01	5	%0,01
759-Kayıtga	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
760-Kayıtgar	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
761-Kayıtba	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
762-Kayıtbay	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
763-Kayıtmaz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
764-Kayravar	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
765-Kayser	1	%0,04	2	%0,04	-	-	3	%0,00
766-Kaytaz	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
767-Kazıcı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00

768-Keçili	3	%0,12	-	-	-	-	-	-
769-Kemal	3	%0,12	10	%0,20	18	%0,16	31	%0,08
770-Kemir	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
771-Kerbela	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
772-Kerem	1	%0,04	-	-	3	%0,02	16	%0,04
773-Keremkulu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
774-Keremüddin	-	-	-	-	2	%0,01	4	%0,01
775-Keremverdi	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
776-Kerim	-	-	1	%0,02	1	%0,00	6	%0,01
777-Keskin	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
778-Kılıç	7	%0,28	12	%0,24	47	%0,43	78	%0,20
779-Kıyad	-	-	7	%0,14	60	%0,54	193	%0,50
780-Şahkıyad	-	-	4	-	6	-	3	-
781-Kiçi	-	-	-	-	3	%0,02	6	%0,01
782-Kiçi Bey	1	%0,04	3	%0,06	-	-	-	-
783-Kobaş	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
784-Koca	4	%0,16	2	%0,04	8	%0,07	34	%0,08
785-Er Koca	1	%0,04	1	%0,02	-	-	-	-
786-Ak Koca	1	%0,04	-	%0,00	-	-	-	-
787-Koçi	-	-	1	%0,02	4	%0,03	6	%0,01
788-Koçuk	-	-	-	-	4	%0,03	1	%0,00
789-Komadı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
790-Konduk	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
791-Korkmaz	-	-	1	%0,02	11	%0,10	26	%0,06
792-Korkud	-	-	1	%0,02	2	%0,01	23	%0,06
793-Korlu	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
794-Koru Bey	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
795-Koyun	1	%0,04	1	%0,02	-	-	-	-
796-Koyuncu	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
797-Kozan	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
798-Köpek	7	%0,28	3	%0,06	1	%0,00	2	%0,00
799-Körük	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
Köse (sıfat)	1	-	2	-	8	-	1	-
800-Köse (isim)	-	-	-	-	2	%0,01	7	%0,01
801-Kösem	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
802-Köşker	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
803-Kubad	1	%0,04	2	%0,04	-	-	-	-
804-Kubad Şah								
805-Kulağuz/Kulavuz	2	%0,08	3	%0,06	10	%	30	%0,06
806-Kulak	2	%0,08	1	%0,02	-	-	1	%0,00
807-Kulaksız	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
808-Kulageçli	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
809-Kulalı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
810-Kulhan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
811-Kumru	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
812-Kulu (tek ad)	1	%0,04	-	-	7	%0,06	240	%0,63
813-Kurd	1	%0,04	-	-	4	%0,03	8	%0,02
814-Kurmuş	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
815-Kuran	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
816-Kurul	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
817-Kurur	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
818-Kurucazad	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
819-Kuşdil	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
820-Kutlu	9	%0,36	13	%0,26	11	%0,10	30	%0,07
821-Kutludoğmuş	1	-	1	-	4	-	3	-
822-Kutlubey	4	-	9	-	3	-	18	-
823-Kutluhan	-	-	-	-	1	-	2	-
824-Kutluşah	-	-	1	-	1	-	2	-
825-Kutlu Paşa	1	-	1	-	-	-	1	-
826-Kutbeddin	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
827-Kuzucu	1	%0,04	-	-	1	%0,00	1	%0,00
828-Kara Kuzulu	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
829-Küçük (isim)	7	%0,28	8	%0,20	11	%0,10	47	%0,12

Küçük (sıfat)	-	-	2	-	2	-	-	-
830-Küdüri?	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
831-Küfe	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
832-Laçın	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
833-Lala	1	-	-	-	-	-	1	%0,00
834-Latif	1	%0,04	1	%0,02	9	%0,08	22	%0,05
835-Lütfi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
836-Lütfullah	1	%0,04	8	%0,16	7	%0,06	20	%0,05
837-Mahir	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
838-Mahmud	34	%1,36	99	%2,01	225	%2,06	494	%1,29
839-Makam	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
840-Maksud	7	%0,28	16	%0,32	15	%0,13	97	%0,25
841-Malkoç	-	-	-	-	-	-	20	%0,05
842-Mansur	2	%0,08	5	%0,10	44	%0,40	175	%0,45
843-Maruf	-	-	1	%0,02	1	%0,00	8	%0,02
844-Maraş	-	-	-	-	-	-	11	%0,02
845-Maskara	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
846-Mayıs	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
847-Mecnûn(isim)	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
848-Mehdi	1	%0,04	-	-	-	-	27	%0,07
849-Mehmed	117	%4,70	350	%7,12	620	%5,68	1.486	%3,90
850-Hacı Mehmed	5	-	5	-	4	-	4	-
851-Pir Mehmed	1	-	20	-	31	-	29	-
852-Şah Mehmed	-	-	-	-	2	-	1	-
853-Seyyid Mehmed	1	-	4	-	3	-	-	-
854-Melik	3	%0,12	5	%0,10	15	%0,13	32	%0,08
855-Melik Şah	-	-	3	%0,06	1	%0,00	1	%0,00
856-Abdûlmelik	-	-	-	-	-	-	1	-
857-Ebulmelik	-	-	-	-	-	-	1	-
858-Sadûlmelik	1	-	2	-	1	-	-	-
859-Melik Şah	-	-	3	-	1	-	1	-
860-Şah Melik	-	-	-	-	1	-	-	-
861-Memat	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
862-Memati	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
863-Memi	-	-	-	-	2	%0,01	41	%0,10
864-Memiş	-	-	-	-	1	%0,01	13	%0,03
865-Şah Memiş	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
866-Menteşe	17	%0,68	41	%0,89	28	%0,25	74	%0,18
867-Mennan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
868-Pir Merd	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
869-Merdan	1	%0,04	1	%0,02	-	-	3	%0,00
870-Merdşen	1	%0,04	-	-	1	%0,00	1	%0,00
871-Ermerd	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
872-Sağmerd	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
873-Mesmum	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
874-Mestan	-	-	1	%0,02	-	-	10	%0,02
875-Meşalem	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
876-Mesud	5	%0,20	16	%0,32	5	%0,04	1	%0,00
877-Meydan	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
878-Meydankulu	-	-	-	-	-	-	4	-
879-Mezid	13	%0,52	10	%0,20	69	%0,63	67	%0,17
880-Pir Mezid	1	-	2	-	12	-	9	-
881-Mısır	1	-	1	%0,02	0	-	4	%0,01
882-Mısırî	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
883-Mısır Han	-	-	-	-	3	%0,02	-	-
884-Mihmad	16	%0,64	24	%0,48	40	%0,36	50	%0,13
885-Mihman	-	-	2	%0,04	1	%0,00	6	%0,01
886-Mihrimah	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
887-Mikail	1	%0,04	1	%0,02	2	%0,01	2	%0,00
888-Minnet	8	%0,32	17	%0,34	24	%0,21	46	%0,11
889-Mirza	-	-	-	-	-	-	109	%0,28
890-Misafir	1	%0,04	3	%0,06	4	%0,03	5	%0,01
891-Miskal	-	-	-	-	-	-	1	%0,00

892-Miski	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
893-Muhabbet	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
894-Muharrem	-	-	1	%0,02	5	%0,04	71	%0,18
895-Muhil	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
896-Muhsin	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
897-Muhtar	-	-	-	-	-	-	13	%0,03
898-Muhyi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
899-Muhyiddin	-	-	-	-	2	%0,01	10	%0,02
900-Murad	22	%0,88	41	%0,83	88	%0,80	307	%0,80
901-Şah Murad	-	-	-	-	4	-	23	-
902-Pir Murad	-	-	-	-	1	-	3	-
903-Şeyh Murad	-	-	2	-	-	-	4	-
904-Murtaza	-	-	-	-	-	-	30	%0,07
905-Musa	45	%1,80	101	%2,21	199	%1,82	578	%1,51
906-Musa Şah	1	-	-	-	-	-	-	-
907-Musalı	-	-	-	-	-	-	2	-
908-Musalım	1	-	-	-	-	-	1	-
909-Mustafa	34	%1,36	115	%2,33	221	%2,02	926	%2,43
910-Muttalib	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
911-Muzaffer	-	-	-	-	-	-	22	%0,05
912-Mübeşşir	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
913-Mükerrem	-	-	1	%0,02	-	-	-	-
914-Mümin	8	%0,32	3	%0,06	2	%0,01	9	%0,02
915-Abdülümün	1	-	-	-	-	-	-	-
916-Germümin	-	-	-	-	-	-	-	-
917-Münevver	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
918-Münim	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
919-Münir	1	%0,04	-	-	-	-	4	%0,01
920-Müslim	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	15	%0,03
921-Mürsel	7	%0,28	16	%0,32	3	%0,02	38	%0,09
922-Mürüvvet	2	%0,08	20	%0,40	40	%0,36	83	%0,21
923-Müştak	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
924-Müyesser	-	-	-	-	-	-	35	%0,09
925-Naçar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
926-Nasreddin	-	-	-	-	-	-	4	%0,00
927-Nasır	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
928-Nasrullah	-	-	1	%0,02	3	%0,02	8	%0,02
929-Nazar	3	%0,12	21	%0,42	67	%0,61	177	%0,46
930-Nasuh	3	%0,12	13	%0,26	38	%0,34	117	%0,30
931-Nasip	4	%0,16	12	%0,24	7	%0,06	26	%0,06
932-Nebi	7	%0,28	10	%0,20	26	%0,23	342	%0,89
933-Nebiyullah	-	-	-	-	1	-	2	-
934-Pir Nebi	-	-	-	-	1	-	1	-
935-Nefes	-	-	-	-	9	%0,07	148	%0,38
936-Pirnefes	-	-	-	-	2	-	33	-
937-Nefeskulu	-	-	-	-	-	-	23	-
938-Nesimi	-	-	-	-	-	-	27	%0,07
939-Nevmid	1	-	-	-	-	-	-	-
940-Nevsar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
941-Nizam	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
942-Er Nizam	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
943-Nihan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
944-Niyaz	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
945-Nuh	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
946-Nurdan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
947-Nureddin	1	%0,04	-	-	6	%0,05	3	%0,00
948-Nuri	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
949-Nurullah	-	-	1	%0,02	5	%0,04	18	%0,04
950-Nusret	2	%0,08	2	%0,04	5	%0,04	27	%0,07
951-Oğlan Şah	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
952-Oğul	-	-	2	%0,04	2	%0,01	1	%0,00
953-Oğlan	-	-	4	%0,04	5	%0,04	4	%0,01
954-Sarıoğlan	-	-	1	-	1	-	-	-
955-Bozoğlan	-	-	1	-	-	-	-	-

956-Karaoğlu	-	-	1	-	2	-	3	-
957-Oğlu Şah	-	-	-	-	-	-	1	-
958-Hasanoğlu	-	-	1	-	-	-	-	-
959-Oğlu Mehmed	-	-	-	-	1	-	-	-
960-Oğulbey	1	%0,04	-	-	2	%0,01	1	%0,00
961-Osman	20	%0,80	35	%0,71	46	%0,42	226	%0,59
962-Onamış	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
963-Orhan	2	%0,08	1	%0,02	4	%0,03	11	%0,02
964-Oruc	7	%0,14	4	%0,08	20	%0,18	150	%0,39
965-Oruc Bey	2	-	-	-	3	-	4	-
966-Oruc Gazi	-	-	-	-	4	-	2	-
967-Otman	-	-	2	%0,04	-	-	5	%0,01
968-Oynar	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
969-Ozan	-	-	-	-	1	-	3	%0,00
970-Ödemiş	-	-	-	-	1	-	2	%0,00
971-Ödül	-	-	1	%0,02	3	%0,02	6	%0,01
972-Öksüz (İsim)	1	%0,04	1	%0,02	-	-	-	-
973-Ömer	28	%1,12	33	%0,66	70	%0,64	205	%0,53
974-Pirömer	1	-	1	-	3	-	11	-
975-Övündük	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
976-Özgür	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
977-Özür	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
978-Paşa (Tek ad)	2	%0,08	-	-	-	-	3	%0,00
979-Paşabey	-	-	-	-	2	%0,01	2	%0,00
980-Er Paşa	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
981-Koca Paşa	-	-	-	-	1	%0,00	2	%0,00
982-Pir Paşa	-	-	-	-	2	%0,01	1	%0,00
983-Tur/Dur Paşa	3	%0,12	-	-	-	-	1	%0,00
984-Hanpaşa	-	-	2	%0,04	2	%0,01	3	%0,00
985-Pazarlı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
986-Pehlivan	-	-	1	%0,02	2	%0,01	1	%0,00
987-Pervende	-	-	-	-	16	%0,14	45	%0,11
988-Perviz	1	%0,04	-	-	1	%0,00	1	%0,00
989-Pınari	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
990-Pirayi	-	-	1	%0,02	-	-	33	%0,08
991-Pirayan	-	-	1	%0,02	-	-	11	%0,02
992-Pirbende	-	-	-	-	3	%0,02	57	%0,14
993-Pirbey	-	-	3	%0,06	-	-	-	-
994-Pirbeyan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
995-Pirgazi	-	-	-	-	1	%0,00	18	%0,04
996-Piri (tek ad)	6	%0,24	24	%0,48	72	%0,65	192	%0,50
997-Pirihan	-	-	-	-	-	-	26	-
998-Pirhan	1	%0,04	-	-	1	%0,00	5	%0,01
999-Pirli	5	%0,20	1	%0,02	-	-	40	%0,10
1000-Pirlik	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1001-Pirkulu	-	-	-	-	21	%0,19	209	%0,54
1002-Piyale	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1003-Pirzade	-	-	-	-	1	%0,00	39	%0,10
1004-Polad	-	-	4	%0,08	15	%0,13	33	%0,08
1005-Poyraz	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
1006-Pusat	1	%0,04	1	%0,02	-	-	1	%0,00
1007-Rad	3	%0,12	-	-	-	-	-	-
1008-Rahman	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1009-Ramazan	2	%0,08	10	%0,20	31	%0,28	230	%0,60
1010-Receb	2	%0,08	2	%0,04	7	%0,06	177	%0,46
1011-Resul	4	%0,16	6	%0,12	16	%0,14	120	%0,31
1012-Reşid	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1013-Revan	-	-	-	-	-	-	5	%0,00
1014-Reyhan	1	%0,04	-	-	7	%0,06	10	%0,02
1015-Rıdvan	-	-	-	-	-	-	34	%0,08
1016-Rıza	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
1017-Pir Rıza	-	-	-	-	-	-	1	-
1018-Rum Bey	-	-	1	%0,02	-	-	1	%0,00
1019-Ruşen	-	-	-	-	-	-	16	%0,04

1020-Rüstem	3	%0,12	7	%0,14	11	%0,10	27	%0,06
1021-Saadeddin	-	-	1	%0,02	-	-	2	%0,00
1022-Saat	-	-	2	%0,04	-	-	3	%0,00
1023-Pir Saat	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1024-Sadaka	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	8	%0,02
1025-Sabit	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1026-Sadık	5	%0,20	6	%0,12	5	%0,04	37	%0,09
1027-Sadi	-	-	-	-	-	-	5	%0,00
1028-Sadiyar	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1029-Sadullah	1	%0,05	4	%0,08	7	%0,06	18	%0,04
1030-Safa	2	%0,08	6	%0,12	11	%0,10	122	%0,32
1031-Safi	-	-	2	%0,04	-	-	2	%0,00
1032-Said	3	%0,12	3	%0,06	9	%0,08	7	%0,01
1033-Pirsaid	-	-	-	-	-	-	3	-
1034-Safer	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1035-Saidullah	-	-	-	-	5	%0,04	4	%0,01
1036-Saidyar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1037-Sağlık	-	-	-	-	1	%0,00	4	%0,01
1038-Sakal	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1039-Sakmen	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1040-Salı	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
1041-Salih	5	%0,20	1	%0,02	5	%0,04	20	%0,05
1042-Salim	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
1043-Saltuk	2	%0,08	4	%0,08	3	%0,02	2	%0,00
1044-Samagar	1	%0,04	1	%0,02	-	-	2	%0,00
1045-Sarac	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1046-Sarman	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1047-Sarız	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1048-Sarı (isim)	3	%0,12	7	%0,14	53	%0,48	40	%0,10
Sarı (sıfat)	1	-	-	-	8	-	-	-
1049-Saruca	-	-	-	-	15	%0,13	11	%0,02
1050-Saruhan	-	-	1	%0,02	9	%0,08	15	%0,03
1051-Satılmış	4	%0,16	14	%0,28	56	%0,51	359	%0,94
1052-Savcı	2	%0,08	1	%0,02	-	-	3	%0,00
1053-Savlan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1054-Sefa	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
1055-Sefer	-	-	-	-	-	-	66	%0,17
1056-Sefer Şah	-	-	-	-	-	-	11	-
1057-Sekü	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1058-Sekün	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1059-Selamet	3	%0,12	4	%0,08	-	-	9	%0,02
1060-Selami	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
1061-Selçuk	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
1062-Selim	3	%0,12	4	%0,08	9	%0,08	113	%0,29
1063-Selman/Salman	15	%0,60	15	%0,30	41	%0,37	136	%0,35
1064-Selmen	-	-	-	-	10	%0,09	93	%0,24
1065-Selsel	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1066-Senasız	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1067-Ser	5	%0,20	-	-	1	%0,00	-	-
1068-Serdi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1069-Serli	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
1070-Serdmiş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1071-Serkurd	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1072-Serhan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1073-Serhuş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1074-Serin	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1075-Serlik	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1076-Servetkulu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1077-Sevecek	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1078-Sevdi	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,00
1079-Ersevdi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1080-Sevilmiş	4	%0,16	4	%0,08	-	-	2	%0,00
1081-Sevinç	1	%0,04	1	%0,02	1	%0,00	4	%0,01

1082-Sevindik	13	%0,52	36	%0,73	64	%0,58	234	%0,61
1083-Sevinmiş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1084-Sevgi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1085-Sevgili	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1086-Seydi (tek isim)	28	%1,12	30	%0,60	70	%0,64	210	%0,55
1087-Er Seydi	-	-	-	-	1	%0,00	19	%0,04
1088-Şah Seydi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1089-Seydi Şah	-	-	-	-	1	%0,00	5	%0,01
1090-Seydi Yar	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
1091-Yar Seydi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1092-Pir Seydi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1093-Boz Seydi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1094-Seydi Gazi	1	%0,04	-	-	-	-	27	%0,07
1095-Seydi Han	-	-	1	%0,02	1	%0,00	14	%0,03
1096-Seyyid Han	-	-	1	%0,02	4	%0,03	-	-
1097-Seyf	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1098-Seyfi	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
1099-Seyfeddin	-	-	1	%0,02	1	%0,00	1	%0,00
1100-Seyl	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1101-Seylan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1102-Seyyid (tek ad)	1	%0,04	3	%0,06	12	%0,10	6	%0,01
Seyyid (sıfat)	29	-	78	-	72	-	-	-
1103-Siddik	-	-	4	%0,08	11	%0,10	31	%0,07
1104-Sihhat	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
1105-Sırçalı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
Sinan (2. Ad)	11	-	45	-	1	-	-	-
1106-Sinan (Tek Ad)	6	%0,24	3	%0,06	10	%0,09	46	%0,12
1107-Solak	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1108-Söylemiş	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
1109-Suadyar	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1110-Sufi (Tek ad)	6	%0,24	-	-	-	-	2	%0,00
1111-Sultan	2	%0,04	17	%0,34	22	%0,20	6	%0,01
1112-Pir Sultan	-	-	1	-	1	-	3	-
1113-Sultan Şah	-	-	6	-	2	%0,01	-	-
1114-Şah Sultan	-	-	-	-	1	-	-	-
1115-Sultan Ahmed	-	-	10	-	-	-	-	-
1116-Sungur	-	-	-	-	1	%0,00	16	%0,03
1117-Baysungur	-	-	-	-	-	-	2	-
1118-Sunullah	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
1119-Sübhan	1	%0,04	1	%0,02	2	%0,01	52	%0,13
1120-Sübhanverdi	-	-	-	-	-	-	124	%0,32
1121-Süderya	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1122-Süleyman	18	%0,72	52	%1,57	93	%0,85	516	%1,35
1123-Süli/Sülü	1	%0,04	6	%0,12	8	%0,08	5	%0,00
1124-Sülemiş	5	%0,20	11	%0,22	4	%0,03	18	%0,04
1125-Süncer	-	-	1	%0,02	-	-	5	%0,01
1126-Şaban	2	%0,08	1	%0,02	19	%0,17	184	%0,48
1127-Şadi	2	%0,08	-	-	21	%0,19	68	%0,17
1128-Şadıman	-	-	3	%0,06	4	%0,03	11	%0,02
1129-Şah Ayfer	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
1130-Şahca	-	-	1	%0,01	-	%0,00	3	%0,00
1131-Şahin	-	-	1	%0,02	-	-	9	%0,02
1132-Şahruh	-	-	4	%0,08	5	%0,04	19	%0,04
1133-Şahaldı	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
1134-Şahdal	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1135-Şah Dostu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1136-Şahdan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1137-Şah Dane	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1138-Şahbende	-	-	-	-	-	-	66	%0,17
1139-Şahidan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1140-Şahverdi	-	-	-	-	6	%0,05	72	%0,18

1141-Şahkulu	-	-	1	%0,02	57	%0,52	163	%0,42
1142-Şakir	1	%0,04	10	%0,20	5	%0,04	39	%0,10
1143-Şamdan	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
1144-Şamlı	6 (tek ad)	%0,24	4 (sıfat)	-	1(tek ad)	%0,00	1	%0,00
1145-Şarki (tek Ad)	73	%2,93	1	%0,02	-	-	-	-
Şarki (sıfat)	93	-	89	-	3	-	-	-
1146-Şedid	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1147-Şefa	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1148-Şehabeddin	-	-	2	%0,04	2	%0,01	2	%0,00
1149-Şehime	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1150-Şehr	2	%0,08	-	-	2	%0,01	1	%0,00
1151-Şehri	-	-	1	%0,02	-	-	1	%0,00
1152-Şehrce	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
1153-Ali Şehri	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1154-Şehreddin	-	-	1	-	-	-	1	%0,00
1155-Şehrelendi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1156-Şehrab	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
1157-Şehraldı	-	-	-	-	1	%0,00	-	-
1158-Şehruh	-	-	-	-	7	%0,06	-	-
1159-Şehrimah	-	-	-	-	2	%0,01	3	%0,00
1160-Şehriyar	-	-	1	%0,02	7	%0,06	9	%0,02
1161-Şehsüvar	-	-	2	%0,04	18	%0,16	66	%0,17
1162-Şehzâde	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1163-Şems	1	%0,04	4	%0,08	5	%0,04	21	%0,05
1164-Şemseddin	1	%0,04	3	%0,06	-	-	11	%0,02
1165-Şendil	-	-	-	-	-	-	3	%0,00
1166-Şenlik	-	-	-	-	-	-	9	%0,02
1167-Şenlemez	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1168-Şenvar	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1169-Şeref	2	%0,08	2	%0,04	10	%0,09	17	%0,04
1170-Şerefeddin	-	-	1	%0,02	3	%0,02	5	%0,01
1171-Şeyhi	-	-	3	%0,06	20	%0,18	38	%0,09
1172-Şeyhihan	-	-	-	-	-	-	1	-
1173-Şeyulbend	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1174-Şir (tek ad)	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1175-Nevşir	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1176-Şiran	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1177-Şir Han	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1178-Şir Pervan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1179-Şir Merd	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1180-Şir Merdan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1181-Şirvan	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1182-Suayb	2	%0,08	7	%0,14	11	%0,10	26	%0,06
1183-Şükrü	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
1184-Şükrullah	-	-	5	%0,10	8	%0,07	5	%0,01
1185-Tagan	9	%0,36	3	%0,06	2	%0,01	1	%0,00
1186-Tahir	5	%0,20	6	%0,12	12	%0,10	36	%0,09
1187-Talib	-	-	1	%0,02	1	%0,00	13	%0,02
1188-Ebutalib	-	-	-	-	-	-	10	%0,02
1189-Tanrıverdi	1	%0,04	20	%0,40	11	%0,10	49	%0,12
1190-Tanrıvermiş	14	%0,56	-	-	-	-	45	%0,11
1191-Tatar	5	%0,20	5	%0,10	6	%0,05	19	%0,04
1192-Timur	3	%0,12	6	%0,12	56	%0,51	179	%0,47
1193-Timurhan	-	-	1	-	6	-	19	-
1194-Taştımur	-	-	4	-	14	-	27	-
1195-Timurtaş	-	-	3	-	1	-	1	-
1196-Baştımur	-	-	-	-	-	-	2	-
1197-Beytımur	-	-	5	-	10	-	42	-
1198-Baytımur	-	-	-	-	3	-	2	-
1199-Kuştımur	-	-	1	-	4	-	4	-
1200-Dostımur	-	-	-	-	-	-	1	-
1201-Kocatımur	-	-	-	-	-	-	1	-
1202-Timurhoca	-	-	-	-	-	-	1	-

1203-Timurkulu	-	-	-	-	-	-	1	-
1204-Şahtimur	-	-	-	-	-	-	2	-
1205-Öztimur/Özdemir	-	-	-	-	-	-	1	-
1206-Paşademür	-	-	-	-	-	-	1	-
1207-Demürkala	-	-	-	-	-	-	3	-
1208-Demürkılıç	-	-	-	-	-	-	1	-
1209-Taşkın	2	%0,08	1	%0,02	2	%0,00	11	%0,02
1210-Tayfur	2	%0,08	3	%0,06	5	%0,04	2	%0,00
1211-Tayyib	3	%0,12	8	%0,16	17	%0,15	41	%0,10
1212-Tebeddül	2	%0,08	-	-	1	%0,00	7	%0,01
1213-Tecer	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1214-Tekin	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1215-Tekiş	3	%0,12	3	%0,06	7	%0,06	2	%0,00
1216-Tuman/ Duman	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
1217-Toraman	-	-	1	%0,02	4	%0,03	1	%0,00
1218-Torlak	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1219-Torum	-	-	1	%0,02	-	-	2	%0,00
1220-Tortu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1221-Tozan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1222-Tuğrul	1	%0,04	2	%0,04	5	%0,04	1	%0,00
1223-Tuğlu	1	%/.04	-	-	-	-	-	-
1224-Ertuğrul	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1225-Turbey	3	%0,012	1	%0,02	-	-	-	-
1226-Turfanda	-	-	-	-	-	-	13	%0,03
1227-Turgud	1	%0,04	11	%0,22	24	%0,21	68	%0,17
1228-Turhan	2	%0,08	5	%0,10	7	%0,06	22	%0,05
1229-Turduhan	-	-	-	-	2	%0,01	3	%0,00
1230-Turut	-	-	3	%0,09	0	-	1	%0,00
1231-Türemiş	-	-	-	-	-	-	11	%0,02
1232-Turkadem	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1233-Turkaya	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
1234-Türkmen (isim)	2	%0,08	-	-	-	-	-	-
Türkmen (sıfat)	-	-	20	-	-	-	-	-
1235-Türkan	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
1236-Tuti	1	%0,04	1	%0,02	-	-	-	%0,00
1237- Tutmaz/Dutmaz	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
1238-Pirtuvan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1239-Uçbey	1	%0,04	1	%0,02	2	%0,01	2	%0,00
1240-Uğur	-	-	2	%0,04	3	%0,02	21	%0,05
1241-Uğurlu	-	-	2	%0,04	7	%0,06	90	%0,23
1242-Ukkaşe	-	-	2	%0,04	-	-	-	%0,00
1243-Ulaş	2	%0,08	11	%0,22	25	%0,22	86	%0,22
1244-Ulçin	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1245-Ulama	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1246-Uluca	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1247-Ulubey	-	-	4	%0,08	7	%0,06	7	%0,01
1248-Ulman	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
1249-Umur (Tek İsim)	2	%0,08	7	%0,14	7	%0,06	11	%0,03
1250-Umurbey	-	-	1	%0,02	-	-	1	%0,00
1251-Umur Ali	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
1252-Urmuş	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,00
1253-Uslu	-	-	-	-	-	-	7	%0,01
1254-Uzamış	-	-	-	-	-	-	6	%0,01
1255-Ülgen	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1256-Ümmet	13	%0,52	75	%1,52	127	%1,16	5	%0,01
1257-Ümmi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1258-Ümran	-	-	-	-	4	%0,03	6	%0,01
1259-Ürgüp	-	-	1	%0,02	2	%0,01	1	%0,00
1260-Ürküd	-	-	-	-	-	-	6	%0,01

1261-Ürkmez	-	-	-	-	1	%0,00	13	%0,03
1262-Ürkmüş	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
1263-Üveys	-	-	3	%0,06	12	%0,10	145	%0,38
1264-Veys	-	-	9	%0,18	43	%0,39	4	%0,01
1265-Üzdü	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1266-Vakkas	-	-	-	-	1	%0,00	4	%0,01
1267-Vargöçer	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1268-Varsak	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1269-Varsal	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1270-Vefa	1	%0,04	1	%0,02	0	-	15	%0,03
1271-Vefadar	-	-	1	%0,02	3	%0,02	4	%0,01
1272-Ebulvefa	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1273-Vefat	-	-	-	-	-	-	1	%0,99
1274-Veli	6	%0,24	61	%1,24	312	%2,85	1.232	%3,23
1275-Pir Veli	1	-	9	-	45	-	169	-
1276-Veli	-	-	1	-	29	-	109	-
1277-Veli	-	-	-	-	2	-	19	-
1278-Veliddin	1	-	1	-	1	-	-	-
1279-Velid	-	-	1	%0,02	25	%0,22	105	%0,27
1280-Verdi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1281-Vildan	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,01
1282-Visal	-	-	1	%0,02	2	%0,01	-	-
1283-Yaban	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1284-Yabaneri	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1285-Yadbey	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1286-Yadigar	-	-	-	-	1	%0,00	15	%0,03
1287-Yağcı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1288-Yahşi	11	0,44	15	%0,30	14	%0,12	33	%0,08
1289-Yahşihan	1	-	-	-	2	-	-	-
1290-Yahşibey	1	-	-	-	-	-	-	-
1291-Yakub	35	%1,40	52	%1,05	73	%0,66	276	%0,72
1292-Yağmur	3	%0,12	1	%0,02	9	%0,08	35	%0,09
1293-Yahya	2	%0,08	2	%0,04	7	%0,06	48	%0,12
1294-Yapuldur	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1295-Yaramış	1	%0,04	5	%0,10	23	%0,21	37	%0,09
1296-Yarış	1	%0,04	5	%0,10	11	%0,10	33	%0,08
1297-Yardem	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1298-Yardım	-	-	-	-	-	-	5	%0,01
1299-Yasef	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1300-Yasin	-	-	4	%0,08	-	-	1	%0,00
1301-Yatakcı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1302-Yayla	-	-	2	%0,04	22	%0,20	12	%0,03
1303-Yaylıca	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1304-Yazı	1	%0,04	-	-	-	-	4	%0,01
1305-Yazıcı	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1306-Yazı Bey	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1307-Yazılmış	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1308-Yeni	-	-	2	%0,04	7	%0,06	10	%0,02
1309-Yenibey	7	%0,28	7	%0,14	10	%0,09	14	%0,03
1310-Yenice	-	-	1	%0,02	-	-	12	%0,03
1311-Yenik	1	%0,04	-	-	-	-	1	%0,00
1312-Yenilmiş	1	%0,04	-	-	-	-	-	-
1313-Yenmiş	1	-	-	-	-	-	6	%0,01
1314-Yevmi	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1315-Yevmühayr	1	%0,04	-	-	4	%0,03	17	%0,04
1316-Yevmdede	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1317-Yevmgeldi	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1318-Yevmkulu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1319-Yıva	-	-	-	-	-	-	2	%0,00
1320-Yolbeyi	-	-	1	%0,02	-	-	6	%0,01
1321-Yolkulu	-	-	-	-	9	%0,08	124	%0,32
1322-Yolum	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1323-Yörük	20	%0,80	-	-	-	-	3	%0,00

Yörük/Yörükân (sıfat)	-	-	94	-	-	-	-	-
1324-Yörükleri	0	-	1	%0,02	-	-	-	-
1325-Yurdcu	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1326-Yurdbey	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1327-Yun	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1328-Yunus	9	%0,36	21	%0,42	72	%0,65	149	%0,39
1329-Yusuf	28	%1,12	120	%2,44	227	%2,08	496	%1,30
1330-Yuyan	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1331-Yürüdü	-	-	-	-	1	%0,00	1	%0,00
1332-Yürümüş	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1333-Yürür	1	%0,04	1	%0,02	-	-	5	%0,01
1334-Yüzükaydı	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
1335-Zad	6	%0,24	9	%0,18	-	-	1	%0,00
1336-Zahid	-	-	-	-	-	-	4	%0,01
1337-Zekeriya	4	%0,16	9	%0,18	7	%0,06	28	%0,07
1338-Zeyneddin	3	%0,12	2	%0,04	3	%0,02	24	%0,06
1339-Zeynel	2	%0,08	4	%0,08	13	%0,11	88	%0,23
1340-Zeyni	-	-	-	-	1	%0,00	3	%0,00
1341-Zeyd (2.ad)	-	-	6	%0,12	-	-	-	-
1342-Zeynelabidin	-	-	-	-	1	%0,00	2	%0,00
1343-Zülfikar	-	-	-	-	2	%0,01	74	%0,19
1344-Zünnun	-	-	-	-	-	-	1	%0,00
Toplam:	2.489	-	4.915		10.915		38.05	
							1	

Kaynak: BOA, TD, nr. 19, s.347-405; BOA, TD, nr. 79, s. 387-505; TKGM.KK.TD, nr. 180, vr. 2b-146b, 161b-173b.

SONUÇ

Ulu       adlı konar-göçer topluluklarının 1455-1845 döneminin incelenmeye çalışıldı. Döneme ait nüfus, nüfus yapısı, idar  i yapı, ekonomik hayat ve kullanılan Müslüman erkek kişi adlarına odaklanıldı. Neticede bazı sonuçlar elde edildi.

Bu sonuçlardan biri Ulu       cemaatlerinin nüfuslarına dair sonuçlardır. Ulu       toplulukları XVI. yüzyılda nüfusları itibariyle Anadolu'daki en büyük iki konar-göçer topluluklarından biriydiler. Bir kısmı perakende, bir kısmı bölük sisteminde teşkilatlandırılmıştı. Bölük sistemi mâlî bir birimi ifade ediyordu. Ulu       cemaatlerinin esas gövdesini Rum Vilayeti'ndeki bölük sistemindeki cemaatler teşkil ediyordu. Bu cemaatlerin yanında Ankara bölgesindeki yörük cemaatleri içinde ve Teke bölgesinde de Ulu       adlı cemaatler mevcuttu.

Ulu      '  n nüfusunun en fazla olduğu dönem XVI. yüzyıldı. Özellikle yüzyılın ikinci yarısında ciddi miktarlarda nüfus artışı ger  eklemişti. Normal düzeyden daha fazla miktarlardaki bu artışı, devrinde Anadolu'nun birçok yerinde de görülmekteydi. Farklı sebeplere dayandırılan bu durumda daha çok "g    " etkisinin olabileceği görüşü h  kimdi. Bu dönemde Ulu      '  n m    rred tabir edilen bekâr iş gücüne sahip nüfusu oldukça artmıştı. Ancak Ankara Yörükleri içinde bulunan Ulu       cemaatlerinin nüfusları istisnaydı. Ulu      '  n bu grubunda m    rred nüfusta tersine bir eğilim meydana gelmişti.

XVI. yüzyılın sonuyla XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde Anadolu'nun içinde bulunduğu olumsuzluklardan Ulu       cemaatleri de etkilenmişlerdi. XVII. yüzyılda Ulu       cemaatlerinde bölük sistemi terkedilmiş, bir kısım cemaatler kendi adlarıyda kazalarda bir kısım cemaatler ise farklı konar-göçer gruplarıyla birlikte ihdas edilen üç kazaya dahil edilmişlerdi. Bazı cemmatlerin adları ise kullanılmaz olmuştu. Ulu       adının artık terkedildiği bu devirde Ulu       cemaatlerinin nüfuslarında, Anadolu'daki asayiş probleminin getirdiği sıkıntılar nedeniyle çok ciddi düşüşler görülmüştür. Bu düşüşler neredeyse XIX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar etkisini sürdürmüş görünmektedir.

Ulu       cemaatleri XIX. yüzyılda tamamen yerleşik hayata geçmişlerdi. Bulundukları köylerin çoğunluğu önceki dönemlerinde kullandıkları kışlak ve mezralarının adını taşıyordu. Ancak azalan nüfus sebebiyle bütün kışlak ve mezraların adlarını bu devirde görmek mümkün değildir.

Nüfusla ilgili tespitlerimizden bir diğeri Uluyörük cemaatlerindeki nüfusun meslek tercihinin de döneme göre değişmeye başladığıdır. XVI. yüzyılda sipahi, müselleme gibi askerî gruplar Uluyörük içinde oldukça az sayıdaydı. Ancak XVII. yeniçeri, sipahi, güherçileci gibi askerî işlerde görev alan nüfusun çoğalmaya başladığı tespit edilmiştir.

Çalışmamızdan elde edilen sonuçlardan diğeri Uluyörük'ün iktisadî hayatına dairdir. Bu bağlamda Uluyörük cemaatlerinin ilk dönemlerde konar-göçerlerin çoğunda olduğu gibi ağırlıklı olarak küçükbaş hayvancılıkla geçimlerini temin ettikleri görülmüştür. Ancak XVI. yüzyıldan itibaren göçebelik aleyhine gelişen eğilim, uğradıkları bir takım felaketler cemaatleri tarımsal üretime de sevk etmiştir. Özellikle yüzyılın ikinci yarısından itibaren cemaatlerin geçim kaynakları arasında tarım da girmeye başlamıştır.

Uluyörük cemaatleri hakkında elde ettiğimiz sonuçlardan bir başkası cemaatlerin isim tercihleri hakkındadır. Adlar hususunda yoğunlaştığımız XV ve XVI. yüzyılda Uluyörük'te en sık kullanılan 20 ad arasında *Ali, Ahmet, Mehmet, Hasan, Şarkî, Hamza, İbrahim, Halil, Musa, Hüseyin, Yakup ve Hacı, Hacı, Mustafa ve Mahmud, Durmuş, İsmail, Huzr, Seydi, Yusuf ve Ömer, İsa ve Emir/Emirze, İshak, İlyas ve Murad* adlarının bulunduğu tespit edilmiştir. Sık kullanılan bu adların kahir ekseriyetinin İslam kültürüne ait adların olduğu tespit edilmiştir. Adlar hususundaki diğeri bir tespitimiz ise Uluyörük cemaatlerinin erkek çocuklarına ad verirken İslamiyet öncesi bazı gelenekleri de devam ettirdikleridir.

Tezde elde ettiğimiz bir başka sonuç konar-göçer toplulukları incelenirken uzun zaman diliminin merkeze alınmasının çalışılan topluluklarının nasıl evrimler geçirdiğinin anlaşılmasını ve böylelikle daha bütüncül bir yaklaşımda bulunulmasına imkân vereceğidir. Ancak bu tarz bir çalışmanın uzun emek ve zaman gerektirdiği hatırdan çıkarılmamalıdır.

Bir bir sonuç Osmanlı devrinde kullanılan Türkmen ve Yörük kelimelerinin farklı etnik gruplar yerine yalnızca konar-göçer hayat sürdüren göçebeleri ifade ettiğinin Uluyörük nezdinde de meydana çıkmış olmasıdır.

Bu çalışmadan çıkan bir başka netice Osmanlı Devleti'nin konar-göçerleri daima sistem içinde tutmaya çalıştığıdır. Koyunlarının kırılması sebebiyle vergilerini ödeyemez

hale gelen Uluyörük cemaatlerinin tarımsal üretime teşvik edilmeleri ve az bir miktar vergi ödemelerinin istenmesi bunun bir örneğidir.

Çalışmadan çıkarılan sonuçlardan bir başkası Uluyörük konar-göçerlerinin gerek konar-göçerlikleri zamanında gerekse yerleşik hayata geçtiklerinde toplum ve devlete desteklerinin devam ettiğidir. Hem hayvansal ürünlerle hem tarımsal ürünlerle gerektiğinde de orduya desteklerini sürdürmüşlerdir. Maden işlerinde, güherçile gibi ordunun levâzım işlerindeki destekleri artarak devam etmiştir.

Tez çalışmasıyla ilgili önerimiz ise Uluyörük cemaatlerinin XVII. ve XVIII. yüzyıllardaki sosyal hayatlarına dair daha fazla veriye ulaşmak için Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi koleksiyonlarındaki Sivas Ahkam Defterlerinin, Atık Şikayet Defterlerinin ve bölgeyle ilgili Kadı Sicilleri'nin teferruatlı bir şekilde taranması gerektiğidir.

Bir diğer önerimiz ise Uluyörük bakiyesi cemaatlerin XIX. yüzyıldaki iktisadî hayatlarına dair detaylı bilgilerin, yerleştikleri köylere ait Temettuât Defterleri'nin titizlikle incelenmesi sonucu ortaya çıkarılacağıdır.

BİBLİYOGRAFYA

1-ARŞİV KAYNAKLARI

A-Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA)

Tapu Tahrir Defterleri (TD)

Nr: 2, 19, 79, 117, 166, 218, 287, 305, 315, 322, 339, 387, 389, 444, 489.

Maliyeden Müdevver Defterler (MAD)

Nr:160, 253, 457, 3900, 4577, 6112, 9481, 9513, 23365.

Divan-ı Hümâyûn Sicilleri Mühimme Defterleri (MD)

Nr. 1, 4, 21, 22, 24, 27, 35, 37, 41, 53, 96, 112, 121.

Defterhane-i Âmire Defterleri (A.DFE. d)

Nr. 24.

Sivas Ahkâm Defterleri (SAH)

Nr. 5, 6, 7, 8.

Bâb-ı Defterî Başmuhasabe Kalemi Dosyaları (D.BŞM)

Dosya/Gömlek 4742/146.

Ali Emîri Tasnifi

I. Süleyman, Dosya/Gömlek: 3/151.

II. Süleyman, Dosya/Gömlek: 30/2931.

III. Ahmed, Dosya/Gömlek: 83/8371; 103/10162; 108/10682.

III. Osman, Dosya/Gömlek: 41/2883.

III. Mustafa, Dosya/Gömlek: 278/22232.

3. Süleyman (AE.SSLM.III) Dosya/Gömlek: 324/18843.

Cevdet Tasnifi

Maliye Evrakı (C.ML) Dosya/Gömlek: 457/18544.

İbnülemin Tasnifi

Dâhiliye Evrakı (İE.DH) Dosya/Gömlek: 9/857.

Evkaf Evrakı (İE.EV) Dosya/Gömlek: 2/25.

Kamil Kepeci Tasnifi (KK)

Nr: 79, 2609.

Maliye Nezareti Temettuat Defterleri

Nr:176, 796, 1286, 1287, 1290, 1291, 1294, 1295, 1296, 1299, 1302, 1308, 13096, 13744, 13745, 13746, 13747, 13748, 13749, 13750, 13751, 13752, 13753, 13754, 13755, 13756, 13757, 13758, 13760, 13761, 13762, 13763, 13764, 13765, 13766, 13767, 13768, 13769, 13770, 13771, 13772, 13773, 13774, 13775, 13776, 13777, 13778, 13779, 13780, 13781, 13782, 13785, 13786, 13787, 13789, 13790, 14271, 14492, 14514, 14628, 14974, 14975, 15034, 15035, 15036, 15039, 16718.

Maliye Nezareti Varidat Muhasebesi Defterleri

Nr. 744.

Maliye Nezareti Ceride Defterleri

Nr. 2015.

Nüfus Defterleri

Nr: 1801, 1807, 2051, 2052, 2069, 2257, 2267, 2283, 2302, 2345, 2509, 2525, 2527, 2540, 3540.

Sadaret Mektubi Kalemi Umum Vilayet Tasnifi (A.MKT.UM)

Nr. 132/87.

İrade Meclis-i Vâlâ Evrakı

Nr. 230/7969.

Meclis-i Vâlâ Evrakı

Nr. 650/68.

B-TOPKAPI SARAYI MÜZESİ ARŞİVİ (TSMA)

1-Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defter Kısmı (TSMA.d)

Nr: 929, 2026,

2-Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrak Kısmı (TSMA.e)

Nr. 1307/30; 997/59.

3-Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi (TSMK)

Nr: Koğuşlar 888.

C-ANKARA TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİ (TKA)

Tapu Tahrir Defterleri (TD)

Nr. 15, 18, 44, 54, 112, 178, 179, 180, 187, 221.

D-İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ (İBB)

ATATÜRK KİTAPLIĞI (AK)

Muallim Cevdet Yazmaları (MC.Yz)

Nr. 92.

E-MEŞİHAT ARŞİVİ

Sivas Şeriye Sicilleri (MŞH.ŞSC.d)

Nr. 1.

II-YAYINLANMIŞ ARŞİV VESİKALARI

H.982 (M.1574/75) tarihli ve TKG.TT.d.178 Numaralı Defter-i Mufassal-ı Livā-i Sivas, Ankara 2014.

H. 984 (M.1576/1577) tarihli ve TKG.TT.d.54 Numaralı Defter-i Mufassal-ı Livā-i Çorum, Ankara 2014.

Defter-i Mufassal-ı Livā-i Amasya Cildü'l-Evvel, (TKG.TT.d.15 Numaralı Defter) Ankara.

387 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Karaman ve Rûm Defteri C.II, (937/1530), Amasya, Çorumlu, Sivas-Tokat, Sonisa, Nksar, Karahisar-ı Şarkî, Trabzon, Kemah, Bayburd, Malatya, Gerger-Kahta ve Divriği-Darende Livâları, Dizin ve Tıpkıbasım, Ankara 1997.

166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) Hüdâvendigâr, Biga, Karesi, Saruhân, Aydın, Menteşe, Teke, Alâiye Livâları, Ankara 1995.

III-KAYNAK ESERLER

AZİZ b. ERDEŞİR-İ ESTERÂBÂDÎ, *Bezm u Rezm Eğlence ve Savaş*, Çev: Mürsel Öztürk, Ankara 2014.

EBULGAZÎ BAHADIR HAN, *Şecere-i Terākime*, Haz. Zuhal Ölmez, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2020.

FERUDUN AHMED BEY, Münşeâtü's-Selâtin, İstanbul 1265.

MEHMED NEŞRÎ, *Kitâb-ı Cihan-nümâ*, I, haz. Faik Reşit Unat-Mehmet Altay Köymen, Ankara 1987.

REŞİDÜDDİN FAZLULLAH, *Câmiu't-Tevârih (İlhanlılar Kısım)*, çev: İsmail Aka, Mehmed Ersa, Ahmad Hesamipour Khelejani, Ankara 2013.

SOLAK-ZÂDE Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-zâde Tarihi 1-II*, Haz: Vahid Çubuk, Ankara 1989.

ŞEYH VEFÂYÎ MEHMED, *Osmanlı Safevi Savaşlarına Dair Bir Kaynak Tevârih-i Gazavât-ı Sultan Murâd-ı Sâlis*, haz. Erhan Afyoncu, İstanbul 2019.

Tarih-i Kızılbaşan, tercüme ve notlar, Tufan Gündüz, İstanbul 2016.

YAZICIZADE ALÎ, *Tevârih-i Âl-i Selçuk [Selçuklu Tarihi]*, haz. Abdullah Bakır, İstanbul 2009.

IV-ARAŞTIRMA VE İNCELEMELER

AÇIKEL, Ali, "Artukâbâd Kazasında Türk Kişi Adları (1455-1520)," *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XXIII/2, (2003), s. 305-335.

AFYONCU, Erhan, "Ulu Yörük (1485-1574)," *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri*, Tarsus 2000, s. 1-7.

_____, *Osmanlı Devlet Teşkilâtında Defterhâne-i Âmire (XVI.-XVIII. yüzyıllar)*, Ankara 2014.

_____, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, İstanbul 2010.

AK, Mehmet, *Teke Yörükleri (1800-1900)*, Ankara 2015.

AKDAĞ, Mustafa, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celalî İsyanları*, Ankara 1999.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri IV*, İstanbul 1992.

ALTINAY, Ahmet Refik, *Anadolu'da Türk Aşiretleri (966-1200)*, İstanbul 1930.

ARIKAN, Zeki, *XV - XVI. Yüzyıllarda Hamid Sancağı*, İzmir 1988.

ARMAĞAN, Abdüllatif "XV ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı'nda Konar-Göçerler: Sosyo-Ekonomik ve Demografik Durumları", *Osmanlıdan Cumhuriyete Yörükler ve Türkmenler*, Ankara 2008, s. 71-184.

ARSLAN, Hüseyin, *16. Yy. Osmanlı Toplumunda Yönetim, Nüfus, İskân, Göç ve Sürgün*, İstanbul 2001.

BARKAN, Ömer Lütfi, “Türkiye’de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri (I),” *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, (İÜİFM)* II/1, (1941), s. 20-59.

_____, “Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi”, *Türkiyat Mecmuası*, X, (1953) s. 1-25.

_____, “Timar”, *İA*, XII, (1979), s. 286-333.

BAYAR, Muharrem, *Karakeçili Yörük Aşireti’nin Eskişehir’e İskânı*, İstanbul 2004.

BAYKARA, Tuncer, *Türkiye’nin Sosyal ve İktisadi Tarihi (XI-XIV. Yüzyıllar)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2000.

BULDUK, Üçler, “İdari ve Sosyal Açından Karakeçili Aşiretleri ve Yerleşmeleri”, *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX/30, (1998), s. 37-52.

ÇAĞATAY, Neşet, “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi (AÜDTCF)*, V/5, (1947), s. 483-511.

ÇELİK, Ali, “Çepnilerin Anadolu’nun Türkleşmesindeki Yeri ve Önemi”, *Türkler Ansiklopedisi*, VI, (2002), s. 512-533.

ÇELİK, Sıtkı, *21 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1997.

DEMİR, Alpaslan, “Zile Kazası’nda Şahıs Adları”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, V/21, (2112), s. 61-75.

DURMUŞ, Efe, “XII. yüzyılda Diyarbakır’da Bir Türk Beyliği: İnaloğulları,” *I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu*, Bildiriler, Diyarbakır, 2004, s. 217-223.

ERDOĞAN, Emine, “XVI. Yüzyılda Ankara Yörüklerinin İktisadi Hayatı”, *Anadolu’da Yörükler: Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler*, Hayati Beşirli-İbrahim Erdal, Ankara 2007, s. 31-49.

- ERGÜZEL, Sehure, *Tokat'ta Müslüman Şahıs İsimleri (1455-1642)*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2018.
- ERKAL, Mehmet, “Âmil”, *DİA*, III, (1991), s. 58-60.
- GENÇ, Mehmet, “Mukâtaa,” *DİA*, XXXI, (2006), s. 129-132.
- _____, “Mâlikâne-Divanî”, *DİA*, XXVII, (2003), s. 518-519.
- GENÇ, Sabit, “Amasya Sancağında İki Konargöçer Topluluk: 19. Yüzyılın İlk Yarısında Sosyo-Ekonomik Özellikleriyle Gökçeli ve Kavilli Yörükleri,” *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜEFAD)*, IV/1, (2021), s. 106-127.
- GÖKYAY, Orhan Şaik, *Dedem Korkudun Kitabı*, İstanbul 2006.
- GÖKÇE, Turan, “Anadolu Vilâyeti'ne Dâir 919 (1513) Tarihli Bir Kadı Defteri”, *Tarih İncelemeleri Dergisi* IX, s. 215-259.
- GÜÇER, Lütfi, *XVI-XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964.
- GÜNDÜZ, Tufan, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri “Bozulus Türkmenleri 1540-1640,”* İstanbul 2019.
- _____, *Danışmendli Türkmenleri Kırşehir-Nevşehir-Aydın Hattında Aşiretler*, İstanbul 2016.
- GÜNEŞ, Ahmet, “Osmanlı Tahrir Defterleri ve Bunların Tarih Yazıcılığında Kullanımına Dair Bazı Düşünceler,” *Türk Dünyası Araştırmaları*, 150, (2004), s. 165-184.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllara Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Ankara 2014.
- _____, *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650)*, Ankara 2009.
- _____, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 2020.
- İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, İstanbul 2000.
- _____, “Osmanlılarda Raiyyet Rûsumu”, *Belleten* XXIII/92, (1959), s. 575-610.
- İPŞİRLİ, Mehmet, “Duâgû”, *DİA*, IX, (1994), s. 541, 542.

İSLAMOĞLU-İNAN, Huricihan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İstanbul 1991.

_____, “16. Yüzyıl Anadolu'sunda Köylüler, Ticarileşme ve Devlet İktidarının Meşrulaştırılması”, *Osmanlı'da Toprak Mülkiyeti ve Ticari Tarım*, Editörler: Çağlar Keyder, Faruk Tabak, Çev: Zeynep Altok, İstanbul 1998, s. 59-81.

KALLEK, Cengiz, “Müd”, *DİA*, XXXI, (2020), s. 455-457.

_____, “Kile”, *DİA*, XXV, (2022), s. 567-570.

Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü, İstanbul 2020.

_____, “Osmanlılarda Örfî Vergiler ve Bu Vergilerin Kaynağı Olan Örfî Hukuk”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, (1986), s. 285-310.

KOÇ, Yunus, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Ankara 1989.

_____, Yunus, “Osmanlı İmparatorluğu'nun Nüfus Yapısı (1300-1600)”, *Yeni Türkiye*, 32, (2000), (701 Osmanlı Özel Sayısı II: Ekonomi ve Toplum), s. 599-614.

KURT, Yılmaz, “Tokat Şehri Kişi Adları (XVI. Yüzyıl)”, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu 25/26 Eylül 2014*, Haz. Ali Açıklı vd, Ankara 2015, s. 541-551.

_____, “Çorumlu Kazası Kişi Adları (XVI. Yüzyıl)”, *OTAM* 6, (1995), s. 211-247.

KUTLU, Cemil, *Eski Türklerde Kişi Adlarının Verilmesi ve Yer Adlarında Dört Renk Unsuru*, (Bitime Tezi), Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Erzurum 1982.

KUZUCU, Kemalettin, *XIX. Yüzyıl Ortalarında İlbeyli Kazasının Sosyal ve İktisadi Durumu*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Erzurum 1996.

_____, “Osmanlı Döneminde Sivas İlbeylileri ve İlbeyli Kazası”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, 15, (2004), s. 165-183.

KÜTÜKOĞLU, Bekir, *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri 1578-1590*, İstanbul 1962.

METİN, Rafet, *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme (Bozok, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Keskin Örneği)*, (Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007.

NOYAN, Bedri, “Ad Vermede Gelenekler-Türkçe Aile ve İnsan Adları Hakkında”, *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Türk Kültürü Dergisi*, 246, (1983), s. 638-652/14-28.

ORHONLU, Cengiz-Nejat Göyünç, “Has”, *DİA*, XVI, (1997), s. 268-270.

ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskân Teşebbüsü (1691-1696)*, İstanbul 1963.

_____, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Derbend Teşkilâtı*, İstanbul 1990.

ORKUN, Hüseyin Namık, “Has İsimlerin Tetkiki,” *Yeni Türk Mecmuası*, III/25, (1934), s. 1595-1603.

ÖGEL, Bahaeddin Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş 2*, Ankara 1978.

ÖZ, Mehmet, “Tahrir”, *DİA*, XXXIX, (2010), s. 425-429.

_____, “Bozok Sancağında İskân ve Nüfus (1539-1642)”, *XII. Türk Tarih Kongresi 12-16 Eylül 1994*, Ankara 2000, s. 787-794.

ÖZAYDIN, Abdülkerim, “Gürhan”, *DİA*, XIV, (1996), s. 323.

ÖZCAN, Abdülkadir, “Eşkinci”, *DİA*, XI, (1995), s. 469-471.

ÖZVAR, Erol, *XVII. yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş*, (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1998.

SAHİLLİOĞLU, Halil, “Emin,” *DİA*, XI, (1995), s. 111, 112.

_____, “Bâd-ı Hevâ”, *DİA*, IV, (1991), s. 416, 417.

_____, “Avârız”, *DİA*, IV, (1991), s. 108, 109

SARI, Arif, *XVI. Yüzyılda Dulkadirli Türkmenleri*, Ankara 2018.

ŞEMSEDDİN Sami, *Kāmûs-ı Türkî*, İstanbul 2009.

SÜMER, Faruk, *Oğuzlar Türkmenler Tarihleri Boy Teşkilatı Destanları*, İstanbul 2016.

_____, *Safevi Devleti’nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, Ankara 1999.

_____, *Çepniler*, İstanbul 1992.

_____, “Anadolu’da Moğollar”, *Selçuklu Araştırmaları Dergisi I*, (1969), s. 1-147.

_____, “Yörükler”, *DİA*, XLIII, (2013), s. 570-573.

_____, “Osmanlı Devrinde Anadolu’da Yaşayan Bazı Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XI/1-4, (1949-1950), s. 437-508.

_____, “Bozoklu Oğuz Boylarına Dair,” *DTCF Dergisi*, XI/1, (1953), s. 65-103.

ŞAHBAZ, Davut, *16. Yüzyılda Uhuyörük Teşekkülleri (Etrak-ı Büzürg)*, Ankara 2020.

_____, “1831 Tarihli Nüfus Defterlerine Göre Bozok Sancağında Aşiretler”, *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, II/3, 2020, s. 143-164.

ŞAHİN, İlhan, *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler İncelemeler-Araştırmalar*, İstanbul 2006.

_____, *XVI. Yüzyıl Osmanlı Osmanlı Anadolu GÖÇEBELERİ*, İstanbul 1997.

_____, *Tarih İçinde Kırşehir*, İstanbul 2011.

_____, *Yeni-il Kazası ve Yeni-il Türkmenleri (1548-1653)*, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü, İstanbul 1980.

SARI, Arif, *XVI. Yüzyılda Dulkadirli Türkmenleri*, Ankara 2018.

TEMİR, Ahmet, *Kırşehir Emiri Caca oğlu Nur el-Din’in 1272 Tarihli Arapça-Moğolca Vakfiyesi*, Ankara 1959.

TÜRKAY, Cevdet, *Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu’nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, İstanbul 2005.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara 1998.

TÜRKOĞLU, Abdullah, *Gıda Maddeleri: İktisadi Coğrafya*, İstanbul 1971.

UYAR, Mustafa, *İlhanlı (İran Moğolları) Devleti’nin Askeri Teşkilatı, (Ortaçağ Moğol Ordularında Gelenek ve Dönüşüm)*, Ankara 2020.

VLADİMİRTSOV, Boris Y., *Moğolların İctimai Teşkilatı Moğol Göçebe Feodalizmi*, Ankara 1944.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin, *Ordu Kazası Sosyal Tarihi (1455-1613)*, Ankara 1985.

YILMAZ, Orhan, *Sıraçlar (Anşabacı ve Hubyarlar) Beydili Alevi Türkmenleri*, Zile 2009.

V-ELEKTRONİK KAYNAKLAR

(www.sozluk.gov.tr) [ErişimTarihi:10.10.2021].

